SALVIANI CONCORDANTIÆ OPERIBUS EJUS ADNEXÆ.

SALVIANI
MASSILIENSIS EPISCOPI
CONCORDANTIÆ
OPERIBUS EJUS ADNEXÆ

ALPHABETICE DISPOSITÆ STUDIO, AC LABORE

PATRIS DEMETRII BARBULII SOC: JESU,

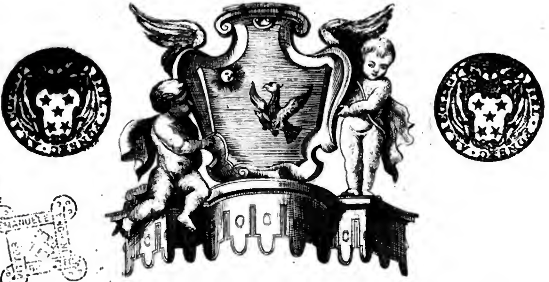
ET EMINENTISS. AC REVERENDISS. PRINCIPI

CARDINALI

FABIO DE ABBATIBUS OLIVERIO

HUMILLIME DICATÆ.

Opus omnibus Sacrarum Diſciplinarum Studioſis, ſed potiſſimum Aſceticis Magiſtris, atque Concionatoribus Verbi Dei ſummopere proficuum.

PISAURI, M.DCC.XXIX.

E' TYPOGRAPHIA GAVELLIA.

SUPERIORUM FACULTATE.

EMINENTISS., AC REVERENDISS.

PRINCEPS.

Plurima mihi, de Sanctorum Patrum Concordantiis, emissuro (Deo superstitem vitam dante) in lucem Volumina; quo Nomine fulgidissimo collucerent, inquirendum diù mi-

nimè fuit . Etenim undè primum hoc experimentum , quod in Salviani Concordantiis inire constitui , robur hauriet meus labor , atque incrementum , quàm à PRÆCLARISSIMO PRINCIPE , qui coronę annorum omnium benedicat , quibus ad tantum tamque proficuum opus perficiendum indigeo ? Cum primum EMINENTIÆ TUÆ splendor aureo mihi radio dignationis affulsit ; nempe cum primum dedicationem hujusce Operis acceptavit ; Ego ingenti elatus gaudio , contemplari mihi visus sum Fontem illum , qui parvus , crevit in Fluvium , & in Lucem , Solemque conversus est , & in aquas plurimas redundavit . (Esther 10.) *Primus hic Tomus Operis mei parvum verè fontem minimè excedit ; sed auspice CLARISSIMO PRINCIPE , proculdubio in Lucem , Solemque , ac in aquas plurimas felicissimè redundabit . Quæ cum ita sint , Tuo EMINENTISSIME PRINCEPS , de cujus Omnigena Virtute , splendori*

Ge-

Generis vetustissimo, ac nobilissimo adjuncta; plura semper, si per modestiam tuam liceret, superessent dicenda, quàm dici possent; Tuo, inquam, Nomine præmunire non ambigas, sed humanissima illa Clementia, quam in CLEMENTE UNDECIMO Pontifice verè Maximo Tibi arctissimo Consanguinitatis ligamine adstricto, una cum reliquis ejus Virtutibus suspicando, in te perfecisti; humanissima, inquam, Clementia Tua me, atque hosce labores meos sub Tua Clientela patrocineris. Ego interim addictissimè sum

EMINENTIÆ TUÆ

Humillimus, Devotissimus, ac Obsequiosissimus Servus
Demetrius Barbulius Societatis Jesu.

PRÆ-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

C*Um anno proximè elapso, videlicet anno Salutis millesimo septingentesimo vigesimosexto, Sanctorum Patrum Concordantias ad maximum Concionatorum, quin imò totius literariæ Reipublicæ emolumentum elucubrare audentiùs meditarer, arduitatem Operis identidem contemplabar, animoque frangebar; ac ut Divi Gregorii verbis utar:* Hujusmodi rei me imparem esse sentiens, in nulla fiduciæ consolatione respirabam. (*Mor: Ep. cap.* 1.) *Aderat siquidem protinus menti Sancti Job de Sapientia præclarum illud effatum* : Mare loquitur: Sapientia non est mecum. (*Job* 28) *Intuebar itaque Concordantiarum, quas meditabar, Opus, immensum veluti Mare, nulla fragilis vitæ Cymba tentandum; videbarque audire ab illo mihi temeritatem exprobrante:* Sapientia non est mecum. *Ubi enim vastitas nimia; ibi Sapientia nulla. Et sanè consilium sapiens adjudicari nullatenus potest, quod suggerit, navem à tutissimo excutere portu quietis, ut eò naviget, quò pervenire nullatenus potest. Ita mecum ipse prostratus animo disserebam. Verùm nescio quo Spiritu intrinsecùs operante sæpiùs erigebar, ut crederem in spem contra spem; & per studiosæ Sanctorum Patrum Lectionis alloquium quotidiani me, ob summum quod intuebar in hujusmodi Opere beneficium Ecclesiæ, Spiritus ardor animabat. Igitur modò solvere Cymbam aggrediebar, & modò religabam. Tandem experiri decrevi, & brevissimum immensi Maris tractum sulcare. Quapropter unum ex Sanctis Patribus, qui pauca scripserit selegi, Salvianum scilicet, qui eloquentissimus antonomasticè nuncupatur. Jamque aspirante illo, cui Venti, ac Mare obediunt, hujusce Sancti Patris Concordantias ad optatum finem perduxi. Superest, ut pauca, quoad earum usum, Lectorem moneam. Ad ea descendo.*

Primò omittuntur Concordantiæ quarumdam particularum, aliorumque verborum nimis frequentium, ne volumen ultra mensuram excresceret. Secundò ad finem eundem prætermisi Concordantias aliquorum sensuum, quorum nullus apud Literarios esse poterit usus. V. G. incipit Auctor Epistolas, & claudit salutando. Hujusmodi salutationum Concordantias omisi. Ad quid enim, nisi ut Volumen excresceret, ac multiplicitate verborum gigneret confusionem? Tertiò textus Divinorum Voluminum, qui citantur, in unum collegi, & indicem eorum in fine Concordantiarum apposui. Hæc Lector animadvertat. Valeat, & oret pro me.

VI-

VITA,
SEU POTIUS
SALVIANI
ELOGIUM

A LARINO AMATIO novissime edita, ab ejusdem SALVIANI Epistolis potissimum enucleata.

SALVIANUS, quibus Parentibus in lucem prodierit, etiam nunc ignoratur. Catturam habuisse sororem, argumento esse poterit epistola quinta, ubi recuperatam valetudinem ei una cum animi sospitate, gratulatur. Gallum ipsum fuisse nemo unquam dubitavit; qua vero ex Galliarum Civitate ortum traxerit, & an ex Massilia, ubi Presbyter, & Episcopus, non satis liquet. Matrimonio junctus fuit Palladiæ, Hypatii, & Quietæ filiæ, quę ipsi Auspiciolam puellam sustulit. Ab hujus infantis natali, quasi diù vacasset liberis, annuente ipsius hortatu Palladia, castitatem Deo, tam ipse, quam uxor vovere. Hypatius Socer, qui non multo ante ab Ethnicorum superstitione ad Baptismum transierat, utpote recens ab idolis transfuga, christianæ pudicitiæ vix capax, hoc sanctum ęgre tulit conjugium, ob idque adeo Salviano succensuit, ac Palladiæ, ut integrum fere septennium nullo humanitatis, ne litterarum quidem officio, affinitatem coluerit. Summopere hęc sancto viro Soceri a se, suaque domo ablegatio displicebat; quare ad ipsius gratiam, omnes intendit nervos, demerendam, sed conatu prorsus irrito, cum Hypatius nullas tam boni Generi preces ad obseratas avres admitteret. Eloquentiæ denique qua plurimum poterat, quaque suorum temporum Achilles erat, supellectilem adiit, & uberrime de illius penu apologiæ instar, libellum deprompsit, suo, Palladiæ, Catturæque nominibus scriptum, in quo ab Hypatio veniam culpæ (si culpa unquam sanctioris vitę norma dici potest) factique Socero non adeo probati enixis precibus deprecatur; ac iterum in gratiam admitti flagitat. Quamdiù vixerit, neque id monumenta ulla testantur, nisi quod Gennadius ad senectutem bonam pervenisse, asserit. Baluzius idem, quem sequimur in his enucleandis manuductorem, videtur non sibi admodum constare; dum sub initium Voluminis Salvianum audacter Gallum proclamans, in notis deinde Epistolarum fol. 352. hinc (ait) colligi potest, Salvianum patria Agrippinensem fuisse. Verba a Salviano in sua prima Epistola de Agrippinæ Urbis commemoratione inserta, hęc omnino leguntur. *Adolescens, quem ad vos misi, Agrippinæ cum suis captus est, quondam inter suos non parvi nominis, familia non obscurus, domo non despicabilis; & de quo aliquid fortasse amplius dicerem, nisi propinquus meus esset. Hoc enim fit, ut minus dicam, ne de meipso dicere videar, de illo plura dicendo.* En Argumentum, seu potius Baluzii conjecturam de civitate Salviano Agrippinensi Urbe tribuenda. Non enim affinitas cum civibus exteris inita, statim civitate donat, etiam omnes reliquos affines. Ita & Hieronymus Romæ plures consanguineos habuisse fertur, cum tamen ipse non Romanus, sed Dalmata, & civis Stridoniensis citra controversiam existimetur. Verius censeo, illum Gallum fuisse; quare nunquamme judice, Gallia, suo, & quidem clarissimi nominis alumno fraudanda est; præsertim cum Causidici, Juristæque Galli suum passim contribulem appellent. Ita Franciscus Juretus in notis Epistolarum Symmachi pag. 82. summum Galliæ ornamentum Salvianum vocat; & Isaacus Causabonus: Immortale Galliæ decus proclamat, quo dignorem omni laude alium, ne historiæ quidem (inquit) continent. Ex allato Salviani loco utilius de ipsius præcipua animi demissione documentum desumamus; qui sibi religioni duxit, adolescentem Agrippinensem propinquum suum, laudibus, ob generis claritatem prosequi, ne suum ipse genus jactitare videretur. Quod maximum modestiæ in tanto, tamque pręclaro viro argumentum luculentissimum apparet. Sed quid mundi pompis affici potuit, qui jugi fletu, & perpetua insectatione, ac maledictis mundi pompas execratus est; ac ob id etiam a Cardinali Baronio in suis Annalibus Jeremias sui sæculi Salvianus appellatur? quod si Jeremiæ mores,

munus

munusque Salviano affinxit vir eximius, Romanæque decus purpuræ, Baronius; sine dubio Salvianus ea ab impiis, & sui sæculi scelestis, quæ Jeremias a pervicacissimis olim Judæis passus esse, dicendus est: & sicut Propheta perpeti tunc fletu, jugibusque lacrymis Dei contemptum, & religionis injuriam deplorabat; parataque è cœlo supplicia minaci prædicatione, prçsagiebat incredulis; non aliter Salvianus noster, & lacrimis, & gemitibus perditorum hominum in divinitatis contemptum, flagitia, urgere, non destitit; & quod fletui deerat, vocis contentione, & calami acrimonia supplevit. Nec dissimilem Jeremiæ, ac Salviano reddidere vicem flagitiosi; nam si illius derisere fletus Judæi: hujus conviciis incessere querelas Treviren-ses. Primus falsus divinitatis testis Jerosolymis; ominosus funerum, & importunus calamitatum augur in Galliis traducebatur secundus. Jeremiæ conciones impii Regis Judaici jussu prius gladio concisæ, deinde cum integro, in quo descriptæ erant, volumine, flammis absumptç, & Salviani scripta, elucubrationesque sanctissimæ per mille fere annos a veritatis osoribus e medio sublatæ, nunc demum, Deo auspice, e tumulo, sub quo diu situm, pædoremque duxerant, in lucem emersere. Cæterum si eximii hujus viri non adeo incuriosa vixisset sua çtas, & immortalia ejusdem facta scriptis aureis consona, Ecclesiç Gallicanç Presbyteri monumentis, posterorum beneficio consignassent, & Jeremiæ carcerem, lacumque, & colaphos, vinculaque; atque etiam lapidum turbinem pro Dei gloria tuenda, Salviano a barbaris irrogatu, in ipsius rebus gestis legeremus; cum non sine superno Numinis instinctu scriptor alioqui religiosus, & a veritatis norma, vel latum unguem discedendi meticulosus Baronius, non ita deliberate, & indubitanter Salvianum, Jeremiam sui sæculi affirmasset, quæ omnia mihi, nullo auctore tam fixa, obfirmataque menti inhærent, ut a nemine hanc persuasionem avelli sinerem. Nam si veritas odium apud omnes, & apud improbos præsertim parit; quis unquam pro veritate magis invisus Salviano, cum nemo unquam plures veritates protulerit, quam Salvianus?

At si è veritatum effluvio malorum patientiam conjicimus; ex reliquo ipsius dictionis permixto cum gravitate candore, reliquam pariter hujus immortalis Viri Sanctitatem, & miram morum innocentiam eruamus. Ita prorsus Paulini admirabilem vitam ex ejusdem stylo Julius Cæsar Scaliger in Hypercritico non levi se conjectura assequi, fassus est: quæ ipsius verba pro Salviano usurpare non dubitaverim. Salviani probitatem, inquit, legi in ipsius scriptis; neque solum hoc; sed etiam animi æquabilitatem, quam cum suo stylo communicavit; ferè enim quibus quisque moribus præditus est, eos etiam transfundit in suam dictionem, id, quod & in Messala notavit, & in Cæsare Quintilianus. Imò eidem elogium à Lactantio Firmiano Divo Cypriano Carthaginensi Episcopo, & Martyri insculptum libentius inscriberem. Admodum (inquit Lactantius) scripsit in suo genere admiranda. Erat enim ingenio facili, copioso, suavi, & quæ sermonis maxima est virtus, aperto; ut discernere nequeas, utrum ne ornatius in eloquendo, an facilior in explicando, an potentior in persuadendo fuerit. Illud autem (omissis reliquis, quæ de prodigioso Salviani ingenio, & eloquentia dici possunt) sine cunctatione pronuncio, ipsum sacri omnibus numeris oratoris partes in se ipso expressisse, nec quicquam reperiri, quod ad incendendum legentes, vel docendum pertineat, quod ab eo in suis elucubrationibus fuerit prætermissum; adeoque dignus non immeritò Salvianus, qui sacram eloquentiam intra suum pectus, velut in sacrarium admitteret hospitalem, quæ Senecæ judicio, nulla foret admiratione digna, nisi animos, in quos se conferret, eligeret; quorum in delectu inter primos, & potiores fuit sine dubio noster Salvianus. Eam vero Salviani commendationem præterire instar piaculi ducerem, quòd mille ab hinc annis ab ore, oculisque omnium ablatus, redivivus quotidie a templorum suggestis suos adhuc salutares terrores intonat; scelestosque, ac divinitatis perduelles ab incepto flagitiorum itinere non inanibus minis revocat; adeò passim a Sacris Oratoribus pro confirmandis suarum concionum Thesibus producitur, ut nemo in vitia seriò invehi videatur, nisi qui hoc præcone in eierandis, fulminandisque vitiis uti soleat. In hujus egregii Viri vita nullum, nisi hoc unum factum legimus, quod si de se ipso narrare idem Salvianus omisisset, nullum inclytorum prorsus facinorum ejusdem extaret vestigium. In Libro de Guber. Dei 4. *Quid mihi*, inquit ipse, *evenerit dicam, cum ante aliquantulum tempus victus prece cujusdam pauperis præpotentiori cuidam supplicarem* &c. Quo ex facto insignis erga oppressos, & miseros Salviani charitas eminet, qui cum periculo sui contemptus, & ignominiæ, pauperis causæ patrocinari apud Barbarum, non dubitavit. Rari enim inveniuntur, qui suam dignitatem, dignitatisque jacturam, ut alteri prosint, ludibriis, conviciisque objectent.

SAL-

SALVIANI
MASSILIENSIS EPISCOPI

De vero Judicio, & Providentia Dei, & ipsius gubernatione hominum, & rerum mundi hujus

LIBRI VIII.

Ad S. Salonium Episcopum Viennensem.

PROOEMIUM.

SANCTO Episcopo Salonio SALVIANUS Episcopus in Domino salutem. Omnes admodùm homines, qui pertinere ad humani officii culturam, existimarunt, ut aliquod linguarum opus studio ingeniorum excuderent, id speciali cura elaborarunt, ut sive utiles, ac probas, sive inutiles, atque improbas materias sibi delegissent, seriem tantùm rerum nitore verborum illustrarent, causisque ipsis, quas loqui vellent, loquendo lucem accenderent. Itaque ad hanc se partem ex utroque genere literarum scriptores mundialium negotiorum plurimi contulerunt, non satis considerantes, quàm probabilibus materiis se impenderent, dummodò ea quæcumque dicerent, aut compto, & blando carmine canerent, aut luculenta oratione narrarent. Omnes enim in scriptis suis causas tantum egerunt suas, & propriis magis laudibus,

quàm

quàm aliorum utilitatibus confulentes, non id facere adnifi funt, ut falubres, ac falutiferi, fed ut fcholaftici, ac diferti haberentur. Itaque fcripta eorum, aut latinitate funt tumida, aut falfitate infamia, aut verborum fœditatibus fordida, aut rerum obfcœnitate vitiofa: ut vere cum ingeniorum tantum laudem cupientes, tàm indignis rebus curam impenderent, non tàm illuftraffe mihi ipfa ingenia, quàm damnaffe, videantur. Nos autem, qui rerum magis, quàm verborum amatores, utilia potius, quàm plaufibilia fectamur, neque id quærimus, ut in nobis inania fęculorum ornamenta, fed ut falubria rerum emolumenta laudentur: in fcriptiunculis noftris non lenocinia effe volumus, fed remedia, quæ fcilicet non tàm otioforum auribus placeant, quàm ægrotorum mentibus profint, magnum ex utraque re cœleftibus donis fructum reportaturi. Si enim hæc falus noftra fanaverit quorundam non bonam de Deo noftro opinionem, fructus non parvus erit, quod multis profui. Sin autem id non provenerit, & hoc faltem ipfum infructuofum non erit, quod prodeffe tentavi. Mens enim boni ftudii, ac pii voti, etiam fi effectum non invenerit cępti operis, habet tamen præmium voluntatis. Hinc ergo exordiar.

SAL-

SALVIANI
MASSILIENSIS EPISCOPI
De vero Judicio, & Providentia Dei
LIBER PRIMUS.

ARGUMENTUM.

Primo loco ab ipsa etiam Ethnicorum Philosophia, & auctoritate, Deum nobis ubique præsentem demonstrat, omniumque tàm actuum, quàm consiliorum rimatorem, & inspectorem intimum ostendit, quem nihil unquam effugit, ne minima quidem nostri animi cogitatio. Hoc fundamento statim jacto, vel Deus, inquit, malis mala accidere sinit; & quis mirabitur unquam, ad malos supplicia destinari, cum hoc ob ipsum miserrimi esse debent, ut mali esse desistant? vel hæc eadem mala ad bonos properare, connivet: & cum boni iis ipsis malis, quibus vulgus eos affligi putat, se confidant, fore felices, præclarè cum iis agi, credendum est. Exemplum petit à Curiis, à Cincinnatis, & Fabiis olim Romanæ Curiæ Senatoribus, qui agrestem, & laboribus exercitam, & pauperem vitam, delicatæ, luxuriosæ, & illecebris affluenti, ut beatiorem præferebant. Quod validiùs probat de Sanctis Viris, qui ea, quæ nobis videntur mala, tanquam sibi potissimùm bona amplectuntur, & chariora quibusvis deliciis ambiunt. Ulteriùs tamen, & fortiùs progreditur; ostendendo à mundi exordio usque ad sua tempora, nihil à Deo Rectore, Judice, & Gubernatore prætermissum; sive dum primos parentes è paradiso expulit, sive dum Cainum Abelis Parricidam extorrem, vagumque ablegavit; & sic Genesim, Exodumque percurrit, peculiarem Dei providentiam erga bonos, improbosque describens; quam sententiam Psalmi versiculo adminiculatur. Ecce oculi Domini super justos, & aures ejus ad preces eorum; vultus autem Domini super facientes mala, ut perdat de terra memoriam illorum; *ibi ut noxios perimat; hìc ut innoxios muneretur, perpetuò excubat DEUS.*

Incuriosus à quibusdam & quasi negligens humanorum 1
actuum Deus dicitur, utpote nec bonos custodiens, nec coercens malos, & ideò in hoc sæculo bonos plerumque miseros, malos beatos esse. Sufficere quidem ad refellenda hæc, quia cum christianis agimus, solus deberet sermo divinus. Sed quia multi incredulitatis paganicę aliquid in se habent, etiam paganorum forsitan, electorum, atque sapientum, testimoniis delectentur. * Probamus igitur, ne illos quidem de incuriosi- 2
tate, ac negligentia ista sensisse, qui veræ religionis expertes, nequaquam utique Deum nosse potuerunt, quia legem, per quam Deus agnoscitur, nescierunt. Pythagoras philosophus, quem quasi magistrum suum philosophia suspexit, de natura ac beneficiis Dei disserens, sic locutus est: *Ani-* *Pythagoras.*

 mus

mus per omnes mundi partes commeans, atque diffusus, ex quo omnia, quæ nascun-
3 *tur animalia, vitam capiunt.* * Quomodo igitur mundum negligere Deus,
dicitur, quem hoc ipso scilicet satis diligit, quod ipsum se per totum
Plato in Timeo. mundi corpus intendit? Plato, & omnes Platonicorum scholæ moderato-
rem rerum omnium confitentur Deum. Stoici eum gubernatoris vice intra
id, quod regat semper manere, testantur. Quid potuerunt de affectu ac
Gubernatori similis Deus. diligentia Dei rectius religiosiusque sentire, quàm ut eum gubernatori si-
milem esse, dicerent? Hoc utique intelligentes, quod sicut navigans guber-
nator nunquam manum suam à gubernaculo, sic nunquam penitus curam
suam Deus tollit à mundo. Ac sicut ille & auram captans, & saxa vitans,
& astra suspiciens, totus fit simul tàm corporis, quàm cordis officio operi suo
deditus: ita scilicet Deum nostrum ab universitate omnium rerum, nec
munus dignantissimæ visionis avertere, nec regimen providentię suæ tollere,
4 nec indulgentiam benignissimæ pietatis auferre. * Unde etiam illud mysti-
Maro in Georgicis cum autoritatis exemplum, quo se non minus philosophum, Maro pro-
bare voluit, quàm Poetam, dixit: *Deum namque ire per omnes Terrasque tra-*
Tullius de natura Deorum. *ctusque maris, cœlumque profundum.* Tullius quoque: *Nec vero Deus ipse*, inquit,
qui intelligitur à nobis, alio modo intelligi potest, quàm mens soluta quædam, & li-
bera, & segregata ab omni concretione mortali, omnia sentiens, & movens. Alibi
quoque: *nihil enim*, inquit, *præstantius Deo*: igitur mundum regi, necesse
5 est. * Nulli igitur naturæ obediens, aut subiectus Deus: omnem ergo re-
git ipse naturam; nisi fortè nos videlicet sapientissimi ita sentiamus, ut
eum à quo omnia regi dicimus, & regere simul, & negligere credamus.
Cum ergo omnes etiam religionis expertes, vi ipsa, & quadam necessita-
te compulsi, & sentiri omnia à Deo, & moveri, & regi, dixerint: quo-
modo nunc eum incuriosum quidam, ac negligentem putant, qui & sen-
tiat omnia per subtilitatem, & moveat per fortitudinem, & regat per po-
6 testatem, & custodiat per benignitatem. * Dixit, quid de majestate, ac
moderamine summi Dei principes, & philosophiæ, simul & eloquentiæ ju-
dicarint. Ideo autem nobilissimos utriusque artis magistros protuli, quo
faciliùs, vel omnes alios idem sensisse, vel certè sine autoritate aliqua dis-
7 sensisse monstrarem. * Et sanè invenire aliquos, qui ab istorum judicio
discrepaverint, præter Epicureorum, vel quorundam Epicurizantium de-
liramenta, non possum: qui sicut voluptatem cum virtute, sic Deum cum
incuria, ac torpore junxerunt, ut appareat, eos, qui ita sentiunt, sicut
Epicurei. sensum Epicureorum, atque sententiam, ita etiam vitia sectari. * Non
8 puto, quod ad probandum nunc rem tam perspicuam, etiam divinis uti
in hoc loco testimoniis Dei debeamus; maximè quia sermones sacri ita
abundè, & evidenter cunctis impiorum propositionibus contradicunt, ut
nedum sequentibus calumniis eorum satisfacimus, etiam ea quæ supradicta
9 sunt pleniùs refutare possimus. * Ajunt igitur, à Deo omnia prætermitti,
quia nec coerceat malos, nec tueatur bonos, & ideò in hoc sæculo dete-
riorem admodum statum esse meliorum: bonos quippe esse in pauperta-
tate, malos in abundantia: bonos in infirmitate, malos in fortitudine:
bonos semper in luctu, malos semper in gaudio: bonos in miseria, & abie-
ctione, malos in prosperitate & dignitate.

*Pri-

* Primum igitur ab iis, qui ita hoc esse, vel dolent, vel accusat, illud 10
requiro: de sanctis, hoc est de veris, ac fidelibus Christianis, an de falsis
& impostoribus doleant. Si de falsis, superfluus dolor, qui malos doleat,
non beatos esse: cùm utique quicunque mali sunt, successu rerum, dete-
riores fiant: gaudentes, sibi nequitiæ studium bene succedere. * Et ideo, 11
vel ob hoc ipsum miserrimi esse debent, ut mali esse desistant, vindican-
tes improbissimis quæstionibus nomen religionis, & præferentes ad sordidis-
simas negotiationes titulum sanctitatis: quorum .s. nequitiis si miseriç com-
parentur, minus sunt miseri, quàm merentur: quia in quibuslibet mise-
riis constituti, non sunt tamen tàm miseri, quàm mali. * Nequaquam 12
ergo pro his dolendum, quòd non sunt divites, ac beati: multò autem
pro sanctis minus: quia quamvis videantur ignorantibus esse miseri, tamen
non possunt esse aliud, quàm beati. Superfluum autem est, ut eos quis-
piam vel infirmitate, vel paupertate, vel aliis istiusmodi rebus existimet,
esse miseros, quibus se illi confidunt esse felices. * Nemo enim aliorum 13
sensu miser est, sed suo. Et ideo non possunt cuiusquam falso judicio esse
miseri, qui sunt verè sua conscientia beati. Nulli enim, ut opinor, bea-
tiores sunt, quàm qui ex sententia sua, atque voto agunt. Humiles sunt
Suo sensu quisq; miser.
religiosi, hoc volunt: pauperes sunt, paupertie delectantur: sine ambitione
sunt, ambitum respuunt: inhonori sunt, honorem respuunt: lugent, lugere
gestiunt: infirmi sunt, infirmitate lætantur. * *Cum enim*, inquit Apostolus, 14
infirmor, tunc potens sum. Nec immeritò sic arbitratur, ad quem Deus ipse
2 Cor. 12. 10.
sic loquitur: *Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.* Nequa-
quam ergo nobis dolenda est hæc afflictio infirmitatum, quam intelligi-
mus, matrem esse virtutum. Itaque quicquid illud fuerit, quicunque vere
religiosi sunt, beati esse dicendi sunt: quia inter quantumlibet aspera nulli
Afflictio infirmitatum.
beatiores sunt, quàm qui hoc sunt, quod volunt. * Solent quamvis esse 15
nonnulli, qui turpia, atque obscœna sectantes, etsi juxta opinionem suam
beati sunt, quia adipiscuntur quod volunt, re tamen ipsa beati non sunt,
quia quod volunt, nolle debuerunt. Religiosi autem hoc cunctis bea-
tiores sunt, quia & habent hoc quod volunt, & meliora quam quæ ha-
bent, omnino habere non possunt. * Labor itaque, jejunium, & pauper- 16
tas, & humilitas, & infirmitas non omnibus sunt onerosa tolerantibus,
sed tolerare nolentibus. Sive enim gravia hæc, sive levia, animus toleran-
tis facit. Nam sicut nihil est tam leve, quod ei grave non sit, qui invitus
Animus tolerãtis.
facit, sic nihil est tam grave, quod non ei, qui id libenter exequitur,
leve esse videatur, nisi forte antiquis illis priscæ virtutis viris, Fabiis, Fa-
britiis, Cincinnatis grave fuisse existimamus, quod pauperes erant, qui di-
vites esse nolebant, cum omnia scilicet studia sua, omnes conatus suos ad
communia emolumenta conferrent, & crescentes Reipublicæ vires privata
Fabii. Fabritii. Cincinnati.
paupertate ditarent. * Nunquid parcam illam tunc, agrestemque vitam 17
cum gemitu, & dolore tolerabant? cum viles, ac rusticos cibos ante ipsos,
quibus exercebantur focos, sumerent, eosque ipsos capere, nisi ad vespe-
ram non liceret. Nunquid ægre ferebant, quod avara illos à divite con-
scientia auri talenta non premerent, cùm etiam argenti usum legibus co-
ercerent? * Nunquid illecebræ, & cupiditatis pœnam putabant quod disten- 18
Cornelius Ruffinus.

 ta

ta aureis nummis marſupia non haberent, cum patritium hominem, quod
ad decem uſque argenti libras dives eſſe voluiſſet , indignum curia judica-
rent? Non deſpiciebant tunc, puto, pauperes cultus, cum veſtem hirtam,
ac brevem ſumerent, cum ab aratro arceſſerentur ad faſces, & illuſtrandi
habitu conſulari , illis fortaſſe ipſis , quas aſſumpturi erant , imperialibus
19 togis, madidum ſudore pulverem detergerent. * Itaque tunc illi pauperes
Dives magiſtratus opulentam Rempublicam habebant : nunc autem dives pote-
poteſtas. ſtas pauperem facit eſſe Rempublicam. Et quæ, rogo, inſania eſt, aut quæ
cæcitas , ut egeſtuoſa , ac mendicante Republica , divitias poſſe, credant,
ſtare privatas? Tales ergo tunc veteres Romani erant; & ſic illi tunc con-
temnebant divitias , neſcientes Deum , ſicut nunc non ſpernunt , ſequen-
20 tes Dominum. * Quamquam, quid ego de illis loquor, qui cura imperii
propagandi, contemptum propriæ facultatis ad publicas opes conferebant:
& licet privatim pauperes eſſent, divitiis tamen abundabant communibus:
Crates. cum etiam Græci, quidam ſapientiæ ſectatores ſine ullo publicæ utilitatis
affectu , propè omni ſe rei familiaris uſu, aſſequendæ gloriæ aviditate nu-
daverint ? Nec ſolum hoc , ſed etiam uſque ad contemptum doloris , ac
mortis , doctrinæ ſuæ culmen erexerunt , dicentes ſcilicet, etiam in cate-
21 nis , atque ſuppliciis beatum eſſe ſapientem. * Tantam vim virtutis eſſe
voluerunt , ut non poſſit eſſe unquam vir bonus , niſi beatus. Si ergo illi
à quibuſdam nunc etiam ſapientibus viris miſeri non putantur, qui nullos
laboris ſui fructus , niſi ex præſenti tantùm laude capiebant : quanto ma-
gis religioſi, ac ſancti viri miſeri non putandi ſunt, qui & præſentis ſæculi
22 oblectamenta capiunt, & beatitudinis futuræ præmia conſequentur?* Di-
xit quidam ex iſtis , de quibus querimur cuidam ſancto viro , ſecundùm
veritatis regulam ſentienti, id eſt , quod Deus omnia regeret, ac pro hu-
mano genere neceſſariam moderationem ſuam, & gubernaculum temperaret.
Quare ergo, inquam, tu ipſe infirmus es, hoc utique judicio ? hoc eſt, ſi
Deus , ut putas , in hac præſenti vita omnia regit , ſi Deus cuncta di-
ſpenſat, qua ratione fortis , & ſanus eſt homo, quem peccatorem ſcio, &
23 tu infirmus, quem ſanctum eſſe, non ambigo? * Quis tam profundi cordis
virum non admiretur, qui merita religioſorum , atque virtutes, tam ma-
gnis retributionibus dignas putat, ut in præſenti hac vita carnes, ac for-
titudines corporum , præmia putet, eſſe debere Sanctorum ? Reſpondeo
24 igitur non unius tantùm religioſi nomine, ſed univerſorum. * Quæris igi-
tur, quiſquis ille es, qua ratione infirmi ſunt ſancti viri? Reſpondeo bre-
viter, quia ideo ſancti viri infirmiores ſe eſſe faciunt, quia ſi fortes fuerint,
ſancti vix eſſe poſſunt. Opinor n., omnes omninò homines, cibis, ac poculis
Fortes, & fortes eſse, infirmos autem abſtinentia, ariditate, jejuniis.* Non ergo mi-
infirmi. rum eſt , quod infirmi ſunt , qui uſum earum rerum reſpuunt , per quas
25 alii fortes fiunt. Et eſt ratio, cur reſpuant, dicente Paulo Apoſtolo de ſe
1 Cor. 9. ipſo: *Caſtigo corpus meum, & in ſervitutẽ redigo, ne, forte cum aliis prædicaverim,*
27. *ipſe reprobus efficiar.* Si infirmitatem corporis appetendam , ſibi etiam Apo-
ſtolus putat , quis ſapienter evitat ? Si fortitudinem carnis Apoſtolus me-
tuit, quis rationabiliter fortis eſse præſumit? Hæc ergo ratio eſt, quà ho-
mines Chriſto dediti & infirmi ſunt, & volunt eſse. Abſit autem, ut hoc
argu-

argumento, religiosos putemus à Deo negligi, per quod confidimus plus
amari. * Legimus, Timotheum apostolum carne infirmissimum fuisse, nun- *1 Tim. 5.*
quid negligebatur à Domino, aut ob infirmitatem Christo non placuit, qui 26
ad hoc infirmus esse voluit, ut placeret? quemque etiam ipse Apostolus
Paulus, licèt nimiis jam infirmitatibus laborantem, non tamen, nisi pauxil-
lulum vini sumere, ac delibare permisit. Hoc est, ita eum voluit, infir-
mitati suæ consulere, quod noluit tamen ad fortitudinem pervenire. Et
hoc cur ita? Cur? Absque dubio nisi quia, ut ipse dicit: *Caro concupiscit* *Gal. 5. 17.*
adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem. Hæc enim, inquit, *sibi invicem*
adversantur, ut non quæcunque vultis, illa faciatis. * Non imprudenter qui- 27
dam hoc loco dixit: quod si repugnante corporis fortitudine, quæ optamus,
facere non possumus, infirmandum nobis sit carne, ut optata faciamus.
Infirmitas enim carnis, inquit, *vigorem mentis exacuit: ut affectis artubus vires* *Infirmi-*
corporum in virtutes transferantur animorum. Non turpibus flammis medullæ *tas car-*
æstuent, non male sanam mentem latentia incentiva succendant, non vagi *nis.*
sensus per varia oblectamenta lasciviant: sed sola exultet anima, læta cor-
pore affecto, quasi adversario subjugato. * Hęc ergo, ut dixi, religiosis 28
viris causa infirmitatis est, eamque esse nec tu, ut arbitror, jam negas.
Sed sunt fortasse, inquis, alia majora, id est quod multa in vita ista aspera,
atque acerba patiuntur, quod capiuntur, quod torquentur, quod trucidan-
tur. Verum est. Sed quid facimus, quod & prophetæ in captivitatem ab- *Captivi-*
ducti sunt, & apostoli etiam tormenta tolerarunt? Et certe dubitare non *tas.*
possumus, quod tunc Deo maximè curæ erant, cùm pro Deo ista pateren- *Tormēta.*
tur. * At forsitan hoc ipso magis probare te dicis, quod Deus in sæculo 29
isto omnia negligat, & futuro totum judicio reservaverit, quia semper bo-
ni omnia mala passi sunt, & fuerunt. Non infidelis quidem videtur asser-
tio, maxime quia futurum Dei judicium confitetur: sed nos ita judican-
dum humanum genus, diximus, ut tamen etiam nunc omnia Deum, pro
ut rationabile putat, regere, ac dispensare, credamus: & ita in futurum
judicaturum, affirmemus, ut tamen semper etiam in hoc sæculo judicas-
se, doceamus. * Dum enim semper gubernat Deus, semper judicat: quia 30
gubernatio ipsa, est judicium. Quot modis hoc vis probemus? ratione, an *Guberna-*
exemplis, an testimoniis? Si ratione, quis tàm expers humanæ intelligen- *tio est iu-*
tiæ est, & hujus ipsius, de qua loquimur, veritatis alienus, qui non agno- *dicium.*
scat, & videat pulcherrimum mundi opus, & inestimabilem supernarum, *Ratione*
infernarumque rerum magnificentiam ab eodem regi, à quo creata sit: *probat.*
* quemque elementorum fabricatorem, eundem etiam gubernatorem fore: 31
qui cuncta scilicet, qua potestate, ac majestate condiderit, eâdem etiam
providentia, ac ratione moderetur. Præsertim etiam cum in his, quæ hu-
mano actu administrantur, nihil penitus sine ratione consistat, omniaque
ita à providentia incolumitatem, quasi corpus ab anima vitam trahant.
* Ideòque in hoc mundo non solum imperia, atque provincias, atque rem 32
civilem, & militarem, sed etiam minora officia, & privatas domos, pe-
cudes denique ipsas, & minutissima quęque domesticorum animantium ge-
nera, non nisi humana ordinatione, atque consilio, quasi quadam manu,
& gubernaculo contineri. Et hęc omnia sine dubio voluntate, ac judicio

summi

summi Dei , scilicet ut eo exemplo omne genus humanum , particulas rerum ,
& membra regeret , quo ipse summum totius mundani corporis guberna-
ret. Sed in principio, inquis, creaturarum hęc sunt à Deo statuta, atque
33 disposita. * Cęterum patrata universitate rerum, atque perfecta, removit
à se cunctam terrestrium curam , & ablegavit : laborem videlicet forte
fugiens, à suo loco amandavit, & molestiam fatigationis vitans, aut occu-
patus negotiis aliis , partem rerum reliquit, quia totum obire non possit.
Removet igitur a se, inquis, curam mortalium Deus. Et quę ergo nobis
divinę religionis est ratio, quę vel causa Christum colendi, vel spes propi-
34 tiandi ? * Si enim negligit Deus in hoc sęculo genus hominum, cur ad cę-
lum quotidie manus tendimus, cur orationibus crebris misericordiam Dei
quærimus, cur ad ecclesiasticas domos currimus , cur ad altaria supplica-
mus? Nulla est enim nobis ratio precandi, si spes tollitur impetrandi. Vi-
des ergo, quàm stulta, atque inanis sit hujus persuasionis assertio, quę uti-
35 que si recipitur , nihil penitus de religione servatur. * Sed ad illud fortè
confugias, ut dicas, nos metu futuri judicii Deum colere, & ideo omnium
præsentium officiorum cultu elaborare, ut in die futuri sæculi mereamur
1 Tim. 2. 2. absolvi. Quid ergo sibi vult Apostolus Paulus, pręcipiens quotidie in Eccle-
sia, ac jubens, ut offerantur jugiter Deo nostro orationes, obsecrationes, postu-
lationes, gratiarum actiones? & hęc omnia, quam ob causam? quam utique, ni-
Ibidem. si ut ipse dicit, *ut quietam, & tranquillam vitam agamus in omni castitate*. Pro prę-
sentibus, ut videmus, domino supplicari jubet, & orare ; quod utique non
36 juberet, nisi ex oratione confideret. * Quomodo ergo aliquis pro obtinen-
dis futuri temporis bonis, apertas Dei aures: pro pręsentibus autem, clau-
sas, atque obstructas putat? Aut quomodo nos in Ecclesia supplicantes,
pręsentem nobis salutem à Deo poscimus, si audiendos nos penitus , non
putamus? Nulla ergo nobis vota pro incolumitatibus, ac prosperitatibus
nostris facienda: quin potius, ut modestia supplicationis vocem conciliet po-
37 stulantis , dicendum nobis est fortasse. * Domine non prosperitatem vitę
istius petimus, nec pro bonis præsentibus supplicamus: scimus enim , aures
tuas his obsecrationibus clausas esse , & auditum te ad preces istiusmodi
non habere: sed pro his tantummodo petimus, quæ sunt futura post mor-
tem. Esto igitur postulatio talis utilitate non careat , quomodo ratione
38 subsistit? * Si enim Deus à respectu hujus sæculi curam removit, & postu-
lantium precibus aures suas clausit ; absque dubio, qui non audit nos pro
præsentibus, non audit etiam pro futuris: nisi forte credamus, pro precum
diversitate aures suas Christum, vel tribuere, vel negare: idest, ut claudat
eas, cùm rogantur præsentia, aperiat, cùm futura. Sed de his dicendum
39 amplius non est. * Tam stulta enim sunt, & tam frivola, ut cavendum
sit, ne id ipsum, quod pro Dei honore dicitur iniuria Dei esse videatur.
Majestatis sacræ reverentia. Tanta quippe est majestatis sacræ, & tam tremenda reverentia, ut non so-
lùm ea, quę ab illis contra religionem dicuntur horrere, sed etiam ea, quæ pro
religione nos ipsi dicimus, cum grandi metu , ac disciplina dicere debea-
mus. Igitur si stultè, atque impiè creditur, quod curam humanarum rerum
pietas divina despiciat, ergo non despicit. Si autem non despicit , regit.
40 * Si autem regit, hoc ipso quod regit, judicat; quia regimen esse non po-
test ,

, nisi fuerit jugiter in rectore judicium. Sed parùm esse fortasse quis- *Hoc ipso*
a putet, quod hæc ratio declarat, nisi probetur exemplis. Videamus *quod re-*
liter mundum à principio Deus rexerit, & ita eum omnia semper gu- *git, judi-*
nasse, monstrabimus, ut simul etiam judicasse, doceamus. Quid enim *cat.*
ptura dixit? *Formavit igitur Deus hominem de limo terræ, & inspiravit in* *Probat ab exemplis.*
spiraculum vitæ. Et quid postea? *Posuit eum*, inquit, *in paradiso voluptatis*. *Gen. 2.7.*
uid deinceps? Dedit .s. legem, præceptis imbuit, institutione formavit. 41
id autem post hoc secutum est? Præteriit homo mandatum sacrum, tentiam subiit, paradisum perdidit, pœnam damnationis excepit. Quis a in iis omnibus gubernatorem Deum videat, & judicem? Constituit enim lam in paradiso innocentem, expulit reum. In constitutione ordinatio
, in expulsione judicium.* Quando enim eum in loco voluptatis posuit, 42
dinavit: quando autem reum de regno expulit, judicavit. Ergo hoc de imo homine, hoc est de patre. Quid de secundo, id est de filio? *Factum*
, inquit Scriptura sacra, *post multos dies, ut offerret Cain de fructibus terræ*
unera Domino. Abel quoque obtulit de primitiis gregis sui, & de adipibus ejus. *Gen. 4.3.*
t respexit Dominus Abel, & munera ejus; ad Cain verò, & ad munera ejus on respexit. Priusquam de evidentiori judicio Dei dicam, puto etiam, quod a his, quæ jam diximus, quædam censura judicii est. In hoc enim quod inius sacrificium Deus suscepit, alterius exclusit, evidentissimè utique, & le unius justitia, ac de iniquitate alterius judicavit. Sed hoc parùm est.
* Cùm igitur futuro facinori viam sternens, fratrem in solitudinem trahit, 43
secretis patrocinantibus scelus peragit, impiissimus pariter, & stultissimus, qui ad perpetrandum maximum nefas sufficere sibi, credidit, si aspectus vitaret hominum, fratricidium, Deo teste, facturus. Unde puto, quod hęc in illo jam tunc opinio fuerit, quę nunc in multis est, Deum terrestria non
respicere, & actus sceleratorum hominum non videre. * Nec dubium 44
est, cum post facinus admissum, Dei sermone conventus, nihil se de fratris cæde scire, responderit: adeò inscium facti sui Deum arbitrabatur, ut crederet, feralissimum nefas tegi posse mendacio. At aliter expertus est quam putabat. Nam Deum, à quo non existimavit, videri scelera, cùm occide-
ret, sensit videre, cùm damnaretur. * Hinc nunc requirere volo ab illis, 45
qui negant, res humanas, vel respici à Deo, vel regi, vel judicari, an cuncta in his, quæ diximus, è diverso sint. Puto enim, quod præsens est, qui sacrificio interest, & regit, qui Cain post sacrificia castigat; solicitus est, qui ab interfectore interfectum requirit; & judicat, qui percussorem impium justa animadversione condemnat. In quo quidem etiam illud non incommodè, verùm ne miremur, nunc sanctos homines quædam aspera pati, cùm videamus, quæ jam tunc Deus etiam per maximum nefas primum
sanctorum sinit occidi. * Quæ quidem qua ratione patiatur, neque huma- 46
næ imbecillitatis est, plena indagine cognoscere, neque nunc temporis disputare. Item probare satis est, omnia istiusmodi, non negligentia, aut incuria Dei fieri, sed consilio, ac dispositione permitti. Nequaquam enim iniustum possumus dicere, in quo divinum esse judicium, non possumùs denegare: quia summa justitia est, voluntas Dei. Neque enim ideo iniustum est, quod divinitas agit: quia capere vim divinæ justitiæ homo non valet.

Sed

47 Sed ad propositum revertamur. * Videmus ergo in his, quæ dicta sunt, nihil de incuria actum, sed quia quædam ex his dispositio divina ordinavit, quædam patientia substinuit, quædam sententia judicavit. Sed non satis forte quidam existimant, hæc, quæ dicimus, nos probasse per paucos, vi-
48 deamus, an id ipsum manifestare possimus etiam per universos. * Aucta igitur, ac multiplicata humani generis multitudine simul, & iniquitate,
Gen. 6. 5. *Videns Deus*, inquit Scriptura sacra, *quod multa malitia esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, pœnituit Deum, quod hominem fecisset in terra, & tactus dolore cordis intrinsecus, Delebo, inquit, hominem, quem creavi a facie terræ*. Consideremus quemadmodum in his omnibus, & sollicitudo Domini pariter, & severitas indicetur. Primum enim ait: *Videns autem Deus*: secundò, *tactus dolore cordis intrinsecus*: tertiò, *delebo, inquit, hominem, quem creavi*. In hoc siquidem quod videre omnia Deus dicitur, cura ejus ostenditur. In hoc, quod dolet, terror irati: In hoc quod punit, severitas judicantis. *Pœnituit ergo*, inquit scriptura, *Deum*,
Gen. 6. 6. *quod hominem fecisset in terra*: * non quod Deus sit obnoxius huic motui,
49 aut ulli subjaceat passioni, sed sermo divinus ad insinuandam pleniùs nobis veram scripturarum intelligentiam, quasi humano affectu nobiscum loquens, sub nomine pœnitentis Dei, vim demonstravit irati. Ira est autem divinitatis, pœna peccantis. Quid ergo post hoc secutum est? *Cum*, inquit,
Gen. 6. 12. *vidisset Deus, terram esse corruptam, dixit ad Noe: Finis universæ carnis, venit coram me, repleta est terra iniquitate a facie eorum, & ego disperdam eos cum terra*. Et quid postea? *Rupti sunt*, inquit, *omnes fontes abyssi magnę, & cataractę cœli apertæ sunt, factaque est pluvia super terram quadraginta diebus, &*
Gen. 7. 21. *quadraginta noctibus*. Et paulò post: *Consumpta est omnis caro, quæ movebatur super terram*. Et deinceps: *Remansit autem solus Noe, & qui cum eo erant in*
50 *arca*. * Hìc nunc requirere volo ab illis, qui incuriosum rerum humanarum appellant Deum, an illo tempore, vel curasse eum terrestria, credant; vel judicasse? Puto enim non judicavit tantùm, sed etiam dupliciter judicavit. Nam & dum servat bonos, pium se retributorem: & dum condemnat malos, severum judicem comprobavit. Sed hæc forsitan apud stultos, quia ante diluvium, id est, quasi alio quodam sęculo gesta sunt, minus auctoritatis habere videantur; quasi verò aut alius Deus tunc fuerit, aut postea
51 eandem mundi curam habere noluerit. * Possum quidem divino munere per singulas post diluvium generationes probare, quæ dico; sed & enormitas vetat, & tamen certa quædam, & majora sufficiunt: quia cum idem sit absque dubio, majorum pariter, & minorum Deus, id profectò intelligendum est in minoribus, quod in majoribus comprobatur. Igitur cum post diluvium generationi hominum benedixisset Deus, immensamque hominum
Gen. 12. 1. multitudinem benedictio ipsa generasset: loquitur ad Abraham Dominus
52 de cœlo, jubens, ut deserat terram suam, inquirat alienam. * Vocatur, sequitur, adducitur, collocatur, fit de paupere locluples, de ignoto potens, infimus peregrinatione, excellentissimus dignitate. Sed ne hæc tamen, quę ei data à domino fuerant, muneris tantùm viderentur fuisse, non meriti,
53 qui lætabatur prosperis, probatur adversis. * Sequitur quippe labor, periculum, timor, vexatur commigratione, fatigatur exilio, contumelia afficitur,

Sermo divinus humano quodam affectu nobiscum loquitur.

uxo-

:e privatur: immolari sibi filium, Deus jussit, pater obtulit, & quan- ad defunctionem cordis pertinet, immolavit. Rursum exilia, rursum us, Philistinorum invidia, Abimelech rapina, multa quidem mala, sed en paria solatia. Nam etsi à plurimis afficitur, tamen de omnibus vin- itur. * Quid igitur in cunctis istis, quæ memoravimus, num Deus non 54
& inspector, & invitator, & ductor, & solicitus, & sponsor, & prote- *Dei varia*
:, & munerator, & probator, & sublimator, & ultor, & judex? Inspe- *nomina,*
r quippe est, dum ex omnibus unum elegit, quem meliorem vidit; in- *& munera.*
ator, dum vocat; ductor, dum ad ignota perducit; solicitus, dum ad ili- n visitat; sponsor, dum futura promittit; protector, quia inter gentes rbaras protexit; * munerator, quia locupletavit; probator, quia tentari 55
peris voluit; sublimator, quia potentiorem omnibus fecit; ultor, quia eum adversariis ultus est; judex, quia dum ulciscitur, judicavit. Subjungit .tem huic historiæ Deus, dicens: *Clamor Sodomorum, & Gomorrhæ multiplica-* *Gen.* 18.
s est, & peccatum eorum aggravatum est nimis. Clamor, inquit, *Sodomorum, &* 20.
omorrhæ multiplicatus est. * Pulchrè, clamorem, dixit, in se habere pecca- 56
ι. Grandis absque dubio peccantium clamor est, qui à terra ascendit ad *Peccata*
ælum. Quare autem peccata hominum quasi clamare testatur? Scilicet *hominum*
uia cædi aures suas Deus, dicit, clamoribus peccatorum, ut non differatur *clamant.*
œna peccantium. * Et verè clamor & grandis clamor est, quando pietas 57
Dei peccatorum clamoribus vincitur, ut peccantes punire cogatur. Osten- lit ergo Dominus quàm invitus puniat etiam gravissimos peccatores, di- cens, quod clamor Sodomorum ad se ascenderit: hoc est dicere: Misericor- dia quidem mea mihi suadet, ut parcam; sed tamen peccatorum clamor cogit, ut puniam. Cùm ergo ista dixisset, quid consecutum est? Mittuntur *Gen.* 18.3.
Angeli Sodomam, proficiscuntur, introeunt, bonorum foventur officio, ma- lorum vexantur injuria, cæcantur improbi, salvantur probi. * Loth cum 58
affectibus piis urbe educitur, urbs cum habitatoribus concrematur impiis. Interrogo hìc, utrumnam Deus ex judicio malos, an sine judicio concrema- rit? Qui sine judicio Sodomitas punitos à Deo dicit, iniquum Deum ar- guit. Si autem cum judicio malos perdidit, judicavit utique. Et quidem jam quasi ad instar futuri judicii judicavit. Cùm enim ad supplicium ma- lorum, gehennam in futurum arsuram esse, manifestum sit, Sodomam, & vicinas ejus urbes cœlesti flamma consumpsit. * In præsenti autem illud, 59
quod futurum est, Deus voluit declarare judicium, quando super impium populum gehennam misit è cœlo. Sicut etiam Apostolus dicit, quod Deus 2. *Pet.* 2.
civitates Sodomam, & Gomorrham eversione damnarit, exemplum ponens impiè acturis: quamvis id ipsum, quod ibi actum est, plus habuerit miseri- cordiæ, quàm severitatis. Quod enim pœnam eorum tàm diù distulit, mi- *Malos*
sericordię fuit: justitię, quod aliquando punivit. Et ideò cùm Angelos So- *invitus*
domam Deus mitteret, hoc nobis probare voluit, quod etiam malos puni- *punit.*
ret invitus. * Scilicet, ut cum legeremus quę à Sodomitis Angeli pertulis- 60
sent, & videremus scelerum immanitatem, criminum turpitudinem, libidi- num obscęnitatem; probaret utique nobis Deus, quod ipse eos noluerit per- dere, sed ipsi extorserint, ut perirent. Possum innumera proferre, sed ve- reor, ne dum satis rem probare nitimur, historiam texuisse videamur.

summi Dei, scilicet ut eo exemplo omne genus humanum, particulas rerum,
& membra regeret, quo ipse summum totius mundani corporis guberna-
ret. Sed in principio, inquis, creaturarum hęc sunt à Deo statuta, atque
33 disposita. * Cęterum patrata universitate rerum, atque perfecta, removit
à se cunctam terrestrium curam, & ablegavit: laborem videlicet forte
fugiens, à suo loco amandavit, & molestiam fatigationis vitans, aut occu-
patus negotiis aliis, partem rerum reliquit, quia totum obire non possit.
Removet igitur a se, inquis, curam mortalium Deus. Et quę ergo nobis
divinę religionis est ratio, quę vel causa Christum colendi, vel spes propi-
34 tiandi? * Si enim negligit Deus in hoc sęculo genus hominum, cur ad cę-
lum quotidie manus tendimus, cur orationibus crebris misericordiam Dei
quærimus, cur ad ecclesiasticas domos currimus, cur ad altaria supplica-
mus? Nulla est enim nobis ratio precandi, si spes tollitur impetrandi. Vi-
des ergo, quàm stulta, atque inanis sit hujus persuasionis assertio, quę uti-
35 que si recipitur, nihil penitus de religione servatur. * Sed ad illud fortè
confugias, ut dicas, nos metu futuri judicii Deum colere, & ideo omnium
præsentium officiorum cultu elaborare, ut in die futuri sæculi mereamur
1 Tim. 2. 2. absolvi. Quid ergo sibi vult Apostolus Paulus, pręcipiens quotidie in Eccle-
sia, ac jubens, ut offerantur jugiter Deo nostro orationes, obsecrationes, postu-
lationes, gratiarum actiones? & hęc omnia, quam ob causam? quam utique, ni-
Ibidem. si ut ipse dicit, *ut quietam, & tranquillam vitam agamus in omni castitate*. Pro prę-
sentibus, ut videmus, domino supplicari jubet, & orare; quod utique non
36 juberet, nisi ex oratione confideret. * Quomodo ergo aliquis pro obtinen-
dis futuri temporis bonis, apertas Dei aures: pro pręsentibus autem, clau-
sas, atque obstructas putat? Aut quomodo nos in Ecclesia supplicantes,
pręsentem nobis salutem à Deo poscimus, si audiendos nos penitus, non
putamus? Nulla ergo nobis vota pro incolumitatibus, ac prosperitatibus
nostris facienda: quin potius, ut modestia supplicationis vocem conciliet po-
37 stulantis, dicendum nobis est fortasse. * Domine non prosperitatem vitę
istius petimus, nec pro bonis præsentibus supplicamus: scimus enim, aures
tuas his obsecrationibus clausas esse, & auditum te ad preces istiusmodi
non habere: sed pro his tantummodo petimus, quæ sunt futura post mor-
tem. Esto igitur postulatio talis utilitate non careat, quomodo ratione
38 subsistit? * Si enim Deus à respectu hujus sæculi curam removit, & postu-
lantium precibus aures suas clausit; absque dubio, qui non audit nos pro
præsentibus, non audit etiam pro futuris: nisi forte credamus, pro precum
diversitate aures suas Christum, vel tribuere, vel negare: idest, ut claudat
eas, cùm rogantur præsentia, aperiat, cùm futura. Sed de his dicendum
39 amplius non est. * Tam stulta enim sunt, & tam frivola, ut cavendum
sit, ne id ipsum, quod pro Dei honore dicitur iniuria Dei esse videatur.
Majestatis sacræ reverentia. Tanta quippe est majestatis sacræ, & tam tremenda reverentia, ut non so-
lùm ea, quę ab illis contra religionem dicuntur horrere, sed etiam ea, quæ pro
religione nos ipsi dicimus, cum grandi metu, ac disciplina dicere debea-
mus. Igitur si stultè, atque impiè creditur, quod curam humanarum rerum
pietas divina despiciat, ergo non despicit. Si autem non despicit, regit.
40 * Si autem regit, hoc ipso quod regit, judicat; quia regimen esse non po-
test,

teſt, niſi fuerit jugiter in rectore judicium. Sed parùm eſſe fortaſſe quiſ- *Hoc ipſo quod regit, judicat.*
piam putet, quod hæc ratio declarat, niſi probetur exemplis. Videamus
qualiter mundum à principio Deus rexerit, & ita eum omnia ſemper gu-
bernaſſe, monſtrabimus, ut ſimul etiam judicaſſe, doceamus. Quid enim *Probat ab exemplis.*
Scriptura dixit? *Formavit igitur Deus hominem de limo terræ, & inſpiravit in*
eum ſpiraculum vitæ. Et quid poſtea? *Poſuit eum*, inquit, *in paradiſo voluptatis*. *Gen. 2.7.*
* Quid deinceps? Dedit .ſ. legem, præceptis imbuit, inſtitutione formavit. 41
Quid autem poſt hoc ſecutum eſt? Præteriit homo mandatum ſacrum,
ſententiam ſubiit, paradiſum perdidit, pœnam damnationis excepit. Quis
non in iis omnibus gubernatorem Deum videat, & judicem? Conſtituit enim
Adam in paradiſo innocentem, expulit reum. In conſtitutione ordinatio
eſt, in expulſione judicium. * Quando enim eum in loco voluptatis poſuit, 42
ordinavit: quando autem reum de regno expulit, judicavit. Ergo hoc de
primo homine, hoc eſt de patre. Quid de ſecundo, id eſt de filio? *Factum*
eſt, inquit Scriptura ſacra, *poſt multos dies, ut offerret Cain de fructibus terræ*
munera Domino. Abel quoque obtulit de primitiis gregis ſui, & de adipibus ejus. *Gen. 4.3.*
Et reſpexit Dominus Abel, & munera ejus; ad Cain verò, & ad munera ejus
non reſpexit. Priuſquam de evidentiori judicio Dei dicam, puto etiam, quod
in his, quæ jam diximus, quædam cenſura judicii eſt. In hoc enim quod
unius ſacrificium Deus ſuſcepit, alterius excluſit, evidentiſſimè utique, &
de unius juſtitia, ac de iniquitate alterius judicavit. Sed hoc parùm eſt.
* Cùm igitur futuro facinori viam ſternens, fratrem in ſolitudinem trahit, 43
ſecretis patrocinantibus ſcelus peragit, impiiſſimus pariter, & ſtultiſſimus,
qui ad perpetrandum maximum nefas ſufficere ſibi, credidit, ſi aſpectus
vitaret hominum, fratricidium, Deo teſte, facturus. Unde puto, quod hęc
in illo jam tunc opinio fuerit, quę nunc in multis eſt, Deum terreſtria non
reſpicere, & actus ſceleratorum hominum non videre. * Nec dubium 44
eſt, cum poſt facinus admiſſum, Dei ſermone conventus, nihil ſe de fratris
cæde ſcire, reſponderit: adeò inſcium facti ſui Deum arbitrabatur, ut cre-
deret, feraliſſimum nefas tegi poſſe mendacio. At aliter expertus eſt quam
putabat. Nam Deum, à quo non exiſtimavit, videri ſcelera, cùm occide-
ret, ſenſit videre, cùm damnaretur. * Hinc nunc requirere volo ab illis, 45
qui negant, res humanas, vel reſpici à Deo, vel regi, vel judicari, an cun-
cta in his, quæ diximus, è diverſo ſint. Puto enim, quod præſens eſt, qui
ſacrificio intereſt, & regit, qui Cain poſt ſacrificia caſtigat; ſolicitus eſt,
qui ab interfectore interfectum requirit; & judicat, qui percuſſorem im-
pium juſta animadverſione condemnat. In quo quidem etiam illud non in-
commodè, verùm ne miremur, nunc ſanctos homines quædam aſpera pa-
ti, cùm videamus, quæ jam tunc Deus etiam per maximum nefas primum
ſanctorum ſinit occidi. * Quæ quidem qua ratione patiatur, neque huma- 46
næ imbecillitatis eſt, plena indagine cognoſcere, neque nunc temporis di-
ſputare. Item probare ſatis eſt, omnia iſtiuſmodi, non negligentia, aut in-
curia Dei fieri, ſed conſilio, ac diſpoſitione permitti. Nequaquam enim
iniuſtum poſſumus dicere, in quo divinum eſſe judicium, non poſſumùs de-
negare: quia ſumma juſtitia eſt, voluntas Dei. Neque enim ideo iniuſtum
eſt, quod divinitas agit: quia capere vim divinæ juſtitiæ homo non valet.
Sed

47 Sed ad propositum revertamur. * Videmus ergo in his, quæ dicta sunt, ni-
hil de incuria actum, sed quia quædam ex his dispositio divina ordinavit,
quædam patientia substinuit, quædam sententia judicavit. Sed non satis
forte quidam existimant, hæc, quæ dicimus, nos probasse per paucos, vi-
48 deamus, an id ipsum manifestare possimus etiam per universos. * Aucta
igitur, ac multiplicata humani generis multitudine simul, & iniquitate,
Gen. 6.5. *Videns Deus*, inquit Scriptura sacra, *quod multa malitia esset in terra, & cun-
cta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, pœnituit Deum, quod
hominem fecisset in terra, & tactus dolore cordis intrinsecus, Delebo, inquit, ho-
minem, quem creavi a facie terræ*. Consideremus quemadmodum in his om-
Sermo di- nibus, & sollicitudo Domini pariter, & severitas indicetur. Primum enim
vinus hu- ait: *Videns autem Deus*: secundò, *tactus dolore cordis intrinsecus*: tertiò, *dele-
mano quod- *bo, inquit, hominem, quem creavi*. In hoc siquidem quod videre omnia Deus
dam affectu dicitur, cura ejus ostenditur. In hoc, quod dolet, terror irati: In hoc
nobiscum loquitur. quod punit, severitas judicantis. *Pœnituit ergo*, inquit scriptura, *Deum,
Gen. 6. 6. *quod hominem fecisset in terra*: * non quod Deus sit obnoxius huic motui,
49 aut ulli subjaceat passioni, sed sermo divinus ad insinuandam pleniùs nobis
veram scripturarum intelligentiam, quasi humano affectu nobiscum lo-
quens, sub nomine pœnitentis Dei, vim demonstravit irati. Ira est autem
divinitatis, pœna peccantis. Quid ergo post hoc secutum est? *Cum*, inquit,
Gen.6.12. *vidisset Deus, terram esse corruptam, dixit ad Noe: Finis universæ carnis, ve-
nit coram me, repleta est terra iniquitate a facie eorum, & ego disperdam eos cum
terra*. Et quid postea? *Rupti sunt*, inquit, *omnes fontes abyssi magnę, & cata-
ractę cœli apertæ sunt, factaque est pluvia super terram quadraginta diebus, &
Gen.7.21. *quadraginta noctibus*. Et paulò post: *Consumpta est omnis caro, quæ movebatur
super terram*. Et deinceps: *Remansit autem solus Noe, & qui cum eo erant in
50 *arca*. * Hìc nunc requirere volo ab illis, qui incuriosum rerum humana-
rum appellant Deum, an illo tempore, vel curasse eum terrestria, cre-
dant; vel judicasse? Puto enim non judicavit tantùm, sed etiam duplici-
ter judicavit. Nam & dum servat bonos, pium se retributorem: & dum
condemnat malos, severum judicem comprobavit. Sed hæc forsitan apud
stultos, quia ante diluvium, id est, quasi alio quodam sęculo gesta sunt, minus
auctoritatis habere videantur; quasi verò aut alius Deus tunc fuerit, aut postea
51 eandem mundi curam habere noluerit. * Possum quidem divino munere per
singulas post diluvium generationes probare, quæ dico; sed & enormitas
vetat, & tamen certa quædam, & majora sufficiunt: quia cum idem sit
absque dubio, majorum pariter, & minorum Deus, id profectò intelligen-
dum est in minoribus, quod in majoribus comprobatur. Igitur cum post
diluvium generationi hominum benedixisset Deus, immensamque hominum
Gen.12.1. multitudinem benedictio ipsa generasset: loquitur ad Abraham Dominus
52 de cœlo, jubens, ut deserat terram suam, inquirat alienam. * Vocatur,
sequitur, adducitur, collocatur, fit de paupere locluples, de ignoto potens,
infimus peregrinatione, excellentissimus dignitate. Sed ne hæc tamen, quę
ei data à domino fuerant, muneris tantùm viderentur fuisse, non meriti,
53 qui lætabatur prosperis, probatur adversis. * Sequitur quippe labor, pericu-
lum, timor, vexatur commigratione, fatigatur exilio, contumelia afficitur,

uxo-

uxore privatur: immolari sibi filium, Deus jussit, pater obtulit, & quantum ad defunctionem cordis pertinet, immolavit. Rursum exilia, rursum metus, Philistinorum invidia, Abimelech rapina, multa quidem mala, sed tamen paria solatia. Nam etsi à plurimis afficitur, tamen de omnibus vindicatur. * Quid igitur in cunctis istis, quæ memoravimus, num Deus non 54
est & inspector, & invitator, & ductor, & solicitus, & sponsor, & prote- *Dei varia*
ctor, & munerator, & probator, & sublimator, & ultor, & judex? Inspe- *nomina,*
ctor quippe est, dum ex omnibus unum elegit, quem meliorem vidit; in- *& munera.*
vitator, dum vocat; ductor, dum ad ignota perducit; solicitus, dum ad ilicem visitat; sponsor, dum futura promittit; protector, quia inter gentes barbaras protexit; * munerator, quia locupletavit; probator, quia tentari 55
asperis voluit; sublimator, quia potentiorem omnibus fecit; ultor, quia eum de adversariis ultus est; judex, quia dum ulciscitur, judicavit. Subjungit autem huic historiæ Deus, dicens: *Clamor Sodomorum, & Gomorrhæ multiplica-* *Gen.* 18.
tus est, & peccatum eorum aggravatum est nimis. Clamor, inquit, *Sodomorum, &* 20.
Gomorrhæ multiplicatus est. * Pulchrè, clamorem, dixit, in se habere pecca- 56
ta. Grandis absque dubio peccantium clamor est, qui à terra ascendit ad *Peccata*
cœlum. Quare autem peccata hominum quasi clamare testatur? Scilicet *hominum*
quia cædi aures suas Deus, dicit, clamoribus peccatorum, ut non differatur *clamant.*
pœna peccantium. * Et verè clamor & grandis clamor est, quando pietas 57
Dei peccatorum clamoribus vincitur, ut peccantes punire cogatur. Ostendit ergo Dominus quàm invitus puniat etiam gravissimos peccatores, dicens, quod clamor Sodomorum ad se ascenderit: hoc est dicere: Misericordia quidem mea mihi suadet, ut parcam; sed tamen peccatorum clamor cogit, ut puniam. Cùm ergo ista dixisset, quid consecutum est? Mittuntur *Gen.* 18.3.
Angeli Sodomam, proficiscuntur, introeunt, bonorum foventur officio, malorum vexantur injuria, cæcantur improbi, salvantur probi. * Loth cum 58
affectibus piis urbe educitur, urbs cum habitatoribus concrematur impiis. Interrogo hìc, utrumnam Deus ex judicio malos, an sine judicio concremarit? Qui sine judicio Sodomitas punitos à Deo dicit, iniquum Deum arguit. Si autem cum judicio malos perdidit, judicavit utique. Et quidem jam quasi ad instar futuri judicii judicavit. Cùm enim ad supplicium malorum, gehennam in futurum arsuram esse, manifestum sit, Sodomam, & vicinas ejus urbes cœlesti flamma consumpsit. * In præsenti autem illud, 59
quod futurum est, Deus voluit declarare judicium, quando super impium populum gehennam misit è cœlo. Sicut etiam Apostolus dicit, quod Deus 2. *Pet.* 2.
civitates Sodomam, & Gomorrham eversione damnarit, exemplum ponens impiè acturis: quamvis id ipsum, quod ibi actum est, plus habuerit misericordiæ, quàm severitatis. Quod enim pœnam eorum tàm diù distulit, mi- *Malos*
sericordię fuit: justitię, quod aliquando punivit. Et ideò cùm Angelos So- *invitus*
domam Deus mitteret, hoc nobis probare voluit, quod etiam malos puni- *punit.*
ret invitus. * Scilicet, ut cum legeremus quę à Sodomitis Angeli pertulis- 60
sent, & videremus scelerum immanitatem, criminum turpitudinem, libidinum obscęnitatem; probaret utique nobis Deus, quod ipse eos noluerit perdere, sed ipsi extorserint, ut perirent. Possum innumera proferre, sed vereor, ne dum satis rem probare nitimur, historiam texuisse videamur.

Exod.13. Moyses in deserto positus, gregem pascit, rubum ardere conspicit, Deum ex rubo audit, præcepta accipit, potestate exaltatur, ad Pharaonem mittitur, venit, loquitur, contemnitur, vincit. Ægyptus percutitur, Pharaonis inobedientia verberatur, & quidem non uno modo: sed ut plus sacrilegus torqueatur diversitate supplicii. Et quid postremò? decies rebellat, decies
61 verberatur. * Quid ergo dicimus? Puto, quod in his omnibus, & curare pariter res humanas Deum, & judicare cognoscas. In Ægypto quippe; tunc enim non simplex tantùm, sed multiplex constat, Dei fuisse judicium.
62 Quotiescunque enim rebellantes Ægyptios percussit, toties judicavit. * Sed post ista, quæ diximus, quid secutum est? Israel dimittitur, Pascha celebratur, Ægyptios spoliat, dives abscedit, Pharaonem pœnitet, exercitum contrahit, ad fugientes pervenit, castris jungitur, tenebris separatur, siccatur pelagus, Israel graditur, officiosâ undarum patientiâ liberatur, Pharao sequitur, mare super eum volvitur, fluctu operiente deletur. Puto jam non obscurum, in his, quæ acta sunt, Dei esse judicium. Et quidem non judicium tantùm, sed etiam moderationem, atque patientiam. Patientiæ enim fuit, quòd Ægyptii rebellantes sæpe percussi sunt; judicii, quod contuma-
63 ciæ pertinaces morte damnati. * Igitur post hunc rerum gestarum ordinem, victrix ingreditur eremum sine bello gens Hebræorum. Agit iter sine itinere, viatrix sine via, prævio Deo, divino commilitio honorabilis, ductu cœlesti potens, sequens mobilem columnam, nubilam die, igneam nocte congruas colorum diversitates pro temporum diversitate sumentem; scilicet, ut diei lucem luteâ obscuritate distingueret, & caliginem noctis flammeo claritatis splendore irradiaret. Adde huc fontes repente natos, adde medicatas aquas, vel datas, vel immutatas, speciem servantes, naturam relin-
64 quentes. * Adde aperta erumpentibus rivis montium capita, adde scaturientia novis pulverulenta arva torrentibus, adde illatos itinerantium castris alitum greges Dei pietate indulgentissimâ, non usibus tantùm hominum, sed etiam illecebris servientes; datum per quadraginta annos, astris quotidie famulantibus, cibum, rorantes jugiter escis dulcibus polos, non ad victum tantùm, sed etiam ad delitias perfluentes. Adde homines in nullis membrorum suorum partibus accessus, & decessus humanorum corporum nescientes, ungues non auctos, dentes non imminutos, capillos semper æquales, non attritos pedes, non scissas vestes, calceamenta non rupta, redundantem hominum honorem usque ad induviarum vilium dignitatem.
65 * Adde huc erudiendæ gentis officio, descendentem ad terras Deum, accommodantem se terrenis visibus Dei filium, innumeræ multitudinis plebem in consortium divinæ familiaritatis admissam, sacræ amicitiæ honore pollentem. Adde huc tonitrua, adde fulgura, terribiles buccinarum cœlestium sonos, tremendum undique totius aeris fragorem, polos sacris clangoribus mugientes, ignes, caligines, nebulas Deo plenas, loquentem comminus Dominum, legem divino ore resonantem, incisas Dei digito litteras, rupices paginas, saxeum volumen, discentem populum, & docentem Deum, ac mixtis penè Hominibus, atque Angelis, unam cœli, ac terræ scholam. Sic enim scriptum est, quod cùm retulisset Moyses verba populi ad
Exod.19. 9.10.&c. Dominum, dixit ei Dominus: *Jam nunc veniam ad te in caligine nubis, ut audiat*

diat me populus loquentem ad te. Et paulò post, *ecce cœperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem.* Et iterum: *Descenditque Dominus super montem Synai in ipso montis vertice*, ac deinceps: *loquebaturque cum Moyse videntibus universis, quod columna nubis staret ad ostium tabernaculi, stabantque & ipsi, & adorabant per fores tabernaculorum suorum. Loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut loqui solet homo ad amicum suum.* * Quæ 66
cum ita sint, videturne hominis habere curam Deus, hæc tanta tribuens, hæc tanta præstans, participem sermonis sui homunculum vilem faciens, & quasi in consortium sacræ sodalitatis admittens; aperiens ei plenas divitiis immortalibus palmas suas, alens eos nectaris poculo, pascens cœlesti cibo? Quam, rogo, majorem eis gubernaculi sui præstare curam, quem majorem præstare potuit affectum, quam, ut cùm præsentis sęculi vitam agerent, spem jam futurę beatitudinis possiderent? Sed respondeatur forte hoc loco, habuisse quondam hanc hominum curam Deum, cæterum nunc penitus non habere. * Unde hoc ita credimus? forsitan quia, ut illi tunc man- 67
nam quotidie non comedimus, cùm agros triticeos plenos messibus demetamus, quia coturnices humanis se manibus ingerentes non apprehendimus, cum omnia avium, pecudum, bestiarum genera devoremus: quod salientes rupibus aquas apertis oribus non accipimus, cum vinarias domos vinearum fructibus irrigemus. Addo ego amplius aliquid, quod nos ipsi, qui illos tunc Deo fuisse curæ, & nos ideo negligi dicimus, si accipere pro pręsentibus bonis pręterita possemus, respueremus penitus conditionis istius optionem.
* Nolemus enim hęc, quę nunc habemus, amittere, ut possemus ea, qui- 68
bus tunc illi usi sunt, possidere: non quod nos nunc meliora habeamus, quàm gens illa tunc habuit, sed quia & illi, qui quotidiano tunc cœli, ac Dei ministerio pascebantur, antiquam ventris ingluviem bonis pręsentibus pręferebant: turpissimâ scilicet ciborum carnalium recordatione mœsti, & fœtidissimo ceparum, atque alliorum amore ęgrescentes: non quod potiora essent, quibus antea usi erant: sed quia quod nunc à nobis fit, hoc tunc ab illis, illi horrebant quæ erant, & quæ non erant desiderabant.
* Nos magis laudamus illa, quæ tunc fuerunt, quàm ista, quæ nunc sunt: 69
non quia, si eligendi facultas esset, semper habere illa mallemus, sed quia usitatum hoc est humanæ mentis vitium, illa magis semper velle, quę desunt. Et quia, ut ille ait, *aliena nobis, nostra plus aliis placent*, accedit quoque illud, quod generale fermè est omni homini, ut Deo semper ingratus sit, insitoque hoc, & quasi nativo malo se cuncti invicem vincunt, ut beneficiis Dei detrahant, ne debitores se esse, cognoscant. * Sed hæc hacte- 70
nus: nunc ad negotii dudum cępti ordinem revertamur. Quamvis, ut reor, non mediocriter probaverimus, quę proposuimus, addamus tamen adhuc, si placet, quippiam, quia melius est plus probare aliquod, quàm necesse est, quàm minus forsitan, quàm negotio debeatur. Liberatus quondam de Pharaonis jugo populus Hebręorum, ad Syna montem pręvaricatus est, & statim à Domino pro errore percussus. * Sic enim scriptum est: 71
Percussit ergo Dominus populum pro errore vituli, quem fecit Aaron. Quod potuit majus, & evidentius de peccatoribus Deus ferre judicium, quàm, ut statim consequeretur pœna peccantes. Et tamen, cùm omnis populus reus fuerit,

Mimus Publianus.

Exod. 32. 35.

cur non eſt in omnes miſſa damnatio ? quia pius ſcilicet Dominus par-
tem percuſſit ſententiæ ſuę gladio , ut partem corrigeret exemplo , prę-
beretque omnibus ſimul & coercendo cenſuram , & indulgendo pietatem .
Cenſura enim fuit , quòd caſtigavit , pietas , quòd pepercit , quamvis
utrumque impari modo . Plus ſiquidem tunc pietati datum eſt , quàm
72 ſeveritati . * Ideò utique , quia cùm indulgentiſſimus dominus propiorem
ſe ſemper miſerationi præſtet , quàm ultioni , licèt in coercendâ tunc Judai-
ci exercitus parte , judicio , & ſeveritati cenſura divina aliquid attribuerit,
majorem tamen ſibi populi portionem pietas vindicavit : ſpecialiter quidem
73 hoc , & peculiari tunc innumeræ plebis miſericordiâ , ne omnes ſcilicet ,
Deus erga quos reatus complectebatur , pœna conſumeret . * Cœterum erga quaſdam
quoſdam perſonas , ut legimus , ac familias cenſura Dei inexorabilis eſt : ſicut illud ,
inexora- ubi otiante ſabbatis populo , is , qui colligere ligna uſurparat , occidi jube-
bilis. tur : quamvis enim opus ipſum hominis videretur inoxium , faciebat tamen
Num. 15. eum diei obſervatio criminoſum : vel cùm duobus lite certantibus , unus ,
74 qui blaſphemarat , morte mulctatur . * Sic enim ſcriptum eſt : *Ecce autem*
Lev. 24. *filius mulieris Iſraelitidis , quæ pepererat de viro Ægyptio , inter filios Iſrael jurga-*
10. *tus eſt in caſtris cum viro Iſraelita . Cumque blaſphemaſſet Nomen Domini , & ma-*
ledixiſſet ei , adductus eſt ad Moyſen , & paulò poſt . *Miſerunt* , inquit , *eum in*
carcerem , donec viderent , quid juberet Dominus , qui locutus eſt ad Moyſen , dicens:
Educ blaſphemum extra caſtra , & ponant omnes , qui audierunt , manus ſuper caput
ejus , & lapidet eum populus univerſus : Nunquid non præſens Dei eſt , manife-
ſtumque judicium , & prolata , quaſi juxta humani examinis formam , cœ-
leſti diſceptatione ſententia ? Primùm enim , qui peccaverat , comprehenſus
75 eſt . Secundò , quaſi ad tribunal adductus . * Tertiò , accuſatus , deinde in
carcerem miſſus. Poſtremò cœleſtis judicii auctoritate punitus. Porrò autem
non punitus tantùm , ſed punitus ſub teſtimonio , ut damnare ſcilicet vide-
retur reum juſtitia , non poteſtas : exemplo ſcilicet ad cunctorum emenda-
tionem proficiente , ut ne quis poſtea admitteret , quod omnis in uno popu-
76 lus vindicaſſet . * Hac igitur ratione atque judicio omnia Deus & nunc agit,
& ſemper egit , ſcilicet , ut correctioni omnium proficeret , quicquid ſinguli
pertuliſſent . Sicut etiam & illud fuit cum Abiu , & Nadab , ſacerdotalis
ſanguinis viri , cœleſti igne conſumpti ſunt . In quibus utique non judicium
tantum , ſed præſens Deus oſtendere voluit , impendenſque judicium ; ſic
77 enim ſcriptum eſt . * Quod cum egreſſus ignis à Domino devoraſſet holo-
cauſtum , *arreptis Nadab , & Abiu filii Aaron turibulis , poſuerunt ignem , & in-*
Lev. 10. *cenſum deſuper , offerentes coram Domino ignem alienum , quod eis præceptum non*
1. 2. *erat . Egreſſuſque ignis à Domino , devoravit eos , & mortui ſunt coram Domino .*
Quid enim aliud , quàm extentam ſuper nos dexteram ſuam , & imminen-
tem jugiter gladium voluit oſtendere , qui errorem ſupradictorum ſtatim in
ipſo opere punivit : nec per actum prius penè eſt facinus peccantium , quàm
ulciſceretur pœna peccatum : quamvis non tantùm hoc in hac re actum ſit,
78 ſed etiam multa alia . * Cum enim in illis tunc non mens impia , ſed fa-
cilitas nimium inconſulta punita ſit : declaravit profectò Dominus , quo ſup-
plicio digni eſſent , qui contemptu divinitatis aliquid admitterent , quando
etiam illi à Deo percuſſi eſſent , qui ſolâ mentis inconſideratione peccaſſent :
aut

aut quàm rei essent, qui contrà jussionem Domini sui facerent, cùm etiam illi taliter plecterentur, qui injussa fecissent. * Porrò autem etiam ex hoc 79
consulere Deus voluit nostræ correctioni per censuram salubris exempli, ut omnes laici intelligerent, quantum iram Dei timere deberent, cum à præsenti pœna filios sacerdotis nec meritum parentis eriperet, nec ministerii sacri privilegium vindicaret. Sed ego quid de his dico, quorum inconsiderantia quodammodo Deum tetigit, & ad cęlestem injuriam redundavit? Maria contra Moysen loquitur, & punitur, nec punitur tantùm, sed more judicii punitur. Primùm ad judicium vocatur. * Deinde arguitur. Tertiò 80
verberatur. In objurgatione excipit vim sententiæ. In lepra autem patitur piaculum criminosę, quamvis coercitio istiusmodi non Mariam tantùm, sed etiam Aaronem humiliavit. Quia etsi deformari lepra summum Antistitem, non opportuit, & ipsum tamen domini castigatio flagellavit, nec solùm hoc; sed in pęna, quam Maria patitur, Aaron etiam, quasi culpæ particeps, coercetur: Maria enim supplicio afficitur, ut Aaron confusione multetur. * Porrò autem, ut inexorabilem in quibusdam agnosceremus, formam 81
divini esse judicii, ne illius quidem intercessu, qui læsus fuerat, indulsit. Sic enim legimus ad Aaronem, & Mariam dixisse Dominum. *Quare igitur non timuistis detrahere servo meo Moysi, iratusque abiit, & ecce Maria apparuit candens lepra, quasi nix, clamavitque ad Dominum Moyses, dicens: Obsecro, Domine, sana eam. Cui Dominus respondit: Si pater ejus spuisset in faciem illius, non debuerat saltem decem dierum rubore suffundi? Separetur septem diebus extra castra, & postea revocabitur.* Sufficiant igitur de hoc genere divisionis, & de parte sermonis, ista, quæ diximus. Infinitum n. est, de omnibus disputare, quæ nimis longum est etiam sine disputatione numerare. * Sed adhuc tamen aliquid 82
addamus: pœnitet gentem Hebræorum de Ægypto recessisse, percutitur: dolet deinde se fatigari labore itineris, affligitur: carnes desiderat, verberatur. Et quia quotidie mannam edens, explere ex illecebris ventris cupit ingluviem, optatâ quidem cupiditate saturatur, & in ipsâ tamen saturitate torquetur. * *Adhuc enim*, inquit Scriptura, *esca erat in ore ipsorum, & ira Dei* 83
ascendit in eos, & occidit plurimos eorum, & electos Israel impedivit. Og contra Moysen rebellat, extinguitur: Core conviciatur, obruitur: Datan & Abiron murmurant, devorantur. *Aperta est enim*, inquit, *terra, & deglutivit Datan, & operuit synagoga Abiron.* Ducenti quoque, & quinquaginta, ut sacer sermo testatur, principes viri, qui tempore Concilii per nomina vocabantur, surrexerunt contra Moysen. * *Cumque stetissent adversus Moysen, & Aaron, dixe-* 84
runt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus: cur elevamini super populum Domini? Et quid post hæc? *Ignis*, inquit, *egressus à Domino, interfecit ducentos quinquaginta viros, qui offerebant incensum.* Sed cùm hæc tanta fierent, cœlestis cura non profuit: adhibita est sępissimè coercitio, sed emendatio non est secuta. Sicut enim nos, cùm assiduè flagellamur, non corrigimur: ita & illi, cùm cæderentur sæpissimè, non emendabantur. * Quid enim scriptum est? *Murmuravit autem omnis multitudo filio-* 85
rum Israel sequenti die contra Moysen, & Aaron, dicens: Vos interfecistis populum Domini. Et quid postea? Percussa sunt statim, & divino igne consumpta quatuordecim millia hominum, & septingenti. Cùm omnis ergo tunc po-

Num. 12. 8.

Exod. 16.

Ps. 77. 30.

Ps. 105. 17.

Num. 16. 10.

puli

puli multitudo peccaverit, cur non est in omnibus vindicatum? præsertim,
86 cùm ex illa, quam supra dixi, seditione Core, nullus evaserit.. * Cur ibi cunctum peccantium cœtum interfici Deus voluit, hìc tantummodo portionem? scilicet, quia plenus & justitiâ, & misericordiâ Dominus, & pietati suæ multa donat per indulgentiam, & severitati per disciplinam. Et ideo ibi præstitit disciplinæ, ut proficeret cunctorum emendationi, pœna omnium noxiorum. Hìc autem misericordiæ suæ tribuit, ne universus popu-
87 lus deperiret. * Et tamen cùm tam misericorditer egerit, quia in parte plebis castigatio toties repetita non profuit, ad ultimum omnes morte damnavit: quæ res & timori, & emendationi nostræ simul proficere deberet, scilicet, ne qui illorum exemplo penitus non corrigimur, illorum fortasse exitu puniamur. Non enim dubium est, quid actum de eis fuerit: nam cùm universa gens Hebreorum ad hoc de Ægypto exierit, ut terram repromissionis intraret, præter duos tantùm sanctos, nullus intravit. * Sic enim
88 scriptum est: *Locutus est Dominus ad Moysen, & Aaron, dicens: Usquequo mul-*
Num. 14. 11. *titudo hæc pessima murmurat contra me? Vivo ego, ait Dominus, sicut locuti estis, audiente me hodie, sic faciam vobis. In solitudine hac jacebunt cadavera vestra.* Et quid postea? *Parvulos*, inquit, *vestros, de quibus dixistis, quòd prædæ hostibus forent, introducam, ut videant terram, quæ vobis displicuit. Vestra cadavera jacebunt in solitudine.* Et quid deindè? *Omnes* inquit *mortui sunt, atque percussi in conspectu Domini*. Quid est, quòd in his omnibus non sit? vis videre rectorem? Ecce, & præsentia corrigit, & futura disponit. Vis videre justum, & severum judicem? ecce noxios punit. Vis videre justum, & pium? ecce innocentibus parcit. Vis videre in omnibus judicem? ecce ubique judicium est. Nam & ut judex, arguit: & ut judex, regit. Judex præmisit sententiam, judex noxios punit, judex innoxios munerat.

LI-

LIBER SECUNDUS.

ARGUMENTUM.

Petit hìc exempla è libris Regum, ex quibus ostendit accuratam Dei in omnibus, quæ committebantur, vigilantiam, & præsens ipsius de omnibus judicium, vel supplicia decernendo, vel præmia pro rectè factis dividendo.

SUfficiunt igitur de exemplis ista, quæ diximus, quibus utique jugiter 1
Deus noster & contemplator sollicitissimus, & gubernator piissimus comprobatur. Sed cogitat de imperitioribus fortè aliquis: Si sic aguntur nunc à Deo omnia, ut tunc acta sunt, quid est, quòd mali prævalent, affliguntur boni, & tunc cùm iram mali senserint, & misericordiam boni, nunc videntur sentire quodammodo boni iram, & mali gratiam? Paulò post ad
ista respondeam: * Nunc, quia tria hæc, idest præsentiam Dei, guberna- 2
tionem, atque judicium, tribus his probaturum me, promisi, hoc est ratione, exemplis, ac testimoniis: quia ratione, & exemplis jam satisfecimus, superest, ut testimoniis declaremus. Quamvis exempla ipsa, quæ diximus, haberi pro testimoniis debeant, quia rectè testimonium esse dicitur, quo
rerum veritas approbatur. * Quid igitur ex illis rebus, quæ supra dicta 3
sunt, per testimonia sacra primùm probari debet, præsentia, an gubernatio, an ne judicium? Præsentia opinor, quia qui vel recturus est, vel judicaturus, præsens absque dubio esse debet, ut vel regere quicquid illud est, vel judicare possit. Loquens in suis voluminibus sermo divinus sic ait: *In* Prov. 15.
omni loco oculi Domini contemplantur bonos, & malos. * Ecce habes præsen- 3.
tem, ecce intuentem, ecce in omni loco, curâ, ac provisione vigilantem. 4
Idcircò enim bonos ab eo considerari, & malos, dixit, ut probaret scilicet, nihil ab eo negligi, quem ostenderet universa rimari. Quod ut pleniùs capias, audi, quod in alio scripturarum loco idem testatur Spiritus Sanctus.
Oculi, inquit, *Domini super timentes eum, ut eripiat à morte animas eorum, &* Psal. 30.
alat eos in fame. * Ecce cur aspicere justos homines Deus, dicitur, utique 32. 19. 5
ut conservet, ut protegat. Aspectus enim Divinitatis propitiæ, munus est *Aspectus*
conservationis humanæ. Nam, & alibi idem divinus Spiritus Sanctus: *Ocu-* *propitiæ*
li, inquit, *domini super justos, & aures ejus in preces eorum.* Vide, quâ beni- *Divinitatis.*
gnitate agere cum suis Deum, scriptura dicit. * In hoc siquidem, quod Psl. 33. 6.
ait, oculos domini super justos esse, affectus aspicientis ostenditur. In hoc 6
autem, quod aures in precibus paratas, semper exaudientis largitas demonstratur. Quamvis per id, quod dicit, divinas aures in precibus semper esse justorum, non audientia tantùm Dei, sed quædam quasi obedientia Dei de-
signetur. * Quomodo enim in precibus justorum divinæ aures sunt? Quo- 7
modo? nisi ut semper audiant, nisi ut semper exaudiant, nisi ut promptè audita tribuant, nisi ut illico exaudita concedant. Semper ergo ad audiendas sanctorum preces paratæ Domini nostri aures, semper attentæ sunt. Quàm beati essemus omnes, si quàm promptam erga nos Dei
audientiam legimus, tàm promptè ipsi Deum audire vellemus. * Sed 8
forsitan dicis hoc, quod aspicere Deus legitur justos, parum prodesse cau-

sæ:

ſæ: quia non ſit gerneralis divinitatis intuitus, qui juſtis tantùm ſpeciali benignitate tribuatur. Jam quidem ſuperiùs ſacer ſermo teſtatur, quia oculi
Pſal. 33. Domini contemplantur malos, & bonos. Sed ſi hoc etiam nunc vis, pleniùs
17. probari, reſpice, quid ſequatur: hoc enim ſubditur: *Vultus autem Domini*
9 *ſuper facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum.* * Vides abſque dubio, quia non poteſt quæri, quod non aſpiciat etiam injuſtos Deus: quippe cùm intelligit generalem quidem eſſe in omnes Dei viſionem, ſed meritorum fieri diſparilitate diverſam: boni quippe aſpiciuntur, ut conſerventur; mali, ut diſperdantur: cum quibus utique partem, & ipſe habens, qui homines a Deo aſpici, negas, non ſolùm videri te à Domino, evidenter intel-
10 lige, ſed periturum quoque indubitanter agnoſce. * Nam cùm ad hoc ſit vultus Dei ſuper facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum de generatione omni: neceſſe eſt, ut qui aſpicere Dei vultum perfidia negas, aſpicientis iram perditione cognoſcas. Igitur de præſentia, ac de aſpectu Dei iſta ſufficiunt. Videamus, an qui nunc reſpicit, regat, cùm utique ipſa ratio aſpiciendi, cauſam in ſe habeat gubernandi: quia ad hoc non reſpicit, ut cùm aſpexerit, negligat, qui ſcilicet per idipſum non negligere intelligitur, quia reſpicere dignatur; præſertim cùm ſuperiùs ſacer ſermo te-
11 ſtatus ſit, malos ad perditionem à Deo aſpici, bonos ad ſalutem. * Hoc ipſo utique diſpenſatio divini gubernaculi demonſtratur, hoc eſt enim juſtâ gubernatione regere, & ſingulos quoſque homines pro meritorum diverſitate tractare. Sed accipe tamen de hac re plenius teſtimonium: dicit ad De-
Pſ. 79. 2. um patrem in Pſalmo Spiritus Sanctus: *Qui regis Iſrael intende.* * Iſrael
12 videns Deum interpretatur: quem utique cùm Chriſtiani fide, & corde videant, qui fideliter credunt, licet gubernator omnium ſit Deus, illis tamen peculiariter regimen præſtari à Deo, dicitur, qui regi peculiariter à divinitate, mereantur. Unde & tu quicunque ille es, ſi Chriſtianus es, ne-
13 ceſſe eſt, ut regi te à Deo, credas. * Si autem gubernari te à Deo cum cæteris Chriſtianis, omnino non putas, neceſſe eſt, extra omnes Chriſtianos te eſſe cognoſcas. Sed ſi illud, ut ſupra jam diximus, magis quæris, quod ad homines omnes, non quod ad ſolos pertineat Chriſtianos: ecce evidenter dicit Volumen ſacrum, cuncta quotidie nutu divinitatis regi, & inceſſabili-
Sap. 12. ter à Deo omnia gubernari. *Ipſe enim*, inquit, *diligit conſilium, & diſciplinam.*
18. Nec eſt enim alius Deus, cujus cura eſt de omnibus. *Cùm ſis ergo*, inquit,
14 *juſtus, juſtè omnia diſponis, & cum magnâ reverentiâ diſponis nos.* * Ecce habes jugiter diſponentem Deum, jugiter gubernantem: quamvis in iſto Scripturæ loco non gubernatio tantùm ſacra, ſed etiam dignitas declaretur humana. In hoc enim quod ait, *diſponis nos*, vis divinæ gubernationis: In hoc autem *quod cum magnâ reverentiâ*, culmen humanæ oſtenditur dignitatis. Ali-
Hier. 23. bi quoque, in Propheta: *Nunquid non cœlum*, inquit, *& terram ego impleo?*
24. & 42. Cur autem cuncta impleat, ipſe declarat. *Quia vobiſcum ſum*, inquit, *ut ſalvos*
15 *faciam vos.* * Ecce enim non modò regimen ſuum Dominus, & impletionem, ſed etiam vim, ac beneficium ipſius adimpletionis oſtendit. Hunc enim
Act. 17. fructum in ſe habet divinitatis impletio, ut ſalvet ea, quæ adimplentur.
28. Et ideo in Apoſtolorum Actibus beatiſſimus Paulus: *In ipſo*, inquit, & *vi-*
16 *vimus, & movemur, & ſumus.* * Plus abſque dubio, quàm gubernator eſt vitę, in

in quo motus ipse viventis est. Non enim dixit, *ab ipso nos, sed in ipso moveri*, docens scilicet, insitam intra virtutes sacras omnium nostrum esse substantiam: quia in ipso profectò vivimus, à quo hoc ipsum ducimus,
quod sumus. * Sed & Salvator ipse in Evangelio: *Ecce ego*, inquit, *vobis-* 17
cum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. Non solum nobiscum *Matt.28.*
se esse, dixit; sed etiam omnibus diebus esse nobiscum. Tu eum, ò ingra- *20.*
tissime homo, qui sine cessatione nobiscum est, nec curam, nec respectum nostri habere dicis? Quid facit ergo nobiscum? Nunquid ad hoc nobiscum est, ut non respiciat, & negligat? Et quomodo sibi utrunque convenit, ut qui pietati præstat præsentiam, impietati tribuat incuriam? *Ecce enim*, in-
quit, *vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi*. * Præclarè 18
scilicet affectum Dei interpretamur, si nos calumniamur, ab eo jugiter negligi, cum ille, nos à se, testetur, jugiter non relinqui. Ille per hoc ostendere voluit, quod à nobis affectu, & protectione jugiter non discederet, quia à nobis etiam præsentiâ non abesset: nos in contemptum nostri, divinam vertimus charitatem, nos amoris testimonia in odii argumenta mutamus. Hoc enim quod præsentem se esse, dicit, odii magis testimonium esse vo-
lumus, quàm amoris. * Nam si absentem se Dominus futurum esse dixis- 19
set, minùs causari forsitan de incuria poteramus absentis: majoris contemptus res est, atque fastidii, si nos jugiter negligit, qui a nobis jugiter non recedit: & plus in se odii nostri habet, si ad hoc nobiscum semper permanet, ut qui nos præsentiâ nunquam deserit, semper repudiet affectu. Sed absit hoc de piissimo, ac misericordissimo Deo credi, ut ad hoc semper nobis voluerit assistere, ut nos majore fastidio negligere videretur assistens. Absit hoc scelus dici. Nemo enim, puto, vel in toto humano genere tam malus est, qui ideo cum ullo hominum velit esse, quia non amet, & ad hoc tantum uti præsentiâ suâ cupiat, ut majore odio possit despicere præsen-
tem. * Ipsa, vel doceat nos humana natura, vel vincat: si non ideo 20
cum quocumque homine esse cupimus, quia eum, cum quo esse cupimus, diligimus. Et quia utique diligimus, prodesse ei præsentiam nostram cupimus, quem amamus. Quod ergo etiam malo homini auferre non possumus, à Deo tollimus, & pejorem pessimis hominibus Deum facimus, qui ad hoc futurum nobiscum se esse, dixerit, ut fastidiosius nos negligeret, cùm fuisset. Sed hæc hactenus: superest, ut quia testimoniis sacris & respici, ac regi à Deo omnia, jam probavimus, etiam
judicari plurima in hoc sæculo à divinitate, doceamus. * David sanctus 21
cùm à Nabale Carmelio contumeliæ pertulisset injuriam, quia se ipse ul- *1.Reg.25.*
cisci distulit, ultionem statim Deo executore percepit. Extincto itaque pau- *39.*
lò post adversario suo, & manu cœlesti obruto sic locutus est: *Benedictus Dominus, qui judicavit causam opprobrii mei de manu Nabal*. Eundem quoque cùm fugasset è regno filius persecutor, judex in brevi Dominus vindicavit. Nec vindicavit tantùm, sed cumulatiùs vindicavit, quàm ipse voluit, qui vindicabatur: ut ostenderet scilicet Deus, graviorem sibi esse injuriam injusta tolerantium, quàm tolerantibus suam. Nam qui supra votum ejus vindicat, qui vindicatur, quid aliud vult intelligi, quàm se ipsum in eo, quem sic ulciscitur, vindicare? Acto itaque in crucem non manufactam fi- *Iniusta tolerantium iniuria Deo gravis.*

lio parricida, vindictam ei divinitus attributam , sic nunciatam refert ser-
22 mo divinus : * *Bonum apporto nuncium Domine mi Rex : judicavit enim pro te*
2.Reg.18. *bodie Dominus de manu omnium, qui surrexerunt contra te*. Vides quomodo non
31. rebus tantùm, ut supra diximus, & exemplis, sed ipso nomine , atque ap-
pellatione judicii, Deum etiam præsenti sæculo judicare, divinę per sacros
23 testes literæ probant. * Sed forsitan dices , id specialiter sancto viro à Deo
præstitum, ut de adversariis ejus protinus judicaret. Dies me deficiet, si de
præsentibus in hoc Mundo sententiis Dei, atque judiciis dicere velim. Sed
tamen, ut evidenter agnoscas, censuram suam, & examen sacrum, non tam
personis præstare, quàm causis; audi, quod judex Deus, qui pro David ser-
vo suo sententiam assiduè evidentem dedit, contra David ipsum sępius vin-
dicarit. Et quidem hoc non in multorum hominum negocio, aut (quod for-
sitan potuisset Deum magis movere) sanctorum, sed in causa, & unius ho-
minis, & barbari: & ubi tantum virum persona penitus aggravaverat, nisi
24 causa mulctasset . * Interfecto Uriâ Etheo, homine gentis impiæ, & natio-
2.Reg.12. nis inimicæ, statim fit ad David sermo divinus: *Uriam Etheum percussisti gla-*
9. *dio, & uxorem illius accepisti uxorem tibi, & interfecisti eum gladio filiorum Ammon .*
Quam ob rem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum . Itaque hæc
dicit Dominus : Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores
tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo . Tu enim fecisti absconditè . Ego vero fa-
ciam verbum istud in conspectu omnis Israel, & in conspectu solis huius. Quid dicis
tu, qui non solum non judicari quæcunque agimus , sed nec respici à Deo
omnino credis ? Vides ne etiam à secreto illo, quo David semel lapsus est,
25 nequaquam Dei oculos absuisse ? * Unde & tu, qui ad solatium, arbitror,
peccatorum tuorum, considerari actus nostros à Deo non putas, ex hoc ipso
& aspici te à Christo, semper intellige , & puniendum forsitan propediem
esse, cognosce: quia etiam David sanctum vides, unum errorem suum, nec
secreto occultorum penetralium potuisse contegere, nec à præsentibus pœ-
nis privilegio saltem majorum operum, vindicare . Quid enim ait ad eum
Dominus? *Tollam uxores tuas in conspectu tuo, & gladius non recedet à domo tua*
26 *usque in sempiternum*. * Vides quàm præsens accipiat tantus Vir pro uno tan-
tùm errore judicium : protinus culpam damnatio est secuta , & damnatio
statim puniens, nihil reservans, atque illico coercens reum, non in futurum
differens reatum. Et ideo non dixit, quia fecisti hoc , venturum judicium
Dei senties , & futuro gehennæ igne torquebere : sed præsentia , inquit ,
tormenta senties , atque imminentem jam cervicibus tuis divinæ severita-
27 tis gladium sustinebis. * Et quid post hęc? agnoscit scilicet reus culpam, hu-
miliatur, compungitur, confitetur, luget, pœnitet: gemmas regias abdicat,
crepantia auro textili indumenta deponit, purpura exuitur , diademate e-
xoneratur, cultu & corde mutatur: totum regem cum ornatibus suis abii-
cit: providum pœnitentem cum patrocinio ambitiosi squalloris assumit, je-
junio exugitur, ariditate siccatur , fletu effunditur , solitudine carceratur .
28 * Et tamen Rex tanti nominis, sanctitate major, quàm potestate, pręrogati-
vis meritorum antecedentium supereminens, cum tanto ambitu supplicet,
Pœnitentiæ fructus. non evadit . Et hic tantus, tam grandis fructus pœnitentię est , quòd ęter-
nis quidem piaculis non addicitur , sed in pręsenti tamen veniam non me-
retur.

retur. Denique quid pœnitenti propheta ait? *Quia blasphemare fecisti inimi-* 2 *Reg.*12.
cos nomen Domini, propter verbum hoc, filius, qui ex te natus est, morietur. * Prę- 14.
ter pœnam acerbę orbitatis, etiam hunc addi piissimo patri intellectum 29
summi sppliciі, Deus voluit, ut dilectissimo filio causa mortis pater ipse
existeret, qui doleret, cùm utique natum ex crimine puerum, crimen
ipsum occideret, quod creasset. * Hoc ergo primum est divinæ animad- 30
versionis exordium. Primum utique non solum: secuta namque est
ærumnarum longa series, atque à domo ejus jugis admodum malorum con-
tinuatio non recessit. Thamar Ammonis furore corrumpitur, Ammon ab 2 *Reg.*13.
Absalone jugulatur. * Scelus quidem grande ab uno fratre committitur, sed 31
pejus tamen ab alio vindicatur. Inter hæc pater David facinore utriusque
punitur: duo filii peccant, sed tres duorum scelere perduntur. In Tha-
mar enim virginitas ammittitur, in Ammone etiam Absalonis perditio lu-
getur. * Et quidem nescias, quem de filiis duobus tam bonus pater potis- 32
simùm amiserit, illum qui manu fratris occisus est in hoc sęculo, an il-
lum, qui suâ periit in futuro. Jam verò hinc juxta verbum Dei inęstima-
bilis mali cumulus: insidias diu pater à filio patitur, regno pellitur, & ne
occidatur, profugus abscedit. * Impurior nescias, an cruentior filius, quia 33
interficere patrem non potest parricidio, fœdat incestu, & quidem incestu,
præter incesti nefas, per industriam accumulandi sceleris elato; cùm uti-
que facinus, quod etiam secreta abominabile facerent, persecutor parentis
publicè perpetraret; scilicet ut feralissimo crimine non pater tàm absens
deformaretur, quàm oculi etiam totius orbis publico fædarentur incestu.
* Jam si addenda est, & ipsius fugę facies, quale illud fuit, cùm tantus 34
Rex, & tanti nominis cunctis regibus altior, mundo major, omnes admo-
dum suos cum paucissimis suis fugeret, in comparatione dudum sui ege-
stuosus, in comparatione sui solus: fugiens cum metu, cum dedecore, cum
luctu, *operto*, inquit scriptura, *capite*, *& nudis pedibus incedens*: superstes 2 *Reg.*15.
prioris status à se ipso exulans, pęnè jam post se vivens: dejectus usque in 30.
servorum suorum, vel quod grave est, contumeliam; vel quod gravius, mi-
sericordiam, ut vel Siba eum pasceret, vel maledicere Semei publicè non
timeret. * Ita Dei judicio à se alter effectus, ut ei, quem timuerat totus 35
orbis, unus in faciem insultaret inimicus. Ubi sunt, qui à Deo respici res
humanas negant? Ecce quoties testes sacri in persona unius hominis, non
respexisse tantummodo Deum, verùm etiam judicasse, docuerunt. * Et 36
cur hæc omnia? cur utique, nisi ut intelligeremus, eandem futuram sem-
per in mundo censuram, & coercitionem Dei, quę fuisset, & ideo etiam *Sancti e-*
sanctos homines quodam judicio Dei legimus castigatos, ut judicandos *tiam ca-*
nos, Deo judice, etiam præsenti sæculo, nosceremus: quia sicut *stigati*.
Deus semper est; sic justitia Dei semper: sicut omnipotentia Domini in-
deficiens, sic censura inevitabilis; sicut Deus jure perpetuus, sic justitia
perseverans: & ideò omnes admodum sancti in libris sacris inter discrimi-
num imminentium motus, & persecutorum gladios, constituti, præsens ju-
dicium Dei postulant. * Sic enim justus dicit in Psalmo: *Judica me Deus*, 37
& discerne causam meam de gente non sancta. Quod ne ad futurum Dei ju- *Ps.*42. 1.
dicium trahi possit, subdit statim: *Ab homine iniquo, & doloso eripe me*:

Præſens utique judicium Dei poſtulat, qui liberari ſe de manu perſecutoris, implorat. Et bene pro conſcientia bonæ cauſæ non tàm ſuffragium Domini, quàm judicium deprecatur, quia bonæ cauſæ ſemper optimum
38 ſuffragium tribuitur, ſi cum juſtitia judicetur. * Alibi quoque hoc evi-
Pſ. 34. 1. dentiſſimè indicat, *Judica Domine nocentes me, expugna impugnantes me. Apprehende arma, & ſcutum, & exurge in adjutorium mihi*. Vides etiam, hoc loco non futuri examinis ſeveritatem, ſed cenſuram præſentis judicii poſtulari. Hoc eſt enim quod ait: *Apprehende ſcutum, & corripe gladium*, ſcutum
39 ſcilicet ad protectionem, gladium ad ultionem. * Non quia hoc judicans Deus, egeat apparatu, ſed quia in hoc ſæculo hæc terribilium rerum nomina, terribilium judiciorum ſunt inſtrumenta, ad humanam intelligentiam humanarum rerum ſignificationibus loquens: quia judicari, ac vindicari ſe de adverſariis precabatur, per inſtrumenta terrenæ iſtius ultionis,
40 iram divinæ animadverſionis expreſſit. * Denique alibi propheta idem, quid inter præſens & futurum judicium Dei eſſet, oſtendit. Quid enim de
Pſal. 9. 5. cenſura præſentis examinis dicit ad Dominum? *Sedes ſuper thronum, qui judicas æquitatem*. Quid autem de futuro æternoque judicio? *Judicabit*, in-
Pſ. 95. 13. quit, *orbem terræ in æquitate*. Et iterum: *Judicabit populos cum juſtitia*. ipſis ſcilicet verbis præſentis temporis, & futuri, tempus judicii utriuſque di-
41 ſtinxit. * Ut enim præſens judicium oſtenderet, *judicas* poſuit: ut autem futurum diſtingueret à præſentibus, ſubjecit poſtea, *judicabit*. Hæc igitur de cura erga nos Dei, & gubernaculo, & judicio, ratione, exemplis, & teſtimoniis, ſatis eſt probaſſe, maximè quia etiam, quę poſt hoc ſecu-
42 tura ſunt, ad id ipſum omnia pertinebunt. * Nunc ſi à Deo, cujus negotium agimus, vires ad agendum acceperimus, ea quę contra hæc ab adverſariis dici ſolent, & proferre ſimul, & refutare tentabimus.

LI-

LIBER TERTIUS.

ARGUMENTUM.

Exorditur à Dei adorandis quidem, non examinandis judiciis; nam si gubernatorem, & Judicem satis demonstravit rerum nostrarum non incuriosum, sequitur, ut Deo reservetur omnium, quæ hìc geruntur, arcana ratio, nobis nullatenus exploranda. Quia tamen vulgi, & quidem Christiani, murmur vult componere, dolentis deteriorem apud Deum conditionem suam, quàm Paganorum; qui fidelibus, filiorum instar indulgere, tanquam amantissimus pater deberet, & infidelibus, ut infensissimis divinitatis hostibus, calamitates, excidia, ruinasque immittere; Hinc Vir Dei, sanctâ iracundiâ, & zelo percitus, ostendit, christianos de nomine duntaxat religionis eblandiri sibi, quando vitâ, & moribus deteriores sunt paganis; adeoque neque ex hoc titulo ullam ipsos mereri, tam boni patris, & provisoris vigilantissimi, indulgentiam.

1 Bene se res habet: jacta sunt fundamenta operis piâ molitione cœpti, & divini officii amore suscepti. Et ideo non sunt solubili luto posita, nec temporali lapide constructa, sed sacrarum expensarum confectione valida, & divini magisterii arte firmata. Quę ut ipse in Evangelio Deus dicit, nec ventis possint furentibus concuti, nec alluvione fluminum subrui, nec pluviarum infusione dissolvi. *Matth. 7.* 2 * Cùm enim hoc opus manus quodammodo divinorum voluminum instruxerit, & cœlestium scripturarum compago solidarit, necesse est tam firma hęc per Dominum Jesum Christum esse, quæ facta sunt, quàm firma illa sunt quæ fecerunt ędificium. Itaque hoc naturam status sui de stirpe sumet, & labefactari salvis auctoribus suis non potest. 3 * Sicut enim in terrenis ædificiis deiicere parietes nullus potest, nisi prius lapides, & cæmenta dejecerit: sic ædificium, quod struximus, dissolvere nullus valet, nisi id, unde structum est, & consummatum, ante dissolverit. *Simile.* Quod quia labefactari utique nequaquam potest, rectè etiam à nobis incolumitas ædificii præsumitur, cujus status subsidiis immortalibus continetur. 4 * Quæritur itaque, cùm hæc ita sint, si totum, quod in hoc mundo est, curâ, & gubernaculo, & judicio Dei agitur, cur melior multò sit barbarorum conditio, quàm nostra. Cur inter nos quoque ipsos sors bonorum durior, quàm malorum, cur probi jaceant, improbi convalescant, cur iniquis, vel maximè potestatibus universa succumbant. 5 * Possum quidem rationabiliter, & satis constanter dicere: Nescio secretum, & consilium divinitatis ignoro: sufficit mihi ad causæ hujus probationem dicti cœlestis oraculum. Deus à se, ut libellis superioribus jam probavimus, omnia dicit aspici, omnia regi, omnia judicari. Si scire vis, quid tenendum sit, habes literas sacras: perfecta ratio est hoc tenere, quod legeris. 6 * Qua causâ autem Deus, hæc, de quibus loquimur, ita faciat, nolo à me requiras. *Homo sū.* Homo sum, non intelligo secreta Dei, investigare non audeo, & ideo etiam attentare formido: quia & hoc ipsum genus quasi sacrilegæ temeritatis est, si plus scire cupias, quàm sinaris: sufficit quod tibi Deus, à se agi, ac dispensari cuncta, testatur. *Sacrilega temeritas.* 7 * Quid me in-

interrogas, quare alter major ſit, alter minor? alter miſer, alter beatus?
alter fortis, alter infirmus? qua cauſâ quidem hæc Deus faciat, non intel-
ligo, ſed ad pleniſſimam rationem abunde ſufficit, quod à Deo agi iſta,
demonſtro. Sicut enim plus eſt Deus, quàm omnis humana ratio: ſic plus
8 mihi videri debet quàm ratio, quod à Deo agi cuncta, cognoſco. * Nihil
ergo in hac re opus eſt, novum aliquid audire: ſatis ſit pro univerſis ratio-
nibus auctor Deus: nec licet, ut de his, quæ divino aguntur arbitrio, aliud
dicas juſtum, aliud injuſtum: quia quicquid à Deo agi, vides, atque convin-
ceris, neceſſe eſt plus quàm juſtum eſſe, fatearis. Hæc ergo de gubernacu-
9 lo Dei, atque judicio expeditiſſimè, ac fortiſſimè dici poſſunt. * Neque
enim neceſſe eſt, ut argumentis à me probetur, quod hoc ipſo, quia à Deo
dicitur, comprobatur. Itaque cum legimus dictum à Deo, quia aſpiciat
jugiter omnem terram, hoc ipſo probamus, quod aſpiciat, quod aſpicere,
ſe dicit. Cum legimus, quod regat cuncta, quæ fecit, hoc ipſo approba-
mus, quod regit, quia ſe regere, teſtatur. Cùm legimus, quod præſenti ju-
Humana dicta teſtibus egent. dicio univerſa diſpenſet, hoc ipſo eſt evidens, quod judicat, quia ſe judica-
re, confirmat. Alia enim omnia, id eſt humana dicta, argumentis, & te-
ſtibus egent: Dei autem ſermo ipſe ſibi teſtis eſt: quia neceſſe eſt, quicquid
10 incorrupta veritas loquitur, incorruptum ſit teſtimonium veritatis. * Sed
tamen cùm per ſcripturas ſacras ſcire nos quaſi de arcano, animi & mentis
ſuæ quædam, voluerit Deus noſter, quia ipſum quodammodo ſcripturæ ſa-
cræ oraculum Dei mens eſt, quicquid vel agnoſci per ſuos, vel prædicari
Deus voluit, non tacebo: unum quamvis prius, quàm loqui ordiar, ſcire
cupiam: cum Chriſtianis mihi loquendum, an cum paganis ſit. Si enim cum
Chriſtianis, probaturum me quod ago, eſſe non dubito. Si autem cum pa-
ganis, probare contemno: non quia deficiam in probatione, ſed quia profu-
turum quod loquor eſſe, deſpero. Infructuoſus quippe eſt, & inanis labor,
Pravus auditor. ubi non recipit probationem pravus auditor. Sed tamen, quia eſſe nullum
omnino, arbitror, Chriſtiani nominis hominem, qui non ſe Chriſtianum
11 videri, velit: ego cum Chriſtiano agam. * Quamvis enim quis impiæ, ac
paganicæ infidelitatis ſit, mihi tamen ſatis eſt, à Chriſtiano probari quod
dico. Cauſaris igitur, quid ſit iſtud, quod Chriſtiani, qui Deum credimus,
omnibus miſeriores ſumus. Sufficere mihi ad reſpondendum hoc loco po-
1. Theſ. 3. 3. terat, quod Apoſtolus ad eccleſias dicit: *Nemo moveatur in tribulationibus iſtis,*
12 *ipſi enim ſcimus, quod in hoc poſiti ſumus.* * Et ideo cum in hoc poſitos nos
Rom. 5. eſſe, Apoſtolus dicat, ut ærumnas, ut miſerias, ut triſtitias perferamus:
Theſſal. 3. quid mirum eſt, ſi mala cuncta perferimus, qui ad toleranda adverſa
omnia militamus? Sed quia multi iſta non ſapiunt, & putant homines
Chriſtianos, hæc, quaſi ſtipendia fidei ſuæ à Deo capere debere, ut quia
ſint cunctis gentibus religioſiores, ſint cunctis etiam fortiores, acquieſcamus
opinioni eorum, atque ſententiæ. Sed videamus, quid ſit Deum fideliter
Deum fideliter credi. credi. Qui enim tam magnam credulitatis, & fidei mercedem in hoc ſæ-
culo eſſe, volumus, qualis credulitas, aut fides eſſe debeat, conſiderare de-
bemus. Quid eſt igitur credulitas, aut fides? opinor, hominem fideliter
Chriſto credere, id eſt fidelem Deo eſſe, hoc eſt fideliter Dei mandata ſer-
13 vare. * Sicut enim ſervi hominum divitum, aut procuratores, quibus vel
ſu-

ſupellectilis copioſa, vel cellaria opulenta creduntur, fideles abſque dubio
dici non queunt, ſi res traditas devorarent: ſic profecto etiam Chriſtiani
homines fideles non ſunt, ſi bona ſibi à Deo aſſignata, corrumperent. * Quę- 14
ritur forſitan quæ ſunt bona, quæ Deus Chriſtianis hominibus aſſignet? *Bona Chriſtianis attributa.*
quæ? niſi omnia, per quæ credimus, id eſt per quæ omnia Chriſtiani ſumus.
Primùm ſcilicet legem, deinde prophetas, tertiò Evangelium, quartò apo-
ſtolicas lectiones: * Poſtremum generationis novæ munus, ſancti baptiſma- 15
tis gratiam, divini chriſmatis unctionem: ſcilicet, ut ſicut apud Hebræos
quondam, id eſt peculiarem, ac propriam Dei gentem, cum judiciarius ho-
nor in poteſtatem regiam deſcendiſſet, probatiſſimos, ac electiſſimos viros
per primogenitum regum vocavit in regnum: ſic omnes homines Chriſtiani,
cùm poſt chriſma eccleſiaſticum omnia Dei mandata feciſſent, ad capien-
dum laboris præmium vocarentur ad cœlum. * Cùm ergo iſta ſint omnia, 16
per quæ fides conſtat, videamus, quis tanta hęc fidei ſacramenta cuſtodiat,
ut fidelis eſſe videatur: quia infidelis, ut diximus, ſit neceſſe eſt, qui fidei
commiſſa non ſervat. Et quidem non quæro, ut cuncta faciat, quæ teſta-
menta duorum temporum jubent: remitto cenſuram legis antiquę, remitto
has prophetarum minas, etiam quæ omnino remitti non poſſunt, vel apo-
ſtolicorum librorum ſeveriſſimam inſtitutionem, vel Evangelicorum volu-
minum plenam omni perfectionis genere doctrinam. * Pauciſſimis ſaltem 17
pręceptis Dei quis obſequatur interrogo, nec illa dico, quę ita multi refu- *Dei prę-cepta vel minima neminem obſervare.*
giunt, ut penè exercentur: tantùm apud nos honor, & reverentia Dei pro-
ficit, ut quę in devotione non facimus, etiam odio digna eſſe dicamus. De-
nique hoc, quod Salvator cogitare nos de craſtino, prohibuit, quis audire
dignatur? quod contentos ſingulis tunicis jubet eſſe, quis recipit? quod am- *Mat.* 10.
bulare excalceatos pręcipit, quis non modo faciendum, ſed vel ferendum
arbitratur? Itaque, & ego iſta prętereo. * In hoc enim fides, per quam 18
confidimus recidit, ut quę Dominus nobis ſalutaria eſſe, voluit, nos ſuper-
flua judicemus. *Diligite*, inquit Salvator, *inimicos veſtros, benefacite his qui vos* *Mat.* 5.
oderunt, & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos. Quis hęc omnia facit? 44.
quis pro inimicis ſuis orat, iſtaque quę Deus juſſit, non dico votis, ſed verbis
ſaltem agere dignatur? Aut etiam ſi quis ſe cogit, ut faciat, facit tamen
ore, non mente. * Præſtat quidem vocis officium, ſed animi non mutat af- 19
fectum: ac per hoc etiam ſi pro adverſario ſuo orare, ſe cogit, loquitur,
non precatur. Longum eſt de ſingulis dicere, ſed adhuc tamen aliquid ad-
dam, ut intelligamus, nos non modo non omnibus Dei obtemperare ver-
bis, ſed nullis penè illius obedire mandatis. Et ideo Apoſtolus clamat: *Gal.* 6. 3.
Nam qui ſe exiſtimat aliquid eſſe, cùm nihil ſit, ſe ipſum ſeducit. Hoc enim ad
crimina noſtrâ addimus, ut cum in omnibus rei ſimus, etiam bonos nos, &
ſanctos eſſe credamus; ac ſi in nobis cumulentur iniquitatis offenſę,
etiam præſumptione juſtitiæ. * *Qui odit*, inquit Apoſtolus, *fratrem ſuum*, 20
homicida eſt. Intelligere ergo poſſumus, multos eſſe homicidas, qui ſe inno- 1 *Io.* 3. 15.
xios putant, quia, ut videmus, homicidium non ſolâ tantummodo occiden-
tis manu, ſed etiam odientis animo perpetratur. Unde eſt, quod Salvator
mandati huius normam cenſurâ adhuc ſeveriore cumulavit, dicens. *Qui* *Mat.* 5.
iraſcitur fratri ſuo ſine cauſa, reus erit judicio. Ira, mater eſt odii. Et ideo 22.
Salva-

21 Salvator excludere iram voluit, ne ex ira odium nasceretur.* Si ergo non
solum odium, sed etiam ira nos videri judicio reos faciet, evidenter agnos-
cimus, quod sicut nullus omnino est immunis ab iracundia; sic nullus om-
nino immunis esse poterit à reatu. Prosequitur autem Dominus, quasi fi-
bras prȩcepti istius, & omnes penitus frutices, ac ramusculos secans, ait:
Ibidem. *Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis. Qui autem dixerit fratri suo,*
Racha *racha, reus erit concilio*. Racha, quod genus sit contumeliȩ multi nesciunt:
convicii. fatuitas autem quàm injuriosè obiiciatur, optimè norunt. * Et ideo scien-
22 tiâ suâ potiùs homines, quàm ignorantiâ utentes, malunt reatus suos per
id convicium, quod sciunt divinis ignibus; quàm per id, quod nesciunt,
humanis conciliis expiari. Quȩ cum ita sint, & cum hȩc omnia quȩ juben-
tur à Domino, non modo à nobis omnino non fiant, sed penè in diversum
Lucȩ 14. omnia fiant, quando majora illa faciemus? *Qui enim*, (inquit Salvator) *non*
33. *renunciaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Et qui non tu-*
1 *Io*: 2. *lerit crucem suam, & secutus me fuerit, non est me dignus. Et qui se Christianum*
23 *dicit, debet, quemadmodum Christus ambulavit, sic & ipse ambulare*:* quȩ non mo-
dò illos, qui voluptates, & pompas sȩculi sequuntur, sed ne illos quidem
implere certum est, qui sȩcularis amoris jus derelinquunt. Nam & qui re-
Crucem nunciare divitiis videntur, non sic renunciant, ut penitus renunciasse vide-
portare. antur. Et qui putantur crucem portare, sic portant, ut plus habeant in
24 crucis nomine dignitatis, quàm in passione supplicii.* Et omnes tamen isti,
etiam si aliquid horum bonâ fide implerent, illud absque dubio nullus ef-
ficeret, ut per viam vitæ istius sic incideret, sicut Salvator incessit. *Qui se*
1 *Io*. 2.6. *enim*, inquit Apostolus, *dixit in Christo manere, debet, quemadmodum Christus*
ambulavit, sic & ipse ambulare. Sed dura quidam forsitan putant, Apostolo-
25 rum esse præcepta. * Dura planè existimanda sunt, si plus ab aliis offi-
ciorum exigunt, quàm sibi sumunt. Porrò autem multò minus cæteris im-
peratur quàm sibi, non modo non graves magistri, sed parentes indulgen-
tissimi judicandi sunt, qui onera, quæ cervicibus filiorum per amoris indul-
gentiam detrahunt, sibi per affectum religionis imponunt. Quid enim ab
Gal.4.19. uno ex ipsis ad populos ecclesiasticos dicitur? *Filioli*, inquit, *mei, quos ite-*
1 *Cor*.11. *rum parturio, donec formetur Christus in vobis*. Et rursum: *Imitatores*, inquit,
1. *mei estote, sicut, & ego Christi*. * Nobis hoc imperat, ut se imitemur, qui
26 sibi hoc imposuerat, ut Christi esset imitator. Quod quidem ipse Chri-
stum imitatus sit, nullum dubium est: Christus enim se pro nobis subdi-
dit mundo, & se ipse pro Christo. Christus pro nobis tædia, & labores
gravissimos pertulit, & hoc ipse pro nobis, & pro Christo. Christus pro
nobis contumelias passus est, & hoc ipse pro Christo: Christus pro nobis
27 passionem, mortemque toleravit, & hoc ipse pro Christo. * Et ideo non
1 *Tim*. 4. sine causa meritorum suorum conscius dicit: *Certamen bonum certavi, fidem*
7. *servavi, de reliquo reposita est mihi corona justitiæ*. Itaque cùm ille Christum
sic imitatus sit, videamus, quis nostrum Apostoli imitator appareat. Scri-
2 *Cor*. 6. bit enim de se ipso primùm, quod nulli unquam dederit offensionem, sed
in omnibus exibuerit se, sicut Dei ministrum, in patientia multa, in tri-
bulationibus, in necessitatibus, in plagis, in carceribus, in lacerationibus.
28 * Et alibi dum se aliis comparat, sic ait: *In quo quis audet, in insipientia*
dico,

dico, audeo & ego: ut minus sapiens dico, plus ego, in laboribus plurimis, in carce- 2 Cor. 11.
ribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter. A Judæis quin- 21.
quies quadragenas una minus accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum,
ter naufragium feci. Sanè etsi de cæteris, quas dicit, virtutibus apostolicis
nihil facimus, in hoc tamen uno, ubi Apostolus ter naufragasse se, dicit, *Naufra-*
etiam vincere possumus. Non enim ter tantummodo naufragavimus, quo- *gamus ubi-*
rum penè omnis vita naufragium est. Intantum quippe vitiosè ab omnibus *que nos*
vivitur, ut prope nullus Christianorum sit, qui non jugiter naufragare vi- *Christiani.*
deatur. * Sed dicit fortasse aliquis, non id esse nunc temporis, ut pro Chri- 29
sto perferamus, quæ tunc Apostoli pertulerunt. Verum est, non enim sunt
principes pagani, non tyranni persecutores, non sanguis Sanctorum fundi-
tur, nec fides suppliciis comprobatur. * Contentus Deus noster est, ut ei 30
pax nostra serviat, ut solâ ei immaculatorum actuum puritate, & vitæ in-
contaminabilis sanctitate placeamus. Quo plus ei fides & devotio nostra *Deus nunc*
debet, quia minora à nobis exigit, & majora concessit. Et ideo cum & *minora à*
Principes Christiani sint, & persecutio nulla sit, & religio non inquietetur, *nobis exi-*
qui ad probandum fidem experimentis durioribus non compellimur, infe- *git.*
rioribus saltem officiis Domino plus placere debemus. * Probat enim etiam 31
in majoribus, si res exigat, executorem se idoneum fore, à quo minora
complentur. Dimittamus ergo illa, quæ beatissimus Paulus pertulit, imò
quæ in libris postea de religione conscriptis omnes admodum Christianos
legimus, pertulisse: qui ad cœlestis regię januam gradibus pœnarum sua-
rum ascendentes, scalas sibi quodammodo de equuleis, catastisque fecerunt.
Videamus si in illis saltem religiosæ devotionis obsequiis, quæ minora at-
que communia in summa quiete & omni tempore omnes Christiani obire
possumus, præceptis dominicis respondere tentamus. Jubet Christus, ne li-
tigemus. * Quis jubenti obtemperat? Nec solum jubet, sed intantum hoc 32
jubet, ut ea ipsa nos, de quibus lis est, relinquere jubeat, dummodo liti-
bus exuamur. *Si quis enim*, inquit, *voluerit tecum judicio contendere, & tuni-* Math. 5.
cam tuam tollere, relinque ei & pallium. Interrogo, qui sint, qui spoliantibus 40.
adversariis cedant, imò qui sint, qui adversarios suos non spoliare conen-
tur! Tam procul enim abest, ut cum tunicis etiam alia relinquamus, ut si
quo modo possumus, pallium simul adversariis tunicasque tollamus. Tàm
devotè enim mandatis dominicis obedimus, ut non sufficiat nobis, qui ad-
versariis nostris etiam minima vestimentorum nostrorum parte non cedi-
mus, nisi eis quantum in nobis est, si res sinat, cuncta rapiamus. * Jungitur 33
autem præcepto huic par, & consimile mandatum, quo ait Dominus: *Qui*
percusserit te in dextram maxillam, prębe ei & alteram. Quantos putamus esse, *Ibidem.*
qui dicto huic vel aures modestè præbeant, vel certè etiamsi id facere vi-
dentur, animis acquiescant? Aut quotus quisque est, qui si ictum unum
acceperit, non multos pro uno reddat? tantùm ab illo abest, ut cædenti ma-
xillam, præbeat alteram; ut tum se vincere putet, non quando adversa-
rium vapulando, sed quando cædendo superaverit. * *Quæ vultis*, inquit Sal- 34
vator, *ut faciant vobis homines, eadem & vos facite illis similiter.* Hujus senten- *Mat. 5.*
tiæ partem tam benè novimus, ut nunquam prætereamus: partem sic præ-
termittimus, quasi penitus nesciamus. Nam quid ab aliis præstari nobis

velimus, optimè novimus: quid autem ipsi aliis debeamus præstare, nesci-
mus. Atque utinam nesciremus, minor esset ignorantiæ reatus, secundùm
Luc. 12. 47. illud: *Qui nescit voluntatem Domini sui, vapulabit paucis: qui autem scit & non*
35 *facit eam, vapulabit multis*. * Nunc autem major in hoc offensa est, quòd
partem sententiæ sacræ pro commodorum nostrorum utilitate deligimus,
partem pro Dei injuria præterimus. Exaggerat quoque hoc Dei verbum
1 Cor. 10. officio prædicationis suæ apostolus Paulus dicens: *Nemo quod suum est quærat,*
sed quod alterius. Et iterum: *Non quæ sua sunt*, inquit, *singuli cogitantes, sed*
ea, quæ aliorum. Vides, quàm fideliter præcepta Christi fuerit executus, ubi
cùm Salvator sic nos pro aliis, sicut pro nobis, jusserit cogitare, ille plus
aliorum nos commodis jussit consulere, quàm nostris: boni scilicet domini
bonus famulus, & singularis magistri præclarus imitator, qui in vestigiis
domini sui ambulans, patentiora quodammodò, & expressiora pedibus suis
36 fecit domini sui esse vestigia. *Quid ergo horum facimus Christiani, quod
Apostolus jubet? Puto omninò, quod neutrum. Tantùm abest, ut aliorum
commodis aliquid cum propria incommoditate præstemus, ut omnes vel ma-
37 ximè nostris commodis cum aliorum incommodo consulamus. * Sed elige-
re forsan majora quæque videmur, quæ nullus impleat, & ut ipsi putant
implere omninò non possit, & præterire alia, quæ & impleri queant, & ab
omnibus impleantur. Sed primum illud considerandum est, quia nulli ser-
vorum licet, ex his, quę dominus suus imperat, eligere pro arbitrio, & in-
solentissimâ abusione, quod placuerit, assumere, quod displicuerit, repudia-
re: maximè cùm & terrestres domini nequaquam æquo animo tolerandum
putant, si jussiones suas servi ex parte audiant, & ex parte contemnant, &
pro libidine sua, quæ putaverint facienda, faciant, quæ putaverint concul-
38 canda, conculcent. * Si enim pro arbitrio suo servi dominis obtemperant,
ne in iis quidem, in quibus obtemperaverint, obsequuntur. Quando enim
servus ex domini sui jussu, ea facit tantummodo, quæ vult facere, jam non
39 dominicam voluntatem implet, sed suam. * Si ergo nos, qui homunculi
imbecilli sumus, contemni tamen à servis nostris omnino, nolumus: quos
etsi nobis servitutis conditio inferiores, humana tamen sors reddit æquales:
quàm iniquè cœlestem Dominum contemnimus, qui cùm homines ipsi simus,
contemnendos nos tamen à nostræ conditionis hominibus, non putamus? ni-
si tanti fortasse consilii, ac tàm profundæ intelligentiæ simus, ut qui pati
injurias servorum nolumus, subditum injuriis nostris Deum esse, velimus:
& quòd ipsi toleratu humano indigna credimus, Deum à nobis dignè hæc
40 tolerare credamus. * At per hoc, si qui sunt, ut ad superiora redeamus,
qui de majoribus nos Dei præceptis dicere existiment, & minora reticere,
superfluè queri, intelligendi sunt. Neque enim justa causatio est, cur præ-
ferantur aliqua, ubi facienda sunt omnia. Sicut enim dominorum carnali-
um servis eligere, ut jam dixi, omnino non licet, quæ ex præceptis servili-
bus faciant, aut quæ non faciant. Sic nos, qui servi nostri Domini sumus,
illicitum omnino existimare debemus, ut vel illa, quæ placent, pro animi
oblectatione sumamus, vel illa, quæ displicent, pro superbiæ abusione cal-
41 cemus. * Sed acquiescamus tamen iis, qui ex præceptis dominicis idcircò
forsitan nos nolunt majora dicere, quia se putant minora complere: non

Boni Domini bonus famulus.

quia

quia ſufficiat ad ſalutem, ſi majoribus ſpretis, minora faciamus, ſecundùm
illud: *Quicumque totam legem ſervaverit, offendat autem in uno, factus eſt om- Iac.2.10.
nium reus:* ac per hoc licèt nobis non ſufficiant parva, ac minima quęque
facere, acquieſco tamen ego minora dicere, ut oſtendam maximam
Chriſtianorum omnium partem ne exigua ſaltem, ac minima feciſſe.
* Juſſit Salvator noſter, ut Chriſtiani non jurarent. Plures invenies, 42
qui ſępius pejerent, quàm, qui omnino non jurent. Juſſit quoque,
ut nemo malediceret. Cujus ſermo non maledictio eſt? Prima enim
ſemper tela irarum maledicta ſunt, & quidquid non poſſumus imbecil-
li, optamus irati, ac ſic in omni animorum indignantium motu, vo-
tis malis pro armis utimur. Unde unuſquiſque hominum evidentiſſi-
mè probat, quidquid fieri adverſariis ſuis optat, totum ſe velle facere, ſi
poſſet. * Sed videlicet, quia omnes hac improbitate linguarum facilè uti- 43
mur, qui juſſis dominicis non obtemperamus: idcirco etiam apùd Deum
facilè hoc putamus eſſe, qui juſſit. *Maledici*, inquit ſermo divinus, *regnum* 1 Cor. 6.
Dei non poſſidebunt. Hinc ergo intelligere poſſumus, quàm gravis ſit, & per- 10.
niciosa maledictio, quando etiam ſi alia bona adfuerint, ſola excludit à
cœlo. * Invidiam juſſit procul eſſe è nobis: at nos econtrà, non extraneis 44
tantùm, ſed etiam proximis invidemus. Nec ſolùm inimicos, ſed etiam a-
micos livore perfundimus; adeò propè in omnium ſenſu hoc malum re-
gnat, adeò eſuriendi libido terminum habet, detrahendi libido terminum
non habet. Nam ſæpè admodum cibo, nunquam detractione ſaturamur. Rom. 1.
Sed forſitan levis pœna iſtius labis eſt? *Detrahens*, inquit ſcriptura ſacra, 30.
Deo odibilis. * Gravis profectò, & tremenda animadverſio, ſed tamen nulla 45
correctio. Dummodo enim unuſquiſque hominum alium lacerare non de-
ſinat, tanti putat, ut etiam ſibi ipſe non parcat, ſed digna planè mali iſti- *Invidia*
us retributio eſt, quæ ſolùm perſequitur auctorem, illi enim nihil nocet pe- *ſolum au-*
nitus, cui detrahit, tantummodo illum punit, à cujus ore procedit. Sed *ctorē per-*
delirare, opinor, videmur iſta repetendo, & fero, ut nos delirare videa- *ſequitur.*
mur. * Nunquid deliravit Dominus, qui præcepit: *Omnis enim*, inquit per 46
Apoſtolum ſuum, *clamor auferatur a vobis cum omni malitia?* Utrumque qui- Ephes. 4.
dem hoc in nobis jugiter perſeverat, ſed tamen magis malitia, quàm cla- 31.
mor. Clamor quippe non ſemper eſt in oribus noſtris, malitia autem ſem-
per in cordibus noſtris, ac per hoc puto, quòd etiam ſi in nobis clamor de- Phil. 2.
ſineret, tamen malitia permaneret. Sine murmuratione quoque, & quere-
la nos Deus noſter eſſe, præcepit. * Quando hæc in humano genere non 47
fuerunt? Si ęſtus eſt, de caliditate cauſamur: ſi pluvia, de inundatione
conquerimur. Si infœcundior annus eſt, accuſamus ſterilitatem: ſi fœcun-
dior, vilitatem adipiſci abundantiam cupimus, & eamdem adepti accuſa-
mus. Quid dici hac re improbius, quid contumelioſius poteſt? etiam in
hoc de miſericordia Dei querimur, quia tribuat, quod rogamus. Abeſſe à
ſervis ſuis omne omnino, etiam oculorum, ſcandalum Deus pręcepit. * Et 48
ideo *ſi quis*, inquit, *viderit mulierem ad concupiſcendum, jam mœchatus eſt eam* Mat. 5.
in corde ſuo. Hinc intelligere planè poſſumus, quàm caſtos nos eſſe, Salva- 28.
tor juſſerit, qui etiam licentiam viſionis abſcidit. Sciens enim, feneſtras *Oculi fe-*
quodammodo eſſe noſtrarum mentium, lumen oculorum, & omnes impro- *neſtrę.*

 bas

bas cupiditates in cor per oculos, quaſi per naturales cuniculos, introire, extinguere eas penitus foris, voluit, ne intus orirentur, & lethaliter creſcentibus fibris, convaleſcerent fortaſſe in animo, ſi germinaſſent in viſu.
49 * Idcirco itaque, ait, Dominus, petulcos impudicorum hominum intuitus noxa adulterii non carere, ſcilicet, ut qui bonâ fide fugeret adulterium, cuſtodiret aſpectum. Perfectę ſiquidem ac ſynceriſſimę ſanctitatis volens cultores ſuos facere, Salvator juſſit, ab iis cautiſſimè, etiam minima vitari: & ut quàm pura eſt pupilla oculi, tàm pura eſſet Chriſtiani hominis vita, & ſicut ſalvâ intuitus incolumitate, pulveris labem in ſe oculus non reciperet, ſic vita noſtra labem in ſe penitus impudicitię non
Minima etiam vitanda.
50 haberet. * Unde eſt illud etiam, quod in ſequentibus ait Dominus: *Si ſcandalizat te oculus tuus, erve eum. Et ſi ſcandalizat te manus tua, abſcinde eam. Expedit tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam.* Si igitur juxta Dei verbum in gehennam ſcandalis trahimur, rectè profectò, ut gehennam vitare poſſimus, etiam manibus noſtris, oculiſque multamur: non quod membris ſuis quis privare ſe debeat: ſed quia tam neceſſariæ nobis ſunt quædam domeſticorum obſequiorum neceſſitudines, ut his quaſi oculis, interdum autem quaſi manibus utamur, rectè nobis pręſentium miniſteriorum officia ſubtrahimus, ne ęterni ignis tormenta
Mar. 9. 46.
51 patiamur. * Ubi enim de miniſterio agitur, & vita, rectiùs profectò Chriſtiano eſt, miniſterio carere, quàm vita. Itaque cùm omnibus his quæ diximus, obedire nos ſibi Dominus noſter, juſſerit, ubi ſunt, qui aut in univerſis mandatis Deo, aut certè vel in pauciſſimis obſequantur? ubi ſunt, qui aut inimicos diligant, aut perſequentibus benefaciant, aut malos in bono vincant, qui maxillas cædentibus prębeant, qui ſpoliantibus res ſuas ſine li-
52 te concedant? * Quis eſt, apud quem delectationi penitus nihil liceat, qui convicio ſuo neminem lædat, qui ſilentio os coerceat, ne in amaritudinem maledictionis erumpat, quis eſt, qui faciat hęc minima? ut non dicam illa, de quibus diximus paulò ante, majora? Quæ cùm ita ſint, & cùm à nobis nil penitus dominicæ juſſionis fiat, quid eſt, quod nos queramur de Deo,
53 cum queri magis Deus de nobis omnibus poſſit? * Quæ ratio eſt, ut doleamus, nos non audiri à Deo, cùm ipſi Deum non audiamus: & ſuſurremus, non reſpici à Deo terras, cùm ipſi non reſpiciamus ad cœlum: & moleſtum ſit, deſpici à Domino preces noſtras, cùm præcepta ejus deſpiciantur à nobis. Fac nos pares Domino noſtro eſſe, quis eſt juſtæ querimonię locus, hoc pati quemquam, quod fecerit? ſalvo eo, quod probare facilè poſſum, nequaquam nos pati illa, quæ facimus, & mitiùs multò nobiſcum Deum agere,
54 quàm nos cum Deo. * Sed interim tamen hac agamus lege, qua cœpimus. Sic enim etiam ipſe Dominus dicit: *Clamavi ad vos, & non audiſtis me, & vos clamabitis ad me, & non exaudiam vos.* Quid enim dignius, aut quid juſtius? non audivimus, non audimur: non reſpeximus, non reſpicimur. Quis rogo, ex carnalibus dominis hac cum ſuis lege agere contentus eſt, ut contemnat tantummodo ſervos ſuos, qui fuerat ab eis ipſe contemptus? quamquam nos non hac ſolum injuriâ contemnamus Deum, qua contemni à ſervis ſuis curiales ſolent, quia ſervorum hic contemptus eſt maximus, ſi non faciant,
Prov. 1. 24. Mich. 3. 4.
55 quod jubentur. * Porrò autem nos omni ſtudio, omni niſu, non ſolùm juſ-
ſa

sa non facimus, sed contra id facimus, quod jubemur. Jubet enim Deus,
ut omnes nobis invicem chari simus, omnes autem nos mutuâ infestatione
laceramus. Jubet Deus, ut cuncti egentibus sua tribuant, cuncti admodum
aliena pervadunt. Jubet Deus, ut omnis, qui Christianus est, etiam oculos
castos habeat: quotus quisque est, qui non se luto fornicationis involvat? &
quid plura? grave, & luctuosum est, quod dicturus sum.* Ipsa Dei eccle- 56
sia, quæ in omnibus debet esse placatrix Dei, quid est aliud, quàm exacer-
batrix Dei? aut prٍeter paucissimos quosdam, qui mala fugiunt, quid est aliud
penè omnis cœtus Christianorum, quàm sentina vitiorum? Quotum enim
quemque invenies in Ecclesia non, aut ebriosum, aut helluonem, aut adul-
terum, aut fornicatorem, aut raptorem, aut ganeonem, aut latronem, aut
homicidam? & quod omnibus pejus est propè hæc cuncta sine fine.* Inter- 56
rogo enim Christianorum omnium conscientiam, ex his vel flagitiis, vel
sceleribus, quæ nunc diximus, quotus quisque hominum non aliquid est
eorum? aut quotusquisque non totum? faciliùs quippe invenias, qui totum
sit, quàm qui nihil. Et quod diximus nihil, nimis forsitan gravis videatur
esse censuræ.* Plus multò dicam, faciliùs invenias reos malorum omnium, 58
quàm non omnium: faciliùs majorum criminum, quàm minimorum: id est
faciliùs, qui & majora crimina cum minoribus, quàm qui minora tantum
sine majoribus perpetrarint. In hanc enim probrositatem morum propè om-
nis Ecclesiæ plebs redacta est, ut in cuncto populo Christiano genus quodam-
modo sanctitatis sit, minus esse vitiosum. * Itaque Ecclesias, vel potius 59
Templa, atque Altaria Dei minoris reverentiæ quidam habent, quàm cu-
juslibet minimi ac municipalis judicii domum. Siquidem intra januas non
modò illustrium Potestatum, sed etiam Prٍesidum, aut Prٍepositorum, non
omnes passim intrare præsumunt, nisi quos aut judex vocaverit, aut nego-
cium traxerit, aut ipsa honoris proprii dignitas introire permiserit: ita ut
si quispiam ingressus insolenter fuerit, aut cædatur, aut propellatur, aut
aliqua verecundia, atque existimationis suæ labe mulctetur. * In templa 60
autem, vel potius in altaria, atque in sacraria Dei, passim omnes sordidi,
ac flagitiosi sine ulla penitus reverentia sacri honoris irrumpunt: non quia
non omnes ad exorandum Deum currere debeant, sed quia qui ingreditur
ad placandum, non debet egredi ad exacerbandum. Neque ejusdem officii
est, indulgentiam poscere, & iracundiam provocare. * Novum siquidem 61
monstri genus est, eadem penè omnes jugiter faciunt, quٍe fecisse, se plangunt.
Et qui intrant ecclesiasticam domum, ut mala antiqua defleant, exeunt, &
quid dico exeunt, in ipsis penè hæc orationibus suis, ac supplicationibus
moliuntur. * Aliud quippe ora hominum, aliud corda agunt: & dum ver- 62
bis præterita mala plangunt, sensu futura meditantur, ac sic oratio eorum
rixa est magis criminum, quàm exoratrix, ut verè illa in eis scripturæ ma-
ledictio compleatur, ut de oratione ipsa exeant condemnati, & oratio eo-
rum fiat in peccatum. Denique si vult quispiam scire, quid in templo huius-
modi homines cogitaverint, videat, quid sequatur.* Siquidem consumma- 63
tis solemnibus sacris, statim ad consuetudinaria omnium studia discurrunt,
alii scilicet ut furentur, alii ut inebrientur, alii ut fornicentur, alii ut la-
trocinentur: ut evidenter appareat, hoc eos esse meditatos, dum intra tem-
plum

Ecclesia Dei exacerbatrix.

Templorum contemptus.

64 plum sunt, quod postquam egressi fuerint, exequuntur. * Sed videlicet hęc
Vitia ad servos relegata. cuncta mala, & omnium vitiorum probrositatem, quam supra dixi, ad ser-
vos fortasse quidam, & ad abjectissimos quosque homines referendam putant:
cæterum nomen ingenuum hac flagitiorum labe non pollui. Quid autem
Negotiatores. aliud est cunctorum negotiantium vita, quàm fraus, atque perjurium? Quid
aliud est curialium, quàm iniquitas? Quid aliud officialium, quàm calumnia?
Quid aliud militantium, quàm rapina? Sed putas forsitan, quòd hoc etiam
65 de personis istiusmodi fieri possit. * Hic est, inquis enim, eorum actus, quę
& professio, ac per hoc nihil mirum est, si agunt, quod profitentur: quasi
verò, aut agere ullum Deus res malas velit, aut profiteri, aut nulla sit pe-
nitus sacræ majestatis offensa, si maximum scelus minores videantur agere
personæ: præsertim cùm in hac hominum multitudine, quo major est pec-
Nobilitas. cantium turba, eo major est divinitatis injuria, Sed omnis, inquis, nobili-
66 tas ab his sceleribus immunis est. * Parum est id quidem, quia non aliud
videtur nobilitas in toto mundo, quàm unus homo in grandi populo. Sed
videamus tamen, si vel idipsum parum sit carens crimine: ac primùm con-
sideremus, quid de hujusmodi hominibus sermo dicat divinus. Arguens
Iaco. 2. 5. quippè Apostolus Dei populum, sic ait: *Audite fratres mei dilectissimi: Non-
ne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni, quod repro-
misit Deus diligentibus se? vos autem exhonorastis pauperem. Nonne divites per po-
tentiam opprimunt vos, nonne ipsi blasphemant bonum nomen, quod invocatum est
super nos?* Grande hoc testimonium Apostoli est, nisi fortè immunes se ab eo
67 nobiles putent, quia sunt soli divites nominati. * Sed aut iidem sunt no-
biles, qui & divites: aut si sunt divites, præter nobiles, sunt tamen & ipsi
quasi jam nobiles, quia tanta est miseria hujus temporis, ut nullus habeatur
magis nobilis, quàm, qui est plurimum dives. Sed sive de alterutris, sive
de utrisque Apostolus dixerit, facilè de hoc componi potest. Non enim in-
terest, de qua hoc potissimum parte dictum sit, quod utrique certum est
convenire. Quis enim est, vel nobilium omnium, vel divitum, horrens crimi-
68 num? quamvis in hoc fefellerim. * Multi horrent: sed paucissimi evitant.
In aliis quippe horrent quod in se semper admittunt, mirum in modum &
accusatores eorundem criminum, & excusatores. Execrantur publicè, quod
occultè agunt: ac per hoc, dum damnare se cæteros, putant, ipsos se magis
69 propria animadversione condemnant. * Sed relinquamus istos, qui magis
rei sunt. Quis est omnino vel dives, vel nobilis, aut innocentiam servans,
aut à cunctis sceleribus manus abstinens? quamquam superfluè à cunctis di-
xerim. Utinam vel à maximis, quia volunt, sibi id fortè, quasi majores pri-
vilegium dicare, ut jure suo crimina vel minora committant. Itaque de
peccatis facilioribus nihil dico. Videamus, an à duobus illis, quasi capita-
70 libus malis ullus immunis sit, id est, vel ab homicidio, vel à stupro. * Quis
enim est, aut humano sanguine non cruentus, aut cœnosa impuritate non
sordidus? unum quidem ex his ad pœnam æternam sufficit, sed propè nul-
lus divitum non utrunque commisit. Sed cogitat fortè aliquis de hoc nu-
mero: Ego jam ista non facio. Laudo, si non facis, sed tamen fortè ante
71 fecisti, & non est, nunquam omnino fecisse, facere cessasse. * Quod si ita
esset, quid prodesset tamen unum à scelere desistere, & multos in sceleribus
per-

permanere? Non ſanat unius converſio crimina plurimorum: nec ſufficit ad placandum Deum, quòd unus peccata deſerit, quem univerſitas totius humani generis offendit: præſertim, cùm is, qui convertitur, ut mortem æternam poſſit evadere, magnos profectò converſionis ſuę fructus capiat, ſi evadat, nedum contingere ei poſſit, ut ab aliis pœnam damnationis avertat: quia & hoc intolerabilis ſuperbię, atque immanis piaculi eſt crimen, ſi tam bonum ſe aliquis eſſe credat, ut etiam malos exiſtimet, per ſe poſſe ſalvari. * Loquens Deus de terra quadam, vel de populo peccatore ſic dicit. 72
Si fuerint tres viri juſti in medio ejus, Noe, & Daniel, & Job, non liberabunt filios, & filias: ipſi ſoli ſalvi erunt. Neminem reor, tàm impudentem fore, qui ſe his talibus viris audeat comparare: quia quamvis nunc placere aliquis Deo ſtudeat; hoc ipſum tamen genus maximæ injuſtitię eſt, ſi ſe juſtum pręſumat: ac per hoc ſublata eſt omnis ſpes falſæ opinionis, qua credimus, innumeram perditorum hominum multitudinem ſuffragio paucorum bonorum à pręſentibus malis poſſe defendi. * Cùm enim nullus ipſis, quos ſuprà 73
diximus, par ſit, quæ eſſe ſpes illis poteſt, quòd liberari; & extranei, & innumeri, & mali à pauciſſimis bonis poſſint? cùm illi familiariſſimi Deo ſancti, ne hoc quidem à domino promeruerunt, ut in filiis ſuis ſua membra ſalvarent, & rectè. Nam licèt omnes admodum filii membra parentum eſſe videantur, non putandi tamen ſunt membra eorum eſſe à quibus affectu cœperint diſcrepare, quia morum degenerantium pravitate pereunt in talibus beneficia naturæ. * Quo fit, ut etiam nos, qui nos Chriſtianos eſſe di- 74
cimus, perdamus vim tanti nominis vitio pravitatis. Omnino enim nihil prodeſt nomen ſanctum habere ſine moribus, quia vita à profeſſione diſcordans, abrogat illuſtris tituli honorem per indignorum actuum vilitatem. * Undè 75
cùm penè nullam Chriſtianorum omnium partem, penè nullum eccleſiarum omnium angulum non plenum omni offenſione, & omni lethalium peccatorum labe videamus, quid eſt, in quo nobis de Chriſtiano nomine blandiamur? Cùm utique hoc ipſo magis per nomen ſacratiſſimum rei ſimus, quia à ſancto nomine diſcrepamus. Nam & ideo plus ſub religionis titulo Deum lędimus, quia poſiti in religione peccamus.

Ez. 14. 14 *Iñumeros perditos non poſſe ſuffragiis paucorum bonorum ſublevari.*

Filii membra parentum.

Chriſtianorum nomen.

LIBER QUARTUS.

ARGUMENTUM.

Hic evidentèr concludit, nihil mirum, si Christiani, paganis deteriores, suppliciis, & flagellis à Deo afficiantur; nam hæc (inquit) testimonia sunt mali servi, & boni domini. Digreditur deinde ad comparationem servorum, quos ipsi statim, ac remissos, ac negligentes in re familiari custodienda, advertimus, plectimus, & verberamus, & nos præcepta dominica passim violantes, intactos, & impunitos à Deo prætermitti, volumus. Homunculos nos flagellari à Deo, nolumus, cum ipsi conditionis nostræ homines flagellemus. Hinc percurrit cathegorias omnium graduum, & exquirit, ut se gerat Dives christianus cum paupere, Mercator cum Collega, Patronus cum Cliente, Dux cum Militibus, Princeps cum Subditis, & si ità Deum sibi propitium ambiant, ut ipsi se cæteros erga gerunt Christianos; unde obiter adulteria, stupra, rapinas & sexcentas alias proximo illatas injurias enumerat. Illud demum vehementer scelus Christianorum exaggerat, quòd scelus patraturi: sacrilega Christi invocatione, se id facere jurati affirmant, & quòd dum ipsi peccant, nomen Dei blasphemiis aliorum obnoxium reddunt,

1 *Christiani qui,* Discedatur itaque ab illa, quam supra diximus Christiani nominis prærogativa, ut putemus, quia sumus cunctis gentibus religiosiores, debere nos esse fortiores. * Nam cùm, ut diximus, hæc sit Hominis Chri-
2 stiani fides, fideliter Christum credere; & hoc sit, Christum fideliter credere, Christi mandata servare; fit absque dubio, ut nec fidem habeat, qui infidelis est, nec Christum credat, qui mandata conculcat: & apertè hoc totum in id revolvitur, ut qui Christiani nominis opus non agit, Christia-
3 nus non esse, videatur. * Nomen enim sine actu, atque officio suo, nihil est. Nam sicut ait quidam in scriptis suis: Quid est aliud principatus sine meritorum sublimitate, nisi honoris titulus sine nomine? Aut quid est dignitas in indigno, nisi ornamentum in luto? Itaque ut iisdem verbis etiam nos utamur, quid est aliud sanctum vocabulum sine merito, nisi ornamen-
Prov. 11. 22. tum in luto? Sicut etiam per divinas literas sacer sermo testatus est, dicens: *Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra, & fatua*. * Et in nobis
4 itaque christianum vocabulum, quasi aureum decus est: quo si indignè uti-
Vocabula nihil sunt sine rebus. mur, fit, ut sues cum ornamento esse videamur. Denique, qui vult pleniùs scire, vocabula nihil esse sine rebus, respiciat quomodo inumerabiles populi, cessantibus meritis, etiam nomina perdiderunt. Duodecim Hebræorum tribus cùm electæ quondam à Deo essent, duo nomina sacrosancta acceperunt: Populus enim Dei, & Israel appellatæ sunt. Sic quippe legi-
Ps. 49. 7. mus: *Audi populus meus, & loquar: Israel, & testificabor tibi*. * Ergo Judęi
5 aliquando utrunque, nunc neutrum. Nam nec populus Dei dici potest, qui cultum Dei jam olim reliquit: nec videns Deum, qui Dei filium de-
Is. 11. 3. negavit, sicut scriptum est: *Israel verò non me cognovit, & populus meus me non intellexit*. Propter quod alibi etiam Deus noster de Judęorum plebe
6 loquitur ad Prophetam, dicens: *Voca nomen ejus non dilecta*. * Et iterum
Ose. 1. 9. ad Judęos ipsos: *Vos non estis populus meus, & ego non sum Deus vester*. Cur au-

autem hæc de eis ipse diceret, ipse alibi evidenter ostendit. Sic quippe ait:
Derelinquerunt venam aquarum viventium, Dominum; Et iterum: *Verbum*, in- *Ier. 2.13.*
quit, *Domini projecerunt, & sapientia nulla est in illis*. Quod quidem timeo, ne *Ier. 8.9.*
non magis tunc de ejs dici potuerit, quàm de nobis nunc dici possit: quia
nec verbis dominicis obtemperamus, & qui verbis Domini non obsequimur,
sapientiam profectò in nobis penitus non habemus, nisi fortasse credimus,
sapienter nos Deum spernere. * Et hoc ipsum, quòd Christi mandata con- 7
temnimus, summam prudentiam judicamus. Et quidem causa est, cur ita
existimare credamur. Nam tanto consensu omnes peccata sequimur, quasi
summi consilii conspiratione peccemus. Quæ cum ita sint, quæ ratio est, *Ipsi nos*
ut ipsi nos falsa opinione fallamus, existimantes scilicet, quia Christiani *falsa opinione falli-*
esse dicamur, quòd opitulari nobis inter mala, quę agimus, nomen bonum *mus.*
possit, cum Spiritus Sanctus, nec fidem quidem dicat, hominibus Christia- *Plus est*
nis sine operibus bonis posse prodesse, & utique multò plus est, habere fidem, *habere fi-*
quàm nomen, quia nomen est vocabulum hominis, fides autem fructus est *dem, quā*
mentis. * Et tamen hunc ipsum fidei fructum, infructuosum, Apostolus sine *nomen.*
operibus bonis esse testatur, dicens: *Fides sine operibus mortua est*: Et iterum: 8
Sicut enim corpus sine spiritu, sic fides sine operibus mortua est: addit quoque aspe- *Jac. 2.20.*
riora quædam ad confundendos eos, qui sibi præsumptione Christianæ fidei
blandiuntur. *Sed dicet aliquis: Tu fidem habes, & ego opera habeo. Ostende mihi* *Jac. 2.18.*
sine operibus fidem tuam, & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Quo uti-
que hoc indicat, actus bonos, Christianæ Fidei quasi testes esse: quia Chri-
stianus nisi opera bona fecerit, fidem suam penitus approbare non possit:
ac per hoc quod probare non valeat, quia sit, sic omnino habendum esse,
quasi non sit. * Nam, quod pro nullo hoc habendum existimaret, in sub- 9
ditis, statim ipse demonstrat, dicens ad Christianum: *Tu credis, quia unus est*
Deus, bene facis, & dæmones credunt, & contremiscunt. Consideremus, quid vo- *Jacobi 2. 19.*
luerit hoc loco Apostolus dicere, ne irascamur divinis testimoniis, sed ac-
quiescamus: ne contradicamus, sed proficiamus. *Tu credis*, inquit ad Chri-
stianum sermo divinus, *quod Deus unus est, bene facis, & dæmones credunt, &*
contremiscunt. Nunquid erravit Apostolus, ut hominis Christiani fidem dæ-
moni compararet? non utique; sed ostendere illud volens, quod supra di-
ctum est: quia sine operibus bonis nihil sibi per fidei supercilium usurpare
deberet. * Idcirco, ait, à dæmonibus Deum credi, scilicet, ut sicut dæmo- 10
nes cùm Deum credant, tamen in perversitate perdurant: ita & quosdam
homines, quasi credulitatem dæmoniacam habere, qui cùm se Deum cre- *Creduli-*
dere asserant, tamen à malo opere non cessant. Subjungit autem ad pudo- *tas dæmo-*
rem, & condemnationem hominum peccatorum, non credere solum dæmo- *niaca.*
nes Dei nomen, sed etiam timere, & contremiscere: hoc est dicere; Quid
tibi blandiris, ò homo, quisquis es, credulitate, quæ sine timore, atque ob-
sequio Dei nulla est? aliquid plus dæmones habent. * Tu enim unam rem 11
habes tantummodo; illi duas. Tu credulitatem habes, non habes timorem:
illi credulitatem habent, pariter & timorem. Quid miraris ergo, si cædi-
mur? quid miraris ergo si castigamur, si in jus hostium tradimur, si infir-
miores omnibus sumus? sive miseriæ nostræ, sive infirmitates, sive eversio-
nes, sive captivitates, & penè improbæ servitutes, testimonia sunt mali ser-

12 vi , & boni domini. * Quomodo mali servi ? quia patior scilicet , vel ex parte , quod mereor. Quomodo boni domini ? quia ostendit , quid mereamur : etsi non irrogat, quæ mereamur : clementissima enim, ac benignissima castigatione mavult nos corrigere , quàm perire. Nos siquidem quantùm ad crimina nostra pertinet, lethalibus suppliciis digni sumus : sed ille plus misericordię, quàm severitati tribuens, maluit nos clementis censuræ temperamento emendare , quàm plaga justæ coercitionis occidere. Ingratum
13 nobis esse quod cædimur, satis certus sum. * Sed quid miramur, si peccantes nos Deus verberat, cùm ipsi peccantes servulos verberemus? Injusti judices sumus: homunculos nos flagellari à Deo, nolumus, cùm ipsi conditionis nostræ homines flagellemus. Sed nec miror, quòd tam iniqui in hac re sumus, natura in nobis, & nequitia servilis est; volumus delinquere, & nolumus verberari, ipsi in nobis mores sunt , qui in servulis nostris , omnes
14 volumus impunè peccare. * Denique si mentior, cunctos consulo. Nego , ullum esse quantumlibet magni criminis reum , qui se acquiescat , debere torqueri. Hinc ergo cognosci potest, quàm iniqui, & pravi sumus: aliis severissimi sumus, nobis indulgentissimi: aliis asperi, nobis remissi. In eodem crimine punimus alios, nos absolvimus. Intolerabilis prorsus, & contumaciæ, & præsumptionis, nec agnoscere volumus in nobis reatum, & audemus de aliis usurpare judicium. Quid esse injustius nobis , aut quid perversius potest? Id ipsum scelus in nobis probabile esse ducimus , quod in aliis severissimè vindicamus. Et ideò non sine causa ad nos Apostolus clamat :
Rom. 2.1. *Propter quod inexcusabilis es, ò homo omnis , qui judicas. In quo enim alium judi-*
15 *cas, teipsum condemnas. Eadem enim agis, quæ judicas.* * Sed non eadem, in-
In divites quit aliquis ex divitibus, non agimus, quæ servi. Ex servis enim fures, ac fugitivi sunt, ex servis enim gulæ, ac jugiter ventri servientes. Verum est, esse hæc vitia servorum , sed plura tamen sunt , ac majora dominorum , quamvis non omnium. Excipiendi quidam enim sunt, sed paucissimi: quos ideò non nomino, ne non tàm eos nominando laudare, quàm alios non no-
Servi defenduntur. minando videar publicare. Ac primùm servi, si fures sunt , ad furandum forsitan egestate coguntur : quia etiam si eis stipendia usitata præstentur , consuetudini hęc magis, quàm sufficientię satisfaciunt: & ita implent canonem, quod non explent satietatem. Ac per hoc culpam ipsam inopia mi-
Servorum furta. nùs culpabiles facit, quia excusabilis furti reus est, qui ad furtum cogi videtur invitus. Nam & scriptura ecclesiastica quasi subexcusare quodammo-
Prov. 6.30. do miserorum omnium noxas videtur , dicens : *Non grandis est culpæ , cùm quis furatus fuerit; furatur enim, ut esurientem impleat animam.* In Salomone autem additur : *furatur, ut expleat animam suam :* ac per hoc non satis à nobis
16 accusandi sunt , qui divino sermone excusantur. * Quod autem de furtis
Servorum fuga. servorum dicimus, hoc etiam de fuga : immo hoc rectiùs de fuga, quia ad fugam servos non miseriæ tantùm , sed etiam supplicia compellunt. Pavent quippe actores, pavent silentiarios, pavent procuratores, propè ut inter istos omnes nullorum minùs servi sint, quàm dominorum suorum, ab omnibus cęduntur, ab omnibus conteruntur. Quid ampliùs dici potest? multi
17 servorum dominos suos fugiunt , dum conservos timent. * Unde illorum fugam non tàm ad eos debemus referre, qui fugiunt, quàm ad eos, qui fu-

gere

gere compellunt. Vim patiuntur infeliciſſimi, famulari, optant, & fugere
coguntur: diſcedere à ſervitio dominorum ſuorum omninò nolunt, & con-
ſervorum ſuorum crudelitate non permittuntur, ut ſerviant. Mendaces *Servorum*
quoque eſſe dicuntur. Ad mendacium nihilominus atrocitate præſentis *mendacia*
ſupplicii coarctantur. * Siquidem dum tormentis ſe volunt eximere, men- 18
tiuntur. Quid autem mirum eſt, ſi poſitus in metu ſervus mentiri mavult,
quàm flagellari? Accuſantur etiam gulæ, & ventris avidi: nec hoc novum
eſt; magis deſiderat ſatietatem, qui famem ſæpe toleravit. Sed eſtò non per-
ferat famem panis: certè perfert delitiarum, & ideo ignoſcendum eſt, ſi
avidiùs expetit, quod ei, vel jugiter deerat. * Tu verò nobilis, tu verò di- 19
ves, qui omnibus bonis affluis, qui hoc ipſo Deum ſanctis operibus hono- *In nobiles,*
rare plus debes, quòd beneficiis illius ſine ceſſatione perfrueris, videamus ſi *& divites.*
actus, non dico ſanctos, ſed vel innoxios habes. Et quis, ut ſuperiùs dixi,
divitum, præter paucos, non cunctis criminibus infectus eſt? Et quod paucos
excipio, utinam plures, atque omnes excipi liceret. Salus erat omnium,
innocentia plurimorum. * Neque ego de ullo dico nunc, niſi de eo tan- 20
tum, qui in ſe id quod dico, eſſe agnoſcit. Si enim extra conſcientiam ſuam
ſunt, quæcunque dico, nequaquam ad injuriam ejus ſpectant cuncta, quæ
dico. Si autem in ſe eſſe novit, quæ loquor, non à mea ſibi hoc lingua, dici
exiſtimet, ſed à conſcientia ſua. Ac primum, ut de vitiis ſervilibus dicam,
ſi fugitivus eſt ſervus, fugitivus es etiam tu dives, ac nobilis. * Omnes e- 21
nim Dominum ſuum fugiunt, qui legem Domini derelinquunt. Quid ergo
dives culpas in ſervo? hoc facis, quod & ille. Ille fugitivus eſt domini ſui,
& tu tui. Sed hoc culpabilior es tu, quàm ille, nam ille fugit forſitan ma-
lum dominum, & tu bonum. Incontinentiam ventris, quam in ſervo ar-
guis, in illo rara eſt per indigentiam, in te quotidiana per copiam. * Vides 22
ergo, apoſtolica ſententia, te potiſſimum verberari, immo te ſolum, quia
in quo alium judicas, temetipſum condemnas; eadem enim agis, quæ judi-
cas: immo non eadem agis, ſed majora multò, ac nequiora. In illo quippe
etiam infrequentem ventris intemperantiam punis, & tu aſſidua crudita- *Divitum*
te diſtenderis. Furtum quoque, ut putas, ſervile vitium eſt: & tu fur- *furtum.*
tum dives facis, quando à Deo vetita præſumis. * Omnes ſiquidem 23
furta faciunt, qui illicita committunt. Sed quid ego tàm minutè, &
quaſi allegoricè de hoc loquor, cùm facinoribus apertiſſimis non furta tan-
tùm divitum, ſed latrocinia, comprobentur? Quotus quiſque enim juxta
divitem pauper, aut intactus, aut tutus eſt? Siquidem perſuaſionibus præ-
potentum, aut ſua homines imbecilli, aut etiam ſeipſos cum ſuis pariter
amittunt, ut non immeritò de utriſque perſonis ſacer ſermo teſtetur, ſic
dicens: *Venatio leonis, onager in eremo;* ſic paſcua ſunt divitum pauperes. *Eccl. 13. 23.*
* Quamvis tyrannidem hanc non pauperes tantùm, ſed penè univerſitas pa- 24
tiatur generis humani. Quid eſt omnium aliud dignitas ſublimium, quàm *Dignitas*
præſcriptio civitatum: aut quid aliud quorumdam, quos taceo, præfectura, *ſublimium.*
quàm præda? Nulla ſiquidem major pauperculorum eſt depopulatio, quàm
poteſtas. Ad hoc enim honor à paucis emitur, ut cunctorum vaſtatione ſa-
tietur. Quo quid eſſe indignius, aut iniquius poteſt? Reddunt miſeri di-
gnitatum pretia, quas non emunt. * Commercia neſciunt, & ſolutionem 25

ſciunt: Ut pauci illuſtrentur, mundus evertitur. Unius honor, orbis ex-
cidium eſt. Denique ſciunt hoc Hiſpaniæ, quibus ſolum nomen relictum
eſt. Sciunt Africæ, quæ fuerunt. Sciunt Galliæ devaſtatæ, ſed non ab om-
nibus, & ideo in pauciſſimis adhuc angulis vel tenuem ſpiritum agentes,
quia eas interdum paucorum integritas aluit; quas multorum rapina va-
26 cuavit. * Sed evagati longiùs ſumus dolore compulſi: Ergo ut ad ſuperio-
ra redeamus; quid eſt, in quo non ſervilibus vitiis etiam nobiles polluantur,
niſi fortè ideò, quia illa, quæ in ſervis peccata puniunt; ipſi quaſi licita
committunt. Denique ad has perſuaſiones, quas, ut ſupra dixi, nobiles
agunt, ſervus nec aſpirare permittitur: quamvis mentiar. Quidam enim ex
27 ſervis nobiles facti, aut paria, aut majora fecerunt. * Sed hoc tamen im-
putari ſervis nequaquam poteſt, quòd quibuſdam ſervilis conditio tàm fe-
Homicidia divitum. liciter ceſſit. Homicidia quoque in ſervis rara ſunt, terrore, ac metu mor-
tis. In divitibus aſſidua, ſpe, ac fiducia impunitatis, niſi fortè iniqui ſu-
mus, hoc quod divites faciunt ad peccatum referendo: quia illi cùm occidant
28 ſervos ſuos, jus putant eſſe, non crimen. * Non ſolùm hoc, ſed eodem pri-
Divites impuriſſimi. vilegio etiam in exercendo impudicitię cœno abutuntur. Quotus enim quiſ-
que eſt divitum connubii ſacramenta obſervans, quem non libidinis furor
rapiat in præceps? cui non domus, ac familia ſua ſcortum ſit, & qui non
in quamcunque perſonam cupiditatis improbę calor traxerit, mentis ſequa-
tur inſaniam? ſecundùm illud ſcilicet, quod de talibus dicit ſermo divinus:
29 *Equi inſanientes in fœminas facti ſunt.* * Quid enim aliud, quàm de ſe dictum
Jere. 5. 8. hoc probat, qui totum pervadere vult concubitu, quicquid concupierit aſpe-
ctu: Nam de concubinis quippiam dici forſitan etiam injuſtum eſſe videa-
tur: quia hoc in comparatione ſupradictorum flagitiorum, quaſi genus eſt
Genus caſtitatis. caſtitatis, uxoribus paucis eſſe contentum, & intra certum conjugii nume-
30 rum fręnos libidinum continere. * Conjugium dixi, quia ad tantam res
impudentiam venit, ut ancillas ſuas multi uxores putent: atque utinam ſi-
cut putantur eſſe quaſi conjuges, ita ſolæ haberentur uxores. Illud ma-
gis tetrum, ac deteſtabile, quòd quidam matrimonia honorata ſortiti, alias
ſibi rurſum ſervilis ſtatus conjuges ſumunt, deformantes ſancti connùbii
honorem, per degeneris contubernii vilitatem, non erubeſcentes, maritos
ſe fieri ancillarum ſuarum, præcipitantes faſtigium nobilium matrimonio-
rum, in cubilia obſcœna ſervarum, digni prorſus etiam illarum ſtatu, qua-
31 rum ſe putant, dignos eſſe conſortio. * Non dubito ex iis plurimos, qui
aut ſunt nobiles, aut videri nobiles volunt, ſuperbè, & aſpernanter accipe-
re, quod dum conſideramus hæc talia, quæ locuti ſumus, minus flagitioſos
diximus, ſervos quoſdam eſſe, quàm dominos. Sed cùm hoc ego non de
omnibus, ſed de his, qui tales ſunt prędicaverim, nullus iraſci omninò de-
bet, qui nequaquam ſe talem cognoſcit, ne hoc ipſo, quod iraſcitur, de
32 cœtu ipſorum eſſe videatur. * Quin potius quicumque ex nobilibus hæc
mala horrent, iraſci talibus debent, quod facinoribus ſordidiſſimis nobilita-
tis nomen infament: quia licèt hi, qui tales ſunt, omnem gravent populum
Chriſtianum; ſpecialiter tamen illos ſordibus ſuis polluunt, quorum pars
eſſe dicuntur. Diximus itaque, nobiles quoſdam eſſe ſervis deteriores: quod
diximus comprobamus. Ecce enim ab hoc ſcelere, vel maximo propè om-
nis

nis ſervorum numerus immunis eſt. *Nunquid enim aliquis ex ſervis tur- 33
bas concubinarum habet ? nunquid multarum uxorum labe polluitur, ut
canum vel ſuum more, tantas putet conjuges ſuas eſſe, quantas potuerit *Canum eſt ſuum mos.*
libidini ſubjugare ? Sed ad hæc reſponderi poteſt, quòd facere ſervis iſta
non liceat. Nam profectò facerent, ſi liceret. Credo; ſed quæ fieri non vi-
deo, quaſi facta habere non poſſum. Quantumlibet enim in eis improbæ
mentes, quantumlibet malę cupiditates ſint, nullus pro eo quod non admit-
tit, ſcelere punitur. Malos eſſe ſervos, ac deteſtabiles, ſatis certum eſt, ſed
hoc utique ingenui, ac nobiles magis execrandi, ſi in ſtatu honeſtiore, pe-
jores ſunt. * Quo fit, ut ad illum perveniri exitum rei hujus neceſſe ſit, 34
non ut ſervi ſint à reatu nequitiæ ſuæ abſolvendi, ſed ut plurimi divites
magis ſint ſervorum comparatione damnandi. Nam illud latrocinium, ac
ſcelus, quis dignè eloqui poſſit, quod cùm Romana Reſpublica, vel jam *Romana Reſpub.*
mortua, vel certè extremum ſpiritum agens, in ea parte, qua adhuc vivere *Tributorũ vincula.*
videtur, tributorum vinculis, quaſi prędonum manibus ſtrangulata moria-
tur; inveniuntur tamen plurimi divitum, quorum tributa pauperes ferunt.
*Hoc eſt, inveniuntur plurimi divitum, quorum tributa pauperes necant: 35
& quod inveniri dicimus, plurimos: timeo, ne veriùs dixerim, omnes. Tam
pauci enim mali hujus expertes ſunt, ſi tamen ulli ſunt, ut in ea parte,
quam multos diximus, omnes penè divites poſſimus reperire. Ecce enim *Remedia urbibus data.*
remedia pridem nonnullis urbibus data, quid aliud egerunt, quàm ut cun-
ctos divites immunes redderent, miſerorum tributa cumularent: ut illis de-
merentur vectigalia vetera, iſtis ut adderentur nova: illos ut etiam acceſſio
minimarum functionum locupletaret, iſtos ut acceſſio maximarum affligе-
ret? * Illi, ut eorum, quæ leviter ferebant, imminutione diteſcerent, iſti, 36
ut eorum quę etiam ferre non poterant multiplicatione morerentur: ac ſi re-
medium illud alios injuſtiſſimè erigeret, alios injuſtiſſimè necaret: aliis eſſet
ſceleratiſſimum præmium, aliis ſceleratiſſimum venenum. Unde adverti-
mus, quòd nihil eſſe, & divitibus ſceleratius poteſt, qui remediis ſuis pau-
peres perimunt: & nihil pauperibus infelicius, quos etiam illa, quæ pro
remedio cunctis dantur, occidunt. Jam verò illud quale, quàm ſanctum, *Religio quoſdam facit ignobiles.*
quòd ſi quis ex nobilibus ad Deum converti cœperit, ſtatim honorem no-
bilitatis ammittit: aut quantus in Chriſtiano populo honor Chriſti eſt,
ubi religio ignobilem facit? * Statim enim ut melior quis eſſe tentave- 37
rit, deterioris abjectione calcatur: ac per hoc omnes quodammodo mali
eſſe coguntur, ne viles habeantur. Et ideò non ſine cauſa Apoſtolus cla-
mat: *Mundus totus in malo poſitus eſt*. Meritò enim totum eſſe in malo *1. Joan. 5.*
dicitur, ubi boni locum habere non poſſunt. Siquidem ita totum ini-
quitatibus plenum eſt ut, aut mali ſint, qui ſunt in illo, aut qui boni
ſunt, multorum perſecutione crucientur. Itaque, ſicut diximus, ſi
honoratior quiſpiam religioni ſe applicuerit, illicò honoratus eſſe deſiſtit.
* Ubi enim quis mutaverit veſtem, mutat protinùs dignitatem. Si fue- 38
rit ſublimis, fit deſpicabilis. Si fuerit ſplendidiſſimus, fit viliſſimus:
Si fuerit totus honoris, fit totus injuriæ. Et mirantur mundani quidam, &
infideles, ſi offenſam Dei, aut iracundiam perferunt, ubi Deum in ſan-
ctis omnibus perſequuntur. Perverſa enim ſunt, & in diverſum cuncta
mutata.

mutata. Si bonus eſt quiſpiam, quaſi malus ſpernitur. Si eſt malus
quaſi bonus honoratur. Nihil itaque mirum, ſi deteriora quotidie patimur,
39 qui deteriores quotidiè ſumus. * Et nova enim quotidie mala faciunt, &
vetera non relinquunt. Surgunt recentia crimina, nec repudiantur antiqua.
Quis ergo eſt cauſationis locus? quamlibet aſpera, & adverſa patiamur,
minora patimur, quàm meremur. Quid querimur, quàm durè agat nobiſcum
Deus? multò nos duriùs cum Deo agimus. Exacerbamus quippe De-
40 um impuritatibus noſtris, & ad puniendos nos trahimus invitum: * Cùmque
ejus naturæ ſit mens Dei, atque majeſtas, ut nulla iracundiæ paſſione
moveatur, tanta tamen in nobis peccatorum exacerbatio eſt, ut per nos cogatur
iraſci. Vim, ut ita dixerim, facimus pietati ſuæ, ac manus quodammodo
afferimus miſericordiæ ſuæ. Cumque ejus benignitatis ſit, ut velit
nobis jugiter parcere, cogitur malis noſtris, ſcelera, quæ admittimus, vin-
41 dicare. * Ac ſicuti illi ſolent, qui munitiſſimas urbes obſident, aut firmiſ-
Simile. ſimas arces urbium capere, & ſubruere conantur, omnibus abſque dubio
eas, & telorum, & machinarum generibus oppugnant: ita nos ad expugnandam
miſericordiam Dei, omni peccatorum immanium ſcelere, quaſi
omni telorum genere pugnamus: & injurioſum nobis Deum exiſtimamus,
42 cùm ipſi injurioſiſſimi Deo ſimus. * Omnis ſiquidem Chriſtianorum omni-
Divinitatis injuria. um culpa, Divinitatis injuria eſt. Nam cùm illa quæ facere à Deo vetamur,
admittimus, vetantis juſſa calcamus, ac per hoc impiè in calamitatibus
noſtris ſeveritatem divinam accuſamus. Nos quippe nobis, nos accu-
ſandi ſumus. Nam cùm ea quibus torqueamur, admittimus, ipſi tormen-
43 torum noſtrorum ſumus auctores. * Quid ergo de pœnarum acerbitate que-
rimur? unuſquiſque noſtrum ipſe ſe punit. Et ideò propheticum hoc
Eſa.50.11. ad nos dicitur: *Ecce omnes vos ignem accendiſtis, & vires præbuiſtis flammæ, ingredimini
in lucem ignis veſtri, & flammæ, quam accendiſtis*. Totum namque
Homines, quo ordine in pœnam ruant. humanum genus hoc ordine in pœnam æternam ruit, quo ſcriptura memoravit.
Primùm enim ignem accendit, poſtea vires ignibus præbet, po-
ſtremò flammam ingreditur, quam paravit. Quando igitur ſibi primùm
homo æternum accendit ignem? ſcilicet cùm primum peccare incipit. Quan-
do autem vires ignibus præbet? cùm utique peccata peccatis cumulavit.
44 * Quando verò ignem æternum introibit? Quando irremediabilem jam ma-
lorum omnium ſummam creſcentium delictorum nimietate compleverit, ſi-
Mat.23.32. cut Salvator noſter ad Judæos principes ait: *Implete menſuram patrum veſtrorum,
ſerpentes, progenies viperarum*. Non longè à plenitudine peccatorum
erant, quibus ipſe dicebat Dominus, ut peccata complerent. Ideò abſque
dubio, ut quia jam digni ſalute non eſſent, implerent iniquitatum nume-
45 rum, quo perirent. * Unde, & cùm lex vetus peccata Amorrhæorum
completa eſſe memoraſſet, ſic locutos eſſe ad ſanctum Loth angelos refert:
Gen.19.13. *Omnes, qui tui ſunt educ de urbe hac, delebimus enim locum iſtum, eo quod increverit
clamor eorum coram Domino, qui miſit nos, ut perdamus illos*. Diù profectò
flagitioſiſſimus ille populus ignem illum accenderat, quo peribat. Et
ideò, completis iniquitatibus ſuis, arſit flammis criminum ſuorum. Tam
malè enim de Deo meruit, ut gehennam quæ in futuro judicio datur,
46 etiam in hoc ſæculo ſuſtineret. * Sed nulli ſunt, inquit aliquis, illorum

exitu

exitu digni, quia nulli illorum impuritatibus comparandi. Verum fortaſſe
eſt, ut ſit; attamen quid facimus, quod Salvator ipſe, omnes qui Evange-
lium ſuum ſpernunt, pejores eſſe memoravit? Denique ad Capharnaum ſic
ajt: *Si in Sodomis factæ fuiſſent virtutes, quæ factæ ſunt in te, fortè manſiſſent*
in hunc diem. Veruntamen dico vobis, quia Sodomis remiſſius erit in die judicii, *Evangelii*
quàm tibi. Si Sodomitas minus dicit eſſe damnabiles, quàm cunctos Evan- *contemptores.*
gelia negligentes, certiſſima ergo ratio eſt, qua & nos, qui in plurimis E- *Lucæ 10.*
vangelia negligimus, pejus timere aliquando debeamus: præſertim cùm uſi-
tatis jam, & quaſi facilioribus malis eſſe contenti nolimus. * Non ſuffi- 47
ciunt enim multis conſuetudinarii reatus, non ſufficiunt lites, non rapinæ,
non calumniæ, non ſufficiunt vinolentiæ, non ſufficiunt commeſſationes,
non ſufficiunt falſitates, non ſufficiunt perjuria, non ſufficiunt adulteria,
non ſufficiunt homicidia, non ſufficiunt denique cuncta iſta, etſi atrocitate
inhumaniſſima, re tamen ipſa ad humanas injurias pertinentia, niſi blaſphe- *Pſ. 72. 9.*
mia furioſarum mentium manus iniiciant etiam in Deum. * *Poſuerunt enim* 48
ſicut de impiis ſcriptum eſt, *in cœlum os ſuum, & lingua eorum tranſivit ſuper*
terram, & dixerunt: Quomodo ſcit Deus, & ſi eſt ſcientia in excelſo? Et illud:
Non videbit, nec intelliget Deus Jacob. Ad quos utique tales rectiſſimè prophe- *Pſ. 93. 7.*
ticum illud referri poteſt: *Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.* Nam qui *Pſal. 52.*
nihil à Deo aſpici affirmant, propè eſt, ut cui aſpectum adimunt, & ſub-
ſtantiam tollant: & quem dicant, omninò nil cernere, dicant etiam omninò *Nullum*
non eſſe. Equidem licet nullum admodum malum facinus ratione ſubſiſtat, quia *malum ratione ſub-*
rationi non poſſunt ſcelera conjungi: nullum tamen eſt, ut puto, vel irrationa- *ſiſtit.*
bilius, vel inſanius. * Quid enim tam furioſum, quàm ut aliquis cum Deum 49
creatorem omnium rerum non neget, & gubernatorem neget: & cum facto-
rem eſſe fateatur, dicat negligere quæ fecit? quaſi nulla hæc ei faciendorum
omnium cura fuerit, ut quæque feciſſet, negligere creatorem. Ego autem in
tantum eum curam creaturarum ſuarum habere, dico, ut probem, priuſ- *Deus priuſquã creavit curã*
quam etiam crearet, habuiſſe. Res quippe ipſa hoc evidenter oſtendit. Ni- *creaturarũ*
hil enim faceret, niſi curam faciendi habuiſſet antequam faceret: præſertim *habuit.*
cum etiam in ipſo humano genere, nullus ſit fermè hominum tam hebes,
qui ad hoc aliquid agat, atque perficiat, ut quæ perfecta ſint non curet.
* Nam & qui agrum excolit, ad hoc colit, ut culta conſervet: & qui vineam 50
plantat, ad hoc plantat, ut plantata cuſtodiat. Et qui initia gregum præpa-
rat, ad hoc parat, ut curam multiplicandis gregibus impendat. Et qui do-
mum ædificat, vel fundamentum locat, etſi necdum habitationem paratam
habeat, jam tamen ipſa, quæ adhuc facere molitur, ſpe futuræ habitationis
amplectitur. * Et quid de homine hic loquar, cum etiam minima animalium 51
genera futurarum affectu omnia agant. Formicæ in ſubterraneis latibulis va- *Formicæ.*
ria frugum genera condentes, ad hoc cuncta contrahunt, ac reponunt, quia
affectu vitæ ſuæ diligunt, quæ recondunt. Apes, cùm fundamina mellis po- *Apes.*
nunt, vel cùm è floribus natos legunt, qua cauſa vel thymo, niſi ſtudio, &
cupiditate mellis, vel floſculis quibuſdam, niſi futuræ ſobolis charitate lætan-
tur? Deus ergo, qui etiam minimis animantibus hunc affectum proprii operis
inſeruit, ſe tantummodo ſolum creaturarum ſuarum amore privavit. * Præ- 52
ſertim cùm omnis in nos rerum bonarum amor, ex illius bono amore deſcen-
derit.

derit. Ipse enim fons, & origo cunctorum: & quia *in ipso*, ut scriptum est, *vivimus, movemur, & sumus* ab ipso utique affectum omnem, quo pignora nostra amamus, accepimus. Totus namque mundus, & totum humanum genus, pignus
53 est creatoris sui. * Et ideo ex hoc quoque affectu, quo amare nos fecit pignora nostra, intelligere nos voluit, quantùm ipse amaret pignora sua. Sicut
Act. 17. 28. enim, ut legimus, *invisibilia ejus per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur:* ita amorem erga nos suum, per eum, quem nobis erga nostros dedit amorem, voluit, intelligi. Et sicut omnem, ut scriptum est, paternitatem in cœlo, & in terra à se ipso voluit nominari, sic à nobis patris in se affectum voluit cognosci. Et quid dicam patris: imò benignissimi Patris. Probat quippe hoc vox Salvatoris in Evangelio dicentis: *Sic Deus dilexit hunc mundum, ut filium suum unicum daret pro mundi salute*. Sed & Apostolus dicit: *Deus*, inquit, *filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo non etiam cum illo no-*
54 *bis omnia donavit?* * Hoc est ergo illud, quod supra dixi, quia plus nos amat Deus, quam filium pater. Evidens quippe res est, quod super affectum filiorum nos Deus diligit, qui propter nos filio suo non pepercit. Et quid plus? Addo: & hoc filio justo: & hoc filio unigenito, & hoc filio Deo. Et quid dici amplius potest? hoc pro nobis, id est pro malis, pro iniquis, pro impiissimis. Quis æstimare hunc erga nos Dei amorem queat, nisi quod justitia Dei tanta est, ut in eum aliquid injustum cadere non possit. Nam quantum ad rationem humanam pertinet, injustam rem homo quilibet fecerat, si pro pessi-
55 mis servis filium bonum occidisset. * Utique hoc magis inæstimabilis pietas, & hoc magis mirabilis Dei virtus est, quòd intelligi ab homine magnitudo justitiæ suæ non potest: ut quantùm ad imbecillitatem humanam pertinet, penè injustitiæ speciem, magnitudo justitiæ habere videatur: & ideo Apostolus ad indicandam nobis aliquatenus misericordiæ divinæ immensitatem, sic ait:

Plus nos amat Deus, quàm filiū pater.

Rom. 5. 6. *Ut quid enim Christus, cùm adhuc impii essemus secundùm tempus pro impiis mor-*
56 *tuus est? Vix enim pro justo quis moritur.* * Ostendit profectò nobis una hac sententia pietatem Dei. Nàm cùm vix ullus pro summa justitia mortem suscipiat, probavit Christus quantùm præstiterit pro nostra iniquitate moriendo.
Ibidem. Sed hoc cur fecerit Dominus, statim in subditis docet, dicens: *Commendat autem suam charitatem Deus in nobis: nam si cum adhuc peccatores essemus, secundùm tempus Christus pro nobis mortuus est multò magis igitur justificati nunc in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum*. Hoc ipso ergo gratiam commendat, quia ob impios mortuus est. Majoris enim pretii est beneficium, quod præstatur indignis. Idcircò itaque ait: *Commendat suam charitatem Deus in nobis*.
57 Quomodo commendat? scilicet, quia non merentibus præstat. * Si enim sanctis, & benemeritis præstitisset, non videatur, quæ non debuerat præstitisse, sed quæ debuerat reddidisse. Quid ergo nos pro his omnibus retribuimus, vel potius, quid retribuere debemus? Primùm scilicet illud, quod beatissimus propheta ei debere se, & redditurum esse testatur, dicens: *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & no-*
58 *men Domini invocabo*. * Prima ergo hæc retributio est, ut mortem morte reddamus, ac pro eo, quod mortuus pro nobis est, nos moriamur omnes, tametsi minoris multò pretii mors nostra est, quàm sua. Quo fit, ut etiam si mortem suscipiamus, debita tamen non exolvamus. Sed tamen, quia majus

referre

referre non possumus, totum reddere videmur, si totum quod possumus, reddere curamus. Itaque prima, ut dixi, hæc retributio est. Secunda autem, ut si debitum morte non solvimus, vel amore solvamus. * Nam ipse Salvator 59
ideò, ut ait Apostolus, moriendo pro nobis, commendare voluit omnibus charitatem suam, ut nos ad reddendam pietatem tanta vicissitudine pietatis suæ traheret: sicut illas naturæ admirabilis gemmas ferunt, quæ ferro propius admotæ, durissimum licèt calybem, affectu quasi spirante, suspendunt: ita etiam ille, id est summa, & clarissima negotiorum cœlestium gemma, hoc scilicet voluit: ut dum se licèt durissimis nobis descendens de cœlo propius adjungeret, affectui suo nos quasi amoris sui manibus admoveret, ut agnoscentes, utique dona sua, ac beneficia, intelligeremus, quid nos pro domino tam bono facere conveniret cùm ille pro malis servis tanta fecisse, comperiretur. * Hoc 60
quod Apostolus dicit, ut mortificemur charitate illius tota die, & neque tribulatio, neque angustia, neque persecutio, neque fames, neque nuditas, neque gladius posset nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro. Cùm ergo hæc à nobis deberi Domino, satis certum sit: videamus, quid pro his cunctis reddimus, quę debemus. * Quid scilicet, nisi totum, 61
quod supra diximus? quicquid indecens, quicquid indignum, quicquid ad injuriam Dei pertinens, actus improbos, morsus flagitiosos, ebrias commessationes, cruentas manus, fœditates libidinis, rabidas cupiditates, & quicquid illud plus potest conscientia habere, quàm sermo. *Quæ enim*, inquit Apostolus, *in occulto fiunt ab eis, turpe est etiam dicere*. * Nec hoc solùm: nam 62
hoc vetus est, & tàm pręsentium temporum, quàm præteritorum: illud gravius, & lugubrius, quòd peccatis veteribus nova addimus. Nec solùm nova, sed quædam paganica, ac prodigiosa, & in Ecclesia Dei ante non visa: jactantes scilicèt prophanas in Deum voces, & contumelias, blasphemantes, dicentes, Deum incuriosum, Deum non intendentem, Deum negligentem, Deum non gubernantem, ac per hoc immisericordem, & impræstabilem, inhumanum, asperum, durum. Nam qui non respiciens, & incuriosus, & negligens esse dicitur, quid superest, nisi ut asper, & durus, & inhumanus esse dicatur? O cęcam imprudentiam, ò sacrilegam temeritatem! Non sufficit enim nobis, quòd peccatis innumerabilibus involuti, rei in omnibus Deo sumus, nisi & accusatores Dei simus. Et quę, rogo, homini spes erit, qui ipsum accusat judicem judicandus? * Si ergo, inquiunt, 63
respicit res humanas Deus, si curat, si diligit, si gubernat, cur nos infirmiores omnibus gentibus, & miseriores esse permittit? Cur vinci à barbaris patitur? Cur juri hostium subjugari? Brevissimè, ut ante dixi, ideò nos perferre hæc mala patitur, quia meremur, ut ista patiamur. Respiciamus omnes ad turpitudines, ad flagitia, ad scelera illa Romanę plebis, quæ supra diximus, & intelligemus, si protectionem mereri possumus, cùm in tanta impuritate vivamus. * Itaque quia hoc argumento, plurimi non re- 64
spicere res humanas Deum, dicunt, quòd miseri, quòd imbecilles sumus, quid meremur? Si enim in tantis vitiis, in tanta improbitate viventes, fortissimos, florentissimos, beatissimosque esse pateretur, suspicio fortasse aliqualis esse poterat, quod non respiceret scelera Romanorum Deus, qui tam malos, qui tam perditos, beatos esse pateretur. * Cùm verò tam vitiosos, 65

F tam

Simile.

Rom. 1.

Ephes. 5. 12.

Usurpatrix innocentiæ arrogantia.

An meliores simus barbaris.

Sancti nominis professio.

Gal. 6. 3.

Duo genera barbarorum.

Magis reum esse.

tam improbos, infirmos, ac miserrimos esse jubeat, evidentissimè patet, & aspici nos à Deo, & judicari, quia hoc patimur quod meremur, sed mereri nos absque dubio non putamus: & hinc est, quod magis rei, & criminosi sumus, quia non agnoscimus quod meremur. Maxima quippe accusatrix
66 hominum noxiorum, est usurpatrix innocentiæ, arrogantia. * Inter multos, siquidem eorundem criminum reos, nullus est criminosior, quàm qui se putat, non criminosum: itaque, & nos hoc solùm malis nostris addere possumus, ut nos innoxios judicemus. Sed est, inquit, aliquis peccator, & malignissimus, certè quidem negari non potest, quòd meliores barbaris sumus. Ex hoc itaque ipso manifestum est, quòd non respicit res humanas Deus, quia cùm meliores sumus, deterioribus subjugamur. An meliores simus barbaris, jam videbimus. Certè, quòd non est dubium, meliores esse debemus. Ex hoc utique
67 que deteriores sumus, si meliores non sumus, qui meliores esse debemus. * Criminosior enim culpa est, ubi honestior status: si honoratior persona peccantis, peccati quoque major invidia. Furtum quidem est in omni homine malum facinus, sed damnabilius, si senator furatur aliquando. Cunctis fornicatio interdicitur, sed gravius multò est, si de clero aliquis, quàm si de populo fornicetur. Ita & nos, qui Christiani catholici esse dicimur, si simile aliquid barbarorum impuritatibus facimus, graviùs erramus. Atrociùs enim sub
68 sancti nominis professione peccamus. * Ubi sublimior est prærogativa major est culpa, & ipsa etiam errores nostros, religio, quam profitemur accusat. Criminosior est ejus impudicitia, qui promiserit castitatem. Fedior inebriator, sobrietatem fronte prętendens. Nihil est Philosopho turpius, vitia obscœna sectante, quia præter eam deformitatem, quam vitia in se habent, sapientiæ nomen plus notatur. Et nos igitur in omni humano genere Philosophiam Christianam professi sumus, ac per hoc deteriores nos cunctis gentibus credi, atque haberi necesse est: quia sub tam magnæ professionis nomine
69 vivimus, & positi in religione peccamus. * Sed scio plurimis intolerabile videri, si barbaris esse deteriores dicamur. Et quid facimus, quod causæ nostræ hoc nihil proficit, si intolerabile id nobis esse videatur. Imò causam nostram hoc magis aggravat, si deteriores sumus, & meliores nos esse credamus. *Qui enim*, inquit Apostolus, *se existimat aliquid esse, cùm nihil sit, seipsum seducit. Opus autem suum probet homo:* operi autem nostro debemus credere,
70 non opinioni: rationi, non libidini; veritati, non voluntati. * Igitur non ferendum quidam existimant, ut deteriores, aut non multò etiam meliores barbaris judicemur. Videamus autem, quomodo meliores simus, aut quibus barbaris. Duo enim genera in omni gente omnium barbarorum sunt, id est, aut hæreticorum, aut paganorum. His ergo omnibus, quantùm ad legem divinam pertinet, dico, nos sine comparatione meliores: quantùm autem ad vitam, & ad vitæ actus, doleo, ac plango, esse pejores, quamvis id ipsum tamen, ut ante jam diximus, non de omni penitus Romani populi universi-
71 tate dicamus. * Excipio enim primùm omnes religiosos, deinde non nullos etiam sęculares, religiosis pares, aut si id nimis grande est, aliqua tamen religiosis actuum honestorum probitate consimiles. Cæteros verò, aut omnes, aut penè, magis reos esse, quàm barbaros. Hoc est autem deteriorem esse, magis reum esse. Ita quia non nulli irrationabile, atque absurdum arbitran-

trantur, ut aut deteriores, aut non multùm etiam meliores judicemur: videamus, ut dixi, aut quomodo, aut quibus barbaris. * Ego enim, præter 72
eos tantummodo Romanorum, quos paulo ante nominavi, cæteros, aut omnes, aut penè omnes majoris reatus dico, & criminosioris vitæ esse, quàm barbaros. Irasceris forsitan, qui hæc legis, & condemnas insuper, quę legis? Non refugio censuram tuam: condemnes, si mentior, condemnes, si non probavero, condemnes, si id quod assero, non etiam scripturas sacras dixisse, monstravero. Igitur qui meliores nos multùm, cunctis, quę sunt in mundo, gentibus judicamus, nec ipse, quòd Romanos dico in plurimis deteriores, abnego, in quibusdam esse meliores. * Vita enim, ut dixi, & peccatis su- 73
mus deteriores, lege autem catholica sine comparatione meliores. Sed illud considerandum est, quia quod lex bona est, nostrum non est; quod autem male vivimus, nostrum est, & nihil utique nobis prodest, quòd lex est bona, si vita nostra, & conversatio non est bona. Lex enim bona, est muneris *Lex bona.*
Christi, vita autem non bona, criminis nostri: immo hoc magis culpabiles sumus, si legem bonam colimus, & mali cultores sumus. Quin potius nec *Malus cultor.*
cultores, si mali, quia cultor dici non potest malus cultor. * Neque enim 74
colit, qui rem sanctam non sanctè colit. Ac per hoc accusatrix nostri est lex ipsa, quam colimus. Remotâ igitur legis prerogativâ, quæ nos, aut nihil omninò adiuvat, aut etiam justâ animadversione condemnat, vitam barbarorum, atque nostrorum studia, mores, vitia comparemus. * Injusti sunt bar- 75
bari, & nos hoc sumus: avari sunt barbari, & nos hoc sumus: infideles sunt barbari, & nos hoc sumus: cupidi sunt barbari, & nos hoc sumus: impudici sunt barbari, & nos hoc sumus; omnium denique improbitatum, atque impuritatum pleni sunt barbari, & nos hoc sumus. Sed responderi fortassè possit: Ergo si pares vitiositate barbaris sumus, cur non sumus etiam viribus pares? Cùm enim similis sit improbitas, atque idem reatus, aut tam fortes deberemus esse nos, quàm sunt illi: aut certè tam invalidi, quàm nos sumus, illi esse deberent: Verum est, ac per hoc superest, ut illi nocentiores sint, qui infirmiores. * Quomodo hoc probamus? Scilicet quia, 76
ut superiùs locuti sumus, omnia ex judicio Deum facere, monstravimus. Si enim, ut scriptum est, *in omni loco oculi Domini contemplantur bonos, & ma-* *Prov.15.3.*
los, & juxtà Apostolum: *Judicium Dei est secundùm veritatem in omnes malos*: *Rom.2.2.*
videmus nos, qui non desinimus mala agere, ex judicio justi Dei pœnas malitię sustinere. * Sed eadem, inquis, mala etiam barbari agunt, & non sunt 77
tamen tam miseri, quàm nos sumus. Hoc ergo interest, quòd etsi eadem agant barbari, quæ & nos agimus, nos tamen majore offensione peccamus. Possunt enim nostra, & barbarorum vitia esse paria, sed in his tamen vitiis est necesse, peccata nostra esse graviora. * Nam cùm omnes, ut ante 78
jam diximus, barbari, aut pagani sint, aut hæretici, de paganis, quia pejor illorum error est, prius dicam: Gens Saxonum fera est, Francorum infidelis, Gepidarum inhumana, & Hunnorum impudica. Omnium denique gentium barbarorum vita vitiosa, sed nunquid eundem reatum habent illorum vitia, quàm nostra? nunquid tàm vitiosa est Hunnorum impudicitia, quàm nostra? nunquid tàm accusabilis Francorum perfidia, quàm nostra? aut tàm reprehensibilis ebrietas Alemanni, quàm ebrietas

Chriſtiani ? aut tàm damnabilis rapacitas Albani , quàm rapacitas Chri-
ſtiani ? Si fallat Hunnus , vel Gepida , quid mirum eſt ? qui culpam falſi-
79 tatis penitus ignorat . * Si perjuret Francus , quid ni faceret ? qui perju-
Francorũ perjuria.
rium ipſum , ſermonis genus , putat eſſe , non criminis . Et quid mirum ,
ſi hoc barbari ita credunt , qui legem , & Deum neſciunt , cùm major fe-
rè Romani nominis portio ita exiſtimet , quæ peccare ſe novit . Nam ut
Negotiatorum vita.
de alio hominum genere non dicam , conſideremus ſolas negotiatorum , &
Siricorum omnium turbas , qui majorem fermè civitatum univerſam par-
tem occupaverunt : ſi aliud eſt vita iſtorum omnium , quàm meditatio do-
li , & tritura mendacii , aut ſi non perire admodum verba exiſtimant , quę
80 nihil loquentibus proſunt . * Tantus apud hos Dei honor eſt prohibentis ,
etiam jusjurandum , ut ſingularem exiſtiment fructuum omnium perju-
rium . Quid ergo mirum barbaros fallere , qui falſitatis crimen ignorant ?
Nihil enim contemptu agunt cœleſtium præceptorum , præcepta Domini
neſcientes : quia non facit aliquid contra legem , legis ignarus . Noſter er-
go hic peculiariter reatus eſt , qui legem divinam legimus , & legalia ſem-
per ſcripta violamus : qui Deum noſſe nos dicimus , & juſſa ipſius , ac prę-
cepta calcamus : ac per hoc cùm ſpernamus , quem coli à nobis credimus ,
81 atque jactamus , idipſum , quod cultus Dei videtur , injuria eſt . * Denique ,
ut de peccatis aliis nihil dicam , quis eſt , oro , hominum ſæcularium , prę-
ter paucos , qui non ad hoc ſemper Chriſti nomen in ore habeat , ut pe-
Sacramentum per Chriſtum.
jeret ? Unde etiam parvulum hoc ferè , & apud nobiles , & apud ignobi-
les ſacramentum eſt , *per Chriſtum* : quia ago per Chriſtum , quia hoc facio
per Chriſtum , quia nil aliud dicturus ſum per Chriſtum , quia nil aliud
acturus ſum . Et quid plura ? in id penitus deducta eſt res , ut ſicut de pa-
ganis barbaris prius diximus , Chriſti nomen non videtur jam ſacramen-
82 tum eſſe , ſed ſermo . * Nam intantùm apud plurimos nomen hoc parvi-
penditur , ut nunquam minus cogitent quippiam facere , quàm cùm ſe ju-
rant per Chriſtum , eſſe facturos . Et cùm ſcriptum ſit : *Nomen Domini tui*
Exo.20.7.
non aſſumes in vanum , in id reverentia Chriſti decidit , ut inter cæteras ſæ-
culi vanitates , nihil penè jam inanius , quàm Chriſti nomen eſſe videatur .
Denique multi , non otioſas tantummodo res , & aniles , ſed etiam ſcele-
83 ra quædam ſe jurant , per Chriſti nomen eſſe facturos . * Hic enim loquen-
di uſus eſt talibus : per Chriſtum , quia tollo illud : per Chriſtum , quia
Quid ſibi ipſi contigerit.
cædo illum : per Chriſtum , quia occido illum : ad hoc res cecidit , ut quod
Chriſti nomine juraverint , putent , ſe ſcelera etiam religioſè eſse factu-
84 ros . Denique quid mihi evenerit , dicam . * Cùm ante aliquantulum tem-
pus , victus cujuſdam pauperis prece , præpotentiori cuidam ſupplicarem ,
obſecrans , ne homini miſero , & egeſtuoſo , rem , ac ſubſtantiam ſuam
tolleret , ne ſubſidium , ac ſtipem ſuam , qua paupertas illa nitebatur ,
auferret : tamen ille , qui ejus rebus ſiti rabida inhiaverat , ac prædam
jam ſpe , & cupiditate ardentiſſimâ devoraverat , reſpiciens , ac vibrans in
os meum truces oculos , utpotè qui tolli ſibi à me putaret quicquid ipſe
alteri non tuliſset , nequaquam hoc , quod peterem facere ſe poſse , reſpon-
dit : quaſi verò juſsu , aut ſcripto id ſacro faceret , quod penitus præterire
85 non poſset . * Cumque ego cauſam , qua hoc fieri non valeret , quærerem ,
dixit

dixit rem violentissimam, & cui contradici penitus non deberet, juravi, inquit, per Christum, res illius à me esse tollendas: vide ergo, an possim, vel debeam non efficere, quod etiam interposito Christi nomine, me juravi, esse facturum. Tum ego, quid enim amplius facerem, cùm res tàm justa obtendebatur, & sancta, audita religiosissimi sceleris ratione, discessi. * Hìc nunc interrogo omnes, qui sanæ mentis sunt: Quis unquam 86
crederet, usque in hanc contumeliam Dei progressuram esse humanæ cupiditatis audaciam, ut idipsum, in quò injuriam Christo faciunt, dicant, se ob Christi nomen facturos? O inæstimabile facinus, & prodigiosum. Quid non ausę sint improbæ mentes, armant se ad latrocinandum per Christi nomen, auctorem quodammodo suo sceleri Deum faciunt: ut cùm interdictor, ac vindex malorum omnium Christus sit, dicant se scelus, quod agunt, agere pro Christo. Sed de hostili iniquitate conquerimur, & paganicam barbariem pejerare causamur. * Quanto minori peccato illi per 87
dæmonia pejerant, quàm nos per Christum? Quanto minoris res criminis est, Jovis nomen ludificare, quàm Christi? ibi homo mortuus est, per quem juratur, hìc Deus vivus, qui pejeratur: ibi nec homo ullus, nec Deus summus, hìc cùm maximi sacramenti sit dejeratio, necesse est maximi sit reatus, & pejeratio: ibi cùm propè nullum sit sacramentum, nullum constat esse perjurium. Nam cum Deus non sit per quem juratur, non est perjurium, cùm pejeretur. * Denique, qui vult scire, quàm ve- 88
rum sit, audiat beatum Apostolum Paulum, ipsa, quæ nos dicimus prędicantem. Sic quippe ait: *Scimus autem quoniam quæcumque lex loquitur, his, qui in lege sunt loquitur*. Et iterum: *Ubi*, inquit, *non est lex, nec prævaricatio*. Duabus his sententiis, duas evidenter exposuit partes generis humani, extra legem positos, & in lege viventes. Qui sunt igitur nunc in lege positi, qui scilicet nisi Christiani, sicut ipse Apostolus fuit, qui de se ait? *Sine lege Dei non sum, sed in lege sum Christi?* * Qui igitur sine lege 89
Christi? nisi pagani homines, legem dominicam nescientes; & ideo de his dicit: *Ubi non est lex, nec prævaricatio*. Quo dicto utique ostendit, Christianos tantùm cùm peccaverint, legis prævaricatores esse. Paganos autem, qui legem nesciant, sine prævaricatione peccare: quia nullus potest esse rei prævaricator, quam nescit. Nos ergo tantùm prævaricatores divinæ legis, qui, ut scriptum est: *legem, legimus, & non facimus ea*: ac per hoc nihil est aliud scientia nostra, quàm culpa, qui ad hoc tantummodo legem novimus, ut majore offensione peccemus: quia quod lectione, & corde novimus, libidine, ac despectione calcamus. * Et ideo rectissimè apostolicum 90
illud ad omnem dicitur Christianum: *Qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras; nomen enim Dei per vos blasphematur inter gentes*. Cujus ergo criminis rei sint Christiani, ex hoc uno intelligi potest, quia Dei nomen infamant. Et cùm scriptum sit nobis, ut omnia faciamus in gloriam Dei, non ediverso cuncta in Dei faciamus injuriam. Cumque ipse Salvator noster ad nos quotidie clamet: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant filii hominum opera vestra bona, & magnificent patrem vestrum, qui in cœlis est*. * Nos ita vivimus è contrario, ut filii hominum videant opera nostra 91
mala, & blasphement patrem nostrum, qui est in cœlis. Quę cùm ita sint,

Rom. 3. 19. & 4. — 1 Cor. 9. 21. — Rom. 4. 15. — Rom. 2. 23. — 1 Cor. 10. — Matt. 5. 16.

ma-

magnâ videlicet nobis prerogativâ de nomine Christianitatis blandiri possumus: quia ita agimus, & vivimus, ut hoc ipsum, quòd Christianus populus
92 esse dicimur, opprobrium Christi esse videamur. * At ediverso in paganis, quid horum simile, quæ dicimus? Nunquid dici de his potest: Ecce quales sunt, qui Christiani esse dicuntur? Nunquid de Saxonibus, aut Francis, ecce quæ faciunt, qui se asserunt Christi esse cultores? Nunquid propter Maurorum efferos mores lex sacrosancta culpatur? Nunquid Scytharum, aut Gepidarum inhumanissimi ritus, in maledictum, atque blasphemiam nomen Domini Salvatoris inducunt? Nunquid dici de ullis istorum potest, ubi catholica est lex, quam credunt, ubi sunt pietatis, & castitatis præce-
93 pta, quæ discunt? * Evangelia legunt, & impudici sunt: Apostolos audiunt, & inebriantur: Christum sequuntur, & rapiunt: vitam improbam agunt, & probam legem habere se, dicunt. Nunquid hæc de ulla istarum gentium dici queunt? Non utique: de nobis quippe omnia ista dicuntur. In nobis Christus patitur opprobrium, in nobis patitur lex Christiana ma-
94 ledictum: de nobis enim illud, quod supra diximus, dicitur. * Ecce quales sunt, qui Christum colunt: falsum planè illud est quod ajunt se bona discere, quod jactant, se sanctæ legis præcepta retinere. Si enim bona discerent, boni essent. Talis profectò secta est, quales, & sectatores: hoc sunt absque dubio, quod docentur. Apparet itaque, & prophetas, quos habent, impuritatem docere, & apostolos, quos legunt, nefaria sensisse, & Evangelia
95 quibus imbuuntur, hæc quæ ipsi faciunt, prædicare. * Postremò sancta à Christianis fierent, si Christus sancta docuisset. Æstimari itaque de cultoribus suis potest ille, qui colitur. Quomodo enim bonus magister est, cujus tam malos videmus esse discipulos? Ex ipso enim Christiani sunt, ipsum audiunt, ipsum legunt: promptum est omnibus Christi intelligere doctri-
96 nam. * Vide Christianos, quid agant, & evidenter potes de ipso scire, quid doceat: Denique quàm pravè, & nefariè pagani semper de sacris dominicis opinati sint, docent persecutorum immanium cruentissimæ quæstiones, qui in sacrificiis Christianis nihil aliud, quàm impura quædam fieri, atque abominanda credebant. Siquidem initia ipsa nostræ religionis non nisi à duobus maximis facinoribus oriri arbitrantur. Primùm scilicet homicidio, deinde,

Initia Christianæ religionis.

97 quod est homicidio gravius, incestu. * Nec homicidio solùm, & incestu, sed quod sceleratius quiddam est, incestu ipso & homicidio. Incestu matrum sacrosanctarum, & homicidio innocentium parvulorum: quos non occidi tantùm à Christianis, sed quod magis abominandum est, etiam vorari existimabant: & hæc omnia ad placandum Deum; quasi ullo facinore magis possit offendi: ad purgandum piaculum; quasi ullum aliud majus esset: ad commendandum sacrificium; quasi ullam rem magis Deus possit horrere: ad promerendam vitam æternam; quasi verò etiam si possit his rebus acci-
98 pi, tanti esset, ad eam per scelera tam immania perveniri. * Intelligere possumus, autem, quales esse pagani crediderint Christianos, qui talibus sacrificiis Deum colerent, aut qualem sollicitent Deum ipsum, qui hæc sacra docuisset. Et hoc cur? utique, nisi ob eos, qui Christiani esse dicuntur: & non sunt, qui per flagitia, ac turpitudines suas nomen religionis infamant, qui, ut scriptum est, confitentur se nosse Deum, factis autem negant, cùm sint

Tit. 1.

abo-

abominabiles, & increduli, ad omne autem opus bonum reprobi, per quos,
ut legimus, via veritatis blasphematur, & sacrosanctum nomen Domini Dei *2. Pet. 2.*
sacrilegorum hominum maledictione violatur. * Quàm gravis autem, ac 99
singularis piaculi malum sit, nomen divinitatis in blasphemiam gentium *Nomen*
dare, etiam David beatissimi edocemur exemplo, qui per suffragia justitia- *divinitatis in bla-*
rum suarum æternam pro offensionibus suis pœnam per unam tantùm con- *sphemiam*
fessionem meruit evadere: hujus tamen criminis veniam, nec per pœniten- *gentium*
tiam patrocinantem potuit impetrare. Nam cùm ei errores proprios confi- *dare.*
tenti Nathan propheta dixisset: *Transtulit Deus peccatum tuum, non morieris,* *2. Reg.*
subdidit statim: *Veruntamen, quia blasphemare fecisti inimicos nomen Domini,* *12. 13.*
propter verbum hoc, filius qui ex te natus est, morietur. * Et quid post hæc? 100
deposito scilicet diademate, projectis gemmis, exutis purpuris, remota om-
ni splendoris regii dignitate, cùm pro his omnibus solitarius, gemens, clau-
sus, sacco squalidus, fletu madidus, cinere sordidatus, vitam parvuli sui
tot lamentationum suffragiis peteret, & piissimum Deum tanta precum am- *Fortiss.*
bitione pulsaret: sic rogans, & obsecrans obtinere non potuit, cùm tamen *petentibus*
quod fortissimum petentibus adjumentum est, & impetraturum se quod sic *adjumentum.*
à Deo peteret, credidisset. * Ex quo intelligi potest, quòd nullum penitus 101
majoris piaculi crimen est, quàm blasphemandi causam gentibus dare. Qui-
cumque enim sine blasphemia aliorum graviter erraverit, sibi tantùm affert
damnationem: qui autem alios blasphemare fecerit, multos secum præcipitat in
mortem, & necesse erit, ut sit pro tantis reus, quantos secum traxerit in rea-
tum. * Nec solùm hoc, sed quicunque peccator ita peccat, ut alios tamen pec- 102
cato suo blasphemare non faciat, peccatum suum ipsi obest tantummodo,
quòd peccaverit: sacrosanctum autem Dei nomen sacrilega blasphemanti-
um maledictione non lædit. Qui verò blasphemare alios peccans fecerit,
necesse est, peccatum hujus supra criminis humani esse mensuram, quia per
convitia plurimorum inæstimabilem Deo facit injuriam. * Hoc autem, ut 103
dixi, malum peculiariter tantùm Christianorum est, quia per eos tantummo- *Malum peculiare*
do blasphematur Deus, qui bona discunt, & mala faciunt: qui, ut scriptum *Christianis.*
est, Deum verbis confitentur, & factis negant. Qui, ut idem Apostolus ait, *Rom. 2.*
acquiescunt legi, & sciunt voluntatem ejus, & probant, quæ potiora sunt:
qui habent formam scientiæ, & veritatis in lege: qui prædicant, non furan-
dum, & furantur: & qui legunt, non mœchandum, & mœchantur: qui in le-
ge gloriantur, & per prævaricationem legis Deum inhonorant. * Et ideò 104
hoc ipso Christiani deteriores sunt, qui meliores esse deberent. Non enim
probant, quod confitentur; & impugnant professionem suam moribus suis:
magis enim damnabilis est malitia, quam titulus bonitatis accusat, & reatus *Malitia sub titulo*
impii est, pium nomen. Unde etiam Salvator in Apocalypsi ad tepidum *bonitatis.*
Christianum ait: *Utinam, aut calidus esses, aut frigidus. Nunc autem, quia tepi-* *Apoc. 3. 15.*
dus es, incipiam te evomere ex ore meo. * Omnem Christianum Dominus fide, 105
ac spiritu jubet esse ferventem. Sic enim scriptum est: *Ut simus spiritu fer-* *Rom. 12.*
ventes, Domino servientes. In hoc ergo fervore spiritus fidei religiosæ ardor *11.*
ostenditur, de quo ardore, qui plurimum habet, fervens esse agnoscitur, &
fidelis. Qui nihil omninò habet, & frigidus esse intelligitur, ac paganus.
Qui verò inter utrumque, vel neutrum est, tepidus, atque exosus est Domi-
no

Evomere no Christianus, & ideo ad eum dicitur: *Utinam, aut calidus esses, aut frigi-*
quid. *dus; nunc quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*, hoc est dicere: Uti-
nam aut calorem, ac fidem haberes bonorum Christianorum, aut certè fri-
gus, & ignorantiam paganorum; aut enim fides te calida Deo insinuaret,
aut certè ad præsens adhuc legis ignorantia aliquatenus excusaret. Nunc
autem, quia Christum jam agnovisti, & negligis, quem agnovisti, qui
susceptus es quasi intra os Dei per Fidei agnitionem, projicieris per tepo-
106 rem. * Quod quidem etiam beatus apostolus Petrus evidenter exposuit,
dicens de vitiosis, & tepidis, ideft malè viventibus Christianis: *Melius erat*
2.Pet.2.21. *illis, non cognoscere veritatem, quàm cognoscentibus retrorsum reflecti à tradito*
Provertium. *sibi mandato*. Contingit illis res veri proverbii: *Canis reversus ad suum vomi-*
tum, & sus lota in volutabro luti. Quod ut evidenter de his dictum intelliga-
mus, qui sub Christiano nomine in sordibus mundi, atque impuritatibus
vivunt, audi, quid eisdem in eodem loco dicat: *Si enim*, inquit, *refugientes*
coinquinationem mundi, in agnitionem Domini nostri, & conservatoris Jesu Christi,
107 *bis rursus impliciti, superantur, facta sunt illis novissima pejora prioribus*. * Quod
Rom.2.25. quidem, & beatus apostolus Paulus eodem modo dicit: *Circumcisio quidem*
Circumcisio est Christianitas. *prodest, si legem custodias: si autem prævaricator legis sis, circumcisio tua præputium*
facta est. Circumcisionem autem Christianitatem intelligendam ipse eviden-
Phil.3.3. tissimè, docet, dicens: *Nos enim sumus circumcisio, qui spiritu Dei servimus, &*
non in carne confidimus. Ac per hoc videmus, quòd malos Christianos paga-
Rom.2.26. nis comparat: nec comparat tantùm, sed penè postponit, dicens: *Si au-*
tem præputium legis justitias custodiat, nonne præputium illius in circumcisionem re-
putabitur, & judicabit id, quod ex natura est præputium, legem consummans te,
108 *qui per literam, & circumcisionem prævaricator legis es?* * Ac per hoc intelligi-
mus, ut supra dixi, culpabiliores multo plus nos esse, qui legem Dei habe-
mus, & spernimus, quàm illos, qui nec habent omninò, nec norunt. Nemo
Rom.7.7. enim ignota contemnit. *Concupiscentiam quippe*, Apostolus, *nesciebam*, inquit,
nisi lex diceret, non concupisces. Neque enim prevaricantur a lege, quam non
109 habent, quia, ut scriptum est, *ubi non est lex, nec prævaricatio*. * Ac per
Nemo contemnit quod nescit. hoc, si non prævaricantur a lege, quam non habent, ergo non contemnunt
legis scita, quæ non habent: quia nemo, ut dixi, potest despicere, quod ne-
scit. Nos ergo & contemptores pariter, & prevaricatores sumus: ac per
hoc paganis deteriores, quia illi non norunt Dei mandata, nos novimus: illi
ea non habent, nos habemus: illi inaudita non faciunt, nos lecta calcamus.
Et ideo apud illos ignorantia est, apud nos prævaricatio, quia minoris cri-
minis reatus est, legem nescire, quam spernere.

LIBER QUINTUS.

ARGUMENTUM.

Occurrit huic argumento Christianorum querentium, se Deo magis invisos paganis, & hæreticis, cùm tamen licèt scelesti, nunquam aut paganos, aut hæreticos impietate vincant. Occurrit, inquam, imminuendo paganorum scelera, & hæreticorum; cum instituti à suis majoribus hoc, vel illo dictamine, si fallunt, falluntur à regula ipsis præscripta. Christiani verò semper sunt inexcusabiles, si sanctam legem colunt, & impiam vitam vivunt. Hinc pariter ansam arripit invehendi in Judicum iniquissimas leges, & sententias; in divites pauperum oppressores, & in magnates ingenuis, vi, ac potentia jugum servitutis imponentes; leviter etiam perstringit clericos, & regulares magis, à professionis norma non parum desciscentes.

Scio infidelissimos quosque, & veritatis divinę incapaces dicerę adversum 1
hæc posse, quæ diximus. Si tantus sit Christianorum infidelium reatus, ut plus peccent prætermittentes mandata Domini, quæ sciant, quàm paganæ gentes, quæ nesciant: salubriorem his fuisse ignorantiam, quàm agnitionem, & contra eos esse admodum, quod agnoverint veritatem. Quibus hoc respondendum est, non veritatem his obesse, sed vitia: nec legem nocere, sed mores: da mores bonos, & legis scita pro nobis sunt. Tolle vitia, & lex prodest: *Scimus enim*, inquit Apostolus, *quia bona est lex, si quis* Tim. 1. 8.
ea legitimè utatur. * Legitimè itaque lege utere, & legem tibi bonam 2
ipse fecisti. *Scimus enim*, inquit, *quia lex est bona, si quis ea legitimè utatur, sciens hoc, quòd justo non est lex posita*: ac per hoc justus esse incipe, & eris liber à lege: quia non potest venire lex contra mores, quæ jam habetur in moribus. *Scimus ergo*, inquit, *quia lex bona est, si quis ea legitimè utatur, sciens hoc, quòd justo non est lex posita, sed injustis: & non subditis, sed sceleratis, & impiis, & peccatoribus, & si quod aliud sanæ doctri-*
næ adversatur. * Ac per hoc non tàm lex tibi, ò homo, quàm tu legi 3
adversaris: nec lex contra te benè præcipiendo, sed tu contra legem malè vivendo, agis; imò illa pro te est, tu contra illam: illa enim tibi consulit, sancta dicendo, tu contra illam venis, prava faciendo: nec contra illam tantùm, sed etiam contra te: hoc ipso enim, quòd contra illam, & contra te; quia in illa salus, & vita tua est. Ac per hoc dum legem divinam de-
seris, salutem propriam relinquis. * Non aliter ergo nos de dominica le- 4
ge querimur, quàm queri de optimo medico impatiens ęgrotus solet? qui cùm ingravescere sibi morbos fecerit vitio suo, imperitiam medentis accusat; quasi verò curare ullam infirmitatem præcepta possint, si ei non obedierit infirmus: aut sanare quempiam observantia valeat, quam medicus
ei imperat, si eam sibi ægrotus ipse non præstat. * Quid juvant stomachum 5
absinthia, si statim dulcia subsequantur? Quid conferunt phrenetico silentia circumstantium, quem statim suus clamor occidit? aut quid prodesse poterit antidotum, cui superfunditur venenum? Et nobis itaque lex est antidotum, sed vitiositas venenum. Sanare nos non potest legis antidotum,

6 quos occidunt venena vitiorum. * Sed jam de his & antea satis diximus; & si ita res postulaverit, etiam post hæc, juvante Deo, aliqua dicemus. Interim, quia duo superiùs barbarorum genera, vel sectas esse memoravimus, paganorum, atque hæreticorum, quia de paganis jam, ut arbitror,
7 satisfecimus, de hęreticis quoque, ut causa poscit, subiiciamus. * Potest enim quispiam dicere: Etiamsi à paganis lex divina non exigat, ut mandata faciant, quæ non sciunt, certè ab hæreticis exigit, qui sciunt: eadem enim etiam illos legere, quę nos legimus, eosdem apud illos prophetas Dei, eosdem Apostolos, eosdem Evangelistas esse, ac per hoc, aut non minus ab illis legem negligi, quàm à nobis, aut etiam multò magis: quia cùm eadem legant scripta, quę nostri, multa faciunt deteriora, quàm nostri.

Hæretici.

8 * Utrumque ergo videamus. Eadem, inquis, legunt, quę à nobis leguntur. Quomodo eadem, quę ab auctoribus quondam malis & malè sunt interpolata, & malè tradita. Ac per hoc jam non eadem, quia non possunt penitus dici ipsa, quę sunt in aliqua sui parte vitiata. Incolumitatem enim non habent, quę plenitudinem perdiderunt: nec statum suum omnino
9 servant, quę sacramentorum virtute privata sunt. * Nos ergo tantùm scripturas sacras plenas, inviolatas, integras habemus, qui eas, vel in fonte suo bibimus, vel certè de purissimo fonte haustas per ministerium purę translationis haurimus: nos tantummodo benè legimus, atque utinam quàm benè legimus, tàm benè impleremus. Sed vereor, quòd qui non benè observamus, nec benè lectitemus, quia minor reatus est, sancta non legere,
10 quàm lecta violare. * Cętera quippe nationes, aut non habent legem Dei, aut debilem, aut convulneratam habent, ac per hoc, ut diximus, non habent quæ sic habent. Nam etsi qui gentium barbararum sunt, qui in libris suis minùs videantur scripturam sacram interpolatam habere, vel laceram: habent tamen veterum magistrorum traditionem corruptam, ac per hoc traditionem potiùs, quàm scripturam habent: quia hoc non retinent, quod veritas legis suadet, sed quod pravitas malæ traditionis inservit.

Ministerium purę translationis.

11 * Barbari quippe homines, Romanæ, immo potius humanæ eruditionis expertes, qui nihil omninò sciunt, nisi quod à Doctoribus suis audiunt: quod audiunt, hoc sequuntur, ac sic necesse est, eos, qui totius literaturæ, ac scientiæ ignari, sacramentum divinæ legis doctrina magis, quàm le-
12 ctione cognoscunt, doctrinam potiùs retinere, quàm legem. * Itaque traditio eis magistrorum suorum, & doctrina inveterata, quasi lex est, qui hoc sciunt tantummodo quod docentur: hæretici ergo sunt, sed non scientes. Denique apud nos sunt hæretici, apud se non sunt. Nam intantum se catholicos esse judicant, ut nos ipsos titulo hæreticæ appelationis infa-
13 ment. * Quod ergo illi nobis sunt, hoc & nos illis. Nos eos injuriam divinæ generationi facere certi sumus, quòd minorem patre filium dicant. Illi nos injuriosos patri existimant, quia æquales esse, credamus. Veritas apud nos est, sed illi apud se esse, præsumunt. Honor Dei apud nos est,
14 sed illi hoc arbitrantur honorem divinitatis esse, quod credunt. * Inofficiosi sunt, sed illis hoc est summum religionis officium. Impii sunt, sed hoc putant, veram esse pietatem. Errant ergo, sed bono animo errant, non odio, sed affectu Dei, honorare se Deum, atque amare credentes.

Quam-

Quamvis non habeant rectam fidem, illi tamen, hoc, perfectam Dei exi-
ſtimant charitatem. * Qualiter pro hoc ipſo falſæ opinionis errore in die 15
judicii puniendi ſint, nullus poteſt ſcire, niſi judex. Interim idcirco eis,
ut reor, patientiam Deus commodat, quia videt eos, etſi non rectè crede-
re, affectu tamen piæ opinionis errare: maximè cùm ſciat, eos ea facere,
quæ neſciunt, noſtros autem negligere, quod credunt: ac per hoc illos ma-
giſtrorum peccare vitio, noſtros ſuo: illos ignorantes; noſtros ſcientes: illos
facere, quod putent rectum, noſtros quod ſciant eſſe perverſum. * Et 16
ideo juſto judicio illos patientia Dei ſuſtinet, nos animadverſione caſtigat:
quia ignoſci aliquatenus ignorantiæ poteſt, contemptus veniam non mere-
tur. Sic enim ſcriptum eſt: *Servus, qui neſcit voluntatem Domini ſui, & non* Luc. 12.
facit eam, vapulabit paucis: qui autem ſcit eam, & non facit, vapulabit multis. 12. 47.
* Non ergo miremur, quod multis cędimur, quia non inſcientia, ſed re- 17
bellione peccamus. Scientes enim bona, non bene agimus, diſcretionem
recti, ac pravi intelligentes, prava ſectamur: legem legimus, & legitima
calcamus: & ad hoc tantùm præceptorum ſacrorum ſcita cognoſcimus, ut
graviùs poſt interdicta peccemus. Deum colere dicimus nos, & diabolo
obtemperamus. * Et poſt hæc volumus, ut bona a Deo accipiamus, 18
cùm mala ſemper malis addamus: fieri voluntatem noſtram à Deo cupi-
mus, cùm Dei nos facere nolimus, quaſi nos ſuperiores Deo eſſemus, agi-
mus. Volumus, ut voluntati noſtræ Deus jugiter pareat, cùm omnes nos
voluntati ejus jugiter repugnemus. * Sed ille juſtus eſt, licèt nos ſimus in- 19
juſti. Caſtigat enim quos caſtigandos putat, patitur, quos putat eſſe patien-
dos. Utrùnque ad unam rem vult proficere, ut & caſtigatio in catholicis
peccandi refręnet libidinem, & quandoque hæreticos patientia Dei faciat
plenam fidei noſcere veritatem: maximè cùm ſciat, eos forſitan catholica
non indignos fide; quos videat catholicis vitæ comparatione præſtare.
* Omnes autem iſti, de quibus loquimur, aut Vvandali ſunt, aut Gothi. 20
Nam de Romanis hæreticis, quorum innumera multitudo eſt, nihil dici-
mus, neque aut Romanis eos, aut barbaris comparamus, quia & infide-
litate Romanis ſunt deteriores, & fœditate vitæ barbaris turpiores. Sed
hæc nos non ſolùm non juvant, ſed etiam ſupra id, quod à nobis ipſis eſt
gravamen, gravant, quia, & ii, quos tales cauſamur eſſe, Romani ſunt.
*Unde intelligere poſſumus, quid mereatur omnis Romana Reſpublica, cùm 21
pars Romanorum offendat Deum vitâ, pars & infidelitate pariter, & vitâ,
ſalvo eo, quòd etiam ipſæ quondam hæreſes barbarorum de Romani magi-
ſterii pravitate fluxerunt. Ac perinde etiam hoc noſtrum crimen eſt, quòd
populi barbarorum hæretici eſſe cœperunt. * Porrò autem quantum 22
ad converſationem Gothorum, aut Vvandalorum pertinet: quid eſt in quo
eis, aut præponere nos, aut etiam comparare poſſimus? Ac primum, ut de
affectu & charitate dicam, quam præcipuam Dominus, docet, eſſe virtutem,
& quam non ſolùm per omnes ſcripturas ſacras, ſed etiam per ſe ipſe com-
mendat, dicens: *In hoc ſcietur, quod diſcipuli mei eſtis, ſi vos invicem diligatis* Jo: 13. 35.
* Omnes ſe ferè barbari, qui modò ſunt unius gentis, & regis, mutuò amant. 23
Omnes penè Romani ſe mutuò perſequuntur. Quis enim civis non invidet
civi? Quis enim plenam vicino exhibet charitatem? Omnes quippe à ſe, etſi

loco non absunt, affectu absunt: etsi habitatione junguntur, mente disjuncti
sunt. Atque utinam hoc, licèt sit pessimum malum, utinam cives tantùm,
atque vicini: illud est gravius, quòd nec propinqui quidem propinquitatis
24 jura conservant. * Quis enim se proximis suis proximum reddit? Quis sol-
vit charitati, quod se cognoscit debere, vel nomen? Quis hoc est nomine,
quo vocatur? Quis tàm propinquus corde, quàm sanguine, in quo non livi-
dus malevolentiæ zelùs ardet, cujus non sensum livor invasit, cui non pro-
speritas aliena supplicium est? Quis non bonum alterius, malum suum cre-
dit? Cui ita sufficit felicitas sua, ut etiam alium velit esse felicem? No-
25 vum, & inæstimabile nunc in plurimis malum est. * Parum alicui est, si
Inæstimabile malũ. ipse sit felix, nisi alter fuerit infelix. Jam verò illud quale, quàm sævum,
ex hac ipsa impietate descendens, quàm alienum à barbaris, quàm familia-
re Romanis, quòd se invicem exactione proscribunt: imò non invicem, nam
Exactiones hoc tolerabilius fermè esset, si pateretur quisque, quod fecerat: illud est
gravius, quòd plurimi proscribuntur à paucis, quibus exactio publica pe-
culiaris est præda, qui fiscalis debiti titulos, faciunt quæstus esse privatos:
& hoc non summi tantùm, sed penè infimi. Non judices solùm, sed etiam
26 judicibus obsequentes. * Quæ enim sunt, non modò urbes, sed etiam mu-
nicipia, atque vici, ubi non quot curiales fuerint, tot tyranni sint? quan-
quam fortè hoc nomine sibi gratulentur, quia potens, & honoratus esse vi-
detur. Nam & latrones fermè omnes gaudent, & gloriantur, si atrociores
admodum, quàm sunt, esse dicantur. Quis ergo, ut dixi, locus est, ubi non
Sancti. à principalibus civitatum, viduarum, & pupillorum viscera devorentur, &
cum his fermè sanctorum omnium? Nam & hos quasi viduas, & pupillos
habent, quia tueri se, aut pro studio professionis suæ nolunt, aut innocen-
27 tiâ, atque humilitate non possunt. * Nemo itaque tutùs horum est, nec ul-
lus admodum, præter summos, à vastatione latrocinii populantis immunis,
Mali tantum salvi. nisi, qui ipsis latronibus par est in hac conditione: imò in hoc scelus rei
devoluta est, ut nisi quis malus fuerit, salvus esse non possit. Sed videlicet
Ps. 81. Ps. 52. Bonorũ raritas. cùm tot sint, qui bonos vastant, sunt fortasse aliqui, qui in hac vastatione
succurrant, qui, ut scriptum est, eripiant egenum, & pauperem de manu
28 peccatoris? Non est, qui faciat bonum, non est penè usque ad unum. * Ideò
dixi penè usque ad unum, quia tanta est raritas bonorum, ut penè unus es-
se videatur. Quis enim vexatis, atque laborantibus opem tribuat, cùm im-
proborum hominum violentiæ, etiam Sacerdotes Domini non resistant?
Nam, aut tacent plurimi eorum, aut similes sunt tacentibus, etiam si lo-
29 quantur, & hoc multi non inconstantia, sed consilio, atque ratione. * Exer-
tam enim veritatem proferre nolunt, quia eam aures improborum homi-
num sustinere non possunt: nec solùm refugiunt, sed etiam oderunt, & exe-
crantur: & non modo auditam non reverentur, aut metuunt, sed majore
etiam superbientis pervicaciæ perduellione contemnunt. Et ideò tacent eti-
am, qui loqui possunt, dum ipsis interdum malè parcunt: nec volunt eis vim
apertę promere veritatis, ne faciant eos ingesta acrius veritate pejores.
30 * Interea vastantur pauperes, viduæ gemunt, orphani proculcantur intan-
tum, ut multi eorum, & non obscuris natalibus editi, & liberaliter insti-
tuti ad hostes fugiant, ne persecutionis publicæ afflictione moriantur: quæ-
ren-

rentes scilicet apud barbaros Romanam humanitatem, quia apud Romanos barbaram inhumanitatem, ferre non possunt. * Et quamvis ab his, 31
ad quos confugiunt, discrepent ritu, discrepent lingua, ipso etiam, ut ita dicam, corporum, atque induviarum barbaricarum fœtore dissentiant, malunt tamen in barbaris pati cultum dissimilem, quàm in Romanis injustitiam sævientem. * Itaque passim, vel ad Gothos, vel ad Bacaudas, vel 32
ad alios ubique dominantes barbaros migrant, & commigrasse non pœnitet. Malunt enim sub specie captivitatis vivere liberi, quàm sub specie libertatis esse captivi. Itaque nomen civium Romanorum aliquando non solùm magnò æstimatum, sed magnò emptum, nunc ultrò repudiatur, ac fugitur: nec vile tantùm, sed etiam abominabile penè habetur. * Et quod esse 33
majus testimonium Romanæ iniquitatis potest, quàm quòd plerique, & honesti, & quibus Romanus status summo & splendori esse debuit, & honori, ad hoc tamen Romanæ iniquitatis crudelitate compulsi sunt, ut nolint esse Romani. Hinc est etiam, quòd hi, qui ad barbaros non confugiunt, barbari tamen esse coguntur, scilicet ut est pars magna Hispanorum, minima Gallorum.. * Omnes denique, quos per universum Romanum orbem 34
fecit Romana iniquitas, jam non esse Romanos. De Bacaudis nunc mihi sermo est, qui per malos judices, & cruentos spoliati, afflicti, necati, postquam jus Romanæ libertatis amiserant, etiam honorem Romani nominis perdiderunt. Et imputatur his infelicitas sua, imputamus his nomen calamitatis suæ, imputamus nomen, quod ipsi fecimus. Vocamus rebelles, vocamus perditos, quos esse compulimus criminosos. * Quibus enim 35
aliis rebus, Bacaudæ facti sunt, nisi iniquitatibus nostris, nisi improbitatibus judicum, nisi eorum proscriptionibus, & rapinis, qui exactionis publicæ nomen in quæstus proprii emolumenta verterunt, & indictiones tributarias, prędas suas etiam fecerunt: qui in similitudinem immanium bestiarum non rexerunt traditos sibi, sed devorarunt: nedum spoliis hominum, ut plerique latrones solent, sed laceratione etiam, & ut ita dicam, sanguine pascebantur: * ac sic actum est, ut latrociniis judicum strangulati homines, & necati, inciperent esse quasi barbari, quia non permittebantur esse Romani: acquieverunt enim esse, quod non erant, quia non permittebantur esse, quod fuerant: coactique sunt saltem vitam defendere, quia jam libertatem videbant penitus perdidisse. * Aut quid aliud etiam 37
nunc agitur, quàm tunc actum est, id est, ut qui adhuc Bacaudæ non sunt, esse cogantur: quantùm enim ad vim, atque injurias pertinet, compelluntur, ut velint esse, sed imbecillitate impediuntur, ut non sint. Sic sunt ergo, quasi captivi jugo hostium pressi: tolerant supplicium necessitate, non voto: animo desiderant libertatem, sed summam sustinent servitutem: ita ergo, & cum omnibus fermè humilioribus agitur. * Una enim re ad duas 38
diversissimas coarctantur: summa servitus exigit, ut aspirare ad libertatem velint, sed eadem vis posse non sinit, quę velle compellit. Sed imputari his posset forsitan, quòd hoc velint homines, qui nihil magis cuperent, quàm ne cogerentur hoc velle. Summa enim infelicitas est, quòd volunt. * Nam multò 39
cum his meliùs agebatur, si non compellerentur, hoc velle. Sed quid possunt aliud velle miseri, qui assiduum imò continuum exactionis publicę patiuntur

Civium Romanorũ nomen.

exci-

excidium, quibus imminet ſemper gravis, & indefeſſa proſcriptio, qui domos
ſuas deſerunt, ne in ipſis domibus torqueantur? Exilia petunt, ne ſupplicia
40 ſuſtineant. * Leviores his hoſtes, quàm exactores ſunt; & res ipſa hoc indicat:
ad hoſtes fugiunt, ut vim exactionis evadant. Et quidem hoc ipſum,
quamvis durum, & inhumanum, minus grave tamen, atque acerbum
41 erat, ſi omnes æqualiter, atque in commune tolerarent. * Illud indignius,
ac pœnalius, quod omnia non omnes ſuſtineant: imò quòd pauperculos ho-
mines tributa divitum premant, & infirmiores ferunt ſarcinas fortium: nec
alia cauſa eſt, quod ſuſtinere non poſſunt, niſi quia major eſt miſerorum
ſarcina, quàm facultas. Res diverſiſſimas, diſſimillimaſque patiuntur, in-
42 vidiam, & egeſtatem. * Invidia eſt enim in ſolutione, egeſtas in facultate.
Si reſpicias quod defendunt, abundare arbitreris: ſi reſpicias quod habent,
egere reperies. Quis exiſtimare rem hujus iniquitatis poteſt? Solutio-
nem ſuſtinent divitum, & indigentiam mendicorum: plus multo eſt,
quod dicturus ſum: indictiones tributarias ipſi interdum divites faciunt,
43 pro quibus pauperes ſolvunt. * Sed dicas, cùm ipſorum maximus cen-
ſus ſit, & ipſorum maximæ penſiones, quomodo id fieri poteſt, ut ipſi
ſibi augeri debitum velint? neque ego id dico, quòd ſibi augeant. Nam
44 & ideo augent, quia non ſibi augent. Dicam quomodo: * Veniunt ple-
rumque novi nuncii novarum epiſtolarum à ſummis ſublimitatibus miſ-
ſi, qui commendantur illuſtribus paucis ad exitia plurimorum, decer-
nuntur his nova munera, decernuntur novæ indictiones, decernunt poten-
tes, quòd ſolvant pauperes, decernit gratia divitum, quòd pendat tur-
45 ba miſerorum: Ipſi enim in nullo ſentiunt, quod decernunt. * Sed non
poſſunt, inquis, non honorari, & liberaliùs accipi, qui fuerint à majoribus
miſſi. Eſtote ergo vos divites primi in conferendo, qui eſtis primi in de-
cernendo. Eſtote primi in largitate rerum, qui primi eſtis in liberalitate
46 verborum. * Qui das de meo, da & de tuo: tametſi rectiſſimè quiſquis ille
es, qui ſolus vis capere gratiam, ſolus patereris expenſam. Sed acquieſca-
mus pauperes veſtræ, divites, voluntati, quod pauci jubetis ſolvamus om-
nes. Quid tàm juſtum, quid tàm humanum? gravant nos novis debitis de-
creta veſtra, facite ſaltem debitum ipſum vobis nobiſcum eſſe commune.
47 * Quid enim iniquius eſſe, aut indignius poteſt, quam ut ſoli ſitis immu-
nes à debito, qui cunctos facitis debitores? Et quidem miſerrimi pauperes
ſic totum hoc quod diximus, ſolvunt, quod qua re, vel qua ratione ſolvant
penitus ignorant. Cui enim licet diſcutere, cur ſolvatur, aut cui permitti-
48 tur, explorare, quod debeat? * Sed tunc id evidentiſſimè proditur, cùm
invicem ſibi divites iraſcuntur, cùm indignantur aliqui eorum, quod ſine
conſilio, ac tractatu ſuo aliqua decreta ſint: tunc à quibuſdam eorum au-
dias dici, ò facinus indignum! duo aut tres ſtatuunt quod multos necet,
49 à paucis potentibus decernitur, quod à multis miſeris deperdatur. * Ho-
nori enim ſuo unuſquiſque divitum hoc præſtat, ut nolit aliquid, ſe abſen-
te, decerni: non juſtitiæ, ut iniqua nolit, ſe præſente, conſtitui. Denique
quod in aliis reprehendunt, ipſi poſtea, aut pro contemptus pręteriti ultione,
aut pro poteſtatis pręſumptione conſtituunt. Ac per hoc infeliciſſimi paupe-
res ſic ſunt, quaſi inter concertantes procellas in medio mari poſiti,
nunc

nunc iſtorum ſcilicet, nunc illorum fluctibus obruuntur. * Sed videlicet, qui 50
in hac parte iniqui ſunt, in alia moderati inveniuntur, & juſti: ac pra-
vitatem unius rei, alterius probitate compenſant. Nam ſicut in onere
novarum indictionum pauperes gravant, ità in novorum remediorum opi-
tulatione ſuſtentant. Sicut tributis novis minores maximè deprimuntur,
ſic remediis novis maximè ſublevantur. Imò par eſt iniquitas in utroque.
* Nam ſicut ſunt in aggravatione primi pauperes, ita in relaxatione po- 51
ſtremi. Si quando enim, ut nuper factum eſt, defectis urbibus, immi-
nuendas in aliquo tributarias functiones potentes ſummè exiſtimaverunt,
illico remedium cunctis datum, ſoli inter ſe divites partiuntur. * Quis tunc 52
pauperum meminit? quis ad communionem beneficii humiles, & egeſtuoſos
vocat? quis eum, qui primus eſt ſemper in ſarcina, vel ultimo eſſe loco pa-
titur in medela? Et quid plura? tributarii omnino pauperes non putantur,
niſi cum his tributi cumulus imponitur. * Extra numerum autem tributa- 53
riorum ſunt, cùm remedia dividuntur. Et putamus, quòd pœna divinę ſeve-
ritatis indigni ſumus, cum ſic nos ſemper pauperes puniamus? aut credimus,
cùm iniqui nos jugiter ſimus, quòd Deus juſtus in nos omnino eſſe non de-
beat? * Ubi enim, aut in quibus ſunt, niſi in Romanis tantùm hæc mala? 54
quorum injuſtitia tantùm, niſi veſtra? Franci enim hoc ſcelus neſciunt, Hun-
ni ab his ſceleribus immunes ſunt. Nihil horum eſt apud Vvandalos, nihil
horum apud Gothos. Tàm longè enim eſt, ut hæc inter Gothos barbari tole- 55
rent, ut ne Romani quidem, qui inter eos vivunt, iſta patiantur. * Itaque unum
illic Romanorum omnium votum eſt, ne unquam eos neceſſe ſit in jus tran-
ſire Romanum. Una & conſentiens illic Romanæ plebis oratio, ut liceat
eis, vitam, quam agunt, agere cum barbaris. Et miramur, ſi non vincantur
à noſtris partibus Gothi, cùm malint apud eos eſſe, quàm apud nos Roma-
ni. * Itaque non ſolùm transfugere ab eis ad nos fratres noſtri omnino no- 56
lunt, ſed ut ad eos confugiant, nos relinquunt. Et quidem mirari ſatis non
poſſum, quòd hoc non omnes omnino faciunt tributarii pauperes, & ege-
ſtuoſi, niſi, quòd una cauſa tantùm eſt, qua non faciunt, quia transferre il-
lud recuſas, atque habitatjunculas ſuas, familiaſque non poſſunt. * Nam 57
cùm plerique eorum agellos, ac tabernacula ſua, deſerant, ut vim exactio-
nis evadant: quomodo non quæ compelluntur deſerere vellent, ſed ſecum,
ſi poſſibilitas pateretur auferrent? ergo quia hoc non valent, quòd fortè
mallent, faciunt, quod unum valent. * Tradunt ſe ad tuendum, prote- 58
gendumque majoribus, & dedititios, ſe divitum faciunt, & quaſi in jus
eorum, ditionemque tranſcendunt. Nec tamen grave hoc eſſe, aut indi-
gnum arbitrarer, imò potius gratularer potentum magnitudinem, quibus
ſe pauperes dedunt, ſi patrocinia iſta non venderent, ſi quod ſe dicunt hu-
miles defenſare, humanitati tribuerent, non cupiditati. * Illud grave, ac 59
peracerbum eſt, quòd hac lege tueri pauperes videntur, ut ſpolient: hac
lege defendunt miſeros, ut miſeriores faciant defendendo. Omnes enim hi,
qui defendi videntur, defenſoribus ſuis omnem ferè ſubſtantiam ſuam priuſ-
quam defendantur, addicunt: ac ſic, ut patres habeant defenſionem, per-
dunt filii hæreditatem. * Tuitio parentum mendicitate pignorum compa- 60
ratur. Ecce, quæ ſunt auxilia, ac patrocinia majorum. Nihil ſuſceptis
tribu-

tribuunt, sed sibi hoc etiam pacto aliquid à parentibus temporariè attri-
Novū genus vēditionis, & emptionis. buitur, ut in futuro totum filiis auferatur. Uendunt utique, & quidem
gravissimo pretio vendunt, majores quidam, cunctaque prestant. Et quid
dixi: vendunt? utinam venderent usitato more, atque communi; aliquid
61 forsitan remaneret emptoribus. * Novum quippe hoc genus venditionis, &
emptionis est. Venditor nihil dat, & totum accipit. Emptor nihil accipit,
& totum penitus amittit. Cumque fermè omnis contractus hoc in se habe-
at, ut invidia penes emptorem, inopia penes venditorem esse videatur: quia
emptor emit ad hoc, ut substantiam suam augeat, venditor ad hoc ven-
dit, ut minuat, inauditum hoc commercii genus est, venditoribus crescit
62 facultas, emptoribus nihil remanet, nisi sola mendicitas. * Nam illud qua-
le? quàm non ferendum, atque monstrigerum? & quod non dicam pati
humanæ mentes, sed quod audire vix possunt: quòd plerique pauperculo-
rum, atque miserorum spoliati reculis suis, & exterminati ab agellis suis,
cùm rem amiserint, amissarum tamen rerum tributa petuntur: cùm pos-
63 sessio ab his recesserit, capitatio non recedit. * Proprietatibus carent, &
vectigalibus obruuntur. Quis æstimare hoc malum possit? rebus eorum in-
cubant invasores, & tributa miseri pro pervasoribus solvunt. Post mortem
patris nati, obsequiis juris sui posthumi, juris sui agellos non habent, & a-
64 grorum munere enecantur. * Ac per hoc, quid aliud sceleribus tantis agi-
tur, nisi, ut qui privata pervasione nudati sunt, publica afflictione morian-
tur: & quibus rem deprædatio tulit, vitam tollat exactio? Itaque nonnul-
li eorum de quibus loquimur, qui aut consultiores sunt, aut quos consul-
tos necessitas fecit, cùm domicilia, atque agellos suos, aut pervasionibus
Simile. perdunt, aut fugati ab exactoribus deserunt, quia tenere non possunt, fun-
65 dos majorum expetunt, & coloni divitum fiunt. * Ac sicut solent hi, qui
hostium terrore compulsi, ad castella se conferunt, aut qui perdito inge-
nuæ incolumitatis statu, ad asylum aliquod desperatione confugiunt: ita &
isti, qui habere amplius, vel sedem, vel dignitatem suorum natalium non
queunt, jugo se inquilinæ abjectionis addicunt: in hanc necessitatem reda-
cti, ut extorres non facultatis tantùm, sed etiam conditionis suæ, atque
exulantes, non à rebus tantùm suis, sed à se ipsis, ac perdentes secum o-
66 mnia sua, & rerum proprietate careant, & jus libertatis amittant. * Et
quidem quia ita infelix necessitas cogit, ferenda utcumque erat extrema
sors eorum, si non esset aliquid extremius. Illud gravius, & acerbius, quòd
additur huic malo servilius malum. Nam suscipiuntur ut advenæ, fiunt
præjudicio habitationis indigenæ, exemplo quodam illius maleficæ potentis,
67 quæ transferre homines in bestias dicebatur. * Ita & isti omnes, qui intra
fundos divitum recipiuntur, quasi Circei poculi transfiguratione mutantur.
Nam quos suscipiunt, ut extraneos, & alienos, incipiunt habere quasi pro-
prios: quos esse constat ingenuos, vertunt in servos. Et miramur, si nos
68 barbari capiunt, cùm fratres nostros nos faciamus esse captivos. * Nil er-
go mirum est, quòd vastationes sunt, atque excidia civitatum. Diu id
plurimorum oppressione elaboravimus, ut captivando alios, etiam ipsi in-
ciperemus esse captivi. Sentimus enim, etsi tardiùs multò, quàm mereba-
mur, sentimus tandem illa, quæ fecimus, & juxtà sermonem sacrum, la-
bores

bores manuum nostrarum, manducamus, ac justo judice Deo, solvimus, *Ps. 126.*
quæ debemus. * Miserti quippe exulum non sumus, ecce ipsi exules su- 69
mus: peregrinos fraude cępimus, ecce ipsi peregrinamur. Præjudiciis temporum ingenui status homines circumvenimus, ecce ipsi nuper quidem in alieno solo vivere cœpimus, sed præjudicia jam timemus. * Et ò quanta est 70
infidelissimarum mentium cœcitas! damnationem perferimus judicantis Dei, & necdum nos agnoscimus, judicari. Et mirantur aliqui sanctorum, quòd exemplo nostro cœteri non emendentur, qui nihil adhuc tale tolerarunt, cùm tormentis nostrarum iniquitatum nec ipsi quidem, qui jam a Deo plectimur, corrigamur. * O superbiam non ferendam! plurimi pœnas 71
peccatorum suorum perferunt, & intelligere causas pœnarum nemo dignatur. Sed est causa evidens, quæ hanc superbiam facit: scilicet quia etsi aliqua jam patiamur, nondum tamen patimur, qualia meremur. * Tanta 72
est enim misericordia Dei, ut & si nos vult pati aliqua de piaculis nostris, nolit tamen cuncta tolerare, quia castigat malos, non reddit mala: agnoscere nos peccata nostra mavult, quàm sustinere: scilicet ut & piis, ac salubribus flagellis ostendat nobis, quæ ferre mereamur, sed tamen non inferat, quæ meremur, juxtà illud scilicet beati Apostoli dictum, quo ait: *Rom. 2. 4.*
Ignoras, quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? secundùm duritiam tuam, & impœnitens cor thesaurizas tibi iram in die iræ. * Et verè ita agimus, 73
ut dicit Apostolus: Deus enim vocat nos ad pœnitentiam, sed nos thesaurizamus iram: Deus nos invitat ad veniam, sed nos quotidie cumulamus offensam. Vim Deo facimus iniquitatibus nostris, ipsi in nos iram divinitatis armamus. * Cogimus ad ulciscendas criminum nostrorum immanitates no- 74
lentem Deum. Propè est, ut eum non permittamus, ut parcat. Nam, cùm in eum nullum unquam injustitię signum cadere, aut apparere possit, sic agimus, ut si enormitates nostrorum scelerum non ulciscitur, injustus esse videatur. 75
* Sed videlicet peccator fuit aliquando aliquis, fortasse jam non est; aut est ullus criminum modus, & non prius est, ut de vita homines, quàm de iniquitate discedant. * Quis enim non cum suis iniquitatibus moritur, & cum ipsis admodum, atque in ipsis sceleribus sepelitur? ut verè propheti- 76
cum illud de his rectissimè dici possit: *Sepulcra eorum domus eorum in æternum, & comparati sunt jumentis insipientibus, & similes sunt illis;* atque utinam *Ps. 48. 12.*
jumentis. * Melius quippe fuerat, belvina imprudentia deviasse. Illud 77
pejus, & criminosius, quia non ignorantia Dei, sed despectione peccarunt. Atque hoc videlicet laici tantummodò, non quidam etiam clericorum sæculares, non multi religiosi, imò sub specie religionis vitiis sæcularibus mancipati: qui scilicet post veterum flagitiorum probrosa crimina titulo sanctitatis sibimet inscripto, non conversatione alii, sed professione nomen tantùm demutavere, non vitam: & summam divini cultus habitum magis, quàm actum existimantes, vestem tantummodo exuère, non mentem.
* Unde illi se minore invidia criminosos putant, qui cum pęnitentiam qua- 78
si egisse dicant, sicut mores pristinos, ita etiam habitum non relinquunt. Nam taliter fermè omnia agunt, ut eos non tàm putes antea pęnitentiam criminum egisse, quàm postea ipsius pœnitentiæ pœnitere: nec tam prius pœnituisse, quòd malè vixerint, quàm postea, quòd se promiserint benè

De vita prius quam de iniquitate homines discedunt.

Religiosi.

Vestem exuunt, non mentem.

79 victuros . * Sciunt me verum loqui , & testimonium etiam conscientia sua dicunt , cùm multi alii , tùm præcipuè illi novorum honorum religiosi ambitores , & post acceptum pœnitentiæ nomen , amplissimæ , ac prius non habitæ potestatis emptores : adeò non sæculares tantùm , sed plus etiam , quàm sæculares esse voluerunt , ut non sufficeret eis , quod ante fuerant ,
80 nisi plus essent , quàm fuissent . * Quomodo igitur tales istos pœnitentiam se egisse non pœnitet ? sicut etiam illos de conversione , ac Deo aliquid cogitasse , qui à conjugibus propriis abstinentes , a rerum alienarum pervasione se non abstinuerunt : & cum profiteantur continentiam corporum , in in-
81 continentiam debaccantur animorum . * Novum prorsus est conversionis genus , licita non faciunt , illicita committunt . Temperant a concubitu , & non temperant a rapina . Quid agis stulta persuasio ? peccata interdixit Deus , non matrimonia ; non conveniunt vestris studiis facta vestra : non debe-
82 tis esse amici criminum qui dicitis vos sectatores esse virtutum . * Præposterum est quod agitis , non est conversio , sed aversio : qui jam pridem , ut fama est , opus etiam honesti matrimonii relinquistis , tandem a scelere cessate . Et quidem justum est , ut ab omni scelere : sed tamen si non ab omni , quia hoc fortasse durum , & impossibile esse creditis , certè vel a ma-
83 ximo , & prodigioso . * Esto juxta te , quicunque ille es , vicini manere non valeant . Esto pauperes habitare non possint . Esto sis persecutor multorum inopum , vastatorque miserorum . Esto sis afflictor omnium , dummodo extraneorum . Tandem , quæso , vel tuis parce , & si non omnibus tuis , quia etiam hoc forsitan onerosum tibi , & grave judicas , si non omnibus tuis parcas : parce saltem vel illis tuis , qui te non affinibus tantùm , aut aliis propinquis , sed personis etiam devinctissimis , & pignoribus charissimis
84 prætulerunt . * Et quid dicam pignoribus , ac filiis ? prætulerunt te etiam animabus penè , ac spebus suis : non quidem laudabiliter , & errorem suum , qui ita egit , ipse cognoscit . Sed quid ad te tamen , cui ipsum hoc præstitit , quod erravit . Hoc enim plus ei debes , quia dilectionis tuæ nimieta-
85 te peccavit . * Cæcus quidem factus est affectu tuo , & notatur à cunctis , atque reprehenditur . Sed tu tamen hoc magis ei obnoxius factus es , quia se ab omnibus fecit tuo amore culpari . Quid ergo simile apud barbaros Gothos ? quis eorum amantibus nocet ? quis diligentem insequitur ? quis chari sui mucrone jugulatur ? tu amantes persequeris , tu offerentibus munera manus amputas , tu diligentes proximos necas : non metuis , non expavescis ? Quid faceres , si judicium Dei præsens in proxima flagellatione non
86 sensisses ? Addis insuper , & adjungis malis prioribus nova crimina . * Considera , quæ te maneant graviora facientem , cùm minora soleant etiam per dæmones vindicari . Contentus esto jam , quæsumus , amicorum tuorum , & sodalium latrociniis : sufficiat vexatos fuisse pauperes , sufficiat spoliatos a te fuisse mendicos : penè juxta te nullus intrepidus , nullus potest esse securus : faciliùs præcipitati ex alpina rupe torrentes , aut incendia ventis agitata tolerantur : non sic pereuntes , ut ita dixerim , nautæ charybdis vo-
87 racitate , aut scylleis , ut ajunt , canibus devorantur . * Exturbas possessiunculis suis , vicinos tuos ; habitatione , ac facultate proximos tuos . Nun-
Isa. 5. quid , ut scriptum est , super terram solus habitabis ? Hoc unum quippe est ,

est, quod obtinere non poteris: quamlibet enim cuncta pervadas, vicinum semper invenies. Respice, quæso alios, quos velis nolis, & ipse suspicis. Respice alios, quos velis nolis, etiam ipse miraris: altiores sunt cæteris dignitate, & æquales dignatione: majores sunt potestate, & minores humilitate. *Vicinum semper invenies.* * Scis profectò etiam ipse ad quem nunc loquimur, de quo loquamur: & idem de quo nunc querimur debes agnoscere, quem hac laude veneramur: atque utinam multi essent, qui laudarentur, salubritas esset omnium generositas plurimorum. Sed esto nobis ille sit laudabilis, cur tu vis esse, quæso, damnabilis? Cur inimicitiâ nil amicius? cur avaritiâ nil jucundius, cur rapacitate nil charius? Cur nil judicas pretiosius, quàm nequitiam? cur nil præstantius, quàm rapinam? Disce vel a pagano homine virum bonum, *Charitate enim*, inquit, *& benevolentiâ septum oportet esse, non armis*. 88

* Fallunt te itaque opiniones tuæ, fallit pravæ, & cœcæ mentis improbitas. Si vis probus, si vis potens, si vis magnus esse, honestate debes cæteros, non malignitate superare. Legi quondam in quodam loco, *Nemo malus, nisi stultus, si enim saperet, bonus esse mallet*. Et tu ergo, si redire tamen adhuc ad sanitatem potes, exue nequitiam, si vis habere sapientiam. 89

* Si enim optas, vel sapiens omnino esse, vel sanus, exuendus tibi omnino, & commutandus es. Abdicare itaque a te ipso, ne abdiceris a Christo. Repudia te, ut recipiaris a Christo. Perde te ipse, ne pereas. *Qui enim*, Salvator inquit, *perdiderit animam suam propter me, inveniet eam*. Dilige itaque hanc tuam salubrem perditionem, ut assequaris veram salutem. Liberandus enim a Deo ipso omnino non eris, nisi te ipse prius damnaveris. 90

LIBER SEXTUS.

ARGUMENTUM.

PErpendit quasi per transennam, quàm pauci degeneres à sua professione nocumento sint verè Christianis, majus tamen deplorat malum; neminem non consentire criminosis, adeòque omnes, nullo discrepante, improbos esse, quia omnes Christiani more paganorum, & spectaculis intersunt, & superstitionibus augurum, divinatorumque student: pantomimorum supra cæteras, exprobrat fœditates, quæ si in nonnullis Christianorum urbibus obsoleverant, beneficium fuit miseriæ, non disciplinæ. Expendit etiam nullam à Christianis ob Dei supplicia ipsis irrogata, morum mutationem factam, immo deteriores inter miserias evasisse; & deinde more suo sapienter concludit, summa nobiscum Deus sua Providentia agere, qui calamitatibus intactos exerceat, quos si delitiis cumulat, statim sentiat contumaces.

1 PErsonanter diu locuti sumus, & excessisse videmur regulam disputandi. Cogitat enim absque dubio is, qui legit, si fuerit tamen aliquis, qui hæc Christi amore conscripta ob Christum legat: cogitat. De me fortè ille dicit. Cùm causa generalis sit, quam exequitur, quid negocio huic contulit, quod in personam unius tanta congessit? Esto enim ille, de quo locutus est, talis sit: sed num quid officit bonitati unius, crimen alterius? aut quod fortius multò est, nunquid læditur scelere personali, causa cunctorum? Possum quidem evidentibus testimoniis approbare, quia læditur.
2 * Achar enim quondam de anathemate quippiam furto abstulit, & cri-
Josue 7. men unius hominis, plaga omnium fuit. David numerari plebem Israeliticam jussit, & errorem illius, Dominus clade totius populi vindicavit. Ra-
2 Reg. 24 bsaces locutus quędam est in contumeliam Dei, & centum octogintaquinque millia hominum stragem pertulerunt, quod unius profani hominis pro-
Esa. 36. cax lingua maledixit. Et ideò non immeritò etiam beatus apostolus Pau-
1. Cor. 5. 6. lus eiici de ecclesia pestilentem, jubet, & cur jubeat, ostendit, dicens: *Quia*
3 *modicum fermenti totam massam corrumpit*. * Inde evidenter cognoscimus, etiam unum sæpissimè malum hominem perditorem esse multorum. Nec
Unus improbus perditor multorum. injuriâ. Intelligere is, quicunque legerit debet, non superfluè me superiùs de uno malo aliqua dixisse, cùm scilicèt frequentissimè divinæ majestatis iracundia etiam per unum legatur accensa. Sed ego non ago hac districtio-
4 ne, quæ dico. * Neque enim necesse est, ut unum obesse omnibus putem, cùm omnes mutuò sibi obsint. Non convenit, ut per unum cunctos periclitari putem, cùm per se cuncti periclitentur. Omnes enim admodum in perditionem ruunt, aut certè, ut aliquid dicam lenius, penè omnes. * Un-
5 de enim hoc bonum populo Christiano, ut aut certè minor, aut certè, vel idem esset malorum numerus, qui bonorum? O miseriam lachrymabilem!
Act. 5. O miseriam luctuosam! quàm dissimilis nunc est à seipso populus Christianus, id est ab eo, qui quondam fuit! Tunc princeps apostolorum Petrus,
6 Ananiam, & Saphiram, quia mentiti essent, morte mulctavit. * Beatissi-
1. Cor. 5. mus quoque Paulus etiam unum de ecclesia malum expulit, ne contactu suo plurimos inquinaret. Nunc nos etiam pari utriusque partis numero con-

contenti ſumus. Et quid contenti, dicam? Exultare nos potius, ac tripudiare gaudio conveniret, ſi parilitas nobis iſta contingeret. * Ecce in quid re- 7
cidimus, ecce in quid poſt illam Chriſtiani populi puritatem, qua omnes quondam immaculati erant: Ecce in quid redacti ſumus, ut beatam fore eccleſiam judicemus, ſi vel tantùm in ſe boni habeat, quantùm mali. * Nam 8
quomodo beatam non arbitremur, ſi mediam plebis partem haberet innoxiam, quam penè totam nunc eſſe plangimus criminoſam? Unde ſuperfluè dudum de uno malo locuti ſumus, ſuperfluè unius ſcelera deflevimus: aut omnes enim, aut omnes penè flendi, atque lugendi ſunt. * Nam aut pluri- 9
mi tales ſunt, aut certè, quod non minùs criminoſum eſt, cupiunt tales eſſe, & laborant actu malorum operum non impares videri: ac per hoc etiam minora mala faciunt, quia minùs poſſunt, non minùs tamen mali ſunt; quia nollent minùs eſſe, ſi poſſent. * Denique, quod unum poſſunt, vel voto ta- 10
les ſunt, ac voluntate non cedunt: & inquantum facultas ſuppetit, ſuperare contendunt. Eſt enim, licèt in diſſimillimis rebus, hæc illorum æmulatio, quæ bonorum, ut ſicut boni optant cunctos honeſtate mentium vincere, ſic mali cupiant pravitate ſuperare. * Nam ſicut hęc bonorum gloria eſt, ut 11
quotidie meliores ſint, ſic malorum omnium, ut deteriores: & ſicut optimi cupiunt virtutum univerſarum culmen aſcendere, ſic peſſimi optant palmas ſibi univerſorum ſcelerum vendicare. Et hoc utique in malum noſtrum, maximè noſtri, hoc eſt Chriſtiani, qui ſcilicet, ut jam diximus, malitiam, ſapientiam putant. Et de quibus Deus ſpecialitèr dixit: *Perdam ſapientiam* 1.Cor.1.19
ſapientum, & intellectum prudentum reprobabo. Cumque Apoſtolus clamet: *Si quis videtur ſapiens, ſtultus fiat, ut ſit ſapiens*, hoc eſt dicere: Si quis vult eſſe *Ibidem.*
ſapiens, ſit bonus, quia nemo verè ſapiens eſt, niſi verè bonus. * Nos è di- 12
verſo malarum mentium vitio, & ut Divinitas ait: improbo ſenſu, bonitatem pro ſtultitia repudiantes, & nequitiam pro ſapientia diligentes, tantò quotidie prudentiores eſſe nos credimus, quantò pejores ſumus. Et quæ tandem, rogo, ſpes emendationis in nobis eſt, qui non terrore opinionis ad malum ducimur, ſed ſtudio malæ voluntatis adnitimur, ut ſemper pejores eſſe videamur. * Et hinc eſt, quòd dudum queſtus ſum, deteriores nos mul- 13
tò eſſe, quàm barbaros, quia illos ignorantia legis excuſat, nos ſcientia accuſat. Illi per imperitiam veritatis, quia quæ ſunt bona neſciunt, mala pro bonis diligunt. * Nos cùm ſcientiam veritatis habeamus, quæ ſunt bona 14
optimè novimus, & hoc multis modis. Primum, quòd nihil fermè, vel criminum, vel flagitiorum eſt, quòd in ſpectaculis non ſit: ubi ſummum delitiarum genus eſt, mori homines, aut quod eſt morte gravius, acerbiuſque, lacerari, expleri ferarum alvos humanis carnibus, comedi homines, cum circumſtantium lætitia, conſpicientium voluptate: hoc eſt non minus pene hominum aſpectibus, quàm beſtiarum dentibus devorari. * Atque ut hoc 15
fiat, orbis impendium eſt. Magna enim cura id agitur, & elaboratur: adeuntur enim loca abdita, luſtrantur invii ſaltus, peragrantur ſylvæ inexplicabiles, conſcenduntur nubiferæ alpes, penetrantur niviferæ valles. Et ut devorari poſſint à feris viſcera hominum, non licet naturam rerum aliquid habere ſecretum. * Sed hæc, inquis, non ſemper fiunt. Certum eſt, & prę- 16
clara eſt erroris excuſatio, quia non ſemper fiunt, quaſi verò unquam fieri de-

adverſus ſpectaculorum incōmoda.

debeant, quę Deum lędant: aut ideò, quæ mala ſunt benè fiant, quia non
17 jugiter fiunt. * Nam & homicidæ homines non ſemper occidunt, & homi-
cidæ tamen ſunt, etiam quando non occidunt, quia interdum polluuntur ho-
micidio: & latrones non ſemper latrocinantur, ſed latrones tamen non eſſe
deſinunt: quia etiam cum rebus ipſis latrocinia non agunt, animis tamen à
18 latrocinio non recedunt. * Sic utique omnes hi, qui ſpectaculis hujuſmodi
delectantur, etiam quando non ſpectant, innoxii tamen à ſpectaculorum
19 piaculis mente non ſunt, quia ſemper vellent ſpectare, ſi poſſent. * Nec
ſolùm hoc, ſed ſunt etiam alia majora. Quid enim? nunquid non conſuli-
bus, & pulli adhuc gentilium ſacrilegiorum more paſcuntur, & volantis
pennæ auguria quæruntur, ac penè omnia fiunt, quæ etiam quondam
20 pagani veteres, frivola, atque irridenda duxerunt? * Et cùm hæc omnia
ipſi agant, qui annis nomina tribuunt, & à quibus anni ipſi exor-
dium ſumunt: credimus nobis bene annos poſſe procedere, qui à
rebus omnibus potius, quàm à Deo ordiantur. Atque utinam ſicut
hæc propter conſules tantùm fiunt, ita illos tantùm inceſtarent pro-
21 pter quos fiunt. * Illud eſt feraliſſimum, & graviſſimum, quod dum con-
Conſules. ſenſu publico aguntur, honor pauciſſimorum, fit crimen omnium: ac ſi-
cut ſingulis annis bini inaugurentur, prope eſt, ut in omni mundo nullus
evadat. Sed de his putamus hoc ſatis dictum eſſe, quod ea quoque, ut
22 ipſi excuſatis, non ſemper fiunt. * De quotidianis tamen obſcœnitatibus
loquamur, quas tales, ac tàm innumeras legiones dæmonum excogitave-
runt, ut etiam honeſtæ, ac probæ mentes, etſi nonnullas earum ſpernere,
Simile. 23 ac calcare poſſint, omnes tamen penitus ſuperare vix poſſint. * Sicut enim
exercitus pugnaturi, ea loca, per quæ venturas hoſtium turmas ſciunt,
aut foveis intercludere, aut ſudibus præfigere, aut tribulis infeſtare dicun-
tur, ſcilicet ut etiam ſi non in omnia ea quiſpiam incidat, nullus tamen
24 penitus evadat. * Ita etiam dæmones tàm multas in vita iſta humano ge-
neri illecebrarum inſidias prætenderunt, ut etſi plurimas earum aliquis effu-
25 giat, tamen quacunque capiatur. * Equidem quia longum eſt nunc dicere
de omnibus, amphitheatris ſcilicet, odeis, luſoriis, pompis, athletis,
petaminariis, pantomimis, cæteriſque portentis: quæ piget dicere, quia
piget malum tale, vel noſſe; de ſolis circorum, ac theatrorum impurita-
26 tibus dico. * Talia enim ſunt, quæ illic fiunt, ut ea non ſolùm dicere,
Theatrorũ ſed etiam recordari aliquis ſine pollutione non poſſit. Alia quippe crimina
impuritas ſingulas ſibi fermè in nobis vendicant portiones: ut cogitationes ſordidæ a-
nimum, ut impudici aſpectus oculos, ut auditus improbi aures: ita ut
27 cùm ex his unum aliquid erraverit, reliqua poſſint carere peccatis. * In
theatris verò nihil horum reatu vacat, quia & concupiſcentiis animus, &
auditu aures, & aſpectu oculi polluuntur. Quæ quidem omnia tàm flagi-
tioſa ſunt, ut etiam explicare ea quiſpiam, atque eloqui, ſalvo pudore,
28 non valeat. * Quis enim integro verecundiæ ſtatu dicere queat illas re-
rum turpium imitationes, illas vocum, ac verborum obſcœnitates, illas
motuum turpitudines, illas geſtuum fœditates? quæ quanti ſint criminis,
29 vel hinc intelligi poteſt, quòd & relationem ſui interdicunt. * Nonnulla
quippe etiam maxima ſcelera, incolumi honeſtate referentis, & nominari,
&

& argui poſſunt, ut homicidium, latrocinium, adulterium, ſacrilegium,
cæteraque in hunc modum. Solæ theatrorum ſunt impuritates, quæ hone-
ſtè non poſſunt vel accuſari: ita nova in arguenda harum turpitudinum
probroſitate res evenit arguenti: ut cùm abſque dubio honeſtus ſit, qui ac-
cuſare ea velit, honeſtate tamen integra, ea loqui, & accuſare non poſ-
ſit. * Alia quoque omnia mala agentes polluunt, non videntes, vel audien- 30
tes. Siquidem etſi blaſphemum quendam audias, ſacrilegio non pollueris,
quia mente diſſentis. Etſi intervenias latrocinio, non inquinaris actu, quia
abhorres animo. Solæ ſpectaculorum impuritates ſunt, quæ unum admo-
dum faciunt, & agentium, & aſpicientium crimen. * Nam dum ſpectan- 31
tes hæc comprobant, ac libenter vident, omnes ea viſu, atque aſſenſu a-
gunt, ut verè in eos apoſtolicum illud peculialiter cadat: quia digni ſunt *Rom. 1.*
morte non ſolùm qui faciunt ea, ſed etiam qui conſentiunt facientibus. * I- 32
taque in illis imaginibus fornicationum omnis omnino plebs animo fornica-
tur. Et qui fortè ad ſpectaculum puri venerant, de theatro adulteri re-
vertuntur. Non enim tunc tantummodò quando redeunt, ſed etiam quando
veniunt, fornicantur. Nam hoc ipſo quod aliquis rem obſcœnam cupit,
dum ad immunda properat, immundus eſt. * Quæ cùm ita ſint, ecce qua- 33
lia, aut omnes, aut penè omnes Romani agunt. Et cum hæc ità ſint, qui
talia agimus, negligi nos à Divinitate, cauſamur; relinqui nos à Domino
noſtro, dicimus, cum ipſi Dominum relinquamus. Fingamus enim, quòd
reſpicere nos Dominus noſter velit, etiam non merentes, videamus, ſi poteſt.
* Ecce innumera Chriſtianorum millia in ſpectaculis quotidie rerum tur- 34
pium commorantur. Poteſt ergo Deus illos reſpicere, qui tales ſunt? Po-
teſt ad eos reſpicere, qui bacchantur in circis, qui mœchantur in theatris?
* An fortè hoc volumus, & hoc dignum putamus, ut cùm in circis nos, & 35
in theatris Deus videat, ea quæ nos aſpicimus, aſpiciat quoque ipſe nobiſ-
cum, & turpitudines, quas nos cernimus, cernat & ipſe nobiſcum? alteru-
trum enim fieri neceſſe eſt: quia ſi nos videre dignatur, conſequens eſt, ut
etiam illa ubi nos ſumus, videat: aut ſi ab illis, quod non dubium eſt, a-
vertit oculos, etiam à nobis, qui illic ſumus, pariter avertat. * Et cùm 36
hæc ita ſint; facimus hæc tamen, ac ſine ceſſatione, quæ dixi. An fortè in
morem veterum paganorum, theatrorum, & circorum nos Deum habere
arbitramur? Faciebant enim hęc illi quondam, quia has idolorum ſuorum
delitias eſſe, credebant. * Nos quomodo hęc facimus, qui odiſſe Deum no- 37
ſtrum hęc, certi ſumus? Aut certè ſi placere has turpitudines, Deo novi-
mus, non prohibeo, quin ſine ceſſatione faciamus. * Si verò in conſcientia 38
noſtra, hoc eſt, quòd Deus horret, quòd execratur, quòd ſicut in his ſit pa-
ſtus diaboli, ita offenſio Dei: quomodo nos in eccleſia Dei Deum colere di-
cimus, qui in obſcœnitate ludorum ſemper diabolo deſervimus, & hęc ge-
neraliter, ac ſcientes, de conſilio, & induſtria? * Et quæ nobis, quęſo, quę 39
ſpes erit apud Deum, qui non caſu, aut imprudentiâ Deum lædimus, ſed *Gigantes.*
exemplo illorum quondam gigantum, quos inſanis conatibus ſuperna ten-
taſſe, & quaſi in nubes gradum tuliſſe, legimus. Sic nos per injurias, quas
in omni mundo Deo ſemper inferimus, quaſi conſenſu publico cœlum oppu-
gnamus. * Chriſto ergo (ò amentia monſtruoſa!) Chriſto circenſes offeri- 40
mus,

mus , & mimos , & tunc hoc maximè , cùm ab eo aliquid boni capimus ,
cùm proſperitatis aliquid ab eo attribuitur , aut victoria de hoſtibus à Di-
41 vinitate præſtatur . * Et quid aliud hac re facere videmur , quàm ſi quis
homini beneficium largienti injurioſus ſit , aut blandientem conviciis cæ-
42 dat , aut oſculantis vultum mucrone transfigat ? * Interrogo enim om-
nes potentes , ac divites mundi hujus , cujus piaculi reus ſit ſervus ille ,
qui probo , ac bono Domino malum cogitat , qui benè merenti con-
vicium faciat , & pro libertate , quam accipit , contumeliam reddat : ab-
ſque dubio maximi criminis reus creditur , qui malum pro bono reddit ,
43 cui etiam malum pro malo reddere non liceret . * Hoc ergo etiam nos ,
qui Chriſtiani dicimur , facimus : irritamus in nos miſericordem Deum
impuritatibus noſtris , propitiantem ſordibus lædimus , blandientem inju-
riis verberamus . Chriſto ergo , ò amentia monſtruoſa , Chriſto circenſes
offerimus , & mimos , Chriſto pro beneficiis ſuis theatrorum obſcœna reddi-
mus , Chriſto ludicrorum turpiſſimorum hoſtias immolamus . Videlicet hoc
44 nos pro nobis in carne natus Salvator mundi noſter edocuit . * Hoc vel per
ſe ipſum , vel per apoſtolos prædicavit . Propter hoc humanæ nativitatis
45 verecundiam ſubiit , & contumelioſa terreni ortus principia ſuſcepit . * Pro-
pter hoc in præſepio jacuit , cui ſervierunt angeli , cùm jaceret . Propter
hoc involvi ſe pannorum crepundiis , voluit , qui cęlum regebat in pannis . Pro-
2.cor.8.9. pter hoc in patibulo pependit , quem pendentem mundus expavit . *Qui pro-
pter nos* , inquit Apoſtolus , *Egenus factus eſt , cum dives eſſet , ut illius inopia*
Phil. 2.8. *vos honeſtaremini . Et cum in forma Dei* , inquit , *eſſet , humiliavit ſemetipſum*
46 *uſque ad mortem , mortem autem crucis* . * Iis nos videlicet Chriſtus imbuit ,
cùm pro nobis iſta toleraret . Præclaram paſſioni ejus reddimus viciſſitudi-
nem , qui cùm morte ipſius redemptionem acceperimus , vitam ei turpiſſi-
Tit.2.11. mam repenſamus . *Apparuit enim* , inquit beatiſſimus Paulus , *gratia Domini
noſtri Jeſu Chriſti , erudiens nos , ut abnegantes impietatem , & ſæcularia deſideria ,
ſobriè , ac juſtè , ac piè vivamus in hoc ſæculo , expectantes beatam ſpem , & ad-
ventum gloriæ magni Dei , & Salvatoris noſtri Jesu Chriſti , qui dedit ſemetipſum
pro nobis , ut nos redimeret ab omni iniquitate , & mundaret populum ſibi accepta-*
47 *bilem , ſectatorem bonorum operum* . * Ubi ſunt , qui hęc faciant , propter quę
veniſſe Chriſtum , Apoſtolus dicit ? Ubi ſunt , qui non deſideria ſæculi fa-
ciant , ubi , qui vitam piè , ac juſtè agant , ubi qui ſperare ſe ſpem bea-
tam bonis operibus , oſtendant ? Et immaculatam vitam agentes , hoc ipſo
48 ſe perhibent regnum Dei expectare , quia merentur accipere . * Venit , in-
quit , Dominus Jeſus Chriſtus , ut mundaret ſibi populum acceptabilem ,
ſectatorem bonorum operum . Ubi eſt populus ille mundus , ubi populus
1Pet.2.21. acceptabilis , ubi populus boni operis , ubi populus ſanctitatis ? *Chriſtus* , in-
quit Scriptura , *pro nobis paſſus eſt , nobis exemplum relinquens , ut ſequamur ve-*
49 *ſtigia ejus* . * Videlicet veſtigia Salvatoris ſequimur in circis , veſtigia Sal-
vatoris ſequimur in theatris . Tale nobis , ſcilicet Chriſtus , reliquit exem-
plum , quem fleviſſe legimus , riſiſſe non legimus . Et hoc utrumque pro
Flevit Chriſtus , non riſit . nobis ; quia fletus compunctio eſt animæ ; riſus corruptio diſciplinæ . Et i-
deò dicebat : *Væ vobis , qui ridetis , quoniam flebitis* . Et *Beati , qui fletis , quo-*
50 *niam ridebitis* . * Nobis autem ridere , & gaudere non ſufficit , niſi cum
pec-

peccato, atque inſaniâ gaudeamus, niſi riſus noſter impuritatibus, niſi fla-
gitiis miſceatur. Quis, rogo, hic error eſt? quæ ſtultitia? Nunquid læta- *Luc. 6.*
ri aſſiduè, & ridere non poſſumus, niſi riſum noſtrum, atque lætitiam ſce-
lus eſſe faciamus? * An fortè infructuoſum putamus gaudium ſimplex, nec 51
delectat ridere ſine crimine? Quod, rogo, hoc malum eſt, aut quis fu-
ror? Rideamus, quæſo, quantumlibet immenſuratim, lætemur quamtumli-
bet jugiter, dummodo innocenter. Quæ vecordia eſt, & amentia, ut non pute-
mus riſum, & gaudium tanti eſſe, niſi Dei in ſe habeat injuriam? Injuriam
utique, & maximam. In ſpectaculis enim quædam apoſtatatio fidei eſt, & a
ſymbolis ipſius, & cœleſtibus ſacramentis letalis prævaricatio. * Quæ eſt e- 52
nim in baptiſmo ſalutari Chriſtianorum prima confeſſio? quæ ſcilicet, niſi ut
renunciare ſe diabolo, ac pompis ejus, atque ſpectaculis, & operibus, prote-
ſtentur? Nam ſpectacula, & pompæ, etiam juxta noſtram profeſſionem o-
pera ſunt diaboli. * Quomodo igitur, ò Chriſtiane, ſpectacula poſt bapti- 53
ſmum ſequeris, quæ opus eſſe diaboli, confiteris? Renunciaſti ſemel diabo-
lo, & ſpectaculis ejus, ac per hoc neceſſe eſt, ut prudens, & ſciens, dum
ad ſpectacula remeas, ad diabolum redire te, cognoſcas. Utrique enim rei ſi-
mul renunciaſti, & unum utrunque eſſe, dixiſti. * Si ad unum reverteris ad 54
utrunque remeaſti: *abrenuntio enim*, inquis, *diabolo, pompis, ſpectaculis, & ope-
ribus ejus*. Et quid poſtea? *credo*, inquis, *in Deum patrem omnipotentem, & in
Jeſum Chriſtum filium ejus*. Ergo primùm renunciaſti diabolo, ut credatur
Deo: quia qui non renunciat diabolo, non credit Deo: & ideo qui rever-
titur ad diabolum, relinquit Deum. * Diabolus autem eſt in ſpectaculis, pom- 55
piſque ſuis: ac per hoc cùm redimus ad ſpectaculum, renlinquimus fidem
Chriſti. Hoc itaque modo omnia ſymboli ſacramenta ſolvuntur, & totum
quod in ſymbolo ſequitur, labefactatur, & inquinatur. * Nihil enim ſe- 56
quens ſtat, ſi principale non ſteterit. Dic mihi tu Chriſtiane, quomodo te-
nere te ſequentia ſymboli, putas, cujus principia perdidiſti? membra ſine
capite nihil proſunt, & ad exordia ſui cuncta reſpiciunt: quæ utique, ſi pe-
rierint, omnia peſſum trahunt. * Siquidem ſtirpe ſublatâ, aut non ſunt re- 57
liqua: aut, ſi ſunt, ſine emolumento ſunt, quia ſine capite nihil conſtat. Si
cui itaque leve ſpectaculorum crimen videtur, reſpiciat cuncta iſta, quæ di-
ximus, & videbit in ſpectaculis, non voluptatem eſſe, ſed mortem. * Quid 58
enim eſt aliud quàm mortem incurrere, vitæ originem perdidiſse? Ubi enim
fundamentum ſymboli evertitur, vita ipſa jugulatur. Rurſum ergo neceſ-
ſe eſt, redeamus ad illud, quod ſæpe diximus: * Quid ſimile apud barba- 59
ros, ubi apud illos circenſes, ubi theatra, ubi ſcelus diverſarum impurita-
tum? Hoc eſt ſpei veſtræ, ac ſalutis excidium, quibus illi, etſi utpotè pa-
gani uterentur, minore tamen culpâ ſacræ offenſionis errabant: quia & ſi
eſset impuritas viſionis, prævaricatio tamen non erat ſacramenti. * Nos 60
verò quid reſpondere pro nobis poſsumus? tenemus ſymbolum, & everti-
mus: confitemur munus ſalutis pariter, & negamus. Ac per hoc ubi eſt
Chriſtianitas noſtra, qui ad hoc tantummodo ſacramentum ſalutis accipi-
mus, ut majore poſtea prævaricationis ſcelere peccemus? * Nos Eccleſiis 61
Dei ludicra anteponimus, nos altaria ſpernimus, & theatra honoramus.
Omnia denique amamus, omnia colimus, ſolus nobis in comparatione omni-

I um

um Deus vilis eſt. Denique præter alia, quæ id probant, indicat etiam hoc
62 res ipſa, quam dico . * Si quando enim uſu venerit, quod ſcilicet ſępe eve-
nit, ut eodem die, & feſtivitas eccleſiaſtica, & ludi publici agantur, quæro
ab omnium conſcientia , quis locus majores Chriſtianorum virorum copias
habeat, caveàne ludi publici, an atrium Dei? & templum omnes magis ſe-
ctentur , an theatrum ? dicta Evangeliorum magis diligant , an thymelico-
rum? verba vitæ, an verba mortis? verba Chriſti, an verba mimi? Non eſt
63 dubium, quin illud magis amemus, quod anteponimus. * Omni enim fera-
lium ludicrorum die, quàmlibet Eccleſiæ feſta fuerint, non ſolùm ad Eccle-
ſiam non veniunt, qui Chriſtianos ſe eſſe dicunt: ſed ſi qui inſcii fortè vene-
runt , dum in ipſa Eccleſia ſunt , ſi ludos agi audiunt , Eccleſiam derelin-
quunt. Spernitur Dei templum, ut concurratur ad theatrum. Eccleſia va-
64 cuatur, circus impletur . * Chriſtum in altari dimittimus, ut adulterantes
viſu impuriſſimo oculos ludicrorum turpium fornicatione paſcamus . Sed
videlicet , qui poſtea corrumpimur rebus proſperis, faciendum aliquid in
principio putamus. Et ideò rectiſſimè ad nos Dominus Deus dicit: *Propter*
ſpurcitiam exterminati eſtis exterminio. Et rurſum: *Exterminabuntur*, inquit, *arę*
65 *hujus riſus*. * Sed videlicet reſponderi ad hæc poteſt, non in omnibus hoc Ro-
manorum urbibus agi. Verum eſt, etiam plus ego addo, ne illic quidem nunc
agi, ubi ſemper ſunt acta antea. Non enim hoc agitur in Mogontiacenſium ci-
66 vitate, ſed quia exciſa, & deleta eſt. * Non enim Agrippinæ, ſed quia hoſtibus
plena . Non agitur in Trevirorum urbe excellentiſſima , ſed quia quadru-
plici vaſtatione eſt proſtrata. Non agitur denique in pluribus urbibus Gal-
liarum, & Hiſpaniarum, & ideò væ nobis, atque impuritatibus noſtris, væ
67 nobis, atque iniquitatibus noſtris. * Quæ ſpes Chriſtianorum plebibus eſt
ante Deum? Quando quidem ex illo tempore in urbibus Romanis hæc ma-
la non ſunt, ex quo in barbarorum jure eſſe cęperunt. Ac per hoc vitioſi-
tas, & impuritas, quaſi germanitas quædam eſt Romanorum hominum, &
quaſi mens , atque natura : quia ibi præcipuè vitia , ubicumque Romani .
68 * Sed gravis forſitan hæc, atque iniqua conqueſtio: gravis profectò , ſi falſa.
At quomodo , inquis , quomodo non falſa, cùm in paucis nunc fermè Ro-
69 manis urbibus fiant iſta, quæ diximus. * Plurimas jam autem harum im-
puritatum labe non pollui, ubi licèt ſint loca ipſa, ac domicilia erroris an-
70 tiqui, nequaquam tamen aguntur illa, quæ prius acta ſunt. * Conſideran-
dum ergo utrumque eſt, id eſt, quid ſit, quòd adhuc loca ipſa, ac diverſo-
ria ludicrorum ſint, ludicra autem eſſe ceſſaverunt: loca enim, & habitacu-
la turpitudinum idcirco adhuc ſunt , quia illic impura omnia priùs acta
ſunt: nunc autem ludicra ipſa ideo non aguntur, quia agi jam præ miſeria
71 temporis, atque egeſtate non poſſunt. * Et ideo quòd priùs actum eſt, vi-
tioſitatis fuit , quod nunc non agitur neceſſitatis. Calamitas enim fiſci , &
mendicitas jam Romani ęrarii non ſinit, ut ubique in res nugatorias perdi-
72 tæ profundantur expenſæ. * Pereunt adhuc quamlibet multa, & quaſi in
cœnum proiiciuntur : ſed modo tamen perire jam tanta non queunt , quia
non ſunt tanta, quæ pereant. Nam quantùm ad votum noſtræ libidinis, at-
que impuriſſimæ voluptatis attinet , optaremus profectò , vel ad hoc tan-
tummodo plus habere , ut poſſemus in hoc turpitudinis lutum plura con-
ver-

vertere. * Et res probat, quanta prodigere vellemus, ſi opulenti eſſemus, 73
ac ſplendidi, cùm prodigamus tanta mendici. Ea eſt enim labes præſentium morum, atque perditio, ut cùm jam non habeat paupertas, quod poſſit perdere, adhuc tamen velit vitioſitas plus perire. * Non ergo quidem 74
blandiri nobis aliquid in hac re poſſumus, ut dicamus, non in omnibus nunc urbibus agi illa, quæ acta ſunt. Ideo enim non in omnibus jam aguntur, quòd urbes, ubi agebantur illa, jam non ſunt: & ubi quidem diu acta ſunt, id effecerunt, ut ubi illa agebantur, diu eſſe non poſſent: ſicut ipſe Deus ad peccatores locutus eſt per prophetam, *quia horum recordatus eſt Dominus: & Jerem. 44. 22.
aſcendit*, inquit, *ſuper cor ejus, & non poterat ultra Dominus portare propter malitiam ſtudiorum veſtrorum, & propter abominationes, quas feciſtis, & facta eſt terra veſtra in deſolationem, & ſtuporem, & in maledictum.* * Per hæc ergo jam fa- 75
ctum eſt, ut major pars Romani orbis in deſolationem eſſet, & in ſtuporem, & in maledictum. Atque utinam acta tantummodo prius eſſent, & agere hæc Romana vitioſitas aliquando ceſſaret; forſitan, ut ſcriptum eſt, Pſal. 102.
propitiaretur Deus peccatis noſtris. * Sed nequaquam ita agimus, ut pro- 76
pitietur. Mala enim malis inceſſabiliter addimus, & peccatis peccata cumulamus: & cùm maxima pars noſtri jam perierit, hoc agimus, ut pereamus omnes: Quis, rogo, interfici alterum juxta ſe videt, & ipſe non metuit? * Quis domum vicini ſui ardere cernit, & non efficere omnibus modis 77
nititur, ne ipſe incendio concremetur? Nos non vicinos noſtros tantùm ardere vidimus, ſed ipſi jam maxima ex parte noſtrorum corporum arſimus.
* Et quid hoc (proh nefas!) mali eſt? arſimus, & tamen flammas, qui- 78
bus jam arſimus, non timemus. Nam quod non ubique, ut dixi, quæ prius acta ſunt, agantur, miſeriæ eſt beneficium, non diſciplinæ. Denique hoc facile probo. Da enim prioris temporis ſtatum, & ſtatim ubique ſunt quæ fuerunt. * Plus addo: quantum ad vota hominum pertinet, & ſi jam non 79
ubique ſunt, ubique adhuc ſunt: quia ubique ea populus, vellet eſſe, Romanus. Cùm enim ab homine mala res, ſola neceſſitate non agitur, ipſa rei turpis cupiditas pro actione damnatur. Nam, ſicut dixi, juxta Domini noſtri dictum: *Qui mulierem viderit ad concupiſcendum, reus eſt adulterii corde con-* Matt. 5. 28.
cepti. * Intelligere poſſumus, quod etiam ſi res turpes, atque damnabiles 80
neceſſitate non agimus, pro ipſa tamen rerum turpium voluntate damnamur. Et quid dicam de voluntate? per omnes hæc fermè, cùm poſſunt aguntur.
* Denique cujuslibet civitatis incolæ Ravennam, aut Romam venerint, 81
pars ſunt Romanæ plebis in circo, pars ſunt populi Ravennatis in theatro. Ac per hoc nemo ſe loco, aut abſentia excuſatum putet. Omnes turpitudine rerum unum ſunt, qui ſibi rerum turpium voluntate ſociantur. Et blandimur nobis inſuper de probitate morum, blandimur nobis de turpitudinum raritate. * Ego amplius dico, non ſolùm agi nunc illas ludicrorum 82
infamium labes, quæ prius actæ ſunt, ſed criminoſiùs multò agi, quàm priùs actæ ſunt. * Tunc enim integra Romani orbis membra florebant, angu- 83
ſta eſſe horrea publica opes fecerant cunctarum urbium, cives divitiis, ac delitiis afluebant, vix poterat religionis auctoritas inter tantam rerum exuberantiam, morum tenere cenſuram. * Paſcebantur tunc quidem paſſim in lo- 84
cis plurimis auctores turpium voluptatum, ſed plena, ac referta omnia erant.

 Ne-

Nemo sumptus Reipublicæ cogitabat, nemo dispendia , quia non sentieba-
85 tur expensa. * Quærebat quodammodo res ipsa publica , ubi perderet,
quod penus posset jam vix recipere : & ideo cumulus divitiarum , qui jam
86 ferè modum excesserat, etiam in res nugatorias redundabat. * Nunc autem
quid dici potest ? Recesserunt à nobis copiæ veteres , recesserunt priorum
temporum facultates. Miseri jam sumus, & necdum nugaces esse cessamus.
87 * Cùmque etiam pupillis prodigis, vel prodigiosis soleat subvenire pauper-
tas, simulque, ut destiterint esse divites, desinunt quoque esse vitiosi : nos tan-
tùm novum genus pupillorum , ac perditorum sumus, in quibus opulentia
esse desiit, sed nequitia perdurat! adeo nos non ut alii homines causas corru-
ptelarum in illecebris, sed in cordibus habemus : & vitiositas nostra, mens
nostra est, ut ad emendandos nos, non facultatum ablatione, sed malarum
88 rerum amore peccemus. * Quanta autem vitia Romanorum sint, quibus
barbaræ gentes non coinquinantur, licèt hactenus satis dixerim, addam ta-
men multa, quæ desunt: sed illud admoneo tamen antequam dico, ne ullum
penitus culpę genus, quod ad contumeliam Dei pertinet, cuiquam leve esse
89 videatur. * Si enim illustrem, ac præpotentem virum nequaquam exhono-
rari à quoquam licet, & si quisquam exhonoraverit, decretis legalibus reus
90 sistitur, & injuriarum auctor jure damnatur. * Quanto utique majoris piacu-
li crimen est, injuriosum quempiam Deo esse? Semper enim per dignitatem
injuriam perferentis , crescit culpa facientis: quia necesse est, quantò major
est persona, quæ contumeliam patitur, tantò major sit noxa ejus, qui facit.
91 * Et hinc est, quòd legimus in lege, etiam eos, qui videntur contra manda-
Exo. 31. tum sacrum levia fecisse, severissimè tamen esse punitos, ut intelligeremus
Num. 20. *&* 25. scilicet, nil ad Deum pertinens, leve esse ducendum: quia etiam quod vide-
92 batur exiguum esse culpa, grande hoc faciebat divinitatis injuria. * Deni-
1 *Par.* 13. que Oza ille Levites Dei, quid contra mandatum cœleste fecit? quòd vacil-
lantem arcam Domini sustinere tentavit ; nihil enim hinc erat lege præce-
ptum, & statim dum sustinebat, extinctus est: non quia, ut videtur ad spe-
ciem contumaci aliquid, aut inofficiosa saltem mente commiserit, sed ipso offi-
93 cio inofficiosus fuit, qui injussa pręsumpsit.* Homo Israelaiticę plebis cum ligna
Num. 15. sabbatis collegisset, occisus est, & hoc jussu, & judicio Dei, piissimi scilicèt,
ac misericordissimi judicis, & qui parcere absque dubio, quam occidere ma-
luisset, nisi rationem misericordiæ severitatis ratio vicisset: unus enim incau-
94 tus periit, ne multi per incautelam deperirent. * Et quid de singulis dicam?
universa gens Hæbreorum, cùm per eremum iter ageret, quia consuetudi-
95 narias carnes desideravit , partem suæ plebis amisit . * Et quidem interdi-
ctum nondum fuerat, ne desideraret, sed legali, ut reor, observantiæ, profi-
cere Deus voluit, ut rebellem concupiscentiam coerceret: quo faciliùs cun-
ctus populus agnosceret, quantùm evitare deberet, quæ Deus scriptis cęle-
stibus interdiceret , quando etiam illa eum admissa læderent , quæ necdum
96 lege vetuisset. * Laborem quoque se sustinere, idem populus ingemuit , &
propter hoc plagis cœlestibus verberatur; non quia laboranti gemere non li-
ceat, sed ingratus scilicet fuit gemitus, Dominum quasi auctorem immodera-
ti laboris accusans, ex quo intelligi convenit, quantùm placere Deo debeat,
qui rerum jucundarum beatitudine fruitur, quando etiam de his queri non
li-

licet, quæ ingrata videâtur. * Quæritur forſitan, quorſum iſta pertineant? 97
quorſum, abſque dubio, niſi ut nihil leve exiſtimetur, quo Deus læditur.
De ludis enim publicis dicimus, ludibriis ſcilicet ſpei noſtræ, ludibriis vitę
noſtræ. * Nam dum in theatris, & circis ludimus, deperimus, ſecundùm 98
illud utique dictum ſermonis ſacri: *Stultus per riſum operatur ſcelus*. Et nos *Prov. 10. 23.*
itaque dum turpia, ac dedecoroſa ridemus, ſcelera committimus. * Et qui- 99
dem ſcelera non minima, ſed in hoc ipſo pœnaliora: quia cùm videantur
ſpecie eſſe proba, rebus ſunt exitioſis peſtilentiſſima. Nam cùm duo ſint
maxima mala, aut ſi homo ſe perimat, aut Deum lædat, hoc utrunque in
ludis publicis agitur. * Nam per turpitudines criminoſas æterna illic ſalus 100
Chriſtianæ plebis extinguitur, & per ſacrilegas ſuperſtitiones majeſtas divi-
na violatur. Dubium enim non eſt, quòd lędunt Deum, utpotè idolis con-
ſecratæ. * Colitur namque, & honoratur Minerva in gymnaſiis, Venus in 101
theatris, Neptunus in circis, Mars in arenis, Mercurius in paleſtris: & ideò
pro qualitate auctorum, cultus eſt ſuperſtitionum. Quicquid immunditia-
rum eſt, hoc exercetur in theatris, quidquid luxuriarum in palæſtris.
* Quicquid immoderationis in circis, quicquid furoris in caveis. Alibi eſt 102
impudicitia, albi laſcivia, alibi intemperantia, alibi inſania, ubique dęmon,
imò per ſingula ludicrorum loca, univerſa dæmonum monſtra. Præſident
enim ſedibus ſuo cultui dedicatis. * At per hoc in ſpectaculis hujuſmodi 103
non ſola eſt illecebra, nec ſola vitioſitas: admiſceri enim huic Chriſtianum
hominem ſuperſtitioni, genus eſt ſacrilegii: quia eorum cultibus communi-
cat, quorum feſtivitatibus delectatur. * Quod quidem licèt ſemper admo- 104
dum grave ſit, tunc tamen magis intolerabile, cùm pręter conſuetudinarium
vitę uſum, hoc vel adverſa noſtra faciunt criminoſius, vel ſecunda, quia &
magis placandus eſt in adverſis Deus, & minus lędendus in proſperis. * Pla- 105
cari quippe debet cùm iraſcitur, lędi non debet cùm placatur. Adverſa e-
nim nobis per iracundiam Dei veniunt, ſecunda per gratiam. Nos autem è
diverſo omnia agimus. Dicis. * Quomodo? Accipe, ac primum ſi quando 106
exoratus ſua ipſius miſericordia Deus (neque enim unquam nos ita vivimus,
ut exorare mereamur) ſed ſi quando, ut dixi, à ſeipſo exoratus, pacificos
nobis dies, proventus uberes, divitem bonis omnibus tranquillitatem, & a-
bundantiam dederit ſuper vota creſcentem: * tanta ſecundarum rerum proſ- 107
peritate corrumpimur, tanta morum inſolentium pravitate vitiamur, ut &
Dei penitus obliviſcamur, & noſtri: & cùm omnem fructum datę à Deo
pacis in hoc conſiſtere Apoſtolus dicat, ut quietam, & tranquillam vitam *1. Tim. 2.*
agamus in omni pietate, & caſtitate: ad hoc tantum à Deo data quiete uti-
mur, ut in ebrietate, ut in luxuria, ut in flagitiis, ut in rapinis, ut in omni
ſcelere, atque improbitate vivamus: quaſi verò beneficium datę pacis, va-
catio ſit probroſitatis, & ad hoc inducias tranquillitatis, Deo donante, capia-
mus, ut licentiùs, atque ſecuriùs peccemus. * Indigni itaque cœleſtibus do- 108
nis ſumus, qui beneficiis Dei non benè utimur: qui facimus rem ope-
rum bonorum, materiam tantùm eſſe vitiorum: quo fit, ut ipſa pax
contra nos ſit, quia ſic agitur à nobis, ne expediat, rem accipere,
qua deteriores ſumus. * Quis hoc credere queat? mutamus naturam re- 109
rum iniquitatibus noſtris; & quę Deus bona fecit munere pietatis ſuæ, ea

nos

nos nobis facimus mala eſse moribus malis . Sed videlicet , qui corrumpimur rebus proſperis , corrigimur adverſis : & quos intemperantes pax
110 longa fecit , turbatio facit eſse moderatos . * Nunquid populi civitatum , qui impudici rebus proſperis fuerant , aſperis , caſti eſſe cœperunt ? Nunquid ebrietas , quæ in tranquillitate , & abundatia creverat , hoſtili ſaltem depopulatione , ceſſavit ? Vaſtata eſt Italia tot jam cladibus : ergo Italorum vitia deſtiterunt ? Obſeſſa eſt urbs Roma , & expugnata : ergo deſierunt blaſphemi , & furioſi eſſe Romani ? Inundarunt Gallias gentes barbaræ : ergo quantùm ad mores perditos ſpectat, non eadem ſunt Gallorum crimina, quæ fuerunt ? Tranſcenderunt in Hiſpaniæ terras populi Vvandalorum : mutata quidem eſt ſors Hiſpanorum , ſed non mutata vi-
111 tioſitas . * Poſtremò , ne qua pars mundi ab exitialibus malis eſſet immunis, navigare, per fluctus bella cœperunt: quæ vaſtatis urbibus, mari clauſis , & everſis Sardinia , ac Sicilia , id eſt , fiſcalibus horreis abſciſſis , velut vitalibus venis , Africam ipſam , id eſt , quaſi animam cepere Reipu-
112 blicæ . * Ecquid ? ingreſſis barbaris gentibus terram illam, forſitan , vel metu vitia ceſſarunt , aut ſicut corrigi ad præſens etiam nequiſſimi quidam
113 ſervorum ſolent, modeſtiam ſaltem, ac diſciplinam terror extorſit ? * Quis exiſtimare hoc malum poſſit ? circumſonabant armis muros Cyrrhæ, atque Carthaginis populi barbarorum : & Eccleſia Carthaginenſis inſaniebat in circis , luxuriabat in theatris : alii foris jugulabantur , alii intus fornicabantur: pars plebis erat foris captiva hoſtium, pars intus captiva vitiorum.
114 * Cujus pejor fuerit captivitas, incertum eſt. Illi quidem erant extrinſecùs carne , ſed iſti intus mente captivi , & ex duobus malis , ut reor , levius eſt captivitatem corporis , quàm captivitatem animæ ſuſtinere , ſecundùm illud , quod docet Salvator ipſe in Evangelio, graviorem multò animarum

Carthago à barbaris obſeſſa.

Lucæ 9.

115 mortem eſſe , quàm corporum . * An credimus fortè , quod captivus animus populi illius non fuerit, qui lætus tunc in ſuorum captivitatibus fuit? captivus corde , & ſenſu non erat , qui inter ſuorum ſupplicia ridebat , qui jugulari ſe in ſuorum jugulis non intelligebat , qui ſe in ſuorum mori
116 mortibus non putabat ? * Fragor , ut ita dixerim , extra muros , & intra muros, præliorum & ludicrorum; confundebatur vox morientium, voxque bacchantium : ac vix diſcerni forſitan poterat plebis ejulatio, quæ cadebat
117 in bello , & ſonus populi , qui clamabat in Circo . * Et cùm hæc omnia fierent , quid aliud talis populus agebat , niſi ut cùm eum Deus perdere adhuc fortaſſe nollet, tamen ipſe exigeret , ut periret ? Sed quid ego loquor de longè poſitis , & quaſi in alio orbe ſummotis , cùm ſciam etiam in ſolo patrio , atque in civitatibus Gallicanis omnes fermè præcellentiores

Salviani Patria.

118 viros calamitatibus ſuis factos fuiſſe pejores? * Vidi ego ipſe ſiquidem Treveros domi nobiles , dignitate ſublimes , licèt jam ſpoliatos , atque vaſtatos , minùs tamen everſos rebus , quàm moribus . Quamvis enim depopulatis jam , atque nudatis aliquid ſupererat de ſubſtantia , nihil tamen de diſciplina : adeo graviores in ſemet hoſtes externis hoſtibus erant , ut licèt
119 jam à barbaris everſi eſſent, a ſe tamen magis everterentur. * Lugubre eſt, referre quæ vidimus , ſenes honoratos , decrepitos Chriſtianos, imminente jam admodum excidio civitatis , gulæ , ac laſciviæ ſervientes . Quid primum

mum accuſandum eſt ? quòd honorati , an quòd ſenes, an quòd Chriſtiani,
an quod periclitantes ? Quis enim hoc fieri poſſe credat , vel in ſecuritate
a ſenibus , vel in diſcrimine a pueris , vel unquam a Chriſtianis ? * Jace- 120
bant in conviviis obliti honoris, obliti ætatis, obliti profeſſionis , obliti no-
minis ſui . Principes civitatis cibo conferti , vinolentia diſſoluti , clamori-
bus rabidi , baccatione furioſi , nihil minus quàm ſenſus ſui : immo quia
propè jugiter tales, nihil magis, quàm ſenſus ſui . Sed cùm hæc ita eſſent,
plus multò eſt quod dicturus ſum, finem perditioni huic nec civitatum ex-
cidia fecerunt . * Denique expugnata eſt quater urbs Gallorum Treveris o- 121
pulentiſſima . Promptum eſt de quo dicam . Sufficere utique debuerat e- *Treveris*
mendationi prima captivitas , ut inſtauratio peccatorum non inſtauraſſet *quater ex-*
excidium . Sed quid plura ? Incredibile eſt quod loquor: aſſiduitas illic ca- *pugnata .*
lamitatum , augmentum illic criminum fuit . * Sicut enim anguinum illud 122
monſtrum , ut fabulæ ferunt , multiplicabat occiſio , ita etiam in Gallo-
rum excellentiſſima urbe iis iſtis , quibus coercebantur plagis ſcelera , iis
creſcebant , ut putares pœnam ipſorum criminum non aliud , quàm ma-
trem eſſe vitiorum. Et quid plura ? * Ad hoc quotidie malorum pullulan- 123
tium multiplicatione perventum eſt , ut facilius eſſet urbem illam ſine ha-
bitatore , quàm ullum penè habitatorem eſſe ſine crimine . Igitur hoc in
illa . * Quid in alia non longè , ſed propè ejuſdem magnificentiæ civitate ? 124
nonne eadem , & rerum ruina pariter , & morum ? Nam præter cætera ,
cum duobus illic præcipuis , & generalibus malis , avaritia , & ebrietate
omnia concidiſſent , ad hoc poſtremò , rabida vini aviditate , perventum
eſt , ut principes urbis ipſius, ne tunc quidem de conviviis ſurgerent, cùm
jam urbem hoſtis intraret : * adeo etiam Deus ipſis evidenter , ut credo , 125
manifeſtare voluit , cur perirent , cùm per quam rem ad perditionem ul-
timam venerant , eam ipſam agerent , cùm perirent . Vidi ego illic res la-
chrymabiles , nihil ſcilicet inter pueros differre , & ſenes. * Una erat ſcur- 126
rilitas , una levitas , ſimul omnia luxus , potationes , perditiones , cuncta
omnes pariter agebant : ludebant , inebriabantur , enecabantur , laſcivie-
bant in conviviis , vetuli , & honorati , ad vivendum propè jam imbecilli,
ad vinum prævalidiſſimi . * Infirmi ad ambulandum , robuſti ad biben- 127
dum : ad greſſum nutabundi , ad ſaltandum expediti . Et quid plura ? In
hoc per cuncta illa , quæ diximus , devoluti ſunt , ut compleretur in eis
dictum illud ſermonis ſacri : *Vinum , & mulieres apoſtatare faciunt a Deo* . *Eccl. 19. 2*
Nam dum bibunt , ludunt , mœchantur , inſaniunt , Chriſtum negare cœ-
perunt . * Et miramur poſt omnia iſta, ſi ruinam rerum ſuarum paſſi ſunt , 128
qui tanto ante mentibus corruerunt ! Nemo itaque , urbem illam excidio
ſuo tantùm periſſe credat . Ubi enim talia acta ſunt, prius jam perierant,
quàm perirent . * Dixi de urbibus præclariſſimis : quid reliquæ in diverſis 129
Galliarum partibus civitates ? nunquid non conſimilibus habitatorum ſuo-
rum vitiis conciderunt ? Non ita cunctos crimina ſua preſſerant, ut nec me-
tuerent periculum ſuum. Prænoſcebatur captivitas, nec formidabatur : ab-
latus quippe erat a peccatoribus timor, ne poſſet eſſe cautela . * Itaque bar- 130
baris penè in conſpectu omnium ſitis, nullus metus erat hominum , non cuſto-
dia civitatum . Tanta animorum , vel potius peccatorum cæcitas fuit , ut cùm

ab-

131 absque dubio nullus perire vellet, nullus tamen id ageret, ne periret. * To-
tum incuria, & segnities; totum negligentia, & gula; totum ebrietas, & so-
mnolentia possidebant, secundum illud scilicet quod de talibus scriptum
1. Reg. 26. est: *Sopor Domini irruerat super eos*. Sopor quippe infunditur, ut perditio
12. subsequatur. Cùm enim, ut scriptum est, completis iniquitatibus suis, pec-
Gen. 15. cator quis meretur, ut pereat: providentia ab eo tollitur, ne periturus eva-
132 dat. * Sed hæc hactenus. Satis, ut arbitror, quod proposui evidenter osten-
di, ne in summo quidem rerum discrimine cessasse unquam vitia civium,
usque ad excidia civitatum. Atque hæc fuerunt fortasse, jam non sunt,
aut unquam esse cessabunt. Videlicet si qua adhuc hodie, aut civitas, aut
provincia, vel plagis cęlestibus afficitur, vel hostili populatione vastatur,
133 humiliatur, convertitur, emendatur. * Et non cunctos fermè Romani no-
minis populos priùs est interire, quàm corrigi: non priùs, ipsos, quàm in
ipsis vitia non esse. Denique id breviter probari potest. Excisa ter conti-
nuatis eversionibus summa urbe Gallorum, cum omnis civitas bustum es-
134 set, malis & post excidia crescentibus. * Nam quos hostis in excidio non
occiderat, post excidium calamitas obruebat, cùm id, quod in excidio eva-
serat morti, post excidium superesset calamitati: alios enim impressa alti-
ùs vulnera longis mortibus necabant, alios ambustos hostium flammis etiam
135 post flammas pœna torquebat. * Alii interibant fame, alii nuditate, alii ta-
bescentes, alii rigentes, ac sic in unum exitum mortis per diversa moriendi
genera corruebant. Et quid plura? unius excidio urbis affligebantur aliæ
136 quoque civitates. * Jacebant siquidem passim (quod ipse vidi, atque susti-
nui) utriusque sexus cadavera nuda, lacera, urbis oculos infestantia, avi-
bus, canibusque laniata: lues erat viventium, fœtor funereus mortuorum,
mors de morte exhalabatur, ac sic etiam qui excidiis supradictæ urbis non
137 interfuerant, mala alieni excidii perferebant. * Et quid post hæc, inquam,
quid post hæc omnia? quis æstimare hoc amentiæ genus possit? Pauci nobi-
les, qui excidio superfuerant, quasi pro summo deletæ urbis remedio, cir-
138 censes ab imperatoribus postulabant. * Vellem mihi in hoc loco, ad exe-
quendam rerum indignitatem, parem negotio eloquentiam dari, scilicet ut
tantùm virtutis esset in querimonia, quantùm doloris in causa. Quis enim
existimare possit, quid primùm in his, de quibus diximus accusandum sit,
irreligiositas, an stultitia, an luxuria, an amentia? totum quippe in illis est.
139 * Quid enim aut irreligiosius, quàm petere aliquid in injuram Dei: aut quid
stultius, quàm quòd petas non considerare: aut quid tam perditi luxus,
quàm in luctu res desiderare luxuriæ? aut quid amentius, quàm in malis
esse, & malorum intelligentiam non habere? Quanquam in iis omnibus
nulla res minùs culpanda est, quàm amentia: quia voluntas crimen non ha-
140 bet, ubi furore peccatur. * Quò magis hi, de quibus loquimur, accusandi
sunt, quia sani insaniebant. Circenses ergo Treveri desideratis, & hoc va-
stati, hoc expugnati, post cladem, post sanguinem, post supplicia, post ca-
ptivitatem, post tot eversæ urbis excidia: quid lachrymabilius hac stulti-
tia? quid luctuosius hac amentia? fateor, miserrimos vos esse credidi, cùm
excidia passi estis: sed miseriores vos video, cùm & spectacula postulatis.
141 * Putabam enim vos in excidiis rem tantùm, atque substantiam, nesciebam
etiam

etiam ſenſum, atque intelligentiam perdidiſſe. Theatra igitur quæritis, Circum à principibus poſtulatis? cui, quæſo, ſtatui, cui populo, cui civitati? urbi exuſtæ, & perditæ, plebi captivæ, & interemptæ, quæ, aut periit,
aut luget? * De qua etiamſi quid ſupereſt, totum calamitatis eſt: quę cun- 142
cta, aut mœſtitudine eſt anxia, aut lachrymis exhauſta, aut orbitate proſtrata: in qua neſcias penè, cujus ſit ſors pejor, ac deterior, interfectorum,
aut viventium. * Tantæ enim miſeriæ ſunt ſuperſtitum, ut infelicitatem 143
vicerint mortuorum. Ludicra ergò publica Trevir petis, ubi quæſo exercenda? an ſuper buſta, & cineres, ſuper oſſa, & ſanguinem peremptorum? * Quæ enim urbis pars his malis omnibus vacat, ubi non cruor fu- 144
ſus, ubi non ſtrata corpora, ubi non conciſorum membra lacerata? Ubique facies captæ urbis, ubique terror captivitatis, ubique imago mortis.
* Jacent reliquię infeliciſſimæ plebis ſuper tumulos mortuorum ſuorum, 145
& tu Circenſes rogas? Nigra eſt incendio civitas, & tu vultum feſtivitatis uſurpas? Lugent cuncta, tu lætus es. Inſuper etiam illecebris flagitioſiſſimis Deum provocas, & ſuperſtitionibus peſſimis iram divinitatis iritas. Non miror planè, non miror, tibi eveniſſe mala, quæ conſecuta ſunt.
* Nam quia tria te excidia non correxerunt, quarto perire meruiſti. Hæc 146
autem omnia ideo copioſiùs paulò prolata ſunt, ut probaremus ſcilicet, omnia, quæ pertulimus, non improvidentiâ nos Dei, atque neglectu, ſed juſtitiâ, ſed judicio, ſed æquiſſimâ diſpenſatione, & digniſſimâ retributio-
ne toleraſſe. * Neque ullam penitus Romani orbis, aut Romani nominis 147
portionem, quamlibet graviter plagis cœleſtibus cæſam, unquam fuiſſe cor-
rectam. * Et ideo nequaquam uti meremur proſperis, quia non corrigi- 148
mur adverſis, quamvis nobis etiam indignis interdum tribuantur bona, quia bonus Dominus, quaſi indulgentiſſimus pater, & ſi nos nonnunquam ſinit pro peccatis noſtris humiliari, non diu tamen patitur affligi: & ideo nunc aſperis rebus caſtigat ſuos pro diſciplina, nunc tranquillis fovet pro
indulgentia. * Sicut enim optimi, ac peritiſſimi medici diſſimilibus morbis 149
curas diſpares præſtant, atque aliis per dulcia medicamina, aliis per amara ſuccurrunt, & quoſdam curant cauteriorum aduſtione, quoſdam malagmatum placabilitate, aliis adhibent duram ferri ſectionem, aliis blandam infundunt olei lenitatem, & tamen diverſiſſimis licèt curis, eadem ſalus quæ-
ritur: * Ita etiam Deus noſter, ſi quando nos plagis auſterioribus coercet, 150
quaſi cauteriis, & ſectionibus curat: quando autem rebus proſperis refovet, quaſi oleo, ac malagmatibus conſolatur. Per diverſam enim medicaminum
opem, ad unam nos vult perducere ſanitatem. * Solent quippè, etiam ne- 151
quiſſimos ſervos, quos ſupplicia non correxerunt, blandimenta corrigere: & quos dominis ſuis verbera non ſubmiſerint, beneficia ſubmittunt. Infantes quoque omnes ferè parvulos contumaces, quos morigeros minæ, ac ferulæ non efficiunt, interdum *panchreſta*, dulciaria atque blanditiæ ad obedientiam tra-
hunt.* Unde intelligere debemus, nos & ſervis nequiſſimis nequiores, & inſipien- 152
tibus parvulis ſtultiores eſſe, quos nec quaſi malos ſervos tormenta corri-
gunt, nec quaſi infantulos blandimenta convertunt. * Et quidem quemad- 153
modum nullam Romani nominis partem pœna correxerit, ſatis, ut arbitror, jam probavimus. Supereſt, ut quemadmodum nec munera, nec blan-

K di-

Munera Dei blandimenta quædam sunt.

dimenta nos Dei corrigant, comprobemus. Munera autem Dei, & blan-
dimenta quænam ſunt? quæ ſcilicet niſi pax noſtra, & quies noſtra, & fa-
mulantes votis, ac voluptatibus noſtris rerum ſecundarum tranquillitates.
* Aliquid ergo, quia res exigit, etiam ſpeciale dicamus. Igitur quoties in
154 metu, in anguſtiis, in periculis ſumus, cùm aut civitates ab hoſtibus obſi-
dentur, aut provinciæ populatione vaſtantur, aut quibuſcunque rerum ad-
verſitatibus Reipublicę membra cęduntur, & opem cęleſtis manus votis pre-
camur, ſi quo ſacræ miſerationis auxilio, aut ſervatæ urbes fuerint, aut fi-
nita populatio, aut hoſtiles exercitus fuſi, & metus omnis dono divinitatis
ablatus, quid ſtatim poſt hæc omnia facimus? compenſare, credo, Domino
Deo noſtro, cultu, honore, reverentiâ, beneficia, quæ ab eo accepimus, ad-
155 nitimur. * Hoc enim eſt conſequens, atque id etiam uſus vitæ humanæ
habet, ut referatur gratia fœneratoribus gratiarum, & recipiant vicem mu-
nerum munerantes: ita ergo nos forſitan facimus: atque humanis ſaltem
cum Deo noſtro retributionibus agentes, cùm ab eo bona accepimus, bona
reddimus: ad domos videlicet ſtatim dominicas currimus, corpora humi ſter-
156 nimus, mixtis cum fletu gaudiis ſupplicamus. * Illuſtramus donariis ſacra
limina, aras muneribus implemus. Et quia ipſi dona illius feſti ſumus,
templum quoque ipſius vultu noſtræ feſtivitatis induimus: aut certè, quod
ei non minùs cordi eſt, prioribus ex ipſo corde vitiis renuntiamus, operum
bonorum victimas cædimus, & pro gaudiis novis novæ converſationis hoſti-
157 as immolamus. * Omnibus denique immunditiis bellum ſanctum indici-
mus. Circorum inſanias fugimus, fœditates theatralium ludorum execra-
mur. Vovemus Domino novam vitam, & ad obtinendam ejus perpetuò
158 protectionem, noſmetipſos Deo ſacrificamus. * Cùm hæc ergo, quæ dixi-
mus, pro recentibus beneficiis Dei debeant fieri, videamus quæ fiant: ad lu-
dos protinus curritur, ad inſanias convolatur, in theatris populus diffundi-
159 tur, in Circis plebs tota bacchatur. * Ille nobis ad hoc bona præſtat, ut
boni ſimus: nos è diverſo quoties bona accepimus, mala noſtra cumulamus:
ille nos beneficiis ſuis vocat ad probitatem, nos ruimus in improbitatem:
ille beneficiis ſuis provocat ad compunctionem, nos ruimus in diſſolutio-
160 nem: vocat ille ad caſtitatem, nos ruimus in impuritatem. * Præclarè vi-
delicet ſacris muneribus reſpondemus. Præclarè dona ejus, vel agnoſcimus,
vel honoramus, qui quantum ab eo beneficii accepimus, tantum ei injuria-
rum repenſamus: aut injuria Dei hoc fortè non eſt, aut eſſe indignior poſ-
ſit, aut multis, & magnis opus ſit? ſed inveteratâ in nobis malorum omni-
um labe, aliter jam non vitioſi eſſe non poſſumus, niſi ut omnino non ſimus.
161 * Quæ in nobis, rogo, ſpes bonæ frugis eſt? Qui ignorantiâ peccant, erro-
162 re agnito, corriguntur. * Qui religionis expertes commutaverunt ſectam,
mutare incipiunt diſciplinam. Poſtremò, ut dixi, qui, aut abundantiâ ni-
miâ, aut ſecuritate vitiantur, deſinunt eſſe perditi, cùm deſtiterint eſſe ſe-
163 curi. * Nos nec ignorantiâ labimur, nec religionis expertes ſumus, nec pro-
ſperitate rerum, ac ſecuritate corrumpimur. Omnia ſiquidem è diverſo
164 ſunt. Religionem novimus, ignorantiâ non excuſamur. * Pacem, & divi-
Sola vitia creverunt. tias priorum temporum non habemus. Omnia, quæ fuerant, aut ablata,
aut immutata ſunt, ſola tantùm vitia creverunt. Nihil nobis de pace, &
pro-

proſperitate priſtina reliquum eſt, niſi ſola omnino crimina, quæ proſperitatem non eſſe fecerunt. * Ubi namque ſunt antiquæ Romanorum opes, 165
& dignitates? Fortiſſimi quondam Romani erant, nunc ſine viribus. Terrebant Romani veteres, nos timemus: vectigalia illis ſolvebāt populi barbarorum, nos vectigales barbaris ſumus. Vendunt nobis hoſtes lucis uſuram, tota admodum ſalus noſtra commercium eſt. * O infelicitates noſtræ, 166
ad quid devenimus? & pro hoc gratias barbaris agimus, à quibus nos ipſos pretio comparamus. Quid poteſt eſſe nobis, vel abjectius, vel miſerius! & vivere nos poſt iſta credimus, quibus vita ſic conſtat? Inſuper etiam ridiculos ipſi nos facimus; aurum, quod pendimus, munera vocamus. * Dici- 167
mus, donum eſſe, quod pretium eſt, & quidem pretium conditionis duriſſimæ, ac miſerrimæ. Omnes quippè captivi, cùm ſemel redempti fuerint, libertate potiuntur: nos ſemper redimimur, & nunquam liberi ſumus. * Il- 168
lorum more dominorum nobiſcum barbari agunt, qui mancipia obſequiis ſuis non neceſſaria mercedibus dependendis locant. Similiter enim nonnunquam ab hac ſumus liberi functione, quam pendimus. Ad hoc quippè mercedes jugiter ſolvimus, ut ſine ceſſatione ſolvamus.

Romani quondam fortes.

LIBER SEPTIMUS.

ARGUMENTUM.

Etiam hìc sub initium solvit oppositam difficultatem ; & deinde, ut genio indulgeat, vitiis irascitur, præsertim patratorum criminum impudentiæ Christianorum, qui quasi Sodoma, peccatum suum prædicaverunt. Addit in malis non tàm patientiam, quàm stuporem ab ipsis profectum, ut cum ipsis funeribus risus, & cachinnos permiscerent. Obiter perstringit Aquitanorum erga Deum largitorem ingrati animi labem, qui cœli beneficiis super omnes Gallos aucti, Cœlo supra reliquos erant criminibus injuriosi, cum adulteris præsertim patribusfamilias expostulat legitimi thori, per vernularum corruptelam, injuriam. Gradum hinc facit ad inanem confidentiam, qua omnia sibi prosperè succedentia, non jam divinæ opi, sed tantùm propriis viribus ; imò, & fortuitis, & Fato imputabant, & ideò Rex hostium, qui a Deo victoriam auspicabatur victor, Dux noster suis viribus fretus, fractus, debellatusque abscessit. Refert Barbarorum testimonium, supernè se ad Christianorum excidium impelli asserentium ; undè providentiam, & præsens Dei judicium statim eruit Salvianus. Ultimo loco Afrorum scelera vivis coloribus exprimit, latronum grassationes, impudicitias, & quod fœdius, masculorum abusus. Eadem prorsus aversatur vitia Romanorum, qui dum in exteris talia nationibus ea vindicabant, vix ipsi ea patrare non metuerunt, at Vvandali, quamvis barbari, Christianorum effrænatis abusibus per severas legum sanctiones obstiterunt.

1 Cum autem de infirmitate, ac miseria Romanorum nonnulla dixerim, contraria forsitan negotio, quod nunc agimus, dixisse videbimur. Scio enim, posse hoc loco subiici, hinc maximè probari, quod non respiciat humanas res Deus : quia cùm Romani quondam pagani, & vicerint,
2 & regnaverint, nunc Christiani, & vincantur, & serviant. * Sufficere quidem ad confutationem objectionis istius poterant illa, quæ dudum de cunctis ferè paganis gentibus dicta sunt : id est, magis peccare eos, qui scien-
3 tes negligant legem Dei, quàm qui non faciunt nescientes. * Sed tamen, si Deus annuit, cùm ad eam negocii partem accesserimus, ut de veteribus Romanis aliqua dicantur, evidenter divino munere approbabimus, tàm justum tunc erga illos fuisse Domini favorem, quàm nunc erga nos justam severitatem. Et tàm dignum illud fuisse, quòd Romanos tunc Deus auxi-
4 lio suo extulit, quàm nunc dignum esse, quòd punimur. * Atque utinam pœna ipsa prodesset. Illud gravius, ac luctuosius multò, quod post pœnam nulla correctio est. Curare nos vult castigationibus suis Dominus, sed
5 curam, remedia non sequuntur. * Quid hoc mali est ? jumenta, ac pecudes sectione curantur. Et putrefacta mulorum, asinorum, porcorum viscera, cùm adusta cauteriis fuerint, munus medicæ adustionis agnoscunt, statimque ubi, aut cremata, aut defecta fuerit vitiatorum corporum la-
6 bes, in locum demortuæ carnis viva succedit. * Nos, & urimur, & secamur ; sed nec ferri defectione, nec cauteriorum adustione sanamur : imò, quod est gravius, curâ ipsâ deteriores sumus. Et ideo non frustra nobis evenit,

Post pœnā nulla correctio.

venit, quod evenire pecudibus, & jumentis ſolet, quæ irremediabiles mor-
bos ferunt . * Nam in omnibus partibus mundi , quia curis medican- 7
tibus non corrigimur, morte , atque occiſione finimur . Ecce enim , ut non
repetam , quæ multò ante dixi , hoc ipſum quale eſt, quod paulò
ante memoravi , ſcilicet quia & miſeri pariter , & luxurioſi ſumus?
Eſto enim ſint vitia iſta felicium , quamvis nemo quidem probroſus
poſſit eſſe , & felix : quia ubi non eſt vera honeſtas , non eſt vera *Vera feli-*
felicitas . Sed modò , ut ſupra dixi , eſto ſint vitia iſta felicium , & lon- *citas.*
gè flagitioſius laboraverunt ad exacerbandum . * An fortè falſum eſt, & odio- 8
sè potiùs , quam verè iſta dicuntur ? Non oratoriâ probatione , qua uti
alii in cauſis ſolent ; ut producam quoſcumque ad probandum , aut pau-
cos , aut extraneos , aut minùs idoneos teſtes : ipſos interrogemus, à qui-
bus acta ſunt : falſum ſit , quod diximus , ſi negarint : fatentur etiam..
* Et quidem, quod eſt gravius , ſic fatentur, ut in ipſa confeſſione non do- 9
leant : idem enim nunc eſt animus in fatentibus, qui in agentibus fuit. Si-
cut tunc non puduit flagitia committere , ſic nunc omnino non pœnitet fla-
gitioſa feciſſe. * Exceptis tamen perpaucis fermè ſanctis , atque inſignibus 10
viris , qui , ut quidam de numero ipſorum ait : *Sparſis redimerunt crimina*
nummis . Exceptis, inquam, his, quos loquor, utique etiam in illa tunc ge-
nerali admodum colluvione vitiorum , rectè minorum criminum reos fuiſ-
ſe credimus , qui corrigi à divinitate meruerunt. * Non penitus enim do- 11
minum lędit ſuum , cui propitiatio reſervatur : Et quid plura ? puto,
quòd ſemper , & in ipſo errore reſpexerit , à quo hoc obtinere potuit , ne
diutiùs erraret. * Cęteri autem , & plurimi fermè , ac nobiliſſimi , propè 12
idem omnes : unus gurges , omnium gula : penè unum lupanar , omnium
vita . Et quid dicam de lupanaribus ? minoris etiam criminis lupanar pu- *Lupanaria.*
to . Meretrices enim , quę illic ſunt , fœdus connubiale non norunt , ac
per hoc non maculant quod ignorant. * Impudicitię enim piaculo ſunt obno- 13
xiæ , ſed reatu tamen adulterii non tenentur . Adde huic , quod & pauca
fermè ſunt lupanaria , & paucæ , quæ in his vitam infeliciſſimam vivunt.
Damnavere meretrices apud Aquitanos: at ubi ea civitas in locupletiſſima, *Aquitani.*
ac nobiliſſima ſui parte non quaſi lupanar fuit ? * Quis potentum, ac divi- 14
tum non in luto libidinis vixit ? Quis non ſe barathro ſordidiſſimæ collu-
vionis immerſit ? Quis conjugii fidem reddidit ? immo quantum ad paſſivi-
tatem libidinis pertinet , quis non conjugem in numerum ancillarum rede-
git ? & ad hoc venerabilis connubii ſacramenta dejecit , ut nulla in domo
ejus vilior videretur in maritali deſpectione , quàm quæ erat princeps ma-
trimonii dignitate . * Cogitat fortè aliquis , non ita ad plenum eſſe, ut lo- 15
quor , habuiſſe enim illic matresfamilias jus ſuum , & dominarum hono-
rem , poteſtatemque tenuiſſe . Verum eſt , habuerunt quidem multæ inte-
grum jus dominii , ſed nulla fermè impollutum jus matrimonii : & nos mo-
dò non quærimus, quæ mulierum poteſtas, ſed quàm virorum corrupta fu-
erit diſciplina . * Quamvis nec poteſtatem quidem illic Matresfamilias in- 16
tegram habuiſſe dicam, quia quæcunque jus conubii inviolatum, ac ſalvum
non habet , nec dominum ſalvum habet . * Haud multùm enim matrona 17
abeſt à vilitate ſervarum , ubi Paterfamilias ancillarum maritus eſt . Quis
au-

autem Aquitanorum divitum non hoc fuit, quem non sibi ancillæ impudi-
cissimę , aut adulterum , aut maritum jure dixerunt ? *Equi* enim *emissarii* ,
Jer. 5. 8. ut Propheta ait , *in fæminas facti sunt* . Unusquisque enim ad uxores proxi-
mi sui irruebat : atque illi de quibus hæc scripta legimus , & minore for-
tasse crimine , & minore , ut reor , numero criminum , ac passivitate pec-
18 cabant . * Hi autem verè ut emissarii equi non ad paucas tantùm , sed pe-
nè ad omnes vernulas suas, id est, ad greges proprios irruebant , & in mo-
rem eorum pecudum , qui mariti gregum appellantur , fervidæ libidinis
debacchatione grassantes , in quamcumque eos primùm fœminam ardens
19 impudicitiæ furor traxerat , irruebant . * Hìc jam quæro à sapientibus ,
cùm hæc ita essent, quales putent, fuisse illic familias , ubi tales erant pa-
tresfamilias ? Quanta servorum illic corruptela, ubi dominorum tanta cor-
ruptio ? Morbido enim capite , nil sanum est : neque ullum omnino mem-
brum officio suo fungitur , ubi quod est principale non constat . In domo
20 autem sua pacis, & opulentiæ securitas. * Cur , quæso , illic sunt : ubi
jam nulla pax , ubi nulla securitas ? In omni autem fermè urbe Romana,
pax & securitas non sunt . Cur sola vitia tantùm perdurant ? quis , rogo ,
ferre possit in homine egestuoso , esse lasciviam ? criminosior quippe est lu-
21 xuriosa paupertas, & majoris est invidiæ miser nugator. * Quis captivita-
tem expectans , de Circo cogitat ? Quis meruit mortem, & irridet ? Nos,
& in metu captivitatis ludimus, & positi in mortis timore ridemus, Sar-
donicis quodammodo herbis omnem Romanum populum putes saturatum .
22 * Moritur, & ridet, & ideò in omnibus ferè partibus mundi risus nostros
Risus Sardonius. Risum lacrymæ consequuntur . lachrymæ consequuntur , ac venit etiam in pręsenti super nos illud Domi-
ni nostri dictum : *Væ vobis* , *qui ridetis*, *quoniam flebitis* . * Sed forsitan, cùm
de ludicris , ac fæditatibus publicis diutissimè dixerimus , in hoc tantùm
deteriores esse nos putes barbaris , quia illi hæc non agunt , nos agimus :
23 cæterum ipso carnalis libidinis scelere , & fornicationis funestæ cœno non
24 ita pollui . * Comparemus, si placet, cæteris nationibus etiam in hac par-
te Romanos : & quidem nescio , an ullis rectiùs comparentur , quàm his ,
quos Deus in medio Reipublicæ suæ positos , possessores fecit , ac dominos
25 soli esse Romani . * Undè quamvis nihil disputari de judicio Dei possit, ta-
men cùm ablatam nobis juris nostri optimam partem barbaris dederit , vi-
deamus, an id ,quod nobis tulit , & illis tradidit , justo Dei judicio tradi-
26 disse videatur. * Nemini dubium est, Aquitanos omnes populos, medullam
ferè omnium Galliarum , & uber totius fœcunditatis habuisse : nec solùm
fœcunditatis , sed quæ præponi interdum fœcunditati solent , voluptatis ,
jucunditatis , pulchritudinis : adeò illic omnis admodum regio , aut inter-
texta vineis , aut florulenta pratis , aut distincta culturis, aut consita po-
mis, aut amęnata lucis, aut irrigata fontibus, aut interfusa fluminibus, aut
circumdata messibus fuit : ut verè possessores, & Domini terrę illius , non
tàm soli istius portionem , quàm Paradisi imaginem possedisse videantur .
27 * Quid ergo post ista omnia ? officiosiores absque dubio Deo esse debuerant,
quos specialiter Deus abundantissimâ beneficiorum suorum dote ditaverat.
28 * Quid enim rectius , aut quid dignius, quàm ut quibus per munera sua
Dominus quasi specialiter videbatur placere voluisse, idem quoque specia-
lius

lius Domino cultu, ac religione placuissent? pręsertim cùm à nobis Deus, nil onerosum, nil grave exigat. * Non enim nos ad aratra, aut ad ligones 29
vocat, non ad scindendas terras, neque ad vineas pastinandas, non denique illa exigit à servis suis, quæ nos exigimus à nostris. Quid namque ait? *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite* Matt. 11.
jugum meum super vos, & discite a me, quia mitis sum; & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris; Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. 28.
* Non ergo nos ad laborem vocat Dominus, sed ad refectionem. Quid nam- 30
que à nobis exigit, quid præstari a nobis jubet, nisi solam tantummodo fidem, castitatem, humilitatem, sobrietatem, misericordiam, sanctitatem? quæ utique omnia non onerant nos, sed ornant, nec solùm hoc, sed adeò vitam præsentem ornant, ut futuram plus ornare possint. * O pium, o i- 31
næstimabilis misericordię Dominum, qui ad hoc nobis in pręsenti religionis munera tribuit, ut ipsa in nobis postea, quæ nunc dat munera, muneretur. Tales igitur etiam omnes, absque dubio, Aquitani esse debuerant. * Et qui- 32
dem, ut diximus, specialiùs tales, quia specialia Dei munera possidebant.
* Et quid post hæc omnia, quid secutum est? quid, nisi cuncta, quæ di- 33
versa sunt? in omnibus quippe Galliis sicut divitiis primi fuere, sic vitiis.
* Nusquam enim improbior voluptas, nusquam inquinatior vita, nusquam 34
corruptior disciplina. * Hanc pro muneribus sacris dederunt Domino retribu- 35
tionem: ut inquantùm eos beneficiis suis ille ad se illexerat ad propitiandum, intantùm illi ab eo recederent. In domo autem sua dominus, quasi corporis sui caput est, & vita ejus cunctis quasi norma vivendi. * Pessimum- 36
que est hoc in hoc negocio, quod libentiùs omnes deteriora sectantur; & faciliùs mala institutio depravat bonos, quàm bona emendat malos. * Porrò 37
autem cum etiam boni, atque honesti patresfamilias famulos bonos facere non possint, quantam illic putamus fuisse labem familiarum, ubi Domini erant impuritatis exemplum? Quamvis non exemplum illic tantummodo fuerit, sed vis, ac necessitas quędam: quia parere impudicissimis dominis famulæ cogebantur invitæ: & libido dominantium, necessitas subjectarum erat. * Ex quo intelligi potest, quantum cœnum impudicarum sordium fue- 38
rit, ubi sub impurissimis dominis, castas esse etiamsi voluissent fęminas, non licebat. Sed videlicet difficile hoc probari potest, & nulla omnino extant præteritarum turpitudinum, flagitiorumque vestigia. * Ecce etiam nunc multi ex 39
eis, licèt patriâ careant, & in comparatione pręteritarum opum pauperes vivant, pejores fermè sunt quàm fuerunt. Pejores autem non uno modo, quia etsi eadem faciunt, quæ ante faciebant, hoc ipso tamen deteriores sunt, quia à scelere non cessant. * Siquidem facinora eorum, & si genere ipso 40
majora non sunt, attamen plura sunt: ac per hoc & si criminum novitate non crescunt, pluralitate cumulantur. Adde autem quòd hæc, ut dixi, faciunt jam senes, adde quod pauperes. Utrumque enim sceleris augmentum est: minus siquidem prodigiosum est, peccare juvenes, peccare locupletes.
* Quæ autem in iis spes, aut remedium est, qui ab usitata impurita- 41
te, nec miseriarum egestate, nec vitæ extremitate revocantur? Esto enim quosdam aut stulta præsumptio longæ vitæ, aut spes quandoque agendæ pœnitentiæ consoletur: nonne novum hoc monstri genus est, esse aliquos e-

tiam

42 tiam in morte vitioſos ? * Quæ cum ita ſint, nunquid eſt aliquid quod di-
ci amplius poſſit ? Sed adhuc tamen addamus , ſcilicet quod multi hæc a-
gunt hodie , etiam inter hoſtes ſiti , & quotidiano diſcrimine , ac timore
43 captivi . * Cumque ob impuriſſimam vitam traditi a Deo barbaris fuerint ,
impuritates tamen ipſas , etiam inter barbaros non relinquunt . Sed tales
fortè hoſtes ſunt inter quos agunt , ut eos iſta delectent , & offendantur
graviſſimè , ſi cùm impudici ſint , videant caſtos eſſe Romanos , quòd ſi ita
eſſet , nequaquam tamen facere nos improbos improbitas deberet aliena :
44 * quia quemlibet hominum magis ſibi prçſtare convenit ut ſit bonus, quàm
alteri , ut ſit malus , & plus id laborandum eſt , ut placeamus Deo per
honeſtatem, quàm ut hominibus per impuritatem: ac proinde etiamſi inter
impudicos quis barbaros vivat, magis tamen pudicitiam ſequi debet, quàm
45 impudicitiam, quæ impuris hoſtibus placet . * Sed quid accidit inſuper ad
mala noſtra ? Inter pudicos barbaros impudici ſumus. Plus adhuc dico, of-
fenduntur barbari ipſi impuritatibus noſtris . Eſſe inter Gothos non licet
ſcortatorem Gothum, ſoli inter eos prçjudicio nationis, ac nominis permit-
46 tuntur impuri eſſe Romani. * Et quæ nobis, rogo, ſpes ante Deum eſt ? im-
pudicitiam nos diligimus , Gothi execrantur : puritatem nos fugimus , illi
amant: fornicatio apud illos crimen, atque diſcrimen eſt ; apud nos, decus.
Et putamus, nos ante Deum poſſe conſiſtere ? Putamus, nos poſſe ſalvos eſ-
ſe, quando omne impuritatis ſcelus, omnis impudicitiæ turpitudo à Roma-
nis admittitur, & à Barbaris vindicatur ? Hìc nunc illos requiro, qui me-
47 liores nos putant eſſe, quàm barbaros. * Dicant, quid horum, vel pauciſſi-
mi Gothi faciunt, vel quid non horum Romani omnes, vel penè omnes ? &
miramur, ſi terræ vel Aquitanorum, vel noſtrum omnium à Deo barbaris
datæ ſunt : cùm ea, quæ Romani polluerant fornicatione, nunc mundent
barbari caſtitate ? Sed fortè hoc in Aquitanicis tantùm: tranſeamus etiam
ad alias Mundi partes, ne de ſolis tantummodo Gallis dixiſſe, videamur.
48 * Quid ? Hiſpanias nonne, vel eadem, vel majora forſitan vitia perdiderunt?
Quas quidem cœleſtis ira etiamſi aliis, quibuslibet barbaris tradidiſſet , di-
gna tamen flagitiorum tormenta toleraverunt puritatis inimici. Sed acceſſit
hoc ad manifeſtandam illic impudicitiæ damnationem, ut Vvandalis potiſ-
49 ſimùm, id eſt, pudicis barbaris traderentur . * Dupliciter in illa Hiſpano-
rum captivitate Deus oſtendere voluit, quantùm & odiſſet acriùs libidinem,
& diligeret caſtitatem, cùm & Vvandalos ob ſolam maximè pudicitiam il-
lis ſuperponeret, & Hiſpanos ob ſolam vel maximè impudicitiam ſubjuga-
50 ret . * Quid enim ? Nunquid non erant in omni orbe terrarum barbari for-
tiores, quibus Hiſpaniç traderentur ? multi abſque dubio ; imò , ni fallor,
omnes. Sed ideo ille infirmiſſimis hoſtibus cuncta tradidit, ut oſtenderet ſci-
licet, non vires valere, ſed cauſam : neque nos tunc ignaviſſimorum quo-
rundam hoſtium fortitudine obrui , ſed ſolâ vitiorum noſtrorum impurita-
te ſuperari: ut verè in nos venerit dictum illud, quod ait ad Judços Domi-
Ezech. 39. 17. nus: *Secundùm immunditias ſuas , & ſecundùm iniquitates ſuas feci illis , & aver-*
Deut. 28. 49. *ti faciem meam ab eis*. Et alibi ad gentem ipſam . *Adducet Dominus ſuper te*
gentem de longinquo, & ungulis, inquit, *equorum ſuorum omnes plateas tuas concul-*
51 *cabunt, populum tuum gladio interficient* . * Completa ergo in nos ſunt omnia,
quç

quę ait sermo divinus, & jura verborum cęlestium luit pęna cunctorum:
sed tamen cùm omnes ferè barbaræ gentes Romanum sanguinem biberint,
omnes viscera nostra laceraverint, quid est, quòd Deus noster maximas Rei-
publicæ opes, & locupletissimos Romani nominis populos in jus potissimum
ignavissimorum quorundam hostium, dedit? * Quid? nisi ut cognoscere- 52
mus scilicet, quod supra dixi, meritorum hoc fuisse, non virium, utque
ipsum quoque hoc nobis in confusionem caderet, ac pœnam, quòd ignavissi-
mis traderemur, & vel sic plagam cęlestis manus agnosceremus, quia nos
non fortissimi, sed ignavissimi subjugarent. * Sic evidenter Deus intelligi 53
voluit, magna opera sæpe patrari per paucos. Ita per infirmos res acta est,
ne opus cœlestis dexteræ virtuti assignetur humanæ, sed divinæ: siquidem *Judic.* 4.
& dux Sisara, quem Hebræus timebat exercitus, à muliere prostratus est. *&* 9.
Et Abimelech civitatum expugnatorem fœminea manus perculit, & ferra-
tæ Assyriorum acies, vidua opitulante, ceciderunt. * Et ne de solis fœmi- 54
nis tantùm loquar, Benadab regem Syriæ, cui præter innumera populi sui *Reg.* 20.
millia, & triginta duo reges, exercitusque ejusdem numeri serviebant, non-
ne ideo à paucis Principum pedissequis Dominus vinci, voluit, ut qui esset
auctor talis victoriæ nosceretur? * Contra Madianitas quoque, qui, ut li- 55
ber Judicum refert, instar locustarum cuncta compleverant: Gedeon jube- *Judic.* 7.
tur pugnare cum paucis, non quia plures in exercitu non haberet, sed ve-
tatur multos ad bellum ducere, ne multitudo sibi possit aliquid de victoria
usurpare. Unde cum triginta millia armatorum congregasset, sic ad eum
Dominus locutus est: *Multus est tecum populus, nec tradetur Madian in manus* *Jud.* 7. 2.
ejus. * Et quid postea? homini adversum innumera barbarorum millia pu- 56
gnaturo CCC. tantùm viros reliquit. In eam quippe exiguitatem redigi
agmen militum, jussit, ut sibi de patrato divinitùs belli opere paucitas u-
surpare nihil posset: Denique cur hoc Dominus faceret, ita ipse evidentis- *Jud.* 7. 2.
simè declaravit, dicens: *Ne glorietur contra me Israel, & dicat, viribus meis*
liberatus sum. * Audiant, inquam, hoc omnes improbi, audiant omnes 57
præsumptuosi, audiant præpotentes, audiant cuncti, quid Deus dicit:
Ne glorietur, inquit, *contra me Israel, & dicat: Meis viribus liberatus sum*.
Audiant, inquam, omnes contraria, & blasphema jactantes, audiant hęc,
spem suam in homine ponentes, loqui universos adversum se, Deus dicit, qui
liberari se viribus suis posse, præsumunt. * Quis autem est Romanorum 58
non ita dicens? Quis est non ita sentiens? Quis nostræ partis non propè ju-
giter in hac parte blasphemat? Nullas esse jam Reipublicæ vires, omnium
conscientia est, & ne sic quidem agnoscimus, cujus hoc beneficiis, quod
adhuc vivimus, debeamus. * Si quando enim nobis prosperi aliquid præ- 59
ter spem nostram, & meritum Deus tribuit, alius ascribit hoc fortunę,
alius eventui, alius ordinationi ducum, alius consilio, alius magistro, ali-
us patrocinio, nullus Deo. Et miramur, si nobis cęlestis manus aliqua non
pręstet, cui quicquid pręstiterit, derogamus! * Quid enim aliud facimus, 60
cùm bona, quę præstat, nos vel eventibus casuum, vel virtutibus ducum,
vel quibuscumque aliis rebus frivolis deputamus? Hoc enim modo, & ter-
ris nos oportet gratias agere, quòd fruges annuas metimus, & vineis, quòd
vindemiamus, & mari, quòd pisces capimus, & sylvis, quòd ligna cędi-

 mus,

mus, & ovibus, quòd veſte tegimur, & pecudibus cęteris , quòd carne ſa-
61 turamur. * Nam quę ratio eſt, ut ei pro muneribus aliis grati eſſe velimus,
cui maximorum beneficiorum gratiam derogamus ? Aut quis contentus eſt
homo noſtrę conditionis , ut ei quis acceptum referat , cui de donis ſuis
detraxerit ſumma ? Ita & nos , licèt Deo in nullo dignè gratias agamus ,
parùm tamen erat , ſi pro his tantummodo grati eſſe vellemus , quę ad u-
62 ſum vivendi dedit . * Cur hanc gratiam tollimus, quod nos in anguſtiis ju-
vat, & in periculis liberat, & in medio barbararum gentium ſuos jugi pro-
tectione conſervat ? At non ita Gothi, non ita Vvandali, malis licèt Docto-
63 ribus inſtituti, meliores tamen in hac parte, quàm noſtri. * Offendi quoſ-
dam quamvis ſuſpicor his, quæ diximus: ſed quia veritas magis, quàm of-
fenſio cogitanda eſt, dicam, & ſæpè dicam: non ita Gothi, non ita Vvanda-
li, qui & in diſcrimine poſiti, opem à Deo poſtulant, & proſperitates ſuas
64 munus Divinitatis appellant. * Denique probavit hoc , bello proximo, in-
felicitas noſtra. Cùm enim Gothi metuerent, præſumpſimus nos: nos in vi-
ribus ſpem ponere , illi in Deo: cùm pax ab illis poſtularetur, a nobis nega-
retur: illi Epiſcopos mitterent, nos repelleremus: illi etiam in alienis ſacer-
dotibus Deum honorarent, nos etiam in noſtris contemneremus: prout actus
65 utriuſque partis, ita & rerum terminus fuit. * Illis data eſt in ſummo ti-
more palma, nobis in ſumma elatione confuſio. Verè & in nobis tunc & in
illis evidenter probatum fuit illud Domini noſtri dictum , *quoniam qui ſe*
Luc. 14. 11. *exaltat, humiliabitur, & qui ſe humiliat, exaltabitur*. Illis enim exaltatio data
66 eſt pro humilitate, nobis pro elatione dejectio. * Namque agnovit hoc ille
dux noſtræ partis, qui eamdem urbem hoſtium, quam eodem die victorem
ſe intraturum eſſe, præſumpſit, captivus intravit. Probavit ſcilicet, quod
Prov. 16. 20. 24. propheta dixit, *quia non eſt hominis via ejus, nec viri eſt, ut ambulet, & dirigat greſ-*
ſus ſuos. Nam quia viam ſuam juris ſui exiſtimavit, nec greſſum directionis
habuit , nec viam ſalutis invenit . *Effuſa eſt* , ut legimus , *contemptio ſuper*
Pſ. 106. 40. *principem*; *ſeductus eſt in invio, & non in via, & ad nihilum deductus eſt, velut a-*
67 *qua decurrens*: * in quo quidem præter ipſam rerum infelicitatem, præſens
judicium Dei patuit , ut quicquid facturum ſe, uſurparat, ipſe pateretur.
Nam quia ſine Divinitatis auxilio, ac Dei ductu capiendum à ſe hoſtem
credidit, ipſe captus eſt : conſilii, ac ſapientiæ ſummam uſurpavit: ignomi-
68 niam temeritatis incurrit, vincula, quæ aliis paravit, ipſe ſuſtinuit. * Et
quod, rogo evidentius Dei judicium eſſe potuit, quàm, ut habens prędato-
ris fiduciam, præda fieret: triumphum præſumens, triumphus eſſet, circum-
daretur, corriperetur, alligaretur, retorta brachia tergo gereret , manus ,
69 quas bellicoſas putabat, vinctas videret . * Puerorum, ac mulierum ſpecta-
culum fieret , illudentes ſibi barbaros cerneret , irriſionem ſexus promiſcui
ſuſtineret: & qui maximum habuerat ſupercilium fortis viri, mortem ſubi-
ret ignavi : atque utinam hoc ipſum breve remedium malorum eſſet , non
70 diuturna toleratio. * Ille autem, quantùm ad pęnarum longitudinem per-
tinet, longo tempore , diuturna in ergaſtulo barbarorum tabe conſumptus,
in hanc miſeriam redactus eſt, ut quod plerumque homines etiam pęnis ipſis
71 gravius, atque acerbius putant, in miſerationem hoſtium deveniret. * Et
hoc cur? abſque dubio, niſi quia, ut jam dixi, illi Deo humiles, nos rebel-
les ,

les, illi crediderunt, in manu Dei esse victoriam, nos in nostra; imò in sacrilega, atque impia, quod est pejus, nocentiusque, quàm nostra nativa. Denique ipse Rex hostium, quantùm res prodidit, ac probavit, usque ad diem pugnæ stratus cilicio preces fudit, ante bellum in oratione, ad bellum de oratione surrexit. * Priusquam pugnam manu capesseret, supplicatione 72
pugnavit, & ideò fidens processit ad pugnam, quia jam meruerat in oratione victoriam. Non dissimiliter autem illud etiam apud Vvandalos, ad quos cùm in iis partibus sitos nostra pars pergeret, tantamque ad debellandos eos præsumptionis fiduciam ferret, quantam etiam proximè ad Gothos, pari superbiæ, pari fastus exitu corruerunt. Venitque super exercitum nostrum prophetæ dictum: *Obtrivit Dominus confidentiam tuam, & nihil habebis prosperum.* Confidebamus enim in sapientia nostra, & fortitudine, contra Dei mandata dicentis: *Non glorietur sapiens in sapientia sua, nec fortis in fortitudine sua, sed in hoc glorietur, qui gloriatur, scire, & nosse me, quia ego sum Dominus.* * Non immeritò itaque victi sumus: ad meliora enim se illi subsi- 73
dia contulere, quàm nostri: nam cùm armis nos, atque auxiliis superbiremus, à parte hostium nobis liber divinæ legis occurrit. Ad hanc enim præcipuè opem timor, & perturbatio tunc Vvandalica confugit, ut seriem nobis cęlestis eloquii opponeret, & adversùs venientes æmulos suos sacri voluminis scripta, quasi ipsa quodammodo divinitatis ora reseraret. * Hìc 74
nunc requiro, quis hoc unquam è nostris partibus fecerit, aut quis non irrisus fuerit, si putasset esse faciendum? irrisus utique sicut à nostris omnia fermè religiosa ridentur. Et ideò quid prodesse nobis prærogativa illa religiosi nominis potest, quòd catholicos esse dicimus, quòd fideles esse jactamus? quòd Gothos, ac Vvandalos hæretici nominis comprobatione despicimus, cùm ipsi hæretica pravitate vivamus? Itaque rectiisimè nobis dicitur illud, quod Judęis in lege fidentibus dixit sermo divinus: *Quomodo dicitis, sapientes sumus, & lex Domini nobiscum est? Nolite*, inquit, *confidere in verbis mendacii, dicentes, templum Domini, templum Domini est, quoniam si benedixeritis vias vestras, & studia vestra, ut advenæ, & pupillo, & viduę non feceritis calumniam, nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc: habitabo vobiscum in loco isto a sæculo usque in sæculum.* * Quo utique ostenditur, quòd si ista non facimus, 75
superflua nobis catholici nominis præsumptione plaudamus. Sed hinc jam, & superiùs satis dictum est, & adhuc fortasſè dicetur; nec opus est, ut de hoc amplius disseramus, ubi Dei juge judicium est. Quid enim vel de Gothis, & Vvandalis Deus judicet, res probat. Illi crescunt quotidie, nos decrescimus: illi proficiunt, nos depravamur: illi florescunt, nos arescimus, ut verè in nos veniat dictum illud, quod de Saul, ac David ait sermo divinus: *quia David erat proficiens, & semper seipso robustior, domus autem Saul decrescens quotidie*: Justus est enim, ut propheta ait, *justus est Dominus, & rectum judicium suum.* * Judicamur itaque etiam præsente judicio à Deo, & ideò exci- 76
tata est in perniciem nostram, ac dedecus gens ignavissima, quæ de loco in locum pergens, de orbe in orbem transiens, universa vastaret. * Ac primùm 77
de solo patrio effusa est in Germaniam primam, nomine barbaram, ditione Romanam, post cujus exitium primùm arsit regio Belgarum, deinde opes Aquitanorum luxuriantium. Et postea, quid fuit totum Africæ territori-
 um,

Jer. 2. 73. Jer. 9. 23. Jer. 8. 8. Jer. 7. 4. 2 Reg. 3. 1 Psal. 118. 137.

uin, quàm domus una vitiorum, aheno illi ſimilis, de quo propheta dicit:
Eze.24.6. *Vę civitati ſanguinum ollæ, cujus rubigo in ea eſt, & rubigo ejus non exivit de ea.*
78 *Civitatem, ut videmus, aheno, & iniquitatem ſanguini comparavit, ut intelligamus ſcilicet, ſic eſſe in civitate populi iniquitatem, ſicut in aheno ſan-
Ezech. 22 guinem bullientem. Non diſſimile eſt autem huic illud ſacri ſermonis: *facti*
18. *ſunt mihi domus Iſrael commixti omnes æramento, & ferro, & ſtanno, & plumbo, & in medio argentum permixtum eſt: Propterea ſic dicit hæc Dominus Deus: Pro eo, quod facti eſtis omnes in permixtionem unam, conflabo vos, & inſufflabo vos in igne*
79 *iræ.* * Diſſimillima inter ſe genera metallorum ſacer ſermo memoravit. Et quomodo in eodem conflatorio res diverſæ conflentur? ſcilicet, quòd in diverſitatibus metallorum diſſimilitudo hominum deſignatur. Et ideò etiam argentum, id eſt, nobilioris materiæ metallum iiſdem ignibus datur, quia naturæ nobilioris ingenium, vitâ degenerante, damnatur. Sicut etiam de
Ezech.28. principe Tyri dixiſſe legimus Deum per prophetam: *Fili hominis accipe*
12.&c. *lamentum ſuper principem Tyri, & dic illi: Hæc dicit Dominus Deus, tu conſignatio ſimilitudinis, corona decoris in deliciis paradiſi fuiſti, omnem lapidem pretioſum indutus es, Sardonicem, & Topatium, & Smaragdum.* Et iterum: *Argento*, inquit, *& auro impleſti theſauros tuos, a multitudine nego-*
80 *tiationis impleſti promptuaria tua.* * Quæ omnia numquid non talia ſunt, ut vel ſpecialiter de Africis dicta videantur: ubi enim majores theſauri, ubi major negotiatio, ubi promptuaria pleniora? *Auro*, inquit, *impleſti theſauros*
81 *tuos à multitudine negotiationis tuæ.* * Ego puto, adeò divitem quondam Africam fuiſſe, ut mihi, copia negotiationis ſuæ, non ſuos tantùm, ſed etiam mundi theſauros videatur impleſſe. Et quid poſt hæc? *Exaltatum eſt*, inquit, *cor tuum in decore tuo, propter multitudinem peccatorum tuorum in terram*
82 *te projeci.* * Quomodo Africanæ potentiæ & hoc competit, aut quomodo projecta eſſe videtur in terram? Quomodo, niſi quando amiſit potentię veteris altitudinem, quaſi cœleſtem perdidit dignitatem? *Et educam*, inquit,
83 *ignem de medio tui, hic te devorabit.* * Quid hac re verius? de media quippe eorum iniquitate ignis peccati exiit, qui felicitatem prioris temporis devoravit. *Et omnes*, inquit, *qui te noverunt inter nationes, contriſtabuntur ſuper te.* Convenire illis hoc non putemus, ſi non everſio Africani ſoli, luctus eſt generis humani. *Perditio*, inquit, *factus es, & non eris ampliùs in æternum.* In
84 perditionem illic jam deducta omnia ſatis conſtat. * Supereſt, ne malorum præſentium pœnas etiam æterna continuatio conſequatur: non patitur hoc autem pro affectu ſuæ miſericordiæ Deus. Nam quantùm ad meritum no-
85 ſtrorum criminum pertinet, ita ſe res habet, ut pati poſſe videatur. * Quid enim piaculorum eſt non illic ſemper admiſſum? ne de omnibus dicam, quia & enormia ferè ſunt, & ſciri & dici tanta non poſſunt, de ſola, vel maximè obſcœnitate impuritatum loquor: & quod eſt gravius, ſacrilegiorum. Prætermitto in aliquo rabiem cupiditatis, vitium totius generis humani.
86 * Prætereo avaritiæ inhumanitatem, quod proprium eſt Romanorum penè omnium malum. Relinquatur ebrietas, nobilibus, ignobilibuſque communis. Taceatur ſuperbia, & tumor, tam peculiare hoc divitum regnum eſt, ut aliquid forſitan de jure ſuo ſe putent perdere, ſi hinc ſibi alius quicquam
87 voluerit vendicare. * Tranſeat denique propè omne fraudum, falſitatum,
per-

perjuriorum nefas, nulla unquam his malis Romana civitas caruit, ſed ſpecialiùs hoc ſcelus Afrorum omnium fuit. Nam ſicut in ſentinam profundæ navis colluviones omnium ſordium: ſic in mores eorum, quaſi ex omni mundo, vitia fluxerunt. * Nullam enim improbitatem ſcio, quæ illic 88
non redundaverit, cùm utique etiam paganæ, ac ferinæ gentes, etſi habeant ſpecialiter mala propria; non eſt tamen in his hoc corpus omnium Galliarum, ſed paulatim id ipſum tamen, ut dum pars clade cęditur, pars exemplo emendetur. * Sed ubi apud nos emendatio, aut quæ pars Romani orbis, 89
quamvis afflicta corrigitur? *Omnes* enim, ut legimus, *declinaverunt, ſimul inu-* Pſ. 13. 3.
tiles facti ſunt; Et ideò propheta clamat ad Deum, & dicit: *Percuſſiſti eos*, Jer. 5. 3.
& non doluerunt: attriviſti eos, & renuerunt accipere diſciplinam. Induraverunt facies ſuas ſuper petram, & noluerunt reverti. Quàm verè autem etiam in nos hoc cadat, res ipſa indicat. * Vaſtata eſt diu Gallia, ergo emenda- 90
ta eſt cùm vicina eſſet Hiſpania? Nec immeritò, quia nullus erat omnino timor, nulla correctio. Flammis, quibus arſerant Galli, Hiſpani ardere cęperunt. * In quo illud eſt, ut ſuprà dixi, ſceleratiſſimum, & graviſſi- 91
mum: quòd cùm arſerint, ut ita dicam, membra hominum peccatorum, curata non ſunt vitia peccantium. * Et ideò compulſus eſt criminibus no- 92
ſtris Deus, ut hoſtiles plagas de loco in locum, de orbe in orbem ſpargeret, & excitatas penè ab ultimis terrę finibus gentes etiam trans mare mitteret, quæ Afrorum ſcelera punirent. * Quid enim? Nunquid abductæ à 93
ſolò patrio degere intra Gallias non potuerunt? aut ne degerent, quem timebant, cùm illęſę à nobis uſque ad tempus illud cuncta vaſtaverint? Sed eſtò intra Gallias formidabant, quid in Hiſpania, ubi exercitus noſtros etiam bellando contriverant? nunquid conſiſtere, aut permanere metuebant, jam victores, jam triumphantes? quibus uſque ad hoc fortitudinis factum contingeret, aſcendere, & poſt experimenta belli diù parati intelligerent, ſibi Romanæ Reipublicæ vires, etiam cum barbarorum auxiliis, pares eſſe non poſſe. * Potuerunt ergo illic degere, nec timebant: ſed illa utique 94
cęleſtis manus, quę eos ad punienda Hiſpanornm flagitia illuc traxerat, etiam ad vaſtandam Africam tranſire cogebat. Ipſi denique fatebantur, non ſuum eſſe, quod facerent: agi enim ſe divino juſſu, ac perurgeri: ex quo intelligi poteſt, quanta ſint mala noſtra, ad quos vaſtandos, atque cruciandos ire barbari compelluntur inviti, ſecundùm illud ſcilicet quod vaſtator terrę Iſraeliticę rex Aſſyriorum ait: *Nunquid ſine Domini voluntate* Iſa. 36. 10.
aſcendi in locum iſtum? Dominus dixit mihi: Aſcende ad terram hanc, & demolire eam. Et alibi ſacer ſermo: *Hoc dicit Dominus exercituum Deus Iſrael: ec-* Jere. 25. 9.
ce ego mittam, & aſſumam Nabuchodonoſor regem Babylonis ſervum meum, venienſque percutiet terram Ægypti. * Undè agnoſcere poſſumus, cuncta quidem, 95
quę affliguntur, judicio Dei percuti, ſed tamen, ut ſępe memoravi, propter peccata ſubverti. Ac per hoc quicquid actum eſt, peccatis, non Deo aſcribendum: quia rectè illi rei factum aſcribitur, quę, ut ita fieret, exegit. Nam & homicida cùm à judice occiditur, ſuo ſcelere punitur, & latro, aut ſacrilegus, cùm flammis exuritur, ſuis criminibus concrematur. * Un- 96
dè & quod Vvandali ad Africam tranſierunt, non eſt divinę ſeveritati, ſed Afrorum ſceleri deputandum. Gravi enim eos antequam illuc pergerent,

ac

97 ac longa iniquitate traxerunt. * Et ideò intelligere debemus, quia pietatis
divinę fuit, quod pęnam diù debitam diſtulit: piaculorum autem, & cri-
minum, quòd aliquando peccator populus, quę merebatur, accepit: niſi
fortè Afros hoc non meruiſſe, credimus, cùm utique nulli magis, utpotè
in quos omnia ſimul improbitatum, atque impuritatum genera confluxerint.
98 * Cæteri enim homines, etſi nonnullis flagitiorum vitiis obligati ſunt, qui-
buſdam tamen non implicantur: etſi vinolentia non carent, malivolentia ca-
rent: etſi libidine æſtuant, rapacitati non ſerviunt. Multos denique, etſi
accuſat incontinentia corporum, ſimplicitas commendat animorum. In A-
fris penè omnibus nihil horum eſt, quod ad utrumque pertineat, id eſt,
bonum, æquè ac malum, quia totum admodum malum. Adeò excluſâ
naturæ originalis ſynceritate, aliam quodammodo in his naturam vitia fe-
99 cerunt. * Exceptis enim pauciſſimis Dei ſervis, ubi non omnia execratione
digna? Gothorum gens perfida, ſed pudica eſt: Alanorum impudica, ſed mi-
nus perfida. Franci mendaces, ſed hoſpitales: Saxones crudelitate efferi,
ſed caſtitate venerandi. Omnes denique gentes habent ſicut peculiaria ma-
100 la, ita etiam quædam bona. * In Afris penè omnibus neſcio, quid non
malum. Si accuſanda eſt inhumanitas, inhumani ſunt. Si ebrietas, ebrioſi
ſunt. Si falſitas, fallaciſſimi. Si dolus, fraudulentiſſimi. Si cupiditas, cupi-
101 diſſimi. Si perfidia, perfidiſſimi. * Impuritas eorum, atque blaſphemia his
omnibus admiſcenda non ſunt: quia illi, quæ ſupra diximus malis, aliorum
gentium vitia, his autem etiam ſua ipſorum vicerunt. Ac primùm, ut de
impuritate dicamus, quis neſcit, Africam totam obſcœnis libidinum tædis
ſemper arſiſſe: non ut terram, ac ſedem hominum, ſed ut Æthnam, putes,
102 impudicarum fuiſſe flammarum. * Nam ſicut Æthna inteſtinis quibuſdam
naturæ ferventis ardoribus, ſic illa abominandis jugiter fornicationum igni-
bus æſtuavit. Nec volo in hac re, aſſertionibus meis credi, teſtimonium re-
quiratur generis humani. Quis non omnes omnino Afros impudicos genera-
liter ſciat, niſi fortè ad Deum converſos, id eſt, fide, ac religione mutatos.
Sed hoc tàm rarum eſt, ac novum, quàm rarum videri poteſt quemlibet
103 Gajum non eſſe Gajum, aut quemcumque Sejum non eſſe Sejum. * Tam
infrequens eſt enim hoc & inuſitatum, impudicum non eſſe Afrum, quàm
novum, & inauditum, Afrum non eſſe Afrum. Ita enim generale in eis ma-
lum impuritatis eſt, ut quicunque ex eis impudicus eſſe deſierit, Afer non
104 eſſe videatur. * Nec diſcurram per loca ſingula, aut cunctas diſcutiam ci-
vitates, ne ſtudiosè videar quærere, aut inveſtigare, quæ dicam: una tan-
tùm univerſarum illic urbium principe, & quaſi matre contentus ſum, illa
ſcilicet Romanis arcibus ſemper æmula, armis quondam, & fortitudine,
105 poſt ſplendore, & dignitate; * Carthaginem dico, & urbi Romæ maximè
adverſariam, & in Africano orbe quaſi Romam, quæ mihi ideò in exem-
plum, ac teſtimonium ſola ſufficit: quia univerſa penitùs, quibus in toto
mundo diſciplina Reipublicæ vel procuratur, vel regitur, in ſe habuit.
106 * Illic enim omnia officiorum publicorum inſtrumenta, illic artium libera-
lium ſcholæ, illic philoſophorum officinæ, cuncta denique, vel linguarum
gymnaſia, vel morum, illic quoque etiam copiæ militares, & regentes mili-
tiam potentes, illic honor proconſularis, illic quotidianus judex & rector,
quan-

quantùm ad nomen quidem proconſul, ſed quantùm ad potentiam conſul:
* illic quoque omnes rerum diſpenſatores, & differentes inter ſe tàm gra- 107
du, quàm vocabulo dignitates, omnium ut ita dicam, platearum, & compitorum procuratores, cuncta fermè, & loca urbis, & membra populi gubernantes. Hac ergo tantùm contenti ſumus ad exemplum, ac teſtimonium cæterarum, ut intelligamus ſcilicet, quales illæ fuerunt civitates, quæ minores habuerunt probi officii procurationes, cùm viderimus, qualis extiterit,
ubi ſummi ſemper fuere rectores. * Quo loco propè eſt, ut pœniteat me 108
profeſſionis meæ, id eſt, quod ſuperiùs ſpopondi, cunctis prope Afrorum criminibus prætermiſſis, de impuritatibus præcipuè, ac blaſphemiis eorum,
me eſſe dicturum. * Video enim quaſi ſcaturientem vitiis civitatem, video 109
urbem omnium iniquitatum genere furentem: plenam quidem turbis, ſed magis turpitudinibus: plenam divitiis, ſed magis vitiis: vincentes ſe invicem homines nequitia flagitiorum ſuorum, alios rapacitate, alios impuritate certantes, alios vino languidos, alios cruditate diſtentos, hos ſertis redimitos, illos unguentis oblitos, cunctos vario luxus marcore perditos, ſed penè omnes una errorum morte proſtratos, non omnes vinolentia temulentos, ſed
omnes peccatis ebrios. * Populos putares non ſani ſtatus, non ſui ſenſus, 110
non animo incolumes, non gradu, quaſi in morem baccharum crapulæ catervatim inſervientes. Jam verò illud cujuſmodi, aut quàm grave, genere quidem diſpar, ſed iniquitate, non diſpar, niſi fortè in hoc diſpar, quia ma-
lus. * Proſcriptiones dico orphanorum, viduarum afflictiones, pauperum 111
cruces, qui ingemiſcentes quotidie ad Deum, finem malorum precantes, & quod graviſſimum eſt, interdum vi nimiæ amaritudinis, etiam adventum hoſtium poſtulantes, aliquando à Deo impetraverunt, ut everſionem tandem à barbaris, in commune tolerarent, quam ſoli ante à Romanis toleraverant.
* Sed eſtò hæc omnia prætermittantur, quia, & in toto fermè aguntur orbe 112
Romano, & ſpopondi, me de his malis, hoc loco pauca dicturum. Quid ergo impudicitia, atque impuritas, de qua loquor, nunquid non ad everſionem Afrorum ſola ſufficeret? quæ enim fuit pars civitatis non plena ſordibus? quæ intra urbem platea, aut ſemita non lupanar? Adeò penè omnia compita, omnes vias, quaſi foveæ libidinum interceperant, aut quaſi retia prætexerant; ut etiam, qui ab hac re penitus abhorrerent, tamen vitare vix
poſſent. * Latronum quodammodo excubias videres, commeantium viato- 113
rum ſpolia captantes, qui inſidiarum frequentium denſitate, ita admodum calles, omnes anfractus, ac diverticula ſepſiſſent; ut nullus fermè tàm cautus eſſet, qui non in aliquos inſidiarum laqueos incurreret, etiam qui ſe de
plurimis expediſſet. * Fœtebant, ut ita dixerim, cuncti urbis illius 114
cives, cœno libidinis, ſpurcum ſibimetipſis mutuæ impudicitiæ nidorem exhalantes. Sed horrori eis tamen horrida iſta non erant, quia idem omnes horror infecerat. Unam illic putes, fuiſſe libidinum, fornicationumque ſentinam, cœnum quaſi ex omni platearum, & cloa-
carum labe collectum. * Et quæ illic ſpes eſſe poterat, ubi præter id, 115
quod in Domini templo erat, nihil videri penitus, niſi ſordidum non licebat? Quamquam, quid dicam in Dei templo? hoc quippe totum ad ſacerdotes tantùm, & clerum pertinet, quos non diſcutio, quia Domini mei mi-

miniſterio reverentiam ſervo : & quos ita ſolos puros, arbitror, fuiſſe in al-
Gen. 19. tario , ſicut , pereuntibus Sodomis , ſolum Loth fuiſſe in monte legimus.
116 * Cęterum , quantum ad plebem pertinet, quis in illo numero caſtus fuit? Caſtum dico ? quis non fornicarius , non adulter , & hoc ſine ceſſatione , ſine termino ? Rurſum clamitem itaque eſt neceſſe. Quę ſpes in illo populo eſſe poterat, ubi cùm unus interdum adulter plebem eccleſiaſticam polluat, ibi inter tot millia, ſi diligentiſſimè quæreres, caſtum, vel in Eccleſia,
117 reperire vix poſſes . * Plus multò dicam, utinam hæc eſſent ſola, quæ diximus , & contenta illic virorum impuritas fuiſſet , ſolis ſordidarum mulierum fornicationibus inquinari. Illud gravius , & ſceleſtius , quòd illa , de
Rom. 1. quibus beatus apoſtolus Paulus cum ſumma animi lamentatione conqueritur, in Afris penè omnia fuerunt : ſcilicet quia maſculi, relicto naturali uſu fœminæ , exarſerunt in deſideriis ſuis in invicem , maſculi in maſculos turpitudinem exercentes , & mercedem , quam oportuit , erroris ſui in ſe-
118 metipſis recipientes . * Et ſicut non probaverunt , Deum ſe habere in notitia , tradidit illos in reprobum ſenſum, ut facerent , quæ non convenit . Nunquid hoc beatus Apoſtolus de barbaris , aut feris gentibus dixit ? non utique , ſed de nobis , id eſt ſpecialiter de Romanis : quos quidem Afri , quia nequaquam olim vincere imperio, ac ſublimitate valuerunt , quod po-
119 tuerunt unum , impuritate vicerunt. * Quicumque ergo jure, ſe mihi iraſci, putat, magis Apoſtolo iraſcatur, ſcilicet quia quod dicimus nos, fuiſſe Afros, hoc ille dixit, dominos eorum eſſe Romanos. Sed fortè id vel occultum, quod loquimur erat, & ſaltem hoc providebant procuratores , ne publicæ paſſim diſciplinæ oculos , civitatis ſcelera propalata polluerent .
120 * Quod ſi factum utique fuiſſet, quamvis multi extitiſſent opere ipſo ſordidi , non omnes tamen fuerant viſu, atque animo ſordidati: & ſolet res flagitioſa, quando agitur occultè, fidem facinoris non mereri. Supra autem omnem monſtruoſi piaculi execrationem eſt , ſcelus ſummum admittere ,
121 & pudorem ſceleris non habere. * Quid, rogo, fieri illic prodigioſius potuit ? in urbe Chriſtiana, in urbe eccleſiaſtica , quam quondam doctrinis ſuis Apoſtoli inſtituerant, quam paſſionibus ſuis Martyres coronarant, viri in ſemetipſis fœminas profitebantur, & hoc ſine pudoris umbraculo, ſine ullo verecundiæ amictu, ac ſi parum quippe piaculi eſſet, ſi malo illo malorum tantùm inquinarentur auctores: per publicam ſceleris profeſſionem,
122 fiebat etiam ſcelus integræ civitatis. * Videbat quippe hæc univerſa civitas, & patiebatur: videbant judices, & acquieſcebant: populus videbat, & applaudebat: ac ſic diffuſo per totam urbem dedecoris, ſceleriſque conſortio , etſi commune hoc omnibus non faciebant actus, commune omnibus faciebat aſſen-
123 ſus. * Sed finis aliquis forſitan mali, aut emendatio aliqua labis iſtius fuit? Quis credere, aut audire etiam poſſit, convertiſſe in muliebrem tolerantiam viros, non uſum ſuum tantùm, atque naturam, ſed etiam vultum, inceſſum , habitum, & totum quicquid penitùs, aut in ſexu eſt, aut in uſu viri: adeò verſa in diverſum omnia erant, ut cùm viris nihil magis pudori eſſe oporteat , quàm ſi muliebre aliquid in ſe habere videantur : illic nihil viris
124 quibuſdam turpius videretur , quàm ſi in aliquo viri viderentur . * Sed paucorum hoc , inquis , dedecus fuit: & quod non à pluribus perpetratum

tum

tum est, cunctis nocere non potuit. Jam quidem supra dixi sæpissimè, in
Dei populo etiam unius facinus pestem fuisse multorum: sicut ex furto *Josue 7.*
Achar fugit populus, sicut ex zelo Saulis exorta est pestilentia, sicut ex *1. Reg. 19.* *2. Reg. 24.*
David numeratione mortalitas: ita est enim Dei Ecclesia quasi oculus. * Nam 125
ut in oculum etiam si parva sordes incidat, totum lumen obcæcat: sic in
ecclesiastico corpore, etiamsi pauci sordida faciant, propè totum ecclesiastici splendoris lumen offuscant. Et ideò Salvator ipse principalem Ecclesiæ partem, oculum nominavit, dicens: *Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit.* Unde & Apostolus: *Nescitis,* inquit, *quia modicum fermenti totam massam corrumpit:* * quamvis ego illic non *Matt. 6. 22.* *1. Cor. 5. 6.*
126 modicum de hoc malo; sed nimis, fuisse dicam, non quia molles plurimi fuerint, sed quia mollities paucorum, labes est plurimorum. Nam etsi pauci sunt, qui dedecorosa sustineant, multi tamen sunt, qui paucorum sordibus polluantur. * Quemadmodum enim una meretrix multos fornicatores fa-
127 cit, sic plurimam populi partem inquinat paucorum effœminatorum abominanda permixtio. Et nescio, qui eorum ante Deum deteriores sint, cùm æquali in scriptis sacris forte damnentur. *Neque molles enim*, inquit, *neque masculorum concubitores regnum Dei possidebunt.* * Illud ergo magis ingemi- *1. Cor. 6. 10.*
128 scendum, atque lugendum est, quòd tale hoc scelus, crimen etiam totius Reipublicæ videbatur. Et universa Romani nominis dignitas, facinoris prodigiosi inurebatur infamia. Cùm enim muliebrem habitum viri sumerent, & magis muliebrem gradum fingerent, cùm indicia quædam sibi monstruosæ impuritatis innecterent, & fœmineis tegminum illigamentis capita velarent, atque hoc publicè in civitate Romana, urbe illic summa, & celeberrima: quid aliud, quàm Romani imperii dedecus erat, ut in medio Reipublicæ sinu execrandissimum nefas palàm liceret admitti? Potestas quippe magna, & potentissima, quæ inhibere scelus maximum potest, quasi probat, debere fieri, si sciens patitur perpetrari. * In cujus enim manu est, ut
129 prohibeat, jubet agi; si non prohibet, admitti. Iterum quia dolor exigit, ab his, qui irascuntur, requiro, in quibus hæc barbaris gentibus, aut facta sint unquam, aut fieri publica impunitate, licuerit? Denique, ne longiùs de hac re ambigere, aut investigare necesse sit, ipsos illos Africæ vastatores, Afrorum populis comparemus. * Videamus, quid simile a Vvandalis fa-
130 ctum sit, & certè barbari elatione tumidi, victoria superbi, delitiarum, ac divitiarum affluentia dissoluti: qui profectò, etiamsi continentissimi, & castissimi semper fuissent, mutari tamen tantâ rerum obsecundantium felicitate potuerunt: ingressi scilicet, ut divinis literis scriptum est, terram lacte, & melle manantem, fœcundam, opulentissimam, omnium deliciarum copiis quasi ebriam; in qua utique minimè mirum fuerat, si luxuriasset gens barbara, ubi similis quodammodo luxurianti erat ipsa natura. * Ingressos hæc *Exodi 13.*
131 loca Vvandalos, quis non putet, omni se vitiorum, atque impuritatum cœno immersisse, aut, ut levissimè dicam, saltem illa fecisse, quæ ab Afris jugiter facta fuerant, in quorum jura migrarant, & certè ob ea tantùm continentissimi, ac modestissimi judicandi erant, quos non fecisset corruptiores ipsa felicitas. * Quotus enim quisque sapientum est, quem secunda non mu- 132

 tent,

tent, cui non creſcat cum proſperitate vitioſitas: ac per hoc temperatiſſi-
mos fuiſſe Vvandalos eſt certum, ſi quales illi fuerant, qui capti, ac ſubju-
gati ſunt, tales illi fuiſſent victores. Igitur in tanta affluentia rerum, atque
133 luxuria, nullus eorum mollis effectus eſt. * Nunquid parùm videtur? cer-
tè familiariter etiam hoc nobiles fuere Romani. Sed quid adhuc addo? in
illis nullus, vel qui Romanorum illic mollium pollueretur inceſtu. Certè
hoc apud Romanos jampridem tale exiſtimatum eſt, ut virtus potius puta-
retur eſſe, quàm vitium, & illi ſe magis viribus præditos eſſe, crederent,
134 qui maximè viros fœminei uſus probroſitate fregiſſent. * Unde etiam illud
fuit, quòd Lixis puerorum quondam exercitus proſequentibus, hæc quaſi be-
nè meritis expeditionibus ſtipendia laboris decernebantur, ut quia viri for-
tes eſſent, viros in mulieres demutarent. Proh nefas! & hoc Romani? plus
addo: & hoc Romani non hujus temporis: attamen, ne veteres accuſemus,
Romani, ſed non antiqui, jam ſcilicet corrupti, jam diſſoluti, jam ſibi, &
ſuis diſpares, & Græcis, quàm Romanis ſimiliores, ut quod jam diximus,
minimè mirum ſit, ſi Romana Reſpublica aliquando patitur, quod jamdiu
135 meretur. * Hæc ergo impuritas in Romanis, & ante Chriſti Evangelium
eſſe cœpit, & quod eſt gravius nec poſt Evangelia ceſſavit. Et quis poſt
hæc non admiretur, populos Vvandalorum, qui ingreſſi urbem opulentiſſi-
mam, ubi hæc omnia paſſim agebantur, ita delitias corruptorum hominum
adepti ſunt, quo corruptelas morum repudiarent, & uſum bonorum poſſi-
derent, malorum inquinamenta vitantes. Sufficere igitur ad laudem eorum
hæc poſſunt talia, etiamſi alia non dicam: abominati enim ſunt virorum
136 impuritates. * Plus adhuc addo; abominati etiam fœminarum, horruerunt
luſtra, ac lupanaria, horruerunt concubitus, contactuſque meretricum.
Nunquid hoc credibile ullis videri poteſt, Romanos hæc admiſiſſe, barba-
ros horruiſſe? aut nunquid eſt poſt iſta, quæ dicimus, quod dici poſſe videa-
137 tur? Sed eſt tamen, & multò plus eſt. * Nam quòd vitaſſe eos res fœdas
diximus, minus eſt. Poteſt enim quis inhoneſta horrere, non tollere: illud
magni, & ſingularis eſt meriti, non ſolùm ipſum labe non pollui, ſed pro-
videre etiam, ne unquam alii polluantur. Procurator enim eſt quodammo-
do ſalutis humanæ, qui non tantùm id agit, ut ipſe bonus ſit, ſed efficere
hoc nititur, ut alii mali eſſe deſiſtant. Grande eſt profectò, quod dicimus,
138 grande ac ſupereminens. * Quis credat, Vvandalos in civitatibus Romanis
iſta feciſſe? Remota quippe eſt illis omnis carnis impuritas. At quomodo
remota? non ſicut removeri aliqua a Romanis ſolent: qui ſtatuunt non adul-
terandum, & primi adulterant: ſtatuunt, non furandum, & furantur: quam-
vis penè non poſſim dicere, quòd furentur: non enim ſunt, quæ agunt, fur-
ta, ſed latrocinia. Punit enim judex in alio peculatum, cùm ſit ipſe pecu-
lator: punit rapinam, cùm ſit ipſe raptor: punit ſicarium, cùm ſit ipſe gla-
diator: punit effractores clauſtrorum, & oſtiorum, cùm ſit ipſe everſor urbi-
um: punit expoliatores domorum, cùm ipſe ſit expoliator civitatum, atque
139 provinciarum. * Atque utinam illi tantùm, qui in poteſtate ſunt poſiti, &
quibus jus exercendorum latrociniorum honor ipſe largitur. Illud gravius,
ac magis intolerabile, quòd hoc faciunt, & privati iiſdem ante honoribus
functi. Tantùm eis adeptus ſemel honor dat beneficii, ut ſemper habeant
jus

jus latrocinandi. * Adeò etiam cùm deſtiterint ad miniſtrandum poteſta- 140
tem habere publicam, non deſinunt tamen ad latrocinandum poteſtatem ha-
bere privatam, ac ſi levior eſt poteſtas illa, quam habuerunt judices, quàm
hæc, quam privati habent. * In illa enim ſępè eis ſucceditur, in hac nun- 141
quam. Ecce quid valeant ſtatuta legum, ecce quid proficit definitio ſan-
ctionum, quæ illi ſpernunt maximè, qui miniſtrant. Sanè ad parendum hu-
miles, abjectique coguntur, compelluntur juſſis obtemperare pauperculi: &
niſi obtemperaverint, puniuntur. Eandem enim rationem habent in hac re,
quàm in tributis. Soli juſſis publicis ſerviunt, ſicut ſoli tributa ſolvunt, ac
ſic in ipſis legibus & in ipſa juſta rerum præceptione maximum injuſtitiæ
ſcelus agitur, cùm ea minores, quaſi ſacra obſervare coguntur, quæ majores
jugiter, quaſi nulla conculcant. * Exceſſi paulisper cœptum ſermonis ordi- 142
nem, rerum indignitate compulſus. Nunc ad ſuperiora redeamus. Dixi-
mus quippe plenas fuiſſe impuritatibus monſtruoſis Africæ civitates, & prę-
cipuè illic reginam, & quaſi dominam. Vvandalos autem iis omnibus non
fuiſſe pollutos. * Non tales ergo iſti, de quibus loquimur, barbari ad 143
emendandam noſtrarum turpitudinum labem extiterunt; abſtulerunt enim
de omni Africa ſordes virorum mollium, contagiones etiam horruere mere-
tricum; nec horruerunt tantum, aut temporariè ſubmoverunt, ſed penitùs
jam eſſe non fecerunt.* O pie Domine, o Salvator bone, quantum efficiunt 144
per te ſtudia diſciplinæ, per quæ mutari poſſunt vitia naturæ, ſicut ab illis
ſcilicet immutata ſunt: at quomodo immutata? Intereſt enim non ſolùm
effectus rerum, ſed etiam effectuum cauſas dicere. Difficilè eſt quippe im-
pudicitiam verbo, aut juſſione tolli, niſi fuerit ablata: & difficile eſt, pudi-
citiam verbo exigi, niſi fuerit exacta. * Quod iſti utique ſcientes ſic impu- 145
dicitiam ſummoverunt, quod impudicas conſervaverunt, non interficientes
mulierculas infelices: ne vitiorum curam crudelitate reſpergerent, & dum
peccata auferre cuperent, ipſi in peccatorum reſecatione peccarent. Sed ita
errantes emendaverunt, ut factum eorum medicina eſſet, pœna non eſſet:
juſſerunt ſiquidem, & compulerunt omnes ad maritalem thorum tranſire
meretrices. * Scorta in connubia verterunt, implentes ſcilicet Apoſtoli di- 146
ctum, atque mandatum. *Et ut unaquæque mulier virum habeat ſuum, &* 1 Cor. 7.2.
unuſquiſque vir conjugem ſuam, ut quia cohiberi incontinentia ſine hac car-
nalis uſus permixtione non poſſet, ita legitimum uſum calor corporalis ac-
ciperet, ut peccatum incontinentia non haberet. * In quo quidem non id 147
tantummodo proviſum eſt, ut viros fœminæ haberent, quæ ſine viris eſſe
non poſſent, ſed etiam ut per conſervatores domeſticos ſalvæ eſſent; quæ ſe-
ipſas ſervare neſcirent, & adhærentes jugiter gubernaculo maritali, etiam ſi
ad improbum eas facinus conſuetudo anteactæ impuritatis illiceret, conju-
galis tamen cuſtodia ab improbitate prohiberet. * Addiderunt quoque ad 148
libidinem comprimendam, ſeveras pudicitiæ ſanctiones, decretorum gladio
impudicitiam coercentes, ut puritatem ſcilicet utriuſque ſexus, & domi
connubii ſervaret affectus, & in publico metus legum: ac ſic duplici præſi-
dio caſtimonia niteretur, cum & intus eſſet quod amaretur, & foris quòd
timeretur. * Leges autem illorum nequaquam illis ſunt legibus conſenta- 149
neæ, quæ ita partem improbitatis removent, ut partem obſcœnitatis admit-

tant, ut Romana illa decreta, quæ ſcortatores quidem ab alienis uxoribus
removerunt, ad omnes autem ſolitarias paſſim admiſerunt, adulteria vetan-
tes, lupanaria ædificantes. Timuerunt videlicet, ne nimis caſti homines, ac
puri eſſent, ſi ab omni eos penitus impuritate prohiberent. At non barba-
150 ri, quoniam Romani non ſunt. Parum eſt quod dicimus. * Quæ nobis, ro-
go, ante Deum, aut vitæ eſſe, aut veniæ ſpes poteſt, quando caſtitatem in
barbaris cernimus, & nos ſic caſti ſumus? Erubeſcamus, quæſo, & confun-
damur. Jam apud Gothos impudici non ſunt, niſi Romani, jam apud Vvan-
151 dalos, nec Romani. * Tantùm apud illos profecit ſtudium caſtimoniæ, tan-
tùm ſeveritas diſciplinæ, non ſolùm, quod ipſi caſti ſint, ſed ut rem dica-
mus novam, rem incredibilem, rem penè etiam inauditam, caſtos etiam
Romanos eſſe fecerunt. Si infirmitas id humana pateretur, exclamare ſu-
152 per vires meas cuperem, ut toto orbe reſonarem. * Pudeat vos Romani ubi-
que populi, pudeat vitæ veſtræ, nullæ penè urbes luſtris, nullæ omnino im-
153 puritatibus vacant, niſi illæ tantùm, in quibus barbari eſſe cœperunt. * Et
miramur, ſi miſeri, qui tàm impuri ſumus, miramur, ſi ab hoſte viribus
vincimur, qui honeſtate ſuperamur? Miramur, ſi bona noſtra poſſident, qui
mala noſtra execrantur? Nec illos naturale robur corporum facit vincere,
154 nec nos naturæ infirmitas vinci. * Nemo ſibi aliud perſuadeat, nemo aliud
Vitia nos vicerunt arbitretur, ſola nos morum noſtrorum vitia vicerunt.

LIBER OCTAVUS.

ARGUMENTUM.

Voluntatem a permissione divina in suppliciis hominum non multum distare affirmat. Afrorum blasphemias prius in Deum, & deinde servorum Dei irrisiones enumerat; feliciterque inceptum de Providentia opus absolvit

ARbitror, imò certus sum, fastidiosam plurimis styli hujus prolixita- 1
tem fore, maximè quia morum nostrorum vitia castigat. Omnes e-
nim admodum se laudari, volunt. Nulli grata reprehensio est, imò, quod
pejus multò est, quamlibet malus, quamlibet perditus mavult mendaciter
prædicari, quàm jure reprehendi, & falsarum laudum irrisionibus decipi,
quàm saluberrima admonitione servari. * Et cùm hæc ita sint, quid agen- 2
dum est? nunquid voluntati improborum hominum serviendum? aut si si-
bi illi etiam frivolas laudes deferri volunt, decet nos frivola, atque irriden-
da deferre? maximè cùm a fidelibus viris, nec illi quidem irrideri debeant,
qui se rideri volunt: sicut ne illi quidem mendaciter prædicari, qui se cu-
piunt titulo falsę laudis ornari: quia non tàm illud quod unusquisque eo-
rum cupiat audire, quàm quid nos dicere, deceat, considerandum est: præci-
puè cùm propheta dicat: *Væ illis, qui dicunt dulce amarum, aut amarum dulce*: Isa. 5. 20.
* ac per hoc modis omnibus tenenda veritas, ut quod in re est, hoc & in 3
verbis sit: quæ in se dulcedinem habent, dulcia: quæ amaritudinem, amara
dicantur: præsertim nunc in negotio sacro, ubi a plurimis nostræ iniquita-
tes, tanquam Deo dulces existimantur: & ne accusabiles ipsi esse videantur,
Deum accusare præsumunt. * Cùm enim eum incuriosum, & negligentem, 4
resque humanas, aut non ex judicio gubernare, aut etiam nec gubernare,
blasphement: quid aliud utique Deum, quám inertiæ, & abusionis, & ini-
quitatis accusant? O humanæ insipientiæ cæcitatem! O insanæ temeritatis
furorem! Deum ergo, o homo, incuriosum, ac negligentem vocas. * Si quem- 5
libet ingenuorum hominum hac contumelia læderes, injuriarum insolentium
reus esses: certè si illustriorem quempiam, aut sublimiorem, etiam censu-
ram juris publici sustineres. * Pupillis enim, vel maximè prodigis hæc obii- 6
ciuntur opprobria, perditorum hoc adolescentium speciale convicium est,
ut abusores scilicet, & incuriosi, ac negligentes rerum suarum esse dican-
tur. * O sacrilegæ voces! O profanæ procacitates! Deum ergo hoc esse di- 7
cimus, quod etiam inter homines non nisi perditissimos nuncupamus, quam-
vis non sola ista dicantur. Nota quippe ei, ut ante jam dixi, etiam ini-
quitatis impingitur. * Si enim nos, quæ patimur, non meremur, & indigni 8
miseriarum præsentium tolerantia sumus, injustum utique Deum dicimus,
qui nos jubeat, mala indigna tolerare. * Sed non tàm, inquis, jubet, quàm 9
permittit: acquiescamus, hoc ita esse: sed quàm longè, quęso, est à jubente
permittens? qui enim sinit, nos ista perferre, & prohibere potest, ne perfe-
ramus, probat absque dubio, debere perferre, & quæcunque patimur, su-
stinere. * Unde videmus, quia judicii est, sed justa permissio: ita isti, de 10
quibus loquimur, qui sic inhibuerunt scorta, ut adulteria; qui & fœminas
nul-

nullis , voluerunt esse fœminas , nisi maritis suis, & viros nullis, voluerunt
11 mulieribus esse masculos, nisi uxoribus suis. * Qui evagari obscœnas libidines extra legitimum thorum non sinunt , leges suas scilicet ad divinæ legis regulam dirigentes, ut nihil sibi in hac re crederent, licere quod Deus voluit, non licere. Et ideo non putaverunt à se ulli homini permittendum, nisi quod
12 fuisset omnibus à divinitate permissum. * Scio, quàm intolerabilia quibusdam videantur ista, quæ diximus, sed ratione rerum agendum est, non libidine voluptatum. Dicat mihi quisquis ille est , qui indignatur , me ita dicere.
13 * Numquid non sapientissimus omnium Socrates semper existimatus testimonio scilicet etiam Delphici dęmonis; qui, quasi princeps philosophorum, sic, ut dęmoniorum erat. Videamus ergo, quas Socrates de pudicitia leges sanxerit, & quas illi, de quibus loquimur. *Uxorem*, inquit Socrates, *propriam nullus habeat , matrimonia enim cunctis debent esse communia : sic namque major erit concordia civitatum , si omnes viri fœminis sine discretione omnibus misceantur , & omnes fœminæ se omnibus viris sine distinctione substernant : ac sic fiant omnes viri*
14 *omnium mulierum mariti , omnes fœminæ virorum omnium uxores*. * Nunquid ullum unquam, aut Phræneticum, aut Dæmoniacum varia insaniarum labe furiosum, tale aliquid locutum esse agnovimus? Tu dicis maximè philosophorum hac ratione omnes viros esse fœminarum omnium maritos, & omnes fęminas virorum omnium uxores, & parvulos omnes omnium filios: at ego hac ratione dico, neque ullum virum ullius fœminæ maritum, neque ullam mulierem ullius mariti uxorem , neque ullum pignus ullius parentis filium .
15 * Ubi enim promiscua omnia , & confusa sunt , nemo est qui suum possit aliquid vendicare . Nec suffecit sapientissimo, ut quidam ajunt, philosopho docere hoc , nisi ipse fecisset , uxorem enim suam alteri viro tradidit. Scilicet sicut etiam Romanus Cato, id est, alius Italiæ Socrates . Ecce quæ & Romanæ , & Atticæ sapientiæ exempla , omnes penitùs maritos , quantùm
16 in ipsis fuit lenones uxorum suarum esse fecerunt. * Sed vicit tamen Socrates, qui de hac re, & libros condidit, & momoriæ hæc pudenda mandavit. Plus habet, unde gloriari præceptis suis possit. Quantùm ad doctrinam suam
17 pertinet, lupanar enim fecit mundo. * Injustè damnatus dicitur à judicibus, & verum est . Rectius enim hæc eum talia prædicantem genus damnaret humanum , sicut absque dubio damnavit . Nam cùm in hac re doctrinam ejus omnes repudiaverint , omnes eam non solùm sententiæ auctoritate, sed
18 quod multò majus est, vitæ electione damnaverunt, & rectè. * Conferantur enim cum iis , quæ ille constituit , illa quæ statuerunt ii , quos dominari Africæ Deus jussit . Statuit ille, ut nullus penitùs haberet uxorem suam, isti ut nullus penitùs non suam : ille , ut omnis fœmina viris omnibus subjaceret , isti , ut nulla fœmina alium , quàm suum virum nosceret, ille
19 generationem mixtam , atque confusam , isti puram , & ordinatam: * ille omnes domos scortari voluit , isti nullam : ille in cunctis habitaculis lupanaria est conatus ædificare: isti etiam è civitatibus sustulerunt: ille prostare voluit omnes virgines: isti castas fecere meretrices: atque utinam hic Socratis tantùm error fuisset, non & complurium Romanorum , ac penè omnium, qui etsi nequaquam Socratis vitam in cæteris, in hac re tamen socratica instituta sectantur, quia, & complures viri uxores plurimas singuli, & innumeræ mulie-

Socrates de cōmunibus uxoribus.

Magnæ urbes impuriores

mulieres viros complures ſingulæ habent, omnes denique civitates, nunquid
non luſtris plenæ ſunt, ac lupanaribus fœtent? Et quid dixi omnes? certè
nobiliſſimæ quæque, ac ſublimi adeò dignitate: quæ etiam prærogativa eſt
honorum in magnis urbibus, ut quantum pręcellunt cęteris magnitudine,
tantum præſtent impuritate. * Et quæ eſſe, rogo, Romano ſtatui ſpes po- 20
teſt, quando caſtiores, ac puriores ſunt, de quibus dixi? ex ſententia ſuper-
na certè eſt, quòd patimur. Cùm enim ſint omnia ditionis ſacræ, & nutu
Dei cuncta moderentur, quicquid malorum quotidie pęnarumque perferi-
mus, cenſura eſt divinæ manus: quam utique cenſuram nos inardeſcere fa-
cimus, & peccatis noſtris jugiter commovemus. * Nos cęleſtis iræ ignem 21
accendimus, & excitamus incendia, quibus ardeamus, ut rectè utique quo-
ties mala iſta perferimus, etiam ad nos dici illud propheticum poſſit: *Ite in* *Eſa. 50.*
flammam ignis, quam accendiſtis. Ac per hoc juxta ſententiam ſacram: Ipſe *Pſal. 7.*
ſibi parat peccator quiſque, quod patitur. * Nihil eſt itaque quòd de ca- 22
lamitatibus noſtris Deo imputare poſſimus. Nos calamitatum noſtrarum
auctores ſumus. Deus enim pius eſt, & miſericors, & qui, ut ſcriptum eſt, *1. Tim. 2.*
neminem velit perire, vel lædere. Nos ergo adversùm nos omnia facimus.
* Nihil itaque, nihil eſt in nobis, crudelius nobis. Nos, inquam, nos etiam, 23
Deo nolente, cruciamus. Sed videlicèt adversùm meipſum dicere arbitror,
qui cùm ſuperiùs dixerim, ob peccata noſtra nos puniri à Deo, nunc dicam,
nos puniri à nobis ipſis. Utrumque verum eſt, à Deo quippe punimur, ſed
ipſi facimus, ut puniamur. * Cùm autem punire nos ipſi facimus, cui du- 24
bium eſt, quin ipſi nos noſtris criminibus puniamus: quia quicunque dat cau-
ſam, qua puniatur, ipſe ſe punit, ſecundùm illud: Funibus peccatorum ſuo- *Pſal. 11.*
rum unuſquiſque conſtringitur. Ergo ſi funibus peccatorum ſuorum per-
verſi homines alligantur, ipſe ſe abſque dubio alligat peccator quiſque,
cùm peccat. * Sed quia de impuritate Afrorum jam multa diximus, nunc 25
de blaſphemiis ſaltem pauca dicamus. Profeſſa enim illic jugiter plurimo-
rum paganitas fuit. Habent quippe intra muros patrios inteſtinum ſcelus:
Cœleſtem illum ſcilicet: Afrorum dæmonem dico, cui ideo reor, veteres
pagani tàm ſpecioſæ appellationis titulum dederunt, ut quia in eo non
erat numen, vel nomen aliquod eſſet: & quia non habebat aliquam ex
poteſtate virtutem, haberet ſaltem ex vocabulo dignitatem. * Quis 26
ergo illi idolo non initiatus, quis non à ſtirpe ipſa, forſitan etiam
à nativitate, devotus? nec loquor de hominibus, ſicut vita, ita
etiam profeſſione, ac vocabulo paganis, & qui ſicut profani erant erro-
re, ſic nomine. Tolerabilior quippe eſt, & minùs nefaria gentilitas in ho-
minibus profeſſionis ſuæ, illud pernicioſius, ac ſceleſtius, quod multi eo-
rum, qui profeſſionem Chriſto dicaverant, mente idolis ſerviebant. * Quis 27
enim non eorum, qui Chriſtiani appellantur, Cœleſtem illum, aut poſt
Chriſtum adoravit, aut quod eſt pejus, multò antè quàm Chriſtum? Quis
non dæmoniacorum ſacrificiorum nidore plenus, divinæ domus limen intra-
vit, & cum favore ipſorum dęmonum Chriſti altare conſcendit? ut non tàm
immanis criminis fuiſſet ad templum Domini non venire, quàm ſic venire:
quia Chriſtianus, qui ad eccleſiam non venit, negligentiæ reus eſt: qui au-
tem ſic venit, ſacrilegii. * Minoris enim piaculi res eſt, ſi honor Deo non 28
de-

deferatur, quàm si irrogetur injuria: ac per hoc quicunque ista fecerunt,
non dederunt honorem Deo, sed derogarunt. Nam etiam ipsam quodam-
modo ecclesię salutationem idolo pręstiterunt: quia secundi loci officiositas
29 honori illius proficit, cui principalia deferuntur. * Ecce, quę Afrorum, &
maximè nobilissimorum fides, quę religio, quę Christianitas fuit. Diceban-
1.Cor.10. tur Christiani ad contumeliam Christi, cùm Apostolus declamet: *Non pote-*
21. *stis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum. Non potestis mensæ Domini*
30 *participare, & mensæ dæmoniorum.* * Illis hoc satis non erat, ut cum calice
Dei calicem biberent dęmoniorum, nisi illum etiam prętulissent: nec suffi-
ciebat, ut mensam dęmonum mensę dominicę compararent, nisi post su-
perstitionum nefarium cultum ad Dei templa venientes sacrosanctis Christi
altaribus, ductu ipsius diabolici spiritus, spurcissimum nidorem inhalassent.
At inquis, non omnes ista faciebant, sed potentissimi quique, ac sublimissi-
31 mi. * Acquiescamus, hoc ita esse. Sed cùm ditissimę quæque, ac potentis-
simæ domus turbam faciant civitatis, vides, perpaucorum potentium sacri-
32 lega superstitione urbem cunctam fuisse pollutam. * Nemini autem dubi-
um est, omnes dominorum familias, aut similes esse dominis, aut deterio-
res: quamvis hoc vsitatius, ut deteriores: ac per hoc cùm etiam domini bo-
ni servos vel maximè malos habeant, promptum est, intelligere, quales il-
lic familiæ omnes fuerint, cùm serviles animos jam per se malos, etiam do-
33 minorum faceret nequitia pejores. * Estò ergo illa, quæ diximus, ad po-
tentissimos quosque, ac nobilissimos pertinuerunt, nunquid illa leviora, quæ
nobilibus, ignobilibusque communia? odia scilicet, atque execrationes san-
34 ctorum omnium dico. Sacrilegii quippe genus est, Dei odisse cultores. * Si-
cut enim, si servos nostros quispiam cędat, nos in servorum nostrorum cedit
injuria: Etsi à quoquam filius verberetur alienus, in suplicio filii pietas pa-
Matth.10. terna torquetur: Ità, & cùm servus Dei à quocumque lęditur, majestas di-
40. vina violatur, dicente idipsum ad apostolos suos Domino: *Qui vos recipit,*
35 *me recipit, & qui vos spernit, me spernit.* * Benignissimus, ac piissimus Do-
minus, communem sibi cum servis suis, & honorem simul, & contumeliam
facit, ne quis cùm lęderet Dei servum, hominem tantùm à se lædi, arbi-
traretur: cùm absque dubio injuriis servorum dominicorum, Dei admisce-
Zach.2.8. tur injuria, testante id suis Deo affectu indulgentissimo in hunc modum:
36 *Quoniam qui vos tangit, quasi qui tangit pupillam oculi mei.* * Ad exprimen-
dam teneritudinem pietatis suę, tenerrimam partem humani corporis nomi-
navit, ut apertissimè intelligeremus, eum tàm parva sanctorum suorum
contumelia lædi, quam parvi verberis tactu humani visus acies læderetur.
37 Insectabantur itaque Afri, atque oderant servos Dei, & in iis Deum. * Sed
quæritur forsitan, quibus modis probetur odium illorum. Scilicet, quibus
etiam Judæorum odia comprobantur in Christum, cùm dicebant ad eum:
Jo. 8. 48. *Samaritanus es, & dæmonium habes:* cùm irridebant, cùm maledicebant, cùm
insufflabant in faciem ejus, & frendebant dentibus super caput ejus. Unde
etiam in Psalmis dicit Salvator ipse, qui pertulit: *Omnes, qui conspiciebant,*
Ps.34.16. *aspernabantur me, & locuti sunt labiis, & moverunt caput.* Et alibi *Tentaverunt,*
38 inquit, *me, & deriserunt derisu, frenduerunt in me dentibus suis.* * Ita igitur
& in Monachis, id est sanctis Dei, Afrorum probatur odium, quia irride-
bant

bant ſcilicet, quia maledicebant, quia inſectabantur, quia deteſtabantur, quia omnia in illos penè fecerunt, quæ in Salvatorem noſtrum Judęorum impietas fecit, antea quàm ad effuſionem ipſam divini ſanguinis perveniret. * Sed iſti, inquis, ſanctos non occiderunt, ſicut Judęos feciſſe, legimus. 39
An occiderint, neſcio, non affirmo. Sed tamen magna defenſio, ſi hoc tantùm in eis de paganorum non fuit perſecutione, quod habet perſecutio ipſa poſtremùm. * Putemus ergo, occiſos illic non eſse ſanctos, ſed quid faciemus, quòd non ſunt longè ab occidentibus, qui animo occiſionis oderunt? 40
præſertim cùm Dominus ipſe dicat: *Qui odit fratrem ſuum ſine cauſa, homicida eſt*, quamvis non ſine cauſa perſecuti ſunt ſervos Dei. * Nam quis dicere poſſit, quòd ſine cauſa, homines ſcilicet omnibus à ſe vitæ, ac morum ſtudiis diſcrepantes, in quibus nihil videbant ſuum, quoniam Dei totum. Maxima enim cauſa eſt diſcordiarum, diverſitas voluntatum: quia fieri, aut omnino non poteſt, aut vix poteſt, ut eam rem in alio quiſquam diligat, à qua ipſe diſsentit. * Itaque eos non ſine cauſa, ut dixi, oderunt, in quibus omnia ſibi æmula, atque inimica cernebant. Illi enim vivebant jugiter in nequitia, iſti in innocentia: illi in libidine, iſti in caſtitate: illi in luſtris, iſti in monaſteriis: illi propè jugiter cum diabolo, iſti ſine ceſsatione cum Chriſto. * Non ſine cauſa itaque iſtud fuit, quòd intra Africæ civitates, & maximè intra Carthaginis muros palliatum, & pallidum, & reciſis comarum fluentium jubis, ad cutem tonſum videre, tàm infelix ille populus, quàm infidelis ſine convitio, atque execratione vix poterat. * Et ſi quando aliquis Dei ſervus, aut de Ægyptiorum cœnobiis, aut de ſacris Hieroſolymorum locis, aut de ſanctis eremi venerandiſque ſecretis ad urbem illam officio divini operis acceſſit, ſimul ut in populo apparuit, contumelias, ſacrilegia, & maledictiones excepit. * Nec ſolùm hoc, ſed improbiſſimis flagitioſorum hominum cachinnis, & deteſtantibus ridentium ſibilis, quaſi taureis cædebatur, verè, ut ſi quis ea inſcius rerum fieri videret, non aliquem hominem ludificari, ſed novum, inauditumque monſtrum abigi, atque exterminari arbitraretur. Ecce Afrorum, & præcipuè Carthaginenſium fidem. * Tutiùs quondam apoſtolis paganas urbes licuit intrare, & minùs primum eorum adventum, atque conſpectum feri illi, atque barbari ſacrilegorum coitus deteſtabantur. Sanctum electionis vas Paulum apoſtolum de unius Dei cultu, & majeſtate dicentem, ſuperſtitioſiſſimus licèt Athenienſium populus, patienter audivit. Lycaonii autem intantùm etiam admirati ſunt, ut cùm apoſtolis divinas virtutes ineſſe cernerent, eſſe eos homines, non putaverint. * Intra Carthaginem verò apparere in plateis, & compitis Dei ſervos ſine contumelia, atque execratione, vix licuit. Perſecutionem hoc quidem fuiſſe, non putant: quia non & occiſi ſunt. Latrones hoc quidem proverbio uti ſolent, ut quibus non auferant vitam, dediſſe ſe, dicant. * Sed in urbe illa non tàm hominum fuerunt hæc beneficia, quàm legum. Interfici enim indemnatum quemcunque hominem, etiam duodecim tabularum decreta vetuerunt. Ex quo agnoſcitur, quòd magna illic prærogativa dominicæ religionis fuit, ubi ideò tantùm ſervis Dei licuit evadere, quia à pagano jure defenſi ſunt, ne Chriſtianorum manibus trucidarentur. * Et miramur, ſi nunc barbaros illi perferunt, cùm videamus quòd 49

Margin: 1. Jo. 3. (at "præſertim"); 41 (at "da eſt"); 42 (at "gat, à qua"); 43 (at "cum Chriſto"); 44 (at "lus, quàm"); 45 (at "melias"); 46 (at "nenſium"); Act. 17. (at "apoſtolum"); Act. 14. (at "tiam admirati"); 47 (at "eos homines"); 48 (at "ſe ſe, dicant").

N ſan-

ſancti viri in illis barbaros pertulerunt: juſtus ergo eſt Dominus , & juſtum
Gal. 6. judicium ſuum . Quæ enim , ut ſcriptum eſt , ſeminarunt , hæc & metunt,
ut verè videatur de improbitate illius gentis dixiſſe Dominum: Reddite ei
Ierem. 50. ſecundùm opus ſuum , juxta omnia quæ fecit , facite illi , quia contra Do-
50 minum erecta eſt . * Miremur itaque , aut indignemur , quod aliqua nunc illi
ab hominibus mala perferant : multò illa majora ſunt , quæ ipſi in Deum
antè fecerunt : ſi juxta perſonarum diverſitatem exiſtimentur , quæ patiantur,
& quæ fecerunt .

Octo Librorum
SALVIANI MASSILIENSIS
EPISCOPI
De vero Judicio , & Providentia DEI

F I N I S .

Claruit ſub Zenone Imperatore
An. Dom. CCCC.LXXX.

SAL-

SALVIANI
MASSILIENSIS ECCLESIÆ
PRESBYTERI
EPISTOLÆ.

ARGUMENTUM EPISTOLÆ PRIMÆ.

Sodalibus, ut ex contextu apparet, commendat propinquum ſuum Adoleſcentem; Coloniæ in ſervitutem abſtractum; cujus ope deſtituta mater Vidua, licèt nobilis, barbaris operam ſuam dietim ad vitam tolerandam locabat.

O AMOR, quid te appellem? neſcio: bonum, an malum: dulcem; 1
an aſperum: ſuavem, an jucundum? Ita enim utroque plenus es, ut utrumque eſſe videaris. Amari à nobis noſtros honeſtum eſt, lædi acerbum: & tamen hoc ejuſdem eſt interdum animi, ejuſdemque pietatis; & cùm ſpecie diſſentiat, ratione concordat. Amor quippe nos facit noſtros amare, amor interdum cogit offendere, utrumque unum eſt, cùm tamen
aliud amoris habeat gratiam, aliud odii patiatur offenſam. * Quàm grave 2
hoc, quæſo, mi dilectiſſimi, aut quàm acerbum eſt, ut cauſa odii, amor eſſe cogatur? Quod quidem cùm ſępe aliis, tum etiam mihi accidiſſe nunc ſatis vereor, ut dum adoleſcentem hunc, quem ad vos miſi, tradere individuis meis cupio, uni ſtudens, multis moleſtus ſim, & amor ejus offenſa ſit cæterorum: quamquàm hi, qui ſatis diligunt, non citò offendantur.
* Sed ego inſinuationem meam minùs gratam fore quibuſdam, timens; 3
etiam imminutionem gratiæ, offenſam puto. Placere enim dilectis meis plurimùm cupiens, moleſtiam illorum, reatum meum credo; & niſi eis ſatis placuero, ſupplicium diſplicentis fero. * Quamquam hoc metuendum 4
in vobis omnino non ſit, qui totum me in vos recipientes, etiam apud alios pro me timetis. Tantùm enim abeſt, ut diſplicere ego charitati, ac ſenſui veſtro poſſim, ut etiam illud mecum reformidetis, ne ego quibuſdam
fortè diſpliceam, mi dulciſſimi, ac dilectiſſimi mei. * Adoleſcens, quem 5
ad vos miſi, Agrippinæ cum ſuis captus eſt, quondam inter ſuos non parui nominis, familia non obſcurus, domo non deſpicabilis, & de quo aliquid fortaſſe ampliùs dicerem, niſi propinquus meus eſſet. Hoc enim fit, ut mi-
nùs dicam, ne de meipſo dicere videar, de illo plura dicendo. * Matrem 6
ergo is, de quo dico, Agrippinæ viduam reliquit, probam, honeſtam, & de qua forſitan audacter dicere valeam, verè viduam. Nam præter cæteras caſtimoniæ, ſapientiæque virtutes, eſt etiam fide nobilis, quæ omnibus ſemper ornatibus ornamento eſt: quia ſine hac nihil tàm ornatum eſt, quod
ornare poſſit. * Hæc ergo, ut audio, tantæ illic inopiæ, atque egeſtatis 7
eſt, ut ei nec reſidendi, nec abeundi facultas ſuppetat: quia nihil eſt, quod, vel ad victum, vel ad fugam opituletur; ſolum eſt, quòd merce-

nario opere victum quæritans, uxoribus barbarorum locatitias manus subdit: ita licèt per Dei misericordiam vinculis captivitatis exempta sit,
8 cùm jam non serviat conditione, servit paupertate. * Hæc igitur habere me hic nonnullorum sanctorum gratiam non falsò suspicans (Nec enim nego, ne negator gratiæ ingratus fiam: sed planè sicut habere me eam, non nego, ita non mereri me, certò scio; intantùm, ut etiam si est aliqua in me illa, ego tamen illius causa non sim: quia si qua est in me gratia, ob eos, ni fallor, maximè data est, quorum intererat, ut gratus essem: ut verendum forsitan mihi sit, ne negans his, quod propter eos cœpi, non tàm
9 meam rem his negare videar, quàm ipsorum.) * Hæc igitur, aut id quod est, aut plus quàm est, in me esse existimans, misit ad me hunc, quem ad vos ego fore ut agente me & adnitente amicorum meorum gratia, propinquorum meorum esset auxilium. Feci ergo id, quod rogatus sum, sed tamen parcè, & apud paucos, ne gratia ipsa ingratè uterer. Commendavi
10 hunc aliis, commendo vobis: licèt non æquè aliis, ut vobis. * Primùm quia commendari satis vobis eum, qui est meus, ita ut ipsum me, non necesse est: deinde, quia cùm me portionem vestri existimetis, necesse est, eum, qui mei portio est, vestri quoque aliquatenus portionem esse ducatis.
11 * Postremò, quòd commendatio ipsa, sicut diversi generis, ita etiam excellentioris est charitatis. Aliis enim commendavi hunc corpore, vobis spiritu: aliis in emolumenta præsentium, vobis in spem futurorum: aliis ob brevia, atque terrena, vobis ob sempiterna, atque divina, & rectè: ut quia carnalia vobis minùs quàm spiritalia dona suppetunt, illa ego magis à
12 vobis peterem, quibus vos magis abundabatis. * Suscipite ergo, quæso, hunc, ut mea viscera, & quantùm in vobis est, vestra, facite, illicite, & adhortamini, docete, instruite, formate, gignite. Christi Domini misericordia tribuat, ut quia ei id magis expedit, qui nunc propinquus me-
13 us est, & cæterorum, vester esse incipiat potiùs, quàm suorum. * Admittite, quæso, hunc in illas beatas, ac sempiternas domus, recipite in sacra horrea, aperite cœlestes thesauros, & ita agite, ac peragite, ut dum hunc in thesaurum vestrum conditis, partem thesaurorum ipsum esse faciatis.
14 * Potens est illa ineffabillis Dei pietas, ut dum eum in consortium spiritalium bonorum adoptatis, divitias, quas in ipsum effunditis, per ipsum au-
15 geatis. * Et sanè si quid in ipso est bonæ indolis, non magnæ vobis difficultatis spes ejus, ac salus esse debebit, etiam si nihil ex vobis audiat: sufficere ei hoc ipsum convenit, quòd vos videt. Valete.

ARGUMENTUM EPISTOLÆ SECUNDÆ.

Blandè cum Eucherio conqueritur Ecclesię Lugdunensis Episcopo, recens creato, non literis, sed voce tabellarii consalutationem abs se Salviano suo impertitam. Occasionem hinc sumit suadendi animi demissionem in illo dignitatis culmine nuperrimè adepto.

Ad Eucherium Epist. II.

1 EUcherio Episcopo Salvianus. Ursicinus alumnus tuus salutationem tuam proximè ad me detulit. Si non jussus, laudo sapientiam, licèt non probem falsitatem: si jussus, miror, quòd mandare amoris officium, quàm scri-

scribere maluisti, hoc est, per servum potiùs, quàm per te dare. * Arguo itaque hoc, & emendare volo, si tamen negligentię est, non superbiæ. Pedissequa enim plerùmque novi honoris est arrogantia: licèt in te, nec generalis vitii opinio admittenda sit, quia propè singularis est mens, ac benignitas tua. * Unde responderi à te antiquæ existimationi meę, etiam nunc jugiter cupio, ne si in quibusdam officiorum tuorum mos discrepavit, aliquid in te novis honoribus licuisse videatur. 2 3

ARGUMENTUM EPISTOLÆ TERTIÆ.

Sibi ignosci petit ab Agricio, seque reum culpæ, quam negare non audet, accusat.

Ad Agricium Epistola III.

AGricio Episcopo Salvianus. Si excusare inofficiositatem meam apud sanctimoniam tuam cupiam, magis accusandus sum, qui inexcusabilē me esse, vel non agnoscam præ stoliditate, vel nolim prę superbia cōfiteri. 1
* Non excuso ergo: augmentum enim reatus est, innocentiam jactare post culpam. Quid igitur faciam, cui nec negandi delicti facultas suppetit, nec tuendi? Negare enim manifesta non audeo, & excusare immodica non possum. * Confugiendum mihi itaque ad divinarum est remedia literarum, quæ maximorum criminum. * * * 2 3

ARGUMENTUM EPISTOLÆ QUARTÆ.

Hypatium socerum suum cum Quieta uxore lenire conatur in hac Epistola Salvianus, docens, non esse novum Christianis, suscepta una, vel altera per matrimonium prole, à conjugio, etiam voto castitatis de utriusque consensu conjugis nuncupato, abstinere.

Ad Socerum, & Socrum Epist. IV.

HYpatio, & Quietæ, parentibus Salvianus, Palladia, & Auspiciola Sal. Paulus Apostolus electionis vas, magister fidei, & receptaculum Dei, cùm omnes epistolas suas, utpote eloquentissimus vir dictaverit, quibusdam tamen non suum tantùm nomen inscripsit: siquidem in aliis Silvani, in nonnullis Timothei, in quibusdam verò utriusque nomini suum nomen adjunxit. 1
* Cur id? primùm credo, ut simul esse agnoscerētur, qui simul scriberent: deinde, ut ii, qui separatim ab unoquoque eorum edocti fuerant, scirent, omnium non discrepare sententiam: postremò, ut quos singulorum non movebat auctoritas, omnium saltem moveret assensus. * Ita ergo & nos exemplorum ingentium parvi imitatores, ad vos, quos natura parentes, fide fratres, honore dominos habemus, non ut Apostoli illi auctoritate docentium scribimus, sed humilitate famulorum: ut qui hactenus singulorum nostrorum epistolis non moti estis, vel nunc omnium obsecratione moveamini, nosque filios vestros, neque ex superfluo metus sit, & simul sciatis esse, & unum sentire pariter, & metuere, & ęqualiter supplicare. Non quia sciamus, an vos omnibus irascamini, sed quia nos non possumus causa esse divisi. Idem enim nobis admodùm metus est, etiamsi non eadem videatur offensa. * Charitas quippe 2 3 4

mutua

mutua facit, ut licèt vos non utrique forſan ſuccenſeatis, uno tamen ex nobis
reo, alter ſine triſtitia reatus eſſe non poſſit. Illud ſanè eſt, quod nos contendere in aliquo, & certare mutuò faciat, quòd cùm ambo filii veſtri æqualiter rei ſumus, plùs tamen unuſquiſque noſtrum pro altero, quàm pro ſe
timet. Parentes cariſſimi, parentes reverentiſſimi, interrogari vos, quæſu-
5 mus, liceat. * Ita poſſunt pignora ſic amantia non amari? Quid tantum
mali commeruimus, vel affectus dilectiſſimi, vel domini reverentiſſimi, ut
nobis nec tanquam filiis reddatur gratia, nec tanquam famulis remittatur
offenſa? Septimus jam fermè annus eſt, ex quo nulla ad nos tàm longè à
vobis ſitos, ſcripta miſiſtis. Nullis penè in Deum delinquentibus tàm longum
lugendi tempus imponitur, nullos admodùm maximorum criminum ut plùs
amet, ſcilicet ut patris motus, non detrimenta amoris ſint, ſed profectus:
cùm quantùm coercitio attulerit unius correctioni, tantùm correctio red-
6 dat mutuæ charitati. * Quamquam hoc illos magis parentes facere, conveniat, qui de nonnullis negotiis veras iraſcendi filiis cauſas habent. Tu
autem, quid ſuccenſes; qui ex quo Chriſtianus factus es, etiam falſas habere deſiſti? Eſto enim, converſiunculam noſtram, paganus quondam, non
æquanimiter acceperis, ferenda tunc fuit ex diſſimilitudine ſtudiorum etiam
diſcrepantia voluntatum; quando nobis, etſi amor non ſuccenſebat, ſuperſtitio tamen adverſabatur: nam licèt pater non odiſſet filium, error tamen
7 oderat veritatem. Nunc longè aliud eſt. * Ex quo Dei cultum profeſſus
es, pro me pronunciaſti. Si præteritas irarum cauſas exequeris, imputa tibi, qui Chriſtiano filiam tuam dediſti. Si id non eſt, quid mihi iraſceris?
Quia eam nunc in me religionem augere cupio, quàm tu in te probare cępiſti? Cur, rogo, in me non diligas, quod es, qui in te, quod eras, ipſe
damnaſti? Sed parcendum paululùm verbis eſt: quia etiam in bona cauſa,
8 humilis eſſe, inquantùm res ſinit, filii apud parentes, debet oratio. * Indulgete affectus, cariſſimi: liberiorem me eſſe paululò in negotio ſuo, Dei
affectus facit. Si quæ ſunt vobis aliæ ſuccenſendi cauſæ, peccare me potuiſſe, non abnego. In hoc verò, quia ideò ſuccenſetis, quia Chriſtum amare videor, ignoſcite, quod dicturus ſum. Peto quidem veniam, quia iraſci-
9 mini, ſed non poſſum dicere, malum eſſe, quod feci. * Hæc igitur apud vos
meo nomine, & quaſi peculiari prece. Nunc tu, ò dilectiſſima, ac venerabiliſſima ſoror, quæ mihi tantò carior es, quàm priùs, quantò plus à ſuis affectus
convenit diligi, in quibus ſeipſum Chriſtus fecerit amari. Fungere partibus
10 tuis ſimul, meiſque. * Ora tu, ut ego impetrem: tu poſtula, ut uterque vincamus: oſculare, quia abſens labiis non vales, ſaltem obſecratione, pedes parentum tuorum quaſi ancilla, manus quaſi alumna, ora quaſi filia. Ne trepidaveris, ne timueris: bonos judices habemus, affectus ipſe pro te orat, natura
ipſa tibi poſtulat, ſuffragia cauſæ tuæ in tuorum mentibus habes; citò an-
11 nuunt, qui ſuo ipſi amore ſuperantur. * Obſecra ergo, & ſupplex dicito;
Quid feci, quid commerui? ignoſcite quidquid illud eſt: veniam peto, etſi
delictum neſcio; nunquam vos, ut ipſi ſcitis, inofficioſitate, aut contumacia
offendi: nunquam verbo aſperiore lęſi: nunquam vultu proterviore violavi,
12 à vobis ſum viro tradita, à vobis conjugi mancipata. * Teneo, ni fallor,
mandata veſtra, hæret ſenſibus meis ſanctum piæ præceptionis arcanum:

mo-

morigeram me, ut puto, antè omnia viro esse jussistis, vestræ voluntati obsecuta sum, vestræ jussioni obtemperavi: illi in omnibus parui, cui me pa-
rere voluistis.* Invitavit me ad religionem, invitavit ad castitatem: date 13
veniam, turpe credidi reluctari; res mihi verecunda, res pudens, res sancta
visa est: fateor, cum de tali negotio mecum ageret, erubui, quòd non ante
cępissem. * Huc accessit etiam reverentia Christi, & affectus; honestè me 14
facere, credidi, quicquid Dei amore fecissem. Advolvor vestris, ò parentes
carissimi, pedibus illa ego vestra Paladia, vestra gracula, vestra donnula;
cum qua, his tot vocabulis, quondam indulgentissimâ pietate lusistis: quæ
vobis per varia nomina, nunc fuit mater, nunc avicula, nunc domina: cùm
esset scilicet unum vocabulum generis, aliud infantię, tertium dignitatis. *En 15
ego illa sum, per quam vobis illa primùm, & parentum nomina, & avorum
gaudia contigerunt, & quod utroque præstat, utrumque feliciter, cum fructu adipiscendi, & beatitudine perfruendi, non quia hinc ego aliquid mihi
deputem, sed tamen ingrata apud vos esse non debet, per quam vos, voluit
Deus, esse felices. * Ne, quęso ergo, molestum vobis sit quod referre aliquid 16
Deo cupio, cui omnia repensare non possum. Pleni estis solatiis jucundissimis, pleni pignoribus carissimis, pleni benedictione divina; præter peculiarem mei causam, vestrum negotium referre Deo gratiam jubet, debere ei,
arbitror, quod vobis tanta concessit. Sed hæc hactenus. * Sufficienter enim 17
jam per nos, o carissima soror, precati sumus, reliqua sunt agenda per filiam. Utamur ergo (honestè enim pro reconciliando parentum affectu cuncta tentantur) utamur illorum more, & exemplo, qui ultimo causarum loco, aliqua nonnunquam ad commovendam judicum misericordiam proferebant laturis sententiam disceptatoribus, aut lamentantes matresfamilias, aut sordidatos senes, aut plorantes parvulos ingerentes; scilicet ut qui superiora causæ verbis jam exoraverunt, posteriora rebus ipsis perorarent.
* Offerimus ergo & nos vobis ò carissimi parentes, pignus, pari quidem il- 18
lorum, sed tamen gratiore suffragio. Offerimus enim pignus, non incognitum, sed domesticum: non alienum, sed proprium: nec ut illi oratores, & sibi, & judicibus extraneum, sed nobis simul, vobisque commune, quæ vos utique vestri sanguinis indoles non ad incognitorum hominum cogit dilectionem, sed ad vestrorum revocat charitatem: nec alienos vobis aliena, sed vestros vestra commendat: neque id orat ut eos ametis, quos nunquam ante
vidistis, sed ut eos non oderitis, quos, puto, non diligere non potestis. * Ve- 19
strum ideò, parentes carissimi, negotium, vestra res est, vester id à vobis animus, vestra charitas deprecatur, ne, quæso, tantùm nobis irascamini, ut nec vobis consulatis supplicante vobis * * * * * *
commune pignus per nos, simul, atque nobiscum, & primam penè ad vos
vocem pro nostri emittit offensa. * Infelix prorsus ejus, & miseranda con- 20
ditio, quæ avos suos ex parentum primùm reatu cœpit agnoscere. Miseremini, quæsumus, innocentiæ ejus, miseremini necessitatis: cogitur quodammodo pro offensa suorum jam supplicare, quę adhuc nescit, quid sit of-
fendere. * Læsus quondam Ninivitarum peccatis Deus, vagitu infantium, 21
& ploratione mollitus est, nam licèt totum legamus luxisse populum, præcipuam tamen misericordiam meruit fors, & innocentia parvulorum, dicen-

te

Jona 4. 11 te ad Jonam Deo, *ſi valdè contriſtatus es ſuper cucurbitam :* & paulò poſt : *E-*
go non parcam ſuper Ninivē civitatem magnam, in qua morantur plùs quàm centū
22 *viginti milia, qui non cognoverunt ſiniſtram ſuam, aut dexteram ?* * declarans ſci-
licet propter ſinceritatem innocentium, ſe etiam culpis nocentium peperciſ-
ſe. Sed quid ego de Dei miſericordia loquor ? qui non tantùm poſtulata
tribuit, ſed interdum etiam non ſperata largitur, tantòque, ſi dici licet,
major eſt hominibus humanitate, & benevolentia, quantò poteſtate, atque
23 natura. * Paratum, ut ait Livius, inter Romanos, Sabinoſque bellum,
& quod difficilius ſedari poteſt, cęptum, preces quondam, & interventus ca-
rorum pignorum ſuſtulerunt : cùmque una eorum gens eſſet natura ferox,
alia dolore fervens, tantùm tamen viſio affectus mutui valuit, ut nec Ro-
manus memor eſſe belli, nec Sabinus poſſet injuriæ: & illi paulò ante feri,
ac ſemibarbari, cognati ſanguinis cupidi, ſui prodigi, amplecti ſe mutuò in-
cipirent, quia pignus mutuum jam habere cœpiſſent, fieretque unus uterque
24 populus, quia unius utriuſque eſſet affectus. * Nos non in acie ſtamus, non
arma ſumimus, non vim inferimus, nec propulſare tentamus: impium fore
arbitrantes, ſi vel in hoc filii parentibus obvient, ne puniantur injuſti. Cur,
rogo, quod illi quondam affectus pro ſuis obtinuerunt, noſtri non queant
impetrare pro nobis ? an ideo infeliciſſimi penè omnium, ideo minus mere-
mur veniam, quia repugnare neſcimus ? quod vultis, nos pati, patimur : ſi
25 iraſcimini, deprecamur : ſi puniendos creditis, acquieſcimus. * Quid, rogo,
ultioni poſt iſta ſupereſt ? Certè etiam ſi juſtas ſuccenſendi cauſas parentes
habeant, nihil contingere eis felicius, nihil optatius poteſt, quàm ut ſic eis pro
reatu filii ſatisfaciant, ne neceſſe habeant vindicare. Quid autem eſt in quo
magis poſſimus vobis nos ſatisfacere ? filii veſtri ſumus, qui vos rogamus : neptis,
per quam rogamus, parcite, indulgete illi : eorum parentes cariſſimi pro ſe
26 rogant, ob quorum ſoletis nomina, etiam extraneis nil negare. * Longum
eſt de innumeris pietatis, atque humanitatis exemplis dicere, & præpoſte-
rum, ut de majoribus ad minora veniamus. Sed tamen id, quod dicturus
ſum, ſpecie quidem minus eſt, ſed tamen, re minus non eſt. Perorans quon-
dam pro periculo exiſtimationis, atque incolumitatis ſuæ in Romano foro
Servius Galba, cùm ob difficultatem negotii, & invidiam facti ſui, parùm,
non modò in cauſa, ſed etiam in eloquentia ſpei poneret, arte uſus eſt, ut ju-
dicum animos, quos inflectere precum ambitione non poterat, rerum ten-
27 taret affectu. * Itaque conſumptis jam admodùm cunctis oratoriæ artis, in-
geniique ſubſidiis, cùm parùm ſe promoviſſe, intellexiſſet, parvulum, quem
ſecum habebat, Galli, ut illis temporibus videbatur, clariſſimi, & nuper
mortui viri, filium, & parvas ante ſubſellia auditorum, indoles ſuas, in
conſeſſu judicum, conſpectuque produxit : quos cùm laturis ſententiam di-
ſceptatoribus oratione flebili commendaret, fractæ affectu omnium mentes,
28 & inclinatæ ſunt. * Quid plura ? factum eſt, ut inflexis cunctorum ſenſibus,
daret miſericordia humanitati, quidquid ambitioni veritas denegaret. O af-
fectus humani quanti eſtis ! quantùm valetis, qui etiam in judicio jus habe-
re potuiſtis ! Diſcite, ò parentes cariſſimi, venia veſtri dictum ſit, diſcite,
29 vel hoc ſaltem exemplo frangi, atque molliri. * Certè etiam illic miſeri-
cordia valuit, ubi locum eſſe miſericordiæ, non licebat : laturi ſententiam
judi-

judices , qui nihil ſe , niſi ex veritatis officio pronunciaturos eſſe , juraverant , excludere tamen miſericordiam , nec poſt ſacramenta potuerunt: intantùm humanitate moti , ut dum alieno negotio conſulunt , ſuum penè
obliviſcerentur . * Nihil vos durum, nihil inſolens deprecamur: veſtris vos 30
præſtate pro vobis , quòd præſtiterunt illi extraneis contra ſe : certè nec cauſa illic juſtior , nec perſona carior , nec audientia humanior , nec ora-
tor gratior fuit . * Illic agebatur pro crimine , hìc pro affectu : illic pro 31
extraneis , hìc pro filiis : illic apud juratos judices , hìc apud injuratos parentes : illic per oratorem , qui circumſcribere nitebatur , hìc per neptem, quæ quò vos ipſa infantiæ ſuæ ſimplicitate plùs moveat, adhuc rogare non
novit . * Quid eſt , quod cauſæ deſit ? quod novum inquirendum eſt , in- 32
auditumque ſuffragium? num extraneorum apud vos precibus utendum eſt? ſemper in amore cautela eſt . Nemo enim meliùs diligit , quàm qui maxi-
mè veretur offendere . * Unde ego nunc veniam peto , non quia offendiſſe 33
me noverim , ſed ut locum offenſæ penitùs non relinquam : nec conſcientia culpæ , ſed ratione , & officio charitatis: ut majorem apud te affectus gratiam obſecratio mereatur innoxii , & amori proficiat ſupplicatio reatu carens : habeaſque plùs in filii tui deprecatione , quod diligas, ſi non habes ,
quod remittas . * Quamquam temerè fortaſſe nobis de innocentia blandia- 34
mur , quid tu de nobis ſentias , neſcientes : tui enim nobis ſenſus magis ,
quàm noſtræ opinionis ratio habenda eſt. * Supereſt ergo, ut ſi quid aliud, 35
& quidquid illud commiſſum à nobis eſt, tu, qui id offenſa dignum putas, venia quoque non indignum arbitreris : pulchrè tibi ipſe in tuorum reatu ſatisfacies, nihil de ultione perdit, filio ignoſcens pater: quia feliciùs multò eſt , & laudabilius , ſuis aliquem etiam immeritò ignoſcere , quàm in ſuos etiam meritò vindicare . Vale .

ARGUMENTUM EPISTOLÆ QUINTÆ.

Poſt gratulationem recuperatæ valetudinis oſtendit , quantùm corporis ægritudines in animum ſoſpitatis inducant .

Ad Catturam Epiſtola V.

CAtturæ ſorori Salvianus . Etſi , docente Paulo Apoſtolo , quid conve- 1
niat , nos orare , neſcimus ; quo fit , ut interdum , quid velle , aut *Rom. 8.*
gaudere oporteat , neſciamus ; tamen ego pro communi humani generis affectu , quo omnes admodùm homines , piè magis , quàm ſapienter , eos , qui nobis curæ ſunt , cupimus , quàm diutiſſimè eſſe nobiſcum ; gaudeo , quòd poſt gravem , diuturnumque morbum ſpem etiam præſentis vitæ a-
depta es, quæ futuræ ſemper habuiſti. * Benedictus itaque Dominus Deus 2
noſter , qui ſemper ſpiritus tui cuſtos , nunc præcipuè etiam carnis fuit, & in te manens , teque cuſtodiens , manum ſuam ex interioribus tuis , uſque ad exteriora porrexit : nec ſolùm ſancta ſanctorum , ſed etiam veſtibula templi ſui, & circumſepta ſervavit, protectionemque ſuam latiùs fundens,
fecit ſalutem animæ tuæ uſque ad ſalutem corporis pervenire. * Quamvis 3
ego ne hanc quidem tibi , quam pertuliſti , terreſtris vaſculi infirmitatem obfuiſſe , exiſtimem , cujus fortitudo , ut ſcis , menti ſemper inimica eſt ,

ut te jure nunc tantò fortiorem spiritu putem, quantò imbecillior carne esse cœpisti. *Caro enim*, inquit Apostolus, *concupiscit adversùs spiritum, spiritus adversùs carnem: hæc enim invicem sibi adversantur, ut non quæ vultis, illa*

Galat. 5. 17.

4 *faciatis*. * Ergo si, repugnante corpore, quæ volumus, facere non possumus, infirmandum carne est, ut optata faciamus. Et verum est: *imbecillitas enim carnis, mentis vigorem exacuit, & affectis artubus, vires corporum in virtutes transferuntur animorum: ut mihi genus quoddam sanitatis esse videatur, hominem interdum non esse sanum*.

Vide lib. de Gubernat. Dei I. pag. 21. n. 19.

5 * Nulla enim admodum tùm spiritui cum corpore, id est, nulla divinæ indoli cum terreno hoste luctatio est: non turpibus flammis medullæ æstuant, non malesanam mentem latentia incentiva succêdunt, non vagi sensus per varia oblectamenta lasciviunt; sed sola exultat anima, læta, corpore affecto, quasi adversario subjugato.

6 * Gaude ergo, alumna Christi, semper quidem simplicis, & quietæ, sed nunc magis defęcatę tuę mentis, & liberę, ostium aperi, & attrahe, ut legis, spiritum sanctum. Nunquam, ut puto, habitatore Deo dignior extitisti; quantò imbecilior corpore, tantò purior sensu: vincentibus carnem tuam morbis, mente vicisti.

Ps. 118. Os meum aperui, & attraxi spiritum.

7 * Felix, si hanc semper corporis mortem in vitam spiritus conservaris extinctis in te forsitan cunctis humanarum tentationum incentivis, habere quodammodo naturam animę etiam in carne cępisti, ut mihi non solùm magnâ Dei dispensatione, sed etiam magno munere, & antè ægrotasse, & nunc convaluisse videaris.

8 * Ægrotasti enim hactenus ad virtutem spiritus confirmandam secura forsitan, sanitatem nunc adipiscens, jam carne superatâ, ut post hanc redditam corpori incolumitatem sine ulla animæ infirmitate possideas: & ita caro valere incipiat, ut jam tentatio non resurgat. Vale.

ARGUMENTUM EPISTOLÆ SEXTÆ.

Limenium non solùm ad veteris conservationem, sed ad incrementum etiam necessitudinis hortatur.

Ad Limenium Epistola VI.

1 Limenio Salvianus in Domino salutem. Etsi scio, honestas mentes probi affectus non oblivisci, ideò quia boni in bonis studiis, quasi naturam quodammodo suam diligunt, tamen, quia quantùm in nobis est augere nos amorem bonorum amicorum officio nostro convenit, admonendum te charitatis olim à me cęptæ, nuper a te auctæ, existimavi: ut legens epistolas meas, dum in me studium tui amoris videris, in te mei accenderes.

2 * Dabit autem, non ambigo, Deus noster, ut affectum Christianorum intercipiens, Christi ipse affectus fias. Vale in Domino.

ARGUMENTUM EPISTOLÆ SEPTIMÆ.

Causam assignat, cur Apro, & Vero literarum officium pręripuerit, nempè inferiorem suæ dignitatis gradum, fatetur; cujus interest majoris obsequia præoccupare. Hac Epistola apertè declarat incredibilem in nostro Antistite animi demissionem.

Ad Aprum, & Verum Epistola VII.

1 Apro, & Vero Salvianus. Officii sit, an impudentiæ, quod prius ad vos scripsi, quàm à vobis jus scribendi acciperem, malo vestri esse judicii,

cii, quàm aſſertionis meæ: quia res dubia, ac latens meliùs ſemper bonis interpretatoribus, quàm malis defenſoribus creditur: * Sed licèt hæc verè 2
ſe ità habeant, & à me ità eſſe ducantur, tamen ſi quid in veri opinione ſecundùm intelligentiam meam ſit, audiendum a me putatis: ego ſic arbitror, ſi quando de officio deferendo parvis, ut ego ſum, apud ſuperiores, ut vos eſtis, ſancta contentio eſt, meliùs eos facere, ſi præoccupent ſcripto patronos ſuos, quàm ſi ab iis præoccupentur. * Nam cum ipſa ſcriben- 3
di, reſcribendique aſſiduitas dandis vel maximè, & reddendis obſequiis deferatur, multò neceſſe eſt humilius ſit, & obſequentius dare quempiam operam, ut officium priùs deferat, quàm expectare, ut priùs capiat. * Quia 4
juxta id, quod ſuprà diximus, delatio officii fugere honorem, diſſimulatio, affectare videatur. Congruè ergo, & multis modis rationabiliter actum eſt, ut ego ad vos priùs ſcriberem: primùm, quia turpiter ad honorem ambiſſe viderer inferior: deindè, quòd vos ab omni hujuſcemodi opinionis nota, ita morum veſtrorum dignitas vindicat, ut penè quicquid a vobis fit, nihil non rectè factum eſſe credatur, poſtremò, quòd etiam hoc conſilio vos ad me non ſcripſiſſetis, ut ego peccator, & imbecillus priùs deferrem officia, quàm ſumerem, pio magis id vos conſilio feciſſe, exiſtimandum erat, quàm arroganti. * Cùm enim totius fermè humilitatis, & propè omnium 5
officiorum palmam indepti ſitis, non tàm credi poterat, vos amico voluiſſe honorem negare, quàm onus noluiſſe imponere. * Quamvis enim hone- 6
ſtum, & religioſum ſtudium ſit, præoccupare humilitate, & vincere; tamen quando inter tales, ut nos ſumus, id eſt, inter ſummos, atque infimum, hujuſcemodi negotium eſt, abundantioris charitatis rem major facit, ſi minori cedat officio. * Hæc, mi domini venerabiles, juxta opiniun- 7
culam meam non tàm præſumptione ſcientiæ, quàm honore reverentiæ veſtræ ſcribenda ad vos, putavi. * Si aliud vos ſentire oſtenderitis, ego ma- 8
num ad os meum ponam, ut juxta exemplum ſancti Job, qui poſt divinam vocem in comparationem loquentis Dei, parum ſe, & imbecillum eſſe, cognovit, terram me, ut ſum, ſquallidam, & inſincerum cicerem judicabo, dicamque illud: * Semel locutus ſum: non adiiciam: nec immeritò: inci- 9
dere enim in falſæ opinionis errorem, priuſquam vera cognoſcas, imperiti animi eſt, & ſimplicis: perſeverare verò in eo, poſtquam agnoveris, contumaciæ. Valete.

ARGUMENTUM EPISTOLÆ OCTAVAE.

Libros ab Eucherio ad Salviani cenſuram tranſmiſſos, ſe perpendiſſe fatetur, illoſque pro merito laudibus impertitur, ac demum Eucherio opus in poſterorum utilitatem vulgandum, gratulatur.

Ad Eucherium Epiſtola VIII.

DOmino, & dulci ſuo Eucherio Epiſcopo Salvianus. Legi libros, quos 1
tranſmiſiſti, ſtylo breves, doctrina uberes, lectione expeditos, inſtructione perfectos, menti tuæ, ac pietati pares. Nec miror, quòd utile, & pulchrum opus ad inſtitutionem potiſſimùm ſanctorum, ac beatorum pignorum condidiſti. * Cùm enim eximium in eis templum Deo ædificaveris, 2

doctrina novæ eruditionis, quasi summum ędificii culmen ornasti, & ut indoles sanctæ ęquè doctrinâ, ac vitâ illustrarentur, quos morali institutione
3 formaveras, spiritali instructione decorasti. * Superest, ut Dominus Deus noster, cujus dono admirandissimi juvenes tales sunt, pares eos faciat libris tuis, id est, ut quidquid illi continent in mysterio, hoc uterque illorum habeat in sensu. Et quia jam dispensatione divina, atque judicio etiam magistri Ecclesiæ esse cęperunt, donet hoc benignissima Dei pietas, ut doctri-
4 na illorum fructus sit Ecclesiarum, & tuus: * profectuque excellentissimo, tàm illum ornent, a quo sunt geniti, quàm eos, quos ipsi sua institutione generaverint: mihique hoc, etsi non inter omnia. Certè vel post omnia misericors Deus tribuat, ut qui fuerunt discipuli quondam mei, sint nunc quotidie oratores mei. Vale mi dominus, & dulcis meus.

ARGUMENTUM EPISTOLÆ NONÆ.

Salonio scrupulum evellit de Apocriphorum periculo suis adversùs avaritiam libellis non anxiè præcavendo, si nomine Timothei, & non Salviani prodierint. Subdit deinde significationem Timothei, quæ ad universam Ecclesiam Catholicam scriptioni congruit. Idipsum D. Lucæ Apostolorum Acta ad Theophilum dirigentis confirmat, qui Theophilus nusquam tunc aderat; sed vocabuli mysterio Evangelistæ propositum mirum quantum promovebat.

Ad Salonium Epistola IX.

1 DOmino, ac beatissimo discipulo filio, & patri, per institutionem discipulo, per amorem filio, per honorem patri, Salonio Episcopo Salvianus. Quæris à me, ò mi Saloni, charitas mea; cur libellis nuper à quodam hujus temporis homine, ad Ecclesiam factis, Timothei nomen inscri-
2 ptum sit. * Addis præterea, quod nisi rationem vocabuli evidenter expressero, dum nominantur Timothei, inter apocripha sint fortasè reputandi. Ago gratias, atque habeo, ita ut debeo; quod de me ita judicas, ut pertinere hoc æstimes ad fidei meæ curam, ne quid Ecclesiastici operis vacillare permittam: scilicet, ut res summæ salubritatis, non sit minoris pretii per
3 opinionis incertum. * Sufficere itaque ad excludendam penitùs apocryphi styli suspicionem, etiam hoc solùm poterat, quod superiùs indicavi; libros neotericæ disputationis esse, & à præsentis temporis homine divinarum rerum studio, atque amore conscriptos. Carent enim Apocryphi suspicione, qui agnoscuntur Timothei Apostoli non fuisse. * Sed requirit forsitan ali-
4 quis, quis ille auctor sit, si Apostolus non est: & utrum suum libellis, an alienum nomen inscripserit? Verum est, potest hoc quidem quęri; & rectè
5 quæritur, si inquisitio valet ad fructum aliquem pervenire. * Cæterùm si infructuosa est; quid necesse est, ut laboret curiositas cùm profectum curiositatis non sit habitura cognitio? In omni enim volumine, profectus magis
6 quæritur lectionis, quàm nomen Authoris. * Et ideò si profectus est in lectione, & habet quisque ille est, quod potest instruere lecturos; quid ei cum vocabulo, quod juvare non potest curiosos? Ita ut dignissimè huic inquisituro,
7 angelicum, illud respondeatur: *Genus quæris, an mercenarium?* * Cùm enim
Tob. 5. 17. nullus profectus sit in nomine; qui profectum in scriptis invenit, superfluè no-

nomen Scriptoris inquirit; Causæ ergo (ut dixi) istæ sufficiunt. Sed quia tibi, ò mi Saloni, decus nostrum, atque subsidium, negare nihil possumus; evidentiora dicemus. Tria sunt, quæ in libellis istis, de quibus loquimur, quęri possunt: Cur is, qui scripsit, ad Ecclesiam scripserit: & utrum alieno nomine, an suo. * Si non suo; cur alieno? Et si alieno, cur Timothei potissi- 8
mùm nomen, quod scriberetur, elegit? Igitur, ut libelli ad Ecclesiam scriberentur, hęc causa est. Scriptor ille, ut etiam scripta ipsa testantur, habet hunc in se cultum, atque affectum Dei, ut Deo nihil præponendum putet, secundùm illud scilicet Domini nostri dictum, quo ait: *Qui amat filium, aut* Matt. 10.
filiam plusquã me, non est me dignus. * Quamvis dictum hoc, tepidissimi, ac ne- 9
gligentissimi quique homines solo tantùm persecutionis tempore putent, esse servandum: Quasi verò, ullum omninò tempus sit, quo præferri aliquid Deo debeat, aut qui Persecutionis tempore pretiosiorem omnibus rebus Christum habere debet, reliquo omni tempore habere debeat viliorem. * Quòd si ita 10
est; amorem Dei, Persecutioni debebimus, non fidei: Et tunc tantùm poterimus, quantùm nos impii persequentur: cùm utique, aut majorem, aut certè non minorem tranquillis, quàm asperis rebus affectum Domino debeamus: Quia & hoc ipso à nobis plùs debet diligi, quia, nos à malis non patitur affligi, indulgentia scilicet piissimi, & mollissimi patris nobiscum agens, qui magis vult nos in pace, & quiete fidem nostram religiosis operibus ostendere, quàm in persecutione pœnis nostrorum corporum comprobare.
* Et ideò si tunc ei nil præferendum est, quando nobiscum asperè agitur, 11
ne tunc quidem præferri debet, quando per indulgentiam plus meretur. Sed hæc alii tempori magis congruunt, nunc quod cępimus, exequamur.
* Vidit igitur Scriptor ille, quem diximus, graves, atque multiplices Chri- 12
stianorum penè omnium morbos, atque à cunctis in Ecclesia positis, non solùm non postponi omnia Deo, sed propè cuncta præponi. * Nam, & ebriosi, 13
in ebrietatibus Deum spernere videntur: & cupidi in cupiditate: & impudici in libidine: & cruenti in crudelitate, & in his omnibus, penè omnes, atque hoc eò gravius, quòd non solùm hæc per scelus atrocissimum diù admittuntur, sed ne postea quidem per pœnitentiam corriguntur: maximè cùm etiam in his, qui Pœnitentes esse dicuntur, nomen sit magis pœnitentiæ, quàm fructus, quia parum sunt rerum vocabula ipsas res non habentia; & nihil virtutum verba sine viribus. * Plurimi namque, ac penè cun- 14
cti; & rerum abundantes, & conscii criminum, ac flagitiorum suorum; non modò ea, quæ admiserunt, Exomologensi, ac satisfactione, sed ne hoc quidem (quod facillimum est) donis saltem, & misericordiis redimere dignantur. * Atque non solùm, id in prosperis negligunt: sed quod multò irreli- 15
giosius, in adversis, non solùm incolumes, sed etiam deficientes. Tanta incredulitas est hominum, & tàm gravis infidelium languor animarum; ut cùm multi, maximas opes hæredibus, interdum etiam extraneis derelinquant: hoc solùm, se putant perdere, quod pro spe sua dederint, ac salute. * Et 16
quidem istud licèt in omnibus ferè grave sit: præcipuè in his tamen, quos in consimili crimine infidelitatis, etiam professio sanctitatis accusat. Sed idem morbus hic, non sæcularium tantùm est, sed etiam eorum, qui sibi nomen religionis usurpant. * Et ideo, videns ille, qui scripsit, commune es- 17

se

ſe hoc malum propè univerſorum, labemque hanc non admundiales tantùm homines, ſed etiam ad pœnitentes, atque converſos, ad viduas quoque jam continentiam profeſſas, atque ad puellas in ſacris Altaribus conſecratas; quòdque, ut ita dixerim, propè inter monſtra reputandum eſt, ad Levitas etiam, atque Presbyteros, & quod his feralius multò eſt, etiam ad Epiſcopos
18 perveniſſe: * ex quibus, multi, quos ſupra dixi, ſine affectibus, ſine pignore, non familias, non filios habentes, opes, & ſubſtantias ſuas non pauperibus, non Eccleſiis, non ſibi ipſis, non denique (quod his omnibus majus eſt, ac præſtantius) Deo, ſed Sæcularibus, vel maximè, & divitibus, & extraneis
Ezech.36. deputarent: factus eſt in corde ipſius, ſicut ſcriptum eſt, *zelus Domini quaſi*
19 *ignis ardens*. * Et quia ęſtuantibus ſacro affectu medullis ſuis, aliud in tali æſtu facere non potuit, in vocem doloris erupit. Vox autem ipſa, cui impenderetur, nullus magis idoneus viſus eſt quàm Eccleſia, cujus utique pars ipſi erant, qui iſta faciebant: Superfluè enim uni, aut paucis ſcribitur, ubi eſt cauſa cunctorum. Hæc ergo ratio, & perſuaſit, & compulit, ut libelli, de
20 quibus loquimur, ad Eccleſiam mitterentur. * Nunc illud dicimus, quod ſecundum eſt: ſcilicet cur in titulo libellorum non ſit nomen auctoris: cujus rei licèt una ſit cauſa maxima, multæ tamen (ut reor) eſſe potuerunt. Ac prima illa veniens à mandato Dei, quo præcipimur vitare omnibus modis, terreſtris gloriæ vanitatem, ne dum inanem humanæ laudis aurulam quęrimus
21 præmium cœleſtę perdamus. * Ex quo etiam illud eſt, quod & orari Deus, & donari occultè jubens, vult, nos fructum boni operis commendare ſecreto; cùm nulla ſit major fidei devotio, quàm quæ conſcientiam vitat homi-
Matt. 6.3. num, Deo teſte contenta *Neſciat* (enim inquit Salvator) *manus tua ſiniſtra*,
22 *quid faciat dextera tua, & Pater tuus, qui videt in abſconſo, reddet tibi*. * Et ideò Scriptori illi, ad ſubtrahendum in titulo nomen ſuum, atque celandum ſufficere hæc tantummodo cauſa potuit, ut quod in honorem Domini ſui fecerat, divinæ tantùm ſcientiæ reſervaret, & res commendabilior Deo fieret, quæ famam publicam devitaſſet. Sed tamen quod confitendum fuit, præcipuum illud fuit, quia ſcriptor ille (ut legimus) humilis eſt in
23 oculis ſuis, ac vilis ſibi, exiguum ſe penitùs, atque ultimum putans. * Et hoc, quod majus eſt, mira fide, non officio humilitatis aſſumptę, ſed judicii ſimplicis veritate. Inde eſt quòd jure, ſe etiam ab aliis talis habendum putans, qualis a ſemetipſo haberetur, rectè libellis ſuis alienum nomen inſeruit: ſcilicet authoritatem ſalubribus Scriptis, perſonæ ſuæ parvitas derogaret: omnia enim admodùm dicta tanti exiſtimantur, quantus eſt
24 ipſe, qui dixit. * Siquidem tàm imbecilla ſunt judicia hujus temporis, ac penè jam nulla, ut hi, qui legunt, non tàm conſiderent quid, quàm cujus legant: nec tàm dictionis vim, atque virtutem, quàm dictatoris cogitent dignitatem. Idcirco igitur Scriptor ille abſcondi, & latitare omnibus modis voluit, ne Scripta, quæ in ſe habent plurimùm ſalubritatis, minora
25 forſitan fierent per nomen authoris. * Habet itaque, quiſquis ille eſt, qui requirit, cur alienum nomen aſſumptum ſit. Reſtat dicere, cur Timothei: quod ut dicamus, ad authorem denuò reverſuri ſumus. Is enim cauſarum omnium cauſa eſt, qui ſicut humilitati præſtitit, ut alienum, ſic timori,
26 atque cautelæ, ut Timothei nomen ſcriberet. * Pavidus quippe eſt, & formi-

midoloſus, ac nonnunquam etiam, levium mendaciorum fugax, atque in
tantùm peccare metuens, ut interdum, & non timenda formidet. * Cùm 27
ergo ſubtrahere & titulo nomen ſuum, & inſerrere vellet alienum: timuit
in hac nominum commutatione mendacium, nequaquam ſcilicet admitten-
dam putans, etiam in officio ſancti operis, maculam falſitatis. * Poſitus itaque 28
in hoc ambiguę opinionis incerto, optimum fore credidit, ut beati Evange-
liſtę ſacratiſſimum ſequeretur exemplum, qui in utroque divini operis exor-
dio, Theophili nomen inſcribens, cùm ad hominem ſcripſiſſe videatur, ad
amorem Dei ſcripſit, hoc ſcilicet digniſſimum eſſe judicans, ut ad ipſum
affectum Dei ſcripta dirigeret, à quo ad ſcribendum impulſus eſſet. * Hoc 29
ergo etiam Scriptor hic, de quo loquimur, uſus eſt argumento, atque con-
ſilio. Conſcius enim ſibi, ſic ſe omnia in ſcriptis ſuis pro Dei honore, ſicut
illum pro Dei amore, feciſſe, qua ratione ille Theophili, hac etiam hic
Timothei nomine ſcripſit. Nam ſicut Theophili vocabulo, amor, ſic Ti-
mothei, honor divinitatis exprimitur. * Itaque cùm legis, Timotheum ad 30
Eccleſiam ſcripſiſſe, hoc intelligere debes, pro honore Dei ad Eccleſiam
ſcriptum eſſe, immò potius ipſum honorem Dei, ſcripta miſiſſe: quia
rectè ipſe ſcripſiſſe, dicitur, per quem factum eſt, ut ſcriberetur. * Hac 31
cauſa igitur, in titulo libellorum Timothei nomen inſcriptum eſt. Con-
grũm ſiquidem Scriptor ille exiſtimavit, ut cùm in honorem Dei libellos
ſcriberet, ipſi divinitatis honori titulum conſecraret. * Habes, ò mi Sa- 32
loni, charitas mea, habes, quod exegiſti, implevi opus muneris imperati:
Supereſt, ut quia ego functus ſum partibus meis, & tu fugaris tuis; id eſt,
ores Dominum Deum noſtrum, & orando id impetres, ut libelli ad Eccle-
ſiam Chriſti honore conſcripti tantùm apud Deum Scriptori ſuo proſint,
quantùm eos prodeſſe ipſe omnibus, cupit. * Nec injuſtum (puto) eſt deſi- 33
derium, quo tantùm ſibi aliquis pręſtari poſtulat pro ſalute, quantùm ipſe
optat cunctis pro charitate. Vale, mi Saloni, decus noſtrum, atque ſubſi-
dium.

Salviani Epiſtolarum
FINIS.

SALVIANI
MASSILIENSIS ECCLESIÆ
PRÆSBYTERI
LIBER PRIMUS
Adversùs Avaritiam.

ARGUMENTUM LIBRI PRIMI.

Ecclesiæ Catholicæ, ad quam opus hoc dirigit, calamitatem suorum filiorum, imò cœcitatem ponit ob oculos, qui contra Domini Salvatoris monita nil aliud, quam de auro terræ infodiendo noctu, diuque cogitant: inanem filiorum obtentum statim robustis argumentis more suo dissoluit: & quomodo amandi sint liberi docet. Expendit deinde divitiarum largitorem Deum, quid in illis nobis elargiendis, collimasse. Cui si non parent, ut tantùm sint divites homines, ob hoc solùm crimen æternis deputandi suppliciis: torquendus (inquit) tantummodò, quia dives. Novissimè suadet, ut si eleemosynis redimenda peccata succurant, ne tunc Domino opes tuas tribuas, quando habere ipse jam non potes.

1 Timotheus minimus servorum Dei Ecclesiæ catholicæ toto orbe diffusæ, gratia tibi, & pax à Deo Patre Nostro, & Christo Jesu Domino Nostro cum Spiritu Sancto. Amen. Inter cæteros graves, atque mortiferos exitialis pestilentiæ morbos, quos tibi antiquissimus ille, ac fœtidissimus Serpens, gravissima læthiferæ æmulationis invidia, & teterrimo illo virosi oris spiritu inhalat, nescio, an ulla te acerbior animarum infidelium pestis, & tetrior filiorum tuorum labes conficiat; quam quòd plerique ex tuis, parùm existimantes, si in hac vita rebus sibi ad opus sanctum à Deo traditis, sine fructu misericordiæ, atque humanitatis incumbant, nisi avaritiam (id est, idolatriæ servitutem) etiam in futura post mortem tempora, extendant.
2 * Circumspicis fortassè, & circumspectas, qui isti ex tuis sint, quos appellem. Non longa tibi, ac difficili inquisitione opus est ad inveniendum. Omnes, inquam, omnes penè hoc sunt, quod loquor. Abiit quippe illa egregia, ac supereminens dudum primitivæ plebis tuæ beatitudo, qua omnes Christum agnoscentes, caducas rerum mundialium facultates, in sempiternas cœlestium possessionum opes conferebant, mulctantes se usu præsentium, & præclaram spem futurorum (immortales divitias) præsentis paupertatis ambitu ementes.
3 * At nunc pro his omnibus, avaritia, cupiditas, rapina; quæque his sociæ, & quasi germana unitate conjunctæ sunt, invidiæ, inimicitiæ, crudelitates, luxuriæ, impudicitiæ, perditiones, quia superiora

periora illa, istorum usibus militant succeſſere: ac sic nescio quomodò pugnante contra temetipsam tuâ felicitate, quantùm tibi actum est populorum, tantùm penè vitiorum: quantùm tibi copiæ accessit, tantùm disciplinę recessit; & prosperitas venit quæstuum, cum magno fœnore detrimentorum.
* Multiplicatis enim fidei populis, fides imminuta est, & crescentibus filiis 4
suis, mater ægrotat; factaque es, Ecclesia, profectu tuæ fœcunditatis infirmior, atque accessu, relabens, & quasi viribus, minùs valida. * Diffudisti 5
siquidem per omnem Mundum religiosi nominis membra religionis vim non habentia: ac sic esse cœpisti turpis opulens, fide pauper; quanto ditior multitudine, tantò egentior devotione, latior corpore, angustior mente; eademque, ut ita dixerim, & in te major, & in te minor; novoque penè, & inaudito genere processus, & recessus, crescens simul, & decrescens. * Ubi enim 6
est illa nunc eximiæ formæ tuæ totius corporis pulchritudo? ubi illud de vivis Virtutibus tuis divinorum apicum testimonium, dicens: *Multitudinis autem* *Act. 4. 32.*
Credentium erat cor unum, & anima una; & nemo, quicquam ex eo, quod possidebat, suum esse dicebat. Cujus tu nunc, ò dolor, ac lamentatio! lectionem tantùm habes, virtutem non habes: à qua quantùm scientia, tantùm interim conscientia abes. * Maxima quippe nunc filiorum tuorum portio, mortife- 7
rarum rerum negotiatrix est; propolisque, & cauponibus similis terrenis (imò tartareis) perituris simul, atque perdentibus studet nundinis. * Lucro enim 8
pecuniæ, damnum vitę ementes; ut acquirant, quæ non sunt sua, prodigunt quæ sunt sua mandantes terræ thesauros luctuosos; hæredibus breve gaudium, auctoribus longum mœrorem allaturos: fraudantes usu rerum prçsentium, tàm alios, quàm seipsos; condentes profundis specubus infernas opes; simul pecuniam suam, ac spem suam infodientes, secundum illud scilicet *Matt. 16. 2.*
Domini nostri dictum, quo ait: *Ubi fuerit thesaurùs tuus, ibi erit & cor tuum*. 9
* Invident enim itaque saluti suæ, animasque proprias, quæ vocantur in cœlum, terrenis ponderibus in terram premunt. Mens enim thesaurizan- *Ecc. 15. 18.*
tis, thesaurum suum sequitur, & quasi in naturam terrestris substantiæ demutatur: nec solùm nunc, sed etiam in futuro, atque perpetuo. * Nam 10
cùm (ut scriptum est) *ante hominem vita* pariter *ac mors* sint, & ad quod vult; manum porrigat: necesse est, ea, unusquisque hominum in æternitate possideat, quæ hìc quasi manu sua, ipse pervaserit: voluntatique ac sententiæ suæ deditus, his in futuro adhęreat conditione, quibus hìc adhæsit affectu. * Sed videlicet immunes se ab hoc piaculo quidam putant, qui 11
fortasè aurum, ac facultates suas in terra non habent; attamen ubicumque abstrusas habent. Nemo se ridiculis opinionibus fallat. Quicunque augendis opibus terrena cupiditate famulantur, aurum terræ semper infodiunt. Hoc est enim illud, quod Salvator in Evangelio docet, dicens: *nolite the-* *Mat. 6. 19.*
saurizare vobis thesauros in terra. Et iterum: *Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo*. * Intelligi juxta carnalem auditum ista non possunt. Nunquid 12
enim visibiliter, aut omnes mali in terra corporales thesauros suos, aut omnes boni cęlo locant? Non utique. Et ideo effectus spiritalium rerum, atque virtutes, vis sacræ locutionis expressit: scilicet ut quia cupiditati, & avaritiæ, terrena, atque tartarea, misericordiæ autem, ac largitati, cœlestia, ac sempiterna debentur: idcirco diversitas terreni, & cœlestis thesau-

 sau-

Avaritiæ pernicies.

sauri posita est, ut qui cupiditati, & avaritiæ thesaurizarent, in inferno
se opes locare, cognoscerent: qui verò misericordiæ, & humanitati cœle-
13 stes se thesauros preparare, gauderent. * Loca itaque thesaurorum, de me-
ritis thesaurizantium, nominavit; ibi enim dicuntur esse jam thesauri, ubi
14 sunt thesaurizantes futuri. * Sed austera forsitan videtur esse sententia,
cunctos æqualiter ad perfectionem vocans, & una omnes lege compellans:
15 cùm utique non sit universorum una conditio. * Rectissimè quidem dici ad
ista poterat, quòd, cùm omnes perpetuò velint vivere, omnes id agere de-
berent, ut vitam participare possint. Quia inconsultissimum, ac stultissi-
mum est, id quosdam agere, ut quod affectu, ac voto volunt, idipsum re,
16 atque actu nolle videantur. * Sed tamen videamus eam maximè, ò Ec-
clesia, Christianorum, id est, filiorum tuorum partem, quæ certis rerum
impedimentis, & inexpugnabilibus (ut putat) necessitudinum vinculis, à
perfectione revocatur. Ac primùm in hac parte, illi (opinor) sunt, qui
ad quærendas pecunias, & ampliandas latissimè opes, compelli se pigno-
17 rum cura, & quasi violento filiorum amore causantur. * Quasi verò qui-
cumque patres sunt, nisi divites fuerint, patres omnino esse non possint, &
amare filios suos, sine opum multiplicatione non valeant. Aut verò virtus,
ac medulla affectuum, avaritia, & cupiditates sint: quia scilicet (ut illi
putant) sicut corpus sine medulla, sic amor sine cupiditate esse non possit.
18 * Quod si ita est, omnis absque dubio pietas, mali causa est; neque in ea
sensus sunt affectuum bonorum, sed incentiva vitiorum. Et ubi illud erit
sacrum divinæ authoritatis oraculum: *Pietas ad omnia utilis est?* Hoc enim
1. Tim. 4. 8. modo, non solùm non ad omnia utilis, sed penè in omnibus insalubris.
19 * Si enim generatrix cupiditatum est, plùs in se multò malorum continet,
1. Tim. 6. 10 quàm bonorum, secundùm illud scripturæ sacræ: *Radix omnium malorum est*
20 *cupiditas*. * Itaque si radix omnium malorum est cupiditas, atque hæc pie-
tatis matrice gignitur, & quasi viroso ejusdem lacte nutritur, non tàm cu-
piditas reprehendenda, quæ ex pietate parente nascitur, quàm ipsa pietas,
21 ex qua talis filia procreatur. * Quo fit, ut si tàm pestilens est pietas, ac
tàm nocens, nec amare expediat, nec amari: quia nec parentes amorem
debent appetere sibi noxium, nec desiderare filii parentibus obfuturum.
22 * Quamvis ille non parentibus tantùm, sed etiam filiis morbum ferat: quia
& illis gravis est, qui perniciosas pariunt hæreditates, & illis; qui inter
23 improbissimos quæstus improbi educantur hæredes. * Et hinc est, quòd pe-
nè omnes parentibus suis filii non magis in patrimonia, quàm in vitia suc-
cedunt: nec magis facultates paternas sumunt, quàm pravitates, ac sic
transeuntes semper in mores patrum, antè eorum incipiunt nequitiam,
24 quam substantiam possidere. * Et est ratio cur hoc fit: bona enim paren-
tum non nisi mortuis eis possident: viventibus autem adhuc, & valentibus,
mores. Ac sic priusquam in dominio suo habere incipiant res paternas, ha-
bent in animis ipsos patres: & antequam habeant illa, quæ falsò dicuntur
25 bona, antè habent illa, quæ verè probantur mala. * Quid ergo? cùm
hæc ita sint; interdicere forsan parentibus filiorum videor affectum? Mi-
nimè. Quid enim tàm ferum, tàm legi emulum, quàm si non amandos
dicamus filios, qui amandos fatemur inimicos? Aut si affectum, quem na-

tu-

tura præstat, prohibeamus, qui etiam eum, quem natura prohibet impendimus? Aut si charitatem menti extorqueamus, quam habet, qui etiam illam ei conamur inserere, quam non habet? Non ita est. * Non solùm 26
enim amandos dicimus filios, sed præcipuè, ac per omnia amandos, nec quicquam his omnino anteponendum, nisi Deum solum. Nam & hoc est præcipuè, ac super omnia amare, solùm illum filiis anteponere, quem non expediat omnino postponere. * Quid est ergo, aut quomodo amandos di- 27
cimus filios? quo, absque dubio, nisi quo Deus ipse constituit? neque enim est ullus melior filiorum amor, quàm quem ille docuit, qui ipsos *Quomodo verè filii amentur.*
filios dedit: neque possunt pignora melius amari, quàm si in eo ipso, à quo data sunt, amentur. * Quomodo igitur Deus amari filios jusserit, non dico 28
ego, dicat sermo ipse divinus, qui ad patres omnes generaliter ita loquitur, ut tradant mandata Dei filiis suis, *ut ponant in Deo spem suam, & non obliviscantur operum Dei sui, & mandata ejus exquirant*. Alibi quoque: *& vos*, inquit, *patres: Nolite ad iracundiam provocare filios vestros, sed educate illos in disciplina, & correptione Domini*. * Videtis, quas parari opes à parentibus filiis, 29
Ps. 77. 7. *Eph. 6. 4.*
Deus jubeat, non pecuniarios thesauros, nec graves metallo aureo saccos, habentes quidem multum ponderis, sed plus tamen iniquitatis: non superbas, ac preminentes excelsis urbibus domos: non supra humanos visus elata culmina, nec inserta nubibus aereo habitatore fastigia: non denique fundos interminabiles, & notitiam possessoris sui excedentes, qui consortes pati indignum æstiment, & vicinitatem injuriam putent. * Non ergo hæc Deus præcipit, 30
nec in servilia terrenæ procurationis officia curam patriæ pietatis extendit. Pauca sunt, quæ mandat, sed salutaria: expedita, sed sancta: præcepto parva, sed fructu grandia; scripto brevia, sed beatitudine sempiterna: *Parentes* enim, inquit, *nolite ad iracundiam provocare filios vestros, sed educate illos in disciplina, & correptione Domini*, id est, edocti à vobis, & informati, *ut ponant* *Ephes. 6. 4.*
scilicet, sicut Propheta dixit, *in Deo spem suam & non obliviscantur operum* *Ps. 77. 7.*
Dei sui, & mandata ejus exquirant. * En quales divitias Deus diligit: en quas 31
pignoribus recondi exigit opes: en quas parari imperat facultates, fidem scilicet, ac timorem Dei, modestiam, sanctimoniam, disciplinam: non terrena, non vilia, non pereuntia, non caduca, & rectè, ac mirabiliter. Præclara utique. Cùm enim Deus vivorum sit, non mortuorum, rectè illa parari filiis jussit, per quæ in ęternum viverent, non per quæ in æternitate morerentur. * Nemo enim dubitat, omnibus fermè malis, & infideli- 32
bus divitias mundiales causam mortis magis esse, quam vitæ, secundùm illud quod Deus dicit: quàm difficile hi, qui pecunias habent, introibunt in regna cœlorum. Et iterum: *facilius est*, inquit, *camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum cœlorum*. Unde, & illud est, quod *Mar. 10. 25.*
specialiter jubet, dicens: *Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo*. * Superioribus ac sequentibus dictis duo 33 *Mat. 6. 19.*
thesaurorum genera monstrantur: unum scilicet, quo filiis thesaurizent patres: aliud quo sibi Filiis quomodo? Ut erudiant illos officio, ac timore divino. * Sibi quomodo? Ut thesaurizent sibi thesauros in cœlo. Mirificè 34
scilicet, ut quia pecunia caduca res est, disciplina immortalis, & omnes fermè parentes plus ament filios, quàm seipsos, sibi conferant bona caduca,

filiis ſempiterna ; ac ſic pietati ſuæ conſulant , & ſaluti , cùm duplici, atque immortali bono , & per ea , quę æterna ſunt , æternos eſſe filios ſuos faciant, & ad conquirendam ſibi beatitudinem ea , quę naturaliter caduca
35 ſunt , bonis operibus in æterna convertant . * Quid ergo æſtuas paterna pietas ? quid ad conquirenda terrena , & peritura diſtenderis ? nihil majus pręſtare filiis potes , quàm ſi hoc bonum per te habeant , quod nunquam penitùs amittant . Non neceſſe eſt ergo , ut filio tuo terrenos theſauros recondas : nulla re eum facies ditiorem , quàm ſi ipſum filium tuum theſau-
36 rum Dei feceris . * Quamquam hæc licèt ſe ita habeant , & ſint vera , ac ſaluberrima , tamen non ita dicam , quaſi filios bonis , & facultatibus pa-
37 ternis penitùs excludam . Sed de hoc poſteà diſputabimus . * Interim quia reos ſe quidam futuros non putant , ſi ſubſtantias ſuas non ad Evangelii honorem , non ad ſalutem ſuam , non ad ullum officium Dei conferant , ſed pro libidine , & infidelitate quibuſcumque hęredibus paſſim , vel irreligioſis , vel locupletibus impiâ , & paganicâ ſollicitudine tranſcribant , videamus breviter , vel à quo ſint datę facultates ipſę , vel ob quid datæ : ut cùm , & authorem , & cauſam datæ rei oſtenderimus , faciliùs , & ad quem
38 referenda , & in quem uſum conferenda ſit , approbare poſſimus . * Omnem ſubſtantiam mundialem divino poſſeſſoribus cunctis munere dari , nullus homo , ut reor , ambiget , qui modò in hominum numerum referri poteſt : niſi fortè quis tantæ ſit inſipientiæ , ut cùm humano generi mundus ipſe à Deo datus ſit , ea quæ in mundo ſunt , non à Deo hominibus data
39 arbitretur . * Igitur ſi omnia omnibus Deus tribuit , nemini dubium eſt ; quòd ea , quæ Dei dono accepimus , ad Dei cultum referre debeamus , & in ejus opere conſumere , quæ ejuſdem ſumpſimus largitate . Hoc eſt enim agnoſcere munus Dei , & divinis beneficiis benè uti , ut datis ſuis illum ho-
40 nores , à quo data ipſa acceperis . * Quod quidem etiam humanarum rerum exempla docent . Si enim uſus rerum aliquarum cuipiam homini alterius hominis beneficio , ac largitate tribuatur , iſque immemor illius , à quo fructum rerum indeptus eſt , avertere ab eo proprietatem præſtitæ rei , atque alienare conetur , nonne ingratiſſimus omnium hominum , atque infideliſſimus judicetur ? qui oblitus ſcilicet hominis benefici , ac liberaliſſimi , ſpoliare illum jure dominii ſui velit , qui eum ipſum uſus poſſeſſione ditave-
41 rit ? * Et nos itaque uſum tantùm earum rerum accepimus , quas tenemus : commodatis enim à Deo facultatibus utimur , & quaſi precarii poſſeſſores ſumus . Denique egredientes è mundo iſto , velimus , nolimus , hìc
42 cuncta relinquimus . * Cur ergo cùm poſſeſſores tantum uſufructuarii ſimus , quod nobiſcum auferre , atque aſportare non poſſumus , avertere à proprietario domino , atque alienare tentamus ? Cur non bona fide datis à Deo reculis utimur ? Tenuimus quoad licuit : tenuimus , quoad permiſit
43 ille , qui præſtitit . * Quid rectius ? quid honeſtius ? quàm , ut ubi res ab eo diſcedit , qui uſum habuit , revertatur ad eum poſſeſſio , qui utendam
Prov. 3. 9. conceſſit ? Denique etiam ipſum hoc Dei voces per linguas literarum ſacra-
Eccl. 4. 8. rum jubent , dicentes quotidie ad unumquemque noſtrum ; *Honora Dominum*
44 *de tua ſubſtantia* . Et alibi : *Redde* , inquit , *debitum tuum* . * Quàm pius eſt , & indulgens nobis Dominus Deus noſter , qui invitans ad erogandam terre-

næ

næ ſubſtantiæ facultatem, honora, homini inquit, honora Dominum de
tua ſubſtantia: cùm utique totum ſuum ſit, quod ab eo accepimus, no-
ſtrum eſſe dicit, ut demus: ideò ſcilicet noſtrum appellans, proprietate
poſſeſſionis, ut major ſit merces operantis? quia plus fructum neceſſe eſt lar-
gitor habeat, ubi de ſuo videtur eſſe largitio. * Sed tamen ne hoc ipſo 45
humana mens inſoleſceret, quòd ſubſtantiam hanc Dominus noſtram eſſe di-
xiſſet, adjecit ſalubriter: Redde debitum tuum, hoc eſt, ut quem devotio
non illiceret ad largiendum, neceſſitas cogeret ad exolvendum: & quem ad o-
pus ſanctum fides ſua ipſa non traheret, ſaltem neceſſitas coarctaret. * Prius, 46
ait: honora Dominum de tua ſubſtantia, deinde: redde, inquit, debitum
tuum, hoc eſt dicere. Si devotus es, da quaſi tuum: ſi indevotus, redde
quaſi non tuum. Benè itaque poſuit, & dandi voluntatem, & ſolvendi ne-
neceſſitatem. Hoc eſt utique dicere omni homini, ad opus ſanctum, & hor-
tatione invitaris, & exactione conſtringeris. Da ſi vis, redde ſi non vis.
* Apoſtolus quoque idipſum monens divitibus præcipit, ne ſuperbè ſapiant, 47
neque ſperent in incerto divitiarum, ſed in Deo vivo, *qui præſtat, nobis*, in-
quit, *omnia ad fruendum in voluntate operum bonorum*. Uno dicto utrunque do- *1 Tim.6.17*
cuit, hoc eſt, & qui daret divitias, & cur daret: dicens enim ſperandum à
Deo, qui præſtitit omnia, oſtendit, à Deo divites fieri: Addens autem in
voluntate operum bonorum, docet idipſum, quod dixit, à Deo, tribui,
propter bona tantùm opera præſtari: * Præſtat enim omnia in voluntate 48
operum bonorum, hoc eſt, ad hoc facit homines ſubſtantia eſſe locupletes,
ut bona operatione ſint divites, id eſt, ut commutent divitias, quas accepe-
runt, & facultates ipſas in bonis operibus collocantes, Dei opes, quas ha-
bent in hoc ſæculo temporarias, benè utendo faciant ſempiternas: ac ſic
agnoſcentes munera Dei, duplici bono gaudeant, cùm qui ſint divites in hoc
ſæculo, eſſe quoque divites mereantur in cœlo. * Sic ergo habendæ ſunt di- 49
vitiæ, ſic petendæ, ſic tenendæ, ſic propagandæ. Alioqui inæſtimabile ma-
lum eſt, bonis à Deo datis non benè uti. *Avaro enim*, inquit Scriptura ſacra, *Eccl. 10.9.*
nihil eſt ſceleſtius: & peſſimum ac feraliſſimum morbi genus divitiæ conſerva-
tæ in malum domini ſui. Verum eſt. * Quid enim pejus, aut quid miſe- 50
rius, quam ſi quis præſentia bona in mala futura convertat? & quæ ad hoc
à Deo data ſunt, ut pararetur ex eis vitæ beatitudo perpetua, per hæc ipſa
quæratur mors, ac damnatio ſempiterna? In quo & illud conſiderandum eſt, *Avarorum*
quòd ſi ſervatæ divitiæ ad malum hominis conſervantur, quantò utique ad *miſeria.*
majus malum coacervantur? * Quotus enim quiſque nunc divitum tantę eſt 51
continentiæ, qui opes cuſtodire contentus, accumulare jam nolit? O miſeria
temporis, & Eccleſiaſticæ plebis, ad quid redacta es? ubi cùm ſcriptum ſit,
quod ſervare opes genus ſit magni criminis, non augere divitias, jam genus
putatur eſſe virtutis? * Ergo, ut ſuprà diximus, quomodo ſe quidam reos 52
futuros omnino eſſe non putant, ſi nec in morte ſibimet per diſpenſationem
ſubſtantiæ conſuluerint, huic ſæculo ſervientes, cùm etiam ex hoc rei ſunt,
quòd uſque ad mortem cuncta ſervaverint? * Aut quomodo rei non erunt, 53
qui facultates ſuas ad quoſcumque homines infideliſſima vanitate transmi-
ſerint, cùm etiam illi rei futuri ſint, qui non ſeipſos in vita iſta aliqua ob
honorem Dei rerum ſuarum parte privaverint? oſtendente idipſum etiam
per

Jacobi 5.1. per Apoſtolum ſuum Domino noſtro, atque dicente: *Agite nunc divites, plerate in miſeriis, quæ advenient vobis: divitiæ veſtræ putrefactæ ſunt, & veſtimenta veſtra à tineis comeſta ſunt, aurum, & argentum veſtrum ęruginavit, & ęrugo eorum in teſtimonium vobis erit, & manducabit carnes veſtras ſicut ignis, theſau-*
54 *rizatis iram in noviſſimis diebus*. * Pręter illam, quę in myſterio latens major eſt multò, ac terribilior divinorum verborum ſeveritatem, ſufficere ad metum, ac tremorem omnibus, puto, illa quæ prompta ſunt: ad divites enim peculiariter loquitur: plangere eos præcipit, mala futura nuntiat, ignem per-
55 petuum comminatur. * Et hoc quò minæ ipſæ magis timendæ ſint, non propter homicidia, non propter fornicationes, non ob ſacrilegas impietates, aut alia poſtremò vitia, lætali gladio animas, & perenni occiſione jugulantia, ſed propter ſolas tantummodo opes, propter inſanam cupiditatem, propter, auri atque argenti famem: ut oſtenderet ſcilicet, ſufficere hęc homini ad
56 ęternam damnationem, etiamſi reatus alii non fuiſſent. * Quid dici ſimpliciùs, quid evidentiùs poteſt? Non dicit diviti: torquendus es, quia homicida es, torquendus es, quia fornicator, ſed torquendus tantummodo, quia dives: hoc eſt, quia divitiis malè uteris, quia datas tibi ad opus ſanctum divitias, non intelligis: non enim ipſę divitię per ſe noxię, ſed mentes malè utentium criminoſę; nec ipſæ opes homini pœnæ cauſa ſunt, ſed de opibus ſibi pœnas divites faciunt: quia dum uti divitiis benè nolunt, ipſas ſibi divitias in tormenta
57 convertunt. * Theſaurizatis, inquit, in noviſſimis diebus, benè cum dixiſſet, theſaurizatis, addidit in noviſſimis diebus, hoc eſt, ut major theſaurizantium reatus eſſet, cùm theſaurorum invidiam etiam ſęculi extre-
58 ma cumularent: Theſaurizatis in noviſſimis diebus. * Per theſauros cupiditas: per noviſſimos dies infidelitas accuſatur: ac per hoc duplex, & cupiditatis noxa eſt, & infidelitatis: quia theſauros, quos juxta id, quod Deus
Deut. 7. dicit, *Non concupiſces*, crimen utique fuit, & alio tempore concupiſcere:
Rom. 7. majus abſque dubio per infidelitatem ipſam crimen eſt, etiam in mundi
59 fine cumulare. * Durum fortaſſe aliquis ſermonem meum hactenus judicabit. Et verè durus eſt, ſi aliquid non ex teſtimoniorum ſacrorum authoritate commonuit: durus exiſtimetur, ſi aliquid tale habuit, quale hic Apoſtolus prędicavit, ut non addamus illud domini noſtri dictum, quo omnes penitùs indignos ſe, dixit, eſſe, qui non rènuntiaſſent omnibus, quæ poſ-
60 ſederint. * Quę cum ita ſint, nonne, quęſo, indulgentiſſimum, modeſtiſſimum, ac molliſſimum exiſtimari convenit, quod locuti ſumus, ſcilicet qui hominibus, quibus perfectam incolumitatem tribuere non poſſumus, opem ſaltem deſperatæ ſalutis inquirimus: & quorum vitam ſanare non poſſu-
61 mus, mortem levare tentamus. * Quid eſt enim perfecta ſanitas? quid? niſi in vita hac benè agere? Quid poſtrema curatio? quid, niſi vel in extremis bonis viaticum comparare? Quid eſt enim perfecta ſanitas? quid? niſi re-
62 bus à Deo traditis bene uti. * Quid ultimum remedium? quid? niſi ſaltem poſtea facere, quod pęniteat, te non ante feciſſe? Dura fortaſſe aliquis putat eſſe, quæ dico: dura planè, dura exiſtimentur, niſi talia ſint, ut in comparatione Apoſtolicæ ſeveritatis mollia, ac remiſſa videantur.
63 * Apoſtolus enim ad planctum divites vocat: nos ad remedium. Apoſtolus divitias ignem nominat: nos facere ex divitiis aquas cupimus, ignem æter-

num

num extingventes, ſecundùm illud: *Sicut aqua extingvit ignem, ſic eleemoſyna
extingvit peccatum.* Apoſtolus in divitiis malè conſervatis damnationem eſſe,
teſtatur: Ego ex his, quæ dicit ille, mortem æternam omnibus facere, vitam
opto perpetuam comparare. * Non quidem, quòd ulli vitiis carnalibus im- 64
plicato ſufficere ad vitam ęternam putem, ſi cùm uſque ad mortem in fla-
gitiis conſenuerit, in obitu benè cuncta diſpenſet, niſi antea, & peccatis re-
nunciaverit, & ſordidam illam criminum tunicam, lutulentamque projece-
rit, & novam converſionis, ac ſanctimoniæ veſtem de manu Apoſtoli prędi-
cantis acceperit: alioqui peccare non deſinit, quem in extremis ſitum rece-
dere à criminibus ſola tantùm fecit impoſſibilitas, non voluntas. * Qui enim 65
à malis actibus tantùm morte diſcedit, non relinquit ſcelera, ſed relinqui-
tur à ſceleribus. Ac per hoc neceſſitate excluſus à vitiis, & tum, puto,
peccat, quando ceſſaverit, quia quantùm ad animum necdum deſiit, qui
adhuc velit peccare, ſi poſſit. * Non bonis itaque ſpebus innititur, qui ad 66
hoc ſemper tantùm peccat in vita, ut peccatorum molem redimat in mor-
te. * Et ideò ſe evaſurum putat, non quia bonus, ſed quia dives ſit: quaſi 67
verò Deus non vitam quærat hominum, ſed pecuniam, atque à cunctis
malorum redimendorum ſpe malè agentibus accipere ſolos pro criminibus
nummos velit, & corruptorum judicum more argentum exigat, ut peccata
vendat. * Non ita eſt: prodeſſe enim largitionem plurimùm, certum eſt, 68
ſed non illis, qui ultima futuræ largitionis ſpe malè vivunt, qui fiducia re-
dimendę immunitatis ſcelera committunt, ſed illis, qui decepti, aut lubri-
co ætatis, aut nubilo erroris, aut vitio ignorantiæ, aut poſtremò lapſu fra-
gilitatis humanæ reſipiſcere tandem, quaſi poſtmodum graviſſimæ infirmita-
tis, aut quaſi poſt fluctum turbatę mentis incipiunt. * Et ſicut ad ſenſum 69
ſuum inſani homines poſt furorem, ſic iſti redeunt poſt errorem; in uno tan-
tummodo à ſe diſpares, quòd illi gaudent poſtquam evaſerint ęgritudinem,
iſti plangunt, poſtquam acceperint ſanitatem, nec immerito: illi enim tantò
plus gratulantur, quantò plus incolumitatis adeptos eſſe ſe, ſentiunt: iſti tan-
tò plus confunduntur, quantò evidentiùs morbum ſui erroris agnoſcunt. * Quo 70
fiat neceſſe, ut illi exultent, & iſti lugeant: quia illi, quòd ęgrotarunt im-
putant valetudini, iſti quòd erraverunt, ſibi: ac ſic illi lęti ſunt de reme-
dio, & iſti anxii de reatu. * Unde admoneo cùm omnes, tùm pręcipuè eos, 71
quos gravium delictorum terror exagitat, & in quibus infelicior conſcien-
tia peccatorum pœnalium recordatione ſuſpirat, primùm, ut licèt lapſi ſint,
non commorentur in lapſu, nec in volutabris ſuis ſordentium ſuum more
verſentur: * Quę cum ęſtuantes alvos cœno immerſerint, nequaquam ſordi- 72
dis voluptatibus ſatisfaciunt, niſi tota penitùs luto membra convolvant.
* Non ergo horum naturalem ſequantur illuviem, nec malè blandis lapſi- 73
bus acquieſcant, aut in barathro libidinum commorantes, in ipſis ſe ſepe-
liant ruinis ſuis; ſed illico ubi concidere, conſurgant, & elevationem
protinus meditentur in lapſu. * Ac ſi fieri ullo modo ſolertia, ac 74
pernicitate pœnitudinis poteſt, tam velox ſit remedium reſurgentis, ut
vix poſſit veſtigium apparere collapſi. * Ergo in hujuſmodi cauſis hac 75
primùm medela opus eſt, ut morbos ſuos languentes horreant, curare
plagas feſtinent ſaucii, & illico è corporibus ſagittas rapiant vulnerati.
Opti-

Odiſſe morbū primus gradus eſt ad ſanitatē.

Optimè enim malagma, vel fibula femper calidis adhuc vulneribus im-
ponitur, & citiùs fibi plagarum caro fociatur, quæ non diu hiare per-
76 mittitur. Ulcus quippe in corpore, fi computruerit, dilatatur. * Et
fi plagas cancroma fequitur, cancrum, neceffe eft, confequatur occafus.
Fugienda itaque primum hæc peccatoribus mala funt, nec dandus diabo-
lo locus: qui ftantes impulit in ruinam, ut lapfos præcipitet in mortem.
77 * Quod fi aut tanta vis morbi, aut tanta ægrotorum fuerit incuria, ut
valetudinis curam, & labem ufque ad dies ultimos trahant, quid dicam
nefcio, quid promittam, penitus ignoro: Revocare ab inquifitione ulti-
mi remedii periclitantes, durum, & impium: fpondere autem aliquid in
78 tam fera curatione, temerarium. * Sed melius tamen eft abfque dubio,
quamvis diuturna paralyfi aridas manus aliquo tamen nifu ad cœlum erigi,
quàm lethali penitùs defperatione diffolvi. Meliùs eft enim, nihil inexpertum
relinquere, quàm morientem non curare: maximè: quia nefcio, an in extre-
79 mis aliquid tentare, medicina fit, certè nihil tentare, perditio. * Et unum
fcio, quòd quicunque in hanc miferiam longęvi languoris extrema perdu-
xerit, ineffabile dictu eft quantùm lamentationis erroribus fuis debeat, quia
nunquam errata cognovit. Et quid hęc inter fiet? Quando enim lugebit, qui
dies lugendi perdidit? quando fatisfaciet, qui tempus fatisfactionis amifit?
Ad jejunia forfitan longa confugiet. Eft quidem hoc aliquid, fed eleemo-
80 fynis mifceatur, fecundùm illud: *Bonum eft jejunium cum eleemofyna*. * Sed quo-
Tob. 12.8. modo ei exomologefis diuturna opitulabitur jam in extremis fito? Sed cilicio
carnes conteret, ac favilla, & cinere fordidabit, ut mollitiem videlicet prę-
teritę voluptatis pręfentium afperitatum duritia compenfet, & reatum longa-
81 rum deliciarum officio patrocinantis folvat injurię. * Sed quando hęc tàm
grandia faciet, & vicino jam exitu etiam à mediocrium actione difclufus?
Crucibus denique diverfarum ęrumnarum reum in fuo corpore hominem
judex fidei feveritas fubjugabit, ut indulgentiam fcilicet abfolutionis ęter-
82 nę, pręfentis pœnæ ambitione mereatur. * Sed fatifcente jam corpore, ubi
exercebit diftrictionis officium cenfor animus? Uti enim feveritatis arbi-
83 trio judex non poteft, quando reus jam non fuftinet judicari. * Unum er-
go eft, quòd amiffis omnibus adjumentis, atque fubfidiis, perfugium nutanti,
ac deftituto opitulari queat: ut confugiat fcilicet ad illud beatiffimi Da-
Dan. 4.24. nielis facrum, ac falubre confilium: qui Babylonio regi mederi volens,
ulceribus de offenfione contractis, malagma de mifcratione compofuit di-
cens: *Propter quod Rex, confilium placeat tibi: peccata tua mifericordiis redime,
& injuftitias tuas in miferatione pauperum, fortaffe erit patiens Deus delictis tuis.*
84 * Ita ergo & ifte faciat, ut ille dixit: utatur medicamento alii oblato ad
fua vulnera, vereatur contumacię inobedientis exemplum, cogitet, quid ipfe
fit paffurus in morte, cùm videat, quę rex Affyrius pertulerit in vita. Evi-
85 dens eft de fuperbia, ac rebellione, documentum. * Confideret, an ipfe
fi non audierit, mortuus evafurus fit, cùm videat, quòd Rex ille, qui
Affectus nō non audivit, feipfum vivus amifit. Offerat ergo, vel moriens ad libe-
pretium randam de perennibus pœnis animam fuam: quia aliud jam non poteft,
placet Deo. faltem fubftantiam fuam, fed offerat tamen cum compunctione, cum la-
86 chrymis, offerat cum dolore, cum luctu. * Aliter quippe oblata non pro-
funt,

ſunt , quia non pretio , ſed affectu placent : nec enim animus dantis datis,
ſed animo commendantur data : nec pecunia fidem inſinuat , ſed pecuniam
fides . * Ac per hoc , qui prodeſſe ſibi vult , quę Deo offert , hoc modo of- 87
ferat : Neque enim homo Deo pręſtat beneficium in his , quę dederit , ſed
Deus in his homini , quæ acceperit : quia etiam quod homo habet , Dei , ac
domini ſui munus eſt , ac per hoc , in his , quæ offeruntur ab homine , ho-
mo non ſuum reddit , Dominus ſuum recipit . * Itaquæ cùm offert Deo 88
quiſpiam facultates ſuas , non offerat quaſi pręſumptione donantis , ſed qua-
ſi humilitate ſolventis : nec abſolvere ſe peccata ſua credat , ſed allevare ,
nec offerat cum redemptionis fiducia ; ſed cum placationis officio : nec qua-
ſi totum debitum reddens , ſed quaſi vel parum de magno reddere cupiens:
quia etiamſi tradat , quod habet pro modo rerum , non reddit , quod de-
bet pro magnitudine peccatorum . * Et ideo licèt offerat , oret Deum , ut 89
lenta ſua placeat oblatio , plangens id ipſum , quod tardè offert ; plangens,
ac pœnitens , quod non priùs . Sic erit ut juxta prophetam propitietur for-
ſitan Deus delictis ſuis . Sed dicit aliquis . Totum ergo Deo oblaturus eſt, *Quid offerendum Deo.*
quod habet ? Non offerat totum , quod habet , ſi non putet , ſe debere to-
tum , quod habet . * Non quæro , cuius ſit quod offertur , à quo ſit acce-
ptum , ante quod redditur : Hoc dico ſolùm , non offerat totum pro debi- 90
to , ſi debere ſe totum non putat pro reatu . * Totum ergo , inquit aliquis, 91
quamvis magnorum criminum reus , oblaturus eſt totum Domino ? Immò
nihil , ſi non cum fide : immò nihil , ſi non cum ambitu : immò nihil , ſi non
cum prece : immò nihil , ſi non hoc animo , ut hoc ipſum inter præcipua
Dei beneficia reputet , quod & animum offerendi dedit , & plùs ſibi in his,
quę Deo relinquit pręſtari ęſtimet , quàm illis , quę priùs habuit : quia hoc,
quod habetur ab homine , temporarium eſt , quod autem Deo relinquitur,
ſempiternum . Totum , inquit aliquis , oblaturus eſt ? At ego dico , homi-
ni in æternum periclitanti , etiamſi offerat totum , eſſe tamen hoc totum
parum . * Quid enim jam ſcit aliquis , an peccatorum menſuram oblata com- 92
penſent ? jam ſcit aliquis , an tantum in officio placationis , quantùm eſt in
offenſione diſcriminis ? Si novit quiſquam hominum peccatorum , quantò
redimere delicta poſſit , utatur ſcientia ad redemptionem : * Si verò neſcit, 93
cur non tantùm offerat , quantùm poteſt ? ut ſi compenſare peccata non va-
let pretii magnitudine , ſaltem mentis devotione compenſet . Perfectum e-
nim conſcientiæ fructum exhibet , qui intra conſcientiam nil relinquit .
* Dura nonnulli hęc abſquedubio , & immenſurata cauſantur : maximè , quia 94
propheta is , de quo diximus , Babylonium regem hoc tantùm admonuiſſe
videatur , ut multa donaret , non uti univerſa diſtraheret . * Non profero 95
interim teſtimonia Evangelii , nec confugio ad loquentis in ſacris volumi-
nibus vocem Dei , non dico , aliud vetere , aliud nova lege præceptum . *2. Cor. 5.*
Unde etiam Apoſtolus : *Ecce , inquit , vetera tranſierunt : facta ſunt omnia no-* *17.*
va , omnia autem ex Deo . * Quibus utique dictis docet , non vetera ſecun- 96
dùm literam , ſed nova ſecundùm Deum , eſſe facienda . Ea tantùm re in-
terim contentus ſum , quam Propheta dixit : Sermo enim ei cum Rege e-
rat : Et quidem cum rege , non unius urbis , ſed ut tunc videbatur , totius
orbis . * Quia itaque non poterat populos , quos regebat per teſtamentum 97

egenis tradere, & nationes barbaras indigentibus, quaſi nummos dare, aut
in pauperum ſtipes diffuſa longè, ac latè regna convertere, & ideo Propheta:
Dan. 4.24. *Peccata* inquit, *tua in miſericordiis redime*; hoc eſt aurum da indigentibus, quia
non potes regnum dare, facultates diſtribue, quia poteſtatem non vales pro-
98 rogare. * Ac per hoc videtur juſſiſſe, ut totum daret: quem hoc ſolum non
juſſit diſtribuere, quod non poterat erogare. Exaggeramus fortè rem verbis,
& nimis altè attollimus. Videamus ergo idipſum, quale ſit: Peccata, inquit,
99 tua in miſericordiis redime. * Quid eſt aliqua redimere? Opinor pretium
rerum, quæ rediniuntur dare. Non quæro, quę illius Regis peccata fuerint;
100 ipſe ſciat quanti debuerit redimere, quę fecit. * Te alloquor, cujus cauſa eſt:
te appello, cujus diſcrimen agitur, hoc facito, quod propheta dixit: Peccata
101 tua in miſericordiis redime. * Noli tantum Deo relinquere, quantum habes.
Si pro peccatis tuis neceſſarium non putas quantum habes, æſtima diligentiſ-
ſimè culpas, quas admiſiſti, æſtima peccatorum diverſitates, vide quid pro
mendaciis debeas, quid pro maledictis, atque perjuriis, quid pro negligentiis
cogitationum, quid pro impuritate ſermonum, quid pro omni denique ma-
102 læ voluntatis affectu? * Adde poſtremò etiam, ſi aliqua de his intra conſcien-
tiam tuam ſunt, de quibus Apoſtolus dicit: adulteria, fornicationes, impu-
Galat. 5. dicitiæ, ebrietates, immunditia Deo exoſa, avaritia idololatrię famula, &
pręter hæc aliqua fortè crimina etiam de humani ſanguinis effuſione con-
tracta, cùmque omnium ſupputaveris numerum, expende pretia ſingulorum,
& poſt hæc non quęro, ut pro peccatis totum Deo tradas, quod habes; hoc
103 ſolùm redde, quod debes ſi potes ęſtimare, quod debeas. * Addo autem pręter
iſta omnia, quòd cum tractaveris delicta tua, atque taxaveris, tantò plus pro
Galat. 6. 3. malis tuis debes, quanto peccata tua viliùs ęſtimaris. Quoniam *qui ſe*, inquit
104 Apoſtolus, *exiſtimat eſſe aliquid, cùm nihil ſit ſeipſum ſeducit*. * Vt non dicam tibi,
quod Regi illi victuro adhuc, & fortè juveni, ut feſtinaret tamen peccata ſua
redimere, præceptum eſt. Tu autem tantò plus pro te debes, quòd hæc quæ
105 ſupra dixi, vel moriens facis, vel jam jamque moriturus. * Grandis enim mu-
nificentia, ac devotio futura eſt, quę poſſit id compenſare, quod hęc tum de-
mum domino tuo reddis, quando habere ipſe jam non potes. Præſertim cùm
addatur ad iſta omnia, quod Propheta ipſe, qui regem illum ad redemptio-
nem criminum vocat, per hæc ipſa, quæ dicit, debere fieri, non tàm ei venię
Dan 4.24. ſecuritatem, quàm viam inquirendę ſalutis oſtendit: Dicens enim ad eum:
106 *Peccata tua in miſericordiis redime, & forſitan propitiabitur Deus delictis tuis*. * Hoc
ipſum, quod dicit forſitan, ſpem indicat, non fiduciam pollicetur. Ex quo
intelligi poteſt, quàm difficilè jam in ſupremis poſiti peccatores, qualibet mu-
nificentia ad perfectam indulgentiam pervenire poſſint: quando Propheta ipſe,
qui ſuadet, propitiationem Dei inquirendam, promittere tamen non auſus eſt
107 promerendam: dat coſilium de actu, & tamen dubitat de effectu. * Horta-
torem ſe agendi, non impetrandi authorem facit. Quare ita? Quia omnes
ſcilicet peccatores debent pro ſe, vel in ſupremis cuncta tentare, etſi non poſ-
108 ſunt ulla præſumere. * Si enim regi Propheta ille per ſolam bonorum operum
largitatem abſolutam indulgentiam non promittit, intelligere peccator, non
acta errorum pænitentia, poteſt, quanta ei, & quàm larga in ſupremis
munificentia opus eſt, qui vult obtinere à domino per ſeram devotionem,
quod non poteſt uſurpare per legem. LI-

LIBER SECUNDUS.

ARGUMENTUM.

Probat, non minus justo, quam peccatori opus esse erga pauperes liberalitate; cùm primus ad gloriam sibi promerendam, secundus ad eluendam culpam pauperibus elargitur. Quamvis, quotus quisque est, cui justi titulus jure merito sedet, ut nulla labe aspergatur, nullas quotidie noxas contrahat? Digreditur paulo post ad usum divitiarum discutiendum, qui nunquam ferè a noxiis, immo mortiferis deliciis sejungitur, juxta Apostolum: Vidua, quæ in deliciis vivit, vivens mortua est. *Hinc sapienter deducit, abdicandas per salubrem largitionem esse divitias, quæ nisi abdicentur, nullum possessorem, ne Virginem quidem sinunt innoxium. Ad Ecclesiasticos præsertim stylum detorquet; quos tantò turpius est esse divites, quantò egentiores eos Dominus esse præcepit. Deplorat interim quorundam infidelitatem, Deo tantùm, post omnia diffidentium; nam & semina solo, & pecuniam mercatori, & merces mari committunt, Deo dumtaxat fænerari timent, ne spe promissi priventur fęnoris. Demum abyciendas necessariò, admonet, esse divitias, quia semper bonę menti obstant; & ad cęlum properantibus impedimenta passim ferunt. Atque hic typo suo increpandi avaros morem gerit, qui se ipsos exheredant, se ipsos extorres, & in exilium agunt; concluditque aureo, & verissimo effato: nulli, inquit, tàm sęvi, tàm crudeles adversus inimicos suos extant, quam avari adversum se.*

Diximus de remediis peccatorum, immo potiùs de spebus remedio- 1
rum, atque solatiis; scilicet hoc primum inquirendæ salutis esse suffragium, ut peccatorem pœniteat erroris: tùm ut juxta sermonem sacrum, statim peccata sua misericordiis redimat: postremò, si id non fecerit, ne quid saltem moriens inexpertum relinquat, vel ultima sibi rerum suarum
oblatione succurat. * Sed respondeatur fortasse hoc loco illud: Si pecca- 2
tores homines, hac redimendorum criminum necessitate teneantur, sanctos absque dubio, qui sunt expertes criminum, non teneri, ac per hoc non habere eos causam substantiæ largiendæ, qui non habeant, quod redimere
eos, necesse sit largitate. * Audio: sed id quale sit, jam videbimus. In- 3
terim, etiamsi præterita mala non sint, quæ sanctum hominem, oporteat rebus cunctis redimere, sunt tamen perennia bona, quæ magno debeat
comparare. Sed de hoc tamen pleniùs postea. * Nunc autem hoc dico li- 4
berè, & constanter affirmo, neminem esse omnino sanctorum, qui non in multis sit Deo debitor, ac per hoc, eum, quæcumque domino suo dede-
rit, non tàm donare, quàm solvere. * Ac primùm, ut de beneficiis ge- 5
neralibus dicam, id est, quòd quisquis, vel sanctorum est ille, vel divitum: primùm benevolentia, ac dono Dei, & natus, & altus, & educatus es: quòd rebus ad vitam necessariis communitus, quòd etiam non necessariis locupletatus, quòd plus ad usum tibi dominus tuus tribuit, quàm modus usum postulavit: quòd extendit denique super spes tuas munera sua, & quod est
maximum ac rarissimum, dona illius etiam tua vota vicerunt. * Addo 6
autem post ista omnia, quòd idem dominus, qui te primum munere suo genuit, posteà etiam passione salvavit, quòd propter te, o homo, terram,

ac lutum, immò exiguam terræ, ac luti partem, rerum universarum dominus è cœlo venit, terras adiit, ex carne pariter, & in carnem processit, humiliatus usque ad humani exordii pudorem, & pannorum illuviem, & præsepii vilitatem, tolerans indignas se vitæ istius passiones, edendi, bibendi, somnii, vigiliarum ægras vicissitudines, & caducæ istius conversationis contumeliosas necessitates; ipsam denique hominum circa se conversantium fœtidam commemorationem, populos peccatorum sordentium luto oblitos, semper malæ conscientiæ admissu reos, turpium ex se actuum ni-
7 dorem exhalantes. * Et ideo cœlestium præceptorum incapaces, nec sustinentes sacri fulgoris jubar, quia caligantes peccatis oculos splendor divini luminis obruebat: nec solùm hoc: sed post hæc omnia adde protervas superbientis populi contradictiones, adde convicia, adde maledicta, impiam insectationem testimonium falsum, judicium cruentum, irrisiones populi, sputa, verbera, acerbissimas quidem pœnas, sed indignitates pœnis acerbiores, coronam spineam, aceti poculum, cibum fellis, damnatum ab hominibus dominum universorum, pendentem in patibulo humani generis sa-
8 lutem, Deum terrenæ conditionis lege morientem. * Quæ cum ita sint, quicumque ille, aut sanctus es, aut sanctum te esse credis, dic mihi, quęso, nunquid solvi hæc sola possunt, etiamsi nulla alia debeantur? Quicquid libet enim homo pro Deo perferat, solvi omnino non potest, quod
9 Deus pro homine perpessus est. * Quia etiam si passio ipsa non differat genere pœnarum, multùm tamen distet, necesse est, diversitate patientium. Sed forsitan dicis, generale in his, quæ diximus omnium hominum esse de-
10 bitum, & in hoc universorum hominum genus indiscretè obnoxium. * Verum est. Sed nunquid aliquid ideo minùs debet, si & alius idem debeat? aut si centum hominum cautiones de centenis sestertiis scriptæ sint, num idcircò allevatur unius debitum, si omnes sint ejusdem numeri debitores?
Galat. 6.4. *Unusquisque enim*, inquit Apostolus, *suum onus portabit, & unusquisque pro se*
11 *rationem reddet*. * Nequaquam ergo unius pondus pondere allevatur alterius, nec absolvitur reus societate multorum: neque ideo minùs est cuilibet tetra damnatio, si multos videatur complices pœnæ habere damnatus.
12 * Ita hoc, quod supra dixi, licèt generale sit debitum, & speciale tamen esse, non dubium est: licèt sit commune omnium, est tamen peculiariter singulorum. Ita ad omnes æqualiter pervenit, ut tamen de summa unicuique nil recedat. Christus enim sicut pro omnibus passus est, sic pro singulis, & cunctis se impendit pariter, & singulis, & totum se dedit uni-
13 versis, & totum singulis. * Ac per hoc quicquid passione sua Salvator præstitit, sicut totum ei debent universi, sic totum singuli; nisi quòd propter hoc plùs singuli, quàm universi: quòd tantùm acceperunt singuli, quantùm universi. Ubi enim hoc unus accipit, quod universi, & si par est mensura, major invidia est. Quo fit, ut licèt ipsum accipiat, & plus debere videatur: quia magis sit unus obnoxius, qui videtur omnibus com-
14 paratus. * Hæc ergo hactenus, & hæc ideo, quia debitores Deo quidam sanctorum esse se, non putant, cùm debitum æstimare non possint. * Sed
15 dicit fortasse aliquis: non quidem debitores non esse sanctos, sed multorum majora hominum sæcularium esse debita, quorum sunt plura pecca-
ta.

ta. * Quod tale est, ac si quispiam dicat: Ideo ego sum innocens, quia 16
alius magis est nocens: ideo ego justus, quia alter injustus: ideo ego ap-
primè bonus, quia alius singulariter malus. Jam primùm indecorum hoc
sanctimoniæ est, ut bona sua crescere malis, arbitretur, alienis, & melio-
rem se esse, æstimet, comparatione pejorum. * Infelicissimum enim con- 17
solationis genus est, de miseriis hominum peccatorum capere solatium, cùm Rom. 12.
Apostolus gaudere nos cum gaudentibus jubeat, & deflere cum flentibus, Philip. 2.
& non quæ sua sunt singulos cogitare, sed ea, quæ aliorum. * Sed esto 18
istiusmodi comparatio, justa, atque honesta videatur: nunquid etiam fida
existimari potest? Quis enim de illo tanto, ac tàm terribili futuro Dei ju-
dicio satis certus est? Aut quis dicere potest: ego minus debeo, ille plus
debet? Quis postremò de se præsumere, aut de alio desperare? *Omnes enim*, Rom. 14. 10
inquit Apostolus, *stabimus ante tribunal Christi, & unusquisque onus suum* Galat. 6. 4.
portabit. * Nihil ergo, inquit aliquis, inter sanctos, & peccatores est? 19
Multum planè, & penè immensurabile. Sed quia scriptura dicit:
Beatus homo, qui semper est pavidus, & nunquam est de salute pro-
pria mens secura sapientis: licèt multum inter sanctos, & peccatores Prov. 28.
sit; quæro tamen ab omnibus religionem professis, quis sibi juxta suam con- 14.
scientiam satis sanctus sit? * Quis de illa futuri examinis tremenda seve- 20
ritate non trepidus? Quis de perpetua incolumitate securus? * Quod si uti- 21
que, non est, sicuti neque esse debet, dicat mihi obsecro quilibet hominum,
cur non totis substantiæ suæ viribus id adnitatur, ut vel mortis devotione
redimat, quicquid vitæ offensione contraxit? Quanquam hæc, quæ loquor,
scire omnes legentes volo, non me de omnibus sanctis, sed de his tantùm lo-
qui, qui licèt religionem professi sunt, tamen divitias non relinquunt. * De 22
illis enim, qui expediti, aut omnibus, aut penè omnibus sarcinis, Salvatoris
viam sequuntur, & Dominum Jesum Christum non sanctitate tantùm, sed
etiam paupertate imitantur, nihil est, quod dici possit nisi illud tantùm,
quod etiam Propheta dixit: *Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus*. Psal. 138.
* Hos enim ego omnes non aliter, quàm imitatores Christi honoro, non ali- 23 17.
ter, quàm Christi imagines colo, non aliter, quàm membra Christi suspicio.
Et ad hoc tantùm illorum memini, ut eorum memoria dignus fiam. * Sed 24
injuriosa forsitan illa, quę supra diximus, religiosę professioni esse videntur.
Quid enim, inquit aliquis, si vidua sit dives, & viduitatem tamen in magna
opum copia non relinquens? * Quid si virgo integritatem professa, & impol- 25
luti corporis sanctitate devota? Quid si conjugium sine opere conjugali, ne-
gans seipsum sibi & habens se, quasi non habens? Quid si monachus ab in-
cunabulis Deo militans? Quid si clericus sacri ministerii servitute fideli servi-
tutem consumans? * Nunquid etiam ii æternæ salutis fructu periclitantur, si 26
aut viventes opes integras habeant, aut morientes indigentibus non relin-
quant: Parvus est ad promulgandam de hujusmodi quęstione sententiam ser-
mo, atque authoritas mea. * Videamus ergo, quid de his omnibus sacro- 27
rum voluminum linguæ, ac præceptorum cœlestium voces sonent, & tunc
rectissimè secundùm datam à Deo normam, atque sententiam opinionis no-
stræ regulam dirigemus. * Ac primùm non est, quòd confugiendum sibi 28
huc quisquam putet, ad veterum exemplorum esse solatia, ut dicat, aliquos
for-

29 fortaſſe ſanctos, aut in lege, aut ante legem divites fuiſſe. * Abiit quippe il-
lud tempus, mutata ratio eſt. Ante legem enim liberum omnibus erat, vel ha-
bendę, vel etiam conſervandę facultatis arbitrium: quia ſcilicet adhuc tunc vir-
Rom. 4. 15. ga interdictorum cœleſtium non caſtigabatur: *Ubi enim*, inquit Apoſtolus,
non eſt lex, nec prævaricatio. Lex ergo fecit, aliquid non licere, ſecundùm
Rom. 7. 7. illud: *Nam concupiſcentiam*, inquit Apoſtolus, *neſciebam*, *niſi lex diceret*: *Non
concupiſces*. Et ideo opes, quas ante legem Deus non reprehenderat, homo
30 liberè poſſidebat. * In lege quoque nihilominus propè idem juris omnibus
ſuppetebat: quia lex vetus hominem dummodo juſtè, habere quod vellet,
penitùs non vetabat. Itaque tunc omnes omnino ſancti cunctis facultatibus
Luc. 1. 6. ſuis juxta præſcriptos legis terminos utebantur, *ambulantes*, ut legimus, *in
31 omnibus mandatis, & juſtificationibus Dei ſine querela*. * Sicut utique illi ipſi
ambulaverunt, de quibus iſta memorantur, ſicut Propheteiſſa Anna in jejuniis,
Joan. 1. atque orationibus vivens; ſicut: Nathanael ille: quem legimus, veri Iſraeli-
tæ, laude ſublimis, & ipſo Domino, ac Deo teſte, mirabilis: ſicut Tobias,
Tob. 4. qui magnanimitate devotionis pręcepta legis excedens, ſepulturis hominum
mortuorum, etiam cum mortis periculo ſerviebat, & indigentibus uſque ad
indigentiam ſuam conſulens, in tantùm largitatis affectum venerat, ut uni mer-
32 cenario ſuo partem bonorum omnium mediam deputaret. * Et hoc quò ma-
gis poſſit mirum eſſe, jam dives; & quò mirabilius, dives ex paupere: quia
33 majorem fermè excitant habendi cupiditatem opes poſt indigentiam. * Ta-
les ergo tunc ſancti erant, ſecundùm legem omnia habentes, ſecundùm le-
gem omnia relinquentes: ac ſi perfectus fuit omnis, qui legi paruit, & tàm
devotus, qui ſub lege tunc minùs fecit, quàm nunc in Evangelio, qui plus
34 facit: tunc enim quaſi Evangelium lex fuit. * Quo fit, quòd qui ſe obtem-
perantem tunc legi præbuit, quaſi Evangelia complevit. Non eſt ergo, quòd
2. Cor. 5. 17. fugiendum ſibi nunc quiſquam ad legem putet: *vetera enim*, ut ait Apoſtolus,
35 *tranſierunt, facta ſunt omnia nova*. * Plus tunc indulgentiæ erat, & plus li-
centiæ: tunc eſus carnium prędicabatur, nunc abſtinentia: tunc in omni vita
jejuniorum pauciſſimi dies, nunc quaſi unum jejunium vita omnis: tunc lęſis
36 ultio ſuppetebat, nunc patientia: * tunc iraſcentibus lex miniſtra erat, nunc
adverſaria: tunc accuſatori gladium porrigebat nunc charitatem: tunc etiam
carnali illecebræ lex indulgebat, nunc Evangelium nec aſpectum: tunc cor-
poreæ voluptates habebant quandam licentiam, nunc jubentur etiam oculi
cuſtodire cenſuram: tunc ad multas uxores recipiendas unius mariti tho-
rum lex dilatabat, nunc etiam ad unam excludendam caſti affectus devo-
tione conſtringit. *Supereſt enim*, inquit Apoſtolus, *ut & qui habent uxores ita*
1. Cor. 7. 29. *ſint, ac ſi non habeant, & qui flent tanquam non flentes, & qui gaudent, tanquam
non gaudentes, & qui emunt, tanquam non poſſidentes, & qui utuntur hoc mundo,
37 tanquam non utantur: præterit enim figura hujus mundi*. * Videte quàm bre-
viter miſſus à Deo doctor cuncta moderatus ſit, & intra unam perfectionem
univerſa concluſerit, non illicita ſolùm intercidendo, ſed etiam licita coar-
ctando. Circumcidens ſcilicet, & uſum conjugiorum, & infidelitatem fle-
tuum: & intemperantiam gaudiorum, & habendi libidinem, & emendi cu-
piditatem, & ipſam denique mundi hujus brevem, atque umbratilem vo-
38 luptatem. * Et hæc omnia cur? Cur utique niſi, ut ipſe dixit, præterit
for-

forma hujus mundi. Quàm longè ergo sunt à mandato Dei, quos cùm ipsos,
jusserit Deus viventes opibus renunciare, illi eas cupiunt etiam in cognatis
suis mortui possidere: aut quàm longè ab ea devotione sunt, ut exhæredent
ipsos se propter Deum, qui exhæredare nolunt saltem extraneos propter se?
Quibus libenter liberè dicerem: * Quæ insania est, ò miserrimi homines, 39
ut hæredes alios quoscunque faciatis, vos ipsos verò exhæredatis? Ut alios
relinquatis, vel brevi divites, vos ipsos æterna mendicitate damnetis. * Sed 40
quærit fortasse aliquis, quid sit istud, quòd nunc plus exigat Deus à Christianis per Evangelium, quàm à Judæis ante per legem? Aperta istius rei ratio est: Ideo enim majora nunc Domino nostro solvimus, quia majora debemus. Judæi quippe habebant quandam umbram rerum, nos veritatem: * Ju- 41
dæi fuerunt servi, nos adoptivi: Judæi: acceperunt jugum, nos libertatem: Judæi maledictum, nos gratiam: Judæi literam interficientem, nos spiritum vivificantem: Judæis servus, Magister missus est, nobis Filius: * Judæi per mare 42
transierunt ad eremum, nos per baptisma introimus in regnum: Judæi manna manducaverunt: nos Christum: Judæi carnes avium, nos corpus Dei: Judæi pruinam cœli, nos Deum cœli; *qui cum*, ut Apostolus ait: *in forma Dei esset, humilia-* Philip. 2. 8.
vit semetipsum usque ad mortem, mortem autem crucis: * non contentus scilicet sim- 43
plicem pro nobis subire mortem, nisi, ipsam voluntariæ necis susceptionem summorum suppliciorum perpessione cumulasset; pro hoc ergo solo quid solvere homo poterit, cui se per ultimam pœnarum acerbitatem Christus impendit?
* Aut quid pro se dignum Domino repensabit, qui ipsum Deo, à quo redem- 44
ptus est, Deum debet? Hęc ergo causa est, qua devotiores esse nos Dominus sibi, velit: quia tàm magno devotionem nostram pretio comparavit. Et ideo beatissimus Paulus: *Quis ergo* inquit, *nos separabit à charitate Christi? Tribulatio?* Rom. 8. 35.
An angustia? An persecutio? An fames? An nuditas? An periculum? An gladius?
* Apostolus non solam pecuniam, nec solas deberi à nobis divitias Deo di- 45
cit, sed tribulationem, angustiam, famem, gladium, passionem, effusionem sanguinis, animæ exhalationem, mortem denique omni pœnarum genere sublimiter conditam. * Unde intelligant omnes religiosi, non satis se Deo red- 46
dere, etiamsi universas dederint facultates: quia licèt sua cuncta dispensent, ipsos se tamen debent. Et ideo, sicut supra dicere cœperamus, si vidua est quæpiam, nequaquam sibi sufficere ad æternam salutem nomen viduitatis, pu- 1. Tim. 5. 5.
tet, sed videat, qualem esse in Apostolo viduam Deus jubeat, dicens: *Quæ verè vidua est, desolata speret in Domino, instet orationibus nocte, ac die. Nam quæ in deliciis agit; vivens mortua est.* * Uno, eodemque præcepto duas Apo- 47
stolus formas viduitatis expressit: unam vitæ, alteram mortis; cùm in delitiis mortem posuit. Ergo absque dubio divitem esse, non vult, quam delitiosam esse non patitur: quia omnis fructus divitiarum in usu est positus delitiarum: alioqui remoto usu delitiarum, causæ opum non relinquuntur.
* Cùm itaque Apostolus in delitiis viduæ mortem esse memoraverit, prom- 48
ptum est, quòd ad vitæ æternæ fructum, vult universa distribui, qui non vult, ad mortis usum aliqua reservari. Et ideo dicit: *Quæ verè vidua est, de-* Ibidem.
solata speret in Domino: * docens scilicet, parùm esse, si non vidua delitio- 49
sa, non dives, nisi fuerit Deo adhęrens, nisi orationi dedita, nisi à cunctis mundi illecebris desolata, & per hæc omnia verè vidua. Quod si ita est,

quæ-

quæcumque ſe vitæ cupit eſſe , non mortis , nequaquam ſufficere ſibi
æſtimet , ſi & delitias ſibi ob Deum , & divitias abnegarit , niſi , &
oratione , & labore id promeruerit , ut verè vidua Dei eſſe videatur .
50 * Quia non eſt dubium , quod quemadmodum quis in hoc ſęculo Chriſto
adhæſerit , ita in Chriſti corpore permanebit , ſecundùm illud : *Adhæſit*
Pſal. 62. 9. *anima mea poſt te , me autem ſuſcepit dextera tua* . Quo declaratur , quod
eam tantùm animam , quæ Deo adhæſerit in hoc ſęculo , dextera Dei ſu-
51 ſcipiet , & in futuro . Hæc ergo viduitatis eſt regula . * Nam de conjugi-
bus continentiam profeſſis , & ſpiritu Dei plenis , dubitare quis debeat :
quin ſua hæredibus mundanis ſervare , nolint , qui ſeipſos mundo elimina-
verint ? Quomodo enim ad ſe pertinentia aliis addicant , qui ipſos ſe ſibi
52 denegant ? * Tàm nova enim virtute pręditi , conceſſaſque , & quod majus
eſt , expertas corporum voluptates, admirabilis continentiæ auſteritate cal-
cantes, quemadmodum aliquid rerum ſuarum non Deo voveant, qui ipſum
intra ſe Deum eſſe fecerunt ? Ut meo quidem judicio etiam de tali conju-
Eſa. 54. 1. gio rectiſſimè dici poſſit: *Lauda ſterilis , quę non paris , erumpe , & clama , quę non*
53 *parturis , quia multi filii deſertæ , magis , quam ejus quæ habet virum* .* Et ſterile
namque eſt, quod non parit, & deſertum, quod ab omnibus ſe mundi ille-
cebris ſeparavit: Et ſine viro, quod ſine viri uſu ita virum habet , ut non
54 habere videatur . * Hos ergo conjuges tales, quis dubitet, & dum vivunt,
ſicut in ſe, ita etiam in ſuis ſubſtantiis Deo vivere, & cum è vita exeunt ,
cum ſua ad Deum, cui vixerint, facultate, migrare ? Aliter enim quilibet
horum, ſi res ſuas ſæculo dederit, atque ipſi ſęculo derelinquit, fruſtra ſibi
nomen religionis inſcripſit: ei videtur ſemper vixiſſe, cui moritur . De con-
jugibus itaque iſta ſufficiunt . Tranſeamus ad ſacras virgines, quibus legem
Matt. 25. devotionis Salvator ipſe pręſcripſit, exemplo ſcilicet decem virginum , ex
quibus fatuarum numerum puellarum ideò tantummodo, dicit , pœnis pe-
55 rennibus dandum, quia ſit ei opus miſericordię defuturum . * Quo dicto e-
videntiſſimè docuit, quanti pretii judicarit largam miſericordiam , ſine qua
dixit , nec integritatem quidem ipſam virgini profuturam . Sed blandiun-
tur ſibi fortaſſe quædam, & ſufficere ſibi exiſtimant, ſi cum multa, ac ma-
56 gna in facultatibus habeant, ſaltem exigua largiantur . * Nec ego abnuo ,
ut ſi ita ratio eſt, ita eſſe, credatur. Parùm detur, ſi parum dediſſe ſufficit.
Sed ego ſufficere parum, neſcio . Immo parum non ſufficere, certè ſcio . Si
57 aliter ipſę ſciunt, apud ſeipſas ſciant . * Ego unum ſcio, quod Deus dicit
extinctas fatuarum Virginum lampadas, operum bonorum oleum non ha-
bentes . Sed tu, quęcumque es, habere te oleum putas ? & illæ profectò ,
de quibus dixi, ſtultæ virgines ſic putabant : niſi enim, habere ſe credidiſ-
58 ſent , providiſſent, ut haberent. * Nam cum poſtea, ut ait Dominus, mutu-
ari vellent, & omni ſtudio, atque ambitione perquirerent, abſque dubio eti-
am ante quæſiſſent, niſi eas habendi fiducia decepiſſet . Et tu itaque , quę-
cumque virgo es , vide, ne ſic non habeas, licèt habere te, credas: ejuſdem
59 enim nominis es ; cujus illæ , ejuſdem profeſſionis . * Tu virgo es ; & illæ
virgines erant: tu præſumis, te eſſe ſapientem; & illę, ſe eſſe fatuas, non pu-
tabant : tu lumen habere lampadem tuam judicas ; & illę profectò lumen
prępſumptione futuri luminis perdiderunt : nam & ideò ſcribuntur aptaſſe
lam-

lampades ſuas, quia illuminandas eſſe, credebant. * Et quid plura? etiam 60
emicuiſſe in eis quiddam luminis, puto: cùm enim ipſæ (ut legimus) extinguendas fortè lampadas ſuas reformidaverint; habebant profectò aliquid, quod verebantur extingui; nec falſa opinio metuentium fuit. * Extinctæ ſi- 61
quidem, & obcœcatæ ſunt; nihil enim profuit illi integritati, quòd in ea lumen virginitatis apparuit, quòd ſubſtantia olei [illegible]petente, defecit. * Ex 62
quo intelligimus, id, quod parum eſt, quaſi nihil eſſe: quia nequaquam omnino prodeſt, illicò extinguendum lumen accendi; nec juvat aliquid illuceſcere, quod in ipſo ortu habeat occaſum; & ad hoc tantummodò habere initium viventis, ut poſſit finem habere morientis. * Planè itaque lucerna opus 63
eſt, ut lumen poſſit eſſe diuturnum. Nam ſi in lychnis ipſis, quibus ad breve tempus utuntur homines, langueſcit lumen, ac deficit, niſi oleum largè fuerit infuſum: quanta tibi (quæcumque illa es) quanta tibi olei abundantia opus eſt, ut lucerna tua luceat in æternum. Nemini itaque ad vitam perennem ſat eſt, ſi putet, ſe habere quod non habet. * Stultæ enim præ- 64
ſumptiones, perditionis cauſæ ſunt, non ſalutis. Nam *qui ſe*, inquit Apoſtolus, *exiſtimat aliquid eſſe, cum nihil ſit: ſeipſum ſeducit*: niſi fortè tibi (quæcum- *Galat. 6. 3.*
que illa es) revelatos à Spiritu ſancto donandi terminos habeas, quos excedi piaculum putes, ac tranſgreſſionis quodammodo genus judices, ſi religioſior fueris quàm à Deo eſſe jubearis. Si ita eſt, non prohibeo, quin utaris ſcientia à divinitate conceſſa. * Quod ſi tam falſum eſt hoc, quam frivolum: 65
quę inſania eſt, ut non quanta potes omnino facias per cautam, & timidam proviſionem, cùm ignores penitùs, quid tibi competat ad ſalutem? Supereſt de miniſtris, & ſacerdotibus quiddam, & clericis dicere, licèt ſuperfluè fortè aliqua dicantur; quicquid enim de aliis omnibus dictum eſt, [illegible] magis abſque dubio ad eos pertinet, qui exemplo eſſe omnibus debent, & quos utique tantò antiſtare cæteris oportet devotione, quantò antiſtant omnibus dignitate. * Nihil eſt enim turpius, quàm excellentem eſſe quemlibet culmi- 66
ne, & deſpicabilem vilitate: quid eſt enim aliud, Principatus ſine meritorum ſublimitate, niſi honoris titulus ſine homine? Aut quid eſt dignitas in indigno, niſi ornamentum in luto? Et ideò cunctos qui ſacri Altaris ſuggeſtu eminent, tantùm excellere oportet merito, quantùm gradu. * Si enim 67 *Idem dicit initio lib. 4. de Guber.*
viris in plebe poſitis, & mulierculis ipſo ſexu infirmioribus talem, ac tàm perfectam Deus vivendi regulam dedit, quantò utique eſſe illos perfectiores, jubet, à quibus omnes docendi ſunt, ut poſſint, eſſe perfecti: & quos tàm magni eſſe exempli in omnibus, Deus voluit, ut eos ad ſingularem vivendi normam, non novæ tantùm, ſed antiquæ legis ſeveritate conſtringeret?
* Nam licèt decretum vetus largam cunctis ampliandarum opum dederit 68
facultatem, omnes tamen Levitas, & Sacerdotes, intra certum habendi limitem coarctavit: quos ſcilicet neque ſegetem, neque ullum omnino fundum habere, permiſit. * Ex quo intelligi poteſt, an ea nunc Deus noſter velit in 69
Evangelio viventes Clericos ſuos, mundanis poſt ſe hæredibus derelinquere, quæ adhuc in lege poſitos, ne ipſos quidem voluit poſſidere. Unde eſt, quod eis Salvator ipſe in Evangelio, non ut cæteris voluntarium, ſed imperativum officium perfectionis indicit. * Quid enim eum Laico illi adoleſcenti 70
dixiſſe legimus? *Si vis eſſe perfectus, vende quæ habes, & da pauperibus*. Quid

Mat. 10.21 autem ministris suis? *Nolite*, inquit, *possidere aurum, neque argentum, neque*
Mat. 10. 9 *pecuniam in zonis vestris, non peram in via, neque duas tunicas habeatis, neque*
calceamenta, neque virgam. Videte, quanta sit in utroque hoc Dei sermone,
71 diversitas. * Laico dixit; si vis, vende quæ possides: Ministro autem; nolo pos-
sideas. Sed & hoc parum existimavit, ut possessionem ei substantiæ amplio-
ris auferret, nisi etiam peram ipsam acturo iter longum Apostolo,
72 sustulisset; & unius eum tunicæ singularitate mulctasset. * Et quid posteà?
Nec hoc satis est; nudis quoque insuper servos suos lustrare pedibus Orbem
terrarum jubet, & calceamenta, plantis gelu rigentibus tulit. Quid dici
amplius potest? Peram de Apostoli manu rapuit: & peragrantibus univer-
73 sum Mundum ministris suis usum unius virgulæ non reliquit. * Et post
hęc, parum est successoribus eorum (id est Levitis, ac Sacerdotibus) tan-
ta divinarum rerum administratione fungentibus, si ipsi tantùm divites fu-
74 erint, nisi etiam hæredes divites derelinquant. * Erubescamus (quæso)
hanc infidelitatem. Sufficiat nobis, quòd videmur, usque ad vitæ termi-
nos, Dominum spernere: cur id agimus, ut contemptum ipsius, etiam
post mortem extendamus? Diximus de personis, atque officiis singulorum:
& hæc omnia, ideò quia (ut suprà diximus) quidam religionem professi,
aut non debere se, sicut cæteros mundiales, substantiam suam Domino,
aut certè minus debere arbitrantur: cùm utique hoc magis debeant, *quia*
Luc. 12.4.7 *servus, qui scit voluntatem Domini sui, & non facit eam, is vapulet multis: qui*
75 *autem nescit, vapulet paucis*. * Religio autem, scientia est Dei: ac per hoc,
omnis Religiosus, hoc ipso, quòd religionem sequitur, Dei se voluntatem
nosse, testatur. Professio itaque religionis non aufert debitum, sed auget,
quia assumptio religiosi nominis, sponsio est devotionis: ac per hoc, tantò
Eccl. 5.4. plus quispiam debet opere, quantò plus promiserit professione, secundùm
76 illud: *melius est, non vovere, quàm post votum, promissa non reddere*. * Sed for-
sitan dicit aliquis: Si hæc ita sunt, tutior ergo est irreligiositas, quàm Re-
ligio. Minimè; religiosus enim per hoc est debitor, quòd profitetur reli-
gionem, irreligiosus autem, per id, quòd neglexerit Religionem: ac per
hoc, ambo habent pro diversitate conditionis debitum suum: Religiosus de-
bet quicquid se professus est, agnovisse; Irreligiosus verò, etiam quod
Ps. 35. 4. non dignatur agnoscere, secundùm quod specialiter sermo divinus de eo
77 dicit, *noluit intelligere, ut bene ageret*. * Sed tamen qui onerasse Re-
ligiosos hac re videmur, quia professionem nominis, sponsionem esse dixi-
mus religionis, removeamus hanc sarcinam: putemus non ita esse, quæ di-
xi: consideremus denique non quid professione, sed quid ratione, non quid
78 voto, sed quid salubritate ipsa facere debeamus. * Dicite mihi (quæso)
omnes Religiosi: nunquid est ullus hominum, qui non omnia, quæ facit,
79 vel salutis suæ, vel certè utilitatis gratia faciat? Nemo opinor. * Omnes
enim ad affectum, atque appetitum utilitatis suæ, naturæ ipsius magisterio,
atque impulsione ducuntur. Ideoque, & qui militant, id sibi pulchrum,
& qui negociantur, id sibi utile, & qui agricolantur, id sibi fructuosum
80 esse, existimant. * Et quid plura? Fures quoque ipsi, & latrones, venefici,
& sicarii, & omne improbæ conversationis genus, id sibi, quod agit, con-
gruum putat: non quòd ulli prava conveniant, sed quod ille qui pravis u-
ti-

titur, hoc ſibi credat congruum, eſſe quod pravum. * Ergo & nos, non a- 81
lia (opinor) cauſa Religionis Philoſophiam appetivimus, quàm, quòd no-
bis id conveniens arbitrati ſumus: cogitantes ſcilicet, & præſentium rerum
brevitatem, & futurarum ęternitatem: quàm parvum iſtud: quàm grande il-
lud. * Cogitantes quoque futurum Judicem, & tremendi judicii graves exi- 82
tus, ardentem in medio populorum circunſtantium, vallem perennium lachry-
marum, quam non ſolùm introiri, atque tolerari, inæſtimabile, ac ſummum
malum, ſed etiam videri, ac timeri, pars mali ſummi ſit. * Cogitantes quo- 83
que inter hæc horrenda, & pœnaliſſima, alia hæc præclara, ac beatiſſima:
novos ſcilicet cœlos, & novam terram, vultum rerum omnium pulchriorem,
æternum juſtitiæ habitaculum; recens ædificium creaturarum, aureas ſuper
cœlos Sanctorum omnium domos, aulas gemmis intermicantibus expolitas,
& immortalium metallorum fulgore pretioſas, lumen illic ſeptuplò illuſtri-
us, puniceo ſemper ſplendore radians: beatitudinem ineffabilibus bonis divi-
tem, lætam cum incolis ſuis perennitatem, Patriarcharum conſortium, Pro-
phetarum ſocietatem, Apoſtolorum germanitatem, Martyrum dignitatem,
& in omnibus Sanctis angelorum ſimilitudinem: opum cœleſtium copiam,
deliciarum immortalium affluentiam, communem cum Deo vitam. * Hæc 84
itaque cogitantes, hęc contemplantes; ad cultum Religionis ſacræ, offici-
umque confugimus, eumque nobis ad obtinenda hæc bona ſuffragatorem
quodammodo, & advocatum efficaciſſimæ interceſſionis aſſumpſimus, atque
in ejus nos protectionem ac patrocinium, ambitioſâ humilitate contulimus.
* Unde cùm hæc tanta, & cogitaverimus pariter, & expetiverimus; videa- 85
mus nunc, & perpendamus diligentiſſimè, ſi eſt vel in actibus noſtris, vel in
ſubſtantiis, unde hæc tanta à Deo emere poſſimus. * Quod ſi non eſt, cur 86
(rogo) non unuſquiſque noſtrûm, totum pro ſe offerat, quod habet, qui
non poteſt totum offerre, quod debet? Maximè cùm Salvator ipſe, ac Deus
noſter, nihil tutius, ac ſalubrius omni homini eſſe dixerit, quàm rem ſu-
am, atque ſubſtantiam in uſu miſericordię collocare, idque pręcipuè, & in
vetere, & in nova Lege mandaverit; dicens, quod qui dividunt propria, di-
tiores fiant, & quod miſericordia à morte liberet. Et alibi de ſancto viro:
diſperſit, dedit pauperibus, juſtitia ejus manet in ęternum. In Evangelio quoque: *Pſ. 111. 9.*
Nolite, inquit, *theſaurizare vobis Theſauros in terra*. Et iterum: *non poteſtis Deo* *Mat. 6. 19.*
ſervire, & mammonæ. Et iterum: *Væ vobis divites, qui habetis conſolationes veſtras.* *Mat. 6. 24.* *Luc. 6. 24.*
Avaris quoque, & inhumanitatis crimine reis *diſcedite*: inquit, *in ignem æter-* *Mat. 25. 41.*
num, quem paravit Pater meus, diabolo, & angelis ejus. * Quorum, quæ pœna 87
ſemper futura ſit, facilè intelligitur, quibus ſors cum Diabolo deputatur:
per quæ tamen tormenta maxima, non atrociſſima in eis fornicationum, aut
ſacrilegiorum crimina puniuntur, ſed ſola tantummodo avaritia, & abdica-
trix miſericordiæ inhumanitas. * Unde intelligere nos convenit, quid paſſu- 88
ri ſint, quos præter alia peccata, etiam avaritia reos fecerit, cùm ſummo
ſupplicio afficiendi ſint; quos (expertes omnium peccatorum) ſolum ava-
ritię crimen morte damnarit: quæ utique ſi futura omnia credimus, abſque
dubio evitare debemus. * Si autem non evitamus, profectò non credimus: 89
ſi autem non credimus, Chriſtiani nequaquam ſumus: neque enim poſſumus
quemquam dicere Chriſtianum, qui non putat, Chriſto eſſe credendum.

Sed esto illas, quas supra diximus, pœnas non timeamus, rei; nunquid e-
tiam præmium sperare possumus, non merentes? Et ideo si opes non da-
mus ob peccatorum redemptionem, demus saltem ad emendam beatitudi-
90 nem. * Si non damus, ne damnemur; debemus saltem, ut muneremur: quia
(ut antè jam dixi) etiamsi pręterita mala non sint, quæ oporteat sanctos
(de quibus nunc specialiter loquimur) facultatibus suis redimere, est ta-
men perennia bona, quę magno debeant comparari (etimsi pœna non sit,
91 quæ timeatur) est tamen regnum, quod ambiatur. * Ac per hoc, etiamsi
non habent sancti, quæ redimant, habent tamen, quę emant: nisi fortè ali-
quis damnum in emptione vereatur, videlicet, ne plus commodet, quàm re-
cipiat, ne grandia fœneranti parva reddantur, ne largitionem redhibitio non
repenset, & data semel pretii magnitudine, pecunia periclitetur emptoris: ac,
si magnum quid Domino commodarit in terra, non habeat Christus forsitan
92 posteà, unde ei solvat in cœlo. * Planè si ista dubitatio est, fieri nihil sua-
deo. Quia nec prosunt omnino ulla dubitanti: cassa quippe est operatio, si
fides certa non fuerit; frustra fœnerat, qui de receptione desperat: Christus
93 enim (ut credimus) factorum omnium retributor est. * Si ergo, aut ino-
pem eum, qui retribuere non possit, aut infidelem putas esse, qui nolit, quo-
modo ab eo retributionem sperare poteris, quem, & impossibilitatis, & infi-
94 delitatis ipse damnaveris? * Quod si ita non est, nec ambigis, facturum es-
se, quæ dixit: quæ insipientia, aut qui error est, ut non ei tantùm des,
quantùm potes, cùm utique non dubites, multò te plus recepturum esse,
95 quàm dederis? * Quæ denique miseria: ut malis nihil ex his recipere quæ
relinquis, cùm tecum possis penitùs possidere, quod credis. Sed miserum
96 me! puto, non creditur Deo. * Et quid dico, puto? utinam ambiguè pu-
tarem, & non evidentèr agnoscerem? Laborarem fortasse intra me, vince-
re opiniones meas, & cogerem sensum meum dubia non credere, ut pos-
sem mentem melioribus applicare. Sed quid agimus: non dubiis rebus vin-
97 cimur, sed evidentibus coarctamur. * Quis enim Domino, mente credit;
& facultate non credit? Quis Deo animam suam mancipat, & pecuniam
negat? Quis promissis cœlestibus fidem commodat, & non agit, ut esse
possit particeps promissionum? Et idem cùm videamus, homines hæc non
98 agere, cogimur, non credentes, palàm, & evidenter agnoscere. * Non
licet, ut eos nos Deo fidem, putemus, adhibere, cùm illi se rebus cla-
ment negare: in quo necesse est, infidelitatem penè omnium hominum plan-
Homini creditur, Deo nō creditur. gi, atque lugeri. O miseria! ò perversitas! homini, ab homine creditur:
& non creditur Deo! Humanis promissionibus, spes commodatur; Deo ne-
gatur! Omnia denique in rebus humanis, spes futurorum agunt: vita quo-
99 que ipsa hæc temporaria, non nisi spe alitur, ac sustinetur. * Ideò enim
terris frumenta credimus, ut cum usuris, credita recipiamus: ideò in vi-
neis labor maximus ponitur, quia homines spes vindemiæ consolatur: ideò
negotiatores emptionibus vacant, dum Thesauros suos venditionibus spe-
rant, esse cumulandos: ideò navigantes, vitam ventis, ac tempestatibus
100 credunt, ut spebus suis, votisque potiantur. * Et quid plura? Pax quo-
que inter feras, ac barbaras gentes spe innititur, & fide adstipulante, fir-
matur: latrones quoque ipsi, & sanguinarii fidem sibi invicem non negant,
&

& quæ promiſerint mutuò, ſervaturos eſſe, confidunt. * Totum denique, 101
ut dixi, inter homines ſpebus agitur: ſolus Deus eſt, de quo deſperatur. Cumque elementa ipſa, & naturam totius Mundi, Dominus noſter fidelem fecerit: illi tantùm propè ab omnibus non creditur, qui ſolus fecit, ut rebus omnibus crederetur. Sed dici fortè hoc loco poſſit, quòd rebus ſuis utantur homines, non eſſe infidelitatis interdum, ſed neceſſitatis, neque Deo non credere Religioſos, ſed vitę, atque uſui neceſſaria reſervare.
* Multos enim ſanctorum hominum, à ſumma diſpenſandarum opum per- 102
fectione, aut ſexu nonnunquam, aut ætate, aut ipſa infirmioris corpuſculi imbecillitate prohiberi. * Eſto hoc ferri poſſit, ſed tamen etiamſi fer- 103
tur, ita ferendum eſt, ut pro qualitate neceſſitatum, atque cauſarum ſufficientia retineantur, immoderata reſecentur. *Habentes* enim (inquit Apoſtolus) *victum, & veſtitum, his contenti ſimus, nam qui volunt divites fieri in- 1 Tim. 6. 8.
cidunt in tentationem, & in laqueum diaboli*. Ergo ut videmus, in rebus tantùm neceſſariis eſt ſalus, in ſuperfluis laqueus, in mediocritate Dei gratia, in divitiis diaboli catena. Denique quid ſtatim Apoſtolus ſubdit? *quę* 1 Tim. 6. 9.
demergunt (inquit) *hominem, in interitum, & perditionem*. * Ergo ſi divitię 104
interitum in ſe habent, evitemus opulentiam, ne in interitum corruamus. Ampla, ac locuples facultas perditionem inferre dicitur; refugenda eſt itaque ampla poſſeſſio, ne conſequatur profunda perditio: Ac per hoc, ſive ſexus, ſive ętas, ſive infirmitas, neceſſaria victui requirant, ſufficientibus tantùm debent eſſe contenta, ut quicquid temporarium excedit uſum, religioſum abſumat officium. * Cæterùm, ſi tu, quicumque ille, aut quæcumque illa es, 105
ſanctæ profeſſionis, aut conſervandis opibus, aut cumulandis falcultatibus inhias, ſuperfluè de infirmitate cauſaris: Nunquid enim infirmior ſexus ducere aliter vitam non poteſt, niſi animi ſui curas, multa ingentis patrimonii adminiſtratione diſtenderit? Nunquid ſacra, aut vidua, caſtitate devota, ſervare illæſam ſanctæ profeſſionis perſeverantiam non valent, niſi argenti, & auri ponderibus incubarint. * Ac tantas intra conſcientiam opes 106
poſſidere ſe noverint, quanta uſus poſſidentium non requirit? Aut quia huic, & ſexui pariter, & pudori quies vel maximè neceſſaria eſt, nunquid impoſſibile ſibi quæpiam fortè exiſtimat, inter pauca famulantium miniſteria inviolatam quietem poſſe ſervare: niſi aures ejus familiæ ingentis ſtrepitus verberarit, & turbarum circumſonantium tumultuoſus clamor obtuderit?
* Quæ utique omnia, ſanctæ animæ, & quietem veram deſideranti, non 107
pati tantùm, nimis magna inquietudo; ſed etiam videre quodammodò pars eſt inquietudinis; quaſque etiam ſi ſubdere aliquis diſciplinæ, ac ſilentio velit comprimere, tamen earum inquietudinem cum ſua quiete videre non poſſit, adeò etiam ipſa emendatio alienæ inquietudinis, perturbatio eſt noſtræ quietis. * Hæc autem, quæ de hoc ſexu locuti ſumus, ad omnes per- 108
tinent, omniumque pariter ætati, ſexui, infirmitati conveniunt. * Non 109
eſt itaque, quòd competere quiſpiam, aut non obeſſe divitias religioni putet: Impedimenta hæc ſunt, non adjumenta: onera, non ſubſidia. Poſſeſſione enim, & uſu opum, non ſuffulcitur religio, ſed evertitur, ſecundùm illud, quod Dominus ipſe dicit: *Solicitudo iſtius ſæculi, & fallacia di-* Mat. 13. 22.
vitiarum, ſuffocant Dei verbum & ſine fructu efficitur. * Propriè utique, ac 110

ſa-

ſatis pulchrè, fallaces, dixit, eſſe divitias. Bona enim, & putantur, & appellantur, ac per hoc, fallunt homines nomine præſentium bonorum, cùm ſint cauſa malorum æternorum. Sed licèt hæc ita ſint, ut Deus ipſe prædixit, acquieſcamus tamen miſeriis quorundam, atque languoribus, qui
111 putant ſe ſine magis omnino opibus vitam agere non poſſe. * Eſto! tu, quicumque ille es, aut quæcunque illa es ſancti nominis, ac profeſſionis: eſto divitias: eſto copias tuas uſque ad finem vitæ iſtius habeas, dummodò ſal-
112 tem in fine tibi conferas. * Eſto rebus, ac facultatibus tuis in vita hac uti velis, dummodò tui (vel moriens) non obliviſcaris, & ad ejus cultum, atque honorem referendam tibi ſubſtantiam tuam memineris, cujus te munere accepiſſe cognoſcis? Humanum eſt, quod ab omnibus vobis (ò divites Mundi hujus) petitur, ac delitioſum; ſi impetrari ab unoquoque veſtrûm non poteſt, ut eſſe in hoc ſęculo pauper velit, pręſtet ſibi ſaltem, ne in æternitate
113 mendicet. * Qui pręſentem inopiam tantùm fugitis; cur in perpetuum non reformidatis? In brevibus meticuloſi, longa, & interminabilia vitate. Quid tantopere in vita iſta paupertatem horretis? Quid expaveſcitis? Minus mul-
114 tò eſt quod hìc timetis. * Si tenuitatem temporariam gravem ducitis? qualis (quęſo) erit illa, quæ nunquam deſinet: Quaſi veſtri apud vos animi rem agimus, veſtrique voti. Si uſu veſtrarum rerum penitùs carere non vul-
115 tis, id agite, ne aliquando careatis. * Delicioſam à vobis rem, & voluptariam poſcimus: qui ſine divitiis omnino eſſe non acquieſcitis, id agite, ut
Sap. 6. 22. divites ſemper eſſe poſſitis, ſecundùm illud: *Si ergo delectamini ſedibus & ſce-*
116 *ptris, Reges populi: diligite ſapientiam, ut in perpetuum regnetis.* * Alioqui qui error, aut quę inſania eſt; quemquam hominem eſſe poſſe, qui actâ in amplis opibus (quod ſolùm, ſufficit ad reatum) uſque ad diem ultimum, vitâ, ne in ſupremo quidem exitu, largè, ac ſalubriter ſui memor ſit? nec in
117 ipſa jam de ſuo ſibimet, ægrâ extremitate ſuccurrat? * Præſertim cùm in divitiis (quæ per ſe ſufficiunt ad reatum) per ſe, Dominum accuſantibus
Luc. 6. 24. (ſecundùm illud Domini dictum, *væ vobis divitibus*) etiam alia ipſi diviti peccatorum genera non deſint, quæ in ipſo divitiarum ſinu, atque matrice,
118 quaſi in naturali quodam fomite pullularint. * Vel quæ inſania eſt, ut non in ultimis ſuis id agat, id elaboret, id omni rerum ſuarum ambitu promereatur, ne reus exeat, ne reus vadat, ne cruciandum poſteà corpus, cruci-
119 andam etiam ad præſens animam derelinquat? * Quis ergo eſt, aut tàm infidelis, aut tàm inſanus, qui hæc non cogitet, hæc non timeat? aut qui de ſubſtantia ſua aliis magis, quàm ſibi conſulat? Et cuncta jam penitùs ſpe vitę hujus, cunctis ſubſidiis deſtitutus, unam tantummodò tabulam, cui inhæreat, adhuc (quaſi in medio mari naufragus) poſt amittat: nec amit-
120 tat tantummodò, ſed abiiciat, atque à ſe penitùs expellat: * omnibus modis id elaborans, ne quid ſibi omnino reliquum eſſe faciat, quo periturus evadat? Quæ cum ita ſint, dicite mihi (quæſo) omnes Chriſtum amantes, ſi eſſe ulli omnino homines tàm ſævi, ac tàm crudeles adverſum inimicos ſuos poſſunt, quàm ſunt iſti adverſum ſe? Nulli quippe ſunt tàm feri, aut tàm inhumani, qui non vel deſperatos jam, atque morientes adverſarios ſuos perſequi deſinant; iſti, ſeipſos, etiam in morte poſiti, perſequuntur.
121 * An non eſt hoc perſecutio, aut eſſe alia major poteſt, exhęredari hominem

à ſe-

à seipso ? Extorrem bonorum omnium fieri, & quasi in exilium à seipso agi : atque hoc non communi more, aut usitato, sed novo, & crudelissimo ? Omnes enim exules, etsi corporibus ablegantur, animis non eliminantur : etsi carne captivi sunt, cordibus tamen (si volunt) liberi perseverant.
*Hoc autem, unde nunc loquimur, novum exilii genus, atque tormentum 122
est, scilicet ubi in exilium anima ipsa mittitur, ubi facultatibus suis spiritus abdicatur. O quantò leviores sunt extranei, & carnales inimici? Illi enim corporum tantùm hostes sunt; vos spirituum: illi tantum artuum: vos,
& animarum. * Leve est itaque in comparatione facinorum vestrorum, & 123
illorum odium: facile est enim quidquid in præsenti sæculo nocet: illud grave, illud perniciosum est, quod in æternitate jugulabit. Et ideò Salvator
ipse: *nolite* inquit, *eos timere, qui possunt corpus occidere, animam autem non pos-* Mat.10.28.
sunt. * Facile est ergo odium, quod corpus lædit, animam non lædit, quia 124
lęso corpore, extrà damnum est: & passionibus carnium, beatitudo spirituum non interpolatur. Illud itaque, illud inexpiabile malum est, illud æstimari omnino non potest, quod totum omnino hominem, & intùs, & foris sine fine damnabit. Et ideò leviores vobis inimici vestri sunt, quàm vosipsi. Omnis siquidem inimicitia, morte dissolvitur : vos contrà vos ita agitis, ut inimicitias vestras nec post mortem evadatis.

LIBER TERTIUS,

ARGUMENTUM.

EXorditur hunc tertium Librum à Dei minis ob austeram divitias hominibus tradendi liberalitatem, qui ad hoc tantùm tribuit, ut ab iisdem exigat cum usuris. Usura cęlestis Patrisfamilias, ut omnes novimus, sunt pauperum subsidia, quibus quicumque non fęneratur dives, Gebennæ efficitur reus; nec profuturum, ait, in Judicio parentibus, quòd divites reliquerint hæredes; multò minus extraneum; quę est nonnullorum dementia, si careant suis, adoptandi alienos potiùs, quàm Deum. Hinc omnia diluit sophismata eorum, qui filios prædivites oportere post obitum dimitti, contendunt; proponit dilemma validissimum primitivorum Ecclesię credentium, qui omnes Deo suas devovere opes aut (inquit) filios illi habuere christiani, aut ipsis caruere; in utroque statu Deum potiùs, quàm filios instituerunt hæredem. Hoc hodie exemplo & Christianus dives uti debet; nec sibi Christianorum abortivos proponere, sed illos primos, illos verè christianos. Hypothyposim deinde divitis purpurati, à paupere Lazaro guttam aquæ emendicantis, vivis, verisque coloribus exprimit; qui suis, non sibi divitias paravit, nihil in ęternis ignibus profuturas, imò, & fratribus pejora suscitaturas incendia; atque hinc ad scopum revertitur; nempe parentes thesaurizare disciplinam debere filiis, non pecuniam. Nec morituros fideles ab infidelibus suorum illecebris detorquendos; sed intrepidè, constanterque Deum, animamque cæteris omnibus momento mortis potissimum, prçferenda. Liber totus, quantus quantus est, sicuti reliquis fructuosior; ita & cæteris dignor.

1 DUobus superioribus libris cum duabus filiorum tuorum partibus: id est una mundi amatrice, alia religionis imaginem præferente (ò domina mea Ecclesia Dei) quasi separatim locuti sumus. In hoc autem, si Deus annuit, ad utramque, prout causa, ac ratio postulaverit, loqui cu-
2 pimus: nunc divisim alterutram, nunc ambas pariter alloquentes. * Superest, ut ab utraque earum agnoscente, in lectionis serie, partes suas, quicquid pro affectu Dei à nobis dicitur, cum affectu Dei recipiatur. Igitur quia in cunctis quæ jam locuti sumus, speciale Christianorum omnium bonorum, misericordiam, ac largitatem esse memoravimus, præcipuèque in eis, & merita sanctorum, & peccatorum remedia contineri, idoneis (ut reor) ac multis testibus approbavimus: non opinior à quoquam plura expectari: maximè cùm si quis cupidus est plurium, ipsos adire debeat libros Dei, qui tàm multis, ac magnis testibus pleni sunt, ut universa-
3 rum cœlestium literarum penè unum sit testimonium. * Superest adversùm eas responsionum infidelium causas, quæ à quibusdam mortiferæ excusationis gratia opponi solent quippiam dicere: Loquens Salvator in Evangelio, propterea commodari hominibus opes à Domino, ac pecuniam dicit, ut cum usuris multiplicibus commodata, reddantur, dicens
Mat.25.26. avarissimo illi, ac nequissimo debitori: *Serve male, ac piger, sciebas, quòd ego meto, ubi non semino, & congrego, ubi non sparsi: oportuit ergo te pecuniam meam dare nummulariis, ut veniens cum usuris recepissem, quod meum est, tollite itaque ab eo talentum, & date ei, qui habet decem talenta.* Ac paulò post.

poſt. *Et ſervum (* inquit *) nequam, proiicite in tenebras exteriores, ibi erit fle-*
tus & ſtridor dentium. * Quod, tametſi etiam ad aliud quiddam referri po- 4
teſt; tamen loco quoque, & cauſę huic non inſalubriter coaptatur. Cùm
enim nummularii Salvatoris, pauperes, & egeni rectè intelligantur: quia
pecunia, quæ talibus diſpenſatur, augetur: cum uſuris abſque dubio,
Deo redditur quicquid egentibus erogatur. * Unde & alibi apertiùs ipſe 5
Dominus, diſtribuere, divites, opes Mundi, & facere ſibi ſacculos, qui *Luc.* 12.
non vetereſcant, jubet. Sed & in vaſe electionis ſuæ, idcirco locupletibus
divitias à Domino dari indicat, ut bono opere diteſcant. * Et ideò etiam 6
ego minimus, & indigniſſimus famulorum Dei: primum, ac ſaluberri-
mum religionis officium eſſe duco, ut Chriſtianus dives, dum in hac vi-
ta eſt, divitias Mundi hujus pro Dei nomine, atque honore conſumat: Se-
cundum autem, ut ſi id, vel metu, vel infirmitate, vel cauſa, vel ne-
ceſſitate aliqua præpeditus, fortè non fecerit, ſaltem moriens, univerſa
diſpenſet. * Sed dicit fortaſſe: Filios habeo. Jam de hoc quidem prin- 7
cipalis libelli pagina: & convenientia (ut arbitror) & non pauca memo-
ravit: ſatiſque ad hanc rem, Domini ſermo ſufficit dicens: *Qui amat fi-* *Mat.* 10.
lium, aut filiam ſuper me, non eſt me dignus. * Sed & Propheticum illud 8
quod ait, neque patres pro filiis, neque filios pro parentibus judicandos, *Ezech.* 18.
ſed unumquemque hominum, aut ſua juſtificatione ſalvandum, aut ſua
iniquitate periturum: Ac per hoc, quaslibet divitias homo filiis ſuis con-
gerat, nequaquam hoc ei proderit in judicio; quod divitem reliquit hære-
dem. * Sed eſto, ignoſci parentibus poſſit, ſi ex parte aliqua hęreditarias 9
facultates filiis derelinquant: ſi tamen bonis, ſi tamen ſanctis. Eſto quo-
que ignoſci quiddam poſſit etiam ſi malis, atque vitioſis: habere aliquam
excuſationis ſpeciem videntur, dicentes: Pietas vicit, vis ſanguinis com-
pulit, natura ipſa, quaſi amoris manu, in jus ſuum traxit. * Scimus, 10
quid juſtitia Dei poſceret, quid ſacra veritas poſtularet: ſed ſubacti (fa-
temur) ſumus jugo incarnatæ neceſſitudinis, & dedimus captivas manus
vinculis charitatis: ceſſit ſanguini fides: & vicerunt devotionem religionis
jura pietatis. * Dici aliquid poteſt, tametſi ſalubriter dici non poteſt: eſt 11
umbra excuſatiunculæ non excuſans, dans reo, deprecatiunculæ ſpeciem,
non reatus ſecuritatem. * Nequaquam enim id ulli ſpondeo, quòd poſſit 12
cujuslibet rei firmum habere ſubſidium, ſi quid aliquid plùs amaverit
quàm Deum: ſecundùm illud, quod ſcriptum eſt: in hoc futurum eſſe
judicium, quòd venerit *lux in hunc mundum, & dilexerint homines magis te-* *Joan.* 3. 19
nebras, quàm lucem: nemini enim dubium eſt, totum id tenebras futu-
rum homini, quicquid divinæ prętulerit charitati. * Hæc ergo ita ſunt. 13
Sed eſto, ut dixi, indulgeri parentibus poſſit naturæ inſalubriter indulgen-
tibus: quid, quòd nonnulli filios non habentes, à reſpectu ſe tamen ſa-
lutis ſuæ, & remedio peccatorum penitùs avertunt; ac licèt ſemine ſan-
guinis ſui careant, quærunt tamen quoſcumque alios, quibus ſubſtantiam
propriæ facultatis, addicant; id eſt: quibus umbratile aliquod propin-
quitatis nomen inſcribant: * quos ſibi, quaſi adoptivos, imaginarii pa- 14
rentes filios faciant, & in locum eorum, quæ non ſint pignorum, per-
fidia generante ſuccedant: ac ſic miſerrimi quique, & impiiſſimi, cùm
S vin-

vinculis filiorum non constringantur, ipsi tamen sibi vincula parant, qui-
bus infelicia animarum suarum colla constringant: cùm vis domesticorum
15 discriminum nulla sit, foris discrimen accersunt. * Et licèt causę desint
periculorum, ruunt tamen quasi in interitum voluntarium: quorum erro-
res infelicissimi, quo affectu animi accipiendi sint, ac ferendi, propè in-
certum apud quosdam videri potest, irascendum ne his, an dolendum sit.
16 * Error enim dolore dignus est, impietas, execratione: ad fletum trahi-
mur infelicitate, ad iracundiam, infidelitate. In una re est, quòd pro
hominum insipientia lugeamus, in alia, quòd pro Dei amore moveamur,
ullum omnino inveniri hominum, aut esse posse, qui decurso infelicis vi-
tæ istius brevi spatio, (in ipsa extremitate jam pendens) iturus illicò ad
tribunal Dei, quicquam aliud cogitet, præter finem suum, quicquam
aliud, pręter exitum suum, quicquam aliud, pręter periculum suum, &
neglecta spe sua, anima, cui opitulari aliquatenus vel in ultimis suis omni
nisu, omni studio, omni re, ac substantia sua debeat, hoc solùm cogitet,
hoc solùm animo suo volvat, quàm lautè hęres suus res suas comedat. Mi-
serrime omnium, quid sollicitus es? quid ęstuas? quid authorem te ipse re-
rum periturarum facis? An times fortè, ne desint qui (te mortuo) quod de-
17 reliqueris, vorent? Nolo metuas, nolo verearis. * Utinam tàm facilè tu sal-
vus esses, quàm tua omnia deperibunt: O infidelitas, ò perversitas! etiam
vulgò dictum est, † omnes sibi melius velle, quàm alteri. Novum hoc monstri
genus est, cuilibet quemquam velle consulere, tantùm ne sibi. * Ecce iturus
18 es (infelicissime omnium) ad examen sacrum, ad tremendum illud intoleran-
dumque judicium, ubi peregrinanti animæ, atque anxiæ, nullum potest
omnino esse solatium nisi sola tantummodo bona conscientia, nisi sola tan-
tùm innocens vita, aut quod proximum est bonæ vitæ, misericordia, ubi
reo homini nullum est adjutorium; nisi sola mens larga, nisi pœnitentia fru-
ctuosa, & eleemosynæ copiosæ, quasi manus validæ, ubi denique pro diver-
sitate meritorum, aut summum bonum invenies, aut summum malum; aut
19 immortale pręmium, aut sine fine tormentum. * Et tu de locupletandis qui-
buscunque hæredibus tuis cogitas, de opibus agnatorum tuorum, cognato-
rumque suspiras, quem potissimùm inter cęteros ditiorem patrimonio tuo
facias, cui supellectilis variæ ornamenta transcribas, cujus apothecas co-
20 piis tuis repleas, cui majorem servorum numerum derelinquas. * Infelicis-
sime omnium, cogitas quam benè alii post te vivant, non cogitas quàm
malè ipse moriaris? Dic mihi (quæso) ò miser, ò infidelis, cùm multis
patrimonium tuum dividas, cùm multos facultatibus tuis dites, nunquid
de solo te es tam malè meritus, ut tibi nec inter extraneos locum facias
21 hæredis? * Ecce expectat te jam egressurum de vita ista, officium Tribuna-
lis sacri, expectant tortores Angeli, & immortalium tormentorum terri-
biles ministri: & tu futuras post te hæredum mundialium voluptates, ani-
mo volutas? Tu delicias aliorum mente pertractas? Quàm benè scilicet,
post te hæres tuus de tuo prandeat, quibus copiis ventrem expleat, quo-
22 modò usque ad nauseam redundantem, viscera exaturata distendat. * In-
felicissime omnium, quid tibi est cum his næniis? quid tibi cum his delira-
mentis? quid cum stultitia hujus erroris? quid cum perditione istius vani-
tatis

† *Terentianum est in Adria.*

tatis? Nunquid succurrere hoc tibi inter supplicia summa poterit, si is, qui res tuas prodigè comedit lautus, & pransus benè eructarit? Aut etiam, ut tibi, qui devoranda tua omnia tradidisti, redundanti cruditate plus præstet, si benè vomuerit? Sed de his unde nunc loquimur; si res, ac ratio postulaverit, etiam post hæc, aliqua subdemus. * Interim hoc specialiter di- 23
co, & peculiari admonitione commoneo, ne ullum omnino aliquis (quamvis carissimum pignus) animæ præferat: neque enim iniquum est ut quilibet Christianorum etiam, legitimis hæredibus in hoc sæculo consulat, dummodò sibimet in æternitate succurrat multis modis: quia & facilius est, hic deesse filiis quippiam, quàm Parentibus in futuro; & multò est levior præsens tenuitas, quàm æterna paupertas: maximè quia cum illic non paupertas tantùm, sed etiam mors, ac pœna timeantur: & facilius est utique hìc hæredibus deesse quiddam de patrimonio, quàm illic, testatoribus, de salute: idque & ipsi, quibus hæreditas derelinquitur, si modò pietatis aliquid in se habent, specialiter velle debeant, ne illic pereant, qui relinquunt. * Quod utique si nolunt, multò minus digni sunt, quibus aliquid 24
relinquatur: quia non injustè Testator sapiens non relinquit, quod hæres impius non meretur. * Ita optimum est, ut unusquisque sibi consulat, ac 25
animæ, ac saluti suæ omnia derelinquat; sint quamvis interdum non filii tantùm, quibus videtur naturaliter plus deberi, sed etiam pignora alia ejus, vel meriti, vel conditionis, ut eis ad impertiendum quiddam, ac largiendum justitia ipsa, ac Dei cultus patrocinetur: * & quibus non solùm 26
piè aliquid relinquatur, sed etiam irreligiosè non relinquatur: scilicet si aut parentes sint calamitosi, aut germani Deo fideles, aut sanctæ conjuges; aut ut longiùs denique munus pietatis extendam, si aut propinqui inopes, aut affines egestuosi, aut denique cujuslibet necessitudinis indigentes: * vel cer- 27
te, quod super omnia est, Deo dediti, hoc enim est præcipuum, ac supereminens, si idipsum, quod agit aliquis; pietatis officio, religionis facit affectu. Beatus enim ille, qui suos ipse divini amoris spiritu amat; cujus charitas, Christi cultus est; qui in naturæ vinculo Deum diligit, Deum cogitat, naturarum patrem; & amoris munera, in sacrificia convertens; tantùm sibi immortalis lucri, & beatorum fructuum parat, ut dum id, quod pignoribus suis præstans Domino suo fœnerat, hoc ipso, quod suis liberalitatem tribuit temporariam, sibi mercedem pariat sempiternam. * At 28
verò nunc diversissimè, & impiissimè, nullis omnino à suis, minùs relinquitur, quam, quibus ob Dei reverentiam plus debetur: nullos pietas minùs respicit, quàm quos præcipuè religio commendat. Denique si qui à Parentibus filii offeruntur Deo; omnibus filiis postponuntur oblati; indigni judicantur hæreditate, qui digni fuerant consecratione: ac per hoc, una tantùm re parentibus viles fiunt, quia cœperint Deo esse pretiosi. * Ex quo in- 29

Deo nihil vilius apud homines.

teligi potest, quòd nullus penè apud homines vilior est, quàm Deus: cujus utique fit despectione, ut eos præcipuè, parentes, filios spernant, qui ad Deum cœperint pertinere. Sed præclaram videlicet, qui hæc faciunt, rationem consilii sui reddunt dicentes: * Quid opus est, ut filiis jam Reli- 30
giosis æqua cum fratribus suis hæreditatis portio relinquatur? Nihil ergo justius, nihil dignius, quàm, ut quia cœperunt religiosi esse, mendicent:

sis videntur adscribi, usum, jubent, ad eos, proprietatem, ad alios, id est,
ad sæculares filios pertinere. At verò hoc multò est pejus, & infidelius.
* Tolerabilioris quippe impietatis esse videtur, hæreditatem aliquam, fi- 40
liis suis minùs relinquere, quàm proprietatem his rerum penitùs auferre.
Potest enim aliquatenus ferri ista conditio, si aut amicis, aut affinibus, aut
propinquis, de lege aliquid relinquatur. Filiis verò, qui proprietatem re-
rum non tribuit, nil relinquit. * Sed invenit iniquissima infidelitas Paren- 41
tum, quomodo à patrimonio suo Deum penitùs excludat, proprietatem re-
rum Religiosis filiis auferendo. Usum enim his dedit, ut esset quo ipsi vi-
verent, proprietatem his tulit, ut quod Deo relinquerent, non haberent.
* O novum irreligiosæ mentis ingenium! invenit, quo videretur filiis suis, 42
majore erga Deum sua impietate consulere: Fecit enim, ut sancta soboles
usum rerum habens, jus rerum non habens, quasi locuples quidem vive-
ret, sed quasi mendica moreretur: ac sic testator infidelissimus, plena de
hoc mundo possit securitate discedere, cùm sciret de suo ad Deum penitùs
pervenire nil posse. * Quamvis in hoc ipso, quod suprà dixi, per usum 43
rerum, aliquam, filios Religiosos opum, imaginem, possidere, ne hoc sit
quidem: quia etsi usus videtur aliquid habere, conscientia tamen utentis
non habet, nemo enim potest se, vel brevi divitem credere, qui scit, se
proprium nil habere. Quid agis, miserrima infidelitas, & paganicæ (ut ita
dixerim) religiositatis error? Itane tantùm odisti Deum, ut possis etiam
filios tuos ob hoc tantùm, quod ad Deum pertinent, non amare? Meliori
enim conditione quidam relinquunt libertos suos, quàm tu relinquis filios
tuos. * In usu siquidem quotidiano est, ut servi (etsi non optimæ, certè, 44
non improbæ servitutis) Romana à dominis libertate donentur: in qua sci-
licet; & proprietatem peculii capiunt, & jus testamentarium consequun-
tur; ita ut & viventes, cui volunt, res suas tradant, & morientes dona-
tione transcribant. * Nec solùm hoc, sed & illa, quæ in servitute positi 45
conquisierant, ex dominorum domo tollere non vetantur. Tantùm eis inter-
dum gratiæ patrona liberalitas impertit, ut etiam juri suo detrahat, quod
libertorum dominio largiatur. * Quantò, O quisquis ille es infidelissime 46
pater, quantò Domini illi meliùs cum libertis agunt, quàm tu cùm libe-
ris? Illi, quæ donant, perpetuo jure donant; tu temporario: illi, testa-
menti faciendi arbitrium dant libertis; tu tollis liberis: illi postremò servos
suos dant libertati; tu quasi addicis filios servituti. * Nam quid est aliud, 47
quàm servituti addicere, quos non vis aliquid quasi ingenuos possidere. Mo-
re ergo illorum uteris, qui servos suos, non benè de se meritos, quia ci-
vitate Romana idignos judicant, jugo Latinæ libertatis addicunt: quos sci-
licet jubent quidem sub libertorum titulo agere viventes, sed nolunt quic-
quam habere morientes: negato enim his ultimę voluntatis arbitrio, etiam,
quæ superstites habent morientes donare non possunt. * Ita ergo & tu religio- 48
sos Filios tuos, quasi Latinos jubes esse libertos, ut vivant scilicet quasi inge-
nui, & moriantur ut servi, & juri fratrum suorum, quasi per vinculum Lati-
nę libertatis adstricti, etiamsi videntur arbitrii sui esse, dum vivunt, quasi sub
illorum tamen positi potestate moriantur! Quid tantùm, quęso, sceleris in ti-
tulo esse religionis putas, ut ideo eos, qui religiosi sunt Deo, filios tuos esse non
cre-

Non est dives, qui nihil habet proprium.

bent. Sufficere quidem ad hanc negotii portionem, de quâ nunc agitur, hæc, quæ jam diximus, satis arbitror, id est; quòd præponere vitam, spem, salutemque vestram cunctis omninò rebus, atque affectibus debeatis. * Sed 59
ostendi id vobis forsitan non solis virtutibus rerum, sed etiam auctoritatibus exemplorum, desideratis. Possim quidem dicere, majora exemplis omnibus Dei esse mandata, clamantia quotidie in omni mundo: *Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo.* Et alibi. *Quæcumque homo seminaverit hæc, & metet.* * Quæ utique tàm ad mundi homines, quam ad Dei: tàm ad eos, qui filios habent, quàm ad eos, qui 60
non habent æquè pertinet: quia cùm vitam æternam cuncti desiderant possidere, non est dubium, quòd ubi par universorum votum est ad habendum, parem esse curam omnibus ad promerendum, nec interesse ad augendam divinorum verborum auctoritatem, impleant ea homines, an non impleant, quia virtutem eorum, ex Domini, certum est, constare persona, non ex servorum obedientia, nec addi eis, nec decedere aliquid potest: quorum honor per auctorem Deum semper æqualis est. * Sed tamen, si adju- 61
vari se etiam exemplis hominum humana optat infirmitas, scilicet quo faciliùs etiam ipsa nunc faciat, quæ alios fecisse, ante cognoscat, ostendimus primo libro hæc, quæ etiam nunc ab aliquantis Christi imitatoribus fiunt, non mediocriter, sed abundanter, nec à paucissimis, sed à populis: nec ab antiquissimis, sed penè à recentissimis nuper esse completa. Quid enim novi, & adhuc propè in oculis constituti Apostolorum actus loquuntur? *Omnes,* inquam, *qui credebant, habebant in unum omnia communia.* Et iterum: *Gratia quoque magna erat in illis omnibus: nec enim quisquam egens erat inter illos. Quicumque enim possessores prædiorum, ac domorum erant, vendentes afferebant pretia venditorum, & ponebant ante pedes Apostolorum.* Alibi quoque: *Et nemo ex eo, quod possidebat, suum proprium esse, dicebat.* * Atque hoc non parvus cre- 62
dentium numerus: ne quem forsitan minùs scriptorum authoritas moveat, dum putat exempla esse paucorum. Quæ fuerit quippe tunc multitudo Ecclesiæ principalis, vel ex hoc solo agnosci potest, quòd in principiis statim ipsis octo hominum millia biduo Ecclesiæ accessisse, referuntur; pateatque omnium æstimationi, quæ cæteris diebus universi generis multitudo concreverit, ubi duo tantummodo dies, pręter disparem ætatem pariter, ac sexum, tantam virorum copiam procrearint. * Unde cùm etiam innumerabilis tunc, 63
& tàm perfecta plebs fuerit, quæro à vobis, cum quibus loquor, Christo dicati cuncti parentes, in illis tot, ac tantis tunc credentium millibus, tanta fidei perfectione viventibus, omnes nè cum filiis, an omnes sine filiis fuerint? Neutrum opinor: Nulla enim Ecclesię plebs est non de utroque permixta. * Et ideò 64
cùm Ecclesia utrumque habuerit, intelligere ergo possunt quicumque ex Christianis filios non habent, cui relinquere substantias suas debeant, cùm videant, cui relinquerint tunc illi filios non habentes. * Sin autem habent, discant, 65
quid etiam ipsos oporteat facere, cùm illos videant tunc parentes Dei amorem filiis prætulisse. Habet igitur omnis ætas, habet omnis conditio quod sequatur: quicumque est particeps fidei, participem se beati faciat exempli.
* Si illi tunc ob Deum donantes omnia sua, etiam seipsos exhæreditavere 66
viventes, discite vos quæsumus, & bona vestra vel ipsi hæreditare morientes

Mat. 6.19. Gal. 6.8. Act. 2. 45. 46. &c. & 4.

tes

tes. Quæ quidem, ut dixi, etiam vos, ò infideliſſimi parentes, curioſiùs,
67 attentiùſque pro vobis convenit cogitare. * Oportet quippe vos, mihi credite, etiam inter filios veſtros ſalutis, animarumque veſtrarum non obliviſci. Propinqua enim veſtra pignora eſſe vobis, & conjunctiſſima ſatis certum eſt: ſed mihi credite, nemo vobis propinquior, nemo conjunctior, quàm vos ipſi. Amate itaque, non obſiſtimus, amate filios veſtros, ſed tamen ſecundo à vobis gradu; ita illos diligite, ne vos ipſos odiſſe videamini. Inconſultus namque, & ſtultus amor, & alterius memor, & ſui
Eze.18.19. immemor. *Non portabit*, inquit ſcriptura ſacra, *iniquitatem patris filius*,
Galat.6.5. *neque pater portabit iniquitatem filii ſui*. Sed & Apoſtolus: *unuſquiſque*, in-
68 quit, *proprium onus ſuum portabit*. * Relictæ itaque filiis divitiæ parentes non liberant de mendicitate, immò relicta immoderatè filiis facultas, parentum eſt ſempiterna mendicitas, ac per hoc nulli parentibus magis noxii, quàm filii nimis amati: Dum enim illi patriis bonis affluunt, parentes in
69 ſempiternitate cruciantur. * Etiamſi tàm pius ſit filius ut refrigerandi ſupplicii paterni gratia communicare cum patre poſtea bona relicta cupiat, non valebit reddere: ſi quidem poſt mortem patris pietas filii non proderit,
70 quod unicuique indevotio ſua, & infidelitas denegarit. * Ideòque juxta Apoſtolum unuſquiſque ſarcinas ſuas cogitet, quia unuſquiſque hominum ſua onera portabit. Flammæ infelicium mortuorum divitiis non refrige-
Luc. 16. rantur hæredum. Dives ille in Evangelio, qui purpura induebatur, & byſſo, abſque dubio, qui locuples in hoc ſęculo ipſe fuerat, etiam hæredes ſuos morte ditarat, ſed nequaquam hoc ei proderat, quòd opibus, ac talentis ejus germani divites incubabant: & ille guttam refrigerii impetra-
71 re non poterat. * Illi erant in abundantia, ſed ille in egeſtate: illi in gratulatione, ſed ille in dolore: illi in divitiis, ſed ille in tormentis: illi fortaſſe jugiter in luxuria, ſed ille ſemper in flamma. O infelix, ac miſeranda conditio! Bonis ſuis aliis præparavit beatitudinem, ſibi afflictionem: aliis gaudia, ſibi lachrymas: aliis voluptatem brevem, ſibi ignem peren-
72 nem. * Ubi erant tunc affines? ubi propinqui? vel filii, ſi habuerat, vel germani, quorum meminerat, & quos certè tanto amore dilexerat, ut eorum ne in ſupplicio quidem poſitus obliviſceretur? Quid ei proderant, quid ſuffragabantur? Torquebatur infelix, & opes ſuas aliis devorantibus
73 ille refrigerii guttam ardens petebat, & impetrare non poterat. * Et hoc, ſi quid addi ad pœnam poteſt, per illum ſibi tribui poſtulabat, quem aliquando contempſerat: per illum qui pure, ac ſanie computruerat: per illum, cujus fœtorem, ac ſqualorem longè refugerat, qui membrorum ſuorum ulceribus canes paverat, quem ſcatentes vermium globi
74 etiam intra receſſus pereſi corporis exararant. * O gravis nimium & lugenda conditio! Pauper beatitudinem emit mendicitate, dives ſupplicium facultate: Pauper cum penitùs nil haberet, emit æternas divitias egeſtate. O quanto has faciliùs tàm multa rerum poſſeſſione dives potuerat comparare, qui inter tormenta æſtuans, & inter ſupplicia proclamans:
Luc.16.24. *Pater*, inquit, *Abraham miſerere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti ſui in aqua, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.*
75 * Non horrebat tunc ſcilicet dives ille Lazari quondam pauperis manum,

nec

nec dedignabatur auxilium . Inferi ejus digitos ori suo , & mitigari intolerandas faucium flammas illius pridem fœtidæ , ac squallentis manus munere postulabat . * O quanta rerum mutatio facta fuerat ! Tangi tunc ab eo 76
desiderabat , quem etiam videre ante despexerat ! Hæc ergo divites cogitent , qui redimere facultatibus suis nolunt , ne ista patiantur . Dives fuit *Advertant*
ille , de quo nunc loquimur : divites sunt & isti , ad quos nunc loquimur . *divites.*
Unius sunt nominis caveant , ne sint etiam conditionis unius . * Non libe- 77
rabunt enim filii divites parentes reos, nec restinguet flammas miseri testatoris delitiis affluentibus opulentus hæres . Durum est , ab aliquo filiis , ac propinquis parum relinqui . Multò est duriùs , in æternitate torqueri . * O- 78
pinor enim divitem illum , cum torqueretur, non tantùm delectabant opes hæredis sui , quantùm angebant tormenta corporis sui , non tantùm delectabat , quòd hæres suus benè epulabatur , quàm angebat , quòd ipse malè cruciabatur , non tantùm delectabat , quòd hæres suus in exquisitis deliciis affluebat , quantùm angebat , quòd ipse intolerandis ignibus diffluebat .
* Non tantùm eum delectabat , quòd hæres suus pascebat parasitos , & 79
helluones copiis suis , quantùm angebat , quòd ipse pascebat flammas medullis suis . Et puto , si quis ei tunc optionis copiam præstitisset , utrumne mallet divites hæredes suos esse , an se in miseriis , tormentisque non esse, voluerat profectò illos omnibus bonis alienari , dummodo ille posset malis omnibus liberari . * Voluerat offerre omnia , quæ possederat , dummodo eva- 80
Opes irritamenta malorum.
deret , quæ perferebat . Voluerat cunctam illam substantiam , quam habuerat , & temporales argenti , & auri thesauros pro se dare , ut juges suppliciorum immortalium cruces , & perenne illud incendium superjecta , si quo modo posset, divitiarum suarum mole restingueret, & exundantes ignium globos , opposita ingentium facultatum immensitate prohiberet . * Et 81
quid dicam voluisse eum , ut interminabile illud malum redimeret facultatibus suis ? Plus dico aliquid : Voluerat omnem substantiam suam tradere , ut posset sibi in flammis situs unius saltem horæ requiem comparare .
* Desiderans enim ad mitigandas faucium flammas vel tinctum aqua pau- 82
peris digitum , quomodo non quantolibet pretio mercari requiem præoptaverat , qui parvam refrigerii guttam tàm magno ambitu postulabat ? Sed jam ista quid proderant ? Aut quid juvabat miserum , quòd tunc pro se offerre omnia volebat , qui malè ante noluerat ? Vel quid tunc proderat , quòd dare cuncta cupiebat , quę jam amiserat ; qui nihil tunc pro se dederat , quando omnia possidebat ? Sera quippe , ut ait in scripturis Spiritus Sanctus, sera est pęnitentia mortuorum . Quoniam *non est enim* , inquit ad Deum pa- *Psal. 6. 6.*
trem sermo divinus , *non est in morte , qui memor sit tui : in inferno autem quis confitebitur tibi ?* * Excludi penitus à confessione peccati peccatorem mortu- 83
um protestatur , nec posse esse quenquam postea Dei memorem , qui in hac vita sui fuerit oblitus . Adeo omnis eis spes penitùs abscinditur , & omnis vitæ aditus obseratur , ut cùm una sit reo salutis via , preces ad Deum fundere , & cœlestem misericordiam incessabiliter orare , etiam hac peccator lætiferæ oblivionis animadversione damnetur , ut ei nec memoria quidem Dei , a quò sperare debeat , relinquatur . * Hęc ergo cogitent , qui dum 84
filios habere post mortem divites cupiunt , futurorum suppliciorum , nec in

morte meminerunt. Hæc cogitent, qui ut in hac caduca, & brevi vita hę-
redes divites habeant, æterna ſeipſos morte condemnant. In quo quidem
non tàm hæredibus conſulunt, quam ſibi obſunt: Non tàm illos amant,
quàm ſe oderunt: quia non tàm ſalubris amor eſt, qui brevi conſulit, quàm
85 grave odium, quod in æternitate cruciabit. * Et ideo Deus noſter, ut in
primo dudum libello diximus: diſciplinam parentes theſaurizare jubet filiis,
non pecuniam, perennia præcæpit, non peritura conferre. Scilicet quia res
iſtiuſmodi, atque opus ſanctum, & filiis pariter, & parentibus proſunt,
filiis utique per diſciplinæ inſtitutionem: parentibus per munificentię largi-
tatem. Et filiis enim hoc diſciplina pręſtat, ut ſalutem capiant perpetuam,
& parentibus largitur, ut mortem effugiant ſempiternam. Sed cui hęc di-
cimus, aut cur dicimus? Ubi apertas aures, aut videntes oculos invenire
Pſ. 13. 3. poterimus? *Omnes enim*, ut de impiis legimus, *penè omnes declinaverunt*, *ſi-
mul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, non eſt penè uſque ad unum*.
86 * Nova quippe amentia tàm ſæculares, quàm etiam quoſdam religionem
profeſſos inceſſit homines: Si quidem ut dudum dicere cœperamus, jam non
tantùm filiis, aut nepotibus, quod ob naturę neceſſitudinem ferri poteſt,
ſed etiam agnatis, atque cognatis, neque ſolùm, ut ajunt, ex directo, ſed
etiam ex obliquo, & ex tranſverſo, immò potius ex adverſo, perverſoque
venientibus res proprię facultatis, id eſt, pretium ſuæ redemptionis addi-
Pſ. 48. 8. cunt, ſicut ſcriptum eſt: *Non dedit Deo placationem ſuam, & pretium redem-
ptionis animæ ſuę*. Et paulò poſt: *Simul*, inquit, *inſipiens, & ſtultus peribunt,
& relinquent alienis divitias ſuas, & ſepulcra eorum, domus eorum in æternum*.
87 * Quid inter ſtultum ſit, & iſipientem, non eſt nunc differendi locus: nec
ſanè intereſt, quæ inter eos meritorum ſit differentia, quorum eſt una per-
ditio. Quod cauſæ itaque ſufficit, cùm dixiſſet, ſimul inſipientem, & ſtul-
tum eſſe perituros, videamus, quid vel ad cauſam, vel ad cumulum per-
ditionis adjecerit: *Relinquent*, inquit, *alienis divitias ſuas*. Verum eſt: quid
Pſ. 48. 12. enim, ſive tàm ſtultum, ſive tàm perditum, quàm, ut aliquis de ſuo non
ſibi conſulat? Præſertim cùm Deus dicat, nihil prodeſſe homini, ſi totum
Mat. 16. 26 mundum lucrifaciat, animæ autem ſuæ detrimentum patiatur: *Aut quam
88 dabit*, inquit, *homo commutationem pro anima ſua?* * Si ergo homines totum
mundum ſpernere, oportet, ne animarum damna patiantur, & propter
ſuam ſalutem debet quiſpiam etiam ſua lucra contemnere, quàm infidelis
eſt, quàm inſipiens eſt, qui ut alium divitem faciat, animam ſuam ipſe
condemnat? Maximè cùm, & ille non multùm adipiſcatur, qui uſum tem-
poralium rerum accipit, & ille inæſtimabilia damna præferat, qui fructum
Pſ. 48. 12. beatæ æternitatis amittit. Nam, & ideò ſequitur in Pſalmo: *Sepulcra eo-
89 rum, domus eorum in æternum*. * Quàm miſera ergo erit perdita ſors eorum,
qui quaſi ſepulcris perennibus deputati, quam conditionem poſt mortem
perferunt corporum, eandem quodammodo patiantur animarum: & qui-
dem minùs miſeram, ſi eandem, aut ſi ad eos ad jumenta inſipientia, nec
90 bonorum ſenſus, nec malorum paſſio pertineret. * Sed illud acerbum, at-
que intolerabile, quòd ſimiliter pereunt, ſed non ſimiliter puniuntur: illo-
rum enim mors ſempiterna ſine ſenſu eſt: iſtorum omnium cum dolore. Ac
ſic conditionem hominum peccatorum perditio quidem facit pecudibus eſſe
ſimi-

ſimilem, ſed tamen pœnâ graviorem. * Cogitent igitur cuncta iſta, quæ 91
diximus, immò cogitent cuncta illa, quæ Deus dicit, qui ſibi nec ante mortem omnino conſulunt, nec in morte ſuccurrunt, apud quos oblivio eſt penitùs animarum ſuarum: nec intereſt penè jam apud homines quibus conſulant, dummodo ſibi omnino non conſulant. * Si qui enim ex iſtis, de qui- 92
bus loquimur, morte appropinquante filios non habent, quærunt infideliſſimè, quos, aut propinquos, aut affines ſuos dicant: Aut ſi id fortè deeſt, quærunt ſaltem aliqua novarum neceſſitudinum ficta nomina, nec intereſt, ut dixi, apud eos, quorum meminerint, dummodo ſui obliviſcantur: non intereſt, quos amare, ſe dicant, dummodo animas ſuas oderint: non intereſt, quos divites faciant, dummodo ſe æterna mendicitate conſumant.
* O infidelitas, ò infelicitas, ò inſania! Quid tantum, quæſo, de ſe mi- 93
ſerrimi omnium male promeruerunt, ut dum aliorum voluptatibus ſerviunt, ſe perpetuò perſequantur! Videas enim, à quibuſdam infeliciſſima vanitate inveſtigari quoſdam novos, ac nobiles propinquos: videas incognitarum agnationum pudenda nomina, & recentium, ac præpotentium affinitatum ridicula commenta: cùm dicat quis de aliquo adoptivo, ac ſubitaneo propinquo: illum hæredem facio, parentem meum. * Aut quæcunque ſanctę 94
profeſſionis vidua, vel puella: Illum hæredem ſcribo proximum meum: ac ſic quoſdam, quos in omni vita, quaſi extraneos alienoſque habuerant, ſubito in extremis propinquos habent: & qui extranei ſemper fuere viventium, parentes eſſe incipiunt mortuorum. Introducunt enim multi repentè in teſtamentum, quos nunquam introduxere in affectum: & hoc maximè, ut dixi, aut locupletes, aut nobiles, aut honoratos, & qui niſi potentes eſſent, parentes forſitan non fuiſſent. * Ridicula miſeri teſtatoris ambitio, dans 95
cenſum propriæ facultatis ad comparandum mendacium propinquitatis: emens pretio hæreditatis, nomen hæredis, & totis patrimonii ſui viribus hoc elaborans, ne ſe ille, qui hæres ſcribitur parentem neget, & ut teſtator infeliciſſimus ſtultiſſima, ac miſerrima vanitate, facto hærede nobili, qui in vita ſua humilior eſſe viſus eſt, honoratior in morte eſſe videatur. * O cæ- 96
citas, o inſania, quanto ſtudio imprudentiſſimi, infeliciſſimique homines id efficitis, id efficere curatis, ut miſeri in æternitate ſitis? Quanto minore cura, minore ambitu id vobis præſtare poteratis, ut ſemper beati eſſe poſſetis? Cujus rei quidem cauſam aliam omnino invenire non poſſumus, niſi ſolam tantummodo incredulitatem, atque perfidiam, id eſt quod aut judicandos ſe à Deo homines eſſe non putent, aut reſurrecturos omnino eſſe, non credunt: * Nemo eſt enim, qui reſurrecturum ſe, & judicandum à Deo de o- 97
peribus bonis, ac malis, certus ſit qui non vel ſpei, ac beatitudini ſuę prę-ſtet, ut pro bonis operibus perennia bona capiat: vel timori, atque diſcrimini, ne pro malis mala æterna patiatur. * Sed abhorrere hoc videlicet à 98
Chriſtiano nomine videtur, ut dicatur bona æterna futura non credere. Quid ergo cauſæ eſt, ut ſi quiſpiam Chriſtianus futura credit, futura non timeat? Quid ergo cauſæ eſt, ut ſi credit quæ dixit Deus, non timeat, quæ minatur Deus? Si non credit verbis, quæ dixit Deus, non credat præmiis, quæ promittit Deus? Neque enim ſe probat promiſſionibus Dei credere, qui non ſic agit, ut poſſit ad promiſſa à

99 Deo præmia pervenire: * in ipsa quippe hac vita hominum, si judicandum
se aliquis ab humana hac potestate, & rapiendum se ad tribunal terrenum
esse cognoverit, advocatos requirit, patronos adhibet, officialium, atque
apparitorum gratiam, favoremque mercatur, & hęc omnia metu judicii
futuri agit: cùm tamen eventum judicii comparare non possit, adeo ut si
100 victoriam emere ipsam non valet, spem tamen victoriæ magnò emit. * Dic
mihi igitur, quisquis ille es, qui credere te judicium Dei dicis, tu si vel
supradictorum exemplo hominum judicandum te esse à Deo, crederes, non-
ne spem, ac salutem tuam quolibet pretio comparares? Sed non credis u-
Tit. 1. tique, non credis, & licèt credulitatem tuam verbis velis asseverare, non
101 credis; verbis enim, ait Apostolus, confiteris, sed factis negas. * Denique,
ut infidelitatem tuam tibimet ex teipso probem, dic mihi obsecro; quis-
quis ille es, qui substantiam tuam, vel propinquo cuipiam diviti, vel af-
fini, vel si hi fortè desunt, etiam extraneo derelinquis, cur eā non sanus à
te, atque incolumis abdicasti? Cur non sospes, ac vegetus hæredibus tra-
didisti? Sed in testamento ipso providentissimè caves, & sollicitè, ac dili-
genter inscribis: quandocumque ego ex rebus humanis excessero, tunc mi-
102 hi tu ille charissime hæres esto. * Dic mihi, quæso, cur huic charissimo,
ut ipse ais, ac devinctissimo tuo jam diu nihil de tuo tribuis, tandiu nihil
de tuo tradis: quandiu te putas esse victurum, sed tum, cùm te vides es-
se moriturum? Et quid dico, cùm esse te moriturum vides? Immò id ca-
ves providentissimè, ne vel spirante, vel moriente te, quicquam de tuo ha-
103 beat, sed jam defuncto omnino, jam mortuo. * Et mirum est quod hoc
ipsum finis; & non addis, ut jam, funerato te, tua habeat, jam expor-
tato, atque tumulato. Quamvis etiam in hoc quod ais: quando ego ex
104 rebus humanis excessero, idipsum cavisse videaris. * Hoc est enim ex re-
bus humanis penitùs excedere, totum omnino cum suo corpore hominem
in præsentia humanarum rerum esse desiisse. Dic mihi itaque, cur hæc tàm
providè in testamento caves? Cur tàm sollicitè, ac diligenter interseris?
Absque dubio, quia necessariam tibi, dum vivis, rem tuam judicas, quia
105 alienare te, facultatibus tuis non vis. * Et iniquissimum putas, vivo te, &
incolumi, alium tuo divitem fieri, te autem mendicitate consumi. Verum
est, ac rectum putas, nec irrationabilem curam abnuo; Et quicquid à te
in hunc modum dicitur, probo: sed in uno tamen mihi satis cupio fieri à
106 te: * Quid est quod tu, qui tibi in vita ista usum rerum tuarum tantope-
re necessarium putas, fructus, ac redditus facultatis tuæ post mortem ne-
cessarios esse, non putas? Dicis absque dubio, quia mortuo nihil opus est,
nec reservandum mihi quicquam in tempus illud est, quia defunctus, ac
nihil sentiens, nec delectari possum possessione rerum mearum, neque amis-
107 sione cruciari. Evidens causa est. * Ergo: idcirco moriens substantiam tuam
alteri deputas, quia capere ex ea fructus post mortem ipse non possis. Sed
quid quòd electissimum vas Dei Apostolus Paulus testificatur, & clamat,
quòd *quæcunq. homo in vita hac seminaverit, hæc post mortē metet: & qui parce se-*
Galat. 6. 7. *minat, parce & metet: & qui seminaverit in benedictione, ex benedictione & me-*
108 *tet?* * Ex quo apertè intelligi voluit, eos, qui seminaverint in parcitate,
benedictionem metere non posse. Cùm enim dicens, qui parcè seminat, par-
cè &

cè & metet: & qui ſeminat in benedictione, ex benedictione & metet, evidenter utique, cùm benedictionem in ſola poſuerit largitate, oſtendit parcos ſeminatores mendicitatem, largos benedictionem eſſe meſſuros. Sed fortaſsè hęc tibi, quicunque es, ò infidelis, aut parùm valida, aut parùm aperta eſſe videantur. Quid quòd Dominus ipſe in Evangelio nihil quemquam de operibus bonis perdere Chriſtianum, manifeſtiſſimè docet, dicens: *Quicunque potum dederit uni ex* Mat. 10.42
iſtis minimis calicem aquæ frigidæ, tantùm in nomine diſcipuli, amen dico vobis, non
perdet mercedem ſuam. * Quid dici evidentius potuit? Etiam eam rem in futuro 109
habituram pręmium eſſe, dixit; quę in prędenti pretium non haberet; tantumque honoris cultui ſuo tribuit, ut aliquid eſſet illic per hominum operantium fidem, quòd hìc omninò nihil eſſet per rerum vilium parvitatem. Sed tamen ne in hoc ſibi quidam forſitan blandirentur, ſi multa habentes, exiguis ſe putarent magna mercari, ſubtiliter poſuit, etiam pro calice aquæ frigidæ non perituram eſſe mercedem. * Hoc utique evidenter oſtendens, 110
non pro parvo aliquid magnum eſse reddendum, ſed tamen qualecunque fidei opus non eſse periturum. Habes itaque indubitabilem futurę retributionis ſecuritatem: habes recipiendorum bonorum operum ſatis idoneum vadem; qui quidem tantæ non ſolùm fidei, ſed etiam miſericordię, atque pietatis eſt, ut non ſolvat tantùm quod promiſerit quaſi debitum, ſed etiam oſtendat aliquid, atque ingerat, quo ſe magis faciat debitorem. * Nam qui 111
pro calice aquę frigidę redditurum ſe, dixit, eſse mercedem, non ſolùm vult ſolvere, quæ acceperit, ſed etiam demonſtrat, aliqua, quæ ſolvat: pius ſcilicet, ac miſericordia plenus, & conſulere volens non ſolùm diviti largitati, ſed etiam pauperculæ officioſitati, oſtendit, quo obnoxium ſibi in aliquo Deum faceret, etiam qui, quod fœneraret, penitùs non haberet. * Sed for- 112
ſitan tibi, quicunque dives es, indignum hoc facultatibus tuis opus pauperculorum eſse videatur, & velis, aliquam ad te peculiariter pertinentem ſponſionem dominicæ repromiſsionis audire. Habes primùm illud, quod ad divitem illum Deus in Evangelio loquitur: *Vade, vende omnia bona tua, & da* Mat. 19.21
pauperibus, & habebis theſaurum in Cœlo. Deinde illud, quod præcepto interdictorio generaliter jubet: *Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra*: Et rurſum: Mat. 6.19.
theſaurizate autem vobis theſauros in Cœlo. * Poſtremò illa, quibus omnes re- 113
rum mundialium poſseſsores ad opus proflue largitatis ſpe infinitę remunerationis invitat, dicens quòd omnis, qui propter honorem, atque amorem ſuum, aut domum, aut agrum, aut quamcunque aliam facultatem in uſus miſericordiæ prorogarit, centuplum accipiat in futuro. Inſuper autem in- Mat. 19.
quit: *Et vitam æternam poſſidebit*. * Quid ſpondere, majus credentibus ſibi 114 29.
potuit, qui magis fœneratoribus ſuis centuplum ſe redditurum eſſe, promiſit? nec ſolùm hoc, ſed vitam, inquit æternam poſſidebit. Hoc multò plus eſt, quam ipſa centupli retributio: quia idipſum, quod quis in centuplo acceperit, in perpetuo poſſidebit. * Non erit ergo tunc fragilis, & caduca poſ- 115
ſeſſio, nec in ſimilitudinem terrenarum divitiarum umbrę prętereuntis, aut ſomnii vaneſcentis more peritura. Quicquid datum à Deo fuerit, immortale erit, quicquid acceptum fuerit, ſine termino permanebit: ac per hoc, ut dixi, plus quàm centuplum accipit: qui ſic accipit: quia vincit centupli pretium, idipſum eſse centuplum ſempiternum. * Quæ cùm ita ſint, & cùm 116

tanta

tanta abſque dubio recepturus ſit, qui Deo credit, quomodo tu his rebus quas Deo dederis, uſurum te eſſe poſt mortem, non putas? Quarum tibi non uſum tantummodo Dominus, ſed augmentum etiam, & ſuperexcellentem cumulum pollicetur? An fortè accipere hęc tanta non vis? Sed hoc ra-
117 tio non patitur, ut nolis. * Nemo enim eſt inter homines, qui cùm beatus eſse valeat, miſer eſse malit: nemo eſt, qui cùm habere poſſit delitias ſummi boni, pati velit ſupplicium ſummi mali. Nullus profectò nullus; & ideo ne tu quidem, niſi fortè monſtruoſa ſit in te aliqua, & diſcrepans ab humano genere natura, ut ſolus tibi penitùs benè eſſe nolis, ſolus
118 beatitudinem fugias, ſolus ſuppliciis delecteris. * Quod ſi utique non eſt, quid ergo cauſæ eſt, ut non vel moriens, & in ultimis ſitus, id ſaltem ſupremæ oblationis officio, & omni rerum tuarum ambitu agas, ut ſi mereri à Deo potes, locuples, ac beatus ſis; ſin autem id non potes, certè vel hoc promerearis; ut miſer non ſis, certè, ut non uraris, certè ut non torquearis, certè ut tenebris exterioribus non iniiciaris, & ardentibus ſine fine flammis
119 non decoquaris. * Quæ cùm ita ſint, quid ergo, ut dixi, cauſæ eſt, ut non omnibus modis, vel mala fugias, vel bona aſſequi velis? Quid cauſæ eſt, quòd hæc non agis? Quid cauſę eſt, ut bona ęterna non emas? Quid cauſæ eſt, ut mala æterna non timeas? quid utique, niſi illud quod prælocutus ſum, quod aut judicandum à Deo te eſſe non putas, aut reſurrecturum omnino te eſſe, non credis: ſi enim crederes, quomodo non futuri judicii inæſtimabile malum fugeres, & immortalia ſuppliciorum tormenta vitares? Sed non credis, utique non credis, ac licèt aliud, & ſermone aſſeras, & profeſſione, non credis: ſermo enim, & profeſſio tua jactitant fidem, ſed vi-

Aut judiciū aut reſurrectionem nō credit avarus.

120 ta, atque obitus publicant infidelitatem: * Alioqui vince me: vinci volo, non quæro, ut mihi credulitatem tuam ſuperioris vitæ actibus probes, uno contentus ſum teſtimonio ſupremorum tuorum: Ecce jam, ecce morieris, egreſſurus de domo corporis tui, neſciens quò iturus, quò abducendus, ad quàm pœnalia, & quàm tetra rapiendus: cui unum tantummodò ſupereſt inter ſuprema perfugium, una effugiendi æterni ignis ſpecula datur, ut pro te offeras ſaltem, quod in ſubſtantia habes: quia aliud, quod poſſis Deo offerre, jam non habes, & tu immemor tui, oblitus ſalutis tuæ, de legatariis
121 novis cogitas, de locupletando hærede ſuſpiras? * Et hæc faciens credere te judicium Dei dicis, qui tibi cùm judicandus ſis, vel inter ſuprema non conſulis? & cogitare te aliquid de ſalute animæ tuæ, loqueris, cui nullus eſt anima tua vilior, apud quem propè non intereſt, cui proſis, dummodo tibi noceas? & credere te futurum judicem, dicis, apud quem nullus eſt minor, atque deſpectior, quàm ipſe judex? nam intantùm eum ſpernis, intantùm deſpicis, ut nec tibimetipſi conſulas, dummodo ejus juſſa contemnas.
122 * Aut refelle me, & convince, ſi mentior. Clamat tibi ecce morienti ipſe, qui te judicaturus eſt, judex tuus, ne ullum omnino hominum in prorogandis rebus, ac facultatibus tuis plus, quàm te ames, ne ulli de ſubſtantia tua moriens magis, quàm tibi conſulas: nullum tibi anima tua propinquiorem, nullum judices chariorem. *Quid enim proderit*, inquit Salvator, *homini, ſi lucretur mundum totum, & detrimentum faciat animæ ſuæ? aut quam dabit homo*
123 *commutationem pro anima ſua*? * Hoc eſt dicere: quid tibi, ò infeliciſſime homo

Mat. 16.26

mo proderit, si omnem mundum, aut ipse habeas, aut tuis posteris relin-
quas, si salutis, atque animæ detrimenta patiaris? Damna enim animæ to-
tum penitùs secum auferunt, nec quicquam homo omnino habere poterit,
qui seipsum damno animæ pereuntis amittit. * Aut quam, inquit, homo 124
commutationem dabit pro anima sua? Hoc est dicere, non respicias, ò ho-
mo, pecuniam, non possessionem, nec dubites saltem moriens pro spe tua,
quantùm potes rei tuę, ac facultatis offerre: quicquid libet enim dederis *Nobis amissis omnia pereunt.*
pro te, vile est; quicquid pro te obtuleris, parvi pretii est: quia anima
tua in omnium rerum est comparatione pretiosior. * Et ideò nihil dubites 125
pro te dare, quia si te amiseris, omnia in te perdis: si autem te lucrifece-
ris, tecum & in te omnia possidebis. Cum hęc ergo tibi jam morienti, ò
homo quisquis es, Dominus Deus tuus clamet, tu mentem obduras, tu au-
rem obstruis, & nudis sermonibus fidem asserens, sufficere tibi putas ver-
ba pro rebus: ac satis te firmum æstimas credulitatis habere subsidium, si
Deum, quem rebus, atque operibus tuis despicis, verbis mendacibus ho-
norare videaris: *Fili*, inquit scriptura sancta, *si habes bene, fac tecum, & Ecc. 14.11. & 30. 24.*
Deo dignas oblationes offer. Et alibi: *Miserere*, inquit, *animæ tuæ*. * Vide 126
pietatem erga te Domini nostri, vide quàm misericors sit Dominus Deus no-
ster, qui nos ipsos pro nobis misericordiam rogat, miserere, inquit, ani-
mę tuę; hoc est dicere, miserere etiam tu illius, cujus vides miseratione
me frangi: miserere illius tandem, cujus misereor ego semper: miserere tu
animę saltem tuæ, cùm misereri me cernas alienę. * Et quid post hęc, ò 127
miserrime homo, cum Deus sic tecum agat, non acquiescis? rogat te, ut
tui miserearis, & non vis? causam tuam apud te agit, & à te non admit-
titur! dignatur te pro te petere, & à te non potest impetrare? Et quomo-
do, quisquis es ò miserrime homo, quomodo te posteà suplicantē ille in
judicio suo audiet, cùm tu hìc eum pro te rogantem audire ipse nolueris?
Sed videlicet causa grandis est, qua Deum audire non possis; circumstant e-
nim te ægrotantem cognati, atque agnati tui, circumstant locupletes matres
familiæ, circumstant nobiles viri, obsidet lectum infirmitatis tuę sericis, at-
que auratis vestibus circumfusa numerositas. * O quantus fructus æternita- 128
tis est, talibus bona propria erogare mendicis: digna videlicet causa, & sa-
tis justa est, ut tu animæ tuę auferas, quod egenis talibus derelinquas. Sed
nimirum misericordia frangeris, & lamentantium propinquorum pietate su-
peraris. Est certa ratio. * Vides quippe opulentissimi, ac splendidissimi cul- 129
tus homines, tibi anxios, tibi flentes, tristi vultu, & festo habitu com-
positas ad mœstitudinem facies tibi ostentantes, per imaginariam sollicitu-
dinem suam ementes hęreditatem tuam; quem non moveat tanta pietas?
quem non moveat talis dolor? Aut quomodo cum hæc talia videas, non
obliviscaris tui! Vides enim extortas lachrymas, simulata suspiria, fictam
anxietatem, non optantem, ut convalescas, sed expectantem, quando mo-
riaris. Vides defixos in te, & quasi accusantes tui obitus tarditatem om-
nium vultus. * O infelicem te, ac miserrimum, cujus supremum exitum 130
tantus desiderat, ac precatur numerus propinquorum, nisi quòd scio, ac
satis certus sum, nihil omnino apud Deum vota talium pręvalere. Nam
mirari possem fortè, quòd viveres, quem mori tàm multi velint: & pro-

pter

pter hos, quisquis ille es, ò miserrime omnium, propter hos tales animam tuam deseris, & credere te judicium Dei dicis, cùm adhuc ejus jussa despicias, ut patrimonium tuum talibus derelinquas: *Dispersit*, inquit Propheta de eo, qui Deum credit, *dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in æternum*. Sed & Salvator ipse ad omnes divites: *Vendite*, inquit, *quæ possidetis, & date eleemosynam*. Et alibi: *Vende quod habes, & da pauperibus*.

Ps.111.9. Luc.12.33. Mat.19.21.

131 * Nunquid dicit, agnatis tuis da? nunquid affinibus? Non utique, sed pauperibus, sed egenis. Nunquid propinquo diviti? nunquid ulli omnino hominum præpotenti? Non utique, sed inopi, sed egestuoso. Et rectè; Nunquid enim cum locupletibus cognatis tuis substantiam tuam dederis, justitia tua manet in ęternum? aut cùm divitias eorum divitiis tuis auxeris, thesaurum habebis in cœlo? *Væ*, inquit Propheta, *his, qui dicunt, dulce amarum, & amarum dulce*.

Esaiæ5.20

132 * Etiam laudari à te tales hos Deus prohibet, & tu ditare non metuis? Dari his prędicatoria verba non vult, & tu etiam talenta largiris? Honorari vitam eorum fictis sermonibus vetat, & à te thesauri eorum, divitiæque cumulantur? Sed vereris videlicet vultus circumsidentium propinquorum, & præsentes, atque obsidentes lectulum tuum metuis offendere. *Ne timueris eos*, inquit Dominus, per Prophetam, *neque paveas à facie eorum, quoniam domus exasperans est*. Et ideo etiam tu esto intrepidus, & constans, non formides vultus eorum, neque frangaris ambitu eorum, despice concupiscentes hæreditatem tuam, & dividentes jam inter se substantiam tuam, qui non te, sed patrimonium tuum diligunt, immò qui cupiditate rerum tuarum te execrantur: nam dum tua impatienter sitiunt, te oderunt, pręsentiamque tuam, quasi ęmulam sibi, & adversariam judicantes, obicem, atque obstaculum putant cupiditatis suæ, esse, quòd vivis.

Ezech.2.5.

133 * Despice ergo hos tales, ac nihil facito: non te moveant blandimenta eorum, venena tibi sunt: non respicias adulationes eorum, gladii sunt jugulatores tui, & quidem ferreis, atque hostilibus gladiis tetriores: illos enim homines cuncti vident, istos incauti non vident: illi, quia apertè sęviunt, evitantur: isti, quia occultè insidiantur, occidunt: & hoc periculosiores sunt, ac novo nocendi genere pejores, quòd illis ferreis gladiis nemo est penitùs, qui se lędi velit, istis multi se etiam occidi, volunt: nova atque inęstimabilis mali lętalis illecebra.

134 * Illis gladiis quicunque percutitur, & timore pariter, & dolore torquetur: istis quicunque occiditur, delectatur. Fuge ergo hoc malum tale, fuge assentationes insidiantes tibi, fuge obsequelas noxias tibi, fuge ambitus deceptores tuos: ista sunt officia quę te jugulant, ista sunt, quæ in mortem trahunt: fuge ergo talium blandimenta, fuge horum sedulitatem: isti sunt carnifices, ac tortores tui, qui te in præsenti quidem ambiunt, sed in futuro necant, & consertis quoddammodo manibus, ac velut conjurati mutua factione in sempiternos tartari ignes cogere, ac præcipitare conantur.

135 * Et ideo non timeas eos, non expavescas, erige animum, & vim sanctæ authoritatis assume: Si enim illi tantopere adnituntur, ut pereas, cur non majore tu animo adnitaris, ut vivas? Confortare ergo, & constanti animo tibi consule. Satis infidelis, ac satis est stultus, qui mavult præstare aliis, ut sit miser, quàm sibi, ut sit beatus: & ut alios affluere faciat delitiis temporariis, se tradit urendum ignibus sempiternis.

LI-

LIBER QUARTUS.

ARGUMENTUM.

IN hoc Libro hominem saltem moriturum salutis anxium optat; ut licèt per omnem anteactæ vitæ cursum immemor sui, Deique vecordia laboraverit, saltem in ultimo vitæ, mortisque confinio æternum gloriæ pondus opum jactura redimat; quia Sapientia, inquit, in exitu canitur. Morientium tamen technas eludit, dum se suæ posteritati non in contemptum divinitatis, divitias per manus tradere; sed affectu quoddam affinitatis omnibus insito, causantur: at hoc ipsum, respondet, divinitatis injuria est; nam Deo majora, quam nostris consanguineis debemus, à quo cuncta sine dubio percepimus. Alteri occurrit divitum commento, qui Christum, ajunt, utpote Regem, cœlestiumque bonorum dominum, nullatenus rerum humanarum indigere; occurrit, inquam, Christum omnium pauperrimum ostendendo, qui in singulis egenis, & sitit quotidie; & esurit, & nuditate laborat; ergo ille potiori jure constituendus hæres est, nulla cum instituentis jactura; quippe qui munus sibi collatum, multiplici cum usura repensat; ubi è contra suis relicta hæreditas, nulla mortuum ope, nulloque suffragio juvat; immò non parum torquet, dum amplum patrimonium impuris, luxuriosisque hæredibus testamento legando, quid aliud quàm iter illis ad quodlibet scelus munit? Divitisque evangelici tormenta, & cruciatus iterum describit, qui luxuriantibus fratribus falernaque inter & cæcuba veluti natantibus, ipse aquæ guttam nunquam impetrandam, semper quidem, & irritis precibus petit. Imponit denique quatuor his libris colophonem, ostendendo, quod nisi dives moriturus Christo in suis pauperibus improbas opes resignet, discrimen proculdubio subibit æternitatis; cùm ipsius duntaxat sarcinæ sint reatus.

NOn me præterit, domina mea Ecclesia, cultrix beatæ spei, hæc quæ libel- 1
lis superioribus diximus, nonnullis filiis tuis Christum parum amantibus
displicere. Sed nos voluntates eorum non magni pendimus, quia nec mirum est,
si eis, loquentia de Deo verba non placeant, quibus ipse forsitan Deus non placet, nec expectandum, ut insinuatorem salutis, atque animarum sermonem
ament, qui salutem ipsam, atque animam suam non amant. * Sufficiant utique 2
sicut in aliis, ita etiam in hac parte nobis sensus tantùm, & judicia sanctorum, quibus æquè unum, atque idem apud nos sentientibus, certi profectò sumus, etiam Deum ipsum sentire nobiscum, qui cùm in sanctis suis spiritus Dei maneat, absque dubio Deus illic est, ubi illa pars fuerit, à qua Dei spiritus non recedit. * Pravorum enim hominum, id est, vel paganorum, vel mundialium sen- 3
sus, aut parvi existimandi sunt, aut nihili omnino faciendi: quia *si hominibus*, inquit Apostolus *placerem Christi servus non essem*. Illud durius, ac molestius, quòd *Galat.* 1. 10
quidam, ut arbitror, filiorum tuorum sub religionis titulo à religione dissentiunt, & habitu magis sæculum reliquere, quàm sensu. * Quorum, ni fallor, 4
sententia hoc habet, atque asserit: Omni omnino homini christiano propinquitatem in exitu magis considerandam esse, quàm Christum. * Et quia profana 5
penitùs perseverat, execrabilisque sententia, velare, ut puto, infidelissimam prædicationem, quasi umbratili, ut reor, quadam adjectione conantur, dicentes: Cunctos, qui credant Deum, sanos tantùm, atque incolumes officiosos Christo esse jam debere, ceterùm exeuntes à sæculo, carnalis magis propinquitatis,

 quàm

6 quàm divini officii oportere meminisse. * Quasi verò homines Christianos alios
esse, oporteat incolumes, alios jam de hoc sæculo recedentes: & alios se cuncti
exhibere Christo debeant in sospitate, alios in morte; alios in superiore vita,
alios in posteriore. Quod si ita est, ergo alterum quis habiturus est Christum ju-
venis, alterum senex, & toties debent homines demutari fide, quoties demu.
7 tantur ætate. * Si enim erga Dei cultum alter quispiam futurus est vigens, alter
infirmus, alter sanus, alter ęgrotans, ergo prout status fuerit humani corporis
inęqualis, ita erit homini etiam Deus ipse mutabilis; & quoties fuerit in homi-
ne valetudo contraria, toties erit etiam religio diversa, quasi verò qui incolu-
8 mes Christi esse debent, morientes Christi esse non debeant. * Et ubi illud est:
Mat. 10. 22. *Qui perseveraverit in finem hic salvus erit?* Aut illud in Proverbiis sacris divini ser-
Non invenitur hic textus in sacris Bibliis. monis oraculum: *Sapientia in exitu canitur?* Quo utique ostenditur, licèt salubris
sit in omni ætate sapientia, præcipuè tamen omnes in exitu suo debere esse sa-
pientes; quia sapientia, inquit, in exitu canitur, id est, laudari penitùs ante
9 actæ ætatis prudentia non merebitur, nisi bono fine claudatur. * Sufficit, inquit
pestilens prædicatio, sufficit præteritum opus homini, etiamsi in fine nihil fa-
ciat. Ego multò plus addo, aut non minùs eis si potest morte vicina, aut certè
10 plus multò esse faciendum: Primum, quia de bono opere nihil nimis est. * De-
inde quòd ad tribunal Dei pergens, magis placare Judicem debet, quasi jam in
judicio constitutus. Postremò, quòd si aliqua ante exitum bona fecit, multò ma-
gis facere jam in exitu suo debet, ne deterior scilicet superioribus vitæ actibus
11 finis esse videatur. * Si autem bonis operibus parum studuit, multò utique ma-
gis facere eum, vel in exitu suo convenit, ut quod vita anteriore non reddidit,
saltem in extremitate persolvat: & qui ex hoc reus est, quòd ante neglexit, vel
per hoc excusari aliquatenus Domino suo possit, quòd præteritam inhumani-
tatem ultima saltem devotione compenset. Sed ad superiora redeamus: *Sapien-*
12 *tia*, inquit sermo divinus, *in exitu canitur*. * Cur eam non dixit cani in pueritia?
cur non in juventute? cur non in statu rerum incolumium? cur non in prosperi-
tatibus secundarum? scilicet quia in his omnibus quicquid laudatur, incertum
13 est. * Quamdiu enim quis subjacet mutationi, non potest cum securitate lauda-
ri: & ideò, ut ait, *sapientia in exitu canitur*. Exiens enim quis de incertis pericu-
lorum, certum merebitur, evasa omni rerum varietate, suffragium: quia tunc
stabilis, & firma laus est, quando meritum non poterit jam perire laudati. *Sa-*
14 *pientia*, inquit, *in exitu canitur*. * Quid est, quæso, sapientia Christiani? quid?
Ps. 110. 10. nisi timor, & amor Christi? *Initium* enim, inquit, *sapientiæ timor Domini*. Et ali-
1. Jo: 4. 18. bi: *Perfecta*, inquit, *Charitas foras mittit timorem*. * Ergo, ut videmus, initium
15 sapientiæ in timore Christi, perfectio in amore: Itaque si sapientia Christiani,
timor est, atque amor Domini, ita demum verè sapientes sumus, si Deum sem-
per, ac super omnia diligamus, & hoc cùm omni tempore, tùm præcipuè in exi-
16 tu nostro: quia sapientia in exitu canitur. * Si ergo sapientia per hoc maximè
in exitu canitur, si Deus super omnia diligatur, quæ igitur insania est, ut dicat
aliquis, Christum carnali propinquitati præponi ab incolumibus oportere, à
morientibus non debere? Cur enim eum pręferant incolumes, si non debent prę-
ferre morientes? Aut si potest quispiam religiosè agnatos, atque affines suos
Christo in morte pręponere, cur non religiosè etiam antè pręponebat? Aut si est
ulla hora in vita ultima, qua quis plus alios diligere debeat, quàm seipsum, &
Deum,

Deum, cur non, & in vita anteriore plus diligat? Ac ſic ſit, ut ſolvantur omnia,
& evaneſcant, intereantque,neque ullum quis viliorem habeat,quàm ſeipſum,
neque ullum inferiorem,quàm Deum.*Si enim ullum eſt tempus,quo ab aliquo 17
poſſit Deus, affinibus, aut propinquis jure poſtponi, nullum eſt, quo poſſit jure
pręponi:ſin autem, quod verum eſt, nullum eſt omnino tempus, quo non debeat
anteponi, nullum eſt omnino tempus, quo poſſit jure poſtponi; nullum utique:
& ideò ne in extremis quidem, quia etiam juſtum hominem Propheta in die, *Ezech.* 18.
qua erraverit, dicit, eſſe periturum. * Itaque ſi omnis judicio Dei error erran- 18
tis perditione mulctatur, & his quoque erroribus vita hominum periclitatur,
quibus uſitatè, atque communiter innocentia humana polluitur, quid futurum
exiſtimamus ubi in Deum ipſum deteſtabili infidelitate peccatur? Si enim, in-
quit Apoſtolus, omnis inobedientia juſtam accipit mercedis retributionem, quo- *Heb.* 2.
modo nos effugiemus, ſi tantam neglexerimus ſalutem? * Nullus autem ſalutem 19
veram plus negligit, quàm qui Deo aliquid anteponit: cùm enim ſalus noſtra
munus, ac miſericordia Dei ſit,quæ ei ratio conſequendæ ſalutis eſt, qui Deum
ipſum deſpicit, in cujus miſericordia ſalus noſtra conſiſtit? Aut cùm Judex, &
vivorum ſit Deus, & mortuorum, quæ ei ſors in Dei judicio eſſe poterit, qui
eum etiam moriens judicio ſuo ſpreverit, à quo eſt, ſtatim mortuus, judicandus?
Et ideò, ut ſcriptura divina ait: In quo judicio judicat, in eo judicabitur de eo. *Matt.* 7.
* Hoc eſt, quo judicio judicat de Deo, eo ipſo judicabitur à Deo. Neque iniquũ 20
putare poterit, ſi eum cunctis in futuro Dominus poſtpoſuerit, qui in præſenti
Deum cunctis ipſe poſtponit: nec queri poteſt, ſi eum omnibus Deus æſtimet
damnabiliorem, cùm ipſe omnibus Deum æſtimet viliorem. * Sed dicit aliquis, 21
non ſe hoc animo iſta facere, quo aut contemnat Deum, aut vilem putet, ſed
quo vel amet eos, quos hæredes inſtituit, vel honoret. Acquieſcamus hoc ita eſ-
ſe, omnibus fermè etiam aliis flagitioſiſſimis, & criminoſiſſimis reis excuſatio
iſta ſuppetit. * Nam dicere & fornicatoribus licet, non ſe hoc animo fornicari, 22
quòd Deum ſpernant; ſed quia calore corporis, atque infirmitate vincantur. Et
homicidę id affirmare poſſunt, non ſe contemptu Dei humanum Sanguinem fun-
dere, vel odio; ſed cupiditate tantùm ſcelera præſtare. * Sed quid prodeſt malis 23
hæc excuſatio, cùm ſcilicet nihil interſit, qua ſe quiſpiam dicat peccare cauſa,
cùm ſit omne peccatum divinitatis injuria. Acquieſcamus tamen,ut ſupra dixi,
hoc ita eſſe, nec ex contemptu Dei res ſuas quempiam alii magis,quàm Deo tra-
dere, ſed vel honore hæredis ſui,vel gratia ſe ad hoc trahi, vel certè amore com-
pelli. * Sed quid facimus? quòd hoc ipſo magis incuria Dei probatur,atque con- 24
temptus? Si enim, ò quiſquis es ille, per id, quòd hæredibus tuis, vel quibuſ-
cunque res proprias derelinquis, & honorare te eos indicas,& amare,Deum uti-
que, cui non relinquis, nec honorari à te indicas, nec amari. * Ac per hoc, quic- 25
quid pro te dixeris, contra te eſt, & ad contemptum, atque contumeliam Dei
pertinet amor, & honorificentia cœterorum. Cùm enim aliis ideò relinquas,
quia eos honoras, Deum, cui non relinquis, utique non honoras, cùm aliis ideò
relinquas multa, quoniam amas: * Deo ideò non relinquis: profectò, quia non 26
amas. Ecce enim aſſiſtit tibi morienti,atque teſtanti homo pariter,ac Deus. Res
aperta eſt, & non dubia: quem elegeris, prætuliſti. Si in uno eſt honor ſolo, ne-
ceſſe eſt in alio inveniatur eſſe deſpectio. Si homo, qui præfertur, gaudet, ſe à
te diligi, neceſſe eſt,ut ſe doleat Deus, qui prętermittitur, non amari. * Sed pu- 27

Quomodo Deus munificentia nostra egeat.

tas, Deum videlicet munificentia hominis non egere, & ideò quid necesse est, in-
quis, ab homine ei quippiam tribui, qui ipse cuncta omnibus dedit? Utrum ege-
at munificentia nostra Dominus, an non egeat, aut quomodo, vel egeat, vel non
28 egeat, jam videbimus. * Interim, quia ab eo cuncta cunctis prestari, etiam tu ne-
gare, non ausus es, hoc dignior est absque dubio largitate nostra, quia nobis ipse
ante largitus est, hoc justius ei officiis respondere tentamus, quò beneficiis illius
magis impares sumus: Nam & natura ipsa hominum, consuetudoque commu-
nis hac quasi generali cunctos lege constringit, ut à quibus aliquid liberalitatis
accepimus, plus eis gratiæ debeamus: arctat quippe nos ad retributionem dati
29 accepta largitio: * Ante usum enim, ac munificentiam liberalitatis alienę liber
est quispiam, beneficiorum fœnore non gravatus, coguntur autem omnes ipsâ
conscientiâ suâ ad repensationem vicissitudinis, postquam esse cœperunt debito-
res: Ita ergo & Deo hoc majora debemus, quòd ab eo cuncta percepimus, & hoc
respondere beneficiis illius minùs possumus, quòd ei etiam si quod debemus red-
30 dere cupiamus, tamen de suo reddimus. * Ac per hoc non est, quòd placere sibi
quispiam largitione sua debeat sicut sua non sunt cuncta quæ à Domino suo ac-
cipit: sic sua non sunt cuncta, quæ reddit. Et ideo perfidię quidem pœna debetur
31 ei, qui negaverit Deo, quæ sunt sibi ab eodem commodata. * Imputare autem
largitionem non potest, qui reddiderit accepta, nihil minùs quàm ut non egeat.
Sed Deus, inquis, non eget retributione: Non eget enim juxta potentiam suam,
sed eget juxtà præceptionem suam: non eget secundùm majestatem suam, sed
eget secundum legem suam: & in seipso quidem non eget, sed in multis eget; non
32 quærit in se munificentiam, sed in suis quærit. * Et ideò non eget quidem juxta
omnipotentiam, sed eget juxta misericordiam; non eget deitate pro semetipso,
sed eget pietate pro nobis. Quid enim dicit ad pios, ac largos dispensatores Deus?
Mat.25.35. *Venite benedicti Patris mei, possidete regnum, quod vobis paratum est à constitutione mun-
di: esurivi enim, & dedistis mihi manducare, sitivi, & dedistis mihi bibere.* Et alia in
hunc modum. Et ne hoc causæ, de qua nunc loquimur, parum forsitan videre-
Ibid. 42. tur, adjecit rerum diversitatem avaris, & infidelibus dicens: *Ite maledicti in ignem
æternum, quem paravit Pater meus diabolo, & Angelis ejus: esurivi enim, & non dedistis
33 mihi manducare, sitivi, & non dedistis mihi bibere: nudus fui, & non operuistis me.* * Ubi
ergo illi sunt, qui dicunt, Dominum Jesum Christum officio nostrorum mune-
rum non egere? Ecce & esurire se pariter, & sitire, & algere, commemorat.
Respondeat quilibet horum, si non eget, qui esurire se, queritur? si non eget,
qui se sitire, testatur? Ego plus addo aliquid, Christum non solùm egere cum
cęteris, sed plus multò egere, quàm cæteros: in omni enim pauperum numero,
non est universorum una paupertas. Sunt enim quidam, quibus etiamsi vestimen-
ta desunt, alimenta non desunt: multi sunt hospitio egentes, vestibus non egen-
34 tes: multi domo carentes, sed non substantia. * Sunt denique, quibus etsi desint
multa, non desunt omnia. Christus tantummodo solus est, cui nihil est, quod in
omni humano genere non desit. Nullus servorum suorum exulat, nullus frigo-
re, ac nuditate torquetur, cum quo ille non algeat. Solus cum esurientibus esu-
35 rit, solus cum sitientibus sitit. * Et ideò quantùm ad pietatem illius pertinet,
plusquàm cęteri eget: omnis enim egestuosus pro se tantùm, & in se eget: Solus
36 tantummodo Christus est, qui in omnium pauperum universitate mendicet. * Et
cùm hæc ita sint, quid quid ais, o homo, qui Christianum te esse, dicis, cùm
Chri-

Christum egere videas, & facultates tuas quibuscumque non indigentibus derelinquis? Christus pauper est, & tu opes divitum cumulas? Christus esurit, & tu delitias affluentibus paras? Christus etiam aquam sibi deesse, queritur, & tuæ apothecæ ebriosorum vino replentur? Christus rerum omnium egestate conficitur; & à te luxuriosis copiæ congregantur? Christus tibi pro muneribus à te datis præmia sempiterna promittit, & tu nil præstaturis cuncta largiris? Christus tibi, & pro bonis bona immortalia, & pro malis mala æterna proponit, & tu nec bonis cœlestibus flecteris, nec malis perennibus commoveris? * Et crede- 37
re te Domino tuo dicis, cujus nec remunerationem desideras, nec iracundiam contremiscis? Non credis igitur, sicut jam diximus libro superiore, non credis, & licèt de conversorum venerabili choro esse videaris, licèt religionem vestibus simules, licèt fidem cingulo afferas, licèt sanctitatem pallio mentiaris, non credis, omnino non credis, & hoc tàm viris istiusmodi, quàm fœminis, dixi, non credunt. * Induat sibi quamvis quilibet habitum sancti nominis, & titulum sa- 38
cræ religionis inscribat, si de substantia sua aliis magis, quàm sibi consulit, profectò non credit: nemo est enim credens, qui facultates suas aliis prodesse malit, quàm sibi, nemo est, qui beatitudinem aliis, miseria sua emere contentus sit: nemo est, qui ut aliis paret delitias temporarias, subire egestates cupiat sempiternas. Et ideò qui patrimonio suo aliis magis, quàm sibi consulit, profutura sibi, quæ Deo dederit, omnino esse non credit. * Dicat enim mihi quilibet horum, cur 39
facultates suas aliis derelinquit? nunquid ideò quia profuturas cui reliquerit esse, non ambigit? Ideò absque dubio. Igitur quicunque ille es, si ea, quæ aliis relinquis ideo relinquis, quia profutura ei, cui reliqueris, certus es; sic profectò, si quæcunque religiosis muneribus prorogasses pro futura esse tibi crederes, tibi absque dubio peculiariter deputares: quia quantò te plus amas, quàm eos, quibus relinquis, tantò magis tibi relinqueres, si profutura ea tibimet, vel tenui opiniuncula judicares. * Non enim te odisti, ut prodesse tibi nolis, sed quæ paupe- 40
ribus dereliqueris profutura tibi esse, non credis. Unde est, quòd aliis magis, quàm tibi consulis, quia profuturum tibi opus religiosum esse, non credis: sicut credis itaque, sic recipies. * Tu Salvatorem perparvipendis, & te Salvator ni- 41
hili: Tu Christum postponis aliis, & te omnibus Christus: Tibi in comparatione etiam hominum perditorum vilis est Dominus, & tu eris inter periturorum ultimos deputandus. Sed blandiris tibi forsitan, ut jam ante dixi, aliquo religiosæ professionis intuitu, ignorans, quòd magis es Deo debitor, quia proposito sanctitatis majora promittis, & ideò plus tolerabis supplicii, quia minus solveris sponsionis: *Servus enim*, inquit sermo divinus, *qui nescit voluntatem Domini sui, & non facit eam, vapulabit paucis: qui autem scit, & non facit eam, vapulabit multis.* Luc. 12. 47.
* Et tu specie professionis grandia specie polliceris, & rebus nulla restituis, fal- 42
sarii criminis reus es, Deo cuncta mentiris. Nec immeritò sacer sermo judicium de templo Dei incipiendum esse testatur: *Judicium enim*, inquit, *de domo Domini.* Alibi quoque: *Et à Sanctuario*, inquit, *meo incipite.* Sed ad superiora redeamus. *Ite*, inquit, avaris, atque incredulis Deus, *ite in ignem æternum, quem paravit Pater meus diabolo, & angelis ejus.* 1 Pet. 4. 17. Ezech. 9. 6
* Ad liberandum videlicet te ab hoc malo, 43
quibusdam forsitan bonis corporalibus putas? Pudicitiam quippe amasse te jactas: sed memento, quia & illos, quos in Evangelio immortalibus pęnis Salvator tradidit, impudicitiæ non notavit. Sobrietatem tibimet placuisse, comme- Mat. 25. 42

mo-

moras: Nec illi de quibus ſcriptura loquitur, ebrietatis crimine puniuntur. Je-
44 junaſſe te dicis: Nec illos prandia reos eſſe fecerunt. * Sed videlicet magna cauſa eſt, tibi abſtinentia, ac jejunio tuo placeas: qui ad hoc jejunaſti, ad hoc parcè, exiliterque vixiſti, non ut poſt mortem tuam egenos facultatibus tuis paſceres, ſed ut cenſum cujuſcunque hæredis divitiis ampliares, magnos videlicet abſtinentiæ fructus capis. Minus enim panis tu manducaſti, ut auri alius plus
45 haberet. * Tibi venter frugálitate decrevit ut cujuſcunque hominis fortaſſe vitioſi theſaurus creſceret. Cùm ergo ad judicium Dei veneris, jure imputare ei jejunium tuum poteris, dicens: Jejunavi Domine, & abſtinui, ac diu me ab omnium delitiarum fruge ſuſpendi, & res hoc probat. Ecce enim nunc hæredes
46 mei de meo affluunt, & immenſarum divitiarum copiis abundant. * Et ut ali-
Luc. 16. quid pro te etiam de Evangelica lectione præſumas, hoc quod Salvator dixit de perditiſſimo illo divite, potes & tu forſitan de hæredibus tuis dicere: Induuntur purpura, & byſſo; & epulantur ſplendidè, incubant defoſſis à me talentis, premunt argenti, & auri congeſtas ſtrues, materiam quoque his voluptatum omnium præparavi, diſtenduntur delitiis à me relictis: Ego diù abſtinui, ut nunc illi inebriarentur: Crapula nunc eſt illorum, vetus frugalitas mea: natant tricliniorum pavimenta vino, falerno nobili lutum faciunt, menſæ eorum, ac toreumata mero jugiter madent, ſemper uda ſunt, luxuriant in periſtromatis, quæ ego
47 feci: fornicantur in ſericis, quæ reliqui. * Et cùm hæc omnia pro te dixeris, quomodo non æternam à Chriſto remunerationem mereri poteris, cui in talibus ſanctis tantarum delitiarum copiam præpararis. O quantò meliùs quæcumque illa es, quantò meliùs, & ſalubriùs pauper fueras, & egeſtuoſa, quàm dives:
48 paupertas enim te Deo inſinuare potuiſſet, divitiæ ream eſſe fecerunt. * Rectiùs ergo per indigentiam ſalva fieres, quàm per opes tuas, & te, & alios prægravaſſes: te ſcilicet, dum malè aliis relinquis: alios, dum à te relicta, & ipſi uſu in-
49 humaniſſimo malè poſſident, & poſt ſe malè aliis derelinquunt. * Si vis ergo, quæcumque illa es, ſi vis tibi eſſe conſultum, ſi vis æternam habere vitam, & cupis videre dies bonos, relinque ſubſtantiam tuam indigentibus ſanctis, relinque claudis, relinque cæcis, relinque languentibus: ſint facultates tuæ alimenta miſerorum, ſit opulentia tua pauperum vita, ut illorum refrigeria, præmia tua
50 ſint; ut illorum refectio te reficiat. * Si enim illi de tuo edent, tu ſaturaberis: ſi illi de tuo biberint, tu ſitis tuæ æſtum, ardoremque reſtingues: te illorum veſtitus veſtiet, te illorum apricitas delectabit. Non ergo vile, ac deſpicabile putes, ſi ſubſtantiam tuam miſeris, atque egentibus derelinques, Chriſtum in illis facies hæredem: Et quid dicam de Chriſti nomine? Chriſtum quidem hæredem facis, ſed tu hæreditatis emolumenta percipies: quæcunque enim Chriſto reli-
51 queris, per Chriſtum omnia poſſidebis. * Sed hæc tu, ut reor, frivola eſſe judicas, & quaſi ſomnia quædam, ac deliramenta contemnis: non enim credis Chriſtum, vera dixiſſe, & res probat, nequaquam te ei credere: nam qui mandata ejus nec in poſtremis facis, aut nulla eſſe omnino æſtimas, aut falſa eſſe, condem-
52 nas. * In quo quidem; ut ante jam dixi, lugere ómnes Sanctos, ac flere conve-
53 nit, nulli te & alios tui ſimiles, nulli minùs quàm Chriſto credere. * Si tibi quicunque ex cauponibus quid promitteret, fidem promittenti non abnegares. Si mutuum à te quippiam propola, aut ſalſamentarius poſtularet, redditurum
54 eum non diffideres, quæ dediſſes. * Mendacibus denique interdum, atque perjuris,

juris, cautione factâ & dato fidejussore, res creditur: Christus tibi & fidelissimam cautionem, & fidejussores optimos dedit, cautionem, scilicet Evangelium, fidejussores Apostolos suos. * Et si id parum est, Patriarchas, Prophetas, 55
Martyres suos, totam denique divinarum seriem literarum, & non credis ei, nec fide m commodas? Quem, rogo, tàm prodigum inter homines, ac tàm miserum invenire possis, cui fidem sub tot fidejussoribus denegares? Das itaque res tuas divitibus, & egenis negas? * Das luxuriosis, & negas Sanctis? Das cuicunque 56
fortasse perdito, & negas Christo? Prout ergo judicasti, sic judicaberis: sicut elegeris, sic recipies. Non habebis cum Christo partem quem despexisti: cum his habebis, quos ei prætulisti. Sed dicit fortasse aliquis ex infidelium numero, non dignam esse causam, quæ vel Deum moveat, vel homines in æternum periculum trahat. * Scio quidem, quòd omnes rei, veniabiles putant semper reatus 57
suos: nam & furta furibus leves culpæ sunt, & innocua ebriosis videtur ebrietas, & apud impudicos fornicatio scelus non est: quia nullum omnino tàm grande crimen est, quod non cujus facinore committitur, ejus sententia sublevetur.
* Sed si quis vult ex peccatoribus scire, quàm graviter censenda à Deo sint magna crimina, discat qualiter in semetipsis puniant Sancti etiam levia peccata, 58
conscii scilicet jam ex ipsius Dei dictis futuri examinis, ac per domini sui verba etiam judicia rimantes, & ideo semper in Dei opere, semper in compunctione, semper in cruce positi beati; qui cùm omnium misereantur, sibi nunquam penitus ignoscunt: in nullo sibi parcentes, sed toto se admodum Deo impendentes, & ideò in futuro judicio digni præmio: quia hìc apud se jugiter in reatu. * Nam 59
de misericordia eorum, ac largitate quid dicam? quæ virtus apud eos, quasi virtutum omnium initiatrix est. Plerique enim eorum hæc habent, quasi exordia & quasi incunabula conversionis suæ, ut priusquam limen sanctæ professionis introeant, de propriis sibi facultatibus nil relinquant, secundùm illud scilicet Domini nostri dictum, quo ait: *Vende omnia bona tua, & da pauperibus, & veni, sequere me.* * Et illi itaque secuturi vocantem Deum, prius vendunt omnia, quàm sequantur: Divitias enim onerum, atque impedimentorum loco esse ducentes, expeditos se non putant ad sequendum Deum, nisi omnia prius carnalium sarcinarum impedimenta projecerint, simul ut more hominum commigrantium prius ad locum habitaculi destinati res suas transferant, quàm seipsos; scilicet, ut cùm ea, quæ ad se pertinent universa transtulerint, tum ipsi in plenam, ac refertam bonis immortalibus domum, præmissa rerum omnium facultate, commigrent: securi absque dubio, nihil sibi postea defuturum, qui exituri de habitaculo vili, & contemptibili, ac jamjamque ruituro, nihil illic de suo penitùs reliquerint, quod periret. * Hæc ergo Sanctorum spes, hæc fiducia est, sic 61
sibi ex opulenta rerum transmissione prospiciunt, ut æternis immortalium facultatum copiis perfruantur. Cæterùm tu quicunque ille es, aut quæcunque, quæ animæ tuæ, ac salutis oblita, ipsa te reculis tuis spolias, quomodo in futuro quasi condita, ac parata reperies, quæ hìc, aut non indigentibus, aut etiam abundantibus deputaris? Quomodo reddenda tibi à Deo credis, quæ Deo ipse non credis? Postremò quomodo reddi vis, quæ credere non vis? Nemo enim sibi solvi vult, quæ non commodat, nec tàm stultus est, ut quæ non fœneraverit, putet esse reddenda. Et ideo tu nequaquam à Deo quasi reddendum sperare poteris, quod Deo utique non credens, reddere tibi Deum ipse nolueris. * Unde 62
com-

*Pſal.*48. compleatur dictum in te divinum illud neceſſe eſt, quia reliquiſti aliis, vel alie-
nis divitias tuas, ſepulcrum tuum erit domus tua in æternum. Et illud, quod
*Apoc.*3. 16. Salvator ad ſimilem tui loquitur: *Quia tepidus es, ſed neque fervens, neque frigidus,*
17. *incipiam te evomere ex ore meo.* Et illud *dicis*: *Dives ſum, & divitias habeo, & nullius*
egeo, & neſcis quia tu es miſer, & pauper, & cęcus, & nudus. * Nemo itaque ſibi in
63 vita, in morte, in actu, in dono, in teſtamento ſuo, hominem Deo præferens,
de vitæ, ac profeſſionis prærogativa aliquid blandiatur. Pœnalis eſt homini, ac
pernicioſa ſecuritas, & præſumpta ſpes: ſarcinæ ſunt reatus: uſurpata abſolu-
Galat. 6. 3. tio damnationem parit. Quicumque ſibi ſe excuſat, accuſat Deo, ſecundùm
64 illud: *Nam qui ſe exiſtimat, eſſe aliquid, cùm nihil ſit, ſeipſum ſeducit.* * Nemini ita-
que facilis ſua cauſa ſit, nullus difficiliùs evadit, quàm qui ſe evaſurum eſſe,
præſumpſerit. Dura hæc forſitan, atque auſtera videbuntur. Quid ni? *Omnis*
*Hebr.*12.11 *enim diſciplina*, ut ait ſermo divinus, *non eſt gaudii, ſed mœroris.* Dura hæc, & au-
ſtera ſunt. Sed quid facias? non licet rerum mutare naturas, & nuntiari aliter
veritas, non poteſt, quàm virtus ipſa exigat veritatis. Dura hęc quidam pu-
Matt. 7.14. tant, ſcio, & ſatis certus ſum. Sed quid facias? niſi duris non itur ad regnum: *Ar-*
cta enim, inquit Dominus, *& anguſta via eſt, quæ ducit ad vitam.* Et Apoſtolus:
Rom. 8.18. *Exiſtimo*, inquit, *quod non ſint condignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam,*
65 *quę revelabitur in nobis.* * Indignum eſſe ad futurę glorię comparationem omne
opus, dicit, humanum, & ideò nihil durum, aut auſterum Chriſtianis videri
debet: quia quantalibet pro ſempiterna beatitudine Chriſto offerant, vile eſt,
quod datur, ubi tàm grande eſt, quod accipitur. Nihil magnum in terris ab ho-
mine Deo ſolvitur, ubi quod eſt in cœlo maximum comparatur. Durum eſt
66 avaris, ut largiantur ſua. * Quid mirum? Totum durum eſt quicquid impera-
tur invitis. Penè omnis ſermo divinus habet ęmulos ſuos, quot genera pręcepto-
rum ſunt, tot adverſariorum. Si largitatem eſſe in hominibus jubet Dominus,
avarus iraſcitur. Si parſimoniam exigit, prodigus execratur: ſermones ſacros,
improbi, hoſtes ſuos ducunt. Horrent raptores quicquid de juſtitia ſcribitur:
horrent ſuperbi quicquid de humilitate mandatur: adverſantur ebrioſi, ubi ſo-
67 brietas indicitur: deteſtantur impudici, ubi caſtitas imperatur. *Aut nihil ergo
dicendum eſt, aut quidquid dictum fuerit, cuicumque ſupradictorum hominum
diſplicebit. Mavult quilibet improbus execrari legem, quàm emundare men-
tem: mavult pręcepta odiſſe, quàm vitia. Inter hęc quid agant, quibus loquen-
68 di à Chriſto, officia mandantur? * Deo diſplicent ſi tacent: hominibus, ſi loquun-
Act. 5. 29. tur, ſed ut Judæis Apoſtoli reſponderunt: *Oportet magis Deo obedire, quàm homi-*
nibus. Do tamen conſilium omnibus, quibus gravis, & oneroſa eſt lex Dei, ſi ac-
cipere non recuſant, quemadmodum placere eis poſſint, quæ Deus præcipit: cun-
69 cti enim, qui oderunt mandatum ſacrum, cauſam odii in ſeipſis habent. * Omne
faſtidium non in præceptis legis eſt, ſed in moribus ſuis: Lex quippe bona eſt,
ſed mores mali, ac per hoc mutent homines propoſitum & affectum ſuum: Si
enim mores ſuos probabiles eſſe fecerint, nihil eis ex eo quod lex bona præcipit,
70 diſplicebit. * Quando .n. bonus quis eſſe cœperit, non poteſt non diligere legem
Dei, quia hoc intrà ſe habet lex Dei Sancta, quod Sancti homines in moribus.
Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cum Spiritu tuo. Amen.

CON-

CONCORDANTIÆ D. SALVIANI.

Primus numerus indicat Librum, secundus numerum marginalem. Pr. significat Libros de Providentia, qui octo numerantur. Ep. valet Epistolas. Av. Libros quatuor de Avaritia.

A

A *præpositio omittitur*

AARON

1 Pr. 80. sed etiam Aaronem humiliavit
ibid. Aaron etiam quasi culpæ particeps
ibid. ut Aaron confusione multetur

AB *omittitur*

ABDICATRIX, CIS

2 Av. 87. abdicatrix misericordiæ inhumanitas

abdico, as

2 Pr. 27. gemmas regias abdicat
5 Pr. 90. abdicare itaque à te ipso
ibid. ne abdiceris à Christo
2 Av. 122. facultatibus spiritus abdicatur
3 Av. 30. à terrenis facultatibus abdicantur
3 Av. 34. è jure sanguinis abdicatis
3 Av. 101. cur sanus &c. abdicasti?

abditus, a, um

6 Pr. 15. adeuntur enim loca abdita

ABDUCO, IS

1 Pr. 28. in captivitatem abducti sunt
7 Pr. 93. nunquid abductæ à solo patrio
3 Av. 120. nesciens, quò iturus, quò abducendus

ABEO, IS

Ep. 1. 7. nec abeundi facultas suppetat
1 Av. 2. abiit quippe illa egregia &c.
2 Av. 29. abiit quippe illud tempus

ABHORREO, ES

6 Pr. 30. quia abhorres animo
7 Pr. 112. ab hac re penitus abhorrerent
3 Av. 98. abhorrere hoc à Christiano nomine

ABIGO, IS

8 Pr. 45. inauditumque monstrum abigi

ABIICIO, IS

2 Pr. 27. cum ornatibus suis abiicit
2 Av. 119. nec amittat &c. sed abiiciat

ABJECTIO, ONIS

1 Pr. 9. in miseria, & abjectione
4 Pr. 37. deterioris abjectione calcatur
5 Pr. 65. jugo inquilinæ abjectionis

abjectus, or, simus

3 Pr. 64. ad abjectissimos quosque homines
6 Pr. 166. quid abjectius, vel miserius?
7 Pr. 141. humiles, abjectique coguntur

ABIMELECH

1 Pr. 53. Abimelech rapina multa &c.
7 Pr. 53. Abimelech civitatum expugnatorem

ABIRON

1 Pr. 83. Datan, & Abiron murmurant

AB

ABIU

1 Pr. 76. illud fuit cum Abiu, & Nadab

ABLATIO *vide post aufero*

ABLEGO, AS

1 Pr. 33. removit à se &c. & ablegavit
2 Av. 121. etsi corporibus ablegantur

ABNEGO, AS

4 Pr. 72. abnego, in quibusdam esse meliores
Ep. 4. 8. peccare me potuisse, non abnego
2 Av. 49. ob Deum, & divitias abnegarit
4 Av. 53. fidem promittenti non abnegares

ABNUO, IS

2 Av. 56. nec abnuo &c. ita ratio est
3 Av. 105. nec irrationabilem curam abnuo

ABOMINOR, ARIS

7 Pr. 135. abominati enim sunt &c. impuritates
7 Pr. 136. abominati etiam fœminarum &c.

abominabilis, le

2 Pr. 33. etiam secreta abominabile facerent
4 Pr. 98. cùm sint abominabiles, & increduli
5 Pr. 32. abominabile penè habetur

abominandus, a, um

4 Pr. 96. atque abominanda credebant
4 Pr. 97. sed quod magis abominandum est
7 Pr. 102. sic illa abominandis jugiter &c.
7 Pr. 127. effeminatorum abominanda permixtio

ABRAHAM

1 Pr. 51. loquitur ad Abraham Dominus

ABROGO, AS

3 Pr. 74. abrogat illustris tituli honorem

ABS *omittitur*

ABSALON, ONIS

2 Pr. 30. Amnon ab Absalone jugulatur
2 Pr. 31. Absalonis perditio lugetur

ABSCEDO, IS

1 Pr. 62. Ægyptios spoliat, dives abscedit
2 Pr. 32. ne occidatur profugus abscedit

ABSCINDO, IS

3 Pr. 48. etiam licentiam visionis abscidit
6 Pr. 111. fiscalibus horreis abscissis
3 Av. 83. omnis eis spes penitus abscinditur

ABSINTHIUM *vide Absynthium*

ABSOLVO, IS

1 Pr. 35. in die &c. mereamur absolvi
4 Pr. 14. punimus alios, non absolvimus
4 Pr. 34. à reatu nequitiæ suæ absolvendi
1 Av. 88. absolvere se peccata sua credat

ABSOLUTIO, ONIS

7 Pr. 97. quæ merebatur accepit
7 Pr. 146. usum calor corporalis acciperet
Ep. 4. 6. non æquanimiter acceperis
Ep. 7. 1. à vobis jus scribendi acciperem
1 Av. 39. quæ Dei dono accepimus
ibid. à quo data ipsa acceperis
1 Av. 41. usum tantùm &c. accepimus
1 Av. 44. suum sit, quod ab eo accepimus
1 Av. 48. commutent divitias, quas acceperunt
1 Av. 64. de manu Apostoli &c. acceperit
1 Av. 67. accipere pro criminibus nummos
1 Av. 69. postquam acceperit sanitatem
1 Av. 87. in his homini, quæ acceperit
1 Av. 90. à quo sit acceptum, ante &c.
2 Av. 13. quod tantùm acceperunt singuli
sæpe hoc numero
2 Av. 41. acceperunt jugum, nos libertatem
2 Av. 112. te munere accepisse cognoscis
3 Av. 15. quo affectu animi accipiendi
3 Av. 32. accipere cùm fratribus &c. portionem
3 Av. 88. usum temporalium rerum accipit
3 Av. 111. non solùm vult solvere, quæ acceperit
3 Av. 113. centuplum accipiat in futuro
3 Av. 114. quod quis in centuplo acceperit
3 Av. 115. acceptum sine termino permanebit
ibid. plusquàm &c. accipit, qui sic accipit
3 Av. 116. an accipere hæc tanta non vis?
4 Av. 18. accipit mercedis retributionem
4 Av. 28. aliquid liberalitatis accepimus
ibid. arctat nos &c. accepta largitio
4 Av. 30. quæ à Domino suo accipit
4 Av. 31. non potest qui reddiderit accepta &c.
4 Av. 65. tàm grande est, quod accipitur
4 Av. 68. si accipere non recusant

acceptabilis, le

6 Pr. 48. ubi populus acceptabilis

ACCOMMODO, AS

1 Pr. 65. accommodantem se terrenis visibus

ACCUMULO, AS

2 Pr. 33. per industriam accumulandi
1 Av. 51. contèntus, accumulare jam nolit

ACCUSO, AS

1 Pr. 10. vel dolent, vel accusant
1 Pr. 75. accusatus, deinde in carcerem missus
3 Pr. 47. si infœcūdior &c. accusamus sterilitatē
ibid. & eandem adepti accusamus
4 Pr. 15. non satis à nobis accusandi sunt
4 Pr. 18. accusantur etiam gulę, & ventris avidi
4 Pr. 42. severitatem divinam accusamus
ibid. nos quippe nobis, nos accusandi sumus
4 Pr. 62. ipsum accusat judicem judicandus
4 Pr. 68. religio, quam profitemur, accusat
4 Pr. 104. titulus bonitatis accusat
5 Pr. 4. imperitiam medentis accusat
6 Pr. 13. nos scientia accusat
6 Pr. 29. ea loqui, & accusare non possit
sæpe hoc numero
6 Pr. 96. authorem immoderati laboris accusans
6 Pr. 119. quid primùm accusandum est
6 Pr. 138. quid primùm &c. accusandum sit
6 Pr. 140. de quibus loquimur, accusandi sunt
7 Pr. 98. multos etsi accusat incontinentia
7 Pr. 100. si accusanda est inhumanitas
7 Pr. 134. attamen, ne veteres accusemus
8 Pr. 3. Deum accusare præsumunt
8 Pr. 4. & abusionis, & iniquitatis accusant
Ep. 3. 1. magis accusandus sit, qui &c.
Ep. 9. 16. etiam professio sanctitatis accusat
1 Av. 58. per &c. dies infidelitas accusatur
2 Av. 117. per se Dominum accusantibus
3 Av. 38. Parentes æqualiter accusandos
3 Av. 129. & quasi accusantes obitus &c.
4 Av. 63. quicunque sibi excusat, accusat Deo

accusabilis, le

4 Pr. 78. accusabilis Francorum perfidia
8 Pr. 3. ne accusabiles ipsi videantur

accusator, oris

3 Pr. 68. & accusatores crimini, & excusatores
4 Pr. 62. nisi & accusatores Dei simus?
2 Av. 36. accusatori gladium porrigebat

accusatrix, cis

4 Pr. 65. maxima accusatrix hominum &c.
4 Pr. 74. accusatrix nostri est lex ipsa

ACERBITAS, TIS

4 Pr. 43. quid de pœnarum acerbitate querimur?
2 Av. 43. acerbitatem Christus impendit

acerbus, or, simus

1 Pr. 28. aspera, atque acerba patiuntur
2 Pr. 29. præter pœnam acerbæ orbitatis
5 Pr. 40. minus grave tamen, atque acerbum
5 Pr. 66. illud gravius, & acerbius
6 Pr. 14. morte gravius, acerbiusque
7 Pr. 70. pœnis ipsis gravius, atque acerbius
Ep. 1. 1. amari honestum, lædi acerbum
Ep. 1. 2. aut quam acerbum est
1 Av. 1. acerbior animarum infidelium pestis
2 Av. 7. acerbissimas quidem pœnas,
ibid. sed indignitates pœnis acerbiores
3 Av. 90. illud acerbum, atque intolerabile

ACETUM, I

2 Av. 7. aceti poculum, cibum fellis

ACHAR

6 Pr. 2. Achar quippiam furto abstulit
7 Pr. 124. ex furto Achar fugit populus

ACIES, EI

7 Pr. 53. ferratæ Assyriorum acies
8 Pr. 36. humani visus acies læderetur
Ep. 4. 24. nos non in acie stamus

ACQUIESCO, IS

3 Pr. 33. facere videntur animis acquiescant
4 Pr. 14. qui se acquiescat, debere torqueri
4 Pr. 103. acquiescunt legi, & sciunt &c.
5 Pr. 36. acquieverunt esse, quod non erant
5 Pr. 46. acquiescamus pauperes &c. voluntati
7 Pr. 122. videbant Judices, & acquiescebant
8 Pr. 9. acquiescamus, hoc ita esse
Ep. 4. 24. si puniendos creditis, acquiescimus
1 Av. 73. blandis lapsibus acquiescant
2 Av. 110. acquiescamus miseriis quorundam
2 Av. 115. sine divitiis esse non acquiescitis
3 Av. 127. cùm Deus sic &c. non acquiescis
4 Av. 21. acquiescamus hoc ita esse
4 Av. 23. acquiescamus, ut supra dixi &c.

ACQUIRO, IS

1 Av. 8. ut acquirant, quæ non sunt sua

ACRIUS *adver.*

5 Pr. 29. ingesta acriùs veritate
7 Pr. 49. & odisset acriùs libidinem

ACTIO, actor, & actus *vide post ago*

AD *omittitur*

ADAM

1 Pr. 41. Adam in paradiso innocentem

ADDICO, IS

2 Pr. 28. piaculis non addicitur
5 Pr. 59. priusquam defendantur, addicunt
5 Pr. 65. jugo se &c. abjectionis addicunt
2 Av. 51. ad se pertinentia aliis addicant
3 Av. 13. substantiam &c. facultatis addicant
3 Av. 46. quasi addicis filios servituti
3 Av. 47. aliud, quàm servituti addicere
ibid. jugo latinæ libertatis addicunt
3 Av. 86. pretium suæ redemptionis addicunt

ADDO, IS

1 Pr. 63. adde fontes repentè natos
sæpe his numeris, 63. 64. 65.
1 Pr. 67. addo ego amplius aliquid
1 Pr. 70. addamus tamen adhuc, si placet
2 Pr. 29. addi piissimo patri
2 Pr. 34. si addenda est & ipsius fugæ &c.
3 Pr. 19. hoc ad crimina nostra addimus
4 Pr. 8. addit quoque superiora quædam
4 Pr. 35. istis ut adderentur nova
4 Pr. 54. addo & hoc filio justo
4 Pr. 62. peccatis veteribus nova addimus
4 Pr. 66. malis nostris addere possumus
5 Pr. 18. mala semper malis addamus
5 Pr. 66. additur huic malo servilius malum
5 Pr. 85. addis insuper, & adjungis
6 Pr. 65. verum est, plus ego addo
6 Pr. 76. mala malis incesabiliter addimus
6 Pr. 79. plus addo : quantum ad vota &c.
6 Pr. 88. addam multa, quæ desunt
7 Pr. 13. adde huic, quòd & pauca &c.
7 Pr. 40. adde autem, quòd hæc, ut dixi &c.
ibid. adde quòd pauperes
7 Pr. 42. sed adhuc tamen addamus
7 Pr. 133. sed quid adhuc addo ?
7 Pr. 134. & hoc Romani ? plus addo
7 Pr. 136. plus adhuc addo, abominati &c.
7 Pr. 148. addiderunt quoque ad libidinem
Ep. 9. 2. addis præterea, quòd nisi &c.
1 Av. 47. addens autem in voluntate
1 Av. 57. addidit in novissimis diebus
1 Av. 102. adde postremo etiam, si aliqua &c.
1 Av. 103. addo præter ista omnia
1 Av. 105. cum addatur ad ista omnia
2 Av. 6. addo autem post ista omnia
2 Av. 7. adde convicia, adde maledicta
ibid. adde &c. populi cotradictiones
3 Av. 60. nec addi eis, nec decedere
3 Av. 73. si quid addi ad pœnam potest
3 Av. 103. hoc ipsum finis, & non addis
4 Av. 9. ego multò plus addo
4 Av. 33. ego plus addo aliquid

ADDUCO, IS

1 Pr. 52. sequitur, adducitur, collocatur
1 Pr. 74. quasi ad tribunal adductus

ADEO *Verbum*

6 Pr. 15. adeuntur enim loca abdita
2 Av. 6. è cœlo venit, terras adiit
3 Av. 2. adire debeat libros Dei

adeò *particula omittitur*

ADHÆREO, ES

7 Pr. 147. adhærentes &c. gubernaculo maritali
1 Av. 10. in futuro adhæreat conditione
ibid. quibus hic adhæsit affectu
2 Av. 49. nisi fuerit Deo adhærens
2 Av. 50. in hoc sæculo Christo adhæserit
ibid. quæ Deo adhęserit in hoc sæculo

ADHIBEO, ES

1 Pr. 84. adhibita est sæpissimè coercitio
6 Pr. 149. adhibent duram ferri sectionem
2 Av. 98. Deo fidem putemus adhibere
3 Av. 99. advocatos requirit, patronos adhibet

ADHORTOR, ARIS

Ep. 1. 12. facite, illicite, & adhortamini

ADHUC

1 Pr. 70. addamus tamen adhuc, si placet
3 Pr. 20. censura adhuc severiore cumulavit
4 Pr. 25. in paucissimis adhuc angulis
4 Pr. 34. parte, qua adhuc vivere videtur
4 Pr. 50. quæ adhuc facere molitur
4 Pr. 105. aut certè ad præsens adhuc &c.
5 Pr. 37. qui adhuc Bacaudæ non sunt
5 Pr. 70. nihil adhuc tale tolerarunt
5 Pr. 89. redire tamen adhuc ad sanitatem
6 Pr. 19. adhuc gentilium &c. more
6 Pr. 70. habitacula &c. idcirco adhuc sunt
6 Pr. 72. pereant adhuc quamlibet multa
6 Pr. 73. adhuc velit vitiositas plus &c.
6 Pr. 79. ubique adhuc sunt
6 Pr. 117. perdere adhuc fortasse nollet
6 Pr. 132. videlicet si qua adhuc hodie &c.
7 Pr. 42. sed adhuc tamen addamus
7 Pr. 45. plus adhuc dico, offenduntur &c.
7 Pr. 58. quod adhuc vivimus, debeamus
7 Pr. 133. quid adhuc addo ?
7 Pr. 136. plus adhuc addo ; abominati &c.
Ep. 4. 20. quæ adhuc nescit, quid sit
Ep. 4. 31. adhuc rogare non novit
1 Av. 24. viventibus autem adhuc
1 Av. 65. qui adhuc velit peccare
1 Av. 75. semper calidis adhuc vulneribus
1 Av. 104. victuro adhuc, & fortè juveni
2 Av. 29. quia s. adhuc &c. non castigabatur
2 Av. 69. quæ adhuc in lege positos &c.
2 Av. 119. cui inhæreat adhuc &c.
3 Av. 61. quid novi, adhuc propè &c.
3 Av. 130. cum adhuc ejus jussa despicias

ADIICIO, IS

Ep. 7. 9. non adiiciam : nec immeritò
1 Av. 45. adjecit salubriter : redde debitum

adjectio, onis

4 Av. 5. umbratili quadam adjectione

ADIMO, IS

4 Pr. 48. aspectum adimant, & substantiam &c.

ADIMPLEO, ES

2 Pr. 15. ut salvet ea, quæ adimplentur

adimpletio, nis

2 Pr. 15. beneficium ipsius adimpletionis

ADIPISCOR, ERIS

1 Pr. 15. adipiscuntur quod volunt

3 Pr. 47. vilitate adipiſci abundantiā cupimus
ibid. & eandem adepti accuſamus
7 Pr. 135. delitias &c. hominum adepti ſunt
7 Pr. 139. adeptus ſemel honor dat, &c.
Ep. 4. 15. cum fruſtu adipiſcendi
Ep. 5. 8. ſanitatem nunc adipiſcens
3 Av. 88. cùm ille non multum adipiſcatur

ADITUS, US

3 Av. 83. omnis vitæ aditus obſeratur

ADJUNGO, IS

4 Pr. 59. deſcendens de cœlo propius adjungeret
5 Pr. 85. addis inſuper, & adjungis
Ep. 4. 1. nomini ſuum nomen adjunxit

ADJUVO, AS

4 Pr. 74. aut nihil omnino adjuvat
3 Av. 61. adjuvari exemplis hominum

adjumentum, i

4 Pr. 100. fortiſſimum petentibus adjumentum
1 Av. 83. amiſſis omnibus adjumentis
2 Av. 109. impedimenta &c. non adjumenta

adjutorium, ii

3 Av. 18. reo homini nullum adjutorium

ADMINISTRO, AS

1 Pr. 31. humano actu adminiſtrantur

adminiſtratio, onis

2 Av. 73. divinarum rerum adminiſtratione
2 Av. 105. ingentis patrimonii adminiſtratione

ADMIROR, ARIS

1 Pr. 23. cordis virum non admiretur
7 Pr. 135. quis poſt hæc non admiretur
8 Pr. 46. intantum etiam admirati ſunt

Admirabilis, le

4 Pr. 59. naturæ admirabilis gemmas ferunt
2 Av. 52. admirabilis continentiæ auſteritate

admirandiſſimus, a, um

Ep. 8. 3. admirandiſſimi juvenes tales ſunt

ADMISCEO, ES

6 Pr. 103. admiſceri huic &c. ſuperſtitioni
7 Pr. 101. omnibus admiſcenda non ſunt
8 Pr. 35. Dei admiſcetur injuria

ADMITTO, IS

1 Pr. 44. cùm poſt facinus admiſſum &c.
1 Pr. 65. in conſortiū &c. familiaritatis admiſsā
1 Pr. 66. in conſortiū &c. ſodalitatis admittens
1 Pr. 75. ut ne quis poſtea admitteret
1 Pr. 78. contemptu &c. aliquid admitterent
3 Pr. 68. horrent, quod in ſe ſemper admittunt
4 Pr. 33. quod non admittit, ſcelere punitur
4 Pr. 40. ſcelera, quæ admittimus, vindicare
4 Pr. 42. quæ &c. vetamur, admittimus
ibid. nam cùm ea &c. admittimus
6 Pr. 95. illa eum admiſſa læderent
7 Pr. 46. omnis turpitudo à Romanis admittitur
7 Pr. 85. quid &c. non illic ſemper admiſſum?
7 Pr. 120. ſcelus ſummum admittere
7 Pr. 128. nefas palàm liceret admitti
7 Pr. 129. ſi non prohibet admitti
7 Pr. 136. hæc admiſiſſe, barbaros horruiſſe
7 Pr. 149. ut partem obſcœnitatis admittant
Ibid. paſſim admiſerunt, adulteria vetantes
Ep. 1. 13. admittite, quæſo, hunc in illas &c.
Ep. 2. 2. vitii opinio admittenda ſit
Ep. 9. 13. hæc per ſcelus &c. diu admittuntur
Ep. 9. 14. non modò ea, quæ admiſerunt
Ep. 9. 27. nequaquam .ſ. admittendam putans
1 Av. 71. unde admoneo cùm omnes
1 Av. 101. æſtima culpas, quas admiſiſti
3 Av. 127. apud te agit, & à te non admittitur

admiſſus, us

2 Av. 6. malæ conſcientiæ admiſſu reos

ADMODUM

1 Pr. 9. deteriorem admodum ſtatum
2 Pr. 30. jugis admodum malorum continuatio
2 Pr. 34. omnes admodum ſuos cum pauciſſimis
2 Pr. 36. omnes admodum ſancti
3 Pr. 44. ſæpè admodum cibo &c. ſaturamur
3 Pr. 55. cuncti admodum aliena pervadunt
3 Pr. 73. omnes admodum filii membra &c.
4 Pr. 48. nullum admodum malum facinus
4 Pr. 79. non perire admodum verba
5 Pr. 1. contra eos eſſe admodum
5 Pr. 26. atrociores admodum quàm ſunt
5 Pr. 27. ullus admodum preter ſummos
5 Pr. 76. cum ipſis admodum &c. ſepellitur
6 Pr. 4. omnes admodum in perditionem ruunt
6 Pr. 30. quæ unum admodum faciunt
6 Pr. 104. ſemper admodum grave ſit
6 Pr. 119. imminente jam admodum excidio
6 Pr. 165. tota admodum ſalus noſtra
7 Pr. 10. in illa tunc generali admodum &c.
7 Pr. 26. omnis admodum regio, aut &c.
7 Pr. 98. quia totum admodum malum
7 Pr. 113. ita admodum calles &c. ſepſiſſent
8 Pr. 1. omnes enim admodum ſe laudari
Ep. 4. 3. idem nobis admodum metus eſt
Ep. 4. 5. nullos admodum maximorum criminū
Ep. 4. 27. conſumptis jam admodum cunctis
Ep. 5. 1. quo omnes admodum homines
Ep. 5. 5. nulla enim admodum &c. luctatio eſt
Ep. 9. 23. omnia enim admodum dicta
4 Av. 58. ſe admodum Deo impendentes

ADMONEO, ES

6 Pr. 88. illud admoneo, antequam dico
Ep. 6. 1. admonendum te &c. exiſtimavi
1 Av. 94. Babylonium regem &c. admonuiſſe

admonitio, onis

8 Pr. 1. ſaluberrima admonitione ſervari
3 Av. 23. peculiari admonitione commoneo

ADMOVEO, ES

4 Pr. 59. quæ ferro propius admotæ
ibid. amoris ſui manibus admoveret

ADNITOR, ERIS

6 Pr. 12. ſtudio malæ voluntatis adnitimur
6 Pr. 154. compenſare &c. beneficia adnitimur
Ep. 1. 9. agente me, & adnitente
2 Av. 21. ſubſtantiæ viribus id adnitatur
3 Av. 135. illi tantopere adnituntur
ibid. cur non majore animo adnitaris

ADOLESCENS, TIS

8 Pr. 6. adoleſcentium ſpeciale convicium
Ep. 1. 2. ut dum adoleſcentem hunc &c.
Ep. 1. 5. adoleſcens, quem ad vos miſi

ADOPTO, AS

Ep. 1. 14. in conſortium ſpiritaliū &c. adoptatis

adoptivus, i

2 Av. 41. Judæi fuerunt ſervi, nos adoptivi

3 Av.

3 Av. 14. quos sibi quasi adoptivos
3 Av. 93. cum dicat quis de aliquo adoptivo
ADORO , AS
8 Pr. 27. aut post Christum adoravit
ADSCRIBO , IS
3 Av. 39. quæ filiis &c. videntur adscribi
ADSTIPULOR , ARIS
2 Av. 100. & fide adstipulante firmatur
ADSTRINGO , IS
3 Av. 48. per vinculum &c. libertatis adstricti
ADSUM , ES
3 Pr. 43. etiamsi alia bona adfuerint
ADVENA , Æ
5 Pr. 66. nam suscipiuntur ut advenæ
ADVENTUS , US
7 Pr. 111. adventum hostium postulantes
8 Pr. 46. eorum adventum , atque conspectum
ADVERSOR , ARIS
5 Pr. 3. quàm tu legi adversaris
Ep. 4. 6. superstitio tamen adversabatur
4 Av. 66. adversantur ebriosi , ubi &c.
adversarius *substa. & adjec.*
1 Pr. 27. quasi adversario subjugato
1 Pr. 55. eum de adversariis ultus est
2 Pr. 21. extincto itaque adversario suo
2 Pr. 23. ut de adversariis ejus &c. judicaret
3 Pr. 19. pro adversario suo orare
3 Pr. 32. qui spoliantibus adversariis cedant
sæpe hoc numero
3 Pr. 33. non quando adversarium vapulando
7 Pr. 105. urbi Romæ maximè adversariam
Ep. 5. 5. quasi adversario subjugato
2 Av. 36. ministra erat , nunc adversaria
2 Av. 120. adversarios persequi desinant
3 Av. 132. æmulam sibi , & adversariam
4 Av. 66. quot &c. præceptorũ , tot advesariorum
adversus , a , um
1 Pr. 52. lætabatur prosperis , probatur adversis
3 Pr. 12. quid ad toleranda adversa omnia
4 Pr. 39. aspera , & adversa patiamur
6 Pr. 104. vel adversa nostra faciunt
ibid. placandus est in adversis Deus
6 Pr. 105. adversa &c. per iracundiã Dei veniunt
6 Pr. 109. qui corrĩpimur &c. corigimur adversis
6 Pr. 148. quia non corrigimur adversis
Ep. 9. 15. in adversis , non solum incolumes
3 Av. 86. immò potius ex adverso
adversitas , tis
6 Pr. 154. quibuscumque rerum adversitatibus
adversùs , adversùm *præpositio*
5 Pr. 1. dicere adversùm hæc posse
7 Pr. 56. adversùm innumera barbarorũ millia
7 Pr. 57. loqui universos adversum se
7 Pr. 73. adversùs venientes æmulos suos
8 Pr. 22. adversum nos omnia facimus
8 Pr. 23. adversùm me ipsum dicere arbitror
2 Av. 120. tàm crudeles adversùm inimicos
ibid. quàm sunt isti adversùm se
3 Av. 3. adversùm responsionum &c. causas
ADVERTO , IS
4 Pr. 36. unde advertimus , quòd nihil esse &c.
ADULATIO , ONIS
3 Av. 133. non respicias adulationes eorum

ADULTER , A , UM
3 Pr. 56. aut adulterum , aut fornicatorem
6 Pr. 32. de theatro adulteri revertuntur
7 Pr. 17. aut adulterum , aut maritum
7 Pr. 116. quis non fornicarius , non adulter
ibid. cum unus interdum adulter &c.
Adulterium , ii
3 Pr. 49. noxa adulterii non carere
ibid. qui bona fide fugeret adulterium
4 Pr. 47. non sufficiunt adulteria
6 Pr. 29. homicidium , latrocinium , adulterium
7 Pr. 13. reatu adulterii non tenentur
7 Pr. 149. admiserunt , aldu'teria vetantes
8 Pr. 10. inhibuernnt scorta , ut aduiteria
aduitero , or
6 Pr. 64. adulterantes visu impurissimo
7 Pr. 138. qui statuunt non adulterandum ,
ibid. & primi adulterant
ADVOCATUS , I
2 Av. 84. advocatum efficacissimæ intercessionis
3 Av. 99. advocatos requirit , patronos adhibet
ADVOLVO , IS
Ep. 4. 14. advolvor vestris &c. pedibus
ADURO , IS
7 Pr. 5. cùm adusta cauteriis fuerint
adustio , onis
6 Pr. 139. curant cauteriorum adustione
7 Pr. 5. munus medicæ adustionis agnoscunt
AEDIFICO , AS
4 Pr. 50. domum ędificat , vel fundamentũ locat
7 Pr. 149. adulteria vetantes , lupanaria ędificãtes
8 Pr. 19. iupanaria est conatus ædificare
Ep. 8. 2. in eis templum Deo ędificaveris
ædificium , ii
3 Pr. 2. firma sunt , quæ fecerunt ædificium
3 Pr. 3. in terrenis ædificiis deicere parietes
sæpe hoc numero
Ep. 8. 2. summum ædificii culmen ornasti
2 Av. 83. recens ædificium creaturarum
AEGER , A , UM
2 Av. 6. vigiliarum ægras vicissitudines
3 Av. 116. ægra extremitate succurrat
AEGRE' *adver.*
1 Pr. 17. nunquid ægrè ferebant
AEGRESCO , IS
1 Pr. 68. atque alliorum amore ægrescentes
aegritudo , is
1 Av. 69. post quam evaserint ægritudinem
aegroto , as
Ep. 5. 7. ante ægrotasse , & nunc convaluisse
Ep. 5. 8. ægrotasti enim hactenus &c.
1 Av. 4. crescentibus filiis , mater ęgrotat
1 Av. 70. quòd ægrotarunt , imputant valetudini
3 Av. 127. circumstant te ægrotantem &c.
4 Av. 7. alter sanus , alter ægrotans
aegrotus , a , um
5 Pr. 4 de optimo medico impatiens ægrotus
ibid. eam sibi ægrotus non præstat
1 Av. 77. tanta ægrotorum fuerit incuria
AEGYPTUS , I
1 Pr. 60. Ægyptus percutitur
1 Pr. 61. in Ægypto quippè
1 Pr. 82. gentem Hæbreorum de Ægypto &c.

4 Av.

4 Pr. 20. id, quod dico, eſſe agnoſcit
4 Pr. 65. non agnoſcimus, quod meremur
4 Pr. 105. fervens eſſe agnoſcitur, & fidelis
ibid. quia Chriſtum jam agnoviſti
ibid. negligis, quem agnoviſti
5 Pr. 1. quod agnoverint veritatem
5 Pr. 70. necdum nos agnoſcimus judicari
5 Pr. 72. agnoſcere nos peccatis noſtris
5 Pr. 88. de quo querimur, debes agnoſcere
6 Pr. 95. faciliùs cunctus populus agnoſceret
6 Pr. 160. vel agnoſcimus, vel honoramus
6 Pr. 161. errore agnito corriguntur
7 Pr. 5. munus medicæ, aduſtionis agnoſcunt
7 Pr. 52. plagam cęleſtis manus agnoſceremus
7 Pr. 58. & ne ſic quidem agnoſcimus
7 Pr. 66. nam agnovit hoc ille dux
7 Pr. 95. unde agnoſcere poſſumus
8 Pr. 14. aliquid locutum eſſe agnovimus
8 Pr. 48. ex quo agnoſcitur, quòd &c.
Ep. 3. 1. vel non agnoſcam præ ſtoliditate
Ep. 4. 2. ut ſimul eſſe agnoſcerentur
Ep. 4. 20. primùm reatu cępit agnoſcere
Ep. 9. 3. qui agnoſcitur Timothei Apoſtoli &c,
1 Av. 2. omnes Chriſtum agnoſcentes
1 Av. 39. hoc eſt agnoſcere munus Dei
1 Av. 48. ſic agnoſcentes munera Dei
1 Av. 69. morbum ſui erroris agnoſcunt
2 Av. 76. quicquid profeſſus eſt, agnoviſſe
ibid. etiam quod non dignatur agnoſcere
2 Av. 96. & non evidenter agnoſcerem
2 Av. 97. palam, & evidenter agnoſcere
3 Av. 2. abutraque earum agnoſcente
3 Av. 35. vos filios non agnoſcere
3 Av. 62. ex hoc ſolo agnoſci poteſt
agnitio, onis
4 Pr. 105. per fidei agnitionem (tionem
5 Pr. 1. ſalubriorē &c. ignorantiā, quàm agni-
AGO, IS
1 Pr. 1. quia cum Chriſtianis agimus
1 Pr. 13. ex ſententia ſua &c. agunt
1 Pr. 47. nihil de incuria actum
1 Pr. 59. exemplum ponens impiè acturis
ibid. id ipſum, quod ibi actum eſt
1 Pr. 62. quæ acta ſunt Dei eſſe judicium
1 Pr. 63. agit iter ſine itinere
1 Pr. 66. præſentis ſæculi vitam agerent
1 Pr. 76. & nunc agit, & ſemper egit
1 Pr. 77. hoc in hac re actum ſit
1 Pr. 87. cùm tàm miſericorditer egerit
ibid. quid actum de eis fuerit
2 Pr. 1. ut tunc acta ſunt
ibid. Sic aguntur nunc à Deo omnia
2 Pr. 5. benignitate agere cum ſuis Deum
2 Pr. 21. acto itaque in crucem
2 Pr. 24. non judicari quæcumque agimus
3 Pr. 4. & gubernaculo, & judicio Dei agitur
3 Pr. 6. a ſe agi, ac diſpenſari cuncta
3 Pr. 7. a Deo agi iſta, demonſtro
ibid. a Deo agi cuncta, cognoſco
3 Pr. 8. quæ divino aguntur arbitrio
ibid. quicquid a Deo agi vides
3 Pr. 10. probaturum me quod ago
ibid. ego cum Chriſtiano agam
3 Pr. 18. verbis ſaltem agere dignatur
3 Pr. 51. ubi enim de miniſterio agitur
3 Pr. 53. mitiùs multò nobiſcum Deum agere
3 Pr. 54. interim hac agamus lege
ibid. hac cum ſuis lege agere contentus
3 Pr. 62. aliud ora &c. aliud corda agunt
3 Pr. 65. nihil mirū, ſi agunt, quod profitentur
ſæpe hoc numero
3 Pr. 68. execrantur publicè, quod occultè agūt
4 Pr. 2. qui Chriſtiani nominis opus non agit
4 Pr. 7. inter mala, quæ agimus
4 Pr. 15. nos agimus, quæ ſervi
4 Pr. 22. eadem enim agis, quæ judicas
ibid. immo non eadem agis, ſed majora
4 Pr. 25. vel tenuem Spiritum agentes
4 Pr. 26. quas, ut ſupra dixi, nobiles agunt
4 Pr. 34. vel certè extremum ſpiritum agens
4 Pr. 39. durè agat nobiſcum Deus
ibid. duriū cum Deo agimus
4 Pr. 49. ad hoc aliquid agat, atque perficiat
4 Pr. 51. futurarum affectu omnia agant
4 Pr. 76. qui non deſinimus mala agere
4 Pr. 77. eadem &c. mala barbari agunt
ibid. agant barbari, quæ & nos agimus
4 Pr. 80. nihil enim contemptu agunt
4 Pr. 81. quia ago per Chriſtum
ibid. quia nil aliud acturus ſum
4 Pr. 86. quod agunt, agere pro Chriſto
4 Pr. 91. quia ita agimus, & vivimus
4 Pr. 93. vitam improbam agunt
4 Pr. 96. vide Chriſtianos, quid agant
5 Pr. 3. ſed contra legem &c. agis
5 Pr. 17. ſcientes bona, non benè agimus
5 Pr. 18. quaſi nos ſuperiores &c. agimus
5 Pr. 36. ac ſic actum eſt, ut latrociniis &c.
5 Pr. 37. quid aliud etiam nunc agitur
ſæpè hoc numero
5 Pr. 39. multò cum his meliùs agebatur
5 Pr. 55. quam agunt, agere cum barbaris
5 Pr. 64. ſceleribus tantis agitur
5 Pr. 73. & verè ita agimus
5 Pr. 74. ſic agimus, ut ſi enormitates &c.
5 Pr. 78. pœnitentiam quaſi egiſſe dicant
ibid. taliter fermè omnia agunt
ibid. antea pœnitentiam criminum egiſſe
5 Pr. 80. pœnitentiam ſe egiſſe non pœnitet
5 Pr. 81. quid agis ſtulta perſuaſio?
5 Pr. 82. præpoſterum eſt, quod agitis
5 Pr. 84. qui ita egit, ipſe cognoſcit
6 Pr. 3. ego non ago hac diſtrictione
6 Pr. 15. magna enim cura id agitur
6 Pr. 17. latrocinia non agunt
6 Pr. 20. cum hæc omnia ipſi agant
6 Pr. 21. dum conſenſu publico aguntur
6 Pr. 30. & agentium, & aſpicientium crimen
ibid. alia omnia mala agentes
6 Pr. 31. ea viſu, atque aſſenſu agunt
6 Pr. 33. aut penè omnes Romani agunt
ibid. qui talia agimus, cauſamur
6 Pr. 47. qui vitam piè, ac juſtè agant
ibid. immaculatam vitam agentes
6 Pr. 62. & ludi publici agantur
6 Pr. 63. ſi ludos agi audiunt

6 Pr. 65. ubi semper sunt acta antea
sæpe hoc numero
6 Pr. 66. non agitur in Trevirorum urbe
6 Pr. 69. nequaquam tamen aguntur illa
ibid. illa, quæ priùs acta sunt
6 Pr. 70. nunc ludicra ideo non aguntur
sæpe hoc numero
6 Pr. 71. ideo quod prius actum est
ibid. quod non agitur necessitatis
6 Pr. 74. non &c. agi illa, quæ acta sunt
ibid. non in omnibus urbibus agi illa
6 Pr. 76. hoc agimus, ut pereamus omnes
sæpe hoc numero
6 Pr. 78. quæ priùs acta sunt agantur
6 Pr. 79. sola necessitate non agitur
6 Pr. 80. damnabiles necessitate non agimus
ibid. fermè cùm possunt, aguntur
6 Pr. 82. agi ludicrorum infamium labes
sæpe hoc numero
6 Pr. 94. cùm per eremum iter ageret
6 Pr. 99. utrumque in ludis publicis agitur
6 Pr. 105. nos è diverso omnia agimus
6 Pr. 107. & tranquillam vitam agamus
6 Pr. 108. quia sic agitur à nobis
6 Pr. 117. quid aliud talis populus agebat
6 Pr. 125. ipsam agerent cum perirent
6 Pr. 126. cuncta omnes pariter agebant
6 Pr. 128. ubi enim talia acta sunt
6 Pr. 130. nullus id ageret, ne periret
6 Pr. 155. humanis &c. retributionibus agentes
6 Pr. 166. pro hoc gratias barbaris agimus
6 Pr. 168. nobiscum barbari agunt
7 Pr. 8. interrogemus, à quibus acta sunt
7 Pr. 9. idem &c. qui in agentibus fuit
7 Pr. 23. illi non agunt, nos agimus
7 Pr. 41. spes agendæ pœnitentiæ consoletur
7 Pr. 42. quòd multi hæc agunt hodie
7 Pr. 43. hostes sunt inter quos agunt
7 Pr. 53. ita per infirmos res acta est
7 Pr. 60. nos oportet gratias agere
7 Pr. 61. in nullo dignè gratias agamus
7 Pr. 94. agi divino jussu, ac perurgeri
7 Pr. 95. per hoc quicquid actum est
7 Pr. 120. quando agitur occultè
7 Pr. 129. jubet agi, si non prohibet
7 Pr. 135. hæc omnia passim agebantur
7 Pr. 137. qui non tantum id agit &c.
7 Pr. 138. non enim sunt, quæ agunt, furta
7 Pr. 141. maximum injustitiæ scelus agitur
8 Pr. 2. cum hæc ita sint, quid agendum est?
8 Pr. 12. sed ratione rerum agendum est
Ep. 1. 9. agente me, & adnitente
Ep. 1. 13. & ita agite, ac peragite
Ep. 4. 13. de tali negotio mecum ageret
Ep. 4. 31. illic agebatur pro crimine
Ep. 9. 2. ago gratias, atque habeo
Ep. 9. 10. indulgentia &c. nobiscum agens
Ep. 9. 11. quando nobiscum asperè agitur
1 Av. 15. omnes id agere deberent
ibid. stultissimum est, id quosdam agere
1 Av. 61. nisi in vita benè agere?
1 Av. 67. à cunctis &c. malè agentibus
1 Av. 100. appello, cujus discrimen agitur
1 Av. 107. hortatorem se agendi facit
1 Av. 108. non acta errorum pœnitentia
2 Av. 71. acturo iter longum Apostolo
2 Av. 74. cur id agimus, ut contemptum &c.
2 Av. 80. quod agit, congrum putat
2 Av. 96. sed quid agimus non dubiis &c.
2 Av. 97. fidem commodat, & non agit
ibid. homines hæc non agere
2 Av. 98. spes futurorum agunt
2 Av. 101. inter homines spebus agitur
2 Av. 110. putant &c. vitam agere non posse
2 Av. 114. apud vos animi rem agimus
ibid. agite, ne aliquando careatis
2 Av. 115. id agite, ut divites semper &c.
2 Av. 116. acta in amplis opibus &c. vita
2 Av. 118. ut non in ultimis suis id agat
2 Av. 121. in exilium à se ipso agi
2 Av. 124. vos contra vos ita agitis
3 Av. 27. idipsum, quod agit aliquis
3 Av. 36. cur tàm impiè agitis?
ibid. id ergo agitis, ut pœniteat &c.
3 Av. 37. id agitis ut sæculi cultores
3 Av. 38. pari agant iniquitate cum filiis
3 Av. 43. quid agis miserrima infidelitas
3 Av. 46. illi meliùs cum libertis agunt
3 Av. 47. sub libertorum titulo agere
3 Av. 49. non eo à vobis animo hoc agi
3 Av. 53. sed non solùm hoc non agitur
ibid. in diversum omnia aguntur
3 Av. 98. qui non sic agit, ut possit &c.
3 Av. 99. metu judicii futuri agit
3 Av. 118. omni rerum ambitu agas
3 Av. 119. quid causæ est, quòd hæc non agis
3 Av. 127. cùm Deus sic tecum agat
ibid. causam tuam apud te agit
4 Av. 67. inter hæc quid agant &c.

actio, onis

6 Pr. 79. cupiditas pro actione damnatur
1 Av. 81. à mediocrium actione disclusus

actor, oris

4 Pr. 16. pavent actores, pavent silentiarios

actus *nomen*

1 Pr. 1. humanorum actuum Deus &c.
1 Pr. 31. quæ humano actu administrantur
1 Pr. 43. actus sceleratorum hominum non &c.
2 Pr. 25. considerari actus nostros à Deo
3 Pr. 30. immaculatorum actuum puritate
3 Pr. 65. hic est, inquis, eorum actus
3 Pr. 74. per indignorum actuum utilitatem
4 Pr. 3. nomen sine actu &c. nihil est
4 Pr. 8. actus bonos &c. fidei quasi testes
4 Pr. 19. videamus, si actus, non dico sanctos &c.
4 Pr. 61. actus improbos, morsus flagitiosos
4 Pr. 70. quantùm ad vitam, & vitæ actus
4 Pr. 71. actuum honestorum probitate
5 Pr. 77. habitum magis, quàm actum
6 Pr. 9. laborant actu malorum operum
6 Pr. 30. non inquinaris actu, quia &c.
7 Pr. 122. commune &c. non faciebant actus
1 Av. 15. atque actu nolle videantur
1 Av. 65. à malis actibus morte discedit
1 Av. 106. dat consilium de actu
2 Av. 6. ex se actuum nidorem exalantes

2 Av. 85. si est vel in actibus nostris
3 Av. 50. actibus vestris contra vos &c.
3 Av. 61. Apostolorum actus loquuntur
3 Av. 120. superioris vitæ actibus
4 Av. 10. superioribus vitæ actibus
4 Av. 63. nemo &c. in actu, in dono &c.

AGRESTIS *vide post ager*

AGRIPPINA

6 Pr. 66. nõ Agrippinę, sed quia hostibus plena
Ep. 1. 5. Agrippinæ cum suis captus est
Ep. 1. 6. matrẽ &c. Agrippinæ viduam reliquit

AHENUM, I

7 Pr. 77. Aheno illi similis, de quo &c.
7 Pr. 78. civitatem aheno &c. comparavit
ibid. in aheno sanguinem bullientem

AIO *omittitur*

ALANUS, I

7 Pr. 99. Alanorum impudica, sed minus perfida

ALBANUS, I

4 Pr. 78. damnabilis rapacitas Albani

ALEMANNUS, I

4 Pr. 78. reprehensibilis Alemanni ebrietas

ALES, TIS

1 Pr. 64. itinerantium &c. alitum greges

ALGEO, ES

4 Av. 33. sitire, & algere commemorat
4 Av. 34. cum quo ille non algeat

ALIBI

4 Pr. 6. ipse alibi evidenter ostendit
6 Pr. 102. alibi impudicitia, alibi lascivia
sæpe hoc numero
3 Av. 5. alibi apertiùs ipse Dominus

aliènus, a, m

1 Pr. 30. de qua loquimur veritatis alienus
1 Pr. 51. deserat terram suam, inquirat alienam
3 Pr. 55. cuncti admodum aliena pervadunt
5 Pr. 24. prosperitas aliena supplicium est?
5 Pr. 25. quam alienum à barbaris
5 Pr. 67. ut extraneos, & alienos
5 Pr. 69. in alieno solo vivere cæpimus
5 Pr. 80. à rerum alienarum pervasione
6 Pr. 136. mala alieni excidii perferebant
7 Pr. 43. improbos improbitas deberet aliena
7 Pr. 64. illi etiam in alienis Sacerdotibus
7 Pr. 149. ab alienis uxoribus removerunt
8 Pr. 34. à quoquam filius verberetur alienus
Ep. 4. 18. non alienum, sed proprium
ibid. nec alienos vobis aliena
Ep. 4. 29. dum alieno negotio consulunt
Ep. 9. 4. an alienum nomen inscripserit
Ep. 9. 23. libellis suis alienum nomen inservit
Ep. 9. 25. cur alienum nomen assumptum sit
ibid. humilitati præstitit ut alienum
Ep. 9. 27. & inserere vellet alienum
2 Av. 16. malis arbitretur alienis
2 Av. 107. emendatio alienæ inquietudinis
3 Av. 54. non alienos, aut longè positos
3 Av. 94. quasi extraneos, alienosque habuerant
3 Av. 126. cum misereri me cernas alienæ
4 Av. 29. munificentiam liberalitatis alienæ

alieno, as

1 Av. 40. atque alienare conetur
1 Av. 42. atque alienare tentamus
3 Av. 79. bonis omnibus alienari
3 Av. 104. alienare te facultatibus non vis

ALIMENTUM, I

4 Av. 33. etiamsi &c. alimenta non desunt
4 Av. 49. sint &c. facultates alimenta miserorum

ALIOQUI

1 Av. 49. alioqui inestimabile malum est
1 Av. 64. alioqui peccare non desinit
2 Av. 47. alioqui remoto usu delitiarum
2 Av. 116. alioqui qui error, aut quæ &c.
3 Av. 120. alioqui vince me: vinci volo

ALIQUANDO

1 Pr. 59. justitiæ, quòd aliquando punivit
4 Pr. 5. ergo Judæi aliquando utrunque &c.
4 Pr. 46. pejus timere aliquando debeamus
4 Pr. 67. si senator furator aliquando
5 Pr. 32. aliquando non solùm &c. æstimatum
5 Pr. 75. peccator fuit aliquando aliquis
6 Pr. 75. romana vitiositas aliquando
7 Pr. 97. aliquando peccator &c. accepit
7 Pr. 111. aliquando à Deo impetraverunt
7 Pr. 134. si romana Respub. aliquando patitur
2 Av. 114. agite, ne aliquando careatis
3 Av. 73. quem aliquando contempserat

aliquantus, a um

3 Av. 61. ab aliquantis Christi imitatoribus

aliquantulus, a, um

4 Pr. 84. ante aliquantulum tempus

aliquatenus

4 Pr. 55. aliquatenus misericordiæ divinæ
4 Pr. 105. ignorantia aliquatenus excusaret
5 Pr. 16. ignosci aliquatenus ignorantiæ potest
Ep. 1. 10. aliquatenus portionem esse ducatis
3 Av. 16. cui opitulari aliquatenus &c. debeat
3 Av. 40. potest aliquatenus ferri
4 Av. 11. excusari aliquatenus Domino

aliquis, qua, quod, quid

1 Pr. 1. incredulitatis &c. aliquid habent
1 Pr. 6. sine authoritate aliqua dissensisse
1 Pr. 7. & sanè invenire aliquos
1 Pr. 36. aliquis pro obtinendis &c. bonis
1 Pr. 67. addo ego amplius aliquid
1 Pr. 70. melius est plus probare aliquod
1 Pr. 72. censura divina aliquid attribuerit
1 Pr. 78. contemptu &c. aliquid admitterent
2 Pr. 1. de imperitioribus fortè aliquis
3 Pr. 8. novum aliquid audire
3 Pr. 24. aliquid horum bona fide implerent
3 Pr. 36. aliorũ cõmodis aliquid &c. pręstemus
3 Pr. 40. cur præferantur aliqua
3 Pr. 57. quotusquisq: hominum non aliquid est
3 Pr. 59. aut aliqua verecundia &c. mulctetur
3 Pr. 70. cogitat fortè aliquis de hoc numero
3 Pr. 71. tam bonum se aliquis esse credat
3 Pr. 72. quamvis placere aliquis Deo studeat
4 Pr. 10. aliquid plus dæmones habent
4 Pr. 15. inquit aliquis ex divitibus
4 Pr. 33. nunquid aliquis ex servis turbas &c.
4 Pr. 46. sed nulli sunt, inquit aliquis &c.
4 Pr. 49. ut aliquis &c. gubernatorem neget
ibid. aliquid agat, atque perficiat
4 Pr. 54. injustum aliquid cadere
4 Pr. 64. suspicio aliqua esse poterat

ibid.

ibid. aliud odii patiatur offenſam
Ep. 1. 2. cùm ſæpe aliis, tùm etiam mihi
Ep. 1. 4. apud alios pro me timetis
Ep. 1. 9. commendavi aliis, commendo vobis
ibid. licèt non æquè aliis, ut vobis
Ep. 1. 11. aliis commendavi hunc corpore
ſæpe hoc numero
Ep. 4. 1. ſiquidem in aliis Silvani
Ep. 4. 6. nunc longè aliud eſt
Ep. 4. 8. vobis aliæ ſuccenſendi cauſæ
Ep. 4. 14. aliud infantiæ tertium dignitatis
Ep. 4. 23. alia dolore fervens
Ep. 4. 35. ut ſi quid aliud, & quidquid &c.
Ep. 7. 8. ſi aliud vos ſentire oſtenderitis
Ep. 9. 19. aliud in tali æſtu facere
Ep. 9. 23. ab aliis talis habendum putans
1 Av. 8. tàm alios, quàm ſe ipſos
1 Av. 33. aliud quo ſibi. Filiis quomodo?
1 Av. 55. aut alia poſtremò vitia
ibid. etiamſi reatus alii non fuiſſent
1 Av. 58. & alio tempore concupiſcere
1 Av. 84. medicamento alii oblato
1 Av. 85. quia aliud jam non poteſt
1 Av. 95. aliud vetere, aliud nova
2 Av. 8. etiam ſi nulla alia debeantur
2 Av. 10. ſi & alius idem debeat
2 Av. 16. quia alius magis eſt nocens
ibid. quia alius ſingulariter malus
2 Av. 17. ſed ea, quæ aliorum
2 Av. 18. aut de alio deſperare
2 Av. 39. heredes alios quoſcunque faciatis
ibid. ut alios relinquatis, vel brevi divites
2 Av. 51. ad ſe pertinentia aliis addicant
2 Av. 66. quid eſt aliud Principatus &c.
2 Av. 81. non alia opinor cauſa
2 Av. 83. alia præclara, ac beatiſſima
2 Av. 88. quos præter alia peccata
2 Av. 117. etiam alia ipſi diviti
2 Av. 119. aliis magis, quàm ſibi conſulat
2 Av. 121. aut eſſe alia major poteſt
3 Av. 1. alia religionis imaginem præferente
3 Av. 4. etiam ad aliud quiddam referri
3 Av. 13. quærunt quoſcumque alios
3 Av. 16. alia, quod pro Dei amore &c.
ſæpe hoc numero
3 Av. 20. quàm benè alii poſt te vivant
3 Av. 21. delicias aliorum mente pertractas
3 Av. 25. ſed etiam pignora alia ejus
3 Av. 38. quid eſt enim aliud, quàm &c.
3 Av. 39. ad alios, ideſt ad ſæculares filios
3 Av. 47. aliùd, quàm ſervituti addicere
3 Av. 61. quæ alios feciſſe ante cognoſcat
3 Av. 71. bonis ſuis aliis præparavit beatitudinē
ſæpe hoc numero
3 Av. 72. opes ſuas aliis devorantibus
3 Av. 88. ut alium divitem faciat
3 Av. 93. dum aliorum voluptatibus ſerviunt
3 Av. 96. cujus rei cauſam aliam invenire
3 Av. 105. aliud tuo divitem fieri
3 Av. 113. aut quamcunque aliam facultatem
3 Av. 119. licèt aliud & ſermone aſſeras
3 Av. 120. aliud, quod poſſis Deo offerre
3 Av. 135. qui mavult præſtare aliis

ibid. ut alios affluere faciat deliciis
4 Av. 6. Homines Chriſtianos alios eſſe
ſæpius hoc numero
4 Av. 16. qua quis plus alios diligere &c.
4 Av. 21. fermè aliis flagitioſiſſimis
4 Av. 23. res ſuas quempiam alii &c.
4 Av. 25. cùm enim aliis ideo relinquas
ibid. aliis relinquas &c. quoniam amas
4 Av. 26. neceſſe eſt in alio inveniatur
4 Av. 38. aliis magis, quàm ſibi conſulit
ſæpe hoc numero
4 Av. 39. facultates ſuas aliis derelinquit
ibid. ea, quæ aliis relinquis, ideò &c.
4 Av. 40. aliis magis, quàm tibi conſulis
4 Av. 41. tu Chriſtum poſtponis aliis
4 Av. 44. ut auri alius plus haberet
4 Av. 48. & te, & alios prægravaſſes
ſæpe hoc numero
4 Av. 52. te, & alios tibi ſimiles

ALLEGORICE

4 Pr. 23. tàm minutè, & quaſi allegoricè

ALLEVO, AS

1 Av. 88. nec abſolvere &c. ſed allevare
2 Av. 10. idcirco allevatur unius debitum
2 Av. 11. pondus pondere allevatur alterius

ALLIGO, AS

7 Pr. 68. circſidaretur, corriperetur, alligaretur
8 Pr. 24. perverſi homines alligantur
ibid. ſe abſq. dubio alligat peccator

ALLIUM, II

1 Pr. 68. alliorum amore ægreſcentes

ALLOQUOR, RIS

1 Av. 100. te alloquor, cujus cauſa eſt
3 Av. 1. nunc ambas pariter alloquentes

ALLUVIO, ONIS

3 Pr. 1. nec alluvione fluminum ſubrui

ALO, IS

1 Pr. 66. alens eos nectaris poculo
4 Pr. 25. interdum paucorum integritas aluit
2 Av. 5. & altus, & educatus es
2 Av. 98. non niſi ſpe alitur

ALPES, IUM

6 Pr. 15. conſcenduntur nubiferæ alpes
alpinus, a, um
5 Pr. 86. præcipitati ex alpina rupe

ALTARE, IS

1 Pr. 34. cur ad altaria ſupplicamus?
3 Pr. 59. potius Templa, atq. Altaria Dei
3 Pr. 60. potius in altaria, atque in facraria
6 Pr. 61. altaria ſpernimus, theatra honoramus
8 Pr. 27. Chriſti altare conſcendit
8 Pr. 30. ſacroſanctis Chriſti altaribus
Ep. 9. 17. in ſacris Altaribus conſecratas
2 Av. 66. qui ſacri altaris ſuggeſtu eminent
altarium, ii
6 Pr. 64. Chriſtum in altario dimittimus
7 Pr. 115. puros, arbitror, fuiſſe in altario

ALTER, A, UM

1 Pr. 42. quod unius &c. ſuſcepit, alterius exclusit
ibid. de iniquitate alterius judicavit
2 Pr. 35. Dei judicio à ſe alter effectus
3 Pr. 7. alter major ſit, alter minor
ſæpius hoc numero

3 Pr. 33. ut cædenti maxillam præbeat alteram
4 Pr. 84. quicquid ipſe alteri non tuliſſet
5 Pr. 24. quis non bonum alterius &c.
5 Pr. 25. niſi alter fuerit infelix
5 Pr. 50. alterius probitate compenſant
6 Pr. 1. quid officit bõitati unius crimẽ alterius
6 Pr. 76. interfici alterum juxta ſe videt
7 Pr. 44. quàm alteri, ut ſit malus
8 Pr. 15. uxorem &c. alteri viro tradidit
Ep. 4 4. alter ſine triſtitia reatus
ibid. unuſquiſque noſtrûm pro altero
1 Av. 40. homini alterius hominis beneficio
2 Av. 11. pondus pondere allevatur alterius
2 Av. 16. ego juſtus, quia alter injuſtus
2 Av. 47. unam vitæ alteram mortis
3 Av. 17. ſibi melius velle, quàm alteri
3 Av. 67. alterius memor, & ſui immemor
3 Av. 107. ſubſtantiam alteri deputas
4 Av. 6. alterum quis habiturus eſt Chriſtum
ibid. alterum &c. juvenis, alterum ſenex
4 Av. 7. alter quiſpiam futurus eſt vigens
ſæpe hoc numero

alteruter, a, um

3 Pr. 67. ſive de alterutris, ſive de utriſque
6 Pr. 35. alterutrum fieri neceſſe eſt
3 Av. 1. nunc diviſim alterutram, nunc ambas

ALTE', IU'S

6 Pr. 134. impreſſa altiùs vulnera
1 Av. 98. & nimis altè attollimus

altior

2 Pr. 34. nominis cunctis regibus altior
5 Pr. 87. altiores ſunt cæteris dignitate

altitudo, nis

7 Pr. 82. amiſit potentiæ veteris altitudinem

ALUMNA, Æ

Ep. 4. 10. oſculare manus quaſi alumna
Ep. 5. 6. gaude ergo, alumna Chriſti

alumnus, i

Ep. 2. 1. urſicinus alumnus tuus &c.

ALVUS, I

6 Pr. 14. expleri ferarum alvos
1 Av. 72. alvos cœno immerſerint

AMANDO, AS

1 Pr. 33. à ſuo loco amandavit

AMARUS, A, UM

6 Pr. 149. aliis per amara ſuccurrunt
8 Pr. 3. quæ amaritudinem, amara dicantur

amaritudo, nis

3 Pr. 52. in amaritudinẽ maledictionis erumpat
7 Pr. 111. interdum vi nimiæ amaritudinis
8 Pr. 3. quæ amaritudinem, amara dicantur

AMBIGO, IS

1 Pr. 22. ſanctum eſſe non ambigo
Ep. 6. 2. dabit autem, non ambigo
1 Av. 38. nullus homo, ut reor, ambiget
2 Av. 94. nec ambigis, facturum eſſe
4 Av. 39. quia profuturas &c. non ambigit

ambiguus, a, um

Ep. 9. 28. in hoc ambiguæ opinionis incerto

ambiguè

2 Av. 96. utinam ambiguè putarem

AMBIO *pro deſidero*

Ep. 7. 4. turpiter ad honorem ambiſſe

2 Av. 90. eſt regnum, quod ambiatur
3 Av. 134. in præſenti quidem ambiunt

ambitio, onis

1 Pr. 13. ſine ambitione ſunt
4 Pr. 100. precum ambitione pulſaret
Ep. 4. 26. precum ambitione non poterat
Ep. 4. 28. quidquid ambitioni veritas denegaret
1 Av. 81. pęnę an bitione mereatur
2 Av. 58. omni ſtudio, atque ambitione
3 Av. 95. ridicula &c. teſtatoris ambitio

ambitioſus, a, um

2 Pr. 27. patrocinio ambitioſi ſqualloris
2 Av. 84. ambitioſa humilitate contulimus

ambitor, oris

5 Pr. 79. honorum religioſi ambitores

ambitus, us

1 Pr. 13. ambitum reſpuunt
2 Pr. 28. cùm tanto ambito ſupplicet
1 Av. 2. præſentis paupertatis ambitu
1 Av. 91. immo nihil, ſi non cum ambitu
2 Av. 118. omni rerum ſuarum ambitu
3 Av. 82. tàm magno ambitu poſtulabat
3 Av. 96. minore cura, minore ambitu
3 Av. 118. omni rerum tuarum ambitu
3 Av. 132. neque frangaris eorum ambitu
3 Av. 134. fuge ambitus deceptores tuos

AMBO, BÆ, BO

Ep. 4. 4. ambo filii veſtri æqualiter rei
2 Av. 76. per hoc ambo habent &c.
3 Av. 1. nunc ambas pariter alloquentes

AMBULO, AS

3 Pr. 17. ambulare excalceatos præcipit
3 Pr. 35. in veſtigiis Domini ſui ambulans
6 Pr. 127. ifirmi ad ambulandum
2 Av. 31. utique illi ipſi ambulaverunt

AMBUSTUS, A, UM

6 Pr. 134. alios ambuſtos hoſtium flammis

AMENTIA, Æ

6 Pr. 40. (ò amentia monſtruoſa!)
6 Pr. 43. Chriſto, ò amentia monſtruoſa
6 Pr. 51. quæ vecordia eſt, & amentia
6 Pr. 137. quis ęſtimare hoc amẽtię genus poſſit?
6 Pr. 138. an luxuria, an amentia?
6 Pr. 139. nulla res minùs &c. quàm amentia
6 Pr. 140. quid luctuoſius amentia?
3 Av. 86. nova amentia tàm ſæculares &c.

amentior, us

6 Pr. 139. aut quid amentius, quàm &c.

AMICITIA, Æ

1 Pr. 65. ſacræ amicitiæ honore pollentem

amicus, or

3 Pr. 44. ſed etiam amicos livore perfundimus
5 Pr. 81. non debetis amici eſſe criminum
5 Pr. 86. amicorum tuorum &c. latrociniis
5 Pr. 88. cur inimicitia nil amicius?
Ep. 1. 9. amicorum meorum gratia
Ep. 6. 1. amorem bonorum amicorum
Ep. 7. 5. amico voluiſſe honorem negare
3 Av. 40. aut amicis, aut affinibus

AMICTUS, US

7 Pr. 121. ſine ullo verecundiæ amictu

AMITTO, IS

1 Pr. 68. quæ nunc habemus amittere

2 Pr. 31. in Thamar virginitas ammittitur
2 Pr. 32. bonus pater potiffimùm amiferit
4 Pr. 23. fe ipfos cum fuis pariter amittunt
4 Pr. 36. honorem nobilitatis amittit
5 Pr. 34. jus romanæ libertatis amiferant
5 Pr. 61. nihil accipit, & totum penitus amittit
5 Pr. 62. cum rem amiferint, amiffarum &c.
5 Pr. 65. & jus libertatis amittant
6 Pr. 94. partem fuæ plebis amifit
7 Pr. 82. amifit potentiæ veteris altitudinem
1 Av. 35. quod nunquam penitus amittant
1 Av. 83. amiffis omnibus adjumentis
1 Av. 85. fe ipfum vivus amifit
2 Av. 119. poft amittat, nec amittat
3 Av. 88. fructum beatę ęternitatis amittit
3 Av. 123. damno animæ pereuntis amittit
3 Av. 125. fi te amiferis, omnia in te perdis

amiffio, onis

3 Av. 106. nec amiffione cruciari

AMON, ONIS

2 Pr. 30. Thamar Amnonis furore corrumpitur
ibid. Amnon ab Abfalone jugulatur
2 Pr. 31. in Amnone Abfalonis perditio

AMO, AS

1 Pr. 25. confidimus plus amari
2 Pr. 19. velit effe, quia non amet
2 Pr. 20. prodeffe ei &c. quam amamus
4 Pr. 52. quo pignora noftra amamus
4 Pr. 53. amare nos fecit pignora noftra
ibid. quantùm ipfe amaret pignora fua
4 Pr. 54. plus nos amat Deus, quàm &c.
5 Pr. 14. honorare &c., atque amare credentes
5 Pr. 23. omnes fe &c. mutuò amant
5 Pr. 85. quis eorum amantibus nocet?
ibid. tu amantes perfequeris
6 Pr. 61. omnia amamus, omnia colimus
6 Pr. 63. quin illud magis amemus
7 Pr. 46. puritatem nos fugimus, illi amant
7 Pr. 148. & intus effet, quod amaretur
Ep. 1. 1. amari à nobis noftros honeftum eft
ibid. amor nos facit noftros amare
Ep. 4. 5. fic amantia non amari
ibid. ut plus amet, fcilicet &c.
Ep. 4. 8. quia Chriftum amare videor
Ep. 4. 18. neque id orat, ut eos ametis
1 Av. 17. & amare filios fuos
1 Av. 21. nec amare expediat, nec amari
1 Av. 25. non amandos dicamus filios
ibid. qui amandos fatemur inimicos
1 Av. 26. non folùm enim amandos dicimus
ibid. præcipuè, ac per omnia amandos
ibid. præcipuè, ac fuper omnia amare
1 Av. 27. quomodo amandos dicimus filios?

fæpe hoc numero

1 Av. 28. Deus amari filios jufferit
1 Av. 34. Parentes plus ament filios
2 Av. 120. dicite &c. omnes Chriftum amantes
3 Av. 12. fi quis aliquid plus amaverit
3 Av. 27. divini amoris fpiritu amat
3 Av. 43. filios tuos &c. non amare
3 Av. 56. ut vos ipfos ametis
3 Av. 57. infra judicium diaboli fe amant
3 Av. 67. amate, non obfiftimus, amate
3 Av. 68. quàm filii nimis amati
3 Av. 92. non intereft, quos amare
3 Av. 122. ne ullum &c. plufquàm te ames
4 Av. 1. Chriftum parùm amantibus difplicere
ibid. Animarum fermonem ament,
ibid. qui animam fuam non amant
4 Av. 21. amet eos, quos hæredes inftituit
4 Av. 24. honorare &c. indicas, & amare
ibid. Deum &c. à te indicas nec amari
4 Av. 25. aliis relinquas, quoniam amas
4 Av. 26. Deo non relinquis, quia non amas
ibid. qui prætermittitur non amari
4 Av. 39. te plus amas, quàm eos &c.
4 Av. 43. putas pudicitiam te amaffe

amatrix, cis

3 Av. 1. una mundi amatrice

amor, oris

1 Pr. 68. ceparum, atque alliorum amore
2 Pr. 18. amoris teftimonia in odii argumenta
ibid. odii magis &c. quàm amoris
3 Pr. 1. divini officii amore fufcepti
3 Pr. 23. fæcularis amoris jus derelinquunt
3 Pr. 25. per amoris indulgentiam detrahunt
4 Pr. 51. creaturarum fuarum amore privavit
4 Pr. 52. in nos rerum bonarum amor
ibid. ex illius bono amore defcenderit
4 Pr. 53. ita amorem erga nos fuum
ibid. nobis erga noftros dedit amorem
4 Pr. 54. æftimare &c. Dei amorem queat
4 Pr. 58. morte nō folvimus, vel amore folvamus
4 Pr. 59. amoris fui manibus admoveret
5 Pr. 85. fecit tuo amore culpari
6 Pr. 1. hæc Chrifti amore confcripta
6 Pr. 87. malarum rerum amore peccemus
Ep. 1. 1. ò amor, quid te appellem?
ibid. amor nos facit noftros amare
ibid. amor interdum cogit offendere
Ep. 1. 2. caufa odii, amor effe cogatur
ibid. amor ejus offenfa fit cęterorum
Ep. 2. 1. mandare amoris officium
Ep. 4. 5. non detrimenta amoris fint
Ep. 4. 6. etfi amor non fuccenfebat
Ep. 4. 10. fuo ipfi amore fuperantur
Ep. 4. 14. quidquid Dei amore feciffem
Ep. 4. 32. femper in amore cautela eft
Ep. 4. 33. & amori proficiat fupplicatio
Ep. 6. 1. augere nos amorem bonorum
ibid. ftudium tui amoris videris
Ep. 9. 3. ftudio, atque amore confcriptos
Ep. 9. 10. amorem Dei, perfecutioni &c.
Ep. 9. 28. ad amorem Dei fcripfit
Ep. 9. 29. illum pro Dei amore feciffe
ibid. Theophili vocabulo amor exprimitur
1 Av. 16. filiornm amore caufantur
1 Av. 17. amor fine cupiditate effe &c.
1 Av. 21. nec &c. amorem debent appetere
1 Av. 27. ullus melior filiorum amor
3 Av. 9. natura quafi amoris manu
3 Av. 16. pro Dei amore moveamur
3 Av. 27. diuini amoris Spiritu amat
ibid. amoris munera in facrificia &c.
3 Av. 65. Dei amorem filiis prętuliffe
3 Av. 67. inconfultus, & ftultus amor

3 Av. 72. certè tanto amore dilexerat
3 Av. 84. amor eſt, qui brevi conſulit
3 Av. 113. propter honorem, atque amorem
4 Av. 14. quid? niſi timor, & amor Chriſti
4 Av. 15. perfectio in amore
ibid. timor eſt, atque amor Domini
4 Av. 23. vel certè amore compelli
4 Av. 25. amor, & honorificentia cęterorum

AMOENATUS, A, UM

7 Pr. 26. aut amoenata lucis, aut &c.

AMPLECTOR, RIS

4 Pr. 50. ſpe futurę habitationis amplectitur
Ep. 4 23. amplecti ſe mutuò inciperent

AMPLIO, AS

1 Av. 16. & ampliandas latiſſimè opes
2 Av. 68. ampliandarum opum facultatem
4 Av. 44. hęredis divitiis ampliares

amplius *adverb.*

1 Pr. 38. dicendum amplius non eſt
1 Pr. 67. addo ego amplius aliquid
4 Pr. 16. quid amplius dici poteſt?
4 Pr. 54. quid dici ampliùs poteſt?
4 Pr. 85. quid enim ampliùs facerem
5 Pr. 65. qui habere ampliùs, vel ſedem &c.
6 Pr. 82. ampliùs dico, non ſolùm agi &c.
7 Pr. 42. quod dici amplius poſſit?
Ep. 1. 5. aliquid fortaſſe amplius dicerem
2 Av. 72. quid dici amplius poteſt?

amplus, or, ſimus

5 Pr. 79. ampliſſimę &c. poteſtatis emptores
2 Av. 71. poſſeſſionem ſubſtantię amplioris
2 Av. 104. ampla, ac locuples facultas
ibid. refugienda eſt ampla poſſeſſio
2 Av. 116. acta in amplis opibus &c. vita

AMPUTO, AS

5 Pr. 85. offerentibus munera manus amputas

ANANIAS, Æ

6 Pr. 5. Ananiã, & Saphiram morte mulctavit

ANATHEMA *donarium*

6 Pr. 2. de anathemate quippiam abſtulit

ANCILLA, Æ

4 Pr. 30. ancillas ſuas multi uxores putent
ibid. maritos ſe fieri ancillarum ſuarum
7 Pr. 14. in numerum ancillarum redegit
7 Pr. 17. paterfamilias ancillarum maritus
ibid. ancillę impudiciſſimę, aut &c.
Ep. 4 10. pedes oſculare quaſi ancilla

ANFRACTUS, US

7 Pr. 113. omnes anfractus, ac diverticula

ANGELUS, I

1 Pr. 57. mittuntur angeli Sodomam
1 Pr. 59. angelos Sodomam Deus mitteret
1 Pr. 60. à Sodomitis angeli pertuliſſent
1 Pr. 65. hominibus, atque angelis
6 Pr. 45. cui ſervierunt angeli
2 Av. 83. in Sanctis angelorum ſimilitudinem
3 Av. 21. expectant tortores angeli

angelicus, a, um

Ep. 9. 6. angelicum illud reſpondeatur

ANGO, IS

3 Av. 78. quantum angebant tormenta corporis

ſæpe hoc numero

3 Av. 79. quantum angebat, quod ipſe &c.

ANGUINUS, A, UM

6 Pr. 122. anguinum monſtrum, ut fabulę ferunt

ANGULUS, I

3 Pr. 75. nullum Eccleſiarum omnium angulũ
4 Pr. 25. in pauciſſimis adhuc angulis

ANGUSTIA, Æ

6 Pr. 154. in anguſtiis, in periculis ſumus
7 Pr. 62. quod nos in anguſtiis juvat
2 Av. 45. tribulationem, anguſtiam, famem

anguſtus, or

6 Pr. 83. anguſta eſſe horrea publica
1 Av. 5. latior corpore, anguſtior mente

ANILIS, LE

4 Pr. 82. otioſas res, & aniles

ANIMA, Æ

1 Pr. 27. ſed ſola exultet anima
1 Pr. 31. ab anima vitam trahant
5 Pr. 84. prętulerunt te etiam animabus
6 Pr. 49. fletus compunctio eſt animę
6 Pr. 111. quaſi animam cępere Reipublicę
6 Pr. 114. levius eſt captivitatem corporis, quam captivitatem animę ſuſtinere
ibid. graviorẽ animarũ mortem, quã corporũ
Ep. 5. 2. fecit ſalutem animę tuę &c.
Ep. 5. 5. ſed ſola exultat anima
Ep. 5. 7. habere quodammodo naturã animę
Ep. 5. 8. ſine ulla animę infirmitate
Ep. 9. 15. infidelium languor animarum
1 Av. 1. acerbior animarum infidelium peſtis
1 Av. 9. animaſque proprias, quæ vocantur
1 Av. 55. lethali gladio animas &c. jugulantia
1 Av. 85. ad liberandam &c. animam ſuam
2 Av. 45. animæ exhalationem, mortem &c.
2 Av. 50. animam, quæ Deo adhęſerit
2 Av. 97. quis Deo animam mancipat
2 Av. 107. quę utique omnia, ſanctæ animæ &c.
2 Av. 118. cruciandam ad præſens animam
2 Av. 122. in exilium anima ipſa mittitur
ibid. illi artuum; vos & animarum
2 Av. 124. corpus lædit, animam non lædit
3 Av. 14. infelicia animarum colla conſtringant
3 Av. 16. anima, cui opitulari aliquatenus &c.
3 Av. 18. peregrinanti animæ, atque anxiæ
3 Av. 23. ne ullum &c. pignus animæ præferat
3 Av. 25. animæ ac ſaluti omnia derelinquat
3 Av. 55. ſuam animam, ſuam ſalutem
3 Av. 56. dilectiſſimam eſſe animam homini

ſæpe hoc numero

3 Av. 57. viles à vobis animas haberi
ibid. quicumque animas ſuas negligunt
3 Av. 67. animarum veſtrarum oblivisci
3 Av. 87. animæ ſuæ detrimentum patiatur
3 Av. 88. ne animarum damna patiantur
ibid. animam ſuam ipſe condemnat
3 Av. 89. eandem patiantur animarum
3 Av. 91. apud quos oblivio eſt animarum
3 Av. 92. dummodo animas ſuas oderint
3 Av. 121. cogitare te &c. de ſalute animæ
ibid. cui nullus eſt anima tua vilior
3 Av. 122. nullum tibi anima propinquiorem
3 Av. 123. ſalutis, atque animæ detrimenta

ſæpe hoc numero

3 Av. 124. commutationem dabit pro anima

ibid.

ibid. anima &c. rerũ cõparatione pretiosior
3 Av. 126. miserere, inquit, animæ tuæ
3 Av. 128. ut animæ tuæ auferas
3 Av. 130. propter hos tales animam deseris
4 Av. 1. atque animam suam non amant
ibid. atque animarum sermonem ament
4 Av. 61. animæ, ac salutis oblita

ANIMADVERSIO, ONIS

1 Pr. 45. justâ animadversione condemnat
2 Pr. 30. divinæ animadversionis exordium
2 Pr. 39. iram divinę animadversionis expressit
3 Pr. 45. gravis &c. & tremenda animadversio
3 Pr. 68. propria animadversione condemnant
4 Pr. 74. justâ animadversione condemnat
5 Pr. 16. nos animadversione castigat
3 Av. 83. lethiferæ oblivionis animadversione

animal, lis

4 Pr. 51. etiam minima animalium genera

animantia, um

1 Pr. 32. domesticorum animantium genera
4 Pr. 51. qui etiam minimis animantibus &c.

animus, i

1 Pr. 16. animus tolerantis facit
3 Pr. 10. quasi de arcano animi, & mentis
3 Pr. 19. animi non mutat affectum
3 Pr. 33. vel certè &c. animis acquiescant
3 Pr. 37. æquo animo tolerandum putant
3 Pr. 40. pro animi oblectatione sumamus
3 Pr. 42. in omni animorum indignãtium motu
3 Pr. 48. convalescerent fortasse in animo
5 Pr. 14. sed bono animo errant
5 Pr. 37. animo desiderant libertatem
5 Pr. 80. in incontinentiam &c. animorum
6 Pr. 17. animis tamen &c. non recedunt
6 Pr. 26. cogitationes sordidæ animum &c.
6 Pr. 27. concupiscentiis animus, auditu aures
6 Pr. 30. quia abhorres animo
6 Pr. 32. omnis plebs animo fornicatur
6 Pr. 115. captiuus animus populi illius
6 Pr. 130. tanta animorum &c. cæcitas fuit
7 Pr. 9. idem nunc animus in fatentibus
7 Pr. 98. simplicitas commendat animorum
7 Pr. 110. non animo incolumes
7 Pr. 117. cum summa animi lamentatione
7 Pr. 120. visu, atque animo sordidati
8 Pr. 32. serviles animos jam per se malos
8 Pr. 40. qui animo occisionis oderunt
Ep. 1. 1. ejusdem est interdum animi
Ep. 4. 19. vester id à vobis animus
Ep. 4. 26. arte usus est, ut judicum animos &c.
Ep. 7. 9. imperiti animi est, & simplicis
1 Av. 24. habent in animis ipsos patres
1 Av. 65. quantùm ad animum needum &c.
1 Av. 82. exercebit officium censor animus
1 Av. 86. nec enim animus dantis datis,
ibid. sed animo commendantur data
1 Av. 91. immo nihil, si non hoc animo
ibid. & animum offerendi dedit
2 Av. 105. nisi animi curas &c. distenderit
2 Av. 114. apud vos animi rem agimus
2 Av. 121. animis non eliminantur
3 Av. 15. quo affectu animi accipiendi
3 Av. 21. voluptates, animo volutas?
3 Av. 49. non eo à vobis animo hoc agi
ibid. malas res bono animo à se fieri
3 Av. 50. bono dehonorari animo
3 Av. 135. cur non majore animo adnitaris
ibid. constanti animo tibi consule
4 Av. 21. non se hoc animo ista facere
4 Av. 22. non se hoc animo fornicari

ANNA, Æ

2 Av. 31. Prophetissa Anna in jejuniis

ANNUO, IS

Ep. 4. 10. citò annuunt, qui &c. superantur
3 Av. 1. in hoc, si Deus annuit

ANNUS, I

1 Pr. 64. datum per quadraginta annos
3 Pr. 47. si infœcundior annus, accusamus &c.
6 Pr. 20. qui annis nomina tribuunt
sæpè hoc numero
6 Pr. 21. singulis annis bini inaugurentur
Ep. 4. 5. septimus jam fermè annus est

annuus, a, um

7 Pr. 60. quod fruges annuas metimus

ANTE

1 Pr. 17. ante ipsos &c. focos
1 Pr. 50. quia ante diluvium &c.
3 Pr. 3. & consumatum ante dissoluerit
3 Pr. 52. de quibus diximus paulò ante
3 Pr. 70. sed tamen fortè ante fecisti
4 Pr. 62. in Ecclesia Dei ante non visa
4 Pr. 72. quos paulò ante nominavi
4 Pr. 84. ante aliquantulum tempus
6 Pr. 67. quæ spes &c. est ante Deum?
6 Pr. 128. tantò ante mentibus corruerunt
7 Pr. 7. quæ multò ante dixi
ibid. quod paulò ante memoravi
7 Pr. 39. faciunt, quæ ante faciebant
7 Pr. 46. quæ nobis spes ante Deum est?
ibid. nos ante Deum posse consistere
7 Pr. 71. ante bellum in oratione
7 Pr. 111. ante à Romanis toleraverant
7 Pr. 127. ante Deum deteriores sint
7 Pr. 135. & ante Christi Evangelium
7 Pr. 139. iisdem ante honoribus functi
7 Pr. 150. quæ nobis ante Deum esse &c.
8 Pr. 27. multò ante, quàm Christum
8 Pr. 50. quæ ipsi in Deum ante fecerunt
Ep. 4. 12. ante omnia viro esse jussistis
Ep. 4. 13. erubui, quod non ante cepissem
Ep. 4. 18. quos nunquam ante vidistis
Ep. 4. 23. paulò ante feri, ac semibarbari
Ep. 4. 27. ante subsellia auditorum
Ep. 5. 7. ante ægrotasse, & nunc convaluisse
1 Av. 23. ante eorum incipiunt nequitiam
1 Av. 24. ante habent illa, quæ verè &c.
1 Av. 62. quod pœniteat, te non ante fecisse
1 Av. 90. acceptum ante, quod redditur
2 Av. 28. aut in lege, aut ante legem
2 Av. 29. ante legem liberum omnibus
2 Av. 40. quàm à Judæis ante per legem
2 Av. 58. absque dubio ante quæsissent
3 Av. 61. quæ alios fecisse ante cognoscat
3 Av. 76. quem videre ante despexerat
3 Av. 82. qui malè ante noluerat
3 Av. 91. qui nec ante mortem consulunt

1 Pr. 18. ad decem usque argenti libras
7 Pr. 79. & ideo etiam argentum
1 Av. 55. propter auri, atque argenti famem
1 Av. 67. judicum more argentum exigat
2 Av. 105. nisi argenti, & auri ponderibus
3 Av. 80. temporales argenti, & auri thesauros
4 Av. 46. premunt argenti, & auri &c.

ARGUMENTUM

1 Pr. 25. absit autem, ut hoc argumento
2 Pr. 18. amoris testimonia in odii argumenta
3 Pr. 9. argumentis, & testibus egent
4 Pr. 64. itaque quia hoc argumento &c.
Ep. 9. 29. usus est argumento, atque consilio

arguo

1 Pr. 58. iniquum Deum arguit
1 Pr. 80. deinde arguitur, tertio verberatur
1 Pr. 88. & ut judex arguit, & ut judex regit
4 Pr. 21. incontinentiā &c. quā in servo arguis
6 Pr. 29. & nominari, & argui possunt
ibid. in arguenda turpitudinum probrositate
ibid. ita nova &c. res evenit arguenti
Ep. 2. 2. arguo hoc, & emendare volo

ARIDUS, A, UM

1 Av. 78. aridas manus &c. ad Cœlum erigi

ariditas, is

1 Pr. 24. abstinentia, ariditate, jejuniis
2 Pr. 27. jejunio exigitur, ariditate siccatur

ARMA, ORUM

3 Pr. 42. votis malis pro armis utimur
6 Pr. 113. circumsonabant armis muros cyrrhæ
7 Pr. 73. cùm armis nos &c. superbiremus
7 Pr. 104. armis quondam, & fortitudine
Ep. 4. 24. non arma sumimus

armo, as

4 Pr. 86. armant se ad latrocinandum
5 Pr. 73. in nos iram divinitatis armamus
7 Pr. 55. triginta millia armatorum

ARROGANS, IS

Ep. 7. 4. pio magis &c. quàm arroganti

arrogantia, æ

4 Pr. 65. usurpatrix innocentiæ arrogantia
Ep. 2. 2. novi honoris est arrogantia

ARS, IS

1 Pr. 6. artis magistros protuli
3 Pr. 1. divini magisteri arte firmata
7 Pr. 106. illic artium liberalium scholæ
Ep. 4. 26. arte usus est ut judicum animos &c.
Ep. 4. 27. oratoriæ artis, ingeniique subsidiis

ARTUS, US

2 Av. 122. illi tantum artuum hostes sunt

ARVA, ORUM

1 Pr. 64. pulverulenta arva torrentibus

ARX, IS

4 Pr. 41. firmissimas arces urbium capere
7 Pr. 104. Romanis arcibus semper æmula

ASCENDO, IS

1 Pr. 56. qui à terra ascendit ad Cœlum
1 Pr. 57. clamor Sodomorum ad se ascenderit
6 Pr. 11. virtutum &c. culmen ascendere
7 Pr. 93. usque ad hoc &c. contingeret ascēdere

ASCRIBO, IS

7 Pr. 59. alius ascribit hoc fortunæ
7 Pr. 95. peccatis, non Deo ascribendum

ibid. rectè illi rei factum ascribitur

ASINUS, I

7 Pr. 5. Asinorum, Porcorum viscera

ASPECTUS, US

1 Pr. 43. si aspectus vitaret hominum
2 Pr. 5. aspectus enim divinitatis &c.
2 Pr. 10. de aspectu Dei ista sufficiunt
3 Pr. 49. fugeret adulteriū, custodiret aspectum
4 Pr. 29. quicquid concupierit aspectu
4 Pr. 48. cui aspectū adimunt, & substantiā &c.
6 Pr. 14. non minus penè hominum aspectibus
6 Pr. 26. impudici aspectus oculos
6 Pr. 27. & aspectu oculi poluuntur
2 Av. 36. nunc Evangelium nec aspectum

ASPER, A, UM

1 Pr. 14. inter quantumlibet aspera
1 Pr. 28. multa in vita ista aspera
1 Pr. 45. homines quædam aspera pati
1 Pr. 55. quia tentari asperis voluit
4 Pr. 14. aliis asperi, nobis remissi
4 Pr. 39. aspera, & adversa patiamur
4 Pr. 62. inhumanum, asperum, durum
ibid. asper, & durus, & inhumanus
6 Pr. 110. asperis casti esse cæperunt
6 Pr. 148. asperis rebus castigat suos
Ep. 1 1. dulcem, an asperum
Ep. 9. 10. tranquillis, quàm asperis rebus

asperè

Ep. 9. 11. quando nobiscum asperè agitur

asperior

4 Pr. 8. addit quoque asperiora quædam
Ep. 4. 11. nunquam verbo asperiore læsi

asperitas, is

1 Av. 80. asperitatum duritia compenset

ASPERNANTER

4 Pr. 31. superbè, & aspernanter accipere

ASPICIO, IS

2 Pr. 5. ecce cur aspicere justos &c.
2 Pr. 6. affectus aspicientis ostenditur
2 Pr. 8. aspicere Deus legitur justos
2 Pr. 9. non aspiciat etiam injustos

sæpe hoc numero

2 Pr. 10. aspicere Dei vultum perfidia negas

sæpe hoc numero

2 Pr. 25. & aspicite à Christo, semper intellige
3 Pr. 9. aspiciat jugiter omnem terram
ibid. aspiciat, quod aspicere se dicit
4 Pr. 48. nihil à Deo aspici, affirmant
4 Pr. 65. & aspici nos à Deo, & judicari
6 Pr. 30. & agentium, & aspicientium crimen
6 Pr. 35. quę nos aspicimus, aspiciat quoque &c.

ASPIRO, AS

4 Pr. 26. servus nec aspirare permittitur
5 Pr. 38. ut aspirare ad libertatem velint

ASPORTO, AS

1 Av. 42. atque asportare non possumus

ASSENSUS, US

6 Pr. 31. ea visu, atque assensu agnot
7 Pr. 122. commune omnibus faciebat assensus
Ep. 4. 2. saltem moveret assensus

ASSENTATIO, IS

3 Av. 134. fuge assentationes insidiantes

ASSEQUOR, IS

1 Pr.

1 Pr. 20. assequendæ gloriæ aviditate
5 Pr. 90. ut assequaris veram salutem
3 Av. 119. vel bona assequi velis

ASSERO , RIS

4 Pr. 10. cùm se Deum credere, asserant
4 Pr. 72. condemnes, si id quod assero &c.
4 Pr. 92. se, asserunt, Christi esse cultores
3 Av. 50. dehonorari animo asseratis
3 Av. 119. licet aliud & sermone asseras
3 Av. 125. nudis sermonibus fidem asserens
4 Av. 4. quorum &c. hoc habet, atque asserit
4 Av. 37. licèt fidem cingulo asseras

assertio , nis

1 Pr. 29. infidelis quidem videtur assertio
1 Pr. 34. hujus persuasionis assertio
7 Pr. 102. nec &c. assertionibus meis credi
Ep. 7. 1. judicii, quàm assertionis meæ
3 Av. 50. quod nudis assertionibus dicitis

assevero , as

3 Av. 100. licèt credulitatem velis asseverare

ASSIDUE'

1 Pr. 84. cùm assiduè flagellamur
2 Pr. 23. sententiam assiduè evidentem dedit
6 Pr. 50. numquid lætari assiduè &c.

assiduitas , is

6 Pr. 121. assiduitas illic calamitatum
Ep. 7. 3. scribendi, rescribendique assiduitas

assiduus , a , um

4 Pr. 22. tu assidua cruditate distenderis
4 Pr. 27. in divitibus assiduâ spe, ac fiduciâ &c.
5 Pr. 39. qui assiduum, imò continuum &c.

ASSIGNO , AS

3 Pr. 13. bona sibi à Deo assignata
3 Pr. 14. Deus Christianis hominibus assignet
7 Pr. 53. virtuti assignetur humanæ

ASSISTO , IS

2 Pr. 19. semper nobis voluerit assistere
ibid. negligere videretur assistens
4 Av. 26. ecce assistit tibi morienti

ASSUMO , IS

1 Pr. 18. quas assumpturi erant
2 Pr. 27. pœnitentẽ &c. cum patrocinio assumit
3 Pr. 37. quod placuerit assumere
Ep. 9. 23. non officio humilitatis assumptæ
Ep. 9. 25. cur alienum nomen assumptum sit
2 Av. 84. advocatum intercessionis assumpsimus
3 Av. 135. vim sanctæ authoritatis assume

assumptio , is

2 Av. 75. assumptio religiosi nominis

ASSYRIUS , A , UM

7 Pr. 53. ferratæ assyriorum acies
7 Pr. 94. Rex assyriorum ait
1 Av. 84. quæ assyrius pertulerit in vita

ASTRUM , I

1 Pr. 3. saxa vitans, & astra suspiciens
1 Pr. 64. astris quotidiè famulantibus

ASYLUM , I

5 Pr. 65. ad asylũ aliquod desperatione cõfugiũt

ATHENIENSIS

8 Pr. 46. atheniensium populus &c. audivit

ATRIUM , I

6 Pr. 62. cavea ne &c. an atrium Dei

ATROCIOR , ISSIMUS

5 Pr. 26. atrociores admodum, quàm sunt
Ep. 9. 13. hæc per scelus atrocissimum &c.
2 Av. 87. non atrocissima in eis crimina

atrocitas , is

4 Pr. 17. atrocitate supplicii coarctantur
4 Pr. 47. etsi atrocitate inhumanissimâ

atrociùs

4 Pr. 67. atrociùs enim sub sancti nominis &c.

ATTENTIUS

3 Av. 66. curiosiùs, attentiùsque pro vobis &c.

attento , as

3 Pr. 6. ideo etiam attentare formido

attentus , a , um

2 Pr. 7. aures semper attentæ sunt

ATTICUS , A , UM

8 Pr. 15. & Romanæ, & atticæ sapientiæ

ATTINET , BAT

6 Pr. 72. impurissimæ voluptatis attinet

ATTOLLO , IS

1 Av. 98. & nimis alte attollimus

ATTRAHO , IS

Ep. 5 6. & attrahe &c. Spiritum Sanctum

ATTRIBUO , IS

1 Pr. 72. censura Divina aliquid attribuerit
2 Pr. 21. vindictam ei divinitus attributam
5 Pr. 60. à parentibus temporariè attribuitur
6 Pr. 40. cũ prosperitatis aliquid &c. attribuitur

ATTRITUS , A , UM

1 Pr. 64. non attritos pedes, non scissas vestes

AVARE'

3 Av. 36. cur tam avarè, cur tam impiè &c.

avaritia , ę

5 Pr. 88. cur avaritia nil jucundius?
6 Pr. 124. generalibus malis, avaritia, & ebrietate
7 Pr. 86. prętereo avaritiæ inhumanitatem
1 Av. 1. avaritiam (idest idololatrię servitutem)
1 Av. 3. avaritia, cupiditas, rapina
1 Av. 12. cupiditati, & avaritiæ terrena
ibid. cupiditati, & avaritię thesaurizarent
1 Av. 17. avaritia, & cupiditates sint
1 Av. 102. avaritia idololatriæ famula
2 Av. 87. sed sola tantummodo avaritia
2 Av. 88. etiam avaritia reos fecerit.
ibid. avaritiæ crimen morte damnavit

avarus , a , um

1 Pr. 17. avara illos à divite &c.
4 Pr. 75. avari sunt barbari, & nos hoc sumus
4 Av. 65. durum est avaris, ut largiantur sua
4 Av. 66. jubet Dominus, avarus irascitur

AUCTOR , *sive* AUTHOR , *vel* AUTOR

3 Pr. 2. labefactari, salvis auctoribus, non potest
3 Pr. 8. pro universis rationibus auctor Deus
3 Pr. 45. quæ solum persequitur auctorem
4 Pr. 42. ipsi tormẽtorũ nostrorũ sumus autores
4 Pr. 86. authorem suo sceleri Deum faciunt
5 Pr. 8. ab auctoribus quondam malis
6 Pr. 84. auctores turpium voluptatum
6 Pr. 89. injuriarum autor jure damnatur
6 Pr. 96. quasi autorem immoderati laboris
6 Pr. 101. & ideo pro qualitate autorum &c.
7 Pr. 54. qui esset auctor talis victoriæ
7 Pr. 121. malorũ tantùm inquinarentur auctores
8 Pr. 22. calamitatum nostrarum autores sumus

Ep. 9.

Ep. 9. 4. quis auctor &c. si Apostolus non est
Ep. 9. 5. lectionis, quàm nomen authoris
1 Av. 8. auctoribus longum mœrorem
1 Av. 107. non impetrandi authorem facit
3 Av. 16. quid authorem te rerum &c.
3 Av. 60. quorum honor per authorem Deũ &c.

auctoritas, *vel* authoritas, *vel* autoritas

1 Pr. 4. mysticum authoritatis exemplum
1 Pr. 6. sine autoritate aliqua dissensisse
1 Pr. 50. minus authoritatis habere videantur
1 Pr. 75. cœlestis judicii autoritate punitus
6 Pr. 83. vix poterat religionis auctoritas
8 Pr. 17. non solùm sententiæ authoritate
Ep. 4. 2. singulorum non movebat auctoritas
Ep. 4. 3. auctoritate docentium scribimus
Ep. 9. 23. authoritatem salubribus scriptis &c.
1 Av. 18. divinæ authoritatis oraculum
2 Av. 26. sermo, atque authoritas mea
3 Av. 60. ad augẽdã divinorũ verborũ autoritatẽ
3 Av. 62. Scriptorum autoritas moveat
3 Av. 135. vim sanctæ authoritatis assume

AUDACIA, Æ

4 Pr. 86. humanæ cupiditatis audaciam

audactèr

Ep. 1. 6. forsitan audacter dicere valeam

audeo, es

3 Pr. 6. investigare non audeo
3 Pr. 72. qui se talibus viris audeat comparare
4 Pr. 14. audemus de aliis usurpare judicium
4 Pr. 86. quid non ausæ sunt improbæ mentes
Ep. 3. 2. negare enim manifesta non audeo
1 Av. 106. promittere tamen non ausus est
4 Av. 28. etiam tu negare non ausus es

AUDIENTIA, Æ

2 Pr. 6. non audientia tantùm Dei
2 Pr. 7. promptam erga nos Dei audientiam
Ep. 4. 30. nec audientia humanior

AUDIO, IS

1 Pr. 36. audiendos nos penitùs
1 Pr. 38. audit nos pro præsentibus
ibid. non audit etiam pro futuris
1 Pr. 60. Deum ex rubo audit
2 Pr. 7. nisi ut semper audiant

sæpius hoc numero

2 Pr. 23. audi, quod judex Deus &c.
3 Pr. 8. novum aliquid audire
3 Pr. 17. quis audire dignatur?
3 Pr. 37. ex parte audiãt, & ex parte contemnãt
3 Pr. 53. ut doleamus, nos non audiri à Deo
ibid. cùm ipsi Deum non audiamus
3 Pr. 54. non audimus, non audimur
4 Pr. 85. auditâ religiosissimi sceleris ratione
4 Pr. 88. audiat beatum Apostolum Paulum
4 Pr. 93. Apostolos audiunt, & inebriantur
4 Pr. 95. ipsum audiunt, ipsum legunt
5 Pr. 11. à Doctoribus suis audiunt
ibid. quod audiunt, hoc sequuntur
5 Pr. 29. auditam non reverentur
5 Pr. 48. audias dici ò facinus indignum!
5 Pr. 62. sed quod audire vix possunt
6 Pr. 30. non videntes, vel audientes
ibid. etsi blasphemum quenda m audias

6 Pr. 63. si ludos agi audiunt
7 Pr. 57. audiant, inquam, hoc omnes

frequentissimè hoc numero

7 Pr. 123. credere, aut audire etiam possit
8 Pr. 2. unusquisque eorum cupiat audire
8 Pr. 46. Atheniensium populus &c. audivit
Ep. 1. 7. hæc ergo, ut audio, tantæ &c.
Ep. 1. 15. etiamsi nihil ex vobis audiat
Ep. 7. 2. audiendum a me putatis
1 Av. 85. an ipse, si non audierit
ibid. Rex ille, qui non audivit
2 Av. 3. audio, sed id quale sit &c.
3 Av. 112. sponsionem &c. repromissionis audire
3 Av. 127. in judicio suo audiet
ibid. cùm pro te rogantem audire &c.
ibid. qua Deum audire non possis

auditor, is

3 Pr. 10. non recipit probationem pravus auditor
Ep. 4. 27. ante subsellia auditorum

auditus *nomen*

1 Pr. 37. & auditum te ad preces &c.
6 Pr. 26. ut auditus improbi aures
6 Pr. 27. auditu aures, & aspectu oculi
1 Av. 12. intelligi juxta carnalem auditum

AVERSIO, IS

5 Pr. 82. non est conversio, sed aversio

AVERTO, IS

1 Pr. 3. munus &c. visionis avertere
3 Pr. 71. ut ab aliis pœnam damnationis avertat
6 Pr. 35. non dubium est, avertit oculos
ibid. etiam à nobis &c. pariter avertat
1 Av. 40. avertere ab eo proprietatem
1 Av. 42. avertere à proprietario Domino
3 Av. 13. à remedio peccatorum avertunt
3 Av. 56. avertere cunctos ab affectu

AUFERO, FERS

1 Pr. 3. indulgentiam &c. pietatis auferre
2 Pr. 20. malo homini auferre non possumus
4 Pr. 84. ne subsidium, ac stipem &c. auferret
5 Pr. 57. si possibilitas pateretur, auferrent
5 Pr. 60. in futuro totum filiis auferatur
6 Pr. 2. quippiam furto abstulit
6 Pr. 129. ablatus quippe erat &c. timor
6 Pr. 154. metus dono divinitatis ablatus
6 Pr. 164. aut ablata, aut immutata sunt
7 Pr. 25. cùm ablatam nobis juris nostri &c.
7 Pr. 143. abstulerũt &c. sordes virorũ molliũ &c.
7 Pr. 144. difficile tolli, nisi fuerit ablata
7 Pr. 145. dum peccata auferre cuperent
8 Pr. 47. quibus non auferant vitam
1 Av. 42. nobiscum auferre, atque asportare
2 Av. 71. ut possessionem &c. auferret
2 Av. 75. professio &c. non aufert debitum
3 Av. 40. quàm proprietatem his rerum auferre
3 Av. 41. religiosis filiis auferendo
3 Av. 123. totum secum auferunt
3 Av. 128. ut animæ tuæ auferas

ablatio, is

6 pr. 87. non facultatum ablatione

AUGEO, ES

1 Pr. 48. auctâ &c. humani generis multitudine
1 Pr. 64. ungues non auctos
5 Pr. 43. sibi augeri debitum velint?

Sæpè hoc numero
5 Pr. 61. ut ſubſtantiam ſuam augeat
Ep. 1. 14. divitias &c. per ipſum augeatis
Ep. 4. 7. in me religionem augere cupio
Ep. 6. 1. augere nos amorem bonorum
ibid. olim à me cæptæ, nuper à te auctæ
1 Av. 3. quantum auctum eſt populorum
1 Av. 11. quicqiq; augẽdis opibus &c. famulãtur
1 Av. 51. criminis, non augere divitias
2 Av. 75. non aufert debitum, ſed augit
3 Av. 4. pecunia, quæ talibus &c. augetur
3 Av. 60. ad augẽdã divinorũ verborũ autoritatẽ
3 Av. 131. cùm divitias &c. divitiis tuis auxeris
augmentum, ti
6 Pr. 121. augmentum illic criminum fuit
7 Pr. 40. utrumque ſceleris augmentum eſt
Ep. 3. 2. augmentum enim eſt reatus
3 Av. 116. augmẽtũ, & ſuper excellẽtẽ cumulum
AUGURIUM, II
6 Pr. 19. volantis penæ auguria quæruntur
AVIDIUS
4 Pr. 18. ignoſcendum eſt, ſi avidius expetit
aviditas, is
1 Pr. 20. aſſequendæ gloriæ aviditate
6 Pr. 124. rabida vini aviditate
avidus, a, um
4 Pr. 18. accuſantur etiam gulæ,& ventris avidi
AVICULA, LÆ
Ep. 4. 14. nunc avicula, nunc domina
AVIS, IS
1 Pr. 67. omnia avium &c. genera devoremus
6 Pr. 136. avibus, canibuſque laniata
2 Av. 42. Judæi carnes avium, nos corpus Dei
AULA, LÆ
2 Av. 83. aulas gemmis &c. expolitas
AURA, Æ
1 Pr. 3. auram captans, & ſaxa vitans
AURATUS, A, UM
3 Av. 127. auratis veſtibus circumfuſa &c.
aureus, a, um
1 Pr. 18. diſtenta aureis nummis (eſt
4 Pr. 4. Chriſtianũ vocabulũ quaſi aureũ decus-
1 Av. 29. graves metallo aureo ſaccos
2 Av. 83. aureas &c. ſanctorum domos
AURIS, IS
1 Pr. 36. apertas Dei aures
1 Pr. 37. aures tuas &c. clauſas eſſe
1 Pr. 38. precibus aures ſuas clauſit
ibid. aures &c. vel tribuere, vel negare
1 Pr. 56. cædi aures ſuas, Deus dicit
2 Pr. 6. aures in precibus paratas
ibid. divinas aures in precibus ſemper &c.
2 Pr. 7. in precibus juſtorum divinæ aures
ibid. paratæ Domini noſtri aures
3 Pr. 33. vel aures modeſtè prebeant
6 Pr. 26. ut auditus improbi aures
6 Pr. 27. & auditu aures, & aſpectu oculi
2 Av. 106. niſi aures ejus familiæ
3 Av. 85. apertas aures, aut videntes oculos
3 Av. 125. mentem obduras, aurem obſtruis
AURUM, I
1 Pr. 17. auri talenta non premerent
1 Pr. 27. crepantia auro textili indumenta
6 Pr. 166. aurum, quod pendimus &c.
1 Av. 11. qui fortaſſe aurum &c. non habent
ibid. aurum terræ ſemper infodiunt
1 Av. 55. propter auri, atque argenti famem
1 Av. 97. aurum da indigentibus
2 Av. 105. argenti, & auri ponderibus
3 Av. 80. argenti, & auri theſauros
4 Av. 44. ut auri alius plus haberet
4 Av. 46. premunt argenti, & auri &c. ſtrues
AUSTERITAS, IS
2 Av. 52. continentiæ auſteritate calcantes
auſterus, or
6 Pr. 150. nos plagis auſterioribus coercet
1 Av. 14. auſtera forſitan videtur ſententia
4 Av. 64. dura hæc forſitan, atque auſtera
ibid. dura hæc, & auſtera ſunt
4 Av. 65. ideo nil durum, atque auſterum
AUTHORITAS, *vide* AUCTORITAS
AVUS, I
Ep. 4. 15. & avorum gaudia contigerunt
Ep. 4. 20. quæ avos &c., cæpit agnoſcere
AUXILIUM, II
5 Pr. 60. ecce quæ ſunt auxilia
6 Pr. 154. ſacræ miſerationis auxilio
7 Pr. 67. quia ſine divinitatis auxilio &c.
7 Pr. 73. atque auxiliis ſuperbiremus
7 Pr. 93. etiam cum barbarorum auxiliis
Ep. 1. 9. propinquorum meorum eſſet auxilium
3 Av. 75. nec dedignabatur auxilium
BABYLONIUS
1 Av. 94. Babylonium regem &c. admonuiſſe
BACAUDA
5 Pr. 32. vel ad Gothos, vel ad Bacaudas
5 Pr. 34. de Bacaudis nunc mihi ſermo
5 Pr. 35. Bacaudæ facti ſunt
5 Pr. 37. qui adhuc Bacaudæ non ſunt
BACCHÆ, ARUM
7 Pr. 110. quaſi in morem baccharum
BACCHATIO, IS
6 Pr. 120. clamoribus rabidi, bacchatione furioſi
bacchor, aris
6 Pr. 34. qui bacchantur in circis
6 Pr. 116. vox morientium, voxq; bacchantium
6 Pr. 158. in circis plebs tota bacchatur
BAPTISMA, & BAPTISMUS
3 Pr. 15. ſancti baptiſmatis gratiam
6 Pr. 52. quæ eſt in baptiſmo ſalutari
6 Pr. 53. ſpectacula poſt baptiſmum ſequeris
2 Av. 42. per baptiſma introimus in regnum
BARATHRUM, I
7 Pr. 14. baratrho ſordidiſſimæ colluvionis
1 Av. 73. in barathro libidinum commorantes
BARBARICUS, A, UM
5 Pr. 31. induviarum barbaricarum fœtore
Barbarus, *adiect.*
1 Pr. 54. inter gentes barbaras protexit
2 Pr. 23. in cauſa, & unius hominis, & barbari
5 Pr. 10. qui gentium barbararum ſunt
5 Pr. 11. barbari quippe homines &c.
5 Pr. 30. apud Romanos barbarã inhumanitatem
5 Pr. 85. ſimile apud barbaros Gothos?
6 Pr. 88. barbaræ gentes non coinquinantur
6 Pr. 110. inundarunt Gallias gentes barbaræ

6 Pr. 112. ingressis barbaris gentibus terram illam
7 Pr. 51. omnes ferè barbaræ gentes
7 Pr. 62. & in medio barbararum gentium
7 Pr. 77. nomine barbaram, ditione Romanam
7 Pr. 118. de barbaris, aut feris gentibus
7 Pr. 130. & certè barbari elatione tumidi
ibid. si luxuriasset gens barbara
8 Pr. 46. atque barbari sacrilegorum coitus
1 Av. 97. & nationes barbaras indigentibus
2 Av. 100. ac barbaras gentes innititur

babarus, *subst.*

3 Pr. 4. melior &c. barbarorum conditio
4 Pr. 63. cur vinci à barbaris patitur?
4 Pr. 66. quòd meliores barbaris sumus
ibid. an meliores simus barbaris
4 Pr. 67. barbarorum impuritatibus facimus
4 Pr. 69. barbaris esse deteriores dicamur
4 Pr. 70. non multò etiam meliores barbaris

sæpe hoc numero

4 Pr. 71. magis reos esse, quàm barbaros
ibid. aut quomodo, aut quibus barbaris
4 Pr. 72. criminosioris vitæ &c. quàm barbaros
4 Pr. 74. vitam barbarorũ, atque nostrorũ studia
4 Pr. 75. injusti sunt barbari, & nos hoc sumus

sæpissimè hoc numero

4 Pr. 77. mala etiam barbari agunt

sæpè hoc numero

4 Pr. 78. barbarorum vita vitiosa
4 Pr. 79. si hoc barbari ita credunt
4 Pr. 80. quid mirum, barbaros fallere?
4 Pr. 81. de paganis barbaris priùs diximus
5 Pr. 20. aut barbaris comparamus
ibid. fœditate vitæ barbaris turpiores
5 Pr. 21. ipsæ quondam hæreses barbarorum
ibid. populi barbarorum hæretici &c.
5 Pr. 23. omnes se ferè barbari &c.
5 Pr. 25. quàm alienum à barbaris
5 Pr. 30. apud barbaros Romanam humanitatem
5 Pr. 31. in barbaris pati cultum dissimilem
5 Pr. 32. ubique dominantes barbaros
5 Pr. 33. ad barbaros non confugiunt
ibid. barbari tamen esse coguntur
5 Pr. 36. inciperent esse quasi barbari
5 Pr. 54. hæc inter Gothos barbari tolerent
5 Pr. 55. vitam &c. agere cum barbaris
5 Pr. 67. si nos barbari capiunt
6 Pr. 13. deteriores nos &c. quàm barbaros
6 Pr. 59. quid simile, apud barbaros
6 Pr. 67. in barbarorum jure esse cœperunt
6 Pr. 113. circũsŭabãt armis &c. populi barbarorũ
6 Pr. 118. licèt à barbaris eversi essent
6 Pr. 130. itaque barbaris penè in conspectu &c.
6 Pr. 165. illis solvebant populi barbarorum
ibid. nos vectigales barbaris sumus
6 Pr. 166. pro hoc gratias barbaris agimus
6 Pr. 168. nobiscum barbari agunt
7 Pr. 23. deteriores nos putes barbaris
7 Pr. 25. optimam partem barbaris dederit
7 Pr. 43. traditi à Deo barbaris fuerint
ibid. etiam inter barbaros non relinquunt
7 Pr. 44. inter impudicos barbaros vivat
7 Pr. 45. inter pudicos barbaros impudici
ibid. offẽdũtur barbari impuritatibus nostris
7 Pr. 46. à Rõanis admittitur, & à barbaris vidi-
ibid. meliores nos putãt, quã barbaros (catur
7 Pr. 47. à Deo barbaris datæ sunt.
ibid. nunc mundent barbari castitate
7 Pr. 48. aliis quibuslibet barbaris tradidisset
ibid. idest pudicis barbaris traderentur
7 Pr. 50. nunquid non erãt &c. barbari fortiores?
7 Pr. 56. adversùm innumera barbarorum millia
7 Pr. 69. illudentes sibi barbaros cerneret
7 Pr. 70. in ergastulo barbarorum &c. consũptus
7 Pr. 93. etiam cum barbarorum auxiliis
7 Pr. 94. ire barbari compelluntur inviti
7 Pr. 111. eversionem tandem à barbaris &c.
7 Pr. 136. hæc admisisse, barbaros horruisse
7 Pr. 143. barbari ad emendandam &c. labem
7 Pr. 149. at non barbari, quoniam Romani &c.
7 Pr. 150. castitatem in barbaris cernimus
7 Pr. 152. in quibus barbari esse cœperunt
8 Pr. 49. si nunc barbaros illi perferunt
ibid. in illis barbaros pertulerunt
Ep. 1. 7. uxoribus barbarorum &c. manus subdit

barbaries, ei

4 Pr. 86. paganicam barbariem pejerare

BEATIOR, ISSIMUS

1 Pr. 13. nulli enim beatiores sunt
1 Pr. 14. nulli beatiores sunt
1 Pr. 15. cunctis beatiores sunt
4 Pr. 57. beatissimus Propheta ei debere se &c.
4 Pr. 64. beatissimosque esse pateretur
4 Pr. 99. David beatissimi edocemur exemplo
6 Pr. 6. beatissimus quoque Paulus &c.
1 Av. 83. beatissimi Danielis consilium
2 Av. 83. hæc præclara, ac beatissima
3 Av. 65. participem se beati faciat exempli

beatitudo, nis

1 Pr. 21. beatitudinis futuræ præmia
1 Pr. 66. spem &c. beatitudinis possiderent
6 Pr. 96. rerum jucundarum beatitudine
Ep. 4. 15. & beatitudine perfruendi
1 Av. 2. primitivæ plebis tuæ beatitudo
1 Av. 30. sed beatitudine sempiterna
1 Av. 34. ad conquirendam sibi beatitudinem
1 Av. 50. vitæ beatitudo perpetua
2 Av. 83. beatitudinem &c. bonis divitem
2 Av. 89. demus ad emendam beatitudinem
2 Av. 124. beatitudo spirituum non interpolatur
3 Av. 71. bonis suis præparavit beatitudinem
3 Av. 74. pauper beatitudinem emit &c.
3 Av. 97. beatitudini suæ præstet
3 Av. 117. solus beatitudinem fugias
4 Av. 38. beatitudinem aliis &c. emere
4 Av. 65. quãtalibet pro sempiterna beatitudine

beatiùs

3 Av. 32. beatiùs postquam habuerint

beatus, a, um

1 Pr. 1. plerumque &c. malos beatos esse
1 Pr. 10. doleant, non beatos esse
1 Pr. 12. non sunt divites, ac beati
ibid. esse aliud, quàm beati
1 Pr. 13. sunt &c. conscientia sua beati
1 Pr. 14. beati esse dicendi sunt
1 Pr. 15. iuxta opinionem &c. beati sunt
ibid. re tamen ipsa beati non sunt

1 Pr. 20. in catenis, atque ſuppliciis beatum
1 Pr. 21. unquam vir bonus, niſi beatus
2 Pr. 7. quam beati eſſemus omnes
3 Pr. 7. alter miſer, alter beatur
4 Pr. 64. qui tam perditos beatos eſſe pateretur
4 Pr. 88. audiat beatum Apoſtolum Paulum
4 Pr. 106. etiam beatus Apoſtolus Petrus
6 Pr. 7. beatam fore Eccleſiam judicemus
6 Pr. 8. quomodo beatam non arbitremur
6 Pr. 47. ſperare ſe ſpem beatam
7 Pr. 117. de quibus beatus Apoſtolus Paulus
7 Pr. 118. nunquid hoc beatus Apoſtolus &c.
Ep. 1. 13. in illas beatas, ac ſempiternas &c.
Ep. 8. 1. ſanctorum, ac beatorum pignorum
Ep. 9. 28. beati Evangeliſtæ &c. exemplum
3 Av. 27. beatus ille, qui ſuos &c.
ibid. beatorum fructuum parat &c.
3 Av. 88. fructum beatæ æternitatis amittit
3 Av. 96. ut ſemper beati eſſe poſſetis
3 Av. 117. qui cùm beatus eſſe valeat
3 Av. 118. ut locuples, ac beatus ſis
3 Av. 135. quàm ſibi, ut ſit beatus
4 Av. 1. cultrix beatæ ſpei
4 Av. 58. ſemper in Cruce poſiti beati

BELGA, Æ

7 Pr. 77. primùm arſit regio Belgarum

BELLICOSUS, A, UM

7 Pr. 68. manus, quas bellicoſas putabat

bello, as

7 Pr. 93. etiam bellando contriverant

bellum, i

1 Pr. 63. ingreditur Eremum ſine bello
6 Pr. 111. per fluctus bella cæperunt
6 Pr. 116. plebis &c. quæ cadebat in bello
6 Pr. 157. bellum ſanctum indicimus
7 Pr. 55. vetatur multos ad bellum ducere
7 Pr. 56. de patrato divinitus belli opere
7 Pr. 64. probavit hoc bello proximo
7 Pr. 71. ante bellum in oratione
ibid. ad bellum de oratione ſurrexit
7 Pr. 93. poſt experimenta belli diu parati
Ep. 4. 23. inter Romanos, Sabinoſque bellum
ibid. nec Romanus memor eſſe belli

belluinus, a, um

5 Pr. 77. belluina imprudentia deviaſſe

BENADAB

7 Pr. 54. Benadab Regem Syriæ, cui &c.

BENE

1 Pr. 10. ſtudium bene ſuccedere
2 Pr. 37. & bene pro conſcientia bonæ &c.
3 Pr. 1. bene ſe res habet, jacta ſunt fundãenta
5 Pr. 3. nec lex contra te bene præcipiendo
5 Pr. 9. nos tantummodo bene legimus

ſæpe hoc numero

5 Pr. 17. ſcientes bona, non bene agimus
5 Pr. 78. ſe promiſerint bene victuros
6 Pr. 16. quæ mala ſunt bene fiant
6 Pr. 20. bene annos poſſe procedere
6 Pr. 108. beneficiis Dei non bene utimur
1 Av. 39. divinis beneficiis bene uti
1 Av. 46. bene itaque poſuit, & dandi &c.
1 Av. 48. bene utendo faciant ſempiternas
1 Av. 49. bonis a Deo datis non bene uti
1 Av. 56. ut divitiis bene nolunt
1 Av. 57. bene cùm dixiſſet, theſuarizatis
1 Av. 61. niſi in vita bene agere?
ibid. rebus a Deo traditis bene uti
1 Av. 64. in obitu bene cuncta diſpenſet
3 Av. 20. quam bene alii poſt te vivant
3 Av. 21. quam bene ſcilicet hæres &c.
3 Av. 22. & pranſus bene eructarit
3 Av. 47. ſervos non bene de ſe meritos
3 Av. 51. verum eſt, & bene arbitramini
3 Av. 78. hæres ſuus bene epulabatur
3 Av. 117. ut ſolus tibi bene eſſe nolis

BENEDICO, IS

1 Pr. 51. generationi hominum benedixiſſet

benedictio, is

1 Pr. 51. benedictio ipſa generaſſet
Ep. 4. 16. pleni benedictione divina
3 Av. 108. benedictionem metere non poſſe

ſæpius hoc numero

benedictus, a, um

Ep. 5. 2. benedictus itaque Dominus Deus

BENEFACIO, IS

3 Pr. 51. aut perſequentibus benefaciant

beneficium, ii

1 Pr. 2. de beneficiis Dei diſſerens
1 Pr. 69. ut beneficii Dei detrahant
2 Pr. 15. beneficiũ ipſius adimpletionis oſtendit
3 Pr. 73. pereunt in talibus beneficia naturæ
4 Pr. 19. quod beneficiis illius &c. perfrueris
4 Pr. 56. majoris pretii eſt beneficium
4 Pr. 59. agnoſcentes dona ſua, ac beneficia
5 Pr. 52. ad communionem beneficii humiles
6 Pr. 41. homini beneficium largienti
6 Pr. 43. Chriſto pro beneficiis ſuis &c.
6 Pr. 78. miſeriæ eſt beneficium, non diſciplinę
6 Pr. 107. quaſi verò beneficium datæ pacis
6 Pr. 108. beneficiis Dei non bene utimur
6 Pr. 151. & quos &c. beneficia ſubmittunt
6 Pr. 154. beneficia, quæ ab eo accepimus
6 Pr. 158. pro recentibus beneficiis Dei
6 Pr. 159. nos beneficiis vocat ad probitatem
ibid. beneficiis provocat ad compunctionem
6 Pr. 160. quantum ab eo beneficii accepimus
7 Pr. 27. abundantiſſimâ beneficiorum dote
7 Pr. 58. cujus hoc beneficiis &c. debeamus
7 Pr. 61. beneficiorum gratiam derogamus
7 Pr. 139. tantum eis &c. dat beneficii
8 Pr. 48. hominum fuerunt hæc beneficia
1 Av. 39. divinis beneficiis bene uti
1 Av. 40. beneficio, ac largitate tribuatur
1 Av. 87. beneficium in his, quæ dederit
1 Av. 91. inter præcipua Dei beneficia
2 Av. 5. ut de beneficiis generalibus dicam
3 Av. 35. repenſantes beneficiis ſacris
4 Av. 28. beneficiis illius impares ſumus
4 Av. 29. beneficiorum fœnore non gravatus
ibid. reſpondere beneficiis minùs poſſumus

beneficus, a, um

1 Av. 40. oblitus ſcilicet hominis benefici

BENEMEREOR, IS

6 Pr. 42. qui benemerenti convicium faciat

benemeritus, a, um

4 Pr. 57. Sanctis, & benemeritis præſtitiſſet

7 Pr.

1 Av. 61. in extremis bonis viaticum &c.
2 Av. 3. sunt tamen perennia bona
2 Av. 16. bona sua crescere malis
2 Av. 31. partem bonorum omnium mediam
2 Av. 83. ineffabilibus bonis divitem
2 Av. 84. ad obtinenda hæc bona &c.
2 Av. 90. post tamen perennia bona
2 Av. 110. bona & putantur, & appellantur
ibid. nomine præsentium bonorum
2 Av. 121. extorrem bonorum omnium fieri
3 Av. 18. aut summum bonum invenies
3 Av. 66. bona vestra vel ipsi hæreditare &c.
3 Av. 68. dum patris bonis affluunt
3 Av. 69. bona relicta cupiat
3 Av. 71. bonis suis aliis præparavit
3 Av. 79. bonis omnibus alienari
3 Av. 97. pro bonis operibus perennia bona
3 Av. 98. bona æterna futura non credere
3 Av. 110. habes recipiendorum bonorum &c.
3 Av. 117. habere possit delicias summi boni
3 Av. 119. vel bona assequi velis
ibid. ut bona æterna non emas
3 Av. 128. bona erogare mendicis
4 Av. 10. si aliqua ante exitum bona fecit
4 Av. 36. pro bonis bona immortalia
ibid. nec bonis cœlestibus flecteris
4 Av. 43. forsitan bonis corporalibus
4 Av. 60. refertam bonis immortalibus domum

bonus, a, um

1 Pr. 1. utpote nec bonos custodiens
ibid. bonos plerumque miseros
1 Pr. 9. nec tueatur bonos
ibid. bonos quippe, &c. in paupertate
ibid. bonos in infirmitate
sæpius hoc numero
1 Pr. 21. unquam bonus, nisi beatus
1 Pr. 29. boni omnia mala passi sunt
1 Pr. 37. nec pro bonis præsentibus supplicamus
1 Pr. 50. nam & dum servat bonos &c.
1 Pr. 57. bonorum foventur officio
2 Pr. 1. mali prævalent, affliguntur boni
sæpe hoc numero
2 Pr. 4. bonos ab eo considerari
2 Pr. 8. contemplantur malos, & bonos
2 Pr. 9. boni quippe aspiciūtur, ut cōservētur
2 Pr. 10. bonos ad salutem
2 Pr. 32. de filiis duobus tam bonus Pater
2 Pr. 37. pro conscientia bonæ causæ
ibid. bonæ causæ, &c. suffragium tribuitur
3 Pr. 4. sors bonorum durior, quam malorum
3 Pr. 19. bonos nos, & sanctos esse, credamus
3 Pr. 24. aliquid horum bonâ fide implerent
3 Pr. 35. boni scilicet Domini bonus famulus
3 Pr. 49. qui bona fide fugeret adulterium
3 Pr. 71. tam bonum se aliquis esse credat
3 Pr. 72. suffragio paucorum bonorum
3 Pr. 73. liberari &c. à paucissimis bonis possint
4 Pr. 7. opitulari nobis &c. nomen bonū possit
ibid. sine operibus boni posse prodesse
4 Pr. 8. actus bonos &c. fidei quasi testes esse
ibid. Christianus nisi opera bona fecerit
4 Pr. 9. quia sine operibus bonis nihil sibi &c.
4 Pr. 11. mali servi, & boni domini
4 Pr. 12. quomodo boni domini?
4 Pr. 37. boni locum habere non possunt
ibid. qui sunt in illo, aut qui boni sunt
4 Pr. 38. si bonus &c. quasi malus spernitur
ibid. si malus, quasi bonus honoratur
4 Pr. 52. omnis in nos rerum bonarum amor
ibid. ex illius bono amore descenderit
4 Pr. 54. filium bonum occidisset
4 Pr. 59. pro Domino tam bono facere cōveniret
4 Pr. 73. quod lex bona est, nostrum non est
sæpe hoc numero
4 Pr. 94. quod ajunt, se bona discere
ibid. si enim bona discerent, boni essent
4 Pr. 95. quomodo enim bonus magister est
4 Pr. 98. ad omne autem opus bonum &c..
4 Pr. 105. fidem haberes bonorum Christianorum
5 Pr. 1. da mores bonos
5 Pr. 2. & legem tibi bonam fecisti
5 Pr. 14. sed bono animo errant
5 Pr. 27. cum tot sint, qui bonos vastant
5 Pr. 28. tanta est raritas bonorum
5 Pr. 88. disce vel à pagano &c. virum bonum
6 Pr. 5. malorum numerus, qui bonorum?
ibid. quā dissimilis &c. populus christianus
6 Pr. 10. illorum æmulatio, quæ bonorum
ibid. sicut boni optant cunctos &c.
6 Pr. 11. hæc bonorum gloria est
ibid. si quis vult esse sapiens, sit bonus
ibid. nemo verè sapiens, nisi verè bonus
6 Pr. 42. probo, ac bono Domino malum cogitat
6 Pr. 47. sperare spem beatam bonis operibus
6 Pr. 48. ubi populus boni operis
6 Pr. 106. divitem bonis omnibus tranquillitatē
6 Pr. 108. facimus rem operum bonorum
6 Pr. 109. quæ Deus bona fecit facimus mala
6 Pr. 148. bonus Dñs quasi indulgētissimus Pater
6 Pr. 156. operum bonorum victimas cædimus
6 Pr. 159. bona præstat, ut boni simus
6 Pr. 161. quæ &c. spes bonæ frugis est
7 Pr. 36. mala institutio depravat bonos
ibid. quàm bona emendat malos
7 Pr. 37. boni, atque honesti patresfamilias
ibid. famulos bonos facere non possint
7 Pr. 44. præstare convenit, ut sit bonus
7 Pr. 135. & usum bonorum possiderent
7 Pr. 137. id agit, ut ipse bonus sit
7 Pr. 144. ò pie Domine, ò Salvator bone
8 Pr. 32. cùm etiam Domini boni &c.
Ep. 1. 1. nescio, bonum, an malum
Ep. 1. 15. si quid in ipso est bonæ indolis
Ep. 4. 7. quia etiam in bona causa
Ep. 4. 10. bonos judices habemus
Ep. 6. 1. boni in bonis studiis
ibid. amorem bonorum amicorum
Ep. 7. 1. melius semper bonis interpretatoribus
Ep. 9. 21. fructum boni operis commendare
1 Av. 12. aut omnes boni Cœlo locant
1 Av. 18. sensus sunt affectuum bonorum
1 Av. 34. bonis operibus in æterna convertant
1 Av. 42. cur non bonâ fide &c.
1 Av. 47. in voluntate operum bonorum
ibid. propter bona tantum opera
1 Av. 48. in voluntate operum bonorum

ibid.

ibid. ut bona operatione ſint divites
ibid. in bonis operibus collocantes
1 Av. 66. non bonis ſpebus innititur
1 Av. 67. non quia bonus , ſed quia dives
1 Av. 108. ſolam bonorum operum largitatem
2 Av. 16. ideo ego apprimè bonus &c.
2 Av. 57. bonorum oleum non habentes
3 Av. 5. ut bono opere diteſcant
3 Av. 9. ſi tamen bonis , ſi tamen ſanctis
3 Av. 18. niſi ſola bona conſcientia
ibid. quod proximum eſt bonæ vitæ
3 Av. 37. plus , ac bonus Dominus
3 Av. 48. hoc tam bonæ voluntatis &c.
3 Av. 49. malas res bono animo à ſe fieri
3 Av. 50. bono dehonorari animo
3 Av. 51. ut comparandos bonis filiis
3 Av. 89. nec bonorum ſenſus &c. pertineret
3 Av. 97. judicandum à Deo de operibus bonis
ibid. pro bonis operibus perrennia bona
4 Av. 8. niſi bono fine claudatur
4 Av. 9. de bono opere nihil nimis eſt
4 Av. 11. ſi bonis operibus parum ſtudui
4 Av. 49. cupis videre dies bonos
4 Av. 69. lex bona eſt , ſed mores mali
ibid. ex eo quod lex bona præcipit
4 Av. 70. quando bonus quis eſſe cæperit

BRACHIUM , II

7 Pr. 68. retorta brachia tergo gereret

BREVI , *adv.*

2 Av. 39. ut alios relinquatis vel brevi divites
3 Av. 43. vel brevi divitem credere
3 Av. 84. amor eſt , qui brevi conſulit

brevis , e

1 Pr. 18. veſtem hirtam , ac brevem
7 Pr. 69. breve remedium malorum eſſet
Ep. 1. 11. aliis ob brevia , atque terrena
Ep. 8. 1. ſtylo breves , doctrinâ uberes
1 Av. 8. hæredibus breve gaudium
1 Av. 30. ſcripto brevia , ſed &c. ſempiterna
2 Av. 37. brevem, atque umbratilem voluptatem
2 Av. 63. ad breve tempus utuntur homines
2 Av. 113. in brevibus meticuloſi
3 Av. 16. decurſo &c. vitæ brevi ſpatio
3 Av. 71. aliis voluptatem brevem &c.
3 Av. 84. hac caducâ , & brevi vitâ

brevitas, is

2 Av. 81. cogitantes &c. rerum brevitatem

breviter

1 Pr. 24. reſpondeo breviter , quia &c.
2 Av. 37. quàm breviter miſſus à Deo

BUCCINA , Æ

1 Pr. 65. buccinarum cœleſtium ſonos

BULLIO , IS

7 Pr. 78. ſicut in aheno ſanginem bullientem

BUSTUM , I

6 Pr. 133. cùm omnis civitas buſtum eſſet
6 Pr. 143. an ſuper buſta , & cineres

BYSSUS , I

3 Av. 70. purpurâ induebatur , & byſſo
4 Av. 46. induuntur purpurâ , & byſſo

CACHINNUS , I

8 Pr. 45. flagitiorum hominum cachinnis

CADAVER , IS

6 Pr. 136. utriuſque ſexus cadavera nuda

CADO , IS

4 Pr. 54. aliquid injuſtum cadere
4 Pr. 83. ad hoc res cecidit , ut &c.
5 Pr. 74. ſignum cadere , aut apparere
6 Pr. 31. verè in eos &c. peculiariter cadat
6 Pr. 116. plebis , quæ cadebat in bello
7 Pr. 52. nobis in confuſionem caderet
7 Pr. 53. viduâ opitulante , ceciderunt
7 Pr. 89. etiam in nos hoc cadat

caducus , a , um

1 Av. 2. caducas rerum &c. facultates
1 Av. 31. non pereuntia , non caduca
1 Av. 34. quia pecunia caduca res eſt
ibid. ſibi conferant bona caduca
ibid. quæ naturaliter caduca ſunt
2 Av. 6. & caducæ iſtius converſationis
3 Av. 84. in hac caduca , & brevi vita
3 Av. 115. non erit fragilis , & caduca poſſeſſio

CÆCITAS , IS

1 Pr. 19. inſania &c. aut quæ cæcitas
5 Pr. 70. & ò quanta &c. mentium cæcitas!
6 Pr. 130. potiùs peccatorum cæcitas fuit
8 Pr. 4. ò humanæ inſipientiæ cæcitatem!
3 Av. 96. ò cæcitas , ò inſania !

cæco , as

1 Pr. 57. cæcantur improbi , ſolvantur probi

cæcus , a , um

4 Pr. 62. ò cæcã imprudentiam , ò ſacrilegã &c.
5 Pr. 85. cæcus quidem factus eſt
5 Pr. 89. pravæ , & cæcæ mentis improbitas
4 Av. 49. relinque claudis , relinque cæcis

CÆDES , IS

1 Pr. 44. nihil ſe de fratris cæde ſcire

cædo , is

1 Pr. 56. cædi aures ſuas Deus dicit (bantur
1 Pr. 84. cũ cæderentur ſæpiſſimè , non emenda-
3 Pr. 33. ut cædenti maxillam præbeat alteram
ibid. ſed quando cædendo ſuperaverit
3 Pr. 51. qui maxillas cædentibus præbeant
3 Pr. 59. aut cædatur , aut propellatur
4 Pr. 11. quid miraris ergo , ſi cædimur
4 Pr. 12. ingratum nobis eſſe , quod cædimur
4 Pr. 16. ab oñibus cędũtur, ab oñibus cõterũtur
4 Pr. 83 per Chriſtum , quia cædo illum
5 Pr. 17. miremur , quod multis cædimur
6 Pr. 41. aut blandientem conviciis cædat
6 Pr. 147. graviter plagis cœleſtibus cæſam
6 Pr. 154. Reipublicæ membra cæduntur
6 Pr. 156. operum bonorum victimas cædimus
7 Pr. 60. & ſilvis , quod ligna cædimus
7 Pr. 88. ut dum pars clade cæditur
8 Pr. 34. ſi ſervos quiſpiam cædat
ibid. nos in ſervorum cædit injuria
8 Pr. 45. quaſi taureis cædebatur

CELO , AS

Ep. 9. 22. atque ad celandum ſufficere hæc &c.

CŒLUM , I

1 Pr. 34. ad Cœlum quotidie manus tendimus
1 Pr. 51. loquitur ad Abrahã Dominus de Cœlo
1 Pr. 56. à terra aſcendit ad Cęlum
1 Pr. 59. gehennam miſit è Cęlo
1 Pr. 65. unam Cœli , ac terræ ſcholam

1 Pr.

7 Pr. 130. certè barbari elatione tumidi
7 Pr. 131. certè ob ea continentiſſimi
7 Pr. 133. certè familiariter etiam hoc &c.
ibid. certè hæc apud Romanos
8 Pr. 5. certè ſi illuſtriorem quempiam
8 Pr. 19. certè nobiliſſimæ quæque
8 Pr. 20. certè eſt quod patimur
Ep. 4. 25. certè etiamſi juſtas ſuccenſendi &c.
Ep. 4. 29. certè illic miſericordia valuit
Ep. 4. 30. certè nec cauſa illic juſtior
Ep. 8. 4. certè vel poſt omnia &c.
Ep. 9. 10. majorem, aut certè non minorem
1 Av. 78. certè nihil tentare perditio
2 Av. 56. non ſufficere certè ſcio
2 Av. 74. aut certè minus debere
2 Av. 78. vel certè utilitatis gratia faciat
3 Av. 27. vel certè &c. Deo dediti
3 Av. 31. certè etiam ſi qui non penitus &c.
ibid. aut certè uſufructuarii &c.
3 Av. 44. certè non improbæ ſervitutis
3 Av. 72. certè tanto amore dilexerat
3 Av. 118. certè vel hoc promerearis
ſæpe hoc numero
4 Av. 9. certè plus multò eſſe faciendum
4 Av. 23. vel certè amore compelli

certò

Ep. 1. 8. non mereri me, certò ſcio

CERTO, AS

1 Pr. 73. cum duobus lite certantibus
7 Pr. 109. alios impuritate certantes
Ep. 4. 4. & certare mutuò faciat

CERTUS, A, UM

1 Pr. 51. certa quædam, & majora ſufficiunt
3 Pr. 23. ne illos quidem implere certum eſt
3 Pr. 67. quod utrique certum eſt convenire
4 Pr. 12. quòd cedimur, ſatis certus ſum
4 Pr. 29. intra certum conjugii numerum
4 Pr. 33. malos eſſe ſervos &c. certum eſt
5 Pr. 13. injuriam &c. facere, certi ſumus
6 Pr. 16. certum eſt, & præclara eſt &c.
6 Pr. 37. qui odiſſe Deum &c. certi ſumus
7 Pr. 132. temperatiſſimos fuiſſe &c. eſt certum
1 Av. 16. certis rerum impedimentis
1 Av. 68. prodeſſe enim &c. certum eſt
2 Av. 18. quis &c. de Dei judicio ſatis certus
2 Av. 68. intra certum habendi limitem
2 Av. 92. ſi fides certa non fuerit
3 Av. 60. ex Domini certum eſt conſtare &c.
3 Av. 67. & conjunctiſſima ſatis certum eſt
3 Av. 97. judicandus à Deo &c. certus ſit
3 Av. 128. eſt certè ratio
3 Av. 130. ſcio, ac ſatis certus ſum
4 Av. 2. certi profectò ſumus
4 Av. 13. exiens quis &c. certum merebitur &c.
4 Av. 39. quia profutura &c. certus es
4 Av. 64. dura hæc &c. ſcio, & ſatis certus ſum

certiſſimus, a, um

4 Pr. 46. certiſſima ergo ratio eſt

CESSATIO, NIS

2 Pr. 17. ſine ceſſatione nobiſcum eſt
4 Pr. 19. ſine ceſſatione perfrueris
6 Pr. 37. quin ſine ceſſatione faciamus
6 Pr. 168. ut ſine ceſſatione ſolvamus
7 Pr. 116. ſine ceſſatione, ſine termino
8 Pr. 42. iſti ſine ceſſatione cum Chriſto

ceſſo, as

3 Pr. 70. nunquā omnino feciſſe, facere ceſſaſſe
4 Pr. 4. iñumerabiles populi ceſſātibus meritis
4 Pr. 10. tamen à malo opere non ceſſant
6 Pr. 70. ludicra autem eſſe ceſſaverunt
6 Pr. 75. Romana &c. aliquando ceſſaret
6 Pr. 86. necdum nugaces eſſe ceſſamus
6 Pr. 110. hoſtili ſaltem depopulatione ceſſarit
6 Pr. 112. vel metu vitia ceſſarunt
6 Pr. 132. aut unquam eſſe ceſſabunt
7 Pr. 135. nec poſt Evangelia ceſſavit
1 Av. 65. peccat quando ceſſaverit

CHARITAS, IS

2 Pr. 18. in contemptū &c. vertimus charitatem
4 Pr. 51. niſi futuræ ſobolis charitate lætantur?
4 Pr. 59. commendare voluit omnibus charitatē
5 Pr. 14. perfectam Dei exiſtimant charitatem
5 Pr. 22. ut de affectu, & charitate dicam
5 Pr. 23. quis vicino exibet charitatem?
5 Pr. 24. qui ſolvit charitati
Ep. 1. 4. diſplicere ego charitati &c. poſſim
Ep. 1. 11. etiam excellentioris eſt charitatis
Ep. 4. 4. charitas quippe mutua facit
Ep. 4. 5. correctio reddat mutuæ charitati
Ep. 4. 18. ad veſtrorum revocat charitatem
Ep. 4. 19. veſtra charitas deprecatur
Ep. 4. 33. ſed ratione, & officio charitatis
Ep. 6. 1. charitatis olim a me cęptæ
Ep. 7. 6. abundantioris charitatis rem
1 Av. 25. ſi charitatem menti extorqueamus
2 Av. 36. tunc gladium &c. nunc charitatem
3 Av. 10. captivas manus vinculis charitatis
3 Av. 12. quidquid divinæ prætulerit charitati
3 Av. 27. cujus charitas chriſti cultus eſt

carus, ior, iſſimus

3 Pr. 55. omnes nobis invicem cari ſimus
5 Pr. 83. & pignoribus cariſſimis prætulerunt
5 Pr. 85. quis cari ſui mucrone jugulatur?
5 Pr. 88. cur rapacitate nil carius?
Ep. 4. 8. indulgete affectus cariſſimi
Ep. 4. 16. pleni pignoribus cariſſimis
Ep. 4. 23. & interventus carorum pignorum
Ep. 4. 25. Parentes cariſſimi pro ſe rogant
Ep. 4. 30. nec perſona carior, nec &c.
3 Av. 23. quamvis cariſſimum pignus
3 Av. 54. dico caros, & individuos
3 Av. 55. numquid carius inveniri?
3 Av. 56. cariſſimas eſſe &c. animas
3 Av. 57. caras vobis debere eſſe dicit
3 Av. 101. tunc, cariſſime, hæres eſto
3 Av. 102. huic cariſſimo, ac devinctiſſimo
3 Av. 122. nullum judices cariorem

CHARYBDIS, IS

5 Pr. 86. Nautæ charybdis voracitate

CHORUS, I

4 Av. 37. de converſorum venerabili choro

CHRISMA, TIS

3 Pr. 15. divini chriſmatis unctionem
ibid. cùm poſt chriſma eccleſiaſticum &c.

CHRISTUS, I

1 Pr. 25. homines Chriſto dediti

1 Pr. 26. ob infirmitatem Christo non placuit
1 Pr. 33. quæ vel causa Christum colendi
1 Pr. 38. Christum vel tribuere , vel negare
2 Pr. 25. & aspici te à Christo semper intellige
3 Pr. 2. firma hæc per Dominũ JesũChristũ esse
3 Pr. 12. hominem fideliter Christo credere
3 Pr. 26. ut Christi esset imitator
sæpiùs hoc numero
3 Pr. 27. cùm ille Christum sic imitatus sit
3 Pr. 29. ut pro Christo perferamus
3 Pr. 31. jubet Christus , ne litigemus (tus
3 Pr. 35. fideliter pręceptaChristi fuerit execu-
4 Pr. 2. fideliter Christum credere
sæpiùs hoc numero
4 Pr. 7. quòd Christi mandata contemnimus
4 Pr. 36. in christiano populo honor Christi est
4 Pr. 56. probavit Christus , quantum &c.
4 Pr. 73. lex enim bona est muneris Christi
4 Pr. 81. Christi nomen in ore habeat
sæpe hoc numero
4 Pr. 82. se jurant per Christum , esse facturos
sæpe hoc numero
4 Pr. 83. per Christum , quia tollo illud
sæpe hoc numero
4 Pr. 85. juravi , inquit , per Christum
ibid. etiam interposito Christi nomine
4 Pr. 86. in quo injuriam Christo faciunt
sæpe hoc numero
4 Pr. 87. quàm nos per Christum ?
ibid. Jovis nomen ludificare , quam Christi ?
4 Pr. 89. qui igitur sine lege Christi ?
4 Pr. 91. opprobrium Christi esse videamur
4 Pr. 92. afferunt Christi esse cultores
4 Pr. 93. Christum sequuntur , & rapiunt
ibid. in nobis Christus patitur opprobrium
4 Pr. 94. quales sunt , qui Christum colunt
4 Pr. 95. si Christus sancta docuisset
ibid. Christi intelligere doctrinam
4 Pr. 105. Christum jam agnovisti
5 Pr. 90. ne abdiceris a Christo
ibid. repudia te , ut recipiaris a Christo
6 Pr. 1. Christi amore cõscripta ob Christũ &c.
6 Pr. 40. Christo (o amentia monstruosa) &c.
ibid. Christo circenses offerimus
6 Pr. 43. Christo circenses offerimus
sæpe hoc numero
6 Pr. 46. iis nos Christus imbuit
6 Pr. 47. propter quæ venisse Christum
6 Pr. 49. tale &c. Christus reliquit exemplum
6 Pr. 62. verba Christi , an verba mimi ?
6 Pr. 64. Christum in altari dimittimus
6 Pr. 127. Christum negare cœperunt
7 Pr. 135. et ante Christi Evangelium &c.
8 Pr. 26. qui professionem Christo dicaverant
8 Pr. 27. aut post Christum adoravit
ibid. multò ante quàm Christum
ibid. Christi Altare conscendit
8 Pr. 29. christiani ad contumeliam Christi
8 Pr. 30. sacrosanctis Christi altaribus
8 Pr. 37. odia comprobantur in Christum
8 Pr. 42. isti sine cessatione cum Christo
Ep. 1. 12. Christi Domini misericordia tribuat
Ep. 4. 8. quia Christum amare videor
Ep. 4. 14. huc accessit reverentia Christi
Ep. 5. 6. gaude ergo , alumna Christi
Ep. 6. 2. Christi ipse affectus fias
Ep. 9. 9. Christum habere debet
1 Av. 2. omnes Christum agnoscentes
2 Av. 12. Christus &c. pro omnibus passus
2 Av. 22. Dominum Jesũ Christum &c. imitãtur
2 Av. 23. non aliter , quàm imitatores Christi
sæpe hoc numero
2 Av. 42. judæi manna &c. nos Christum
2 Av. 43. acerbitatem Christus impendit
2 Av. 50. in hoc sæculo Christo adhæserit
ibid. ita in Christi corpore permanebit
2 Av. 89. qui non putat Christo esse credendum
2 Av. 91. si non habeat Christus forsitan
2 Av. 92. Christus enim , ut credimus &c.
2 Av. 120. dicite &c. omnes Christum amantes
3 Av. 27. cujus charitas Christi cultus est
3 Av. 52. concordaret cum voluntate Christi
3 Av. 61. ab aliquantis Christi imitatoribus
3 Av. 63. Christo dicati cuncti parentes
4 Av. 4. magis propinquitatem , quàm Christũ
4 Av. 5. officiosos Christo esse debere
4 Av. 6. se cuncti exhibere Christo debeant
ibid. alterum quis habiturus est Christum
4 Av. 7. qui incolumes Christi esse debent
ibid. morientes Christi esse non debeant
4 Av. 14. quid ? nisi timor , & amor Christi
ibid. initium sapientiæ in timore Christi
4 Av. 16. Christum carnali propinquitati &c.
ibid. affines Christo &c. præponere
4 Av. 33. Dominum Jesũ Christũ &c. non egere
ibid. Christum non solùm egere &c.
4 Av. 34. Christus tantummodo solus est
4 Av. 35. solus tantummodo Christus est
4 Av. 36. cùm , Christum egere , videas
sæpissimè hoc numero
4 Av. 41. tu Christum postponis aliis
ibid. & te omnibus Christus
4 Av. 47. à Christo remunerationem mereri
4 Av. 50. Christum in illis facies hæredem
sæpius hoc numero
4 Av. 51. non enim credis Christum
4 Av. 52. nulli minùs , quam Christo credere
4 Av. 54. Christus &c. fidejussores optimos &c.
4 Av. 56. das &c. perdito , & negas Christo
ibid. non habebis cum Christo partem
4 Av. 65. pro beatitudine Christo offerant
4 Av. 67. loquendi à Christo officia &c.

christianitas , is

4 Pr. 91. de nomine christianitatis blandiri
4 Pr. 107. christianitatem intelligendã &c. docet
6 Pr. 60. per hoc , ubi est christianitas nostra
8 Pr. 29. quæ religio , quæ christianitas

christianus , i

1 Pr. 1. quia cum christianis agimus
1 Pr. 10. de veris , ac fidelibus christianis
2 Pr. 12. cùm christiani fide , & corde videant
ibid. si christianus es , necesse est &c.
2 Pr. 13. gubernari te a Deo cũ cęteris christiãis
ibid. extra christianos te esse , cognoscas
ibid. quod ad solos pertineat christianos
3 Pr. 10. cùm christianis mihi loquendum

sæpe

sæpe hoc numero
3 Pr. 11. Ego cum Christiano agam
sæpe hoc numero
3 Pr. 13. Christiani homines fideles non sunt
3 Pr. 14. Deus Christianis hominibus assignet
ibid. per quæ omnia christiani sumus
3 Pr. 15. sic omnes homines christiani
3 Pr. 28. ut propè nullus christianorum sit &c.
3 Pr. 30. cùm & principes christiani sint
3 Pr. 36. quid ergo horum facimus christiani
3 Pr. 42. jussit &c. ut christiani non jurarent
3 Pr. 49. pura esset christiani hominis vita
3 Pr. 51. rectius profectò Christiano est
3 Pr. 55. ut omnis, qui Christianus est &c.
3 Pr. 56. penè omnis cœtus christianorum
3 Pr. 57. interrogo enĩ christiãorũ &c. cõsciẽtiã
3 Pr. 58. in cuncto populo christiano &c.
3 Pr. 74. qui nos christianos esse dicimus
3 Pr. 75. nullam christanorum omnium partem
ibid. de christiano nomine blandiamur ?
4 Pr. 1. christiani nominis prærogativa
4 Pr. 2. hæc sit hominis christiani fides
sæpe hoc numero (cus est
4 Pr. 4. christianum vocabulũ, quasi aureũ de-
4 Pr. 7. quia christiani esse dicamur
ibid. hõinibus christianis sine operibus bonis
4 Pr. 8. prçsumptione christiãę fidei blãdiũtur
sæpe hoc numero
4 Pr. 9. christiani fidem demoni compararet?
4 Pr. 32. omnem gravent populum christianum
4 Pr. 36. in christiano populo honor Christi est
4 Pr. 42. siquidem christianorũ omniũ culpa
4 Pr. 67. christiani catholici esse dicimur
4 Pr. 68. philosophiã christianam professi sumus
4 Pr. 78. ebrietas alemañi, quã ebrietas christiãi?
ibid. rapacitas Albãi, quã rapacitas christiãi?
4 Pr. 88. qui scilicet, nisi christiani
4 Pr. 89. christianos tantùm, cùm peccaverint
4 Pr. 90. cujus criminis rei christiani
4 Pr. 92. qui christiani esse dicuntur ?
4 Pr. 93. patitur lex christiana maledictum
4 Pr. 95. sancta a christianis fierent
ibid. ex ipso enim christiani sunt
4 Pr. 96. vide christianos, quid agant
ibid. in sacrificiis christianis nihil &c.
4 Pr. 97. non occidi tantùm a christianis
4 Pr. 98. pagani crediderint christianos
4 Pr. 103. peculiariter tantùm christianorum est
4 Pr. 104. christiani deteriores sunt
4 Pr. 105. christianum Dominus fide
ibid. exosus est Domino christianus
ibid. fidem haberes bonorum christianorum
4 Pr. 106. malè viventibus christianis
ibid. qui sub christiano nomine &c.
4 Pr. 107. christianos paganis comparat
5 Pr. 1. christianorum infidelium reatus
6 Pr. 5. unde hoc bonum populo christiano
6 Pr. 7. christiani populi puritatem
6 Pr. 11. hoc est, christiani, qui scilicet &c.
6 Pr. 34. ecce innumera christianorum millia
6 Pr. 43. hoc &c. qui christiani dicimur, facimus
6 Pr. 52. christianorum prima confessio
6 Pr. 53. quomodo, ò christiane spectacula &c.
6 Pr. 56. dic mihi tu, christiane
6 Pr. 62. majores christianorum copias
6 Pr. 63. qui christianos se esse dicunt
6 Pr. 67. quæ spes christianorum plebibus
6 Pr. 100. salus christianæ plebis extinguitur
6 Pr. 103. admisceri enim Christianũ hominẽ &c.
6 Pr. 119. senes honoratos, decrepitos christianos
ibid. an quòd senes, an quod christiani
ibid. vel unquam à christianis ?
7 Pr. 1. quondam pagani &c. nunc christiani
7 Pr. 121. in urbe christiana, in urbe ecclesiastica
8 Pr. 27. eorum, qui christiani appellantur
ibid. christianus &c. negligentiæ reus est
8 Pr. 29. dicebantur christiani ad cõtumeliã &c.
8 Pr. 48. ne christanorũ manibus trucidarentur
Ep. 4. 6. ex quo christianus factus es
Ep. 4. 7. qui christiano filiam tuam dedisti
Ep. 6. 2. affectum christianorum intercipiens
Ep. 9. 12. christianorum penè omnium mo bos
1 Av. 16. christianorum, idest filiorum
2 Av. 40. plus exigat Deus à christianis
2 Av. 89. si non credimus, christiani non sumus
ibid. neque &c. quemquã dicere christianũ
3 Av. 2. speciale christianorũ omnium bonorũ
3 Av. 6. christianus dives, dum &c.
3 Av. 23. ut quilibet christianorum etiam
3 Av. 64. ex christianis filios non habent
3 Av. 98. abhorrere hoc à christiano nomine
ibid. si quispiam christianus futura credit
4 Av. 4. omni homini christiano &c.
4 Av. 6. homines christanos alios esse
4 Av. 14. quid est &c. sapientia christiani ?
4 Av. 15. itaque si sapientia christiani &c.
4 Av. 36. qui christianum esse dicis
4 Av. 65. nihil &c. christianis videri debet

CIBUS, I

1 Pr. 17. viles, ac rusticos cibos
1 Pr. 24. cibis, ac poculis fortes esse
1 Pr. 64. datum per quadraginta &c. cibum
1 Pr. 66. pascens cęlesti cibo
1 Pr. 68. ciborum carnalium recordatione
3 Pr. 44. sæpe admodum cibo &c. saturamur
6 Pr. 120. principes civitatis cibo conferti
2 Av. 7. aceti poculum, cibum fellis

CICER, RIS

Ep. 7. 8. & insincerum cicerem judicabo

CILICIUM, II

7 Pr. 71. stratus cilicio preces fudit
1 Av. 80. sed cilicio carnes conteret

CINCINNATUS, I

1 Pr. 16. Fabiis, Fabritiis, Cincinnatis &c.

CINGULUM, I

4 Av. 37. licet fidem cingulo afferas

CINIS, ERIS

4 Pr. 100. fletu madidus, cinere sordidatus
6 Pr. 143. an super busta, & cineres
1 Av. 80. carnes &c. cinere sordidabit

CIRCEUS, A, UM

5 Pr. 67. circei poculi transfiguratione

CIRCUMCIDO, IS

2 Av. 37. circumcidẽs scilicet, & usũ conjugiorũ
circumcisio, is (dam &c.
4 Pr. 107. circũcisionẽ christianitatẽ intelligen-

CIR-

5 Pr. 5. statim suus clamor occidit ?
6 Pr. 120. clamoribus rabidi, bacchatione furiosi
2 Av. 106. turbarum circumsonantium clamor

CLANGOR , IS

1 Pr. 65. sacris clangoribus mugientes

CLARISSIMUS, A, UM

4 Pr. 59. clarissima negotiorum cęlestium gemma
Ep. 4. 27. clarissimi, & nuper mortui viri

claritas , is

1 Pr. 63. flammeo claritatis splendore

CLAUDO , IS

1 Pr. 36. pro præsentibus autem clausas
1 Pr. 37. obsecrationibus clausas esse
1 Pr. 38. precibus aures suas clausit
ibid. ut claudat eas , cum rogantur
4 Pr. 100. gemens clausus, sacco squalidus
6 Pr. 111. mari clausis , & eversis
4 Av. 8. nisi bono fine claudatur

CLAUDUS, A, UM

4 Av. 49. relinque claudis, relinque cæcis

CLAUSTRUM , I

7 Pr. 138. punit effractores claustrorum

CLEMENS , *appell.*

4 Pr. 12. Clementis censuræ temperamento

clementissimus (gatione

4 Pr. 12. clementiss..n., ac benignissimâ casti-

CLERICUS, I

5 Pr. 77. quidam etiam clericorum sæculares
2 Av. 25. quid si clericus sacri ministerii &c.
2 Av. 69. in Evangelio viventes clericos

clerus , i

4 Pr. 67. si de clero aliquis &c. fornicetur
7 Pr. 115. ad Sacerdotes tantũ,& clerum pertinet

CLOACA , Æ

7 Pr. 114. & cloacarum labe collectum

COACERVO , AS

1 Av. 50. ad majus malum coacervantur

COAPTO, AS

3 Av. 4. non insalubriter coaptatur

COARCTO , AS (tur

4 Pr. 17. atrocitate præsentis supplicii coarctā-
5 Pr. 38. ad duas diversissimas coarctantur
1 Av. 45. saltem necessitas coarctaret
2 Av. 37. sed etiam licita coarctando
2 Av. 68. intra certum &c. limitem coarctavit
2 Av. 96. sed evidentibus coarctamur

CŒNOBIUM, II

8 Pr. 44. aut de Ægyptiorum cœnobiis

CŒNUM , I

4 Pr. 28. in exercendo impudicitiæ cœno
6 Pr. 72. & quasi proiiciuntur in cœnum
7 Pr. 23. fornicationis funestæ cœno
7 Pr. 38. cœnum impudicarum sordium
7 Pr. 114. fætebant &c. cœno libidinis
ibid. cœnum quasi ex omni &c. collectũ
7 Pr. 131. impuritatum cœno immersisse
1 Av. 72. alvos cœno immerserint

cœnosus , a , um

3 Pr. 70. aut cœnosā impuritate non sordidus

CŒPI , ISTI

1 Pr. 70. ad negocii dudum cœpti ordinem
3 Pr. 1. operis piā molitione cœpti
3 Pr. 54. hac agamus lege, qua cœpimus
3 Pr. 73. a quibus affectu cœperint discrepare
4 Pr. 36. ad Deum converti cœperit
5 Pr. 21. Hæretici esse cœperunt
5 Pr. 69. in alieno solo vivere cœpimus
6 Pr. 67. In barbarorum jure esse cœperunt
6 Pr. 110. asperis casti esse cœperunt
6 Pr. 111. per fluctus bella cœperunt
6 Pr. 127. Christum negare cœperunt
7 Pr. 90. Hispani ardere cœperunt
7 Pr. 135. ante Christi Evangelium esse cœpit
7 Pr. 152. in quibus barbari esse cœperunt
Ep 4. 7. quam tu in te probare cœpisti
Ep. 4. 13. erubui, quod non ante cœpissem
Ep. 4. 20. primùm reatu cœpit agnoscere
Ep. 4. 23. & quod difficilius &c. cœptum
ibid. mutuum jam habere cœpissent
Ep. 5. 3. imbecillior carne esse cœpisti
Ep. 5. 7. animæ etiam in carne cœpisti &c.
Ep. 6. 1. olim a me cęptæ , nuper a te auctæ
Ep. 8. 3. atque judicio etiam &c. esse cœperunt
1 Av. 5. sic esse cœpisti turpis opulens
3 Av. 28. cœperint Deo esse pretiosi
3 Av. 29. qui ad Deum cœperint pertinere
3 Av. 30. quia cœperunt religiosi esse
3 Av. 36. ut pœniteat cœptæ Religionis
3 Av. 48. Filii Dei esse cœperunt
4 Av. 29. postquam esse cœperunt debitores
4 Av. 70. quando bonus quis esse cœperit

COERCEO, ES

1 Pr. 1. nec coercens malos
1 Pr. 9. nec coerceat malos
1 Pr. 17. usum legibus coercerent
1 Pr. 71. & coercendo censuram &c.
1 Pr. 72. in coercenda &c. exercitus parte
1 Pr. 80. quasi culpę particeps coercetur
2 Pr. 26. atque illico coercens reum
3 Pr. 52. qui silentio os coerceat
6 Pr. 95. ut rebellem concupiscentiā coerceret
6 Pr. 122. quibus coercebantur plagis scelera
6 Pr. 150. nos plagis austerioribus coercet
7 Pr. 148. gladio impudicitiam coercentes

coercitio , nis

1 Pr. 80. quamvis coercitio istiusmodi &c.
1 Pr. 84. adhibita est sępissimè coercitio
2 Pr. 36. censuram, & coercitionem Dei
4 Pr. 12. plaga justę coercitionis occidere
Ep. 4. 5. quantum coercitio attulerit &c.

CŒTERI, & CŒTERUM *vide*
CÆTERI , & CÆTERUM

CŒTUS , I

1 Pr. 86. cunctum peccantium cœtum
3 Pr. 56. penè omnis cœtus christianorum
4 Pr. 31. de cœtu ipsorum esse videatur

COGITATIO , IS

6 Pr. 26. cogitationes sordidę animum &c.
1 Av. 101. quid pro negligentiis cogitationum

cogito , as

2 Pr. 1. sed cogitat de imperitioribus
3 Pr. 17. cogitare nos de crastino, prohibuit
3 Pr. 35. sicut pro nobis jusserit cogitare
3 Pr. 62. in templo hujusmodi &c. cogitaverint
3 Pr. 70. cogitat fortè aliquis de hoc numero
4 Pr. 82. minus cogitent quippiam facere

5 Pr. 80. de conversione &c. aliquid cogitasse
6 Pr. 1. cogitat enim absque dubio is &c.
ibid. qui &c. ob Christum legat, cogitat
6 Pr. 42. probo, ac bono Domino malum cogitat
6 Pr. 84. nemo sumptus Reipublicæ cogitabat
7 Pr. 15. cogitat fortè aliquis, non &c.
7 Pr. 21. expectans de circo cogitat
7 Pr. 63. magis, quàm offensio cogitanda est
Ep. 9. 24. quàm dictatoris cogitent dignitatem
1 Av. 84. cogitet, quid ipse sit passurus
2 Av. 17. non quæ sua sunt &c. cogitare
2 Av. 81. cogitantes &c. rerum brevitatem
2 Av. 82. cogitantes futurum Judicem
2 Av. 83. cogitantes quoque inter hæc
2 Av. 84. hæc cogitantes, hæc contemplantes
2 Av. 85. cùm hæc tanta cogitaverimus
2 Av. 119. quis est &c. qui hæc non cogitet
3 Av. 16. aliud cogitet præter finem suum
ibid. hoc solùm cogitet, hoc solùm &c.
3 Av. 19. de locupletandis hæredibus cogitas
3 Av. 20. infelicissime omnium, cogitas
ibid. non cogitas, quàm malè moriaris
3 Av. 27. Deum diligit, Deum cogitat
3 Av. 66. pro vobis convenit cogitare
3 Av. 70. sarcinas suas cogitet
3 Av. 76. hęc ergo divites cogitent
3 Av. 84. hęc ergo cogitent, qui dum &c.
ibid. hæc cogitent, qui ut in hac &c.
3 Av. 91. cogitent igitur cuncta ista
ibid. immo cogitent cuncta illa
3 Av. 120. de legatariis novis cogitas
3 Av. 121. cogitare te aliquid de salute

COGNATUS, COGNATA *subst.*

2 Av. 38. in cognatis suis mortui possidere

COGNATUS, A, UM

Ep. 4. 23. cognati sanguinis cupidi
3 Av. 19. agnatorum, cognatorumque suspiras
3 Av. 86. etiam agnatis, atque cognatis
3 Av. 127. circumstant te &c. cognati

COGNITIO, NIS

Ep. 9. 5. non sit habitura cognitio

cognosco, is

1 Pr. 46. plena indagine cognoscere
1 Pr. 61. & curare &c. & judicare cognoscas
2 Pr. 10. aspicientis iram perditione cognoscas
2 Pr. 13. extra õnes christianos te esse cognoscas
2 Pr. 25. puniendũ &c. propediem esse cognosce
3 Pr. 7. a Deo agi cuncta, cognosco
4 Pr. 14. hinc ergo cognosci potest &c.
4 Pr. 31. nequaquam se talem cognoscit
4 Pr. 53. affectum voluit cognosci
5 Pr. 11. magis quàm lectione cognoscunt
5 Pr. 17. præceptorum scita cognoscimus
5 Pr. 24. quod se cognoscit debere
5 Pr. 84. qui ita egit, ipse cognoscit
6 Pr. 3. inde evidenter cognoscimus &c.
6 Pr. 53. ad Diabolum redire te cognoscas
7 Pr. 52. nisi ut cognosceremus scilicet
Ep. 7. 8. & imbecillum esse, cognovit
Ep. 7. 9. priusquam vera cognoscas

COGO, IS

1 Pr. 57. ut peccantes punire cogatur
ibid. clamor cogit, ut puniam
3 Pr. 18. aut etiam si quis se cogit &c.
3 Pr. 19. si &c. orare se cogit, loquitur
4 Pr. 15. ad furandũ forsitan egestate coguntur
ibid. ad furtum cogi videtur invitus
4 Pr. 17. famulari optant, & fugere coguntur
4 Pr. 37 quodammodo mali esse coguntur
4 Pr. 40. per nos cogatur irasci
ibid. cogitur malis nostris &c. vindicare
5 Pr. 33. barbari tamen esse coguntur
5 Pr. 36. coactique sunt saltem vitã defendere
5 Pr. 37. qui adhuc &c. non sunt, esse cogantur
5 Pr. 38. quàm ne cogerentur hoc velle
5 Pr. 66. ita infelix necessitas cogit
5 Pr. 74. cogimus &c. nolentem Deum
7 Pr. 37. famulæ cogebantur invitæ
7 Pr. 94. ad vastandam Africam transire cogebat
7 Pr. 141. humiles, abiectique coguntur
ibid. quasi sacra observare coguntur
Ep. 1. 1. amor interdum cogit offendere
Ep. 1. 2. causa odii amor esse cogatur
Ep. 4. 18. hominum cogit dilectionem
Ep. 4. 20. cogitur quodammodo pro offensa
1 Av. 45. necessitas cogeret ad exolvendum
2 Av. 96. cogerem sensum meum dubia &c.
2 Av. 97. cogimur non credentes, palam &c.
3 Av. 134. in tartari ignes cogere
4 Av. 29. coguntur omnes conscientiâ suâ

COHIBEO, ES

7 Pr. 146. quia cohiberi incontinentia sine &c.

COINQUINO, AS

6 Pr. 88. barbaræ gentes non coinquinantur

COITUS, US

8 Pr. 46. atque barbari sacrilegorum coitus

COLLABOR, ERIS

1 Av. 74. vestigium apparere collapsi

COLLIGO, IS

1 Pr. 73. qui colligere ligna usurparat
6 Pr. 93. cùm ligna Sabbatis collegisset
7 Pr. 114. & cloacarum labe collectum

COLLOCO, AS

1 Pr. 52. sequitur, adducitur, collocatur
1 Av. 48. in bonis operibus collocantes
2 Av. 86. in usu misericordiæ collocare

COLLUM, I

3 Av. 14. infelicia animarũ &c. colla constringãt

COLLUVIO, ONIS

7 Pr. 10. in illa &c. colluvione vitiorum
7 Pr. 14. barathro sordidissimæ colluvionis
7 Pr. 87. colluviones omnium sordium

COLO, IS

1 Pr. 33. quæ vel causa Christum colendi
1 Pr. 35. metu judicii Deum colere
4 Pr. 73. si legem bonam colimus
4 Pr. 74. neque enim colit, qui &c. nõ sãctè colit
ibid. accusatrix &c. lex ipsa, quam colimus
4 Pr. 80. quem coli à nobis credimus
4 Pr. 94. quale sunt, qui Christum colunt
4 Pr. 95. ęstimari &c. potest ille, qui colitur
4 Pr. 98. talibus sacrificiis Deum colerent
5 Pr. 17. Deum colere dicimus nos
6 Pr. 38. quomodo &c. Deum colere dicimus
6 Pr. 61. omnia amamus, omnia colimus
6 Pr. 101. collitur, & honoratur Minerva

2 Av. 23. quàm Chriſti imagines colo
colo , *ideſt Terram laboro* .
4 Pr. 50. ad hoc colit , ut culta conſervet
COLONUS , I
5 Pr. 64. & coloni divitum fiunt
COLOR , IS
1 Pr. 63. congruas colorum diverſitates
COLUMNA , Æ
1 Pr. 63. ſequens mobilem columnam
COMA , Æ
8 Pr. 43. comarum fluentium jubis
COMEDO , IS
1 Pr. 67. Mannam quotidie non comedimus
6 Pr. 14. expleri &c. comedi homines
3 Av. 16. quàm lautè hæres res ſuas comedat
3 Av. 22. qui res prodigè comedit
COMINUS
1 Pr. 65. loquentem cominus Dominum
COMMACULATUS , A , UM
3 Av. 53. puris, inviolatiſque commaculati
COMMEMORATIO , IS
2 Av. 6. ipſam &c. fœtidam commemorationem
commemoro , as
4 Av. 33. ſitire, & algere commemorat
4 Av. 43. ſobrietatē &c. placuiſſe commemoras
COMMENDABILIOR
Ep. 9. 22. res commendabilior Deo fieret
commendo , as
4 Pr. 56. ergo gratiam commendat
ibid. quomodo commendat? ſcilicet &c.
4 Pr. 59. commendare voluit omnibus charitatē
4 Pr. 97. ad commendandum ſacrificium
5 Pr. 22. etiam per ſe ipſe commendat
5 Pr. 44. commendantur illuſtribus paucis
7 Pr. 98. ſimplicitas commendat animorum
Ep. 1. 9. commendavi aliis, commendo vobis
Ep. 1. 10. commendari ſatis vobis eum
Ep. 1. 11. aliis comendavi hunc corpore
Ep. 4. 18. ſed veſtros veſtra commendat
Ep. 4. 27. oratione flebili commendaret
Ep. 9. 21. fructum boni operis commendare
1 Av. 86. ſed animo commendantur data
3 Av. 28. præcipuè religio commendat
3 Av. 55. ſuam ſpem commendamus
commendatio , is
Ep. 1. 11. poſtremò, quod commendatio &c.
COMMENTUM , I
3 Av. 93. affinitatum ridicula commenta
commeo , as
7 Pr. 113. commeantium viatorum ſpolia
COMMERCIUM , II
4 Pr. 25. cōmercia neſciunt, & ſolutionē ſciunt
5 Pr. 61. inauditum hoc commercii genus
6 Pr. 165. ſalus noſtra commercium eſt
COMMEREO , ES
Ep. 4. 5. quid tantum mali commeruimus
Ep. 4. 11. quid feci , quid commerui ?
COMMESSATIO , IS
4 Pr. 47. non ſufficiunt commeſſationes
4 Pr. 61. ebrias cōmeſſationes, cruentas manus
COMMIGRATIO , NIS
1 Pr. 53. vexatur commigratione fatigatur &c.
commigro , as
5 Pr. 32. & commigraſſe non pęnitet
4 Av. 60. more hominum commigrantium
ibid. præmiſſa &c. facultate commigrent
COMMILITIUM , II .
1 Pr. 63. divino commilitio honorabilis
COMMINOR , ARIS
1 Av. 54. ignem perpetuum comminatur
COMMISSUM , I
3 Pr. 16. qui fidei commiſſa non ſervat
committo , is
2 Pr. 31. ſcelus &c. ab uno fratre committitur
3 Pr. 69. crimina vel minora committant
3 Pr. 70. nullus divitum non utrumque cōmiſit
4 Pr. 23. furta faciunt, qui illicita committunt
4 Pr. 26. ipſi quaſi licita committunt
5 Pr. 81. licita non faciunt, illicita cōmittunt
6 Pr. 92. inofficioſa ſaltem mente commiſerit
6 Pr. 98. & nos itaque &c. ſcelera committimus
7 Pr. 9. non puduit flagitia committere
Ep. 4. 35. quidquid illud commiſſum a nobis
1 Av. 68. fiducia &c. ſcelera committunt
3 Av. 49. facinus &c. piâ mente committi
4 Av. 57. cujus facinore committitur
COMMODO , AS
5 Pr. 15. patientiam Deus commodat
1 Av. 41. commodatis enim à Deo facultatibus
2 Av. 91. ne plus commodet, quam recipiat
ibid. ſi magnum commodarit in terra
2 Av. 97. quis promiſſis &c. fidem commodat
2 Av. 98. humanis &c. ſpes commodatur
3 Av. 3. commodari hominibus opes &c.
ibid. ut cum uſuris commodata reddantur
4 Av. 30. ſunt ſibi ab eodem commodata
4 Av. 55. non credis , nec fidem commodas
4 Av. 61. nemo ſibi &c. quę non commodat
COMMODUM , I
3 Pr. 35. pro commodorum noſtrorum utilitate
ibid. aliorum nos commodis juſſit conſulere
3 Pr. 36. aliorū cōmodis aliquid &c. pręſtemus
ibid. vel maximè noſtris commodis &c.
COMMONEO , ES
3 Av. 23. peculiari admonitione commoneo
commoror , is
6 Pr. 34. in ſpectaculis &c. rerū turpiū cōmorā-(tur
1 Av. 71. non commorentur in lapſu
1 Av. 73. in barathro libidinum commorantes
COMMOVEO , ES
8 Pr. 20. peccatis noſtris jugiter commovemus
4 Av. 36. nec malis perennibus commoveris
COMMUNICO , AS
6 Pr. 103. quia eorum cultibus communicat
3 Av. 69. communicare cum patre poſtea
communio , is
2 Av. 5. ad vitam neceſſariis communitus
communio , onis
5 Pr. 52. ad communionem beneficii humiles
communis , ne
1 Pr. 16. ad communia emolumenta
1 Pr. 20. divitiis &c. abundabant communibus
5 Pr. 40. atque in commune tolerarent
5 Pr. 46. vobis nobiſcum eſſe commune
5 Pr. 60. uſitato more , atque communi
7 Pr. 86. nobilibus, ignobilibuſque communis

7 Pr. 111. eversionẽ &c. in commune tolerarent
7 Pr. 122. &si commune &c. non faciebant actus
ibid. commune omnibus faciebat assensus
8 Pr. 33. nobilibus ignobilibusque communia
8 Pr. 35. communem sibi cum servis suis
Ep. 4. 18. nobis simul, vobisque commune
Ep. 4. 19. commune pignus per nos
Ep. 5. 1. pro communi humani generis affectu
Ep. 9. 17. scripsit, commune esse hoc malum
2 Av. 12. licèt sit commune omnium
2 Av. 83. communem cum Deo vitam
2 Av. 121. hoc non communi more
4 Av. 28. natura &c. consuetudoque communis

communitèr

4 Av. 18. communiter innocentia humana &c.

COMMUTATIO, IS

Ep. 9. 27. in hac nominum commutatione
3 Av. 124. quam homo commutationem &c.

commuto, as

5 Pr. 90. exuendus omnino tibi, & commutãdus
6 Pr. 162. qui &c. commutaverunt sectam
1 Av. 48. idest ut commutent divitias

COMPAGO

3 Pr. 2. Scripturarum compago solidarit

COMPARATIO, IS

2 Pr. 34. in comparatione sui egestuosus
ibid. in comparatione sui solus
4 Pr. 29. in cõparatione supradictorũ flagitiorũ
4 Pr. 34. sint servorum comparatione damnandi
4 Pr. 70. nos sine comparatione meliores
4 Pr. 73. sine comparatione meliores
5 Pr. 19. vitæ comparatione præstare
6 Pr. 61. solus in comparatione omnium
7 Pr. 39. in comparatione præteritarum opum
Ep. 7. 8. in comparationem loquentis Dei
1 Av. 62. in comparatione Apostolicæ severitatis
2 Av. 16. meliorem &c. comparatione pejorum
2 Av. 18. sed esto istiusmodi comparatio
2 Av. 123. in comparatione facinorum vestrorum
3 Av. 31. comparatione egere videantur
3 Av. 124. in omnium rerum est cõparatione &c.
4 Av. 41. in comparatione etiam &c. perditorum
4 Av. 65. ad futuræ gloriæ comparationem

comparo *pro assimilo*

1 Pr. 11. si miseriæ comparentur
3 Pr. 72. talibus viris audeat comparare
4 Pr. 9. christiani fidem dæmoni compararet
4 Pr. 46. nulli illorum impuritatibus comparãdi
4 Pr. 74. studia, mores, vitia comparemus
4 Pr. 107. malos christianos paganis comparat
ibid. nec comparat tantũ, sed penè postponit
5 Pr. 20. aut barbaris comparamus
5 Pr. 22. aut etiam comparare, possimus?
7 Pr. 24. comparemus, si placet, cęteris &c.
ibid. an ullis rectiùs comparentur
7 Pr. 78. iniquitatem sanguini comparavit
8 Pr. 30. mensę dominicę compararent
2 Av. 13. qui videtur omnibus comparatus
3 Av. 50. mundo servientibus comparentur
3 Av. 51. ut comparandos bonis filiis

comparo *pro acquiro, vel emo*

5 Pr. 60. mendicitate pignorum comparatur
6 Pr. 166. nos ipsos pretio comparamus
1 Av. 61. nisi vel &c. viaticum comparare
1 Av. 63. opto perpetuam comparare
2 Av. 3. quę magno debeat comparare
2 Av. 44. devotionẽ nostram pretio comparavit
2 Av. 90. quæ magno debeant comparari
3 Av. 74. dives potuerat comparare
3 Av. 81. unius hore requiem comparare
3 Av. 95. ad cõparandũ mẽdaciũ propinquitatis
3 Av. 99. eventum judicii comparare
3 Av. 100. nonne spem &c. comparares?
4 Av. 65. ubi quod &c. maximum comparatur

COMPELLO, AS

1 Av. 14. unâ omnes lege compellans

COMPELLO, IS

1 Pr. 5. quadam necessitate compulsi
3 Pr. 30. experimẽtis durioribus nõ cõpellimur
4 Pr. 16. sed etiam supplicia compellunt
4 Pr. 17. quam ad eos, qui fugere compellunt
5 Pr. 33. iniquitatis crudelitate compulsi sunt
5 Pr. 34. esse compullimus criminosos
5 Pr. 37. compelluntur, ut velint esse
5 Pr. 38. non finit, quę velle compellit
5 Pr. 39. si non compellerentur hoc velle
5 Pr. 57. non quæ compelluntur deserere
5 Pr. 65. hostium terrore compulsi
7 Pr. 92. compulsus est criminibus nostris
7 Pr. 94. ire barbari compelluntur inviti
7 Pr. 141. compelluntur jussis obtemperare
7 Pr. 145. jusserunt siquidem, & compulerunt
Ep. 9. 19. & persuasit, & compulit
1 Av. 16. compelli se pignorum curâ
3 Av. 9. vis sanguinis compulit
4 Av. 23. vel certè amore compelli

compenso, as

5 Pr. 50. alterius probitate compensant
6 Pr. 154. compensare credo Domino Deo
1 Av. 80. asperitatum duritia compenset
1 Av. 92. mensuram oblata compensent
1 Av. 93. compensare peccata non valet
ibid. saltem mentis devotione compenset
1 Av. 105. quæ possit id compensare
4 Av. 11. ultima devotione compenset

COMPERIO, IS

4 Pr. 59. tanta fecisse comperiretur

competo, is

7 Pr. 82. Africanæ potentiæ hoc competit
2 Av. 65. quid tibi competat ad salutem
2 Av. 109. quod competere quisquam &c.

compita, orum

7 Pr. 107. platearum, & compitorũ procuratores
7 Pr. 112. omnia compita, omnes vias
8 Pr. 47. apparere in plateis, & compitis

COMPLECTOR, ERIS

1 Pr. 72. quos reatus complectebatur

COMPLEO, ES

3 Pr. 31. a quo minora complentur
3 Pr. 41. se putant minora complere
3 Pr. 62. ut &c. scripturæ maledictio cõpleatur
4 Pr. 44. delictorum nimietate compleverit
ibid. dicebat Dominus, ut peccata cõplerent
4 Pr. 45. completis iniquitatibus suis
7 Pr. 51. completa in nos sunt omnia
7 Pr. 55. instar locustarum cuncta cõpleverant

2 Av. 34. quaſi Evangelia complevit
3 Av. 61. à recentiſſimis nuper eſſe completa
COMPLEX , CIS
2 Av. 11. complices pœnæ habere damnatus
COMPLURES
8 Pr. 19. non & complurium Romanorum
ibid. complures viri uxores plurimas
ibid. innumeræ mulieres viros complures
COMPONO , IS
3 Pr. 67. facilè de hoc componi poteſt
compoſitus , a , um
3 Av. 129. feſto habitu compoſitas
COMPREHENDO , IS
1 Pr. 74. qui peccaverat, comprehenſus eſt
COMPRIMO , IS
7 Pr. 148. quoque ad libidinem comprimendam
2 Av. 107. ſilentio velit comprimere
COMPROBATIO , IS
7 Pr. 74. hæretici nominis comprobatione
comprobo , as
1 Pr. 50. ſeverum Judicem comprobavit
1 Pr. 51. quod in majoribus comprobatur
3 Pr. 29. nec fides ſuppliciis comprobatur
4 Pr. 32. quod diximus , comprobamus
6 Pr. 31. dum ſpectantes hæc comprobant
8 Pr. 37. odio comprobantur in Chriſtum
Ep. 9. 10. pęnis &c. corporum comprobare
COMPUNCTIO , NIS
6 Pr. 49. fletus compunctio eſt animæ
6 Pr. 159. beneficiis provocat ad compunctionē
1 Av. 85. offerat tamen cum compunctione
4 Av. 58. ſemper in compunctione, ſemper &c.
compungo , is
2 Pr. 27. humiliatur, compungitur, confitetur
COMPUTRESCO , IS
1 Av. 75. ſi computruerit, dilatatur
3 Av. 73. per illum qui &c. computruerat
CONATUS , TUS
6 Pr. 39. quos inſanis conatibus ſuperna &c.
CONCEDO , IS
2 Pr. 7. niſi ut illico exaudita concedant
3 Pr. 30. minora &c. exigit, & majora conceſſit
3 Pr. 51. res ſuas ſine lite concedant?
Ep. 4. 16. quod vobis tanta conceſſit
1 Av. 43. qui utendam conceſſit
2 Av. 52. conceſſaſque corporum voluptates
2 Av. 64. ſcientia à Divinitate conceſſa
3 Av. 33. concedite id ipſorum devotioni
CONCERTO , AS
5 Pr. 49. quaſi inter concertantes procellas
CONCIDO , IS
6 Pr. 124. Avaritiâ, & ebrietate oīa concidiſſent
6 Pr. 129. habitatorum vitiis conciderunt
1 Av. 73. ubi concidere, conſurgant
CONCILIO , AS
1 Pr. 36. vocem conciliet poſtulantis
concilium , ii
1 Pr. 83. tempore concilii per nomina &c.
3 Pr. 22. humanis conciliis expiari
CONCISUS , A , UM
6 Pr. 144. non conciſorum membra lacerata
CONCLUDO , IS
2 Av. 37. intra unam &c. univerſa concluſerit

CONCRODO , AS
Ep. 1. 1. cùm &c. diſſentiat, ratione concordat
3 Av. 52. concordaret cum voluntate Chriſti
CONCREMO , AS
1 Pr. 58. urbs cum habitatoribus concrematur
ibid. an ſine judicio concremarit
6 Pr. 77. ne ipſe incendio concremetur
7 Pr. 95. ſuis criminibus concrematur
CONCRESCO , IS
3 Av. 62. generis multitudo concreverit
CONCUBINA , Æ
4 Pr. 29. de concubinis quippiā dici forſitan&c.
4 Pr. 33. turbas concubinarum habet
concubitus , us
4 Pr. 29. totum pervadere vult concubitu
5 Pr. 81. temperant à concubitu
7 Pr. 136. concubitus, contactuſque meretricum
CONCULCO , AS
3 Pr. 37. quę putaverint cōculcanda conculcent
4 Pr. 2. qui Chriſti mandata conculcat
7 Pr. 141. quaſi nulla conculcant
3 Av. 53. iudicii ſui indignitate conculcant
CONCUPIO , ET CONCUPISCO
4 Pr. 29. quicquid concupierit aſpectu
3 Av. 132. deſpice concupiſcentes &c.
concupiſcentia , æ
6 Pr. 27. concupiſcentiis animus, & auditu
6 Pr. 95. ut rebellē concupiſcentiam coerceret
CONCURRO , IS
6 Pr. 63. ut concurratur ad theatrum
CONCUTIO , IS
3 Pr. 1. ventis poſſint furentibus concuti
CONDEMNATIO , NIS
4 Pr. 10. ad pudorem,& condemnationē hominū
condemno , as
1 Pr. 45. juſtâ animadverſione condemnat
1 Pr. 50. & dum condemnat malos &c.
3 Pr. 62. de oratione ipſâ exeant condemnati
3 Pr. 68. propriâ animadverſione condemnant
4 Pr. 22. in quo aliū judicas, temetipſū cōdēnas
4 Pr. 72. & condemnas inſuper , quæ legis?
ſæpe hoc numero
4 Pr. 74. juſtâ animadverſione condemnat
3 Av. 84. æternâ ſe ipſos morte condemnant
3 Av. 88. animam ſuam ipſe condemnat
4 Av. 51. aut falſa eſſe condemnas
CONDITIO , NIS
1 Pr. 67. reſpueremus&c. cōditionis iſtius optio- (nem
3 Pr. 4. melior &c. barbarorū conditio (dit
3 Pr. 39. ſervitutis conditio inferiores &c. red-
ibid. cōtēnendos à noſtrę cōditionis hominib.
4 Pr. 13. conditionis noſtrę homines flagellemus
4 Pr. 27. ſervilis conditio tam feliciter ceſſit
5 Pr. 27. par eſt in hac conditione
5 Pr. 65. ſed etiam conditionis ſuæ
6 Pr. 167. pretium conditionis duriſſimæ
7 Pr. 61. contentus eſt homo noſtræ conditionis
Ep. 1. 7. cum jam non ſerviat conditione
Ep. 4. 20. infelix ejus, & miſeranda conditio
1 Av. 10. in futuro adhæreat conditione
1 Av. 14. univerſorum una conditio
2 Av. 7. terrenæ conditionis lege
3 Av. 25. vel meriti, vel conditionis

3 Av. 39. una &c. conditione discernunt
3 Av. 40. potest ferri ista conditio
3 Av. 43. meliori conditione quidam relinqunt
3 Av. 65. habet &c. omnis conditio
3 Av. 71. o infelix, ac miseranda conditio
3 Av. 74. o gravis, & lugenda conditio
3 Av. 76. caveant, ne sint conditionis unjus
3 Av. 89. conditionem post mortem perferunt
3 Av. 90. sic conditionem hominum peccatorum

CONDO, IS

1 Pr. 31. potestate, ac majestate condiderit
4 Pr. 51. varia frugum genera condentes
8 Pr. 16. qui de hac re & libros condidit
Ep. 1. 13. in thesaurum vestrum conditis
Ep. 8. 1. ac beatorum pignorum condidisti
1 Av. 8. condentes profundis specubus
2 Av. 45. mortem &c. sublimiter conditam
4 Av. 61. quomodo in futuro quasi condita

CONFECTIO, NIS

3 Pr. 1. expensarum confectione valida

CONFERO, RS

1 Pr. 16. conatus suos &c. conferrent
1 Pr. 20. ad publicas opes conferebant
5 Pr. 5. quid conferunt phrenetico silentia
5 Pr. 45. vos divites primi in conferendo
5 Pr. 65. ad castella se conferunt
6 Pr. 1. quid negotio huic contulit
7 Pr. 73. se illi subsidia contulere
8 Pr. 18. conferantur enim cum iis
1 Av. 2. in sempiternas &c. opes conferebant
1 Av. 34. sibi conferant bona caduca
2 Av. 84. ambitiosa humilitate contulimus
2 Av. 111. dummodo in fine tibi conferas
3 Av. 85. pręcipit non peritura conferre

CONFERTUS, A, UM

6 Pr. 120. Principes civitatis cibo conferti

CONFICIO, IS

1 Av. 1. filiorum tuorum labes conficiat
4 Av. 36. rerum omnium egestate cōficitur

CONFIDO, IS

1 Pr. 12. confidunt esse felices
1 Pr. 25. confidimus plus amari
1 Pr. 35. nisi ex oratione confideret
3 Pr. 18. fides, per quam confidimus, recidit
7 Pr. 72. confidebamus enim in sapientia nostra
2 Av. 100. servaturos esse, confidunt

CONFIRMO, AS

3 Pr. 9. quia se judicare, confirmat
Ep. 5. 8. ad virtutem spiritus confirmandam

CONFITEOR, ERIS

1 Pr. 3. moderatorem &c. confitentur Deum
1 Pr. 29. futurum Dei judicium confitetur
2 Pr. 27. compungitur, confitetur, luget
4 Pr. 98. confitentur se nosse Deum
4 Pr. 99. errores proprios confitenti
4 Pr. 103. Deum verbis confitentur
4 Pr. 104. non enim probant quod confitentur
6 Pr. 53. opus esse Diaboli, confiteris
6 Pr. 60. confitemur munus salutis
Ep. 3. 1. vel nolim prę superbia confiteri
Ep. 9. 22. tamen quod confitendum fuit
3 Av. 56. carissimas &c. cunctis animas cōfitetur
3 Av. 100. verbis confiteris, factis negas

confessio, is

4 Pr. 99. confessionem meruit evadere
6 Pr. 52. christianorum prima confessio
7 Pr. 9. ut in ipsa confessione non doleant
3 Av. 83. excludi a confessione peccati

CONFLATORIUM, II

7 Pr. 79. & quomodo in eodem conflatorio

cōflo, as

7 Pr. 79. res diversę conflentur

CONFLUO, IS

7 Pr. 97. impuritatum genera confluxerint

CONFORMO, AS

3 Av. 135. confortare, & constanti animo

CONFUGIO, IS

1 Pr. 35. ad illud fortè confugias
5 Pr. 31. ad quos confugiunt, discrepent ritu
5 Pr. 33. ad barbaros non confugiunt
5 Pr. 56. sed ut ad eos confugiant, nos relinquūt
5 Pr. 65. ad asylum &c. desperatione confugiūt
7 Pr. 73. perturbatio Vvandalica confugit
Ep. 3. 3. confugiendum mihi itaque &c.
1 Av. 79. ad jejunia forsitan confugiet?
1 Av. 83. confugiat ad Danielis sacrum
1 Av. 95. nec confugio &c. ad vocem Dei
2 Av. 28. confugiendum huc quisquam putet
2 Av. 84. ad cultum, officiumque confugimus

CONFUNDO, IS

4 Pr. 8. ad cōfūdēdos eos, qui sibi &c. blādiūtur
6 Pr. 116. confundebatur vox morientium
7 Pr. 150. erubescamus, quęso, & confundamus
8 Pr. 15. promiscua omnia, & confusa sunt
8 Pr. 18. generationem mixtā, atque confusam
1 Av. 69. isti tantò plus confunduntur

confusio, is

1 Pr. 80. ut Aaron confusione multetur
7 Pr. 52. nobis in confusionem caderet
7 Pr. 65. in summa elatione confusio

CONGERO, IS

6 Pr. 1. in personam unjus tanta congessit
3 Av. 8. homo filiis suis congerat
4 Av. 46. premunt &c. congestas strues

CONGREGO, AS

7 Pr. 55. triginta millia armatorum cōgregasset
4 Av. 36. luxuriosis copię congregantur

CONGRUE'

Ep. 7. 4. congruè ergo, & multis modis

congruus, a, um

1 Pr. 63. congruas colorum diversitates
Ep. 9. 31. congruum scriptor ille existimavit
2 Av. 80. quod agit congruum putat
ibid. hoc sibi credat congruum

CONJUGIUM, II

4 Pr. 29. intra certum cojugii numerum
4 Pr. 30. conjugium dixi, quia ad tantam &c.
7 Pr. 14. quis conjugii fidem reddidit?
ibid. venerabilis connubii Sacramenta
2 Av. 25. conjugium sine opere conjugali
2 Av. 37. circūcidens scilicet & usū conjugiorū
2 Av. 52. de tali conjugio rectissimè dici

conjugalis, e

7 Pr. 147. conjugalis custodia &c. prohiberet
2 Av. 25. conjugium sine opere conjugali

conjux, gis

Ep. 5. 7. in vitam spiritus conservaris
1 Av. 49. conservatæ in malum Domini sui
1 Av. 50. ad malum hominis conservantur
1 Av. 63. in divitiis malè conservatis
2 Av. 29. conservandæ facultatis arbitrium
2 Av. 105. aut conservandis opibus

CONSERVUS, I

4 Pr. 16. fugiunt, dum conservos timent
4 Pr. 17. cōservorū crudelitate nō permittūtur

CONSESSUS, US

Ep. 4. 27. in consessu judicum, conspectuque

CONSILIUM, II

1 Pr. 32. humanâ ordinatione, atque consilio
1 Pr. 46. consilio, ac dispositione permitti
3 Pr. 5. consilium divinitatis ignoro
3 Pr. 39. nisi tanti fortasse consilii &c.
4 Pr. 7. quasi summi consilii inspiratione
5 Pr. 28. non inconstantia, sed consilio
5 Pr. 48. sine consilio, ac tractatu suo
6 Pr. 38. & hæc &c. de consilio, & industria
7 Pr. 59. alius consilio, alius magistro
7 Pr. 67. consilii, ac sapientiæ summam
Ep. 7. 4. quod etiam hoc consilio &c.
ibid. magis id vos consilio fecisse
Ep. 9. 29. usus est argumento, atque consilio
1 Av. 83. Beatissimi Danielis consilium
1 Av. 106. dat consilium de actu
3 Av. 29. præclaram &c. rationem consilii sui
4 Av. 68. do tamen consilium omnibus

CONSIMILIS, E

4 Pr. 71. actuum honestorū probitate consimiles
6 Pr. 129. consimilibus habitatorum vitiis
Ep. 9. 16. in consimili crimine infidelitatis

CONSISTO, IS

1 Pr. 31. penitus sine ratione consistat
6 Pr. 107. in hoc consistere Apostolus dicat
7 Pr. 46. nos ante Deum posse consistere
7 Pr. 93. nunquid consistere &c. metuebant
4 Av. 19. in cujus misericordia salus consistit

CONSOLATIO, IS

2 Av. 17. infelicissimum consolationis genus

consolor, ris

6 Pr. 150. oleo, ac malagmatibus consolatur
7 Pr. 41. spes agendæ pœnitentiæ consoletur
2 Av. 99. homines spes vindemiæ consolatur

CONSORS, TIS

1 Av. 29. consortes pati indignum estiment

consortium, ii

1 Pr. 65. in consortium divinæ familiaritatis
1 Pr. 66. in consortium&c. sodalitatis admittens
4 Pr. 30. se putant dignos esse consortio
7 Pr. 122. dedecoris, scelerisque consortio
Ep. 1. 14. in consortium spiritalium bonorum
2 Av. 83. Patriarcharum consortium

CONSPECTUS, US

6 Pr. 130. in cospectu omnium sitis
8 Pr. 46. eorum adventum, atque conspectum
Ep. 4. 27. in consessu judicum conspectuque

CONSPICIO, IS

1 Pr. 60. rubum ardere conspicit
6 Pr. 14. conspicientium voluptate

CONSTANS, IS

3 Av. 132. Intrepidus esto, & constans
3 Av. 135. confortare, & constanti animo &c.

constantèr

3 Pr. 5. & satis constanter dicere
2 Av. 4. dico libere, & constanter affirmo

CONSTITUO, IS

1 Pr. 11. in quibuslibet miseriis constituti
1 Pr. 41. constituit Adam in paradiso
2 Pr. 36. inter persecutorum gladios constituti
5 Pr. 49. nolit, se præsente, constitui
ibid. pro potestatis prēsūptione constituunt
8 Pr. 18. cum iis, quæ ille constituit
1 Av. 27. nisi quo Deus ipse constituit?
3 Av. 61. constituti Apostolorum actus
4 Av. 10. quasi jam in judicio constitutus

constitutio, is

1 Pr. 41. in constitutione ordinatio est

CONSTO, AS

1 Pr. 61. nō simplex tantū, sed multiplex cōstat
3 Pr. 16. per quæ fides constat
4 Pr. 87. nullum constat esse perjurium
5 Pr. 67. quos esse constat ingenuos
6 Pr. 57. quia sine capite nihil constat
6 Pr. 166. quibus vita sic constat
7 Pr. 19. quod est principale non constat
7 Pr. 83. jam deducta omnia satis constat
3 Av. 60. ex Domini constare persona

CONSTRINGO, IS

1 Av. 46. & exactione constringeris
2 Av. 36. casti affectus devotione constringit
2 Av. 67. legis severitate constringeret
3 Av. 14. cū vinculis filiorū non constringantur
ibid. infelicia animarum colla constringant
4 Av. 28. generali cunctos lege constringit

CONSTRUO, IS

3 Pr. 1. nec temporali lapide constructa

CONSUETUDO, IS

4 Pr. 15. cōsuetudini hęc magis &c. satisfaciunt
7 Pr. 147. consuetudo anteactæ impuritatis
4 Av. 28. natura &c. consuetudoque communis

consuetudinarius, a, um

3 Pr. 63. ad consuetudinaria omnium studia
4 Pr. 47. nō sufficiunt &c. cōsuetudinarii reatus
6 Pr. 94. quia cōsuetudinarias carnes desideravit
6 Pr. 104. præter consuetudinarium vitæ usum

CONSUL, LIS

6 Pr. 19. nunquid non consulibus, & pulli &c.
6 Pr. 20. propter consules tantùm fiunt
7 Pr. 106. sed quantum ad potentiam consul

consularis, e

1 Pr. 18. illustrandi habitu consulari

consulo, is

1 Pr. 26. infirmitati suæ consulere
1 Pr. 79. ex hoc consulere Deus voluit
3 Pr. 35. aliorum nos commodis jussit consulere
3 Pr. 36. cum aliorum incommodo consulamus
4 Pr. 14. denique si mentior, cunctos consulo
5 Pr. 3. illa enim tibi consulit
Ep. 4. 19. ut nec vobis consulatis &c.
Ep. 4. 29. dum alieno negotio consulunt
1 Av. 34. ac sic pietati suæ consulant
1 Av. 52. si nec in morte &c. consuluerint
2 Av. 31. usque ad indigentiam consulens
2 Av. 119, aliis magis, quàm sibi consulat

3 Av. 17. quemquam velle consulere
3 Av. 23. hæredibus in hoc sęculo consulat
3 Av. 25. ut unusquisque sibi consulat
3 Av. 42. majore &c. impietate consulere
3 Av. 84. non tam hæredibus consulunt
ibid. amor est, qui brevi consulit
3 Av. 87. aliquis de suo non sibi consulat
3 Av. 91. qui nec ante mortem consulunt
sæpe hoc numero
3 Av. 111. consulere volens non solùm &c.
3 Av. 121. vel inter suprema non consulis
ibid. ut nec tibi metipsi consulas
3 Av. 122. ne ulli &c. quàm tibi consulas
3 Av. 135. constanti animo tibi consule
4 Av. 38. aliis magis, quam sibi consulit
4 Av. 40. aliis magis, quam tibi consulis &c.
consultior
5 Pr. 64. qui aut consultiores sunt
CONSULTUS, A, UM
5 Pr. 64. quos consultos necessitas fecit
4 Av. 49. si vis tibi esse consultum
CONSUMMO, AS
3 Pr. 3. unde structum est, & consummatum
3 Pr. 63. consummatis solemnibus sacris
2 Av. 25. servitute servitutem consummans
consumo, is
1 Pr. 58. urbes cœlesti flammâ consumpsit
1 Pr. 72. quos &c. pœna consumeret
1 Pr. 76. cœlesti igne consumpti sunt
1 Pr. 85. divino igne consumpta
7 Pr. 70. diuturna &c. tabe consumptus
Ep. 4. 27. consumptis jam admodum cunctis
1 Av. 39. & in ejus opere consumere
3 Av. 6. pro Dei nomine &c. consumat
3 Av. 105. te autem mendicitate consumi
3 Av. 92. dummodo æternâ mēdicitate cōsumāt
CONSURGO, GIS
1 Av. 73. ubi concidere, consurgant
CONTACTUS, US
7 Pr. 136. concubitus, contactusque meritricum
CONTAGIO, NIS
7 Pr. 143. contagiones horrue.e meritricum
CONTEGO, IS
2 Pr. 25. nec secretò &c. potuisse contegere
CONTEMNO, IS
1 Pr. 19. sic illi tunc contemnebant
1 Pr. 60. loquitur, contemnitur, vincit
3 Pr. 10. si autem cũ paganis, probare contemno
3 Pr. 37. ex parte audiāt, & ex parte contēnant
3 Pr. 39. contemni tamen à servis nostris &c.
ibid. quā inique cęlestē Dominũ cōtēnimus
ibid. cōtēnendos nos tamen &c. nō putamus
3 Pr. 54. ut contemnat tantummodo servos suos
sæpe hoc numero
4 Pr. 7. quod Christi mandata contemnimus
4 Pr. 108. nemo enim ignota contemnit
4 Pr. 109. ergo non contemnunt legis scita
5 Pr. 29. pervicaciæ perduellione contemnunt
7 Pr. 64. nos etiam in nostris contemneremus
3 Av. 73. quem aliquando contempserat
ibid. quem aliquando contempserat
3 Av. 88. debet quisquam lucra contemnere
3 Av. 121. dummodo ejus jussa contemnas
4 Av. 21. quo aut contemnat Deum
4 Av. 51. quasi &c. deliramenta contemnis
contemptibilis, le
4 Av. 60. de habitaculo vili, & contemptibili
contemptor, is
4 Pr. 109. & cōtēptores pariter, & prevaricatores
contemptus, us
1 Pr. 20. contemptum propriæ facultatis &c.
ibid. usque ad contemptum doloris
1 Pr. 78. cōtemptu divinitatis &c. admitterent
2 Pr. 18. in cōtēptũ &c. divinā vertimus chari- (tatem
2 Pr. 19. majoris contemptus res est
3 Pr. 54. servorum hic contemptus est maximus
4 Pr. 80. nihil enim contemptu agunt
5 Pr. 16. contemptus veniam non meretur
5 Pr. 49. pro contemptus præteriti ultione
2 Av. 74. cur id agimus, ut contemptum
3 Av. 54. non contemptu Dei dicunt parentes
4 Av. 22. non se contemptu Dei humanum &c.
4 Av. 23. nec ex contemptu Dei res &c.
4 Av. 24. incuria Dei probatur, atq. cōtemptus
4 Av. 25. ad contemptũ, atque contumeliā Dei
CONTEMPLOR, IS
2 Pr. 8. oculi Domini contemplantur malos
2 Av. 84. hæc cogitantes, hæc conteplantes
CONTENDO, IS
6 Pr. 10. superare contendunt
Ep. 4. 4. nos contendere in aliquo &c.
3 Av. 35. trahere ad humanitatē &c. contendo
contentio, onis
Ep. 7. 2. sancta contentio est
CONTENTUS, A, UM
3 Pr. 17. contentos singulis tunicis jubet esse
3 Pr. 30. contentus Deus noster est
3 Pr. 54. hac cum suis lege agere contentus est
4 Pr. 29. uxoribus paucis esse contentum
4 Pr. 46. malis esse contenti nolumus
5 Pr. 86. contentus esto jam quæsumus
6 Pr. 6. partis numero contenti sumus
ibid. & quid contenti, dicam?
7 Pr. 61. aut quis contentus est homo
7 Pr. 104. & quasi matre contentus sum
7 Pr. 107. hac ergo tantum contenti sumus
7 Pr. 117. contenta illic virorum impuritas
Ep. 9. 21. Deo teste contenta
1 Av. 51. opes custodire contentus
1 Av. 96. eā re interim contentus sum
2 Av. 43. non contentus &c. subire mortem
2 Av. 104. sufficientibus debent esse contenta
3 Av. 35. atque cautela contenti eritis
3 Av. 120. uno contentus sum testimonio
4 Av. 38. miseria sua emere contentus
CONTERO, IS
4 Pr. 16. ab omnibus cędũtur, ab omnibus cōterũ- (tur
7 Pr. 93. etiam bellando contriverant
1 Av. 80. sed cilicio carnes conteret
CONTINENTIA, Æ
5 Pr. 80. cum profiteantur cōtinentiam corporũ
Ep. 9. 17. quoque jam continentiam professas
1 Av. 51. tantæ est continentiæ, qui &c.
2 Av. 51. de conjugibus continentiam professis
2 Av. 52. admirabilis continentiæ austeritate
continentissimus, a, m

1 Pr. 27. repugnante corporis fortitudine
ibid. læta corpore affecto
1 Pr. 31. quaſi corpus &c. vitam trahant
1 Pr. 32. ſummum totius mondani corporis
1 Pr. 64. & deceſſus humanorum corporum
5 Pr. 31. corporũ, atque induviarũ barbaricarũ
5 Pr. 80. cùm profiteantur continentiã corporũ
6 Pr. 77. ipſi ex parte corporum arſimus
6 Pr. 114. levius eſt captivitatem corporis, quàm captivitatem animæ ſuſtinere
ibid. graviorem multò animarum mortem eſſe, quàm corporum
6 Pr. 144. ubi non ſtrata corpora
6 Pr. 155. corpora humi ſternimus
7 Pr. 5. vitiatorum corporum labes
7 Pr. 35. quaſi corporis ſui caput eſt
7 Pr. 88. hoc corpus omnium Galliarum
7 Pr. 98. accuſat incontinentia corporum
7 Pr. 125. ſic in Eccleſiaſtico corpore &c.
7 Pr. 153. robur corporum facit vincere
8 Pr. 36. partem humani corporis nominavit
Ep. 1. 11. aliis commendavi hunc corpore
Ep. 5. 2. ad ſalutem corporis pervenire
Ep. 5. 5. tum ſpiritui cum corpore
ibid. læta corpore affecto
Ep. 5. 6. quantò imbecillior corpore
Ep. 5. 7. ſi hanc ſemper corporis mortem &c.
Ep. 5. 8. poſt redditam corpori incolumitatem
Ep. 9. 10. pœnis corporum comprobare
1 Av. 5. latior corpore, anguſtior mente
1 Av. 6. totius corporis pulchritudo
1 Av. 17. ſicut corpus ſine medulla
1 Av. 75. e corporibus ſagittas rapiant
ibid. ulcus quippe in corpore
1 Av. 81. reum in ſuo corpore hominem
1 Av. 82. ſatiſcente jam corpore
2 Av. 25. & impolluti corporis ſanctitate
2 Av. 42. Judæi carnes avium, nos corpus Dei
2 Av. 50. ita in Chriſti corpore permanebit
2 Av. 52. expertas corporum voluptates
2 Av. 118. ne cruciandum poſtea corpus
2 Av. 121. etſi corporibus ablegantur
2 Av. 122. corporum tantum hoſtes ſunt
2 Av. 124. odium, quod corpus lædit
ibid. læſo corpore, extra damnum eſt
3 Av. 73. intra receſſus pereſi corporis
3 Av. 78. quantum angebant tormenta corporis
3 Av. 89. poſt mortem perferunt corporum
3 Av. 104. totum cum ſuo corpore hominem
3 Av. 120. egreſſurus de domo corporis tui
4 Av. 7. prout ſtatus fuerit humani corporis
4 Av. 22. ſed quia calore corporis, atque &c.

corpuſculum, i

2 Av. 102. infirmioris corpuſculi imbecillitate

CORRIGO, IS

1 Pr. 71. partem corrigeret exemplo (mur
1 Pr. 84. cùm aſſiduè flagellamur, non corrigi-
1 Pr. 87. exemplo penitus non corrigimur
1 Pr. 88. & præſẽtia corrigit, & futura diſponit
4 Pr. 12. mavult nos corrigere, quam perire
5 Pr. 70. quia Deo plectimur, corrigamur (ſis
6 Pr. 109. qui corrũpimur &c. corrigimur adver-
6 Pr. 112. ſicut corrigi ad præſens etiam &c.
6 Pr. 133. prius eſt interire, quàm corrigi
6 Pr. 146. tria te excidia non correxerunt
6 Pr. 147. unquam fuiſſe correctam
6 Pr. 148. quia non corrigimur adverſis
6 Pr. 151. quos ſupplicia non correxerunt
ibid. ſolent &c. blandimenta corrigere
6 Pr. 152. malos ſervos tormenta corrigunt

correctio, nis

1 Pr. 76. ut correctioni omnium proficeret
1 Pr. 79. cõſulere &c. voluit noſtræ correctioni
3 Pr. 45. ſed tamen nulla correctio
6 Pr. 161. errore agnito, corriguntur
7 Pr. 4. poſt pœnam nulla correctio
7 Pr. 7. curis medicantibus non corrigimur
7 Pr. 10. corrigi a divinitate meruerunt
7 Pr. 89. quamvis afflicta corrigitur
7 Pr. 90. nullus &c. timor, nulla correctio
Ep. 4. 5. coercitio attulerit unius correctioni
ibid. correctio reddat mutuæ charitati
Ep. 9. 13. ne poſtea quidem per pœnitẽtiã corri- (guntur

corripio, is

7 Pr. 68. circũdaretur, corriperetur, alligaretur

CORRUMPO, IS

2 Pr. 30. Thamar Amnonis furore corrumpitur
3 Pr. 13. ſi bona &c. aſſignata corrumperent
5 Pr. 10. magiſtrorum traditionem corruptam
6 Pr. 64. qui corrumpimur rebus proſperis
6 Pr. 107. rerum proſperitate corrumpimur
6 Pr. 109. qui corrumpimur rebus proſperis
6 Pr. 163. ac ſecuritate corrumpimur
7 Pr. 15. virorum corrupta fuerit diſciplina
7 Pr. 134. jam ſcilicet corrupti, jam diſſoluti
7 Pr. 135. delicias corruptorum hominum
1 Av. 67. corruptorum Judicum more

corruptela

6 Pr. 87. cauſas corruptelarum in illecebris
7 Pr. 19. quanta ſervorum illic corruptela
7 Pr. 135. quo corruptelas morum repudiarent

corruptio, nis

6 Pr. 49. riſus corruptio diſciplinæ
7 Pr. 19. ubi Dominorum tanta corruptio?

corrnptior

7 Pr. 34. nuſquam corruptior diſciplina
7 Pr. 131. quos non feciſſet corruptiores

CORRUO, IS

6 Pr. 128. tanto ante mentibus corruerunt
6 Pr. 135. in unum exitum mortis &c. corruebãt
7 Pr. 72. pari faſtus exitu corruerunt
2 Av. 104. ne in interitum corruamus

COTURNIX, CIS

1 Pr. 67. quia coturnices &c. non apprehẽdimus

CRAPULA, Æ

7 Pr. 110. crapulæ catervatim inſervientes
4 Av. 46. crapula nunc eſt illorum

CRASTINUS, A, UM

3 Pr. 17. cogitare nos de craſtino prohibuit

CREBER, A, UM

1 Pr. 34. cur orationibus crebris miſericordiam

CREDIBILIS

7 Pr. 136. hoc credibile ullis videri poteſt

credo, is

1 Pr. 5. regere &c. & negligere credamus
1 Pr. 19. credant ſtare privatas

4 Av. 61. quomodo reddēda tibi a Deo, credis &c.
sæpe hoc numero
credo *pro committo*
3 Pr. 13. vel cellaria opulenta creduntur
2 Av. 99. ideo terris frumenta credimus
ibid. ut cum usuris credita recipiamus
ibid. vitam &c. tempestatibus credunt

credulitas, tis

3 Pr. 12. tã magnã credulitatis, & fidei mercedē
ibid. qualis credulitas, aut fides esse debeat
ibid. quid est igitur credulitas, aut fides?
4 Pr. 10. credulitatem dæmoniacam habere
ibid. quid tibi blandiris &c. credulitate
4 Pr. 11. tu credulitatē habes, non habes timorē
ibid. illi credulitatem habent, & timorem
3 Av. 100. licet credulitatem velis asseverare
3 Av. 120. ut mihi credulitatem &c. probes
3 Av. 125. credulitatis habere subsidium

CREMO, AS

7 Pr. 5. aut cremata, aut desecta fuerit

CREO, AS

1 Pr. 30. regi, a quo creata sit
2 Pr. 29. ipsum occideret, quod creasset
4 Pr. 49. priusquam etiam crearet, habuisse

creator, ris

4 Pr. 49. Creatorem omnium rerum non neget
ibid. quæque fuisset, negligere Creatorem
4 Pr. 52. mundus &c. Pignus est Creatoris sui

creatura, æ

1 Pr. 32. creaturarum hæc sunt a Deo
4 Pr. 49. curam creaturarum suarum habere
4 Pr. 51. creaturarum suarum amore privavit
2 Av. 83. recens ædificium creaturarum

CREPO, AS

2 Pr. 27. crepantia auro textili indumenta

CREPUNDIA, ORUM

6 Pr. 45. involvi pannorum crepundiis

CRESCO, IS

1 Pr. 16. crescentes Reipublicæ vires
3 Pr. 48. lethaliter crescentibus fibris
4 Pr. 44. crescentium delictorum nimietate
5 Pr. 61. venditoribus crescit facultas
6 Pr. 90. crescit culpa facientis
6 Pr. 106. dederit super vota crescentem
6 Pr. 110. in trãquillitate, & abundãtia creverat
6 Pr. 122. quibus coercebantur &c. iis crescebant
6 Pr. 133. & post excidia crescentibus
6 Pr. 164. sola tantùm vitia creverunt
7 Pr. 40. criminum novitate non crescunt
7 Pr. 75. illi crescunt, nos decrescimus
7 Pr. 132. cui non crescat cum prosperitate
1 Av. 4. & crescentibus filiis suis
1 Av. 5. crescens simul, & decrescens
2 Av. 16. bona sua crescere malis
4 Av. 45. ut &c. hominis thesaurus cresceret

CRIMEN, INIS

1 Pr. 60. criminũ turpitudinē, libidinũ obscœni-(tatem
2 Pr. 29. natum ex crimine &c. crimen ipsum
2 Pr. 33. ut feralissimo crimīe &c. deformaretur
3 Pr. 19. hoc enim ad crimina nostra adhimus
3 Pr. 58. faciliùs majorũ criminũ, quã minorũ
ibid. & majora crimina cum minoribus
3 Pr. 62. oratio rixa est magis criminum
3 Pr. 67. quis enim est &c. horrens criminum?
3 Pr. 68. & accusatores criminũ, & excusatores
3 Pr. 69. crimina vel minora committant
3 Pr. 71. unius conversio crimina plurimorum
ibid. atque immanis piaculi est crimen
4 Pr. 12. quantum ad crimina nostra pertinet
4 Pr. 14. quantumlibet magni criminis reum
ibid. in eodem crimine punimus alios
4 Pr. 19. non cunctis criminibus infectus est
4 Pr. 27. jus putant esse, non crimen
4 Pr. 39. surgunt recentia crimina
4 Pr. 45. arsit flammis criminum suorum
4 Pr. 66. eorundem criminum reos
4 Pr. 79. sermonis genus &c. non criminis
4 Pr. 80. qui falsitatis crimen ignorant?
4 Pr. 87. quanto minoris res criminis est
4 Pr. 90. cujus ergo criminis rei
4 Pr. 99. hujus tamen criminis veniam
4 Pr. 101. majoris piaculi crimen est
4 Pr. 102. supra criminis humani mensuram
4 Pr. 109. minoris criminis reatus est
5 Pr. 21. etiam hoc nostrum crimen est
5 Pr. 74. ad ulciscendas criminum immanitates
5 Pr. 75. aut est ullus criminum modus
5 Pr. 77. flagitiorum probrosa crimina
5 Pr. 78. pænitentiam criminum egisse
5 Pr. 81. non debetis esse amici criminum
5 Pr. 85. adjungis malis nova crimina
6 Pr. 1. bonitati unius crimen alterius?
6 Pr. 2. crimen unius hominis plaga omnium
6 Pr. 14. vel criminum, vel flagitiorum est
6 Pr. 21. honor paucissimorum fit crimen omniũ
6 Pr. 26. alia quippe crimina singulas &c.
6 Pr. 28. quæ quanti sint criminis
6 Pr. 30. & agentium, & aspicentium crimen
6 Pr. 42. absque dubio maximi criminis &c.
6 Pr. 51. nec delectat ridere sine crimine?
6 Pr. 57. si cui leve spectaculorum crimen
6 Pr. 90. quantò majoris piaculi crimen est
6 Pr. 110. non eadem sunt Gallorum crimina
6 Pr. 121. augumentum illic criminum fuit
6 Pr. 122. pœnam ipsorum criminum
6 Pr. 123. habitatorem esse sine crimine
6 Pr. 129. cunctos crimina sua præferant
6 Pr. 139. voluntas crimen non habet
6 Pr. 164. nisi sola omnino crimina
7 Pr. 10. minorum criminum reos fuisse
7 Pr. 12. minoris criminis lupanar puto
7 Pr. 17. & minore fortasse crimine
ibid. & minore numero criminum
7 Pr. 40. criminum novitate non crescunt
7 Pr. 46. fornicatio apud illos crimen
7 Pr. 84. ad meritum nostrorum criminum
7 Pr. 92. compulsus est criminibus nostris
7 Pr. 95. suis criminibus concrematur
7 Pr. 97. piaculorum autem, & criminum
7 Pr. 128. crimen etiam totius Reipublicæ
8 Pr. 24. nos nostris criminibus puniamus
8 Pr. 27. non tam immanis criminis fuisset
Ep. 3. 3. quæ maximorum criminum &c.
Ep. 4. 5. nullos admodum maximorum criminũ
Ep. 4. 31. illic agebatur pro crimine
Ep. 9. 14. conscii criminum, ac flagitiorum

Ep. 9. 16. in conſimili crimine infidelitatis
1 Av. 51. genus ſit magni criminis
1 Av. 58. crimen utique fuit
ibid. per infidelitatem ipſam crimen eſt
1 Av. 64. ſordidam criminum tunicam
ibid. recedere a criminibus ſola &c.
1 Av. 67. ſolos pro criminibus nummos
1 Av. 91. magnorum criminum reus
1 Av. 102. præter hæc aliqua fortè crimina
1 Av. 105. ad redemptionem criminum vocat
2 Av. 2. redimendorum criminum neceſſitate
ibid. qui ſunt expertes criminum
2 Av. 87. ſacrilegiorum crimina puniuntur
2 Av. 88. avaritiæ crimen morte damnarit
4 Av. 42. falſarii criminis reus es
4 Av. 43. nec &c. ebrietatis crimine puniuntur
4 Av. 57. nullum &c. tàm grande crimen eſt
4 Av. 58. quam graviter cenſenda &c. crimina

criminoſus, & criminoſior

1 Pr. 73. eum diei obſervatio criminoſum
1 Pr. 80. patitur piaculum criminoſæ
4 Pr. 65. magis rei, & criminoſi ſumus
4 Pr. 66. nullus eſt criminoſior, quàm &c.
ibid. qui ſe putat non criminoſum
4 Pr. 67. criminoſior enim culpa eſt
4 Pr. 68. criminoſior eſt ejus impudicitia
4 Pr. 72. criminoſioris vitæ eſſe
5 Pr. 34. eſſe compulimus criminoſos
5 Pr. 77. illud pejus, & criminoſius
5 Pr. 78. minore invidiâ criminoſos putant.
6 Pr. 8. nunc eſſe plangimus criminoſam
6 Pr. 9. quod non minus criminoſum eſt

criminoſiùs

6 Pr. 82. ſed criminoſiùs multò agi

CRUCIO, AS

4 Pr. 37. multorum perſecutione crucientur
7 Pr. 94. ad quos vaſtandos, atque cruciandos
8 Pr. 23. nos, Deo nolente, cruciamus
2 Av. 118. ne cruciandum poſtea corpus
ibid. cruciandam ad præſens animam
3 Av. 68. parentes in ſempiternitate cruciantur
3 Av. 78. quod ipſe malè cruciabatur
3 Av. 84. quod in æternitate cruciabit
3 Av. 106. neque amiſſione cruciari

CRUDELIS, CRUDELIOR, CRUDELISSIMUS

8 Pr. 23. nihil eſt in nobis crudelius nobis
2 Av. 120. ac tam crudeles adverſum inimicos
2 Av. 121. ſed novo, & crudeliſſimo

crudelitas, tis

4 Pr. 17. conſervorũ crudelitate nõ permittũtur
5 Pr. 33. iniquitatis crudelitate compulſi ſunt
7 Pr. 99. Saxones crudelitate efferi
7 Pr. 145. curam crudelitate reſpergerent
Ep. 9. 13. & cruenti in crudelitate
1 Av. 3. inimicitiæ, crudelitates, luxuriæ
3 Av. 22. redundanti crudelitati plus præſtet

cruditas, atis

4 Pr. 22. tu aſſiduâ cruditate diſtenderis
7 Pr. 109. alios cruditate diſtentos

CRUOR, RIS

6 Pr. 144. ubi non cruor fuſus

cruentus, or, ſimus

2 Pr. 33. impurior &c. an cruentior filius
3 Pr. 70. aut humano ſanguine non cruentus
4 Pr. 61. ebrias comeſſationes, cruentas manus
4 Pr. 96. perſecutorũ immaniſſi cruẽtiſſimę quęſtio-
5 Pr. 34. per malos judices, & cruentos (nes
Ep. 9. 13. & cruenti incrudelitate
2 Av. 7. judicium cruentum irriſiones

CRUX, CIS

2 Pr. 21. acto itaque in crucem &c.
3 Pr. 23. qui putantur crucem portare (tis
ibid. plus habeant in crucis nomine dignita-
7 Pr. 111. viduarũ afflictiones, pauperũ cruces
1 Av. 81. crucibus diverſarum ærumnarum
3 Av. 80. ſuppliciorum immortalium cruces
4 Av. 58. ſemper in cruce poſiti beati

CUBILE, IS

4 Pr. 30. in cubilia obſcæna ſervarum

CUJUSMODI

7 Pr. 110. illud cujuſmodi, aut quàm grave

CULMEN, NIS

1 Pr. 20. culmen erexerunt
2 Pr. 14. culmen humanæ oſtenditur dignitatis
6 Pr. 11. virtutum univerſarum culmen
Ep. 8. 2. ſummum ædificii culmen ornaſti
1 Av. 29. ſupra viſus elata culmina
2 Av. 66. excellentem quemlibet eſſe culmine

CULPA, Æ

1 Pr. 80. Aaron etiam quaſi culpæ particeps
2 Pr. 26. culpam damnatio eſt ſecuta
2 Pr. 27. agnoſcit ſcilicet reus culpam
4 Pr. 15. ac per hoc culpam ipſam inopia &c.
4 Pr. 42. omnis chriſtianorum omnium culpa
4 Pr. 67. criminoſior enim culpa eſt
4 Pr. 68. ubi ſublimior &c. major eſt culpa
4 Pr. 78. culpam falſitatis penitus ignorat
4 Pr. 89. ſcientia noſtra, quam culpa
6 Pr. 59. minore culpa ſacræ offenſionis
6 Pr. 88. ullum penitus culpæ genus
6 Pr. 90. creſcit culpa facientis
6 Pr. 91. videbatur exiguum eſſe culpa
Ep. 3. 2. innocentiam jactare poſt culpam
Ep. 4. 22. culpis nocentium peperciſſe
Ep. 4. 33. nec conſcientia culpæ &c.
1 Av. 101. ęſtima diligentiſſimè culpas
4 Av. 57. furta furibus leves culpæ ſunt

culpabilis, or

4 Pr. 15. inopia minùs culpabiles facit
4 Pr. 21. ſed hoc culpabilior es tu, quam ille
4 Pr. 73. immo hoc magis culpabiles ſumus
4 Pr. 108. culpabiliores multò plus nos eſſe

culpo, as

4 Pr. 21. quid ergo, dives, culpas in ſervo?
4 Pr. 92. lex ſacroſancta culpatur?
5 Pr. 85. fecit tuo amore culpari
6 Pr. 139. nulla res minus culpanda eſt

CULTOR, RIS

3 Pr. 49. ſanctitatis volens cultores facere
4 Pr. 73. & mali cultores ſumus
4 Pr. 73. quin potius nec cultores ſi mali
ibid. cultor dici non poteſt malus cultor
4 Pr. 92. ſe aſſerunt Chriſti eſſe cultores
4 Pr. 95. ęſtimari itaque de cultoribus ſuis
8 Pr. 33. ſacrilegii genus Dei odiſſe cultores
3 Av. 37. ſęculi cultores eſſe faciatis

cul-

cultrix, cis
4 Av. 1. cultrix beatæ spei
cultura, æ
7 Pr. 26. aut culturis, aut consita &c.
cultus
1 Pr. 18. despiciebant &c. pauperes cultus
1 Pr. 35. officiorum cultu elaborare
2 Pr. 27. cultu, & corde mutatur
4 Pr. 5. qui cultum Dei jam olim reliquit
4 Pr. 80. quod cultus Dei videtur injuria est
5 Pr. 31. in barbaris pati cultum dissimilem
5 Pr. 77. summam divini cultus habitum
6 Pr. 101. cultus est superstitionum
6 Pr. 102. sedibus suo cultui dedicatis
6 Pr. 103. quia eorum cultibus communicat
6 Pr. 154. cultu, honore, reverentia
7 Pr. 28. cultu, ac religione placuissent
8 Pr. 30. superstitionum nefarium cultum
8 Pr. 46. de unius Dei cultu, & majestate
Ep. 4. 7. ex quo Dei cultum professus es
Ep. 9. 8. cultum, atque affectum Dei
1 Av. 39. ad Dei cultum referre debeamus
2 Av. 84. ad cultum religionis sacræ
2 Av. 112. ad ejus cultum, atque honorem
3 Av. 25. ac Dei cultus patrocinetur
3 Av. 27. cujus charitas Christi cultus est
3 Av. 53. qui cultum Dei, & dignitatem &c.
3 Av. 109. tantum honoris cultui tribuit
3 Av. 129. vides &c. splēdidissimi cultus homines
4 Av. 7. si erga Dei cultum alter &c.
CUM, & CUMQUE *omittuntur*
CUMULATIUS
8 Pr. 21. sed cumulatiùs vindicavit
cumulo, as
3 Pr. 19. in nobis cumulentur iniquitatis offensę
3 Pr. 20. censurâ adhuc severiore cumulavit
4 Pr. 35. miserorum tributa cumularent
4 Pr. 43. cùm peccata peccatis cumulavit
5 Pr. 73. nos quotidie cumulamus offensam
6 Pr. 76. peccata peccatis cumulamus
6 Pr. 159. mala nostra cumulamus
7 Pr. 40. pluralitate cumulantur
1 Av. 57. sæculi extrema cumularent
1 Av. 58. etiam in Mundi fine cumulare
2 Av. 43. suppliciorum perpessione cumulasset
2 Av. 99. sperant esse cumulandos
2 Av. 105. aut cumulandis facultatibus inhias
3 Av. 132. a te &c. divitięque cumulantur
4 Av. 36. tu opes divitum cumulas
CUMULUS, I
2 Pr. 32. inæstimabilis mali cumulus
5 Pr. 52. his tributi cumulus imponitur
6 Pr. 85. & ideo cumulus divitiarum
3 Av. 116. super excellentem cumulum pollicetur
CUNCTUS, A, UM
1 Pr. 8. evidenter cunctis &c. contradicunt
1 Pr. 15. cunctis beatiores sunt
1 Pr. 22. si Deus cuncta dispensat
1 Pr. 31. qui cuncta scilicet &c. condiderit
1 Pr. 33. cunctam terrestrium curam
1 Pr. 45. an cuncta in his, quæ diximus &c.
1 Pr. 54. quid igitur in cunctis istis &c.
1 Pr. 69. se cuncti invicem vincunt

1 Pr. 75. ad cunctorũ emendationem proficiente
1 Pr. 86. cunctum peccantium cœtum
ibid. ut proficeret cunctorum emendationi
2 Pr. 13. cuncta &c. nutu divinitatis regi
2 Pr. 14. cur autem cuncta impleat &c.
2 Pr. 34. nominis cunctis regibus altior
3 Pr. 6. ac dispensari cuncta, testatur
3 Pr. 7. a Deo agi cuncta, cognosco
3 Pr. 9. quod regat cuncta, quæ fecit
3 Pr. 12. si mala cuncta perferimus
ibid. sint cunctis etiam fortiores
3 Pr. 16. non quæro, ut cuncta faciat
3 Pr. 32. si res sinat, cuncta rapiamus
3 Pr. 55. ut cuncti egentibus sua tribuant
ibid. cuncti admodum aliena pervadunt
3 Pr. 56. prope hæc cuncta sine fine
3 Pr. 58. in cuncto populo Christiano
3 Pr. 64. sed videlicet hæc cuncta mala &c.
ibid. aliud est cunctorum negotiantium vita
3 Pr. 69. a cunctis sceleribus manus abstinens
ibid. quamquam superfluè a cunctis dixerim
4 Pr. 1. quia sumus cũctis gētibus religiosiores
4 Pr. 14. denique si mentior, cunctos consulo
4 Pr. 19. non cunctis criminibus infectus est?
4 Pr. 20. spectant cuncta, quæ dico
4 Pr. 24. ut cunctorum vastatione satietur
4 Pr. 35. cunctos divites immunes redderent
4 Pr. 36. quæ pro remedio cunctis dantur
4 Pr. 38. & in diversum cuncta mutata
4 Pr. 46. quàm cunctos Evangelia negligentes
4 Pr. 47. non sufficiunt denique cuncta ista
4 Pr. 51. ad hoc cuncta contrahunt, ac reponunt
4 Pr. 52. ipse enim fons, & origo cunctorum
4 Pr. 67. cunctis fornicatio interdicitur
4 Pr. 68. deteriores nos cunctis gentibus
4 Pr. 72. cunctis, quæ sunt in mundo, gentibus
4 Pr. 90. cuncta in Dei faciamus injuriam
5 Pr. 47. qui cunctos facitis debitores?
5 Pr. 51. illico remedium cunctis datum
5 Pr. 60. majores quidam, cunctaque præstant
5 Pr. 72. nolit tamen cuncta tolerare
5 Pr. 85. notatur a cunctis, atque reprehenditur
5 Pr. 87. quamlibet enim cuncta pervadas
6 Pr. 1. nunquid lęditur &c. causa cunctorũ?
6 Pr. 4. per unum cunctos periclitari
ibid. cum per se cuncti periclitentur
6 Pr. 10. cunctos honestate mentium vincere
6 Pr. 56. ad exordia sui cuncta respiciunt
6 Pr. 57. respiciat cuncta ista, quæ &c.
6 Pr. 83. opes fecerant cunctarum urbium
6 Pr. 95. faciliùs cunctus populus agnosceret
6 Pr. 126. cuncta omnes pariter agebant
6 Pr. 127. in hoc per cuncta illa &c.
6 Pr. 129. cunctos crimina sua presserant
6 Pr. 133. cunctos ferme Romani nominis populos
6 Pr. 142. quæ cuncta, aut mestitudine &c.
6 Pr. 145. lugent cuncta, tu lætus es
7 Pr. 35. cunctis quasi norma vivendi
7 Pr. 50. infirmissimis hostibus cuncta tradidit
7 Pr. 51. luit pœna cunctorum
7 Pr. 55. instar locustarum cũcta compleverant
7 Pr. 57. audiant cuncti, quid Deus dicit
7 Pr. 93. usque ad tēpus illud cuncta vastaverint

7 Pr. 95. cuncta quidem, quæ affliguntur
7 Pr. 104. aut cunctas diſcutiam civitates
7 Pr. 107. cuncta ferme, & loca urbis &c.
7 Pr. 109. cunctos vario luxûs marcore perditos
7 Pr. 114. cuncti urbis illius cives
7 Pr. 124. cunctis nocere non potuit
8 Pr. 19. in cunctis habitaculis lupanaria
8 Pr. 20. nutu Dei cuncta moderentur
8 Pr. 31. Urbem cunctam fuiſſe pollutam
Ep. 4. 27. conſumptis jam admodum cunctis
Ep. 4. 28. inflexis cunctorum ſenſibus
Ep. 5. 7. extinctis in te forſitan cunctis
Ep. 9. 12. atque a cunctis in Eccleſia poſitis
ibid. ſed prope cuncta præponi
Ep. 9. 14. plurimi namque, ac penè cuncti
Ep. 9. 19. ubi eſt cauſa cunctorum
1 Av. 14. cunctos æqualiter &c. vocans
1 Av. 38. poſſeſſoribus cunctis munere dari
1 Av. 41. hic cuncta relinquimus
1 Av. 52. uſque ad mortem cuncta ſervaverint
1 Av. 64. in obitu bene cuncta diſpenſet
1 Av. 67. a cunctis &c. malè agentibus
1 Av. 107. in ſupremis cuncta tentare
2 Av. 3. oporteat rebus cunctis redimere
2 Av. 12. cunctis ſe impendit pariter
2 Av. 30. cunctis facultatibus ſuis &c. utebātur
2 Av. 37. Doctor cuncta moderatus ſit
2 Av. 46. licèt ſua cuncta diſpenſent
2 Av. 49. a cunctis mundi illecebris deſolata
2 Av. 66. cunctos, qui ſacri altaris &c.
2 Av. 68. decretum vetus largam cunctis &c.
2 Av. 119. & cuncta ſpe vitæ hujus
ibid. cunctis ſubſidiis deſtitutus
3 Av. 2. in cunctis, quæ locuti ſumus
3 Av. 38. cunctos parentes &c. accuſandos
3 Av. 56. avertere cunctos ab affectu
ibid. cariſſimas eſſe debere cunctis
3 Av. 60. vitam æternam cuncti deſiderant
3 Av. 63. Chriſto dicati cuncti parentes
3 Av. 80. cunctam ſubſtantiam, quam habuerat
3 Av. 82. quod dare cuncta cupiebat
3 Av. 91. cogitent igitur cuncta iſta
ibid. immo cogitent cuncta illa
3 Av. 133. illos homines cuncti vident
4 Av. 5. cunctos, qui credant Deum &c.
4 Av. 6. ſe cuncti exhibere Chriſto debeant
4 Av. 20. ſi eum cunctis &c. poſtpoſuerit
4 Av. 27. qui cuncta omnibus dedit
4 Av. 28. ab eo cuncta cunctis præſtari
ibid. generali cunctos lege conſtringit
4 Av. 29. ab eo cuncta percepimus
4 Av. 30. ſua non ſunt cuncta, quæ &c.
ibid. ſua non ſunt cuncta quæ reddit
4 Av. 36. nil præſtaturis cuncta largiris
4 Av. 42. Deo cuncta mentiris
4 Av. 68. cuncti, qui oderunt mandatum

CUNICULUS, I

3 Pr. 48. quaſi per naturales cuniculos introire

CUPIDITAS, TIS

1 Pr. 18. cupiditatis pœnam putabant
1 Pr. 82. optata cupiditate ſaturatur
3 Pr. 48. improbas cupiditates in cor per oculos
3 Pr. 28. cupiditatis improbæ calor traxerit
4 Pr. 33. quantumlibet malæ cupiditates ſint
4 Pr. 51. niſi ſtudio, & cupiditate mellis
4 Pr. 61. fœditates libidinis, rabidas cupiditates
4 Pr. 84. cupiditate ardentiſſimâ devoraverat
4 Pr. 86. humanæ cupiditatis audaciam
5 Pr. 58. humanitati tribuerent, non cupiditatî
6 Pr. 79. ipſa rei turpis cupiditas
7 Pr. 85. in aliquo rabiem cupiditatis
7 Pr. 100. ſi cupiditas, cupidiſſimi
Ep. 9. 13. & cupidi in cupiditate
1 Av. 3. avaritia, cupiditas, rapina
1 Av. 11. terrena cupiditate famulantur
1 Av. 12. cupiditati, & avaritiæ theſaurizarent
1 Av. 17. avaritia, & cupiditates ſint
ibid. ſine cupiditate eſſe non poſſit
1 Av. 19. ſi enim generatrix cupiditatum eſt
1 Av. 20. ſi radix malorum eſt cupiditas
ibid. non tam cupiditas reprehendenda eſt
1 Av. 55. propter inſanam cupiditatem
1 Av. 58. per theſauros cupiditas
ibid. & cupiditatis noxa eſt
2 Av. 32. excitant habendi cupiditatem
2 Av. 37. libidinem, & emendi cupiditatem
3 Av. 132. immo qui cupiditate rerum
ibid. obſtaculum putant cupiditatis
4 Av. 22. cupiditate ſcelera præſtare

cupidus, iſſimus

4 Pr. 75. cupidi ſunt barbari, & nos hoc ſumus
7 Pr. 100. ſi cupiditas, cupidiſſimi
Ep. 4. 23. cognati ſanguinis cupidi
Ep. 9. 13. & cupidi in cupiditate
3 Av. 2. ſi quis cupidus eſt plurium

cupio, is

1 Pr. 82. explere &c. ventris cupit ingluviem
2 Pr. 19. uti præſentia ſua cupient
2 Pr. 20. cum quocúque hominum eſſe cupimus
ibid. cum quo eſſe cupimus, diligimus
ibid. prodeſſe ei præſentiam &c. cupimus
3 Pr. 6. ſi plus ſcire cupias, quàm ſinaris
3 Pr. 10. quàm loqui ordiar, ſcire cupiam
3 Pr. 47. vilitatē adipiſci abundātiam cupimus
5 Pr. 18. fieri voluntatem noſtram &c. cupimus
5 Pr. 38. qui nihil magis cuperent
6 Pr. 9. cupiunt tales eſſe
6 Pr. 10. mali cupiant pravitate ſuperare
6 Pr. 11. ſicut optimi cupiunt virtutum &c.
6 Pr. 32. quod aliquis rem obſcęnam cupit
7 Pr. 145. dum peccata auferre cuperent
7 Pr. 151. exclamare ſuper vires cuperem
8 Pr. 2. qui ſe cupiunt titulo falſæ &c.
ibid. unuſquiſque eorum cupiat audire
Ep. 1. 2. tradere individuis meis cupio
Ep. 1. 3. placere dilectis meis cupiens
Ep. 2. 3. etiam nunc jugiter cupio
Ep. 3. 1. apud ſanctimoniam tuam cupiam
Ep. 4. 7. in me religionem augere cupio
Ep. 5. 1. cupimus quàm diutiſſimè eſſe &c.
1 Av. 63. facere ex divitiis aquas cupimus
1 Av. 88. parum de magno reddere cupiens
2 Av. 38. cupiunt etiam in cognatis ſuis
2 Av. 49. quæcumque ſe vitæ cupit eſſe
3 Av. 1. prout cauſa &c. loqui cupimus
3 Av. 33. ſi eos inopes eſſe cupitis

3 Av. 69. bona relicta cupiat
3 Av. 82. quod dare cuncta cupiebat
3 Av. 84. habere post mortem divites cupiunt
3 Av. 105. in uno satis cupio fieri a te
4 Av. 29. quòd debemus, reddere cupiamus
4 Av. 38. subire egestates cupiat
4 Av. 49. cupis videre dies bonos

CUR *omittitur*

CURA, Æ

1 Pr. 3. curam suam Deus tollit
1 Pr. 20. cura Imperii propagandi
1 Pr. 28. Deo maximæ curæ erant
1 Pr. 33. cunctam terrestrium curam
ibid. removet &c. curam mortalium Deus
1 Pr. 38. hujus sæculi curam removit
1 Pr. 39. curam humanarum rerum &c.
1 Pr. 48. in hoc &c. cura ejus ostenditur
1 Pr. 50. Mundi curam habere noluerit
1 Pr. 66. hominis habere curam Deus
ibid. gubernaculi sui præstare curam
ibid. habuisse quondam hominum curam
1 Pr. 67. illos tunc Deo fuisse curæ
1 Pr. 84. cœlestis cura non profuit
2 Pr. 4. cura, ac provisione vigilantem
2 Pr. 13. cujus cura est de omnibus
2 Pr. 17. nec curam, nec respectum nostri habere
3 Pr. 4. cura, & gubernaculo, & judicio Dei
4 Pr. 49. quasi nulla hæc ei &c. cura fuerit
sæpe hoc numero
4 Pr. 50. ut curam &c. gregibus impendat
6 Pr. 15. magnâ enim curâ id agitur
6 Pr. 149. morbis curas dispares præstant
ibid. diversissimis licèt curis
7 Pr. 4. curam, remedia non sequuntur
7 Pr. 6. curâ ipsâ deteriores sumus
7 Pr. 7. curis medicantibus non corrigimur
7 Pr. 145. curam crudelitate respergerent
E[illegible]. 1. eos, qui nobis curæ sunt
Ep. 9. 2. hoc æstimes ad fidei meæ curam
1 Av. 16. compelli se pignorum curâ
1 Av. 30. curam patriæ pietatis extendit
1 Av. 77. valetudinis curam, & labem
2 Av. 105. nisi animi curas distenderit
3 Av. 60. parem esse curam ad promerendum
3 Av. 96. minore curâ, minore ambitu
3 Av. 105. nec irrationabilem curam abnuo

curatio, nis

1 Av. 61. quid postrema curatio
1 Av. 77. aliquid in tam fera curatione.

CURIA, Æ

1 Pr. 18. indignum curiâ judicarent

curialis

3 Pr. 54. contemni a servis suis curiales solent
3 Pr. 64. quid est curialium, quàm iniquitas
5 Pr. 26. non quot curiales fuerint

CURIOSITAS, IS

Ep. 9. 5. ut laboret curiositas
ibid. cùm profectum curiositatis non &c.

curiosiùs

3 Av. 66. curiosiùs, attentiusque pro &c.

CURO, AS

1 Pr. 50. vel curasse eum terrestria
1 Pr. 61. curare pariter res humanas
4 Pr. 49. quæ perfecta sint, non curet
4 Pr. 58. quod possumus, reddere curamus
4 Pr. 63. si curat, si diligit, si gubernat
5 Pr. 4. curare ullam infirmitatem
6 Pr. 149. curant cauteriorum adustione
6 Pr. 150. cauteriis, & sectionibus curat
7 Pr. 4. curare nos vult castigationibus
7 Pr. 5. pecudes sectione curantur
7 Pr. 91. curata non sunt vitia peccantium
1 Av. 75. curare plagas festinent saucii
1 Av. 78. quàm morientem non curare
3 Av. 96. id efficere curatis, ut miseri &c.

CURRO, IS

1 Pr. 34. ad Ecclesiasticas domos currimus
3 Pr. 60. ad exorandum Deum currere debeant
6 Pr. 155. ad domos &c. Dominicas currimus
6 Pr. 158. ad ludos protinus curritur

CUSTODIA, Æ

6 Pr. 130. non custodia civitatum
7 Pr. 147. conjugalis custodia &c. prohiberet

custodio, is

1 Pr. 1. utpote nec bonos custodiens
1 Pr. 5. & custodiat per benignitatem
3 Pr. 16. hæc fidei sacramenta custodiat
3 Pr. 49. fugeret adulterium, custodiret aspectũ
4 Pr. 50. ad hoc plantat, ut plantata custodiat
Ep. 5. 2. in te manens, teque custodiens
1 Av. 51. qui opes custodire contentus
2 Av. 36. etiam oculi custodire censuram

custos, dis

Ep. 5. 2. semper spiritus tui custos

CUTIS

8 Pr. 43. ad cutem tonsum videre

CYRRHA, Æ

6 Pr. 113. muros Cyrrhæ, atque Carthaginis

DAEMON

4 Pr. 9. Christiani fidem Dæmoni compararet?
4 Pr. 10. ait, a Dæmonibus Deum credi
sæpe hoc numero
5 Pr. 86. etiam per Dæmones vindicari
6 Pr. 22. legiones Dæmonum excogitaverunt
6 Pr. 24. Dæmones &c. insidias prætenderunt
6 Pr. 102. alibi insania, ubique Dæmon
ibid. universa Dæmonum monstra
8 Pr. 13. Testimonio etiam Delphici Dæmonis
8 Pr. 25. Afrorum Dæmonem dico
8 Pr. 27. cum favore ipsorum Dæmonum
8 Pr. 30. mensam Dæmonum mensæ Dominicæ

daemoniacus, a, um

4 Pr. 10. quasi credulitatẽ dæmoniacam habere
8 Pr. 14. aut phreneticum, aut dæmoniacum
8 Pr. 27. Dæmoniacorum sacrificiorum nidore

Dæmonium, ii

4 Pr. 87. illi per Dæmonia pejerant
8 Pr. 13. sic, ut Dæmoniorum erat
8 Pr. 30. calicem biberent Dæmoniorum

DAMNABILIS, OR

4 Pr. 46. minus dicit esse damnabiles
4 Pr. 67. sed damnabilius, si senator furatur
4 Pr. 78. damnabilis rapacitas Albani
4 Pr. 104. damnabilis est malitia
5 Pr. 88. cur tu vis esse damnabilis?
6 Pr. 80. res turpes, atque damnabiles

ibid. lædi non debet , cùm placatur
6 Pr. 121. sufficere utique debuerat &c. captivitas
6 Pr. 152. unde intelligere debemus
6 Pr. 158. pro beneficiis Dei debeant fieri
7 Pr. 27. absque dubio Deo esse debuerant
7 Pr. 31. tales &c. Aquitani esse debuerant
7 Pr. 43. improbos improbitas deberet aliẽa &c.
7 Pr. 44. magis pudicitiam sequi debet
7 Pr. 58. quod adhuc vivimus , debeamus
7 Pr. 97. & ideo intelligere debemus
ibid. pœnam diu debitam distulit
7 Pr. 128. quasi probat , debere fieri
8 Pr. 2. nec illi quidem irrideri debeant
8 Pr. 9. absque dubio debere perferre
Ep. 1. 15. spes ejus , ac salus esse debebit
Ep. 4. 7. humilis esse &c. debet oratio
Ep. 4. 15. apud vos esse non debet
Ep. 4. 16. debere ei , arbitror &c.
Ep. 9. 2. atque habeo , ita ut debeo
Ep. 9. 9. præferri aliquid Deo debeat
sæpè hoc numero
Ep. 9. 10. persecutioni debebimus , non fidei
sæpè hoc numero
Ep. 9. 11. ne tunc quidem præferri debet
Ep. 9. 30. hoc intelligere debes , pro honore &c.
1 Av. 12. Cœlestia , ac sempiterna debentur
1 Av. 15. omnes id agere deberent
1 Av. 21. nec amorem debent appetere
1 Av. 39. ad Dei cultum referre debeamus
1 Av. 79. quantum lamentationis &c. debeat
1 Av. 88. non reddit quod debet
1 Av. 89. se debere totum , quod habet
1 Av. 90. debere se totum non putat
1 Av. 99. sciat quanti debuerit redimere
1 Av. 101. vide quid pro mendaciis debeas
1 Av. 102. hoc solùm redde , quod debes
ibid. si potes æstimare quod debeas
1 Av. 103. tanto plus pro malis tuis debes
1 Av. 104. tanto plus pro te debes
1 Av. 105. quæ dicit , debere fieri
1 Av. 107. peccatores debent pro se &c.
2 Av. 3. quæ magno debeat comparare
2 Av. 8. etiamsi nulla alia debeantur
2 Av. 10. nunquid aliquid minus debet
ibid. si & alius idem debeat ?
2 Av. 13. totum ei debent universi
ibid. & plus debere videatur
2 Av. 18. ego minùs , ille plus debet
2 Av. 21. sicuti neque esse debet
2 Av. 40. quia majora debemus
2 Av. 44. qui ipsum Deo Deum debet
2 Av. 45. solas deberi a nobis divitias
2 Av. 46. ipsos se tamen debent
2 Av. 51. dubitare quis debeat
2 Av. 74. aut non debere se , sicut &c.
ibid. aut certè minus debere
ibid. cùm utique hoc magis debeant
2 Av. 75. tantò plus quispiam debet opere
2 Av. 76. Religiosus debet quidquid &c.
2 Av. 86. qui non potest offerre quod debet
2 Av. 88. absque dubio evitare debemus
2 Av. 90. debemus saltem , ut muneremur
ibid. quæ magno debeant comparari

2 Av. 104. sufficentibus debent esse contenta
3 Av. 2. Adire debeat libros Dei
3 Av. 16. substantia sua debeat
3 Av. 23. specialiter velle debeant
3 Av. 25. quibus videtur naturaliter plus deberi
3 Av. 28. ob Dei reverentiam plus debetur
3 Av. 33. eligere inopiam debent
3 Av. 35. magis pios facere deberet
ibid. Religiosis Filiis deberetis
3 Av. 56. carissimas esse debere cunctis
3 Av. 57. claras debere esse , dicit
3 Av. 64. cui relinquere substantias debeant
3 Av. 88. debet quisquam sua lucra contemnere
4 Av. 5. officiosos Christo esse debere
4 Av. 6. se cuncti Christo exhibere debeant
ibid. debent homines demutari fide
4 Av. 7. qui incolumes Christi esse debent
ibid. morientes Christi esse non debeant
4 Av. 8. in exitu debere esse sapientes
4 Av. 10. magis placare judicem debet
ibid. facere in exitu suo debet
4 Av. 16. a morientibus non debere
sæpe hoc numero
4 Av. 17. nullum est &c. quo non debeat antepõi
4 Av. 28. plus eis gratiæ debeamus
4 Av. 29. Deo hoc majora debemus
ibid. quod debemus reddere cupiamus
4 Av. 30. ideo perfidiæ pæna debetur ei
ibid. quispiam largitione sua debeat
4 Av. 65. nihil &c. Christianis videri debet

debitor , is

5 Pr. 47. qui cunctos facitis debitores
2 Av. 4. in multis sit Deo debitor
2 Av. 10. omnes ejusdem numeri debitores
2 Av. 14. quia debitores Deo &c. se putant
2 Av. 15. debitores non esse sanctos
2 Av. 76. Religiosus per hoc est debitor
3 Av. 110. quo se magis faciat debitorem
4 Av. 29. postquam esse cæperunt debitores
4 Av. 41. magis es Deo debitor

debitum , ti

4 Pr. 58. debita tamen non exolvamus
ibid. debitum morte non solvimus
5 Pr. 25. fiscalis debiti titulos
5 Pr. 43. sibi augeri debitum velint ?
5 Pr. 46. gravant nos novis debitis
ibid. facite saltem debitum ipsum &c.
5 Pr. 47. ut soli sitis immunes a debito
1 Av. 45. adjecit salubriter : Redde debitum
1 Av. 46. redde , inquit , debitum tuum
1 Av. 88. quasi totum debitum reddens
1 Av. 90. non offerat totum pro debito
2 Av. 9. omnium hominum esse debitum
2 Av. 10. idcirco allevatur unius debitum
2 Av. 12. licèt generale sit debitum
2 Av. 14. debitum æstimare non possint
2 Av. 15. hominum sæcularium esse debita
2 Av. 75. non aufert debitum , sed auget
2 Av. 76. ambo habent &c. debitum suum
3 Av. 110. ut non solvat &c. quasi debitum

DEBILIS , E

5 Pr. 10. Aut debilem , aut convulneratam

DECEDO , IS

3 Av. 60. nec addi eis, nec decedere
deceſſus, us
1 Pr. 64. deceſſus humanorum corporum
DECEM
1 Pr. 18. ad decem uſque argenti libras
decies
1 Pr. 60. decies rebellat, decies verberatur
DECERNO, IS
5 Pr. 44. decernuntur his nova munera
ſæpius hoc numero
5 Pr. 45. qui eſtis primi in decernendo
5 Pr. 48. a paucis potentibus decernitur
5 Pr. 49. aliquid, ſe abſente, decerni
7 Pr. 134. ſtipendia laboris decernebantur
DECET, BAT
8 Pr. 2. decet nos frivola &c. deferre
ibid. quàm quid nos dicere, deceat
DECIDO, IS
4 Pr. 82. in id reverentia Chriſti decidit
DECIPIO, IS
8 Pr. 1. laudum irriſionibus decipi
1 Av. 68. decepti, aut lubrico ætatis
2 Av. 58. habendi fiducia decepiſſet
deceptor
3 Av. 134. fuge ambitus deceptores tuos
DECLARO, AS
1 Pr. 40. quod hæc ratio declarat
1 Pr. 59. Deus voluit declarare judicium
1 Pr. 78. declaravit profectò Dominus
2 Pr. 14. dignitas declaretur humana
ibid. cur &c. impleat ipſe declarat
7 Pr. 56. ita ipſe evidentiſſimè declaravit
Ep. 4. 22. declarans ſcilicet propter ſinceritatem
2 Av. 50. quo declaratur, quod eam tantum &c.
DECOQUO
3 Av. 118. ſine fine flammis non decoquaris
DECORO, AS
Ep. 8. 2. ſpiritali inſtructione decoraſti
DECREPITUS
6 Pr. 119. ſenes honoratos, decrepitos Chriſtianos
DECRESCO
7 Pr. 75. illi creſcunt, nos decreſcimus
1 Av. 5. creſcens ſimul, & decreſcens
4 Av. 45. venter frugalitate decrevit
DECRETUM
5 Pr. 46. gravant nos &c. decreta veſtra
5 Pr. 48. quod ſine conſilio &c. decreta ſint
6 Pr. 89. decretis legalibus reus ſiſtit
7 Pr. 148. decretorum gladio &c. coercentes
7 Pr. 149. ut Romana illa decreta &c.
8 Pr. 48. duodecim tabularum decreta
2 Av. 68. decretum vetus largam cunctis &c.
DECURRO, IS
3 Av. 16. decurſo infelicis vitæ &c. ſpatio
DECUS, ORIS (eſt
4 Pr. 4. chriſtianũ vocabulũ quaſi aureũ decus
dedecus, oris
2 Pr. 34. cum metu, cum dedecore, cum luctu
7 Pr. 76. in perniciem noſtram, ac dedecus
7 Pr. 122. dedecoris, ſceleriſque conſortio
7 Pr. 124. ſed paucorum hoc dedecus fuit
7 Pr. 128. Romani imperii dedecus erat
dedecoroſus, a, um
6 Pr. 98. turpia, ac dedecoroſa ridemus
7 Pr. 126. qui dedecoroſa ſuſtineant
dedico, as
6 Pr. 102. ſedibus ſuo cultui dedicatis
DEDIGNOR
3 Av. 75. nec dedignabatur auxilium
DEDITITIUS, A, UM
5 Pr. 58. dedititios ſe divitum faciunt
DEDITUS, A, UM
1 Pr. 3. totus &c. operi ſuo deditus
1 Pr. 25. Chriſto dediti, & infirmi ſunt
1 Av. 10. ac ſententiæ ſuæ deditus
2 Av. 49. niſi orationi dedita
3 Av. 27. vel certè &c.. Deo dediti
DEDO, IS
5 Pr. 58. quibus ſe pauperes dedunt
DEDUCO, IS
7 Pr. 83. jam deducta omnia ſatis conſtat
DEFAECATUS, A, UM
Ep. 5. 6. defæcatæ tuæ mentis, & libere
DEFENDO, IS
3 Pr. 72. a præſentibus malis poſse defendi
5 Pr. 36. ſaltem vitam defendere
5 Pr. 42. ſi reſpicias quod defendunt
5 Pr. 59. hac lege defendunt miſeros
ſæpè hoc numero
8 Pr. 48. quia à pagano jure defenſi ſunt
defenſio, nis
5 Pr. 59. ut patres habeant defenſionem
8 Pr. 39. ſed tamen magna defenſio
defenſo, as
5 Pr. 58. ſe dicunt humiles defenſare
defenſor, ris
5 Pr. 59. defenſoribus ſuis omnem ferè &c.
Ep. 7. 1. quàm malis defenſoribus creditur
DEFERO, RS
5 Pr. 64. aut fugati ab exactoribus deferunt
8 Pr. 2. frivolas laudes deferri volunt
ibid. frivola, atque irridenda deferre
8 Pr. 28. ſi honor Deo non deferatur
ibid. cui principalia deferuntur
Ep. 2. 1. ſalutationem tuam &c. ad me detulit
Ep. 7. 2. ſi quando de officio deferendo &c.
Ep. 7. 3. & reddendis obſequiis deferatur
ibid. ut officium priùs deferat
Ep. 7. 4. prius deferrem &c., quàm ſumerem
DELATIO, NIS
Ep. 7. 4. delatio officii ſugere honorem
DEFICIO, IS
2 Pr. 23. dies me deficiet
3 Pr. 10. non quia deficiam in probatione
5 Pr. 51. defectis urbibus, imminuandas &c.
Ep. 9. 15. ſed etiam deficientes
2 Av. 61. quod ſubſtantia olei &c. defecit
2 Av. 63. ſi &c. langueſcit lumen, ac deficit
DEFECTIO, NIS
7 Pr. 6. ſed nec ferri defectione
DEFIGO, IS
3 Av. 129. vides defixos in te, & quaſi &c.
DEFINITIO, NIS
7 Pr. 141. quid proficit definitio ſanctionum
DEFLEO, ES
3 Pr. 61. ut mala antiqua defleant exeunt

6 Pr. 8. ſuperfluè unius ſcelera deflevimus
2 Av. 17. & deflere cum flentibus
DEFODIO, IS
4 Av. 46. incubant defoſſis a me talentis
DEFORMITAS
4 Pr. 68. quia præter eam deformitatem &c.
deformo, as
1 Pr. 80. deformari leprâ ſummum Antiſtitem
2 Pr. 33. ut feraliſſimo crimine &c. deformare-
4 Pr. 30. deformantes ſāti connubi honorē (tur
DEFUNCTIO, NIS
1 Pr. 53. quantum ad defunctionem cordis &c.
defunctus
3 Av. 102. ſed jam defuncto, jam mortuo
3 Av. 106. quia defunctus, ac nihil ſentiens
DEGENER, RIS
4 Pr. 30. per degeneris contubernii vilitatem
degenero, as
3 Pr. 73. morū degenerantiū pravitate pereunt
7 Pr. 79. vitā degenerante, damnatur
DEGO, IS
7 Pr. 93. degere intra Gallias non potuerunt
ibid. aut ne degerent quem tiebant &c.
7 Pr. 94. potuerunt ergo illic degere
DEHONORO, AS
3 Av. 50. bono dehonorari animo
DEJCTIO, NIS
7 Pr. 65. pro elatione dejectio
DEJERATIO, NIS
4 Pr. 87. maximi Sacramenti ſit dejeratio
DEIICIO, IS
2 Pr. 34. dejectus uſque in ſervorū&c.contūeliā
3 Pr. 3. in terrenis ędificiis deiicere parietes
ibid. niſi priùs lapides, & cęmenta deiiceret
7 Pr. 14. connubii ſacramenta dejecit
DEINDE *omittitur*
DEITAS, IS
4 Av. 32. non eget deitate pro ſe &c.
DELECTATIO, NIS
3 Pr. 52. delectationi penitùs nihil liceat
delecto, & delector
1 Pr. 1. forſitan &c. teſtimoniis delectentur
1 Pr. 13. pauperie delectantur
6 Pr. 18. ſpectaculis hujuſmodi delectantur
6 Pr. 51. nec delectat ridere ſine crimine
6 Pr. 103. quorum feſtivitatibus delectatur
7 Pr. 43. ut eos iſta delectent
3 Av. 78. non tantùm delectabant opes heredis
ſæpe hoc numero
3 Av. 79. non tantùm eum delectabat, quòd &c.
3 Av. 106. nec delectari poſſum poſſeſſione
3 Av. 117. ſolus ſuppliciis delecteris
3 Av. 134. iſtis quicumque &c. delectatur
4 Av. 50. te illorum apricitas delectabit
DELEO, ES
1 Pr. 62. fluctu operiente deletur
6 Pr. 65. ſed quia exciſa, & deleta eſt
6 Pr. 137. pro deletæ urbis remedio
DELIBO, AS
1 Pr. 26. ſumere, ac delibare permiſit
deliciæ, & delitiæ
1 Pr. 64. etiam ad delicias perfluentes
4 Pr. 18. certè perfert delitiarum

6 Pr. 14. ſummum deliciarum genus eſt
6 Pr. 36. has idolorum delicias eſſe
6 Pr. 83. cives divitiis, ac deliciis affluebant
7 Pr. 130. delitiarum, ac divitiarum affluentia
ibid. deliciarum copiis, quaſi ebriam
7 Pr. 135. ita delicias corruptorum hominum
1 Av. 80. longarum deliciarum officio
2 Av. 47. in delitiis mortem poſuit
ibid. in uſu eſt poſitus delicarum
ibid. alioqui remoto uſu delitiarum
2 Av. 48. in delitiis viduæ mortem eſſe
2 Av. 49. & delicias ſibi ob Deum &c.
2 Av. 83. deliciarum immortalium affluentiam
3 Av. 21. delicias aliorum mente pertractas
3 Av. 77. delitiis affluentibus opulentus hæres
3 Av. 78. in exquiſitis deliciis afflubat
3 Av. 117. habere poſſit delitias ſummi boni
3 Av. 135. ut &c. affluere faciat delitiis
4 Av. 36. delicias affluentibus paras
4 Av. 38. aliis paret delicias temporarias
4 Av. 45. diu me &c. a delitiarum fruge &c.
4 Av. 46. diſtenduntur deliciis a me relictis
4 Av. 47. tantarum deliciarum copiam &c.
DELICIOSUS, A, UM
2 Av. 47. quam delicioſam eſſe non patitur
2 Av. 49. ſi non vidua delicioſa &c.
2 Av. 112. humanum eſt &c. ac delicioſum
2 Av. 115. delicioſam a vobis rem poſſimus
DELICTUM, I
4 Pr. 44. creſcentium delictorum nimietate
Ep. 3. 2. nec negandi delicti facultas ſuppetit
Ep. 4. 11. veniam peto, etſi delictum neſcio
1 Av. 71. delictum terror exagitat
1 Av. 89. propitietur &c. Deus delictis ſuis
1 Av. 92. quantò redimere delicta poſſit
1 Av. 103. cùm tractaveris delicta tua
DELIGO, IS
3 Pr. 35. partem ſententiæ ſacræ &c. deligimus
DELINQUO, IS
4 Pr. 13. voluūs delinquere,& noluūs verberari
Ep. 4. 5. penè in Deum delinquentibus
DELIRAMENTUM, I
1 Pr. 7. epicurizantium deliramenta
3 Av. 22. quid tibi cum his deliramentis
4 Av. 51. quaſi ſomnia &c. ac delirāenta contēnis
deliro, as
3 Pr. 45. delirare, opinor, videmur
ibid. ut nos delirare videamur
3 Pr. 46. nunquid deliravit dominus &c.
DELITIÆ *vide delicię*
DELPHICUS, A, UM
8 Pr. 13. teſtimonio etiam delphici dæmonis
DEMETO, IS
1 Pr. 67. agros triticeos &c. demetamus
DEMO, IS
4 Pr. 35. ut illis demerentur vectigalia vetera
DEMONSTRO, AS
1 Pr. 49. vim demonſtravit irati
2 Pr. 6. exaudientis largitas demonſtratur
2 Pr. 11. diſpēſatio divini gubernaculi dēonſtra-
3 Pr. 7. a Deo agi iſta demonſtro (tur
4 Pr. 9. ſtatim ipſe demonſtrat
3 Av. 111. ſed etiam demonſtrat aliqua

DE-

DEMORIOR
7 Pr. 5. in locum demortuæ carnis
DEMUM
1 Av. 105. tum demum Domino tuo reddis
4 Av. 15. demum verè sapientes sumus
DEMUTATIO, NIS
3 Av. 34. præclara demutatione eligant &c.
demuto, as
5 Pr. 77. nomen tantùm demutavere
7 Pr. 134. viros in mulieres demutarent
1 Av. 9. in naturam terrestris &c. demutatur
4 Av. 6. debent homines demutare fide
ibid. quoties demutantur ætate
DENEGO, AS
1 Pr. 46. esse judicium, non possumus denegare
4 Pr. 5. qui Dei Filium denegavit
Ep. 4. 28. quidquid ambitioni veritas denegaret
2 Av. 51. qui ipsos se sibi denegant
3 Av. 36. non est vestrum quod denegatis
3 Av. 69. indevotio, & infidelitas denegarit
4 Av. 55. sub tot fidejussoribus denegares
DENIQUE
3 Pr. 17. denique hoc, quod Salvator &c. prohi-(buit
4 Pr. 14. denique si mentior, cunctos consulo
4 Pr. 25. denique sciunt hoc Hispaniæ
4 Pr. 26. denique ad has persuasiones &c.
4 Pr. 47. non sufficiunt denique cuncta ista
4 Pr. 78. omniū denique gentiū barbarorū &c.
4 Pr. 81. denique ut de peccatis aliis &c.
4 Pr. 82. denique multi non otiosas &c.
4 Pr. 88. denique qui vult scire
5 Pr. 12. denique apud nos sunt Hæretici
5 Pr. 34. omnes denique, quos &c.
5 Pr. 49. denique quod in aliis reprehendunt
6 Pr. 10. denique quod unum possunt
6 Pr. 78. denique hoc facile probo
6 Pr. 81. denique cujuslibet civitatis incolæ
6 Pr. 92. denique Oza ille Levites Dei
6 Pr. 121. denique expugnata est quater &c.
6 Pr. 157. omnibus denique immunditiis &c.
7 Pr. 29. non denique illa exigit a servis
7 Pr. 56. denique cur hoc Dominus faceret &c.
7 Pr. 64. denique probavit hoc bello proximo
7 Pr. 71. denique ipse Rex hostium
7 Pr. 87. transeatur denique propè omne &c.
7 Pr. 49. ipsi denique fatebantur
8 Pr. 19. omnes denique Civitates &c.
Ep. 9. 18. non denique Deo, sed sæcularibus
1 Av. 29. non denique fundos interminabiles
1 Av. 41. denique egredientes è mundo isto
1 Av. 43. denique etiam ipsum hoc
1 Av. 101. pro omni denique &c. affectu
2 Av. 5. quod extendit denique super
2 Av. 6. ipsam denique &c. commemorationem
2 Av. 37. ipsam denique mundi &c. voluptatem
2 Av. 45. mortem denique omni pœnarum &c.
2 Av. 95. quæ denique miseria, ut malis &c.
2 Av. 98. omnia denique in rebus humanis
2 Av. 101. totum denique, ut dixi
3 Av. 18. denique pro diversitate meritorum
3 Av. 26. ut longiùs denique &c. extendas
ibid. aut deique cujuslibet necessitudīs &c.
3 Av. 28. denique si quia parentibus filii &c.
3 Av. 101. denique ut infidelitatem &c.
4 Av. 54. mendacibus denique &c. res creditur
4 Av. 55. denique divinarum seriem literarum
DENS, TIS
1 Pr. 64. dentes non imminutos
6 Pr. 14. bestiarum dentibus devorari
8 Pr. 37. & frendebant dentibus &c.
DENSITAS, TIS
7 Pr. 113. insidiarum frequentium densitate
DEPENDO, IS
5 Pr. 48. quod a multis miseris deperdatur
6 Pr. 168. mercedibus dependendis locant
DEPEREO, IS
1 Pr. 86. ne universus populus deperiret
6 Pr. 93. ne multi per incautelam deperirent
6 Pr. 98. dum &c. ludimus, deperimus
3 Av. 17. quàm tua omnia deperibunt
DEPONO, IS
2 Pr. 27. indumenta deponit, purpura exuitur
4 Pr. 100. deposito scilicet diademate
DEPOPULOR, ARIS
6 Pr. 118. depopulatis jam, atque nudatis
depopulatio, nis
4 Pr. 24. major pauperculorum est depopulatio
6 Pr. 110. hostili saltem depopulatione
DEPRAEDATIO, NIS
5 Pr. 64. quibus rem deprædatio tulit
DEPRAVO, AS
7 Pr. 75. illi proficiunt, nos depravamur
DEPRECATIO, NIS
Ep. 4. 33. plus in filii tui deprecatione
deprecor, aris
Ep. 4. 19. vestra charitas deprecatur
Ep. 4. 24. si irascimini, deprecamur
Ep. 4. 30. nihil insolens deprecamur
deprecatiuncula, æ
3 Av. 11. dans reo deprecatiunculæ speciem
DEPRIMO, IS
5 Pr. 50. minores maximè deprimuntur
DEPUTO, AS
7 Pr. 60. aliis rebus frivolis, deputamus
7 Pr. 96. sed afrorum sceleri deputandum
Ep. 4. 15. ego aliquid mihi deputem
Ep. 9. 18. & extraneis deputarent
2 Av. 31. partem bonorum mediam deputaret
2 Av. 87. quibus sors cum Diabolo deputatur
3 Av. 89. quasi sepulchris perennibus deputati
3 Av. 107. idcirco &c. substantiam alteri deputas
4 Av. 39. tibi peculiariter deputares
4 Av. 41. inter &c. ultimos deputandus
4 Av. 61. aut abundantibus deputaris
DERELINQUO, IS
3 Pr. 23. sæcularis amoris jus derelinquunt
4 Pr. 21. qui legem Domini derelinquunt
6 Pr. 63. si ludos &c. Ecclesiam derelinquunt
Ep. 9. 15. etiam extraneis derelinquant
2 Av. 54. atque ipsi sæculo derelinquit
2 Av. 69. post se hæredibus derelinquere
2 Av. 73. nisi hæredes divites derelinquant
2 Av. 118. cruciandam animam derelinquat
3 Av. 9. facultates filiis derelinquant
3 Av. 16. qui &c. quod derelinqueris, votent
3 Av. 19. servorum numerum derelinquas

3 Av.

3 Av. 23. quibus hæredibus derelinquitur
3 Av. 25. Animæ, ac saluti omnia derelinquat
3 Av. 101. affini, vel extraneo derelinquis
3 Av. 128. quod egenis derelinquas
3 Av. 130. ut patrimonium &c. derelinquas
4 Av. 24. res proprias derelinquis
4 Av. 36. facultates non indigẽtibus derelinquis
4 Av. 39. facultates suas aliis derelinquit
4 Av. 40. sed quæ pauperibus dereliqueris &c.
4 Av. 48. post se malè aliis derelinquunt
4 Av. 50. si substantiam &c. miseris derelinques

DEROGO, AS

7 Pr. 59. quicquid præstiterit derogamus
7 Pr. 81. beneficiorum gratiam derogamus
8 Pr. 28. non dederunt &c. sed derogarunt
Ep. 9. 23. personæ suæ parvitas derogaret

DESCENDO, IS

1 Pr. 65. descendentem ad terras Deum
3 Pr. 15. cum &c. in potestatẽ regiam descẽdisset
4 Pr. 52. ex illius bono amore descenderit
4 Pr. 59. descendens de cœlo propriùs adjungeret
5 Pr. 25. ex hac ipsa impietate descendens

DESECO, AS

7 Pr. 5. aut cremata, aut desecta fuerit

DESERO, IS

1 Pr. 51. jubens, ut deserat terram suam
2 Pr. 19. nos præsentiã nunquam deserit
3 Pr. 71. quod unus peccata deserit
5 Pr. 3. dum legem divinam deseris
5 Pr. 39. qui domos suas deserunt
5 Pr. 57. ac tabernacula sua deserant
ibid. non quæ compelluntur deserere
2 Av. 53. desertum quod ab omnibus se &c.
3 Av. 130. propter hoc tales animam deseris

DESERTUM, I

1 Pr. 60. Moyses in deserto positus

DESERVIO, IS

6 Pr. 38. semper diabolo deservimus

DESIDERIUM, II

6 Pr. 47. qui non desideria seculi faciant
desidero, as
1 Pr. 68. quæ non erant desiderabant
1 Pr. 82. carnes desiderat, verberatur
4 Pr. 18. magis desiderat satietatem
5 Pr. 37. animo desiderant libertatem
6 Pr. 94. quia cõsuetudinarias carnes desideravit
6 Pr. 95. interdictũ nondũ fuerat, ne desideraret
6 Pr. 139. in luctu res desiderare luxuriæ
6 Pr. 140. circenses ergo Treveri desideratis
1 Av. 21. nec desiderare filii parentibus
2 Av. 107. veram quietem desideranti
3 Av. 60. vitam æternam cuncti desiderant
3 Av. 76. tangi tunc ab eo desiderabat
3 Av. 82. desiderans ad mitigandas fancium &c.
3 Av. 130. cujus &c. exitum tantus desiderat
4 Av. 37. nec remunerationem desideras

DESIGNO, AS

2 Pr. 6. quasi obedientia Dei designetur
7 Pr. 79. dissimilitudo hominum designatur

DESINO, IS

3 Pr. 45. alium lacerare non desinat
3 Pr. 46. etiamsi in nobis clamor desineret
4 Pr. 76. qui non desinimus mala agere
6 Pr. 17. Latrones non esse desinunt
6 Pr. 87. in quibus opulentia esse desiit
ibid. desinunt quoque esse vitiosi
6 Pr. 110. ergo desierant blasphemi, & furiosi esse
6 Pr. 162. desinunt esse perditi &c.
7 Pr. 103. quicumquè impudicus esse desierit
7 Pr. 140. non desinunt tamen ad latrocinandum
Ep. 4. 6. etiam falsas habere desisti
1 Av. 64. alioqui peccare non desinit
1 Av. 65. necdum desiit, qui adhuc &c.
2 Av. 114. qualis, quæ nunquam desinet
2 Av. 120. adversarios persequi desinant
3 Av. 104. in præsentia &c. esse desiisse

DESOLATIO, NIS

6 Pr. 75. major pars &c. in desolationem esset
desolatus, a, um
2 Av. 49. a cunctis mundi illecebris desolata

DESPERATIO, NIS

5 Pr. 65. ad asylum desperatione confugiunt
1 Av. 78. quàm lethali penitus desperatione
despero, as
3 Pr. 10. profuturum quod loquor esse, despero
1 Av. 60. opem saltem desperatæ salutis
2 Av. 18. aut de alio desperare
2 Av. 92. qui de receptione desperat
2 Av. 101. solus Deus est, de quo desperatur
2 Av. 120. qui non vel desperatos jam, vel moriẽtes

DESPECTIO, NIS

4 Pr. 89. ac despectione calcamus
5 Pr. 77. sed despectione peccarunt
7 Pr. 14. videretur in maritali despectione
3 Av. 29. cujus fit despectione
4 Av. 26. inveniatur esse despectio
despectior
3 Av. 121. apud quem &c. minor, atque despectio
despectus, us
3 Av. 38. ob religionem despectui habere
despicabilis
4 Pr. 38. si fuerit sublimis, fit despicabilis
Ep. 1. 5. domo non despicabilis
2 Av. 66. & despicabilem vilitate
4 Av. 50. non vile, ac despicabile putes

DESTINO, AS

4 Av. 60. ad locum habitaculi destinati

DESTITUO, IS

1 Av. 83. destituto opitulari queat
2 Av. 119. cunctis subsidiis destitutus

DESUM, ES

4 Pr. 18. quod ei vel jugiter deerat
6 Pr. 88. Addam multa, quæ desunt
Ep. 4. 32. quid est, quod causæ desit
2 Av. 117. peccatorum genera non desint
3 Av. 15. causæ desint periculorum
3 Av. 16. times, fortè, ne desint &c.
3 Av. 23. facilius est hic deesse filiis
ibid. facilius est hic hæredibus deesse
3 Av. 92. aut si id fortè deest
3 Av. 101. vel si fortè desunt, etiam &c.
4 Av. 33. quibus etiamsi vestimenta desunt
ibid. etiamsi &c. alimenta non desunt
4 Av. 34. etsi desint multa, non desunt omnia
ibid. quod in omni humano genere non desit
4 Av. 60. nihil sibi postea defuturum

DE-

2 Pr. 21. ultionem, Deo executore, percepit
3 Pr. 7. plus eſt Deus, quàm õnis hũana ratio
4 Pr. 39. durè agit nobiſcum Deus
ibid. nos durius cum Deo agimus (ſtris
ibid. exarcerbamus Deũ impuritatibus no-
4 Pr. 54. plus nos amat Deus, quam Pater &c.
5 Pr. 73. Deus vocat nos ad pœnitentiam
ibid. Deus nos invitat ad veniam
ibid. vim deo facimus iniquitatibus
7 Pr. 84. pro affectu ſuæ miſericordiæ Deus
7 Pr. 92. compulſus eſt criminibus Deus
7 Pr. 111. ingemiſcentes quotidie ad Deum
8 Pr. 3. inquitates Deo dulces exiſtimantur
ibid. Deum accuſare præſumunt
8 Pr. 4. utique Deum &c. iniquitatis accuſant
ibid. Deum ergo negligentem vocas
8 Pr. 7. Deum ergo hoc eſſe dicimus
8 Pr. 8. injuſtum utique Deum dicimus
8 Pr. 22. Deus enim pius eſt, & miſericors
8 Pr. 23. nos, Deo nolente, cruciamus
8 Pr. 28. non dederunt honorem Deo
8 Pr. 36. oderant ſervos Dei, & in iis Deum
Ep. 1. 14. potens eſt ineffabilis Dei pietas
Ep. 4. 8. liberiorem me &c. Dei affectus facit
Ep. 5. 6. habitatore Deo dignior extitiſti
1 Av. 44. indulgens nobis dominus Deus
1 Av. 47. ſperandum à Deo, qui præſtitit omnia
ibid. oſtendit a Deo divites fieri
1 Av. 87. quod homo habet, Dei munus eſt
2 Av. 7. Deum &c. lege morientem
2 Av. 8. quidquid homo pro Deo perferat
ibid. Deus pro homine perpeſſus eſt
2 Av. 38. ut exhæredent ipſos ſe propter Deum
2 Av. 42. Judæi carnes avium, nos corpus Dei
ibid. Judæi pruinam Celi, nos Deum Cæli
2 Av. 44. qui ipſum Deo Deum debet
2 Av. 46. non ſatis ſe Deo reddere
2 Av. 95. puto non creditur Deo
3 Av. 36. aliquid Deo de ſuo reddite
4 Av. 7. erit homini Deus ipſe mutabilis
4 Av. 19. judex & vivorum deus, & mortuorũ
4 Av. 20. quo judicio judicat de Deo
ibid. eo ipſo judicabitur a Deo
4 Av. 26. neceſſe eſt, ut ſe doleat Deus
4 Av. 31. Deus non eget retributione

DEXTERA, Æ

1 Pr. 77. extentam ſuper nos dexteram ſuam
7 Pr. 53. ne opus cœleſtis dexteræ &c.
2 Av. 50. dextera Dei ſuſcipiet & in futuro

DIABOLICUS, A, UM

8 Pr. 30. ductu ipſius diabolici ſpiritus

Diabolus, i

5 Pr. 17. & diabolo obtemperamus
6 Pr. 38. ſemper diabolo deſervimus
ibid. ſicut in his ſit paſtus diaboli
6 Pr. 52. niſi ut renunciare ſe diabolo
ibid. ſpectacula &c. opera ſunt diaboli
6 Pr. 53. opus eſſe diaboli confiteris
8 Pr. 42. illi propè jugiter cum diabolo
1 Av. 76. nec dandus diabolo locus
2 Av. 87. quibus ſors cum diabolo deputatur
2 Av. 103. in divitiis diaboli catena
3 Av. 56. etiam diabolus non negavit
3 Av. 57. quas diabolus putat eſſe pretioſas
ibid. infra judicium diaboli ſe amant
3 Av. 58. vel juxta diaboli opinionem

DIADEMA, TIS

2 Pr. 27. purpurâ exuitur, diadẽate exoneratur
4 Pr. 100. depoſitio ſcilicet diademate

DICO, AS

3 Pr. 69. quaſi majores privilegium dicare
8 Pr. 26. qui profeſſionem Chriſto dicaverant
3 Av. 63. Chriſto dicati cuncti parentes
dico, is *omittitur, exceptis quibuſdam notabilioribus*

7 Pr. 58. quis autem eſt &c. non ita dicens?
7 Pr. 63. dicam, & ſæpe dicam
7 Pr. 74. quod catholicos eſſe dicimus
7 Pr. 85. ſciri, & dici tanta non poſſunt
8 Pr. 7. Deum ergo hoc eſſe dicimus
8 Pr. 8. injuſtum utique Deum dicimus
8 Pr. 23. adverſum me ipſum dicere arbitror
Ep. 4. 8. non poſſum dicere, malum eſſe
Ep. 9. 23. quantus eſt ipſe qui dixit
1 Av. 13. ibi enim dicuntur eſſe jam theſauri
1 Av. 24. quæ falsò dicuntur bona
1 Av. 28. non dico ego, dicat ſermo divinus
1 Av. 44. noſtrum eſſe, dicit, ut demus
1 Av. 77. quid dicam, neſcio
1 Av. 79. ineffabile dictu eſt

DICTIO, NIS

Ep. 9. 24. dictionis vim, atque virtutem
dictator, oris
Ep. 9. 24. quàm dictatoris cogitent dignitatem
dicto, as
Ep. 4. 1. eloquentiſſimus vir dictaverit

DICTUM, I

3 Pr. 9. humana dicta &c. teſtibus egent
6 Pr. 62. dicta Evangeliorum diligant
6 Pr. 127. dictum illud ſermonis ſacri
7 Pr. 65. illud Domini noſtri dictum
7 Pr. 72. ſuper exercitum &c. prophetæ dictum
7 Pr. 146. implentes ſcilicet Apoſtoli dictum
Ep. 9. 9. quamvis dictum hoc &c.
Ep. 9. 23. omnia enim admodum dicta
1 Av. 47. uno dicto utrumque docuit
1 Av. 96. quibus utique dictis docet
2 Av. 55. quo dicto evidentiſſimè docuit
4 Av. 58. conſcii ex ipſius Dei dictis &c.

DIES, EI

1 Pr. 35. ut in die futuri ſæculi
1 Pr. 63. nubilam die, igneam nocte
ibid. diei lucem &c. diſtingueret
1 Pr. 73. eum diei obſervatio crimінoſum
2 Pr. 17. omnibus diebus eſſe nobiſcum
2 Pr. 23. dies me deficiet
5 Pr. 15. in die judicii puniendi ſint
6 Pr. 62. ut eodem die & feſtivitas Eccleſiaſtica
6 Pr. 63. feralium ludicrorum die
6 Pr. 106. pacificos dies, proventus uberes
7 Pr. 66. quam eodem die victorem ſe &c.
7 Pr. 71. uſque ad diem pugnæ
1 Av. 57. theſaurizatis in noviſſimis diebus
ibid. addidit in noviſſimis diebus
1 Av. 58. per noviſſimos dies infidelitas
1 Av. 77. uſque ad dies ultimos trahant

7 Pr. 115. quos non discutio, quia Domini &c.

DISJUNGO, IS

5 Pr. 23. mente disjūcti sūt. Atque utinā hoc &c.

DISPAR

6 Pr. 149. morbis curas dispares præstant
7 Pr. 110. genere quidem dispar
ibid. sed iniquitate non dispar
ibid. nisi fortè in hoc dispar
7 Pr. 134. jam sibi, & suis dispares
1 Av. 69. tantummodo a se dispares
3 Av. 62. præter disparem ætatem

disparilitas, tis

2 Pr. 9. meritorum &c. disparilitate diversam

DISPENDIUM, DII

6 Pr. 84. nemo sumptus &c. nemo dispendia

DISPENSATIO, NIS

2 Pr. 11. dispensatio divini gubernaculi
6 Pr. 146. sed æquissimā dispensatione
Ep. 5. 7. magna Dei dispensatione
Ep. 8. 3. jam dispensatione divinā &c.
1 Av. 52. per dispensationem substantiæ

dispensator, ris

7 Pr. 107. illic omnes rerum dispensatores
4 Av. 32. ad pios, ac largos dispensatores

dispenso, as

1 Pr. 22. si Deus cuncta dispensat
1 Pr. 29. regere, ac dispensare credamus
3 Pr. 6. a se agi, ac dispensari cuncta
3 Pr. 9. præsenti judicio universa dispenset
1 Av. 64. in obitu bene cuncta dispenset
2 Av. 46. licèt sua cuncta dispensent
2 Av. 102. dispensandarum opum perfectione
3 Av. 4. pecunia, quæ talibus dispensatur
3 Av. 6. moriens universa dispenset

DISPERDO, IS

2 Pr. 9. mali ut disperdantur

DISPLICEO, ES

3 Pr. 37. quod displicuerit, repudiare
Ep. 1. 3. supplicium displicentis fero
Ep. 1. 4. displicere ego charitati &c. possim
ibid. ego quibusdam fortè displiceam
4 Av. 1. Christum parum amantibus displicere
4 Av. 67. cuicunque hominum displicebit
4 Av. 68. Deo displicent, si tacent
4 Av. 69. nihil eis ex eo quod &c. displicebit

DISPONO, NIS

1 Pr. 32. a Deo statuta, atque disposita
1 Pr. 88. & præsētia corrigit, & futura disponit
2 Pr. 14. habes jugiter disponentem Deum

dispositio, nis

1 Pr. 46. consilio, ac dispositione permitti
1 Pr. 47. quædā ex his dispositio divina ordinavit

DISPUTATIO, NIS

Ep. 9. 3. libros neotericæ disputationis

disputo, as

1 Pr. 46. neque tunc temporis disputare
7 Pr. 25. disputari de judicio Dei possit

DISSENTIO, IS

1 Pr. 6. sine authoritate &c. dissensisse
5 Pr. 31. induviarum &c. fœtore dissentiant
6 Pr. 30. quia mente dissentis
8 Pr. 71. a qua ipse dissentit
Ep. 1. 1. & cum specie dissentiat &c.

4 Av. 3. sub religionis &c. a religione dissētisit

DISSERO, IS

1 Pr. 2. de beneficiis Dei disserens
3 Av. 87. non est nunc disserendi locus

DISSIMILIS, LE

5 Pr. 31. in barbaris pati cultum dissimilem
6 Pr. 5. quàm dissimilis populus Christianus
6 Pr. 149. dissimilibus morbis curas dispares præ-(stant
7 Pr. 78. non dissimile est autem &c.

dissimillimus, a, um

5 Pr. 41. res diversissimas, dissimillimasque
6 Pr. 10. licèt in dissimillimis rebus
7 Pr. 79. dissimillima inter se genera metallorū

dissimiliter

7 Pr. 72. non dissimiliter autem illud etiam

dissimilitudo, nis

7 Pr. 79. dissimilitudo hominum designatur
Ep. 4. 6. ex dissimilitudine studiorum

DISSIMULATIO, NIS

Ep. 7. 4. dissimulatio, affectare videatur

DISSOLVO, IS

3 Pr. 1. pluviarum infusione dissolvi
3 Pr. 3. ædificium &c. dissolvere nullus valet
ibid. & consumatum ante dissolverit
1 Av. 78. penitùs desperatione dissolvi

dissolutio, nis

6 Pr. 159. nos ruimus in dissolutionem

dissolutus, a, tum *pro vitiosus, absque fræno*

6 Pr. 120. cibo confecti, vinolentiā dissoluti
7 Pr. 130. divitiarum affluentiā dissoluti
7 Pr. 134. jam scilicet corrupti, jam dissoluti

DISTENDO, IS

1 Pr. 18. distenta aureis nummis
4 Pr. 22. tu assiduā cruditate distenderis
7 Pr. 109. alios cruditate distentos
1 Av. 35. quid ad conquirenda &c. distenderis?
2 Av. 105. nisi &c. administratione distenderit
3 Av. 21 viscera exaturata distendat
4 Av. 46. distenduntur delitiis a me relictis

DISTINGUO, IS

1 Pr. 63. luteā obscuritate distingueret
2 Pr. 40. tempus utriusque judicii distinxit
2 Pr. 41. futurum distingueret a præsentibus
7 Pr. 26. aut distincta culturis, aut consita &c.

DISTO, AS

2 Av. 9. tamen distet, necesse est

DISTRAHO, IS

1 Av. 94. non uti universa distraheret

DISTRIBUO, IS

1 Av. 97. facultates distribue
1 Av. 98. solum non jussit distribuere
2 Av. 48. vult universa distribui

DISTRICTIO, NIS

6 Pr. 3. ego non ago hac districtione
1 Av. 82. exercebit districtionis officium

DISTESCO, IS

4 Pr. 36. quæ leviter ferebant, iminutione dite-(scerent
3 Av. 5. ut bono opere ditescant

DITIO, NIS

5 Pr. 58. in jus eorum, ditionemque transcēdūt
7 Pr. 77. nomine barbaram, ditione Romanam
8 Pr. 20. cum sint omnia ditionis sacræ

DI-

DITIOR, DITISSIMUS

1 Pr. 31. ditissimæ quæque, ac potentissimæ
1 Av. 5. quantò ditior multitudine
1 Av. 35. nullâ re eum facies ditiorem
2 Av. 86. qui dividant propria, ditiores fiant
3 Av. 19. inter cœteros ditiorem

dito, as.

1 Pr. 16. privatâ paupertate ditarent
7 Pr. 27. beneficiorum dote ditaverat
1 Av. 40. ipsum usus possessione ditaverit
3 Av. 20. cùm multos facultatibus dites
3 Av. 32. religiosorum &c. religio ditetur
3 Av. 70. heredes suos morte ditarat
3 Av. 132. & tu ditare non metuis?

DIU

2 Pr. 32. insidias diu pater a filio patitur
4 Pr. 45. diu profectò flagitiosissimus ille &c.
5 Pr. 68. diu id &c. elaboravimus
6 Pr. 74. ubi quidem diu acta sunt
ibid. ut ubi &c. diu esse non possent
6 Pr. 148. non diu tamen patitur affligi
7 Pr. 90. vastata est diu Gallia
7 Pr. 93. post experimenta belli diu parati
7 Pr. 97. pœnam diu debitam distulit
Ep. 9. 13. hæc per scelus &c. diu admittuntur
4 Av. 45. diu me &c. delitiarum fruge &c.
4 Av. 46. diu abstinui, ut nunc illi &c.

DIVERSISSIME'

3 Av. 28. nunc diversissimè, & impiissimè

diversitas, tis

1 Pr. 38. pro precum diversitate aures suas &c.
1 Pr. 60. torqueatur diversitate supplicii
1 Pr. 63. congruas colorum diversitates
ibid. pro temporum diversitate
2 Pr. 11. hōines pro meritorū diversitate tractare
7 Pr. 79. scilicet quod ī diversitatibus metallorū
8 Pr. 41. causa est &c. diversitas voluntatum
8 Pr. 50. juxta personarum diversitatem
1 Av. 12. diversitas terreni, & cęlestis thesauri
1 Av. 101. æstima peccatorum diversitates
2 Av. 9. necesse est diversitate patientium
2 Av. 76. pro diversitate conditionis debitum
3 Av. 18. denique pro diversitate meritorum

diversorium, ii

6 Pr. 70. diversoria ludicrorum sint

diversus, simus

1 Pr. 45. quæ diximus, è diverso sint
2 Pr. 9. meritorum fieri disparilitate diversam
3 Pr. 22. penè in diversum omnia fiant
4 Pr. 38. & in diversum cuncta mutata
4 Pr. 90. non è diverso cuncta in Dei &c.
4 Pr. 92. at è diverso in paganis
5 Pr. 38. ad duas diversissimas coarctantur
5 Pr. 41. res diversissimas, dissimillimasque
6 Pr. 12. nos è diverso malarum mentium &c.
6 Pr. 59. ubi scelius diversarum impuritatum
6 Pr. 105. nos è diverso omnia agimus
6 Pr. 129. in diversis Galliarum partibus
6 Pr. 135. per diversa moriendi genera
6 Pr. 149. diversissimis licèt curis
6 Pr. 150. per diversam medicaminum opem
6 Pr. 159. è diverso quoties bona accepimus
6 Pr. 163. omnia siquidem è diverso sunt
7 Pr. 33. nisi cuncta, quæ diversa sunt
7 Pr. 79. res diversæ consentur
7 Pr. 123. versa in diversum omnia erant
Ep. 1. 11. sicut diversi generis, ita &c.
1 Av. 81. crucibus diversarum ærumnarum
3 Av. 51. justè, & in diversum uteremini
3 Av. 53. in diversum omnia aguntur
4 Av. 7. toties erit religio diversa

DIVERTICULUM, I

7 Pr. 113. omnes anfractus, ac diverticula

DIVES, TIS

1 Pr. 12. quod non sunt divites
1 Pr. 16. qui divites esse nolebant
1 Pr. 17. quod avara illos a divite &c.
1 Pr. 18. dives esse voluisset
1 Pr. 19. nunc autem dives potestas &c.
1 Pr. 62. ægyptios spoliat, dives abscedit
3 Pr. 66. quia sunt soli divites nominati
3 Pr. 67. iidem sunt nobiles, qui & divites
sæpe hoc numero
3 Pr. 69. quis est ōnino vel dives, vel nobilis &c.
3 Pr. 70. nullus divitum non utrumque cōmisit
4 Pr. 15. inquit aliquis ex divitibus
4 Pr. 19. tu verò nobilis, tu verò dives
ibid. & quis, ut superiùs dixi, divitum &c.
4 Pr. 20. fugitivus es etiam tu dives
4 Pr. 21. quid ergo dives culpas in servo?
4 Pr. 22. & tu furtum dives facis
4 Pr. 23. non furta tantùm divitum &c.
sæpe hoc numero
4 Pr. 27. in divitibus assidua spe, ac fiduciâ &c.
ibid. hoc, quod divites faciunt
4 Pr. 28. quotus enim quisque est divitum &c.
4 Pr. 34. sed ut plurimi divites magis &c.
ibid. inveniuntur tamen plurimi divitum
4 Pr. 35. hoc est inveniuntur plurimi divitum
sæpè hoc numero
4 Pr. 36. & divitibus sceleratius potest
5 Pr. 41. tributa divitum premant
5 Pr. 42. solutionem sustinent divitum
ibid. ipsi interdum divites faciunt
5 Pr. 44. decernit gratia divitum
5 Pr. 45. vos divites primi in conferendo
5 Pr. 46. acquiescamus &c. divites, voluntati
5 Pr. 48. invicem sibi divites irascuntur
5 Pr. 49. unusquisque divitum hoc præstat
5 Pr. 51. soli inter se divites partiuntur
5 Pr. 58. dedititios se divitum faciunt
5 Pr. 64. & coloni divitum fiunt
5 Pr. 67. intra fundos divitum recipiuntur
6 Pr. 42. ac divites hujus mundi
6 Pr. 87. ut destiterint esse divites
6 Pr. 106. divitem bonis omnibus tranquillitatē
7 Pr. 14. quis potentum, ac divitum &c.
7 Pr. 17. quis autem aquitanorum divitum &c.
7 Pr. 81. adeò divitem quondam Africam fuisse
7 Pr. 86. hoc divitum regnum est &c.
Ep. 9. 18. & divitibus, & extraneis
1 Av. 17. patres sunt, nisi divites fuerint
1 Av. 47. id ipsum monens divitibus præcipit
ibid. ostendit, a Deo divites fieri
1 Av. 48. ut bona operatione sint divites
ibid. qui sint divites in hoc sæculo

1 Av. 27. quàm quem ille docuit
1 Av. 40. humanarum rerum exempla docent
1 Av. 44. nostrum esse dicit, ut demus
1 Av. 47. uno dicto utrumque docuit
ibid. docet idipsum, quod dixit
1 Av. 96. quibus utique dictis docet
2 Av. 55. quo dicto evidentissimè docuit
2 Av. 67. a quibus omnes docendi sunt

Doctor, ris

5 Pr. 11. quod a doctoribus suis audiunt
7 Pr. 62. malis licèt doctoribus instituti
2 Av. 37. breviter missus a Deo doctor

doctrina, æ

1 Pr. 20. doctrinæ suæ culmen
3 Pr. 16. omni perfectionis genere doctrinam
4 Pr. 95. Christi intelligere doctrinam
5 Pr. 11. doctrina magis, quàm lectione
ibid. doctrinam potiùs &c., quàm legem
5 Pr. 12. doctrina inveterata, quasi lex est
7 Pr. 121. doctrinis suis Apostoli instituerant
8 Pr. 16. quantum ad doctrinam suam pertinet
8 Pr. 17. doctrinam ejus omnes repudiaverint
Ep. 8. 1. stilo breves, doctrinâ uberes
Ep. 8. 2. doctrina novæ eruditionis
ibid. doctrina, ac vita illustrarentur
Ep. 8. 3. doctrina illorum fructus Ecclesiarum

DOLEO, ES

1 Pr. 10. vel dolent, vel accusant
ibid. & impostoribus doleant
ibid. qui malos doleant, non &c.
1 Pr. 12. nequaquam &c. pro his dolendum
1 Pr. 14. dolenda est hæc afflictio
1 Pr. 48. in hoc, quod dolet, terror irati
1 Pr. 82. percutitur, dolet, deinde &c. affligitur
2 Pr. 29. ipse existeret, qui doleret
3 Pr. 53. quæ ratio, ut doleamus
4 Pr. 70. doleo, ac plago, esse pejores
7 Pr. 9. ut in ipsa confessione non doleant
3 Av. 15. irascendum ne his, an dolendum
4 Av. 26. necesse est, ut se doleat Deus

dolor, ris

1 Pr. 10. si de falsis superfluus dolor
1 Pr. 17. cum gemitu, & dolore
1 Pr. 20. usque ad contemptum doloris
6 Pr. 138. quantum doloris in causa
7 Pr. 129. iterum quia dolor exigit
Ep. 4. 23. alia dolore fervens
Ep. 9. 19. in vocem doloris erupit
1 Av. 6. o dolor, ac lamentatio!
1 Av. 85. cum dolore, cum luctu
3 Av. 16. error dolore dignus est
3 Av. 71. illi in gratulatione, ille in dolore
3 Av. 90. istorum omnium cum dolore
3 Av. 129. quem non moveat talis dolor?
3 Av. 134. timore pariter, & dolore

DOLUS, I

4 Pr. 79. si aliud est &c., quàm meditatio doli
7 Pr. 100. si dolus, fraudulentissimi

DOMESTICUS, A, UM

1 Pr. 32. domesticorum animantium genera
3 Pr. 50. domesticorũ obsequiorũ necessitudines
7 Pr. 147. per conservatores domesticos salvæ
Ep. 4. 18. non incognitum, sed domesticum
3 Av. 14. cum vis domesticorum discriminum

DOMICILIUM, II

5 Pr. 64. domicilia, atque agellos suos
6 Pr. 69. ac domicilia erroris antiqui

DOMINIUM, II

7 Pr. 15. habuerunt integrum jus dominii
7 Pr. 16. nec dominium salvum habet
1 Av. 24. in dominio suo habere incipiant
1 Av. 40. spoliare illum jure dominii
3 Av. 45. quod libertorum dominio largiatur

dominor, aris

5 Pr. 32. ad alios ubique dominantes
7 Pr. 37. libido dominantium necessitas &c.
8 Pr. 18. dominari Africæ Deus jussit

Dominus, *attributum Deo, omittitur, exceptis notabilioribus*

1 Pr. 86. plenus, & justitiâ, & misericordiâ Dñs
2 Pr. 6. oculos Domini super justos esse
2 Pr. 8. oculi Domini contemplantur malos
2 Pr. 36. omnipotentia Domini indeficiens
3 Pr. 2. firma hęc per Dñum JesumChristũ esse
3 Pr. 46. nunquid deliravit Dominus &c.
6 Pr. 148. bonusDñs, quasi indulgentissimusPater
7 Pr. 29. non ad laborem vocat Dominus
7 Pr. 31. o inæstimabilis misericordiæ Dominũ
7 Pr. 115. Domini ministerio reverentiam servo
7 Pr. 144. o pie Domine, o Salvator bone
8 Pr. 35. benignissimus, ac piissimus Dominus
8 Pr. 49. justus ergo est Dominus
1 Av. 44. indulgens nobis Dominus Deus
ibid. honora Dominum de tua substantia
2 Av. 22. Dñum Jesum Christum &c. imitantur
2 Av. 44. quid dignum Domino repensabit

Dominus, *attributum homini*

3 Pr. 35. boni scilicet Domini bonus famulus
ibid. in vestigiis Domini sui ambulans
ibid. fecit Domini sui esse vestigia
3 Pr. 37. quæ dominus suus imperat
ibid. maximè cum & terrestres domini
3 Pr. 38. pro arbitrio servi dominis obtẽperant
ibid. servus ex domini sui jussu &c.
3 Pr. 40. dominorum carnalium servis eligere
3 Pr. 54. quis, rogo, ex carnalibus dominis &c.
4 Pr. 11. testimonia sunt mali servi, & boni dñi
4 Pr. 15. sed plura tamen sunt, ac majora dñrum
4 Pr. 16. minus servi sint, quam dominorum
ibid. multi servorum dominos fugiunt
4 Pr. 21. omnes enim dominum suum fugiunt
4 Pr. 31. servos quosdam esse, quàm dominos
6 Pr. 42. ac bono domino malum cogitat
6 Pr. 151. dominis suis verbera non submiserint
6 Pr. 168. illorum more dominorum
7 Pr. 11. non penitus dominum lædit suum
7 Pr. 19. ubi dominorum tanta corruptio
7 Pr. 24. possessores fecit, ac dominos
7 Pr. 35. in domo autem sua dominus
7 Pr. 37. domini erant impuritatis exemplum
ibid. parere dominis famulæ cogebantur
7 Pr. 38. ubi sub impurissimis dominis &c.
8 Pr. 32. omnes dominorum familias

sæpe hoc numero

Ep. 4. 3. honore dominos habemus
Ep. 4. 5. vel domini reverentissimi &c.

4 Pr. 44. ideo abſque dubio,ut quia jã digni &c.
4 Pr. 65. abſque dubio non putamus
4 Pr. 66. certè quod non eſt dubium
4 Pr. 94. abſque dubio quod docentur
6 Pr. 1. cogitat enim abſque dubio is &c.
6 Pr. 29. cùm abſque dubio honeſtus ſit
6 Pr. 35. quod non dubium eſt, avertit oculos.
6 Pr. 42. abſque dubio maximi criminis &c.
6 Pr. 62. non eſt dubium, quin illud magis
6 Pr. 93. & qui parcere abſque dubio &c.
6 Pr. 97. quorſum, abſque dubio, niſi ut &c.
6 Pr. 100. dubium non eſt, quod lædunt Deum
6 Pr. 130. abſque dubio nullus perire vellet
7 Pr. 26. nemini dubium eſt, Aquitanos &c.
7 Pr. 27. abſque dubio Deo eſſe debuerant
7 Pr. 31. tales igitur omnes abſque dubio
7 Pr. 50. multa abſque dubio, imò &c.
7 Pr. 71. abſque dubio, niſi quia &c.
8 Pr. 9. abſque dubio debere perferre
8 Pr. 17. ſicut abſque dubio damnavit
8 Pr. 24. cui dubium eſt, quin &c.
ibid. ſe abſque dubio alligat peccator
8 Pr. 32. nemini autem dubium eſt
8 Pr. 35. cùm abſque dubio injuriis ſervorũ &c.
Ep. 7. 1. quia res dubia, ea latens &c.
1 Av. 18. omnis abſque dubio pietas
1 Av. 27. quo abſque dubio, niſi quo &c.
1 Av. 39. nemini dubium eſt, quòd &c.
1 Av. 58. abſque dubio &c. crimen eſt
1 Av. 78. melius tamen eſt abſque dubio
1 Av. 94. nonnulli hæc abſque dubio &c.
2 Av. 2. Sanctos abſque dubio, qui &c.
2 Av. 12. tamen eſſe, non dubium eſt
2 Av. 47. abſque dubio divitem eſſe
2 Av. 50. quia non eſt dubium, quòd &c.
2 Av. 58. abſque dubio ante quæſiſſent
2 Av. 88. abſque dubio evitare debemus
2 Av. 96. cogerem &c. dubia non credere
ibid. non dubiis rebus vincimur
3 Av. 4. cum uſuris abſque dubio
3 Av. 12. nemini enim dubium eſt
3 Av. 60. non eſt dubium, quod ubi &c.
3 Av. 70. abſque dubio qui locuples &c.
3 Av. 104. abſque dubio, quia neceſſariam &c.
3 Av. 106. dicis abſque dubio, quia mortuo &c.
3 Av. 116. cùm tanta abſque dubio recepturus ſit
4 Av. 2. abſque dubio Deus illic eſt
4 Av. 26. res aperta eſt, & non dubia
4 Av. 28. dignior eſt abſque dubio &c.
4 Av. 39. ideo abſque dubio. Igitur &c.
ibid. tibi abſque dubio deputares
4 Av. 60. ſecuri abſque dubio nihil ſibi &c.

DUCENTI, Æ, A

1 Pr. 83. ducenti quoque, & quinquaginta

DUCO, IS

2 Pr. 16. a quo hoc ipſum ducimus, quod ſumus
6 Pr. 12. non terrore &c. ad malum ducimur
6 Pr. 19. frivola, atque irridenda duxerunt
6 Pr. 91. nil &c. leve eſſe ducendum
7 Pr. 55. vetatur, multos ad bellum ducere
Ep. 1. 10. aliquatenus portionem eſſe ducatis
Ep. 7. 2. & a me iſta eſſe ducantur
2 Av. 79. magiſterio, atque impulſione ducuntur
2 Av. 105. ducere aliter vitam non poteſt
2 Av. 114. tenuitatem &c. gravem ducitis
3 Av. 6. ſaluberrimum religionis &c. ducunt
4 Av. 60. impedimentorum loco eſſe ducentes
4 Av. 66. improbi ſuos hoſtes ducunt

ductor, ris

1 Pr. 54. & ductor, & ſolicitus, & ſponſor
ibid. ductor, dum ad ignota perducit

ductus, us

1 Pr. 63. ductu cœleſti potens
7 Pr. 67. Dei ductu capiendum a ſe hoſtem
8 Pr. 30. ductu ipſius diabolici ſpiritus

DUDUM

1 Pr. 70. ad negotii dudũ cœpti &c. revertamur
2 Pr. 34. in comparatione dudum ſui egeſtuoſus
6 Pr. 8. dudum de uno malo locuti ſumus
6 Pr. 13. hinc eſt, quòd dudum queſtus ſum
1 Av. 2. egregia, ac ſupereminens dudum

DULCEDO, NIS

8 Pr. 3. quæ in ſe dulcedinem habent

dulcis, e

1 Pr. 64. rorantes jugiter eſcis dulcibus
5 Pr. 5. ſi ſtatim dulcia ſubſequantur
6 Pr. 149. atque aliis per dulcia medicamina
8 Pr. 3. quæ dulcedinem habent, dulcia
ibid. tanquam Deo dulces exiſtimantur
Ep. 1. 1. dulcem, an aſperum

DUM *omittitur*

DUMMODO

3 Pr. 32. dummodo litibus exuamur
3 Pr. 45. dũmodo enĩ unuſquiſque hominũ &c.
2 Av. 30. hominem dummodo juſtè &c.
2 Av. 111. dummodo in fine tibi conferas
2 Av. 112. dummodo tui non obliviſcaris
3 Av. 23. dummodo in æternitate ſuccurrat
3 Av. 79. dummodo poſſet malis omnibus &c.
3 Av. 80. dummodo evaderet quæ perferebat
3 Av. 91. dummodo ſibi non conſulant
3 Av. 92. dummodo ſui obliviſcantur

ſæpe hoc numero

3 Av. 121. cui proſis, dummodo tibi noceas
ibid. dummodo ejus juſſa contemnas

DUO, Æ, O

1 Pr. 73. cum duobus lite certantibus
2 Pr. 31. duo filii peccant
2 Pr. 32. de filiis duobus tam bonus pater
3 Pr. 16. teſtamenta duorum temporum jubent
4 Pr. 4. duo nomina ſacroſancta acceperunt
4 Pr. 11. tu enim unam rem habes, illi duas
4 Pr. 70. duo enim genera &c. barbarorum ſunt
4 Pr. 88. duabus his ſententiis, duas &c.
4 Pr. 96. a duobus maximis facinoribus
5 Pr. 38. ad duas diverſiſſimas coarctantur
5 Pr. 48. duo, aut tres ſtatuunt
6 Pr. 99. cùm duo ſint maxima mala
6 Pr. 114. ex duobus malis, ut reor, levius &c.
6 Pr. 124. cum duobus illic præcipuis
7 Pr. 54. & triginta duo reges, exercituſque
2 Av. 47. duas Apoſtolus &c. expreſſit
3 Av. 1. duobus ſuperioribus libris
ibid. cum duabus filiorum partibus
3 Av. 62. duo tantummodo dies

DUODECIM

4 Pr. 4. duodecim Hebræorum tribus
8 Pr. 48. duodecim tabularum decreta

DUPLEX

7 Pr. 148. ac ſic duplici præſidio &c. niteretur
1 Av. 34. duplici, atque immortali bono
1 Av. 48. duplici bono gaudeant
1 Av. 58. accuſatur: ac per hoc duplex

dupliciter

1 Pr. 50. ſed etiam dupliciter judicavit
7 Pr. 49. dupliciter &c. Deus oſtendere voluit

DURE'

4 Pr. 39. quam durè agat nobiſcum Deus

durior, iſſimus

3 Pr. 4. ſors bonorum durior, quàm malorum
3 Pr. 30. experimētis dorioribus non cōpellimur
4 Pr. 59. duriſſimum licèt calybē &c. ſuſpendūt
ibid. ſe duriſſimis nobis &c. propiùs adjūge-
6 Pr. 167. cōditionis duriſſimæ, & miſerrimæ (ret
3 Av. 56. nihil planè durius vobis
3 Av. 77. multo durius in æternitate torqueri
4 Av. 3. illud durius, ac moleſtius

duritia, æ

1 Av. 80. aſperitatum duritia compenſet

duriùs

4 Pr. 39. nos duriùs cum Deo agimus

durus, a, um

3 Pr. 24. dura quidam forſitan putant
3 Pr. 25. dura planè exiſtimanda ſunt
4 Pr. 62. inhumanum, aſperum, durum
ibid. aſper, & durus, & inhumanus
5 Pr. 40. quamvis durum, & inhumanum
5 Pr. 82. hoc fortaſſe durum, & impoſſibile
6 Pr. 149. adhibent duram ferri ſectionem
Ep. 4. 30. nihil vos durum, nihil inſolens
1 Av. 62. dura fortaſſe aliquis putat
ibid. dura planè, dura exiſtimentur
1 Av. 77. revocare &c. durum, & impium
1 Av. 94. dura &c. & immenſurata cauſantur
3 Av. 54. ne durum, & inhumanum &c.
3 Av. 77. durum eſt ab aliquo filiis &c.
4 Av. 64. dura hæc forſitan, atque auſtera

ſæpe hoc numero

4 Av. 65. ideo nihil durum, aut auſterum
ibid. durum eſt avaris, ut largiantur ſua
4 Av. 66. durum quidquid imperatur invitis

DUX, CIS

7 Pr. 53. ſiquidem & dux Siſara &c.
7 Pr. 59. alius ordinationi ducum, alius &c.
7 Pr. 60. vel virtutibus ducum &c.
7 Pr. 66. agnovit hoc ille dux noſtræ partis

E' *præpoſitio omittitur*

EBRIETAS, TIS

4 Pr. 78. ebrietas alēāni, quā ebrietas chriſtiani?
6 Pr. 107. ut in ebrietate, ut in luxuria
6 Pr. 110. nunquid ebrietas, quæ &c. creverat
6 Pr. 124. generalibus malis, avaritiā, & ebrietate
6 Pr. 131. ebrietas, & ſomnolentia poſſidebant
7 Pr. 86. ebrietas nobilibus &c. communis
7 Pr. 100. ſi ebrietas, ebrioſi ſunt
Ep. 9. 13. in ebrietatibus Deum ſpernere
4 Av. 43. nec illi &c. ebrietatis crimine pūiātur
4 Av. 57. innocua ebrioſis videtur ebrietas

EBRIOSUS, A, UM

3 Pr. 56. aut ebrioſū, aut helluonē, aut adulterū
7 Pr. 100. ſi ebrietas, ebrioſi ſunt
Ep. 9. 13. nam & ebrioſi in ebrietatibus &c.
4 Av. 36. ebrioſorum vino replentur
4 Av. 57. innocua ebrioſis videtur ebrietas
4 Av. 66. adverſantur ebrioſi, ubi ſobrietas &c.

ebrius, a, um

4 Pr. 61. ebrias comeſſationes, cruentas manus
7 Pr. 109. ſed omnes peccatis ebrios
7 Pr. 130. deliciarum copiis quaſi ebriam

ECCE *omittitur*

ECCLESIA, Æ

1 Pr. 35. præcipiens quotidie in Eccleſia
1 Pr. 36. nos in Eccleſia ſupplicantes
3 Pr. 56. ipſa Dei Eccleſia, quæ in omnibus &c.
ibid. quotū ēim quēque invenies in Eccleſia
3 Pr. 58. propè omnis Eccleſiæ plebs &c.
3 Pr. 59. itaque Eccleſias, vel potiùs Templa
3 Pr. 75. nullum Eccleſiarum omnium angulū
4 Pr. 62. in Eccleſia Dei ante non viſa
6 Pr. 2. eiici de Eccleſia peſtilentem jubet
6 Pr. 6. unum de Eccleſia malum expulit
6 Pr. 7. beatam fore Eccleſiam judicemus
6 Pr. 38. in Eccleſia Dei Deum colere
6 Pr. 61. Eccleſiis Dei ludicra anteponimus
6 Pr. 63. quamlibet Eccleſiæ feſta fuerint

ſæpe hoc nume o

6 Pr. 113. Eccleſia Carthaginenſis inſaniebat
7 Pr. 116. vel in Eccleſia reperire vix poſſes
7 Pr. 124. ita eſt Dei Eccleſia, quaſi oculus
7 Pr. 125. Eccleſiæ partem oculum nominavit
8 Pr. 27. qui ad Eccleſiam non venit
8 Pr. 28. quodāmodo Eccleſiæ ſalutationem &c.
Ep. 8. 3. judicio etiam magiſtri Eccleſiæ
ibid. fructus ſit Eccleſiarum, & tuus
Ep. 9. 1. libellis &c. ad Eccleſiam factis
Ep. 9. 12. atque a cunctis in Eccleſia poſitis
Ep. 9. 18. non pauperibus, non Eccleſiis
Ep. 9. 19. ad Eccleſiam mitterentur
ibid. quàm Eccleſia, cujus utique pars &c.
Ep. 9. 30. Timotheum ad Eccleſiam ſcripſiſſe
ibid. ad Eccleſiam ſcriptum eſſe
1 Av. 4. factaque es, Eccleſia &c. infirmior
1 Av. 16. videamus eam maximè, o Eccleſia
3 Av. 1. o Domina mea Eccleſia Dei
3 Av. 62. quæ fuerit multitudo Eccleſiæ
ibid. Eccleſiæ acceſſiſſe referuntur
3 Av. 63. nulla Eccleſiæ plebs eſt
3 Av. 64. cùm Eccleſia utrumque habuerit
4 Av. 1. Domina mea Eccleſia

eccleſiaſticus, a, um

1 Pr. 34. ad eccleſiaſticas domos currimus
3 Pr. 15. cum poſt chriſma eccleſiaſticum &c.
3 Pr. 61. qui intrant eccleſiaſticam domum
6 Pr. 62. & feſtivitas eccleſiaſtica, & ludi publi-
7 Pr. 116. plebem eccleſiaſticam polluat (ci
7 Pr. 121. in urbe Chriſtiana, in urbe Eccleſiaſtica
7 Pr. 125. ſic in eccleſiaſtico corpore &c.
ibid. totum eccleſiaſtici ſplendoris lumen
Ep. 9. 2. ne quid eccleſiaſtici operis &c.
1 Av. 51. temporis, & Eccleſiaſticæ plebis

E CONTRA

3 Pr. 44. at nos è contra, nō extraneis tantū &c.

EC-

ECQUIS, ECQUID
6 Pr. 112. ecquid ingressis barbaris gentibus
EDO *pro comedo*
1 Pr. 82. quotidie mannam edens
2 Av. 6. edendi, bibendi, somnii
4 Av. 50. si illi de tuo edent
edo, is, didi
5 Pr. 30. non obscuris natalibus editi
EDOCEO, ES
4 Pr. 99. David beatissimi edocemur exemplo
6 Pr. 44. Salvator mundi noster edocuit
Ep. 4. 2. ab unoquoque &c. edocti fuerant
EDUCO, AS
1 Av. 22. improbi educantur hæredes
2 Av. 5. & altus, & educatus es
EDUCO, IS
1 Pr. 58. cum affectibus piis urbe educitur
EFFECTUS, US *vide post efficio*
EFFEMINATUS, A, UM
7 Pr. 127. effeminatorum abominanda permixtio
EFFERUS, A, UM
4 Pr. 92. propter Maurorum efferos mores
7 Pr. 99. Saxones crudelitate efferi
EFFICACISSIMUS, A, UM
2 Av. 84. advocatum efficacissimæ intercessionis
EFFICIO, IS
2 Pr. 35. ita Dei judicio a se alter effectus
3 Pr. 24. illud absque dubio nullus efficeret
4 Pr. 85. an possim, vel debeam non efficere
6 Pr. 74. ubi diu acta sunt, id effecerunt
6 Pr. 77. & non efficere omnibus modis &c.
6 Pr. 151. ac ferulæ non efficiunt
7 Pr. 132. nullus eorum mollis effectus est
7 Pr. 137. sed efficere hoc nititur
7 Pr. 144. efficiunt per se studia disciplinæ
3 Av. 96. infelicissimique homines id efficitis
ibid. id efficere curatis, ut miseri &c.
effectus, us
7 Pr. 144. non solum effectus rerum
ibid. sed etiam effectuum causas dicere
1 Av. 12. effectus spiritalium rerum
1 Av. 106. & tamen dubitat de effectu
EFFRACTOR, RIS
7 Pr. 138. punit effractores claustrorum
EFFUGIO, IS
6 Pr. 24. plurimas earum aliquis effugiat
3 Av. 85. ut mortem effugiant sempiternam
3 Av. 120. effugiendi æterni ignis specula
4 Av. 18. quomodò nos effugiemus, si &c.
EFFUNDO, IS
2 Pr. 27. fletu effunditur, solitudine carceratur
7 Pr. 77. de solo patritio effusa est
Ep. 1. 14. quas in ipsum effunditis
effusio, nis
8 Pr. 38. effusionem ipsam divini sanguinis
1 Av. 102. de humani sanguinis effusione
2 Av. 45. passionem, effusionem sanguinis
EGENS *vide in egeo*
egentior
1 Av. 5. tantò egentior devotione
egeo, es
2 Pr. 30. judicans Deus egeat apparatu
3 Pr. 9. argumentis, & testibus egent
3 Pr. 55. cuncti egentibus sua tribuant
5 Pr. 42. quod habent, egere reperies
3 Av. 4. quidquid egentibus erogatur
3 Av. 31. egent, a quibus, &c. ut egerent
3 Av. 31. etiamsi paupertate non egeant
ibid. comparatione egere videantur
4 Av. 27. munificentia hominis non egere
sæpe hoc numero
4 Av. 31. minus quam ut non egeat
sæpius hoc numero
4 Av. 32. non eget juxta omnipotentiam
sæpius hoc numero
4 Av. 33. Dominum Jesum Christum &c. egere
sæpius hoc numero
4 Av. 35. plusquam ceteri, eget
ibid. egestuosus pro se tantùm, & in se eget
4 Av. 36. cum Christum egere, videas
4 Av. 50. si substantiã &c. egentibus derelinques
egenus, a, um
1 Av. 97. per testamentum egenis tradere
3 Av. 4. pauperes, & egeni intelligantur
3 Av. 128. quod egenis derelinquas
3 Av. 131. sed pauperibus, sed egenis
4 Av. 44. nõ ut &c. egenos facultatibus pasceres
4 Av. 55. das divitibus, & egenis negas
egestas, tis
4 Pr. 15. ad furandũ forsitan egestate coguntur
5 Pr. 41. invidiam, & egestatem
5 Pr. 42. egestas in facultate
6 Pr. 70. præ miseria temporis, atque egestate
7 Pr. 41. nec miseriarum egestate
Ep. 1. 7. inopiæ, atque egestatis est
3 Av. 71. sed ille erat in egestate
3 Av. 74. emit &c. divitias egestate
4 Av. 36. rerum omnium egestate conficitur
4 Av. 38. subire egestates cupiat
egestuosus, a, um
1 Pr. 19. egestuosa, ac mendicante Republica
2 Pr. 34. in comparatione dudum sui egestuosus
4 Pr. 84. homini misero, & egestuoso
5 Pr. 52. humiles, & egestuosos vocat?
5 Pr. 56. tributarii pauperes, & egestuosi
7 Pr. 20. ferre possit in homine egestuoso
3 Av. 26. aut affines egestuosi
3 Av. 131. sed inopi, sed egestuoso
4 Av. 35. egestuosus pro se, & in se eget
4 Av. 47. pauper fueras, & egestuosa
EGO, NOS &c. *ommittuntur*
EGREDIOR, ERIS
3 Pr. 60. non debet egredi ad exacerbandum
3 Pr. 63. postquam egressi fuerint, exequuntur
1 Av. 41. denique egredientes è mundo isto
3 Av. 21. expectat te jam egressurum
3 Av. 120. egressurus de domo corporis tui
EGREGIUS, A, UM
1 Av. 2. egregia, ac supereminens dudum
EIICIO, IS
6 Pr. 2. eiici de Ecclesia pestilentem jubet
EJULATIO, NIS
6 Pr. 116. plebis ejulatio, quæ cadebat in bello
ELABORO, AS
1 Pr. 35. officiorum cultu elaborare
5 Pr. 68. plurimorum oppressione elaboravimus

6 Pr.

EN *omittitur*

ENECO, AS

5 Pr. 63. & agrorum munere enecantur

ENORMIS, E

7 Pr. 85. quia & enormia ferè sunt

enormitas, tis

1 Pr. 51. sed & enormitas vetat
5 Pr. 74. enormitates nostrorum scelerum

EO, IS

7 Pr. 94. ire barbari compelluntur inviti
3 Av. 16. iturus illico ad tribunal Dei
3 Av. 18. iturus es (infelicissime omnium)
3 Av. 120. nesciens quò iturus, quò abducendus

EO QUOD *omittitur*

EPICUREUS

1 Pr. 7. præter Epicureorum &c. deliramenta
ibid. sicut sensum Epicureorum

EPICURIZANS, TIS

1 Pr. 7. Epicurizantium deliramenta

EPISCOPUS, I

7 Pr. 64. illi Episcopos mitterent
Ep. 9. 17. etiam ad Episcopos pervenisse

EPISTOLA, Æ

5 Pr. 44. novi nuncii novarum epistolarum
Ep. 4. 1. cùm omnes epistolas suas &c.
Ep. 4. 3. epistolis non moti estis

EPULOR, ARIS

3 Av. 78. hæres suus bene epulabatur
4 Av. 46. epulantur splendidè incubant &c.

EQUUS, I

7 Pr. 18. verè ut emissarii equi

EQUIDEM *omittitur*

EREMUS, I

1 Pr. 63. ingreditur eremum sine bello
6 Pr. 94. cùm per eremum iter ageret
8 Pr. 44. aut de sanctis eremi &c. secretis
2 Av. 42. per mare transierunt ad eremum

ERGA

2 Pr. 7. promptam erga nos Dei audientiam
4 Pr. 53. amorem erga nos suum
ibid. erga nostros dedit amorem
4 Pr. 54. hunc erga nos Dei amorem
3 Av. 42. majore erga Deum impietate
3 Av. 126. vide pietatem erga te &c.
4 Av. 7. si erga Dei cultum alter &c.

ERGASTULUM, I

7 Pr. 70. in ergastulo barbarorũ tabe consũptus

ERGO *omittitur exceptis notabilioribus*

1 Pr. 5. omnem ergo regit ipse naturam
7 Pr. 90. ergo emendata est &c. Hispania?
7 Pr. 135. hæc ergo impuritas in Romanis
8 Pr. 4. Deum ergo &c. negligentem vocas
8 Pr. 7. Deum ergo hoc esse dicimus
8 Pr. 49. justus ergo est Dominus
Ep. 5. 6. gaude ergo, alumna Christi
1 Av. 25. quid ergo? cùm hæc ita sint &c.
1 Av. 30. non ergo hæc Deus præcipit
2 Av. 76. tutior ergo est irreligiositas

ERIGO, IS

1 Pr. 20. doctrinæ &c. culmen erexerunt
1 Av. 78. tamen nisu ad cœlum erigi
3 Av. 135. erigi animum, & vim &c.

ERIPIO, IS

1 Pr. 79. nec meritum parentis eriperet

EROGO, AS

1 Av. 44. qui invitans ad erogandam
1 Av. 98. quod non poterat erogare
3 Av. 4. quidquid egentibus erogatur
3 Av. 128. bona erogare mendicis

ERRO, AS

4 Pr. 9. nunquid erravit Apostolus
4 Pr. 67. si simile &c. facimus, graviùs erramus
4 Pr. 101. sine blasphemia &c. graviter erraverit
5 Pr. 14. errant &c. bono animo errant
5 Pr. 15. affectu piæ opinionis errare
5 Pr. 84. hoc præstitit, quod erravit
6 Pr. 26. ex his unum aliquid erraverit
6 Pr. 59. minore tamen culpâ &c. errabant
7 Pr. 11. obtinere potuit, ne diutius erraret
7 Pr. 145. ita errantes emendaverunt
1 Av. 70. isti, quòd erraverunt, sibi &c.
4 Av. 17. justum hominem in die, qua erraverit
4 Av. 18. si omnis &c. error errantis

erratum, ti

1 Av. 79. nunquam errata cognovit

error, ris

1 Pr. 77. errorem &c. in ipso opere punivit
2 Pr. 25. unum errorem suum &c. contegere
2 Pr. 26. pro uno tantùm errore judicium
4 Pr. 68. ipsa etiam errores &c. accusat
4 Pr. 99. errores proprios confitenti
5 Pr. 15. falsæ opinionis errore
5 Pr. 84. errorem suum &c. ipse cognoscit
6 Pr. 2. errorem illius Dominus &c. vindicavit
6 Pr. 16. præclara est erroris excusatio
6 Pr. 50. quis, rogo, hic error est?
6 Pr. 69. ac domicilia erroris antiqui
6 Pr. 161. errore agnito, corriguntur
7 Pr. 11. & in ipso errore respexerit
7 Pr. 109. unâ errorum morte prostratos
8 Pr. 19. Socratis tantùm error fuisset
8 Pr. 26. sicut profani erant errore
Ep. 4. 6. error tamen oderat veritatem
Ep. 7. 9. incidere in falsæ opinionis errorem
1 Av. 68. aut nubilo erroris, aut vitio
1 Av. 69. sic isti redeunt post errorem
ibid. morbum sui erroris agnoscunt
1 Av. 79. quantum &c. erroribus suis debeat
1 Av. 108. non acta errorum pœnitentia
2 Av. 1. ut peccatorum pœniteat erroris
2 Av. 94. quæ insipientia, aut qui error est
2 Av. 116. qui error, aut quæ insania est
3 Av. 15. quorum errores infelicissimi
3 Av. 16. error dolore dignus est
3 Av. 22. quid cum stultitia hujus erroris?
3 Av. 43. paganicæ religiositatis error
4 Av. 18. his erroribus vita hominum &c.

ERUBESCO, IS

4 Pr. 30. non erubescentes, maritos se fieri &c.
7 Pr. 150. erubescamus, quæso, & confundamur
Ep. 4. 13. erubui, quod non ante cepissem
2 Av. 74. erubescamus hanc infidelitatem

ERUCTO, AS

3 Av. 22. lautus, & pransus bene eructarit

ERUDIO, IS

1 Pr. 65. erudiendæ gentis officio

1 Av. 33. ut erudiant illos officio
eruditio, nis
5 Pr. 11. potius humanæ eruditionis expertes
Ep. 8. 2. doctrina novæ eruditionis
ERUMPO, IS
1 Pr. 64. erumpentibus rivis montium
3 Pr. 52. in amaritudinem maledictionis erũpat
Ep. 9. 19. in vocem doloris erupit
ESCA, Æ
1 Pr. 64. rorantes jugiter escis dulcibus
ESTO', *idest quamvis*
1 Pr. 37. estò igitur postulatio talis &c.
4 Pr. 18. estò non perferat famem panis
5 Pr. 83. estò juxta te, quicumque ille es
sæpe hoc numero
6 Pr. 1. estò enim ille &c. talis sit
7 Pr. 7. estò sint vitia ista felicium
7 Pr. 41. estò enim quosdam &c. consoletur
7 Pr. 93. estò intra Gallias formidabant
8 Pr. 33. estò ergo illa, quæ diximus &c.
Ep. 4. 6. estò enim cõversiunculam nostram &c.
2 Av. 18. sed estò istiusmodi comparatio &c.
2 Av. 103. estò hoc ferri possit
2 Av. 111. estò tu, quicumque ille es
sæpe hoc numero
2 Av. 112. estò rebus, ac facultatibus
3 Av. 9. estò ignosci parentibus possit
ibid. estò ignosci quiddam possit
ESURIO, IS
3 Pr. 44. esuriendi libido terminum habet
4 Av. 33. esurire se pariter, & sitire
ibid. qui esurire se queritur
4 Av. 34. solus cum esurientibus esurit
4 Av. 36. Christus esurit, & tu delitias &c.
esus, us
2 Av. 35. tunc esus carnium prædicabatur.
ET *omittitur*
ETENIM *omittitur*
ETIAM, ETIAMSI
1 Pr. 1. etiam paganorum forsitan
1 Pr. 5. omnes etiam religionis expertes
1 Pr. 8. etiam divinis uti &c. testimoniis
1 Pr. 17. cùm etiam argenti usum &c. coercerẽt
1 Pr. 20. sed etiam usque ad contemptum
ibid. etiam Græci quidã sapientiæ sectatores
1 Pr. 21. a quibusdam nunc etiam sapientibus
1 Pr. 25. sibi etiam Apostolus putat
1 Pr. 26. quẽque etiã ipse Apostolus Paulus &c.
1 Pr. 28. & Apostoli etiam tormenta tolerarunt
1 Pr. 29. ut tamen etiam nunc omnia &c. (mus
ibid. sẽper etiã in hoc sæculo judicasse docea-
1 Pr. 31. eadem etiã providentia &c. moderetur
1 Pr. 32. sed etiam minora officia
1 Pr. 38. non audit etiam pro futuris
1 Pr. 39. sed etiam ea, quæ pro religione &c.
1 Pr. 40. ut simul etiam judicasse doceamus
1 Pr. 45. etiam illud non incommodè
ibid. Deus etiam &c. finit occidi
1 Pr. 57. etiam gravissimos peccatores
1 Pr. 59. etiam malos puniret invitus
1 Pr. 64. etiam in illecebris servientes
ibid. etiam ad delicias perfluentes
1 Pr. 77. sed etiam multa alia
1 Pr. 78. quando etiam &c. percussi essent
ibid. etiam illi taliter plecterentur
1 Pr. 79. etiam ex hoc consulere Deus
1 Pr. 80. sed etiam Aaronem humiliavit
ibid. Aaron etiam, quasi culpæ particeps
2 Pr. 9. aspiciat etiam injustos Deus
2 Pr. 14. sed etiam dignitas declaretur humana
2 Pr. 15. sed etiam vim, ac beneficium
2 Pr. 17. sed etiam omnibus diebus esse nobiscũ
2 Pr. 18. etiam præsentia non abesset
2 Pr. 20. quod etiam malo homini &c.
2 Pr. 22. Deum etiam præsenti sæculo judicare
2 Pr. 24. vides ne etiam a secreto illo &c.
2 Pr. 25. etiam David sanctum vides
2 Pr. 31. in Amnone etiam Absalonis perditio
2 Pr. 33. etiam secreta abominabile facerent
ibid. oculi etiam totius orbis
2 Pr. 35. verùm etiam judicasse docuerunt
2 Pr. 36. & ideo etiam Sanctos homines
ibid. etiam præsenti sæculo nosceremus
2 Pr. 38. vides etiam hoc loco &c.
3 Pr. 3. etiã a nobis incolũitas &c. præsumitur
3 Pr. 6. ideo etiam attentare formido
3 Pr. 16. etiam quæ omnino remitti non possunt
3 Pr. 17. etiam odio digna esse, dicamus
3 Pr. 18. aut etiam si quis se cogit
3 Pr. 19. ac per hoc etiamsi &c. se cogit
ibid. etiam præsumptionem justitiæ
3 Pr. 20. sed etiam odientis animo perpetratur
3 Pr. 21. sed etiam ira nos &c. reos faciet
3 Pr. 24. etiamsi &c. bonâ fide implerent
3 Pr. 31. probat enim etiam in majoribus
3 Pr. 32. cum tunicis etiam alia relinquamus
ibid. etiam minima vestimentorũ &c. parte
3 Pr. 33. etiamsi id facere videntur
3 Pr. 43. etiam apud Deum facile hoc putamus
ibid. etiamsi alia bona adfuerint
3 Pr. 44. sed etiam proximis invidemus
ibid. nec solùm inimicos, sed etiam amicos
3 Pr. 45. ut etiam sibi ipsi non parcat
3 Pr. 46. etiamsi in nobis clamor desineret
3 Pr. 48. etiam licentiam visionis abscidit
3 Pr. 49. cautissimè etiam minima vitari
3 Pr. 50. etiã manibus &c. oculisque multamur
3 Pr. 55. etiam oculos castos habeat
3 Pr. 59. sed etiam præsidum, aut præpositorum
3 Pr. 64. hoc etiam de personis istiusmodi &c.
3 Pr. 71. ut etiam malos existimet &c. salvari
4 Pr. 4. etiam nomina perdiderunt
4 Pr. 10. sed etiam timere, & contremiscere
4 Pr. 15. etiamsi eis stipendia usitata præstentur
4 Pr. 16. hoc etiam de fuga
ibid. sed etiam supplicia compellunt
4 Pr. 20. fugitivus es etiam tu dives
4 Pr. 22. in illo quippe etiam infrequentem &c.
4 Pr. 23. aut etiam se ipsos, cum suis &c.
4 Pr. 26. vitiis etiam nobiles polluantur
4 Pr. 28. sed eodem privilegio etiam
4 Pr. 29. forsitan etiam injustum esse
4 Pr. 30. digni prorsus etiam illarum statu
4 Pr. 35. etiam accessio minimarum functionum
4 Pr. 36. quæ etiam ferre non poterant
ibid. etiam illa, quæ pro remedio &c.

4 Pr. 45. etiam in hoc ſæculo ſuſtineret
4. Pr. 47. manus iniiciant etiam in Deum
4 Pr. 48. dicant etiam omnino non eſſe
4 Pr. 49. priuſquam etiam crearet, habuiſſe
ibid. etiam in ipſo humano genere
4 Pr. 51. etiam minima animalium genera
ibid. qui etiam minimis animantibus &c.
4 Pr. 58. etiamſi mortem ſuſcipiamus
4 Pr. 59. ita etiam ille, ideſt ſumma &c.
4 Pr. 68. ipſa etiam errores &c. accuſat
4 Pr. 70. non multò etiam meliores barbaris
4 Pr. 71. deinde nonnullos etiam ſæculares
4 Pr. 72. non etiam ſcripturas ſacras dixiſſe
4 Pr. 74. etiam juſtâ animadverſione cõdemnat
4 Pr. 77. mala etiam barbari agunt
4 Pr. 80. prohibentis etiam jusjurandum
4 Pr. 81. unde etiam parvulum hoc ferè
4 Pr. 82. etiam ſcelera quædam ſe jurant &c.
4 Pr. 83. etiam religioſè eſſe facturos
4 Pr. 85. etiam interpoſito Chriſti nomine
4 Pr. 97. etiam vorari exiſtimabant
ibid. etiamſi poſſit his rebus accipi
4 Pr. 99. etiam David beatiſſimi &c. exemplo
4 Pr. 106. etiam beatus Apoſtolus Petrus
5 Pr. 3. ſed etiam contra te
5 Pr. 7. etiamſi &c. lex divina non exigat
ibid. eadem etiam illos legere
ibid. aut etiam multò magis
5 Pr. 20. ſed etiam ſupra id &c. gravant
5 Pr. 21. etiam ipſæ quondam hæreſes
ibid. etiam hoc noſtrum crimen eſt
5 Pr. 22. aut etiam comparare poſſimus?
ibid. etiam per ſe ipſe commendat
5 Pr. 24. etiam alium velit eſſe felicem?
5 Pr. 26. ſed etiam municipia
5 Pr. 28. etiamſi loquantur
5 Pr. 29. ſed etiam oderunt, & execrantur
ibid. ſed majore etiam ſuperbientis &c.
ibid. tacent etiam, qui loqui poſſunt
5 Pr. 31. ipſo etiam, ut ita dicam &c. fœtore
5 Pr. 32. nec vile, ſed etiam abominabile
5 Pr. 33. hinc eſt etiam, quod hi &c.
5 Pr. 34. etiam honorem Romani nominis
5 Pr. 35. prædas ſuas etiam fecerunt
ibid. ſed laceratione etiam
5 Pr. 37. quid aliud etiam nunc agitur
5 Pr. 60. ſed ſibi hoc etiam pacto
5 Pr. 65. ſed etiam conditionis ſuæ
5 Pr. 77. quidam etiam clericorum ſæculares
5 Pr. 79. teſtimonium etiam conſcientia ſua
5 Pr. 80. etiam illos de converſione
5 Pr. 82. opus etiam honeſti matrimonii
5 Pr. 83. etiam hoc forſitan oneroſum
ibid. ſed perſonis etiam devinctiſſimis
5 Pr. 84. prætulerunt te etiam animabus
5 Pr. 86. etiam per dæmones vindicari
5 Pr. 87. etiam ipſe miraris
5 Pr. 88. ſcis profectò etiam ipſe (lus
6 Pr. 2. non imeritò etiã beatus Apoſtolus Pau-
6 Pr. 3. etiam unum ſæpiſſime malum
ibid. etiam per unum legatur accenſa
6 Pr. 6. etiam unum de Eccleſia malum
ibid. nunc nos etiam pari utriuſque &c.
6 Pr. 9. etiam minora mala faciunt
6 Pr. 17. etiam quando non occidunt
ibid. etiam cum rebus ipſis latrocinia
6 Pr. 18. etiam quando non ſpectant
6 Pr. 19. ſunt etiam alia majora
6 Pr. 22. etiam honeſtæ, ac probæ mentes
6 Pr. 23. etiamſi non in omnia ea &c.
6 Pr. 24. ita etiam dæmones tam multas &c.
6 Pr. 26. ſed etiam recordari aliquis &c.
6 Pr. 27. etiam explicare ea quiſpiam &c.
6 Pr. 31. ſed etiam qui conſentiunt facientibus
6 Pr. 32. etiam quando veniunt, fornicantur
6 Pr. 33. etiam non merentes videamus
6 Pr. 35. etiam illa, ubi nos ſumus
ibid. etiam a nobis &c. pariter avertat
6 Pr. 42. cui etiam malum pro modo &c.
6 Pr. 43. hoc ergo etiam nos facimus
6 Pr. 52. etiam juxta noſtram profeſſionem
6 Pr. 65. etiam plus ego addo
6 Pr. 80. etiamſi res turpes, atque damnabiles
6 Pr. 85. etiam in res nugatorias redundabant
6 Pr. 87. cumque etiam pupillis prodigis &c.
6 Pr. 91. etiam eos, qui videntur contra &c.
ibid. etiam quod videbatur exiguum
6 Pr. 95. etiam illa eum admiſſa læderint
6 Pr. 96. quando etiam de his queri non licet
6 Pr. 112. ſicut corrigi ad præſens etiam &c.
6 Pr. 117. cùm ſciam etiam in ſolo patrio
6 Pr. 122. ita etiam in Gallorum &c. urbe
6 Pr. 125. etiam Deus ipſis evidenter &c.
6 Pr. 134. etiam poſt flammas pœna torquebat
6 Pr. 136. ſic etiam qui excidiis &c. interfuerant
6 Pr. 141. neſciebam etiam ſenſum &c.
6 Pr. 142. de qua etiamſi quid ſupereſt
6 Pr. 145. etiam illecebris flagitioſiſſimis
6 Pr. 148. quamvis nobis etiam indignis
6 Pr. 150. ita etiam Deus noſter
6 Pr. 151. etiam nequiſſimos ſervos
6 Pr. 155. etiam uſus vitæ humanæ
6 Pr. 166. inſuper etiam ridiculos ipſi &c.
7 Pr. 8. ſi negarint: fatentur etiam
7 Pr. 10. etiam in illa tunc generali &c.
7 Pr. 12. minoris etiam criminis lupanar
7 Pr. 24. etiam in hac parte Romanos
7 Pr. 31. tales igitur etiam omnes
7 Pr. 37. etiam boni, atque honeſti &c.
7 Pr. 38. caſtas eſſe etiamſi voluiſſent
7 Pr. 39. ecce etiam nunc multi ex eis
7 Pr. 41. aliquos etiam in morte vitioſos
7 Pr. 42. etiam inter hoſtes ſiti
7 Pr. 43. etiam inter barbaros non relinquunt
7 Pr. 44. etiamſi inter impudicos &c. vivat
7 Pr. 48. etiamſi aliis quibuslibet barbaris
7 Pr. 64. illi etiam in alienis Sacerdotibus
ibid. nos etiam in noſtris contemneremus
7 Pr. 70. etiam pœnis ipſis gravius
7 Pr. 72. illud etiam apud Vvandalos
ibid. quantam etiam proximè ad Gothos
7 Pr. 79. & ideo etiam argentum
7 Pr. 81. ſed etiam mundi theſauros
7 Pr. 84. etiam æterna continuatio conſequatur
7 Pr. 89. etiam in nos hoc cadat
7 Pr. 92. etiam trans mare mitteret

1 Pr. 42. evidentissimè utique &c.
2 Pr. 9. videri te à Domino evidenter intellige
2 Pr. 13. evidenter dicit volumen sacrum
2 Pr. 23. ut evidenter agnoscas censuram suam
3 Pr. 21. evidenter agnoscimus, quod sicut &c.
3 Pr. 42. unusquisque &c. evidentissimè probat
3 Pr. 63. ut evidenter appareat, hoc eos esse &c.
4 Pr. 6. ipse alibi evidenter ostendit
4 Pr. 49. res ipsa hoc evidenter ostendit
4 Pr. 65. evidentissimè patet, & aspici &c.
4 Pr. 88. duas evidenter exposuit partes
4 Pr. 96. evidenter potes de ipso scire
4 Pr. 106. Apostolus Petrus evidenter exposuit
4 Pr. 107. ipse evidentissimè docet
5 Pr. 48. id evidentissimè proditur
6 Pr. 3. inde evidenter cognoscimus
6 Pr. 125. etiam Deus ipsis evidenter
7 Pr. 53. sic evidenter Deus intelligi voluit
7 Pr. 56. ita ipse evidentissimè declaravit
7 Pr. 65. & in illis evidenter probatum fuit
Ep. 9. 2. rationem vocabuli evidēter expressero
1 Av. 56. dici quid evidentiùs potest?
1 Av. 69. quantò evidentiùs morbum &c.
2 Av. 55. quo dicto evidentissimè docuit
2 Av. 96. & non evidenter agnoscerem
2 Av. 97. palam, & evidenter agnoscere
3 Av. 108. evidenter benedictionem in sola &c.
3 Av. 110. hoc evidenter ostendens

evidentior, ius

1 Pr. 42. de evidentiori judicio Dei dicam (bus
1 Pr. 71. potuit majus, & evidētius de peccatori-
7 Pr. 68. evidentius Dei judicium esse potuit
3 Av. 109. quid dici evidentius potuit?

EVITO, AS

1 Pr. 33. molestiam fatigationis evitans
3 Pr. 68. multi horrent, sed paucissimi evitant
6 Pr. 95. quantum evitare deberet
2 Av. 88. absque dubio evitare debemus
2 Av. 89. si non evitamus, non credimus
2 Av. 104. evitemus opulentiam
3 Av. 133. quia apertè sæviunt, evitantur

EX *omittitur*

EXACERBATIO, ET EXACERBATRIX, IS

3 Pr. 56. quid est aliud, quàm exacerbatrix Dei?
4 Pr. 40. peccatorum exacerbatio est

exacerbo, as

3 Pr. 60. non debet egredi ad exacerbandum
4 Pr. 39. exacerbamus Deum impuritatibus
7 Pr. 7. laboraverunt ad exacerbandum

EXACTIO *vide post exigo*

EXAGGERO, AS

3 Pr. 35. exaggerat quoque hoc Dei verbum
1 Av. 98. exaggeramus fortè rem verbis

EXAGITO, AS

1 Av. 71. delictorum terror exagitat

EXALTO, AS, ET EXALTATIO

1 Pr. 60. præcepta accipit, potestate exaltatur
7 Pr. 65. illis enim exaltatio data est

EXAMEN, NIS

1 Pr. 74. juxta humani examinis formam
2 Pr. 23. censuram suam, & examen sacrum
2 Pr. 38. futuri examinis severitatem
2 Pr. 40. de censura præsentis examinis
2 Av. 20. examinis tremenda severitate
3 Av. 18. iturus es ad examen sacrum
4 Av. 58. conscii &c. futuri examinis

EXARDEO, ES

7 Pr. 117. exarserunt in desideriis suis

EXARO, AS

3 Av. 73. intra recessus &c. exararant

EXATURATUS, A, UM

3 Av. 21. viscera exaturata distendat

EXAUDIO, IS

2 Pr. 6. exaudientis largitas demonstratur
2 Pr. 7. nisi ut semper exaudiant
ibid. nisi ut illico exaudita concedant

EXCALCEATUS, A, UM

3 Pr. 17. ambulare excalceatos præcipit

EXCEDO, IS

6 Pr. 85. qui ferè modum excesserat
1 Av. 29. notitiam possessoris excedentes
2 Av. 31. præcepta legis excedens
2 Av. 64. quos excedi piaculum putes
2 Av. 104. quidquid temporarium excedit usum
3 Av. 101. ex rebus humanis excessero
3 Av. 103. quando ex rebus humanis excessero
3 Av. 104. ex rebus humanis penitus excedere

EXCELLENS, TIS

2 Av. 66. quàm excellentem esse quemlibet

excellentior, simus

1 Pr. 52. excellentissimus dignitate
6 Pr. 66. in Trevirorum Urbe excellentissima
6 Pr. 122. in Gallorum excellentissima Urbe
Ep. 1. 11. excellentioris est charitatis
Ep. 8. 4. profectuque excellentissimo

excello, is

2 Av. 66. tantum excellere oportet merito

EXCELSUS, A UM

1 Av. 29. præminentes excelsis urbibus domos

EXCIDO *a cædo*

6 Pr. 65. sed quia excisa, & deleta est
6 Pr. 133. excisa ter continuatis eversionibus &c.

excidium, ii

4 Pr. 25. unius honor, orbis excidium est
5 Pr. 39. exactionis publicæ patiuntur excidiū
5 Pr. 68. vastationes sunt, atque excidia
6 Pr. 59. hoc est spei, ac salutis excidium
6 Pr. 119. imminente jam excidio civitatis
6 Pr. 120. nec civitatum excidia fecerunt
6 Pr. 121. instauratio &c. instauraffet excidium
6 Pr. 128. excidio suo tantùm perisse
6 Pr. 133. & post excidia crescentibus
6 Pr. 134. hostis in excidio non occiderat

sæpe hoc numero

6 Pr. 135. unius excidio urbis affligebatur
6 Pr. 136. qui excidiis &c. urbis non interfuerāt
ibid. mala alieni excidii perferebant
6 Pr. 137. qui excidio superfuerant
6 Pr. 140. post tot eversæ urbis excidia
ibid. cùm excidia passi estis
6 Pr. 141. putabam enim vos in excidiis
6 Pr. 146. tria te excidia non correxerunt

EXCIPIO, IS

1 Pr. 41. pœnam damnationis excepit
1 Pr. 80. in objurgatione excipit vim
4 Pr. 15. excipiendi quidam enim sunt

4 Pr. 19. & quod paucos excipio, utinam plures
ibid. atque omnes excipi liceret
4 Pr. 71. excipio primùm omnes Religiosos
7 Pr. 10. exceptis perpaucis ferme sanctis
ibid. exceptis, inquam, his, quos loquor
7 Pr. 99. exceptis paucissimis Dei servis
8 Pr. 44. & maledictiones excepit

EXCITO, AS

7 Pr. 76. excitata est in perniciem nostram
7 Pr. 92. excitatas penè ab ultimis terrę finibus
8 Pr. 21. & excitamus incendia
2 Av. 32. excitant habendi cupiditatem

EXCLAMO, AS

7 Pr. 151. exclamare super vires cuperem

EXCLUDO, IS

1 Pr. 42. quod unius &c. suscepit, alterius ex-(clusit
3 Pr. 20. Salvator excludere iram voluit
3 Pr. 43. maledictio &c. sola excludit a Cœlo
7 Pr. 98. adeò exclusa naturæ &c. synceritate
Ep. 4. 29. excludere tamen misericordiam &c.
Ep. 9. 3. sufficere itaque ad excludendam &c.
1 Av. 36. & facultatibus paternis excludam
1 Av. 65. necessitate exclusus a vitiis
2 Av. 36. ad unam excludendam &c. constringit
3 Av. 41. quomodo &c. Deum penitus excludat
3 Av. 83. excludi a confessione peccati

EXGOGITO, AS

6 Pr. 22. legiones Dæmonum excogitaverunt

EXCOLO, IS

4 Pr. 50. nam & qui agrum excolit &c.

EXCUBIÆ, ARUM

7 Pr. 113. latronum excubias videres

EXCUSABILIS, E

4 Pr. 15. quia excusabilis furti reus est

excusatio, nis

6 Pr. 16. præclara est erroris excusatio
3 Av. 9. habere aliquam excusationis speciem
3 Av. 3. mortiferæ excusationis gratia
4 Av. 21. criminosissimis reis excusatio
4 Av. 23. quid prodest malis hæc excusatio

excusatiuncula, æ

3 Av. 11. est umbra excusatiunculæ

excusator, ris

3 Pr. 68. & accusatores criminũ, & excusatores

excuso, as

4 Pr. 15. qui divino sermone excusantur
4 Pr. 105. ignorantia aliquatenus excusaret
6 Pr. 13. illos ignorantia legis excusat
6 Pr. 21. ea quoque, ut ipsi excusatis
6 Pr. 81. aut absentia excusatum putet
6 Pr. 163. ignoratiâ non excusamur
Ep. 3. 1. si excusare inofficiositatem meam &c.
Ep. 3. 2. non excuso ergo
ibid. excusare immodica non possum
3 Av. 11. umbra excusatiunculæ non excusans
4 Av. 11. vel per hoc excusavi aliquatenus
4 Av. 63. quicumque sibi se excusat

EXECRABILIS, E

4 Av. 5. profana &c. execrabilisque sententia

EXECRANDISSIMUS, A, UM

7 Pr. 128. execrandissimum nefas palam &c.

execratio, nis

7 Pr. 99. ubi non omnia execratione digna
7 Pr. 120. supra &c. piaculi execrationem est
8 Pr. 33. execrationes sanctorum omnium dico
8 Pr. 43. sine convitio, atque execratione
8 Pr. 47. sine contumelia, atque execratione
3 Av. 16. digna impietas execratione

EXECUTOR, RIS

2 Pr. 21. ultionem Deo executore percepit
3 Pr. 31. executorem se idoneum fore

EXEMPLUM, I

1 Pr. 4. mysticum authoritatis exemplum
1 Pr. 30. ratione, an exemplis
1 Pr. 32. scilicet, ut eo exemplo &c.
1 Pr. 40. nisi probetur exemplis
1 Pr. 59. exemplum ponens impiè acturis
1 Pr. 71. partem corrigeret exemplo
1 Pr. 75. exemplo cunctorum ad emendationem
1 Pr. 79. per censuram salubris exempli
1 Pr. 87. exemplo penitùs non corrigimur
2 Pr. 22. non rebus tantum &c. & exemplis
4 Pr. 99. David beatissimi edocemur exemplo
5 Pr. 66. exemplo quodam illius maleficæ
5 Pr. 70. exemplo nostro &c. non emendentur
6 Pr. 39. exemplo illorum quondam gigantum
6 Pr. 49. scilicet Christus reliquit exemplum
7 Pr. 37. Domini erant impuritatis exemplum
ibid. non exemplum illic tantummodo
7 Pr. 88. pars exemplo emendetur
7 Pr. 105. in exemplum, ac testimonium
7 Pr. 107. contenti sumus ad exemplum &c.
8 Pr. 15. & atticæ sapientiæ exempla
Ep. 4. 3. exemplorum &c. parvi imitatores
Ep. 4. 28. vel hoc saltem exemplo frangi
Ep. 7. 8. juxta exemplum sancti Job
1 Av. 40. humanarum rerum exempla docent
1 Av. 84. contumaciæ inobedientis exemplum
2 Av. 28. ad veterum exemplorum solatia
2 Av. 67. quos tam magni esse exempli
3 Av. 59. majora exemplis Dei esse mandata
3 Av. 61. adjuvari exemplis hominum
3 Av. 62. dum putat exempla esse paucorum
3 Av. 65. participem se beati faciat exempli
3 Av. 100. exemplo hominum judicandum

EXEO, IS

1 Pr. 87. ad hoc de Ægypto exierit
3 Pr. 61. exeunt, & quid dico, exeunt
3 Pr. 62. de oratione ipsa exeant condemnati
7 Pr. 83. de iniquitate ignis peccati exiit
2 Av. 54. & cum è vita exeunt
2 Av. 118. ne reus exeat, ne reus vadat
4 Av. 5. cœterum exeuntes a sæculo
4 Av. 13. exiens quis de incertis periculorum
4 Av. 60. qui exituri de habitaculo vili

EXEQUOR, ERIS

1 Pr. 16. qui id libenter exequitur
3 Pr. 35. fideliter præcepta Christi fuerit execu-(tus
3 Pr. 63. postquam egressi fuerint, exequuntur
6 Pr. 1. causa generalis, quam exequitur
6 Pr. 138. ad exequendam rerum indignitatem
Ep. 4 7. præteritas irarum causas exequeris

EXERCEO, ES

1 Pr. 17. ante ipsos, quibus exercebantur &c.
4 Pr. 28. in exercendo impudicitiæ cœno
6 Pr. 101. hoc exercetur in theatris

7 Pr.

7 Pr. 93. & poſt experimenta belli diu parati
experior , iris
1 Pr. 44. aliter expertus eſt , quam putabat
2 Av. 52. expertas corporum voluptates
expers , tis
1 Pr. 2. qui veræ religionis expertes
1 Pr. 5. omnes etiam religionis expertes
1 Pr. 30. expers humanæ intelligentiæ
4 Pr. 35. pauci mali hujus expertes ſunt
5 Pr. 11. humanæ eruditionis expertes
6 Pr. 162. religionis expertes comutaverunt &c.
6 Pr. 163. nec religionis expertes ſumus
2 Av. 2. qui ſunt expertes criminum
2 Av. 88. quos expertes omnium peccatorum
EXPETO , IS
4 Pr. 18. ignoſcendum eſt , ſi avidiùs expetit
5 Pr. 64. fundos majorum expetunt
2 Av. 85. & cogitaverimus , & expetiverimus
EXPIO , AS
3 Pr. 22. humanis conciliis expiari
EXPLEO , ES
1 Pr. 82. explere &c. cupit ingluviem
4 Pr. 15. quod non explent ſatietatem
6 Pr. 14. expleri ferarum alvos
3 Av. 21. quibus copiis ventrem expleat
EXPLICO , AS
6 Pr. 27. ut etiam explicare ea quiſpiam &c.
EXPLORO , AS
5 Pr. 47. cui permittitur explorare
expoliator , ris
7 Pr. 138. punit expoliatores domorum
ibid. cùm ipſe ſit expoliator civitatum
expolitus , a , um
2 Av. 83. gemmis intermicantibus expolitas
EXPONO , IS
4 Pr. 88. duas evidenter expoſuit partes
4 Pr. 106. Apoſtolus Petrus evidenter expoſuit
EXPORTO AS
3 Av. 103. jam exportato , atque tumulato
EXPRESSIOR
3 Pr. 35. expreſſiora pedibus ſuis fecit
EXPRIMO , IS
2 Pr. 39. iram Divinæ animadverſionis expreſſit
8 Pr. 36. ad exprimendam teneritudinem &c.
Ep. 9. 2. rationem vocabuli evidẽter expreſſero
Ep. 9. 29. honor divinitatis exprimitur
1 Av. 12. vis ſacræ locutionis expreſſit
2 Av. 47. duas viduitatis formas expreſſit
EXPUGNATOR , RIS
7 Pr. 53. Abimelech civitatum expugnatorem
expugno , as
4 Pr. 41. ad expugnandam miſericordiam Dei
6 Pr. 110. obſeſſa eſt urbs Roma , & expugnata
6 Pr. 121. denique expugnata eſt quater urbs
6 Pr. 140. hoc vaſtati , hoc expugnati
EXQUISITUS , A , UM
3 Av. 78. in exquiſitis deliciis affluebat
EXTENDO , IS
1 Pr. 77. extentam ſuper nos dexteram ſuam
1 Av. 1. futura &c. tempora extendant
1 Av. 30. curam patriæ pietatis extendit
2 Av. 5. quod extendit denique ſuper
2 Av. 74. etiam poſt mortem extendamus
3 Av. 26. ut munus pietatis extendam
exterior *vide poſt extra*
EXTERMINO , AS
5 Pr. 62. & exterminati ab agellis ſuis
8 Pr. 45. atque exterminari , arbitraretur
EXTERNUS , A , UM
6 Pr. 118. hoſtes externis hoſtibus erant
EXTINGUO , IS
1 Pr. 83. contra Moyſen rebellat extinguitur
2 Pr. 21. extincto itaque adverſario ſuo
3 Pr. 48. extinguere eas penitùs foris voluit
6 Pr. 92. dum ſuſtinebat , extinctus eſt
6 Pr. 100. ſalus Chriſtianæ plebis extinguitur
Ep. 5. 7. extinctis in te forſitan cunctis
1 Av. 63. ignem æternum extinguentes
2 Av. 57. extinctas fatuarum lampadas
2 Av. 60. extinguendas fortè lampades ſuas
ibid. habebant &c. quod verebâtur extingui
2 Av. 61. extinctæ &c. & obcœcatæ ſunt
2 Av. 62. extinguendum lumen accendi
EXTO , AS
7 Pr. 38. nulla omnino extant &c. veſtigia
EXTORQUEO , ES
1 Pr. 60. ipſi extorſerint , ut perirent
6 Pr. 112. ac diſciplinam terror extorſit
1 Av. 25. ſi charitatem menti extorqueamus
3 Av. 129. vides extortas lacrymas
EXTORRIS , E
5 Pr. 65. extorres non facultatis tantùm
2 Av. 121. extorrem bonorum omnium fieri
3 Av. 31. quibus non omnino extorribus
EXTRA
2 Pr. 13. extra omnes Chriſtiãos te eſſe cognoſcas
4 Pr. 20. extra conſcientiam ſuam ſunt
4 Pr. 88. extra legem poſitos,& in lege viventes
5 Pr. 53. extra numerum tributariorum ſunt
6 Pr. 116. extra muros , & intra muros
8 Pr. 11. extra legitimum thorum non ſinunt
2 Av. 124. læſo corpore , extra damnum eſt
exterior , us
Ep. 5. 2. uſque ad exteriora porrexit
3 Av. 118. ut tenebris exterioribus non iniiciaris
EXTREMUS , OR
4 Pr. 34. vel certè extremum ſpiritum agens
5 Pr. 66. ferenda utcunque erat extrema ſors
ibid. ſi non eſſet aliquid extremius
1 Av. 57. ſæculi extrema cumularent
1 Av. 61. vel in extremis bonis viaticum
1 Av. 64. quem in extremis ſitum &c.
1 Av. 78. in extremis aliquid tentare
1 Av. 79. languoris extrema perduxerit
1 Av. 80. jam in extremis ſito
3 Av. 94. in extremis propinquos habent
4 Av. 17. ideo ne in extremis quidem
extremitas , tis
7 Pr. 41. nec vitæ extremitate revocantur
2 Av. 116. ægra extremitate ſuccurrat
3 Av. 16. in ipſa extremitate pendens
4 Av. 11. ſaltem in extremitate perſolvat
EXTRANEUS , A , UM
3 Pr. 44. non extraneis tãtùm,ſed etiã proximis
5 Pr. 67. ut extraneos , & alienos
5 Pr. 83. omnium , dummodo extraneorum

7 Pr. 8. aut paucos, aut extraneos
Ep. 4. 18. & sibi, & judicibus extraneum
Ep. 4. 25. etiam extraneis nil negare
Ep. 4. 30. quod præstiterunt illi extraneis
Ep. 4. 31. illic pro extraneis, hic pro filiis
Ep. 4. 32. extraneorum apud vos precibus
Ep. 9. 15. etiam extraneis derelinquant
Ep. 9. 18. & divitibus, & extraneis
2 Av. 38. exhæredare nolunt saltem extraneos
2 Av. 122. o quantò leviores sunt extranei
3 Av. 20. inter extraneos locum facias
3 Av. 94. quasi extraneos, alienosque habuerant
ibid. qui extranei fuere viventium
3 Av. 101. affini, vel &c. extraneo derelinquis

EXTRINSECU'S

6 Pr. 114. illi quidem erant extrinsecùs carne

EXTURBO, AS

5 Pr. 87. exturbas possessiunculis suis

EXUBERANTIA, Æ

6 Pr. 83. inter tantam rerum exuberantiam

EXUL, IS

5 Pr. 69. miserti exulum non sumus
ibid. ecce ipsi exules sumus
2 Av. 121. omnes exules, & si corporibus &c.

exulo, as

2 Pr. 34. superstes &c. a se ipso exulans
5 Pr. 65. atque exulantes, non a rebus &c.
4 Av. 34. nullus servorum suorum exulat

EXULTO, AS

1 Pr. 27. sed sola exultet anima
6 Pr. 6. exultare nos potius &c. conveniret
Ep. 5. 5. sed sola exultat anima
1 Av. 70. illi exultent, & isti lugeant

EXUNDO, AS

3 Av. 80. exundantes ignium globos

EXUO, IS

2 Pr. 27. indumenta deponit, purpurâ exuitur
3 Pr. 32. dummodo litibus exuamur
4 Pr. 100. projectis gemmis, exutis purpuris
5 Pr. 77. vestem tantummodo exuere
5 Pr. 89. exue nequitiam, si vis &c. sapientiam
5 Pr. 90. exuẽdus tibi omnino, & cõmutãdus &c
6 Pr. 141. urbi exustæ, & perditæ

EXURO, IS

7 Pr. 95. cùm flammis exuritur

FABIUS, II

1 Pr. 16. Fabiis, Fabritiis, cincinnatis &c.

FABRICATOR, RIS

1 Pr. 31. quemque elementorum fabricatorem

FABRITIUS, II

1 Pr. 16. Fabiis, Fabritiis, cincinnatis &c.

FABULA, Æ

6 Pr. 122. anguinũ illud mõstrũ, ut fabulæ ferũt

FACIES, CI

2 Pr. 34. & ipsius fugæ facies
2 Pr. 35. unus in faciem insultaret inimicus
6 Pr. 144. ubique facies captæ urbis
8 Pr. 37. cum insufflabant in faciem ejus
3 Av. 129. ad mæstitudinem facies &c.

FACILE', U'S

1 Pr. 6. quò faciliùs &c. dissensisse, monstrarẽ
3 Pr. 43. improbitate linguarum facilè utimur
3 Pr. 53. quod probare facilè possum
3 Pr. 57. faciliùs quippe invenias &c.
3 Pr. 58. faciliùs invenias reos malorum omniũ
sæpè hoc numero
3 Pr. 67. facilè de hoc componi potest
5 Pr. 86. faciliùs præcipitati ex alpina &c.
6 Pr. 78. denique hoc facilè probo
6 Pr. 95. quò faciliùs populus agnosceret
7 Pr. 36. faciliùs mala institutio depravat
2 Av. 87. quæ pœna &c. facilè intelligitur
3 Av. 17. utinam tam facilè salus esses
3 Av. 61. quò faciliùs ipsa nunc faciat
3 Av. 74. o quantò has faciiius, tam &c.

facilior, limus (co

3 Pr. 69. itaque de peccatis facilioribus nihil di-
4 Pr. 46. facilioribus malis esse contenti
6 Pr. 123. facilius esset urbem sine &c.
Ep. 9. 14. ne hoc quidem (quod facillimum est)
3 Av. 23. facilius est hic deesse filiis
ibid. facilius est hic hæredibus deesse

facilis, e

3 Pr. 43. etiam apud Deum facile hoc putamus
2 Av. 123. facile est enim quidquid &c.
2 Av. 124. facile est ergo odium
4 Av. 64. nemini facilis sua causa sit

facilitas, tis

1 Pr. 78. facilitas nimium inconsulta

FACINUS, ORIS

1 Pr. 43. futuro facinori viam sternens
1 Pr. 44. cùm post facinus admissum &c.
2 Pr. 31. facinore utriusque punitur (&c.
2 Pr. 33. cùm utique facinus, quod etiã secreta
4 Pr. 23. cũ facinoribus apertissimis nõ furta &c
4 Pr. 32. facinoribus &c. nomen infament
4 Pr. 48. nullum admodum malum facinus
4 Pr. 67. in omni homine malum facinus
4 Pr. 86. o inæstimabile facinus, & prodigiosũ!
4 Pr. 96. a duobus maximis facinoribus
4 Pr. 97. ullo facinore magis possit offendi
5 Pr. 48. audias dici, o facinus indignum!
7 Pr. 40. siquidem facinora eorum &c.
7 Pr. 120. fidem facinoris non mereri
7 Pr. 124. facinus pestem fuisse multorum
7 Pr. 128. facinoris &c. inurebatur infamia
7 Pr. 147. ad improbum eas facinus &c. illiceret
2 Av. 123. in comparatione facinorum vestrorum
3 Av. 49. impietatis facinus piâ mente &c.
4 Av. 57. cujus facinore committitur

FACIO, IS

1 Pr. 3. totus fit simul tam corporis &c.
1 Pr. 10. cùm utique &c. deteriores fiant
1 Pr. 16. animus tolerantis facit
1 Pr. 19. pauperem facit esse rempublicam
1 Pr. 24. infirmiores se esse faciunt
1 Pr. 25. per quas alii fortes fiunt
1 Pr. 27. facere non possumus
ibid. ut optata faciamus
1 Pr. 28. sed quid facimus, quod &c.
1 Pr. 36. prosperitatibus nostris facienda
1 Pr. 43. fratricidium, Deo teste, facturus
1 Pr. 46. non negligentiâ, aut incuriâ Dei fieri
1 Pr. 52. fit de paupere locuples
1 Pr. 55. quia potentiorem omnibus fecit
1 Pr. 66. homunculum vilem faciens

5 Pr. 51. ut nuper factum est
5 Pr. 56. faciunt tributarii pauperes
ibid. una causa &c. qua non faciunt
5 Pr. 57. faciunt quod unum valent
5 Pr. 58. dedititios se divitum faciunt
5 Pr. 59. ut miseriores faciant defendendo
5 Pr. 64. aut quos consultos necessitas fecit
ibid. & coloni divitum fiunt
5 Pr. 66. fiunt præjudicio habitationis indigenæ
5 Pr. 67. nos faciamus esse captivos
5 Pr. 68. sentimus tandem illa, quæ fecimus
5 Pr. 71. quæ hanc superbiam facit
5 Pr. 73. vim Deo facimus iniquitatibus
5 Pr. 81. licita non faciunt, illicita committunt
5 Pr. 85. cœcus quidem factus est
ibid. magis ei obnoxius factus es
ibid. fecit tuo amore culpari
ibid. quid faceres, si judicium Dei &c.
5 Pr. 86. te maneant graviora facientem
6 Pr. 9. etiam minora mala faciunt
6 Pr. 15. atque ut hoc fiat, orbis impendium est
6 Pr. 16. sed hæc &c. non semper fiunt
sæpe hoc numero
6 Pr. 19. ac penè omnia fiunt
6 Pr. 20. propter consules tantùm fiunt
ibid. incestarent, propter quos fiunt
6 Pr. 21. honor paucissimorũ fit crimen omnium
ibid. ut ipsi excusatis, non semper fiunt
6 Pr. 26. talia enim sunt, quæ illic fiunt
6 Pr. 30. quæ unum admodum faciunt
6 Pr. 31. non solùm qui faciunt ea
ibid. sed etiam qui consentiunt facientibus
6 Pr. 36. facimus hæc, ac sine cessatione
ibid. faciebant hæc illi quondam
6 Pr. 37. nos quomodo hæc facimus
ibid. quin sine cessatione faciamus
6 Pr. 41. quid aliud hac re facere
6 Pr. 42. qui bene merenti convicium faciat
6 Pr. 43. hoc qui Christiani dicimur, facimus
6 Pr. 47. ubi sunt qui hæc faciant
ibid. non desideria sæculi faciant
6 Pr. 50. lætitiam scelus esse faciamus
6 Pr. 64. faciendum aliquid in principio
6 Pr. 68. cùm in paucis &c. urbibus fiant ista
6 Pr. 83. opes fecerant cunctarum urbium
6 Pr. 90. crescit culpa facientis
ibid. major fit noxa ejus, qui facit
6 Pr. 91. contra mandatum sacrum levia fecisse
ibid. grandè hoc faciebat divinitatis injuria
6 Pr. 92. quid contra mandatum cœleste fecit?
6 Pr. 104. vel adversa nostra faciunt criminosius
6 Pr. 108. facimus rem operum bonorum
ibid. quo fit, ut ipsa pax contra nos sit
6 Pr. 109. & quæ Deus bona fecit
ibid. ea nos nobis facimus mala
ibid. quos intemperantes pax longa fecit, turbatio facit esse moderatos
6 Pr. 117. & cùm hæc omnia fierent
ibid. calamitatibus suis factos pejores
6 Pr. 119. quis enim hoc fieri posse credat
6 Pr. 120. nec civitatum excidia fecerunt
6 Pr. 154. quid post hæc omnia facimus?
6 Pr. 155. ita ergo nos forsitan facimus

6 Pr. 158. debeant fieri, videamus quæ fiant
6 Pr. 164. prosperitatem non esse fecerunt
6 Pr. 166. ridiculos ipsi nos facimus
7 Pr. 9. non pænitet flagitiosa fecisse
7 Pr. 24. possessores fecit, ac dominos
7 Pr. 37. famulos bonos facere non possint
7 Pr. 39. faciunt, quæ antè faciebant
7 Pr. 40. ut dixi, faciunt jam senes
7 Pr. 43. nequaquam tamen facere nos &c.
7 Pr. 47. vel paucissimi Gothi faciunt
7 Pr. 56. denique cur hoc Dominus faceret &c.
7 Pr. 60. quid enim aliud facimus &c.
7 Pr. 67. quidquid facturum se, usurparat
7 Pr. 68. quàm ut habens &c. præda fieret
7 Pr. 69. mulierum spectaculum fieret
7 Pr. 74. quis &c. è nostris partibus fecerit
ibid. si putasset esse faciendum
7 Pr. 75. quòd si ista non facimus
7 Pr. 94. non suum esse, quod facerent
7 Pr. 95. rectè illi rei factum ascribitur
ibid. quæ, ut ita fieret, exegit
7 Pr. 98. aliam &c. naturam vitia fecerunt
7 Pr. 120. quod si factum utique fuisset
7 Pr. 121. quid fieri prodigiosius potuit?
ibid. fiebat etiam scelus integræ civitatis
7 Pr. 122. etsi commune non faciebant actus
ibid. commune omnibus faciebat assensus
7 Pr. 125. etiamsi pauci sordida faciant
7 Pr. 127. una meretrix multos fornicatores facit
7 Pr. 128. quasi probat, debere fieri
7 Pr. 129. aut facta sint unquam
ibid. aut fieri publica impunitate
7 Pr. 130. quid simile a Vvandalis factum sit
7 Pr. 131. saltem illa fecisse, quæ &c.
ibid. ab Afris jugiter facta fuerant
ibid. quos non fecisset corruptiores
7 Pr. 138. in civitatibus Romanis ista fecisse
7 Pr. 143. penitùs jam esse non fecerunt
7 Pr. 151. castos etiam Romanos fecerunt
7 Pr. 153. robur corporum facit vincere
8 Pr. 15. docere hoc, nisi ipse fecisset
ibid. Lenones uxorum suarum fecerunt
8 Pr. 16. lupanar enim fecit mundo
8 Pr. 19. isti castas fecere meretrices
8 Pr. 20. censuram nos inardescere facimus
8 Pr. 22. adversùm nos omnia facimus
8 Pr. 23. ipsi facimus, ut puniamur
8 Pr. 24. cùm punire nos ipsi facimus
8 Pr. 28. quicumque ista fecerunt
8 Pr. 30. non omnes ista faciebant
8 Pr. 31. domus turbam faciant civitatis
8 Pr. 32. dominorum faceret nequitia pejores
8 Pr. 35. simul & contumeliam facit
8 Pr. 38. omnia in illos penè fecerunt
ibid. quæ &c. Judeorum impietas fecit
8 Pr. 39. sicut Judæos fecisse, legimus
8 Pr. 40. sed quid faciemus, quòd &c.
8 Pr. 41. fieri, aut omninò non potest
8 Pr. 45. inscius rerum fieri videret
8 Pr. 50. quæ ipsi in Deum ante fecerunt
ibid. quæ patiantur, & quæ fecerunt
Ep. 1. 1. amor nos facit nostros amare
Ep. 1. 5. hoc enim fit, ut minus dicam

Ep. 1. 8. ne negator gratiæ ingratus fiam
Ep. 1. 9. feci id, quod rogatus fum
Ep. 1. 12. facite, illicite, & adhortamini
Ep. 1. 13. partem thefaurorum &c. faciatis
Ep. 3. 2. quid igitur faciam, cui nec &c.
Ep. 4. 4. charitas quippe mutua facit
ibid. & certare mutuò faciat
Ep. 4. 6. illos magis parentes facere
ibid. ex quo Chriftianus factus es
Ep. 4. 8. liberiorem &c. Dei affectus facit
ibid. malum effe, quod feci
Ep. 4. 11. quid feci, quid commerui?
Ep. 4. 14. honeftè me facere, credidi
ibid. quiquid Dei amore feciffem
Ep. 4. 23. fieretque unus uterque populus
Ep. 4. 28. quid plura? factum eft &c.
Ep. 5. 1. quo fit, ut interdum, quid &c.
Ep. 5. 2. fecit falutem animæ tuæ
Ep. 5. 4. quæ volumus, facere non poffumus
ibid. infirmandum &c. ut optata faciamus
Ep. 6. 2. Chrifti ipfe affectus fias
Ep. 7. 2. contentio eft meliùs eos facere
Ep. 7. 4. penè quidquid a vobis fit
ibid. non rectè factum effe credatur
ibid. confilio feciffe, exiftimandum erat
Ep. 7. 6. charitatis rem major facit
Ep. 8. 3. pares eos faciat libris tuis
Ep. 9. 1. libellis &c. ad Ecclefiam factis
Ep. 9. 18. factus eft in corde ipfius
Ep. 9. 19. aliud in tali æftu facere
ibid. ipfi erant, qui ifta faciebant
Ep. 9. 22. in honorem Domini fecerat
ibid. res commendabilior Deo fieret
Ep. 9. 24. minora forfitan fierent
Ep. 9. 29. illum pro Dei amore feciffe
Ep. 9. 30. per quem factum eft, ut fcriberetur
1 Av. 4. factaque es, Ecclefia &c. infirmior
1 Av. 21. quò fit, ut fi tam peftilens &c.
1 Av. 24. & eft ratio, cur hoc fit
1 Av. 34. æternos effe filios faciant
1 Av. 35. nulla re eum facies ditiorem
ibid. thefaurum Dei feceris
1 Av. 47. oftendit, a Deo divites fieri
1 Av. 48. ad hoc facit homines &c.
ibid. bene utendo faciant fempiternas
1 Av. 56. fibi pœnas divites faciunt
1 Av. 62. nifi faltem poftea facere &c.
ibid. quod peniteat, te non ante feciffe
1 Av. 63. nos facere ex divitiis aquas
ibid. mortem æternam omnibus facere
1 Av. 64. fola tantum fecit impoffibilitas
1 Av. 70. fiat neceffe, ut illi exultent
1 Av. 74. fi fieri ullo modo folertia &c.
1 Av. 79. & quid inter hæc fiet?
1 Av. 81. hæc tam grandia faciet
1 Av. 84. ita ergo & ifte faciat
1 Av. 96. fecundùm Deum effe facienda
1 Av. 99. debuerit redimere, quæ fecit
1 Av. 100. facito, quod Propheta dixit
1 Av. 104. vel moriens facis, vel &c. moriturus
1 Av. 105. quæ dicit, debere fieri
1 Av. 107. non impetrandi authorem facit
2 Av. 13. quo fit, ut licèt accipiat
2 Av. 23. ut eorum memoria dignus fiam
2 Av. 29. lex fecit, aliquid non licere
2 Av. 33. qui fub lege tunc minùs fecit
ibid. quàm nunc &c. qui plus facit
2 Av. 34. quo fit, quod &c. Evangelia complevit
2 Av. 39. hæredes alios quofcunque faciatis
2 Av. 43. quid folvere homo poterit
2 Av. 52. intra fe Deum effe fecerunt
2 Av. 65. facias per cautam, & timidam &c.
2 Av. 78. qui non omnia, quæ facit &c.
ibid. certè utilitatis gratiâ faciat
2 Av. 86. qui dividant propria, ditiores fiant
2 Av. 88. etiam avaritia reos fecerit
2 Av. 92. fieri nihil fuadeo
2 Av. 94. nec ambigis, facturum effe
2 Av. 101. Dominus fidelem fecerit
2 Av. 120. ne quid &c. reliquum effe faciat
2 Av. 121. extorrem bonorum omnium fieri
3 Av. 6. fortè non fecerit faltem &c.
3 Av. 14. imaginarii parentes filios faciant
3 Av. 16. quid authorem te &c. facis
3 Av. 19. ditiorem patrimonio tuo facias
3 Av. 20. inter extraneos locum facias
3 Av. 27. religionis facit affectu
3 Av. 28. una re parentibus viles fiunt
3 Av. 29. præclaram, qui hæc faciunt, &c.
3 Av. 32. rectiùs pauperes a fe fiunt
3 Av. 33. ut velint pauperes fieri
3 Av. 35. parentes impios faciat
ibid. magis pios facere deberet
3 Av. 36. religiofos filios &c. pares faciatis
ibid. religio apud vos fecerit viles
3 Av. 37. fæculi cultores effe faciatis
3 Av. 39. æquales filiis faciant portiones
3 Av. 42. fecit, ut fancta foboles ufum &c.
3 Av. 46. teftamenti faciendi arbitrium dant
3 Av. 48. quafi piaculo rei facti funt
3 Av. 49. malas res bono animo a fe fieri
3 Av. 54. dicunt parentes, hæc a fe fieri
3 Av. 61. quò faciliùs ipfa nunc faciat
ibid. quæ alios feciffe ante cognofcat
ibid. a Chrifti imitatoribus fiunt
3 Av. 65. quid ipfos oporteat facere
ibid. participem fe beati faciat exempli
3 Av. 76. o quanta rerum mutatio facta
3 Av. 88. ut alium divitem faciat
3 Av. 90. fic conditionem &c. perditio facit
3 Av. 92. non intereft, quos divites faciant
3 Av. 93. illum hæredem facit parentem meum
3 Av. 95. facto hærede nobili
3 Av. 105. alium tuo divitem fieri
3 Av. 110. quò fe magis debitorem faciat
3 Av. 111. obnoxium in aliquo Deum faceret
3 Av. 121. hæc faciens credere te &c.
3 Av. 113. defpice hos &c. ac nihil facito
3 Av. 135. ut alios affluere faciat deliciis
4 Av. 3. aut nihili omnino faciendi
4 Av. 9. etiamfi in fine nihil faciat
ibid. certè plus multò effe faciendum
4 Av. 10. fi aliqua ante exitum bona fecit
ibid. multò magis facere in exitu &c.
4 Av. 11. multò magis facere eum &c.
4 Av. 16. fic fit ut folvantur omnia

4 Av.

4 Av. 21. non se hoc animo ista facere
4 Av. 24. sed quid facimus? quod hoc ipso &c.
4 Av. 43. ne illos prandia &c. esse fecerunt
4 Av. 46. falerno lutum faciunt
ibid. in peristromatis, quæ ego feci
4 Av. 47. divitiæ ream esse fecerunt
4 Av. 48. per indigentiam salva fieres
4 Av. 50. Christum in illis facies hæredem
ibid. Christum quidem hæredem facis
4 Av. 51. mandata nec in postremis facis
4 Av. 54. cautione factâ, & dato fidejussore
4 Av. 64. quid facias? Non licet rerum &c.
ibid. quid facias? nisi duris &c.
4 Av. 69. si mores probabiles esse fecerint

factio, nis

3 Av. 134. conjurati mutuâ factione

factor, ris

4 Pr. 49. cùm factorem esse fateatur

factum, i

1 Pr. 44. inscium facti Deum arbitrabatur
4 Pr. 98. confitentur &c. factis autem negant
4 Pr. 103. verbis confitentur, & factis negant
5 Pr. 81. non conveniunt studiis facta
7 Pr. 93. usque ad hoc fortitudinis factum
7 Pr. 145. factum eorum medicina esset
Ep. 4. 26. & invidiam facti sui
2 Av. 92. factorum omnium retributor est
3 Av. 100. verbis confiteris, factis negas

FACULTAS, TIS

1 Pr. 20. contemptum propriæ facultatis &c.
1 Pr. 69. si eligendi facultas esset
5 Pr. 41. major &c. sarcina, quàm facultas
5 Pr. 42. egestas in facultate
5 Pr. 61. venditoribus crescit facultas
5 Pr. 65. extorres non facultatis tantùm
5 Pr. 87. habitatione, ac facultate proximos &c.
6 Pr. 10. in quantum facultas suppetit
6 Pr. 86. recesserunt &c. temporum facultates
6 Pr. 87. non facultatum ablatione
Ep. 1. 7. nec abeundi facultas suppetat
Ep. 3. 2. nec negandi delicti facultas suppetit
1 Av. 2. rerum mundalium facultates
1 Av. 11. facultates suas in terra non habent
1 Av. 23. facultates paternas sumunt
1 Av. 31. en quas parari imperat facultates
1 Av. 36. bonis, & facultatibus paternis
1 Av. 41. commodatis enim a Deo facultatibus
1 Av. 44. terrenæ substantiæ facultatem
1 Av. 48. facultates ipsas in bonis operibus
1 Av. 53. facultates suas ad quoscumque &c.
1 Av. 88. cùm offert &c. facultates suas
1 Av. 97. facultates distribue
2 Av. 29. conservandæ facultatis arbitrium
2 Av. 30. cunctis facultatibus &c. utebantur
2 Av. 46. etiamsi universas dederint facultates
2 Av. 54. ad Deum &c. facultate migrare
2 Av. 55. magna in facultatibus habeant
2 Av. 68. opum dederit facultatem
2 Av. 90. facultatibus suis redimere
2 Av. 97. & facultate non credit
2 Av. 104. ampla, ac locuples facultas
2 Av. 105. aut cumulandis facultatibus inhias
2 Av. 112. rebus, ac facultatibus suis in vita
2 Av. 122. facultatibus spiritus abdicatur
3 Av. 9. hæreditarias facultates filiis &c.
3 Av. 13. quibus substantiam &c. facultatis
3 Av. 20. cùm multos facultatibus dites
3 Av. 30. a terrenis facultatibus abdicantur
3 Av. 35. aliquid &c. ex facultatibus vestris
3 Av. 68. relicta immoderatè &c. facultas
3 Av. 74. dives supplicium facultate
3 Av. 76. qui redimere facultatibus nolunt
3 Av. 80. ingentium facultatum immensitate
3 Av. 81. ut &c. redimeret facultatibus suis
3 Av. 86. res propriæ facultatis
3 Av. 95. dans censum propriæ facultatis
3 Av. 106. fructus, ac redditus facultatis
3 Av. 112. indignum facultatibus &c.
3 Av. 113. aut quamcumque aliam facultatem
3 Av. 122. in prorogandis rebus, ac facultatibus
3 Av. 124. quantum potes, rei, ac facultatis
4 Av. 36. facultates non indigẽtibus derelinquis
4 Av. 38. facultates suas aliis prodesse
4 Av. 39. facultates suas aliis derelinquit
4 Av. 44. non ut &c. egenos facultatibus &c.
4 Av. 49. sint facultates alimenta miserorum
4 Av. 59. de propriis sibi facultatibus
4 Av. 60. præmissa rerum omnium facultate
4 Av. 61. immortalium facultatum copiis

FALERNUS, I

4 Av. 46. falerno &c. lutum faciunt

FALLAX, CISSIMUS

7 Pr. 100. si falsitas, fallacissimi
2 Av. 110. fallaces dixit esse divitias

fallo, is, & fallor, ris

3 Pr. 67. quamvis in hoc fefellerim
4 Pr. 7. ipsi nos falsâ opinione fallamus
4 Pr. 78. si fallat Hunnus, vel Gepida
4 Pr. 80. quid mirum, barbaros fallere
5 Pr. 89. fallunt te itaque opiniones tuæ
ibid. fallit pravæ mentis improbitas
7 Pr. 50. imo, ni fallor, omnes
Ep. 1. 8. ni fallor, maximè data est
Ep. 4. 12. teneo, ni fallor, mandata vestra
1 Av. 11. se ridiculis opinionibus fallat
2 Av. 110. ac per hoc fallunt homines
4 Av. 4. quorum, ni fallor, sententia &c.

falsitas, tis

4 Pr. 47. non sufficiunt falsitates
4 Pr. 78. culpam falsitatis penitùs ignorat
4 Pr. 80. qui falsitatis crimen ignorant?
7 Pr. 87. falsitatum, perjuriorum nefas
7 Pr. 100. si falsitas, fallacissimi
Ep. 2. 1. licèt non probem falsitatem
Ep. 9. 27. admittendam &c. maculam falsitatis

falsarius, a, um

4 Av. 42. falsarii criminis reus es

falsò

Ep. 1. 8. habere me &c. non falsò suspicans
1 Av. 24. quæ falsò dicuntur bona

falsus, a, um

1 Pr. 10. de falsis, & impostoribus
ibid. si de falsis superfluus dolor
1 Pr. 13. falso judicio esse miseri
4 Pr. 7. ipsi nos falsâ opinione fallamus
5 Pr. 15. falsæ opinionis errore

6 Pr.

6 Pr. 68. travis profectò, si falsa
ibid. quomodo non falsa, cùm &c.
7 Pr. 8. an fortè falsum est
ibid. falsum sit quod diximus
8 Pr. 1. falsarum laudum irrisionibus
8 Pr. 2. titulo falsæ laudis ornari
Ep. 4. 6. etiam falsas habere desisti
Ep. 7. 9. incidere in falsæ opinionis errorem
2 Av. 7. insectationem, testimonium falsum
2 Av. 60. nec falsa opinio metuentium fuit
2 Av. 65. quod si tam falsum est hoc
4 Av. 51. aut falsa esse, condemnas

FAMA, Æ

5 Pr. 82. qui jampridem, ut fama est.
Ep. 9. 22. quæ famam publicam devitasset

FAMES, IS

4 Pr. 18. qui famem sæpe toleravit
ibid. esto non perferat famem panis
6 Pr. 135. alii interibant fame
1 Av. 55. propter auri, atque argenti famem
2 Av. 45. angustiam, famem gladium

FAMILIA, Æ

1 Pr. 73. quasdam personas &c. ac familias
4 Pr. 28. ac familia sua scortum sit
5 Pr. 56. habitatiunculas suas, familiasque
7 Pr. 19. putent, fuisse illic familias
7 Pr. 37. putamus, fuisse labem familiarum
8 Pr. 32. omnes dominorum familias
ibid. quales illic familiæ omnes fuerint
Ep. 1. 5. familiâ non obscurus
Ep. 9. 18. non familias, non filios &c.
2 Av. 106. familiæ ingentis strepitus
3 Av. 127. locupletes matres familiæ

familias *composita*

vide in Mater, & Pater

familiaris, e

1 Pr. 20. rei familiaris usu
3 Pr. 73. illi familiarissimi Deo Sancti
5 Pr. 25. quàm familiare Romanis

familiariter

7 Pr. 133. certè familiariter etiam hoc &c.

familiaritas, tis

1 Pr. 65. in consortium divinæ familiaritatis

FAMULA, Æ

7 Pr. 37. famulæ cogebantur invitæ
1 Av. 102. avaritia idolatriæ famula

FAMULOR, ARIS

1 Pr. 64. astris quotidie famulantibus
4 Pr. 17. famulari optant, & fugere coguntur
6 Pr. 153. famulantes votis, ac voluptatibus
1 Av. 11. terrenâ cupiditate famulantur
2 Av. 106. inter pauca famulantium &c.

FAMULUS, I

3 Pr. 35. boni scilicet domini bonus famulus
7 Pr. 37. famulos bonos facere non possint
Ep. 4 3. sed humilitate famulorum
Ep. 4. 5. tanquam famulis remittatur offensa
3. Av. 6. indignissimus famulorum Dei

FASCIS, IS

1 Pr. 18. arcesserentur ad fasces

fastidiosus, a, um

2 Pr. 20. ut fastidiosus nos negligeret

fastidium, ii

2 Pr. 19. contemptus res est, atque fastidii
ibid. majore fastidio negligere videretur
4 Av. 69. omne fastidium non in præceptis &c.

FASTIGIUM, II

4 Pr. 30. fastigium nobilium matrimoniorum
1 Av. 29. nec inserta nubibus &c. fastigia

FASTUS, US

7 Pr. 72. pari fastus exitu corruerunt

FATEOR, ERIS

3 Pr. 8. plusquam justum esse, fatearis
4 Pr. 49. cùm factorem esse fateatur
6 Pr. 140. fateor, miserimos vos esse &c.
7 Pr. 8. si negarint: fatentur etiam
7 Pr. 9. quod gravius est, sic fatentur
ibid. idem nunc animus in fatentibus
7 Pr. 94. ipsi denique fatebantur
Ep. 4. 13. fateor, cùm de tali negotio &c.
1 Av. 25. qui amandos fatemur inimicos
3 Av. 10. sed subacti fatemur, sumus &c.

FATIGATIO, NIS

1 Pr. 33. molestiam fatigationis evitans

fatigo, as

1 Pr. 53. fatigatur exilio, contumeliâ afficitur
1 Pr. 82. fatigari labore itineris

FATISCO, IS

1 Av. 82. fatiscente jam corpore

FATUITAS, TIS

3 Pr. 21. fatuitas quàm injuriosè obiicitur

fatuus, a, um

2 Av. 57. fatuarum virginum lampadas
2 Av. 59. & illæ se esse fatuas

FAVILLA, Æ

1 Av. 80. cilicio &c. conteret, ac favillâ

FAVOR, RIS

8 Pr. 27. cum favore ipsorum dæmonum
3 Av. 99. apparitorû gratiâ, favoréque mercatur

FAUX, CIS

3 Av. 75. intolerandas faucium flammas
3 Av. 82. ad mitigandas faucium flammas

FEL, LIS

2 Av. 7. aceti poculum, cibum fellis

FELIX, OR

1 Pr. 12. confidunt esse felices
5 Pr. 24. alium velit esse felicem?
5 Pr. 25. parum alicui est, si ipse sit felix
7 Pr. 7. probrosus possit esse, & felix
ibid. esto sint vitia ista felicium
Ep. 4. 15. voluit Deus, esse felices
Ep. 4. 25. nihil contingere eis felicius
Ep. 4. 35. quia felicius multò est
Ep. 5. 7. felix, si hanc semper corporis &c.

feliciter

4 Pr. 27. servilis conditio tam feliciter cessit
Ep. 4. 15. utroque præstat, utrumque feliciter

felicitas, tis

5 Pr. 24. cui ita sufficit felicitas sua
7 Pr. 7. non est vera felicitas
7 Pr. 83. felicitatem prioris temporis devoravit
7 Pr. 130. rerum obsecundantium felicitate
7 Pr. 131. corruptiores ipsa felicitas &c.
1 Av. 3. pugnante contra &c. tua felicitate

FEMINA, & FŒMINA

sed potiùs FŒMINA

7 Pr.

7 Pr. 18. in quamcumque eos &c. fœminam
7 Pr. 38. castas etiamsi voluissent fœminas
7 Pr. 54. ne de solis fœminis tantum loqar
7 Pr. 121. insemetipsis fœminas profitebantur
7 Pr. 136. abominati etiam fœminarum &c.
7 Pr. 147. ut viros feminæ haberent
8 Pr. 10. qui & fœminas nullis &c.
ibid. voluerunt esse fœminas
8 Pr. 14. esse fœminarum omnium maritos
ibid. fœminas virorum omnium uxores
ibid. virum ullius fœminæ maritum
8 Pr. 18. fœmina viris omnibus subjaceret
ibid. nulla fœmina alium &c. nosceret
4 Av. 37. tam viris istiusmodi, quã fœminis &c.

femineus, & foemineus, a, um

7 Pr. 53. expugnatorẽ fœminea manus perculit
7 Pr. 128. fœmineis tegminum illigamentis
7 Pr. 133. feminei usus probrositate &c.

FENESTRA, Æ

3 Pr. 48. fenestras quodammodò esse nostrarũ men- (tium

FERA, Æ ET FERINUS, A, UM

6 Pr. 14. expleri ferarum alvos
6 Pr. 15. devorari &c. a feris viscera hominum
7 Pr. 88. paganæ, ac ferinæ gentes
2 Av. 100. pax quoque inter feras

FERALIS, OR, SIMUS

1 Pr. 44. feralissimum nefas tegi posse
2 Pr. 33. ut feralissimo crimine &c. deformaretur
6 Pr. 21. illud feralissimum, & gravissimum
6 Pr. 63. felarium ludicrorum die
Ep. 9. 17. quod his feralius multò est
1 Av. 49. ac feralissimum morbi genus

FERE' *adv.*

4 Pr. 79. major ferè Romani nominis portio
4 Pr. 81. unde etiam parvulum hoc ferè
5 Pr. 23. omnes se ferè barbari &c.
5 Pr. 59. omnem ferè substantiam suam
6 Pr. 85. qui ferè modum excesserat
6 Pr. 151. omnes ferè parvulos contumaces
7 Pr. 22. in omnibus ferè partibus mundi
7 Pr. 26. medullam ferè omnium Galliarum
7 Pr. 51. omnes ferè barbaræ gentes
7 Pr. 85. quia & enormia ferè sunt
Ep. 9. 16. licèt in omnibus ferè grave sit

FERME

4 Pr. 49. nullus sit ferme hominum tam hebes
4 Pr. 79. majorem ferme &c. partem
5 Pr. 25. hoc tolerabilius ferme esset
5 Pr. 26. latrones ferme omnes gaudent
ibid. cum his ferme Sanctorum omnium &c.
5 Pr. 37. cum omnibus ferme humilioribus
5 Pr. 61. ferme omnis contractus
5 Pr. 78. taliter ferme omnia agunt
6 Pr. 14. primùm, quod nihil ferme &c.
6 Pr. 26. singulas sibi ferme &c. portiones
6 Pr. 68. in paucis ferme Romanis urbibus
6 Pr. 80. per omnes hæc ferme &c. aguntur
6 Pr. 117. omnes ferme præcellentiores
6 Pr. 133. cũctos ferme Romani nominis populos
7 Pr. 10. exceptis perpaucis ferme Sanctis
7 Pr. 12. plurimi ferme, ac nobilissimi
7 Pr. 13. pauca ferme sunt lupanaria
7 Pr. 15. sed nulla ferme impollutum &c.
7 Pr. 20. in omni autem ferme urbe
7 Pr. 39. pejores ferme sunt, quàm fuerunt
7 Pr. 74. omnia ferme religiosa ridentur
7 Pr. 107. cuncta ferme, & loca urbis &c.
7 Pr. 113. nullus ferme tam cautus esset
Ep. 4. 5. septimus jam ferme annus est
Ep. 7. 5. totius ferme humilitatis &c.
1 Av. 32. omnibus ferme malis, & infidelibus
1 Av. 34. & omnes ferme parentes
2 Av. 32. majorem ferme excitant cupiditatem
4 Av. 21. ferme aliis flagitiosissimis

FERO, RS

1 Pr. 17. nunquid ægrè ferebant
1 Pr. 71. potuit &c. Deus ferre judicium
3 Pr. 17. sed vel ferendum arbitratur
3 Pr. 45. & fero, ut nos delirare videamur
4 Pr. 34. quorum tributa pauperes ferunt
4 Pr. 36. eorum, quæ leviter ferebant
ibid. quæ etiam ferre non poterant
4 Pr. 59. naturæ admirabilis gemmas ferunt
4 Pr. 70. non ferendum quidam existimant
4 Pr. 84. quicquid ipse alteri non tulisset
5 Pr. 30. inhumanitatem ferre non possunt
5 Pr. 41. infirmiores ferunt sarcinas
5 Pr. 62. non ferendum, atque monstrigerum?
5 Pr. 64. quibus rem deprædatio tulit
5 Pr. 66. ferenda utcumque erat extrema
5 Pr. 70. o superbiam non ferendam!
5 Pr. 72. ostendat nobis, quæ ferre mereamur
6 Pr. 39. in nubes gradum tulisse legimus
6 Pr. 122. anguinũ illud mõstrũ, ut fabulæ ferũt
7 Pr. 6. irremediabiles morbos ferunt
7 Pr. 20. quis, rogo, ferre possit &c.
7 Pr. 72. præsumptionis fiduciam ferret
Ep. 1. 3. supplicium displicentis fero
Ep. 4. 6. ferenda tunc fuit ex &c.
Ep. 4. 27. laturis sententiam disceptatoribus
Ep. 4. 29. laturi sententiam judices
1 Av. 22. sed etiam filiis morbum ferat
2 Av. 72. plantis gelu rigentibus tulit
2 Av. 103. estò hoc ferri possit

sæpe hoc numero

3 Av. 15. quo affectu &c. sint ferendi
3 Av. 40. potest aliquatenus ferri &c.
3 Av. 41. proprietatem his tulit, ut &c.
3 Av. 86. quod ob naturæ &c. ferri potest

FEROX, CIS

Ep. 4. 23. gens esset naturâ ferox

FERRATUS, A, UM

7 Pr. 53. ferratæ assyriorum acies

ferreus, a, um

3 Av. 133. ferreis, atque hostilibus gladiis
ibid. ferreis gladiis nemo est &c.

ferrum, i

4 Pr. 59. quæ ferro propiùs admotæ
6 Pr. 149. adhibent duram ferri sectionem
7 Pr. 6. sed nec ferri defectione &c.

FERVENS, TIS

4 Pr. 105. spiritu jubet esse ferventem
ibid. fervens esse agnoscitur, & fidelis
7 Pr. 102. naturæ ferventis ardoribus
Ep. 4. 23. alia dolore fervens

fervidus, a, um

ibid.

ibid. filiis mundo servientibus comparentur
3 Av. 51. ut comparandos bonis filiis
3 Av. 54. relicturi sunt filios non habentes
ibid. etiam vos &c. filiis antefertis
3 Av. 56. pios &c. quia filios diligitis
3 Av. 60. tam ad eos, qui filios habent
3 Av. 63. omnes ne cum filiis, an &c.
ibid. omnes sine filiis fuerint
3 Av. 64. ex Christianis filios non habent
ibid. tunc illi filios non habentes
3 Av. 65. Dei amorem filiis prætulisse
3 Av. 67. inter filios vestros salutis &c.
ibid. mihi credite, nemo vobis propinquior
ibid. amate filios vestros
3 Av. 68. relictæ filiis divitiæ
sæpe hoc numero
3 Av. 69. pietas filii non proderit
3 Av. 72. vel filii, si habuerat
3 Av. 77. non liberabunt filii divites parentes
ibid. durum est, ab aliquo filiis &c.
3 Av. 84. filios habere post mortem divites
3 Av. 85. thesaurizare jubet filiis
sæpiùs hoc numero
3 Av. 86. non tantùm filiis, aut nepotibus
3 Av. 92. morte appropinquante, filios non habēt
4 Av. 1. nonnullis filiis tuis Christum &c.
4 Av. 3. quidam filiorum tuorum sub &c.

FINGO, IS

6 Pr. 33. fingamus enim, quod respicere nos &c.
7 Pr. 128. muliebrem gradum fingerent

FINIO, IS

6 Pr. 154. aut ficta populatio
7 Pr. 7. morte, atque occisione finimur

fines, ium

7 Pr. 92. penè ab ultimis terræ finibus

finis, is

3 Pr. 56. prope hæc cuncta sine fine
6 Pr. 120. finem perditioni &c. fecerunt
7 Pr. 111. finem malorum imprecantes
7 Pr. 123. sed finis aliquis forsitan mali
2 Av. 58. etiam in mundi fine cumulare
2 Av. 62. ut possit finem habere morientis
2 Av. 111. usque ad finem vitæ habeas
ibid. dum in fine tibi conferas
2 Av. 124. & foris sine fine damnabit
3 Av. 16. aliud cogitet præter finem suum
3 Av. 18. aut sine fine tormentum
3 Av. 118. ardentibus sine fine flammis
4 Av. 8. nisi bono fine claudatur
4 Av. 9. etiamsi in fine nihil faciat
4 Av. 10. ne deterior &c. finis esse videatur

FIO, *vide facio*

FIRMO, AS

3 Pr. 1. divini magisterii arte firmata
2 Av. 100. & fide adstipulante firmatur

firmus, a, um

3 Pr. 2. firma hæc per Dñm Jesum Christũ esse
ibid. quàm firma illa sunt
4 Pr. 41. firmissimas arces urbium capere
3 Av. 12. rei firmum habere subsidium
3 Av. 125. satis te firmum æstimas
4 Av. 13. tunc stabilis, & firma laus est

FISCALIS, E

5 Pr. 25. fiscalis debiti titulos
6 Pr. 111. fiscalibus horreis abscissis

fiscus, i

6 Pr. 71. calamitas enim fisci, & mendicitas &c.

FLAGELLATIO, nis

5 Pr. 85. in proxima flagellatione non sensisses

flagello, as

1 Pr. 80. ipsum tamen Domini castigatio flagel- (lavit
1 Pr. 84. cùm assiduè flagellamur, nõ corrigimur
4 Pr. 13. nos flagellari a Deo nolumus
ibid. conditionis nostræ homines flagellemus
4 Pr. 18. mentiri mavult, quàm flagellari?

flagellum, i

5 Pr. 72. piis, ac salubribus flagellis.

FLAGITIOSIUS,

7 Pr. 7. longè flagitiosiùs laboraverunt

flagitiosus, simus

3 Pr. 60. passim omnes sordidi, ac flagitiosi
4 Pr. 31. minùs flagitiosos diximus
4 Pr. 45. profectò flagitiosissimus ille populus
4 Pr. 61. actus improbos, morsus flagitiosos
6 Pr. 27. quæ omnia tam flagitiosa sunt
6 Pr. 145. etiam illecebris flagitiosissimis
7 Pr. 9. non pœnitet flagitiosa fecisse
7 Pr. 120. & solet res flagitiosa
8 Pr. 45. flagitiosorum hominum cachinnis
4 Av. 21. ferme aliis flagitiosissimis

flagitium, ii

3 Pr. 57. ex his vel flagitiis, vel sceleribus
3 Pr. 64. hac flagitiorum labe non pollui
4 Pr. 29. in cõparatione supradictorũ flagitiorũ
4 Pr. 63. ad turpitudines, ad flagitia, ad scelera
4 Pr. 98. per flagitia, ac turpitudines suas
5 Pr. 77. flagitiorum probrosa crimina
6 Pr. 14. vel criminum, vel flagitiorum est
6 Pr. 107. ut in flagitiis, ut in rapinis
7 Pr. 9. non puduit flagitia committere
7 Pr. 38. turpitudinum, flagitiorumque vestigia
7 Pr. 48. flagitiorum tormenta toleraverunt
7 Pr. 94. ad punienda Hispanorum flagitia
7 Pr. 98. flagitiorum vitiis obligati sunt
7 Pr. 109. nequitia flagitiorum suorum
Ep. 9. 14. conscii criminum, ac flagitiorum
1 Av. 64. in flagitiis consenuerit

FLAMMA, Æ

1 Pr. 27. flammis medullæ æstuent
1 Pr. 58. cœlesti flamma consumpsit
4 Pr. 43. flammam ingreditur, quam paravit
4 Pr. 45. arsit flammis criminum suorum
6 Pr. 78. flammas, quibus arsimus, non timemus
6 Pr. 134. ambustos hostium flammis
ibid. & post flammas pœna torquebat
7 Pr. 90. flammis, quibus arserant Galli
7 Pr. 95. cùm flammis exuritur
7 Pr. 101. impudicarum fuisse flammarum
Ep. 5. 5. non &c. flammis medullæ estuant
3 Av. 70. flammæ infelicium mortuorum
3 Av. 71. sed ille semper in flamma
3 Av. 75. intolerandas faucium flammas
3 Av. 77. nec restinguet flammas &c. testatòris
3 Av. 79. ipse pascebat flammas medullis suis
3 Av. 81. ut posset in flammis situs &c.
3 Av. 82. ad mitigandas faucium flammas

3 Av. 118. ardentibus ſine fine flammis
flammeus, a, um
1 Pr. 63. flammeo claritatis ſplendore
FLEBILIS, E
Ep. 4. 27. oratione flebili commendaret
flecto, is
4 Av. 36. nec bonis cœleſtibus flecteris
fleo, es
6 Pr. 8. flendi, atque lugendi ſunt
6 Pr. 49. quem fleviſſe &c. riſiſſe non legimus
2 Av. 17. & deflere cum flentibus
3 Av. 129. tibi anxios, tibi flentes
4 Av. 52. lugere omnes Sanctos, ac flere
fletus, us
2 Pr. 27. fletu effunditur, ſolitudine carceratur
4 Pr. 100. ſacco ſqualidus, fletu madidus
6 Pr. 49. fletus compunctio eſt animæ
6 Pr. 155. mixtis cum fletu gaudiis
2 Av. 37. & infidelitatem fletuum &c.
3 Av. 16. ad fletum trahimur infelicitate
FLOREO, ESCO
6 Pr. 83. Romani orbis membra florebant
7 Pr. 75. illi floreſcunt, nos areſcimus
florulentus, florentiſſimus
4 Pr. 64. florentiſſimos, beatiſſimoſque eſſe
7 Pr. 26. aut florulenta pratis, aut diſtincta &c.
flos, ris
4 Pr. 51. vel cùm è floribus natos legunt
floſculus, i (dam
4 Pr. 51. cupididate mellis, vel floſculis quibuſ-
FLUCTUS, US
1 Pr. 62. fluctu operiente deletur
5 Pr. 49. nunc illorum fluctibus obruuntur
6 Pr. 111. per fluctus bella cœperunt
1 Av. 68. poſt fluctum turbatæ mentis
FLUMEN, IS
3 Pr. 1. nec alluvione fluminum ſubrui
7 Pr. 26. aut interfuſa fluminibus
fluo, is
5 Pr. 21. de Romãi magiſterii pravitate fluxerũt
7 Pr. 87. ex omni mundo vitia fluxerunt
8 Pr. 43. reciſis comarum fluentium jubis
FOCUS, I
1 Pr. 17. ante ipſos &c. focos
FŒCUNDITAS, TIS
7 Pr. 26. uber totius fœcunditatis habuiſſe
ibid. nec ſolùm fœcunditatis &c.
ibid. præponi interdum fœcunditati ſolent
1 Av. 4. profectu tuæ fœcunditatis
fœcundus, or
3 Pr. 47. ſi fœcundior, vilitatem adipiſci &c.
7 Pr. 130. fœcundam, opulentiſſimam &c.
FŒDIOR (tendens
4 Pr. 68. fœdior inebriator, ſobrietatẽ &c. præ-
fœditas, tis
4 Pr. 61. fœditates libidinis, rabidas cupiditates
5 Pr. 20. fœditate vitæ barbaris turpiores
6 Pr. 28. illas geſtuum fœditates
6 Pr. 157. fœditates theatralium ludorum
7 Pr. 23. de ludicris, ac fœditatibus publicis
fœdo, as
2 Pr. 33. fœdat inceſtu, & quidem inceſtu
ibid. publico fœdarentur inceſtu

foedus, a, um
7 Pr. 137. vitaſſe eos res fędas diximus
FŒDUS, ERIS
7 Pr. 12. fœdus connubiale non norunt
FŒMINA *vide femina*
FŒLIX *vide felix*
FŒNERATOR, RIS
6 Pr. 155. gratia fœneratoribus gratiarum
3 Av. 114. qui magis fœneratoribus ſuis &c.
fœnero, as, & fœneror
2 Av. 91. ne grandia fęneranti reddantur
2 Av. 92. fruſtra fœnerat, qui &c.
3 Av. 27. Domino ſuo fœnerat
3 Av. 111. quod fœneraret penitus non &c.
4 Av. 61. ut quæ non fœneraverit, putet &c.
fœnus, eris
1 Av. 3. cum magno fœnore detrimentorum
4 Av. 29. beneficiorum fœnore non gravatus
FŒTEO, ES
7 Pr. 114. fœtebant, ut ita dixerim, cuncti
8 Pr. 19. ac lupanaribus fœtent
fœtidus, a, um, iſſimus
1 Pr. 68. fœtidiſſimo ceparum &c. amore
1 Av. 1. antiquiſſimus ille, ac fœtidiſſimus
2 Av. 6. ipſum &c. fœtidam commemorationẽ
3 Av. 75. fœtidæ, ac ſqualentis manus
fœtor, ris
5 Pr. 31. induviarum barbaricarum fœtore
6 Pr. 136. fœtor funereus mortuorum
3 Av. 73. cujus foetorem, ac ſqualorem &c.
FOMES, TIS
2 Av. 117. in naturali quodam fomite
FONS, TIS
1 Pr. 63. adde fontes repente natos
4 Pr. 52. ipſe enim fons, & origo cunctorum
5 Pr. 9. vel in fonte ſuo bibimus
ibid. vel de puriſſimo fonte hauſtas
7 Pr. 26. aut irrigata fontibus, aut &c.
FORE *omittitur*
FORIS
3 Pr. 48. extinguere eas penitus foris voluit
6 Pr. 113. alii foris jugulabantur
ibid. pars plebis erat foris captiva
7 Pr. 148. & foris quod timeretur
2 Av. 124. & intus, & foris
3 Av. 14. foris diſcrimen accerſunt
FORMA, Æ
1 Pr. 74. juxta humani examinis formam
1 Pr. 81. formam divini eſſe judicii
4 Pr. 103. qui habent formam ſcientiæ
1 Av. 6. illa nunc eximiæ formæ tuæ &c.
2 Av. 38. præterit forma hujus mundi
2 Av. 47. formas viduitatis expreſſit
FORMICA, Æ
4 Pr. 51. formicæ in ſubterraneis latibulis &c.
FORMIDO, AS
3 Pr. 6. ideo etiam attentare formido (batur
6 Pr. 129. prænoſcebatur captivitas, nec formida-
7 Pr. 93. eſtò intra Gallias formidabant
Ep. 9. 26. & non timenda formidet
3 Av. 132. non formides vultus eorum
formidoloſus, a, um
Ep. 9. 26. pavidus eſt, & formidoloſus

FORMO, AS

1 Pr. 41. præceptis imbuit, inſtitutione formavit
Ep. 1. 2. inſtruite, formate, gignite
Ep. 8. 2. morali inſtitutione formaveras

FORNICARIUS, A, UM

7 Pr. 116. quis non fornicarius, non adulter

fornicatio, nis

3 Pr. 55. qui non ſe luto fornicationis involvat
4 Pr. 67. cunctis fornicatio interdicitur
6 Pr. 32. in illis imaginibus fornicationum
6 Pr. 64. ludicrorum fornicatione paſcamus
7 Pr. 23. fornicationis funeſtæ cœno
7 Pr. 46. fornicatio apud illos crimen
7 Pr. 47. quæ Romam polluerant fornicatione
7 Pr. 102. fornicationum ignibus æſtuavit
7 Pr. 114. libidinum, fornicationumq. ſentinam
7 Pr. 117. mulierum fornicationibus inquinari
1 Av. 55. non propter fornicationes
2 Av. 87. non atrociſſima fornicationum crimina
4 Av. 57. apud impudicos fornicatio ſcelus nõ eſt

fornicor, aris

3 Pr. 63. alii, ut inebrientur, alii ut fornicentur
4 Pr. 67. quàm ſi de populo fornicetur
6 Pr. 32. omnis plebs animo fornicatur
ibid. etiam quando veniunt, fornicantur
6 Pr. 113. alii intus fornicabantur
4 Av. 22. non ſe hoc animo fornicari
4 Av. 46. fornicantur in ſericis, quæ reliqui

fornicator, ris (rem

3 Pr. 56. aut adulterũ, aut fornicatorẽ, aut rapto-
7 Pr. 127. una meretrix multos fornicatores facit
1 Av. 56. torquendus es, quia fornicator
4 Av. 22. dicere & fornicatoribus licet

FORSAN

3 Pr. 37. eligere forſan majora quæque &c.
Ep. 4. 4. non utrique forſan ſuccenſeatis
Ep. 5. 8. ſecura forſan, ſanitatem &c.
1 Av. 25. interdicere forſan parentibus

forſitan

1 Pr. 1. etiam paganorum forſitan &c.
1 Pr. 29. at forſitan hoc ipſo magis
1 Pr. 50. ſed hæc forſitan apud ſtultos
1 Pr. 67. forſitan quia, ut illi tunc &c.
1 Pr. 70. quam minùs forſitan, quàm &c.
2 Pr. 8. ſed forſitan dicis
2 Pr. 19. cauſari forſitan de incuria poteramus
2 Pr. 23. forſitan potuiſſet Deum magis movere
2 Pr. 25. puniendum forſitan propediem eſſe
3 Pr. 14. quæritur forſitan, quæ ſunt bona
3 Pr. 24. ſed dura quidam forſitan putant
3 Pr. 44. forſitan levis pęna iſtius labis eſt?
3 Pr. 57. nimis forſitan gravis videatur &c.
3 Pr. 64. ſed putas forſitan, quod hoc etiam &c
4 Pr. 15. ad furandum forſitan egeſtate cogĩtur.
4 Pr. 21. ille fugit forſitan malum dominum
4 Pr. 29. forſitan etiam injuſtum eſſe
4 Pr. 72. iraſceris forſitan qui hæc legis
5 Pr. 19. forſitan catholicâ non indignos fide
5 Pr. 38. imputari his poſſet forſitan
5 Pr. 60. forſitan remaneret emptoribus
5 Pr. 83. etiam hoc forſitan oneroſum
6 Pr. 68. ſed gravis forſitan hæc, atque iniqua
6 Pr. 75. forſitan &c. propitiaretur Deus
6 Pr. 97. quæritur forſitan, quorſum iſta &c.
6 Pr. 112. forſitan vel metu vitia ceſſarunt
6 Pr. 116. vix diſcerni forſitan poterat
6 Pr. 155. ita ergo nos forſitan facimus
7 Pr. 23. ſed forſitan cùm de ludicris &c.
7 Pr. 48. vel eadem vel majora forſitan
7 Pr. 86. ut aliquid forſitan de jure &c.
7 Pr. 123. ſed finis aliquis forſitan mali
8 Pr. 26. forſitan etiam a nativitate
8 Pr. 37. quæritur forſitan, quibus modis &c.
Ep. 1. 6. forſitan audacter dicere valeam
Ep. 1. 8. ut verendum forſitan mihi ſit
Ep. 5. 7. extinctis in te forſitan cunctis
Ep. 9. 4. ſed requirit forſitan aliquis
Ep. 9. 24. minora forſitan fierent
1 Av. 14. ſed auſtera forſitan videtur eſſe
1 Av. 79. ad jejunia forſitan longa &c.
1 Av. 89. propitietur forſitan Deus
1 Av. 106. quod dicit forſitan, ſpem indicat
2 Av. 9. ſed forſitan dicis, generale &c.
2 Av. 91. non habeat Chriſtus forſitan
3 Av. 62. ne quem forſitan minùs &c.
3 Av. 94. parentes forſitan non fuiſſent
3 Av. 109. ne &c. quidam forſitan blandirentur
3 Av. 112. forſitan tibi, quicumque &c.
4 Av. 1. ipſe forſitan Deus non placet
4 Av. 43. forſitan bonis corporalibus &c.
4 Av. 41. blandiris tibi forſitan
4 Av. 46. potes forſitan de hæredibus dicere
4 Av. 64. dura hæc forſitan, atque auſtera

fortaſſe

1 Pr. 18. illis fortaſſe ipſis, quas &c.
1 Pr. 28. ſed ſunt fortaſſe, inquis
1 Pr. 36. dicendum nobis fortaſſe
1 Pr. 40. ſed parum eſſe fortaſſe
1 Pr. 87. illorum fortaſſe exitu puniamur
3 Pr. 29. ſed dicit fortaſſe aliquis
3 Pr. 39. niſi tanti fortaſſe conſilii &c.
3 Pr. 48. convaleſcerent fortaſſe in animo
3 Pr. 64. ad ſervos fortaſſe quidam &c.
4 Pr. 6. niſi fortaſſe credimus &c.
4 Pr. 46. verum fortaſſe eſt, ut ſit
4 Pr. 64. ſuſpicio fortaſſe aliqualis eſſe poterat
4 Pr. 75. ſed reſponderi fortaſſe poſſit
5 Pr. 27. ſunt fortaſſe aliqui, qui &c.
5 Pr. 75. aliquando fuit, fortaſſe jam non eſt
5 Pr. 82. hoc fortaſſe durum, & impoſſibile
6 Pr. 117. perdere adhuc fortaſſe nollet
6 Pr. 132. atque hæc fuerunt fortaſſe
7 Pr. 17. & minore fortaſſe crimine
Ep. 1. 5. aliquid fortaſſe ampliùs dicerem
Ep. 4. 34. quanquam temere fortaſſe &c.
Ep. 9. 2. inter apocrypha ſint fortaſſe
1 Av. 2. circumſpicis fortaſſe, & circumſpectas
1 Av. 11. qui fortaſſe aurum &c. non habent
1 Av. 62. dura fortaſſe aliquis putat
2 Av. 28. aliquos fortaſſe Sanctos &c.
2 Av. 40. ſed quærit fortaſſe aliquis
2 Av. 55. ſed blandiuntur ſibi fortaſſe
2 Av. 96. laborarem fortaſſe intra me
3 Av. 7. dicit fortaſſe filios habeo &c.
3 Av. 38. iniuſti fortaſſe videamur
3 Av. 71. illi fortaſſe jugiter in luxuria

3 Av. 31. tantò inferiores fratribus &c.
3 Av. 32. æquam accipere cum fratribus &c.
3 Av. 48. & juri fratrum suorum quasi &c.

FRATRICIDIUM, II

1 Pr. 43. fratricidium, Deo teste, facturus

FRAUS, DIS

3 Pr. 64. quam fraus, atque perjurium?
5 Pr. 69. peregrinos fraude cepimus
7 Pr. 87. fraudum, falsitatum &c. nefas

fraudo, as

1 Av. 8. fraudantes usu rerum præsentium

fraudulentissimus, a, um

7 Pr. 100. si dolus, fraudulentissimi

FRENDEO, ES

8 Pr. 37. & frendebant dentibus &c.

frenum, i

4 Pr. 29. frenos libidinum continere

FREQUENS, TIS

7 Pr. 113. insidiarum frequentium densitate

frequentissimè

6 Pr. 3. cum scilicet frequentissimè divinę &c.

FRIGIDUS, A, UM

4 Pr. 105. frigidus esse intelligitur, ac paganus
3 Av. 109. etiam pro calice aquæ frigidæ
3 Av. 111. qui pro cali ce aquæ frigidæ

frigus, oris

4 Pr. 105. frigus, & ignorantiam paganorum
4 Av. 34. nullus frigore, ac nuditate torquetur

FRIVOLUS, A, UM

1 Pr. 39. stulta enim sunt, & tam frivola
6 Pr. 19. frivola, atque irridenda duxerunt
7 Pr. 60. aliis rebus frivolis deputamus
8 Pr. 2. frivolas laudes deferri volunt
ibid. frivola, atque irridenda deferre
2 Av. 65. tam falsum est hoc, quàm frivolum
4 Av. 51. sed hæc &c. frivola esse judicas

FRUCTUS, US

1 Pr. 21. nullos laboris sui fructus
1 Pr. 67. vinearum fructibus irrigemus
2 Pr. 15. hunc enim fructum in se habet
2 Pr. 28. tam grandis fructus poenitentiæ
3 Pr. 71. conversionis suæ fructus capiat
4 Pr. 7. fides autem est fructus mentis
4 Pr. 8. hunc ipsum fidei fructum infructuosũ
4 Pr. 80. singularẽ existimẽt fructuũ omniũ &c.
6 Pr. 107. fructum datæ a Deo pacis
Ep. 4. 15. cum fructu adipiscendi
Ep. 8. 3. fructus sit Ecclesiarum, & tuus
Ep. 9. 4. ad fructum aliquem pervenire
Ep. 9. 13. magis poenitentiæ, quàm fructus
Ep. 9. 21. fructum boni operis commendare
1 Av. 1. sine fructu misericordiæ
1 Av. 30. præcepto parva, sed fructu grandia
1 Av. 44. fructum necesse est largitor habeat
1 Av. 93. conscientiæ fructum exhibet
2 Av. 26. æternæ salutis fructu periclitantur
2 Av. 47. quia omnis fructus divitiarum &c.
2 Av. 48. ad vitæ æternæ fructum
3 Av. 27. beatorum fructuum parat &c.
3 Av. 88. qui fructum beatæ æternitatis amittit
3 Av. 106. fructus, ac redditus facultatis
3 Av. 107. quia capere ex ea fructus &c.
3 Av. 128. o quantus fructus æternitatis
4 Av. 44. fructus abstinentiæ capis

fructuosus, a, um

2 Av. 79. sibi fructuosum esse existimant
3 Av. 18. nisi poenitentia fructuosa

FRUGALITAS, TIS

4 Av. 45. venter frugalitate decrevit
4 Av. 46. vetus frugalitas mea

fruges, is

4 Pr. 51. varia frugum genera condentes
6 Pr. 161. quæ spes bonæ frugis est?
7 Pr. 60. quod fruges annuas metimus
4 Av. 45. me deliciarum fruge suspendi

FRUMENTUM, I

2 Av. 99. ideo terris frumenta credimus

FRUOR, ERIS

6 Pr. 96. rerum jucundarũ beatitudine fruitur

FRUSTRA'

7 Pr. 6. ideo non frustrà nobis evenit
2 Av. 54. frustrà sibi nomen religionis &c.
2 Av. 92. frustrà fęnerat, qui &c.

FRUTEX, CIS

3 Pr. 21. frutices, ac ramusculos secans

FUGA, Æ

2 Pr. 34. & ipsius fugæ facies
4 Pr. 16. immo hoc rectius de fuga

sæpe hoc numero

4 Pr. 17. unde illorũ fugam &c. debemus referre
Ep. 1. 7. vel ad fugam opituletur

fugax, cis

Ep. 9. 26. levium mendaciorum fugax

fugio, is

1 Pr. 33. laborem videlicet fortè fugiens
1 Pr. 62. exercitũ contrahit, ad fugiẽtes pervenit
2 Pr. 34. cum paucissimis suis fugeret
ibid. fugiens cum metu, cum dedecore
3 Pr. 49. qui bonâ fide fugeret adulteriũ (gisit
3 Pr. 56. præter paucissimos quosdã, qui mala fu-
4 Pr. 16. multi servorum dominos fugiunt
4 Pr. 17. quàm ad eos, qui fugere compellunt
ibid. ad eos referre debemus, qui fugiunt
ibid. famulari optant, & fugere coguntur
4 Pr. 21. omnes enim dominum suum fugiunt
ibid. fugit forsitan malum dominum
5 Pr. 30. liberaliter instituti ad hostes fugiant
5 Pr. 32. ultro repudiatur ac fugitur
5 Pr. 40. ad hostes fugiunt, ut cùm &c.
6 Pr. 157. circorum insanias fugimus
7 Pr. 46. puritatem nos fugimus, illi amant
7 Pr. 124. ex furto Achar fugit populus
Ep. 7. 4. delatio officii fugere honorem
1 Av. 76. fugienda itaque primùm hæc &c.
2 Av. 34. fugiendum sibi ad legem putet
2 Av. 113. præsentem inopiam tantùm fugitis
3 Av. 117. solus beatitudinem fugias
3 Av. 119. vel mala fugias, vel bona &c.
ibid. inæstimabile malum fugeres
3 Av. 134. fuge ergo hoc malum tale

sæpe hoc numero

fugitivus, a, um

4 Pr. 15. ex servis enim fures, ac fugitivi sunt
4 Pr. 20. si fugitivus est servus
ibid. fugitivus es etiam tu dives
4 Pr. 21. ille fugitivus est domini sui, & tu tui

FU-

FUGO, AS
2 Pr. 21. eundem quoque cùm fugaſſet è regno
5 Pr. 64. aut fugati ab exactoribus deſerunt
FULGOR, ORIS
2 Av. 7. ſuſtinentes ſacri fulgoris jubar
2 Av. 83. immortalium metallorum fulgore
fulgur, ris
1 Pr. 65. adde huc tonitrua, adde fulgura
FUNDAMEN, NIS
4 Pr. 51. apes, cùm fundamina mellis ponunt
fundamentum, i
3 Pr. 1. jacta ſunt fundamenta
4 Pr. 50. domum ædificat, vel fundamentũ locat
6 Pr. 58. ubi fundamentum ſymboli evertitur
fundo, is
3 Pr. 29. non ſanguis ſanctorum funditur
6 Pr. 144. ubi non cruor fuſus
6 Pr. 154. aut hoſtiles exercitus fuſi
7 Pr. 71. ſtratus cilicio preces fudit
Ep. 5. 2. protectionemque latiùs fundens
3 Av. 83. preces ad Deum fundere
4 Av. 22. humanum ſanguinem fundere
fundus, i
5 Pr. 64. fundos majorum expetunt
5 Pr. 67. intra fundos divitum recipiuntur
1 Av. 29. non denique fundos interminabiles
2 Av. 68. neque ullum fundum habere
FUNGOR, ERIS
7 Pr. 19. neque ullum &c. officio ſuo fungitur
7 Pr. 139. iiſdem antè honoribus functi
Ep. 4. 9. fungere partibus tuis ſimul
2 Av. 73. tantâ &c. adminiſtratione fungentibus
3 Av. 32. ut religionis fungantur officio
FUNCTIO, NIS
4 Pr. 35. etiam acceſſio minimarum functionũ
5 Pr. 51. imminuendas &c. tributarias fũctiones
6 Pr. 168. ab hac ſumus liberi functione
FUNERATUS, A, UM
3 Av. 103. ut jam funerato te, tua habeat
funereus, a, um
6 Pr. 136. fętor funereus mortuorum
FUNESTUS, A, UM
7 Pr. 23. fornicationis funeſtæ cęno
FUNIS, IS
8 Pr. 24. ergo ſi funibus &c. alligantur
FUR, IS
4 Pr. 15. ex ſervis enim fures, ac fugitivi ſunt
ibid. ac primùm ſervi, ſi fures ſunt
2 Av. 80. fures ipſi, & latrones
4 Av. 57. furta furibus leves culpæ ſunt
FURIOSUS, A, UM
4 Pr. 47. plaſphemia furioſarum mentium
4 Pr. 49. quid enim tam furioſum, quàm ut &c.
6 Pr. 110. deſierunt blaſphemi, & furioſi eſſe
6 Pr. 120. bacchatione furioſi nihil minùs, quàm
8 Pr. 14. variâ inſaniarum labe furioſum
FURO, IS
3 Pr. 1. ventis &c. furentibus concuti
7 Pr. 109. omnium iniquitatum genere furentem
furor, aris
3 Pr. 63. alii, ut furentur, alii, ut inebrientur
4 Pr. 15. ad furandum forſitan egeſtate cogũtur
4 Pr. 67. ſi Senator furatur aliquando
4 Pr. 103. prædicant, non furandum, & furãtur
7 Pr. 138. ſtatuunt, non furandum, & furantur
ibid. non poſſim dicere, quòd furentur
furor, oris
2 Pr. 30. Thamar Amnonis furore corrumpitur
4 Pr. 28. libidinis furor rapiat in præceps?
6 Pr. 51. quòd hoc malum, aut quis furor?
6 Pr. 102. quicquid furoris in caveis
6 Pr. 139. ubi furore peccatur
7 Pr. 18. ardens impudicitiæ furor
8 Pr. 4. o inſanæ temeritatis furorem
1 Av. 69. inſani homines poſt furorem &c.
3 Av. 57. quis ergò furor eſt?
ibid. quis furor eſt, viles &c.
furtum, i
4 Pr. 15. quia excuſabilis furti reus eſt
ibid. qui ad furtum cogi videtur invitus
4 Pr. 22. furtum quoque &c. ſervile vitium eſt
ibid. & tu furtum dives facis
4 Pr. 23. omnes ſiquidem furta faciunt
ibid. non furta tantùm &c. ſed latrocinia
4 Pr. 67. furtum quidem in omni homine
6 Pr. 2. quippiam furto abſtulit
7 Pr. 124. ex furto Achar fugit populus
7 Pr. 138. non enim ſunt, quæ agunt, furta
4 Av. 57. furta furibus leves culpæ ſunt
GAJUS
7 Pr. 102. quemlibet Gajum, non eſſe Gajum
GALBA
Ep. 4. 26. in Romano foro ſervius Galba
GALLIA, Æ
4 Pr. 25. ſciunt Galliæ devaſtatæ
6 Pr. 66. in pluribus urbibus Galliarum
6 Pr. 110. inundarunt Gallias gentes barbaræ
6 Pr. 129. in diverſis Galliarum partibus
7 Pr. 26. medullam ferè omnium Galliarum
7 Pr. 33. in omnibus quippe Galliis &c.
7 Pr. 88. corpus omnium Galliarum
7 Pr. 90. vaſtata eſt diu Gallia
7 Pr. 93. degere intra Callias non potuerunt?
ibid. eſtò intra Gallias formidabant
gallus, ideſt gallicus
5 Pr. 33. magna Hiſpanorum, minima Gallorũ
6 Pr. 110. non eadem ſunt Gallorum crimina
6 Pr. 121. expugnata eſt quater urbs Gallorum
6 Pr. 122. in Gallorum excellentiſſima urbe
6 Pr. 33. exciſâ ter &c. urbe Gallorum
7 Pr. 90. flammis, quibus arſerant Galli
Ep. 4. 27. Galli &c. mortui viri filium
gallicanus, a, um
6 Pr. 117. atque in civitatibus Gallicanis &c.
GANEO, ONIS
3 Pr. 56. aut raptorem, aut ganeonẽ, aut latronẽ
GAUDEO, ES
1 Pr. 10. gaudentes, ſibi nequitiæ ſtudium &c.
5 Pr. 26. latrones ferme omnes gaudent
6 Pr. 50. niſi cũ peccato, atq. inſania gaudeamus
ibid. nobis ridere, & gaudere non ſufficit
Ep. 5. 1. quid velle, aut gaudere oporteat
ibid. gaudeo, quod poſt gravem &c.
Ep. 5. 6. gaude ergo, alumna Chriſti
1 Av. 12. ſe theſauros præparare, gauderent
1 Av. 48. duplici bono gaudeant

3 Pr. 58. genus quodammodo ſanctitatis ſit
3 Pr. 61. novum monſtri genus eſt
3 Pr. 71. univerſitas totius humãi gẽeris offẽdit
3 Pr. 72. genus maximæ injuſtitiæ eſt
4 Pr. 24. univerſitas patiatur generis humani
4 Pr. 29. quaſi genus eſt caſtitatis
4 Pr. 41. & machinarum generibus oppugnant
ibid. omni telorum genere pugnamus
4 Pr. 43. humanũ genus &c. in pęnã ęternã ruit
4 Pr. 49. etiam in ipſo humano genere
4 Pr. 51. etiam minima animalium genera
ibid. varia frugum genera condentes
4 Pr. 52. Mundus, & totum humanum genus
4 Pr. 68. nos igitur in omni humano genere
4 Pr. 70. duo enim genera in omni gente &c.
4 Pr. 79. ſermonis genus &c. non criminis
ibid. de alio hominum genere non dicam
4 Pr. 88. expoſuit partes generis humani
5 Pr. 61. novum quippe hoc genus
ibid. inauditum hoc commercii genus
5 Pr. 81. novum eſt converſionis genus
6 Pr. 14. ſummum deliciarum genus eſt
6 Pr. 24. humano generi illecebrarũ inſidias &c.
6 Pr. 87. nos novum genus pupillorum
6 Pr. 88. ullum penitus culpæ genus
6 Pr. 103. genus eſt ſacrilegii
6 Pr. 135. per diverſa moriendi genera
6 Pr. 137. quis ęſtimare hoc amentię genus poſſit?
7 Pr. 40. genere ipſo majora non ſunt
7 Pr. 41. novum hoc monſtri genus eſt
7 Pr. 79. diſſimillima inter ſe genera metallorũ
7 Pr. 83. luctus eſt generis humani
7 Pr. 85. totius generis humani
7 Pr. 97. impuritatum genera confluxerint
7 Pr. 102. teſtimoniũ requiratur generis humani
7 Pr. 109. omnium iniquitatum genere. ſurentẽ
7 Pr. 110. genere quidem diſpar
8 Pr. 17. genus damnaret humanum
8 Pr. 33. ſacrilegii quippe genus eſt
Ep. 1. 11. ſicut diverſi generis, ita &c.
Ep. 4. 14. unum vocabulum generis
Ep. 5. 1. pro communi humani generis affectu
1 Av. 5. novoque, & inaudito genere
1 Av. 33. theſaurorum genera monſtrantur
1 Av. 38. cùm humano generi mundus &c.
1 Av. 49. ac feraliſſimum morbi genus
1 Av. 51. genus ſit magni criminis
ibid. genus putatur eſſe virtutis
2 Av. 7. in patibulo humani generis ſalutem
2 Av. 9. non differat genere pœnarum
ibid. univerſorum hominum genus
2 Av. 17. infeliciſſimum conſolationis genus
2 Av. 45. omni pœnarum genere conditam
2 Av. 64. tranſgreſſionis genus judices
2 Av. 80. improbæ converſationis genus
2 Av. 117. peccatorum genera non deſint
2 Av. 122. hoc &c. novum exilii genus
3 Av. 17. novum hoc monſtri genus eſt
3 Av. 51. ut comparandos bonis filiis
3 Av. 62. univerſi generis multitudo
3 Av. 117. diſcrepans ab humano genere natura
3 Av. 133. novo nocendi genere pejores
4 Av. 34. in omni humano genere non deſit
4 Av. 66. quot genera pręceptorũ, tot adverſariorum

GEPIDA, Æ

4 Pr. 78. gens &c. Gepidarum inhumana
ibid. ſi fallat Hunnus, vel Gepida
4 Pr. 92. Gepidarum inhumaniſſimi ritus

GERMANIA, Æ

7 Pr. 77. effuſa eſt in Germaniam primam

germanitas, tis

6 Pr. 67. germanitas quædam eſt Romanorum
2 Av. 83. Apoſtolorum germanitatem

germanus, a, um

1 Av. 3. quaſi germana unitate conjunctæ
3 Av. 26. aut germani Deo fideles
3 Av. 70. Germani divites incubabant
3 Av. 72. vel germani, quorum meminerat

GERMINO, AS

3 Pr. 48. ſi germinaſſent in viſu

GERO, IS

1 Pr. 50. alio quodam ſæculo geſta ſunt
1 Pr. 63. poſt hunc rerum geſtarum ordinem
7 Pr. 68. retorta brachia tergo gereret

GESTIO, IS

1 Pr. 13. lugent, lugere geſtiunt

GESTUS, US

6 Pr. 28. illas geſtuum fœditates

GIGAS, TIS

6 Pr. 39. exemplo illorum quondam gigantum

GIGNO, IS

Ep. 1. 12. inſtruite, formate, gignite
Ep. 8. 4. illum ornent, a quo ſunt geniti
1 Av. 20. hæc pietatis matrice gignitur
2 Av. 6. qui te munere ſuo genuit

GLADIUS, II

1 Pr. 71. percuſſit ſententiæ ſuæ gladio
1 Pr. 77. gladium voluit oſtendere
2 Pr. 26. divinæ ſeveritatis gladium ſuſtinebis
2 Pr. 36. inter perſecutorum gladios conſtituti
2 Pr. 38. ſcutũ ad protectionẽ, gladiũ ad ultionẽ
7 Pr. 148. decretorum gladio &c. coercentes
1 Av. 55. lethali gladio animas &c. jugulantia
2 Av. 36. tunc accuſatori gladium porrigebat
2 Av. 45. famem, gladium, paſſionem
3 Av. 133. gladii ſunt jugulatores tui
ibid. ferreis, atque hoſtilibus gladiis
ibid. ferreis gladiis nemo eſt, qui &c.
3 Av. 134. illis gladiis quicumque &c.

gladiator, oris

7 Pr. 138. cùm ſit ipſe gladiator

GLOBUS, I

3 Av. 73. ſcatentes vermium globi
3 Av. 80. exundantes ignium globos

GLORIA, Æ

1 Pr. 20. aſſequendæ gloriæ aviditate
4 Pr. 90. omnia faciamus in gloriam Dei
6 Pr. 11. hæc bonorum gloria eſt
Ep. 9. 20. terreſtris gloriæ vanitatem
4 Av. 65. ad futuræ gloriæ comparationem

glorior, aris

4 Pr. 103. qui in lege gloriantur
5 Pr. 26. gaudent, & gloriantur
8 Pr. 16. gloriari præceptis ſuis poſſit

GOMORRHA, Æ

1 Pr. 59. Civitates Sodomam, & Gomorrham

GOTHUS, I

5 Pr. 20. aut Wandali sunt, aut Gothi
5 Pr. 22. quantum ad conversationem Gothorū
5 Pr. 32. vel ad Gothos, vel ad Bacaudas
5 Pr. 54. nihil horum apud Gothos
ibid. hæc inter Gothos barbari tolerent
5 Pr. 55. si non vincantur &c. Gothi
5 Pr. 85. simile apud barbaros Gothos (thū
7 Pr. 45. esse interGothos nō licet scortatorē Go-
7 Pr. 46. nos diligimus, Gothi execrantur
7 Pr. 47. vel paucissimi Gothi faciunt
7 Pr. 62. at non ita Gothi
7 Pr. 63. non ita Gothi, non ita &c.
7 Pr. 64. cùm enim Gothi metuerent
7 Pr. 72. etiam proximè ad Gothos
7 Pr. 74. quòd Gothos, ac Wandalos &c.
7 Pr. 75. de Gothis, & Wandalis Deus judicet
7 Pr. 99. Gothorum gens perfida, sed pudica
7 Pr. 150. apud Gothos impudici non sunt

GRACULA, Æ

Ep. 4. 14. vestra gracula, vestra donnula

GRADIOR, ERIS

1 Pr. 62. siccatur pelagus, Israel graditur

gradus, us

6 Pr. 39. in nubes gradum tulisse legimus
7 Pr. 107. differentes tam gradu, quàm vocabulo
7 Pr. 110. non animo incolumes, non gradu
7 Pr. 128. muliebrem gradum fingerent
2 Av. 66. tantùm merito, quantum gradu
3 Av. 67. sed secundo a vobis gradu

GRÆCUS

1 Pr. 20. Græci &c. sapientiæ sectatores
7 Pr. 134. Græcis, quàm Romanis similiores

GRANDIS, E

1 Pr. 39. cum grandi metu, ac disciplina
1 Pr. 56. grandis &c. peccantium clamor est
1 Pr. 57. clamor, & grandis clamor est
2 Pr. 28. tam grandis fructus pœnitentiæ est
2 Pr. 31. scelus grande &c. committitur
3 Pr. 66. quàm unus homo in grandi populo
ibid. grande hoc testimonium Apostoli est
4 Pr. 71. aut si id nimis grande est
6 Pr. 91. grande hoc faciebat divinitatis injuria
7 Pr. 137. grande est quod dicimus
ibid. grande, ac supereminens
1 Av. 30. præcepto parva, sed fructu grandia
1 Av. 81. quando hæc grandia faciet
1 Av. 105. grandis munificentia, ac devotio
2 Av. 81. quàm parvum istud, quàm grande illud
2 Av. 91. ne grandia fęneranti &c. reddantur
3 Av. 127. sed videlicet causa grandis est
4 Av. 42. specie professionis &c. grandia
4 Av. 57. nullum &c. tam grande crimen est
4 Av. 65. ubi tam grande est, quod accipitur

GRASSOR, ARIS

7 Pr. 18. libidinis debacchatione grassantes
4 Av. 29. beneficiorum fęnore non gravatus

GRATIA, Æ

1 Pr. 35. postulationes, gratiarum actiones?
3 Pr. 15. sancti baptismatis gratiam
4 Pr. 56. ergo gratiam commendat
5 Pr. 44. decernit gratia divitum
5 Pr. 46. qui solus vis capere gratiam
6 Pr. 105. adversa &c. per iracūdiā, secūda per gra-
6 Pr. 155. gratia fęneratoribus gratiarum (tiam
6 Pr. 166. pro hoc gratias barbaris agimus
7 Pr. 60. nos oportet gratias agere
7 Pr. 61. in nullo dignè gratias agamus
7 Pr. 62. cur hanc gratiam tollimus
Ep. 1. 1. aliud amoris habeat gratiam
Ep. 1. 3. etiam imminutionem gratiæ &c.
Ep. 1. 8. nonnullorum Sanctorum gratiam
ibid. ne negator gratiæ ingratus fiam
ibid. si qua est in me gratia
Ep. 1. 9. amicorum meorum gratia
ibid. ne gratiā ipsā ingratè uterer
Ep. 4. 5. tanquam filiis reddatur gratia
Ep. 4. 16. referre Deo gratiam jubet
Ep. 4. 33. gratiam obsecratio mereatur
Ep. 9. 2. ago gratias, atque habeo
2 Av. 41. Judæi maledictum, nos gratiam
2 Av. 78. vel certè utilitatis gratia
2 Av. 103. in mediocritate Dei gratia
3 Av. 3. mortiferæ excusationis gratia
3 Av. 45. gratiæ patrona liberalitas impertit
3 Av. 51. gratia, atque honore superarent
3 Av. 69. refrigerandi &c. supplicii gratia
3 Av. 99. officialium, atque apparitorum gratiā
4 Av. 23. vel gratia se ad hoc trahi
4 Av. 28. plus eis gratiæ debeamus

GRATULATIO, NIS

3 Av. 71. illi in gratulatione, ille in dolore

gratulor, aris

5 Pr. 26. hoc nomine sibi gratulentur
5 Pr. 58. gratularer potentum magnitudinem
1 Av. 69. illi enim tantò plus gratulantur

GRATIOR, US

Ep. 4. 18. sed tamen gratiore suffragio
Ep. 4. 30. nec orator gratior fuit

gratus, a, um

7 Pr. 61. aliis grati esse velimus
ibid. tantummodo grati esse vellemus
8 Pr. 1. nulli grata reprehensio est
Ep. 1. 3. insinuationem meam minùs gratam
Ep. 1. 8. quorum intererat, ut gratus essem

GRAVIOR, ISSIMUS

1 Pr. 57. etiam gravissimos peccatores
2 Pr. 21. graviorem sibi esse iniuriam
2 Pr. 34. vel quod gravius, misericordiam
3 Pr. 26. tædia, & labores gravissimos pertulit
4 Pr. 62. illud gravius, & lugubrius
4 Pr. 67. sed gravius multò est, si &c.
4 Pr. 77. peccata nostra esse graviora
4 Pr. 96. quod est homicidio gravius, incestu
5 Pr. 23. illud est gravius, quod &c.
5 Pr. 25. illud est gravius, quod &c.
5 Pr. 60. gravissimo pretio vendunt
5 Pr. 66. illud gravius, & acerbius, quod &c.
5 Pr. 86. te maneant graviora facientem
6 Pr. 14. aut quod est morte gravius
6 Pr. 21. illud est feralissimum, & gravissimum
6 Pr. 118. graviores &c. externis hostibus erant
7 Pr. 4. illud gravius, ac luctuosius
7 Pr. 6. imò, quod est gravius
7 Pr. 9. quod gravius est, sic fatentur
7 Pr. 67. capiendum a se hostem credidit

3 Av. 83. a quo ſperare debeat relinquatur
3 Av. 84. filios habere poſt mortem divites
ibid. hæredes divites habeant
3 Av. 92. morte appropinquante filios non habēt
3 Av. 94. quaſi extraneos, alienoſque habuerāt
ibid. in extremis propinquos habent
3 Av. 102. ne &c. quidquam de tuo habeat
3 Av. 103. ut jam funerato te, tua habeat
3 Av. 109. rem &c. habituram præmium eſſe
ſæpè hoc numero
3 Av. 110. habes indubitabilem futuræ &c.
ibid. habes recipiendorum bonorum &c.
3 Av. 111. quod fæneraret, non haberet
3 Av. 117. qui cum habere poſſit delitias
3 Av. 120. quod in ſubſtantia habes
ibid. quia aliud &c. jam non habes
3 Av. 123. ſi omnem mundum aut ipſe habeas
ibid. nec quicquam homo habere poterit
3 Av. 125. credulitatis habere ſubſidium
3 Av. 131. theſaurum habebis in Cœlo
4 Av. 4. quorum &c. ſententia hoc habet
4 Av. 6. alterum quis habiturus eſt Chriſtum
4 Av. 16. neque ullum quis viliorem habeat
4 Av. 44. ut auri alius plus haberet
4 Av. 49. ſi vis æternam habere vitam
4 Av. 56. non habebis cum Chriſto partem
ibid. cum his habebis, quos prætuliſti
4 Av. 59. plerique eorum hæc habent
4 Av. 66. ſermo divinus habet æmulos
4 Av. 68. cauſam odii in ſeipſis habent

HABITACULUM, I

8 Pr. 19. in cunctis habitaculis lupanaria
2 Av. 83. æternum juſtitiæ habitaculum
4 Av. 60. ad locum habitaculi deſtinati
ibid. habitaculo vili, & contemptibili

habitatio, nis

4 Pr. 50. necdum habitationem paratam habeat
ibid. ſpe futuræ habitationis amplectitur
5 Pr. 23. etſi habitatione junguntur
5 Pr. 66. præjudicio habitationis indigenæ
5 Pr. 87. habitatione, ac facultate proximos

habitatiuncula, æ

5 Pr. 56. habitatiunculas ſuas, familiaſque

habitator, oris

1 Pr. 58. urbs cum habitatoribus concrematur
6 Pr. 123. facilius urbem ſine habitatore
ibid. quam habitatorem eſſe ſine crimine
6 Pr. 129. conſimilibus habitatorū ſuorum vitiis
Ep. 5. 6. habitatore Deo dignior extitiſti
1 Av. 29. inſerta nullibus aereo habitatore &c.

habito, as

5 Pr. 83. eſto pauperes habitare non poſſint
5 Pr. 87. ſuper terram ſolus habitabis?

HABITUS, US

1 Pr. 18. illuſtrandi habitu conſulari
5 Pr. 77. habitum magis, quam actum
7 Pr. 123. vultum, inceſſum, habitum
7 Pr. 128. muliebrem habitum viri ſumerent
3 Av. 129. feſto habitu compoſitas
4 Av. 3. habitu magis ſæculum reliquere &c.
4 Av. 38. induat &c. habitum ſancti nominis

HACTENUS

6 Pr. 88. licèt hactenus ſatis dixerim
Ep. 4. 3. qui hactenus &c. non moti eſtis
Ep. 5. 8. ægrotaſti enim hactenus &c.

HÆREDITARIUS, A, UM

3 Av. 9. hæreditarias facultates filiis &c.

hæreditas, tis

5 Pr. 59. perdunt filii hæreditatem
1 Av. 22. pernicioſas pariunt hæreditates
3 Av. 23. quibus hæreditas derelinquitur
3 Av. 28. indigni judicantur hæreditate
3 Av. 30. æqua &c. hæreditatis portio
3 Av. 40. hæreditatem aliquem &c. relinquere
3 Av. 95. emens pretio hæreditatis
3 Av. 129. ementes hæreditatem tuam
3 Av. 132. concupiſcentes hæreditatem
4 Av. 50. hæreditatis emolumenta percipies

hæredito, as

3 Av. 66. vel ipſi hæreditare morientes

HÆREO, ES

Ep. 4. 12. hæret ſenſibus meis ſanctum &c.

HERES, DIS

Ep. 9. 15. maximas opes hæredibus &c.
1 Av. 8. hæredibus breve gaudium
1 Av. 22. improbi educantur hæredes
2 Av. 39. hæredes alios quoſcumque faciatis
2 Av. 51. ſua hæredibus mundanis ſervare
2 Av. 69. quæ mundanis poſt ſe hæredibus &c.
2 Av. 73. niſi hæredes divites derelinquant
3 Av. 16. quam lautè hæres res comedat
3 Av. 19. de locupletandis hæredibus cogitas
3 Av. 20. locum facias hæredis
3 Av. 21. hæredum mundialium voluptates
ibid. hæres tuus de tuo prandeat
3 Av. 23. legitimis hæredibus in hoc ſæculo
ibid. facilius eſt hic hæredibus deeſſe &c.
3 Av. 24. quod hæres impius non meretur
3 Av. 70. divitiis non refrigerantur hæredum
ibid. hæredes ſuos morte ditarat
3 Av. 77. divitiis affluentibus opulentus hæres
3 Av. 78. non tantum delectabant opes hæredis
ibid. hæres ſuus bene epulabatur
ibid. quod heres ſuus in exquiſitis &c.
3 Av. 79. hæres paſcebat paraſitos
ibid. utrumne mallet divites hæredes
3 Av. 84. hæredes divites habeant
ibid. non tam hæredibus conſulunt
3 Av. 93. illum hæredem facio parentem meum
3 Av. 94. illum hæredem ſcribo proximū meū
3 Av. 95. emens &c. nomen hæredis
ibid. qui hæres ſcribitur parentem &c.
ibid. facto hærede nobili
3 Av. 101. cur non ſoſpes hæredibus tradidiſti?
ibid. tunc mihi chariſſime hęres eſto
3 Av. 120. de locupletando hęrede ſoſpiras
4 Av. 21. quos hæredes inſtituit, vel honoret
4 Av. 23. ſed vel honore hæredis ſui
4 Av. 24. per id, quod hæredibus tuis &c.
4 Av. 44. ut cenſum cujuſcumque hæredis &c.
4 Av. 45. hæredes mei de meo affluunt
4 Av. 46. potes forſitan de hæredibus dicere
4 Av. 50. Chriſtum in illis facies hæreddem
ibid. Chriſtum quidem hæredem facis

HÆRESIS, EOS

5 Pr. 21. ipſæ quondam hæreſes barbarorum

Hæreticus, *subst.*
4 Pr. 70. aut hæreticorum, aut paganorum
5 Pr. 7. ab hæreticis exigit, qui sciunt
5 Pr. 12. heretici sunt, sed non scientes
ibid. apud nos sunt hæretici
5 Pr. 19. hæreticos patientia Dei faciat
5 Pr. 20. de Romanis hæreticis &c. nihil dicimus
5 Pr. 21. hæretici esse cœperunt
hæreticus, *adject.*
5 Pr. 12. titulo hæreticæ appellationis
7 Pr. 74. hæretici nominis comprobatione
ibid. cum ipsi hæreticâ pravitate vivamus
HAUD *omittitur*, *item* haudquaquam
HAURIO, IS
5 Pr. 9. de purissimo fonte haustas
ibid. per ministeriū translationis haurimus
HEBES, ETIS
4 Pr. 49. nullus sit hominum tam hebes
HEBRÆUS, A, UM
1 Pr. 63. sine bello gens hebræorum
1 Pr. 70. liberatus &c. populus hebræorum
1 Pr. 82. pœnitet gentem hebræorum &c.
1 Pr. 87. gēs hebrɇorū ad hoc de Ægypto exierit
3 Pr. 15. sicut apud hebræos quondam
4 Pr. 4. duodecim hebræorum tribus
6 Pr. 94. universa gens hæbræorum
7 Pr. 53. quem hebræus timebat exercitus
HELLUO, NIS
3 Pr. 56. aut ebriosū, aut helluonē, aut adulterū
3 Av. 79. pascebat parasitos, & helluones
HERBA, Æ
7 Pr. 21. sardonicis quodammodo herbis &c.
hethæus, a, um
2 Pr. 24. interfecto Uria Hethæo
HIC, HEC, HOC *omitt.*
HIC *adverb. loci*
4 Pr. 51. quid de homine hîc loquar
4 Pr. 86. hîc nunc interrogo omnes
Ep. 1. 8. habere me hîc &c. gratiam
Ep. 4. 31. illic pro crimine, hic pro affectu
frequentissimè hoc numero
1 Av. 41. hic cuncta relinquimus
4 Av. 61. quæ hîc, aut non indigentibus &c.
HIEROSOLYMA
8 Pr. 44. de sacris Hierosolymorum locis
HINC *omittitur*
HIO, AS
1 Av. 75. non diu hiare permititur
HIRTUS, A, UM
1 Pr. 18. vestem hirtam, ac brevem
HISPANIA, Æ
4 Pr. 25. denique sciunt hoc Hispaniæ
6 Pr. 66. in urbibus Galliarum, & Hispaniarū
6 Pr. 110. transcenderunt in Hispaniæ terras
7 Pr. 48. Hispanias nonne &c. vitia perdiderunt
7 Pr. 50. quibus Hispaniæ traderentur
7 Pr. 90. cum vicina esset Hispania
7 Pr. 93. quid in Hispania, ubi exercitus &c.
Hispanus
5 Pr. 33. pars magna Hispanorum
6 Pr. 110. mutata quidem est sors Hispanorum
7 Pr. 49. in illa Hispanorum captivitate (ret
ibid. Hispanos ob &c. impudicitiā subjuga-
7 Pr. 90. Hispani ardere cœperunt
7 Pr. 94. ad punienda Hispanorum flagitia
HISTORIA, Æ
1 Pr. 60. historiam texuisse videamur
HODIE
6 Pr. 132. videlicet si qua adhuc hodie &c.
7 Pr. 42. multi hæc agunt hodie
HOMO, NIS
1 Pr. 18. cum patritium hominem &c.
1 Pr. 22. fortis, & sanus est homo
1 Pr. 24. omnes omnino homines
1 Pr. 25. homines Christo dediti
1 Pr. 34. in hoc sæculo genus hominum
1 Pr. 43. si aspectus vitaret hominum
ibid. & actus sceleratorum hominum
1 Pr. 45. homines quædam aspera pati
1 Pr. 46. quia capere &c. homo non valet
1 Pr. 51. generationi hominum benedixisset
ibid. immensamque hominum multitudinē
1 Pr. 56. peccata hominum quasi clamare
1 Pr. 64. non usibus tantum hominum
ibid. adde homines in nullis &c.
ibid. redundantem hominum honorem
1 Pr. 65. ac mixtis pene hominibus &c.
1 Pr. 66. hominis habere curam Deus
ibid. habuisse quondam hominum curam
1 Pr. 73. opus ipsum hominis videretur innoxiū
1 Pr. 85. quatuordecim millia hominum
2 Pr. 5. aspicere justos homines Deus dicitur
2 Pr. 9. qui à Deo homines aspici, negas (re
2 Pr. 11. homines pro meritorū diversitate tracta
2 Pr. 13. ad homines omnes &c. pertineat
2 Pr. 17. tu, eum, o ingratissime homo &c.
2 Pr. 19. cum ullo hominum velit esse
2 Pr. 20. cum quocumque homine esse cupimus
sæpe hoc numero
2 Pr. 23. in multorum hominum negocio
ibid. in causa, & unius hominis, & barbari
2 Pr. 24. Uria Hethæo, homine gentis impiæ
2 Pr. 35. in persona unius hominis
2 Pr. 36. sanctos homines &c. legimus castigatos
3 Pr. 6. homo sum, non intelligo secreta Dei
3 Pr. 10. Christiani nominis hominem
3 Pr. 12. hominem fideliter Christo credere
3 Pr. 13. servi hominū divitū, aut procuratores
ibid. Christiani homines fideles non sunt
3 Pr. 14. Deus Christianis hominibus assignet
3 Pr. 15. sic omnes homines Christiani
3 Pr. 22. homines quam ignorantiā utentes
3 Pr. 39. qui cum homines ipsi simus (nibus
ibid. cōtēnēdos &c. a nostrɇ cōditionis homi-
3 Pr. 42. unusquisque hominum &c. probat
3 Pr. 45. dūmodo enim unusquisque hominū &c
3 Pr. 49. impudicorum hominum intuitus
ibid. pura esset Christiani hominis vita
3 Pr. 57. quotusquisq. hominum nō aliquid &c.
3 Pr. 62. aliud quippe ora hominum aliud &c.
ibid. in templo hujusmodi homines &c.
3 Pr. 64. ad abjectissimos quique homines
3 Pr. 65. in hac hominum multitudine
3 Pr. 66. quam unus homo in grandi populo
3 Pr. 72. iñumerā perditorū hominū multitudi-
4 Pr. 2. hæc sit hominis Christiani fides (nem

2 Av. 17. de miseriis hominum peccatorum
2 Av. 21. dicat mihi quilibet hominum
2 Av. 29. homo liberè possidebat
2 Av. 30. hominem dummodo justè &c.
2 Av. 31. sepulturis hominum &c. serviebat
2 Av. 39. quæ insania est, o miserrimi homines
2 Av. 63. ad breve tempus utuntur homines
2 Av. 66. honoris titulus sine homine
2 Av. 78. nunquid est ullus hominum
2 Av. 86. nihil salubrius esse homini
2 Av. 97. homines hæc non agere
2 Av. 98. infidelitatem penè omnium hominum
ibid. homini ab homine creditur
2 Av. 99. homines spes vindemiæ consolatur
2 Av. 101. inter homines spebus agitur
ibid. quod rebus suis utantur homines
2 Av. 102. multos Sanctorum hominum
2 Av. 110. ac per hoc fallunt homines
2 Av. 116. quemquam hominem esse posse
2 Av. 120. esse &c. homines tam sævi
2 Av. 121. exhæredari hominem a se ipso
2 Av. 124. totum omnino hominem &c. damnabit
3 Av. 3. commodari hominibus opes
3 Av. 8. sed unumquemque hominum &c.
ibid. homo filiis suis congerat
3 Av. 16. pro hominum insipientia lugeamus
ibid. ullum inveniri hominum
3 Av. 18. reo homini nullum adjutorium
3 Av. 29. nullus penè apud homines
3 Av. 54. ipsos se, inquam, homines
3 Av. 56. dilectissimam esse animam homini
3 Av. 58. religiosos homines non habere
3 Av. 60. tam ad mundi homines, quàm ad Dei
ibid. impleant homines, an non impleant
3 Av. 61. adjuvari exemplis hominum
3 Av. 62. octo hominum millia
3 Av. 70. unusquisque hominum sua onera &c.
3 Av. 86. quàm &c. professos incessit homines
3 Av. 87. nihil prodesse homini, si &c.
3 Av. 88. homines totum mundum spernere
3 Av. 90. sic conditionem hominum peccatorum
3 Av. 91. nec interest penè apud homines
3 Av. 96. infelicissimique homines id efficitis
ibid. judicandos se a Deo homines
3 Av. 99. in ipsa hac vita hominum
3 Av. 100. exemplo hominum judicandum &c.
3 Av. 104. totum cùm suo corpore hominem
3 Av. 109. per hominum operantium fidem
3 Av. 117. nemo est inter homines
3 Av. 122. ne ullum hominum in prorogãdis &c.
3 Av. 123. quid tibi, infelicissime homo, proderit
ibid. nec quicquam homo habere poterit
3 Av. 124. quam homo commutationem dabit &c.
ibid. non respicias, o homo, pecuniam &c.
3 Av. 125. cùm hæc tibi morienti, o homo &c.
3 Av. 127. quid posthæc, o miserrime homo
ibid. quisquis es, o miserrime homo
3 Av. 129. vides &c. splẽdidissimi cultus homines
3 Av. 131. nunquid ulli hominum præpotenti
3 Av. 133. homines cuncti vident
4 Av. 3. pravorum hominum &c. sensus
4 Av. 4. omni homini Christiano &c.
4 Av. 6. homines Christianos alios esse &c.
ibid. toties debent homines demutari fide
4 Av. 7. erit homini Deus ipse mutabilis
ibid. quoties fuerit 1 hõine valetudo cõtraria
4 Av. 9. sufficit præteritum opus homini
4 Av. 17. justum hominem in die, qua erraverit
4 Av. 18. his erroribus vita hominum &c.
4 Av. 26. assistit &c. homo pariter, ac Deus
ibid. homo, qui præfertur, gaudet
4 Av. 27. munificentiã, hominis non egere
ibid. ab homine quippiam tribui &c.
4 Av. 28. natura ipsa hominum &c. constringit
4 Av. 36. quidquid ais, o homo
4 Av. 41. in comparatione hominum perditorum
4 Av. 45. ut hominis &c. thesaurus cresceret
4 Av. 55. tam prodigum inter homines
4 Av. 56. homines in æternum periculum trahat
4 Av. 60. more hominum commigrantium
4 Av. 63. hominem Deo præferens
ibid. pęnalis est homini, ac &c.
4 Av. 65. nihil &c. ab homine Deo solvitur
4 Av. 67. cuicumque hominum displicebit
4 Av. 69. per hoc mutent homines propositum
4 Av. 70. quòd Sancti homines in moribus &c.

HOMICIDA, Æ (homicidas

3 Pr. 20. intelligere &c. possumus, multos esse
3 Pr. 56. aut ganeonẽ, aut latronẽ, aut homicidã
6 Pr. 17. homicidæ non semper occidunt
ibid. & homicidæ tamen sunt
7 Pr. 95. homicida cùm a Judice occiditur
1 Av. 56. torquendus es, quia homicida
4 Av. 22. homicidæ id affirmare possunt

homicidium, ii (tratur

3 Pr. 20. homicidium &c. odientis animo perpe-
4 Pr. 27. homicidia quoque in servis rara sunt
4 Pr. 47. non sufficiunt homicidia
4 Pr. 96. primùm scilicet homicidio
ibid. deinde, quod est homicidio gravius
4 Pr. 97. nec homicidio solùm, & incestu
ibid. incestu ipso, & homicidio
ibid. homicidio innocentium parvulorum
6 Pr. 17. interdum polluuntur homicidio
6 Pr. 29. ut homicidium, latrocinium, adulteriũ
1 Av. 55. non propter homicidia

HOMUNCULUS, I

1 Pr. 66. homunculum vilem faciens
3 Pr. 39. qui homunculi imbecilli sumus
4 Pr. 13. homunculos nos flagellari a Deo

HONESTAS, TIS

6 Pr. 10. cunctos honestate mentium vincere
6 Pr. 29. incolumi honestate referentis
ibid. honestate integra ea loqui
7 Pr. 7. quia ubi non est vera honestas
7 Pr. 44. ut placeamus Deo per honestatem
7 Pr. 153. qui honestate superamur

honestè

6 Pr. 29. honestè non possunt vel accusari
Ep. 4. 14. honestè me facere, credidi

honestior

4 Pr. 33. si in statu honestiore, pejores sunt
4 Pr. 67. ubi honestior est status
1 Av. 43. quid rectiùs? quid honestiùs?

honesto, as

5 Pr. 89. honestare debes cęteros

honestus, a, um
4 Pr. 71. actuum honestorũ probitate consimiles
5 Pr. 33. quàm quod plerique, & honesti
5 Pr. 82. opus etiam honesti matrimonii
6 Pr. 22. etiam honestæ, ac probæ mentes
6 Pr. 29. ut cum absque dubio honestus sit
7 Pr. 37. boni, atque honesti patres familias
Ep. 1. 1. amari a nobis nostros, honestum est
Ep. 1. 6. viduam reliquit, probam; honestam
Ep. 6. 1. etsi scio, honestas mentes &c.
Ep. 7. 6. honestum, & religiosum studium
2 Av. 18. justa, atque honesta videatur

HONORABILIS, E
1 Pr. 63. divino commilitio honorabilis

honor, ris
1 Pr. 13. honorem respuunt
1 Pr. 39. quod pro Dei honore dicitur
1 Pr. 64. redundantem hominum honorem
1 Pr. 65. sacræ amicitiæ honore pollentem
3 Pr. 15. judiciarius honor in potestatem regiam
3 Pr. 17. honor, & reverentia Dei proficit
3 Pr. 59. honoris proprii dignitas
3 Pr. 60. sine &c. reverentia sacri honoris &c.
3 Pr. 74. abrogat illustris tituli honorem
4 Pr. 3. nisi honoris titulus sine nomine?
4 Pr. 24. honor a paucis emitur
4 Pr. 25. unius honor orbis excidium est
4 Pr. 30. deformantes Sancti connubii honorem
4 Pr. 36. honorem nobilitatis amittit
ibid. in Christiano populo honor &c.
4 Pr. 38. si fuerit totus honoris &c.
4 Pr. 80. Dei honor est prohibentis &c.
5 Pr. 13. honor Dei apud nos est
ibid. arbitrantur honorem divinitatis esse
5 Pr. 33. splendori esse debuit, & honori
5 Pr. 34. honorem Romani nominis perdiderũt
5 Pr. 49. honori enim suo &c. hoc præstat
6 Pr. 21. honor paucissimorum fit crimen omniũ
6 Pr. 120. obliti honoris, obliti ætatis
6 Pr. 154. cultu, honore, reverentiâ
7 Pr. 15. jus suum, & dominarum honorem
7 Pr. 106. illic honor proconsularis
7 Pr. 139. honor ipse largitur
ibid. iisdem ante honoribus functi
ibid. adeptus semel honor dat &c.
8 Pr. 19. etiam prærogativa est honorum
8 Pr. 28. si honor Deo non deferatur
ibid. non dederunt honorem Deo
ibid. officiositas honori illius proficit
8 Pr. 35. & honorem simul, & contumeliam
Ep. 2. 2. pedissequa &c. honoris est arrogantia
Ep. 2. 3. aliquid in te novis honoribus &c.
Ep. 4. 3. fide fratres, honore dominos
Ep. 7. 4. delatio officii fugere honorem
ibid. turpiter ad honorem ambisse
Ep. 7. 5. amico voluisse honorem negare
Ep. 7. 7. honore reverentiæ vestræ
Ep. 9. 22. in honorem Domini sui
Ep. 9. 29. in scriptis suis pro Dei honore
ibid. honor divinitatis exprimitur
Ep. 9. 30. pro honore Dei &c. scriptum esse
ibid. potius ipsum honorem Dei
Ep. 9. 31. in honorem Dei libellos scriberet
ibid. ipsi divinitatis honori titulum &c.
1 Av. 53. aliqua ob honorem Dei &c.
2 Av. 66. honoris titulus sine homine
2 Av. 112. ad ejus cultum, atque honorem
3 Av. 6. pro Dei nomine, atque honore
3 Av. 35. aliquid honor Dei habere &c.
3 Av. 51. gratia, atque honore superarent
3 Av. 60. quorum honor per autorem Deum
3 Av. 109. tantum honoris cultui tribuit
3 Av. 113. omnis, qui propter honorem &c.
4 Av. 23. sed vel honore hæredis sui
4 Av. 26. si in uno est honor solo

honoratus, ior
4 Pr. 30. quidam matrimonia honorata sortiti
4 Pr. 37. si honoratior quispiã &c. se applicuerit
ibid. illico honoratus esse desistit
4 Pr. 67. si honoratior persona peccantis
5 Pr. 26. & honoratus esse videtur
6 Pr. 119. senes honoratos, decrepitos Christianos
ibid. quòd honorati, an quod senes
6 Pr. 126. vetuli, & honorati
3 Av. 52. iidem honoratiores essent
3 Av. 94. aut nobiles, aut honoratos
3 Av. 95. honoratior in morte videatur

honorificentia, æ
4 Av. 25. amor, & honorificentia cęterorum

honoro, as
4 Pr. 19. operibus honorare plus debes
4 Pr. 38. si est malus, quasi bonus honoratur
5 Pr. 14. honorare se Deum, atque amare &c.
5 Pr. 45. non possunt, inquis, non honorari
6 Pr. 61. altaria spernimus, & theatra honorãus
6 Pr. 101. colitur, & honoratur Minerva
6 Pr. 160. vel agnoscimus, vel honoramus
7 Pr. 64. in alienis &c. Deum honorarent.
1 Av. 39. ut datis suis illum honores
1 Av. 44. honora Dominum de tua substantia
& 45. honora Dominum de tua substantia
2 Av. 23. quàm imitatores Christi honoro
3 Av. 125. verbis mendacibus honorare
3 Av. 132. honorari vitam eorum fictis &c.
4 Av. 21. quos hæredes instituit, vel honoret
4 Av. 24. honorare te eos, indicas
ibid. nec honorari a te indicas, nec amari
4 Av. 25. ideo relinquas, quia eos honoras
ibid. Deum &c. utique non honoras

HORA, Æ
3 Av. 81. unius horæ requiem comparare
4 Av. 16. si est ulla hora in vita ultima

HORRENDUS, A, UM
2 Av. 83. inter hæc horrenda, & pęnalissima

horrens
3 Pr. 67. quis enim est &c. horrens criminum?

horreo, es
1 Pr. 39. contra religionem dicuntur horrere
1 Pr. 68. illi horrebant, quæ erant
3 Pr. 68. multi horrent, sed paucissimi evitant
ibid. horrent quod in se semper admittunt
4 Pr. 32. quicũque ex nobilibus hæc mala horrẽt
4 Pr. 97. magis Deus possit horrere
6 Pr. 38. quod Deus horret, quod execratur
7 Pr. 136. horruerunt lustra, ac lupanaria
ibid. horruerunt concubitus, contactusque

ibid.

3 Pr. 39. qui homunculi imbecilli ſumus
3 Pr. 42. quicquid non poſſumus imbecilli
4 Pr. 23. aut ſua homines imbecilli
4 Pr. 64. quod miſeri, quod imbecilles ſumus
6 Pr. 126. ad vivendum propè jam imbecilli
Ep. 7. 4. ego peccator, & imbecillus
Ep. 7. 8. & imbecillum eſſe cognovit
Ep. 9. 24. imbecilla ſunt judicia hujus temporis

imbecillitas, tis

1 Pr. 46. neque humanæ imbecillitatis eſt
4 Pr. 55. ad imbecillitatem humanam pertinet
5 Pr. 37. imbecilitate impediuntur
2 Av. 102. infirmioris corpuſculi imbecillitate

IMBUO, IS

1 Pr. 41. dedit ſcilicet legem, præceptis imbuit
4 Pr. 94. Evangelia, quibus imbuuntur
6 Pr. 46. iis nos Chriſtus imbuit

IMITATIO, NIS

6 Pr. 28. illas rerum turpium imitationes

imitator, oris

3 Pr. 26. ut Chriſti eſſet imitator
3 Pr. 27. quis noſtrum &c. imitator appareat
3 Pr. 35. ſingularis magiſtri prçclarus imitator
Ep. 4. 3. ingentium parvi imitatores
2 Av. 23. quàm imitatores Chriſti honoro
3 Av. 61. ab aliquantis Chriſti immitatoribus

IMMACULATUS, A, UM

3 Pr. 30. immaculatorum actuum puritate
6 Pr. 7. omnes quondam immaculati erant
6 Pr. 47. immaculatam vitam agentes

IMMANIS, E

3 Pr. 71. atque immanis piaculi eſt crimen
4 Pr. 41. peccatorum immaninm ſcelere
4 Pr. 96. immanium cruentiſſimæ quæſtiones
4 Pr. 97. per ſcellera tam immania
5 Pr. 35. in ſimilitudinem immanium beſtiarũ
8 Pr. 27. non tam immanis criminis fuiſſet

immanitas, tis

1 Pr. 60. & videremus ſcelerum immanitatem
5 Pr. 74. criminum noſtrorum immanitates

immemor, ris

1 Av. 40. iſque immemor illius
3 Av. 67. alterius memor, & ſui immemor
3 Av. 120. tu immemor tui, oblitus &c.

IMMENSITAS, TIS

4 Pr. 55. Miſericordiæ Divinæ immenſitatem
3 Av. 80. ingentium facultatum immenſitatem

immenſurabilis, e

2 Av. 19. & penè immenſurabile

immenſuratim

6 Pr. 51. rideamus, quantumlibet im̃enſuratim

immenſuratus, a, um

1 Av. 94. dura &c. & immenſurata cauſantur

immenſus, a, um

1 Pr. 51. immenſamque hominum multitudinẽ
4 Av. 45. immenſarum divitiarum copiis

IMMERGO, IS

7 Pr. 14. barathro &c. colluvionis immerſit
7 Pr. 131. atque impuritatum cœno immerſiſſe
1 Av. 72. alvos cœno immerſerint

IMMERITO'

6 Pr. 2. non immeritò etiam beatus Apoſtolus
7 Pr. 73. non immeritò itaque victi ſumus
7 Pr. 90. nec immeritò, quia nullus &c.
Ep. 4. 35. aliquem etiam immeritò ignoſcere
Ep. 7. 9. non adiiciam: nec immeritò
1 Av. 69. iſti plagunt &c. nec immeritò
4 Av. 42. immeritò ſacer ſermo judicium &c.

IMMINEO, ES

1 Pr. 77. imminentem gladium voluit oſtendere
2 Pr. 26. im̃inentẽ &c. divinę ſeveritatis gladiũ
2 Pr. 36. inter diſcriminum imminentiũ motus
5 Pr. 39. quibus imminet ſemper gravis &c.
6 Pr. 119. imminente jam excidio civitatis

IMMINUO, IS

1 Pr. 64. dentes non imminutos
5 Pr. 51. imminuendas in aliquo &c. functiones
1 Av. 4. fides imminuta eſt

imminutio, nis

4 Pr. 36. quæ leviter ferebant, im̃inutione dite- (ſcerent
Ep. 1. 3. etiam imminutionem gratiæ &c.

IMMISERICORS, DIS

4 Pr. 62. non gubernantẽ, ac per hoc immiſeri- (cordem

IMMO

4 Pr. 16. immo hoc rectius de fuga
4 Pr. 22. immo te ſolum, quia in quo alium &c.
ibid. immo non eadem agis, ſed majora
4 Pr. 69. immo cauſam hoc magis aggravat
4 Pr. 73. immo hoc magis culpabiles ſumus
5 Pr. 3. immo illa pro te eſt
5 Pr. 11. immo potius humanæ eruditionis &c.
5 Pr. 25. immo non invicem
5 Pr. 27. immo in hoc ſcelus res devoluta
5 Pr. 39. imò continuum &c. patiuntur excidiũ
5 Pr. 41. imò quod pauperculos homines &c.
5 Pr. 50. imò par eſt iniquitas in utroque
5 Pr. 58. imò potius gratularer
6 Pr. 102. imò per ſingula ludicrorum loca
6 Pr. 120. immo quia propè jugiter tales
7 Pr. 6. imò, quod eſt gravius
7 Pr. 14. immo quantum ad paſſivitatem &c.
7 Pr. 50. imò, ni fallor, omnes
7 Pr. 71. imò in ſacrilega, atque impia
8 Pr. 1. imò, quod pejus multò eſt
1 Av. 7. ſimilis terrenis (imò tartareis)
1 Av. 91. immo nihil ſi non cum fide

ſæpius hoc numero

2 Av. 6. immo exiguam terræ partem
2 Av. 56. immo parum non ſufficere
3 Av. 68. immo relicta immoderatè &c.
3 Av. 86. immo potius exadverſo
3 Av. 102. immo id caves providentiſſimè
3 Av. 132. immo cupiditate rerum &c.

IMMODERATE'

3 Av. 68. immo relicta immoderatè &c.

immoderatio, nis

6 Pr. 102. quicquid immoderationis in circis

immoderatus, a, um

6 Pr. 96. quaſi autorem immoderati laboris

IMMODICUS, A, UM

Ep. 3. 2. excuſare immodica non poſſum

IMMOLO, AS

1 Pr. 53. immolari ſibi filium, Deus juſſit
ibid. quantum ad defunctionẽ &c. im̃olavit

IMMORTALIS, E

1 Pr. 66. plenas divitiis immortalibus palmas

3 Pr. 3. ſubſidiis immortalibus continetur
1 Av. 2. (immortales divitias) &c. ementes
1 Av. 34. diſciplina immortalis
ibid. duplici, atque immortali bono
2 Av. 83. immortalium metallorum fulgore
ibid. deliciarum immortalium affluentiam
3 Av. 18. aut immortale præmium
3 Av. 21. immortalium tormentorum miniſtri
3 Av. 27. tantum ſibi immortalis lucri
3 Av. 30. cum immortali ſpe æternorum
3 Av. 80. ſuppliciorum immortalium cruces
3 Av. 115. quicquid &c. immortale erit
3 Av. 119. immortalia ſuppliciorum tormenta
4 Av. 36. pro bonis bona immortalia
4 Av. 43. in Evangelio immortalibus pœnis &c.
4 Av. 60. refertam bonis immortalibus Domum
4 Av. 61. immortalium facultatum copiis

IMMUNDUS, A, UM

6 Pr. 32. dum ad immunda &c. immundus eſt
immunditia, æ
6 Pr. 101. quicquid immunditiarum eſt
6 Pr. 157. omnibus denique immunditiis &c.

IMMUNIS, E

3 Pr. 21. ſicut nullus &c. immunis ab iracundia
ibid. ſic nullus immunis &c. a reatu
3 Pr. 65. nobilitas ab his ſceleribus im̄unis eſt
3 Pr. 66. niſi fortè im̄unes ſe &c. nobiles putent
4 Pr. 32. omnis ſervorum numerus immunis eſt
4 Pr. 35. cunctos divites immunes redderent
5 Pr. 27. à vaſtatione latrocinii &c. immunis
5 Pr. 47. ut ſoli ſitis immunes à debito
5 Pr. 54. Hunni ab his ſceleribus immunes
6 Pr. 111. ab exitialibus malis eſſet immunis
1 Av. 11. immunes ſe &c. quidam putant
immunitas, tis
1 Av. 68. fiducia redimendæ immunitatis

IMMUTO, AS

1 Pr. 63. vel datas, vel immutatas
6 Pr. 164. aut ablata, aut immutata ſunt
7 Pr. 144. ab illis ſcilicet immutata ſunt
ibid. at quomodo immutata?

IMO', *vide* IMMO

IMPAR, RIS

1 Pr. 71. quamvis utrumque impari modo
6 Pr. 9. laborant &c. non impares videri
4 Av. 28. beneficiis illius impares ſumus

IMPATIENS, TIS

5 Pr. 4. de optimo medico impatiens ægrotus
impatienter
3 Av. 132. tua impatienter ſitiunt

IMPEDIMENTUM, I

1 Av. 16. certis rerum impedimentis
2 Av. 109. impedimenta hæc ſunt, non &c.
4 Av. 60. impedimentorum loco eſſe
ibid. carnalium ſarcinarum impedimenta
impedio, is
5 Pr. 37. ſed imbecillitate impediuntur

IMPELLO, IS

Ep. 9. 28. ad ſcribendum impulſus eſſet
1 Av. 76. qui ſtantes impulit in ruinam

IMPENDEO, ES

1 Pr. 76. præſens &c. impendenſque judicium
impendium, ii
6 Pr. 15. orbis impendium eſt
impendo, is
4 Pr. 50. ut curam &c. gregibus impendat
Ep. 9. 19. vox autem ipſa, cui impenderetur
1 Av. 25. quem natura prohibet, impendimus
2 Av. 12. cunctis ſe impendit pariter
2 Av. 43. acerbitatem Chriſtus impendit
4 Av. 58. ſed admodum Deo impendentes

IMPERATOR, IMPERATORIUS &c. *vide infra*

IMPERITIA, Æ

5 Pr. 4. imperitiam medentis accuſat
6 Pr. 13. illi per imperitiam veritatis
imperitus, or
2 Pr. 1. ſed cogitat de imperitioribus
Ep. 7. 9. imperiti animi eſt, & ſimplicis

IMPERO, AS

3 Pr. 25. multò minùs cœteris imperatur
3 Pr. 26. hoc imperat, ut ſe imitemur
3 Pr. 37. ex his, quæ Dominus ſuus imperat
5 Pr. 4. quam medicus ei imperat
1 Av. 31. en quas parari imperat facultates
4 Av. 66. durum quidquid imperatur invitis
ibid. deteſtantur &c. ubi caſtitas imperatur
imperativus, a, um
2 Av. 69. ſed imperativum officium perfectionis
imperator, oris
6 Pr. 137. circenſes ab imperatoribus poſtulabãt
imperium, ii
1 Pr. 20. cura imperii propagandi
1 Pr. 32. imperia, atque provincias
7 Pr. 118. imperio, ac ſublimitate valuerunt
7 Pr. 128. Romani imperii dedecus erat
imperialis, e
1 Pr. 18. imperialibus togis &c.

IMPERTIO, & IMPERTIOR

3 Av. 25. ut eis ad impertiendum quiddam &c.
3 Av. 45. gratiæ patrono liberalitas impertit

IMPETRO, AS

1 Pr. 34. ſi ſpes tollitur impetrandi
4 Pr. 99. patrocinantem potuit impetrare
4 Pr. 100. impetraturum ſe quod &c. peteret
7 Pr. 111. aliquando a Deo impetraverunt
Ep. 4. 10. ora tu, ut ego impetrem
Ep. 4. 24. noſtri non queant impetrare
1 Av. 107. non impetrandi authorem facit
2 Av. 112. impetrari ab unoquoque veſtrum
3 Av. 56. a quibus impetrari non poteſt
3 Av. 70. guttam refrigerii impetrare
3 Av. 72. & impetrare non poterat
3 Av. 127. & a te non poteſt impetrare

IMPIE', ISSIME'

1 Pr. 39. ſtultè, atquè impiè creditur
1 Pr. 59. exemplum ponens impiè acturis
4 Pr. 42. impiè in calamitatibus noſtris &c.
3 Av. 28. nunc diverſiſſimè, & impiiſſimè
3 Av. 36. cur &c. tam infideliter, cur tam impiè?
ibid. cur tam impiè agitis?
impietas, tis
2 Pr. 17. impietati tribuat incuriam
5 Pr. 25. ex hac ipſa impietate deſcendens
8 Pr. 38. Judæorum impietas fecit
1 Av. 55. non ob ſacrilegas impietates
3 Av. 16. dignus &c. impietas execratione

3 Av. 40. tolerabilioris impietatis esse
3 Av. 42. majore erga Deum impietate
3 Av. 49. impietatis facinus piâ mente &c.

impiissimus, a, um

1 Pr. 43. impiissimus pariter, & stultissimus
4 Pr. 54. pro iniquis, pro impiissimis
3 Av. 14. miserrimi quique, & impiissimi

impius, *subst. & adject.*

1 Pr. 8. impiorum propositionibus contradicūt
1 Pr. 45. qui percussorem impium &c. cōdemnat
1 Pr. 58. cum habitatoribus concrematur impiis
1 Pr. 59. super impium populum gehennā misit
1 Pr. 78. in illis tunc non mens impia
2 Pr. 24. homine gentis impiæ
3 Pr. 11. impiæ, ac paganicæ infidelitatis sit
4 Pr. 56. quia ob impios mortuus est
4 Pr. 104. reatus impii est pium nomen
5 Pr. 14. impii sunt, sed hoc putant
7 Pr. 71. imò in sacrilega, atque impia
Ep. 4. 24. impium fore, arbitrantes
Ep. 9. 10. quantum nos impii persequentur
1 Av. 77. revocare &c. durum, & impium
2 Av. 7. maledicta, impiam insectationem
3 Av. 24. quod hæres impius non meretur
3 Av. 35. parentes impios faciat
3 Av. 53. præponuntur fidelibus impii
3 Av. 56. nihil tam impium dici potest

IMPINGO, IS

8 Pr. 7. nota &c. iniquitatis impingitur

IMPLEO, ES

2 Pr. 14. cur cuncta impleat, ipse declarat
3 Pr. 23. ne illos quidem implere, certum est
3 Pr. 24. aliquid horum bonâ fide implerent
3 Pr. 37. majora quæque &c. quę nullus impleat

sæpè hoc numero

3 Pr. 38. jam non dominicam voluntatē implet
4 Pr. 15. implent canonē, quod non explēt &c.
4 Pr. 44. implerent iniquitatum numerum
5 Pr. 9. utinam &c. tam bene impleremus
6 Pr. 63. ecclesia vacuatur, circus impletur
6 Pr. 156. aras muneribus implemus
7 Pr. 81. thesauros videatur implesse
7 Pr. 146. implentes scilicet Apostoli dictum
3 Av. 60. impleant homines, an non impleant

impletio, nis

2 Pr. 15. regimen suum &c. & impletionem
ibid. fructū in se habet divinitatis impletio

IMPLICATUS, A, UM

1 Av. 64. vitiis carnalibus implicato

implico, as

7 Pr. 98. quibusdam tamen non implicantur

IMPLORO, AS

2 Pr. 37. liberari se de manu &c. implorat

IMPOLLUTUS, A, UM

7 Pr. 15. impollutum jus matrimonii
2 Av. 25. & impolluti corporis sanctitate

IMPONO, IS

3 Pr. 25. sibi per affectum religionis imponunt
3 Pr. 26. qui sibi hoc imposuerat
5 Pr. 52. his tributi cumulus imponitur
Ep. 4. 5. longum lugendi tempus imponitur
Ep. 7. 5. quàm onus noluisse imponere
1 Av. 75. adhuc vulneribus imponitur
3 Av. 32. necessitatem &c. imponitis?

IMPOSSIBILIS, E

5 Pr. 82. & impossibile esse, creditis
2 Av. 106. impossibile &c. fortè existimat

impossibilitas, tis

1 Av. 64. sola tantùm fecit impossibilitas
2 Av. 93. & impossibilitatis, & infidelitatis &c.

IMPOSTOR, RIS

1 Pr. 10. de falsis, & impostoribus

IMPRECOR, ARIS

7 Pr. 111. finem malorum imprecantes

IMPRÆSTABILIS, E

4 Pr. 62. ac per hoc imisericordē, & impræstabilē

IMPRIMO, IS

6 Pr. 134. impressa altiùs vulnera

IMPROBIOR, ISSIMUS

1 Pr. 11. improbissimis quæstionibus
3 Pr. 47. quid dici hac re improbius &c. potest?
7 Pr. 34. nusquam enim improbior voluptas
8 Pr. 45. improbissimis &c. hominum cachinnis
1 Av. 22. inter improbissimos quæstus

improbitas, tis

3 Pr. 43. improbitate linguarum facilè utimur
4 Pr. 64. in tanta improbitate viventes
4 Pr. 75. improbitatum, atque impuritatū pleni
ibid. cùm enim similis sit improbitas &c.
5 Pr. 35. nisi improbitatibus judicum
5 Pr. 89. pravæ, & cœcæ mentis improbitas
6 Pr. 107. in omni scelere, atque improbitate
6 Pr. 159. nos ruimus in improbitatem
7 Pr. 43. improbos improbitas deberet aliena
7 Pr. 88. nullam enim improbitatem scio
7 Pr. 97. omnia simul improbitatum, atque &c.
7 Pr. 147. custodia ab improbitate prohiberet
7 Pr. 149. ita partem improbitatis removent
8 Pr. 49. de improbitate illius gentis

improbus, a, um

1 Pr. 57. cœcantur improbi, salvantur probi
3 Pr. 4. probi jaceant, improbi convalescant
3 Pr. 48. improbas cupiditates in cor per oculos
4 Pr. 11. sive captivitates, & penè īprobæ servi-
4 Pr. 28. cupiditatis īprobæ calor traxerit (tutes
4 Pr. 33. quātūlibet enim in eis improbæ mētes
4 Pr. 61. actus improbos, morsus flagitiosos
4 Pr. 65. tam vitiosos, tam improbos
4 Pr. 93. vitam improbam agunt

IMPROVIDENTIA, Æ

6 Pr. 146. non improvidentia nos Dei

IMPRUDENTER

1 Pr. 27. non imprudenter quidam &c. dixit

imprudentia, æ

4 Pr. 62. o cœcam imprudentiā, o sacrilegā &c.
5 Pr. 77. belluinâ imprudentia deviasse
6 Pr. 39. qui non casu, aut imprudentiâ

imprudentissimus, a, um

3 Av. 96. quanto studio imprudentissimi &c.

IMPUDENS, TIS

3 Pr. 72. neminem, reor, tam impudentem fore

impudentia, æ

4 Pr. 30. ad tantam res impudentiam venit
7 Pr. 48. ad manifestādā impudētiæ damnationē
Ep. 7. 1. officii sit, an impudentiæ

IMPUDICITIA, Æ

3 Pr. 49. labem &c. impudicitiæ non haberet
4 Pr. 28. in exercendo impudicitiæ cœno
4 Pr. 68. criminoſior eſt ejus impudicitia
4 Pr. 78. vitioſa eſt Hunnorum impudicitia
6 Pr. 102. alibi eſt impudicitia, alibi laſcivia
7 Pr. 13. impudicitiæ piaculo ſunt obnoxiæ
7 Pr. 18. ardens impudicitiæ furor
7 Pr. 44. magis pudicitiã &c. quàm impudicitiã
7 Pr. 46. impudicitiam nos diligimus
ibid. omnis impudicitiæ turpitudo
7 Pr. 49. ob ſolam &c. impudicitiam ſubjugaret
7 Pr. 112. impudicitia, atque impuritas
7 Pr. 114. impudicitiæ nidorem exhalantes
7 Pr. 144. impudicitiam verbo &c. tolli
7 Pr. 145. ſic impudicitiam ſummoverunt
7 Pr. 148. gladio impudicitiam coercentes
1 Av. 3. luxuriæ, impudicitiæ, perditiones
4 Av. 43. impudicitiæ non notavit

impudicus, iſſimus

3 Pr. 49. impudicorum hominum intuitus
4 Pr. 75. impudici ſũt barbari, & nos hoc ſumus
4 Pr. 78. gens &c. Hunnorum impudica
4 Pr. 93. evangelia legunt, & impudici ſunt
6 Pr. 26. impudici aſpectus oculos
6 Pr. 110. impudici rebus proſperis fuerant
7 Pr. 17. non ſibi ancillæ impudiciſſimæ &c.
7 Pr. 37. parere impudiciſſimis dominis &c.
7 Pr. 38. cœnum impudicarum ſordium
7 Pr. 43. ſi, cùm impudici ſint, videant &c.
7 Pr. 44. inter impudicos barbaros vivat
7 Pr. 45. inter pudicos &c. impudici ſumus
7 Pr. 99. impudica, ſed minus perfida
7 Pr. 101. impudicarum fuiſſe flammarum
7 Pr. 102. Afros impudicos generaliter ſciat
7 Pr. 103. impudicum non eſſe Afrum.
ibid. ex eis impudicus eſſe deſierit
7 Pr. 145. quod impudicas conſervaverunt
7 Pr. 150. apud Gothos impudici non ſunt
Ep. 9. 13. & impudici in libidine
4 Av. 57. apud ĩpudicos fornicatio ſcelus non eſt
4 Av. 66. deteſtantur impudici, ubi caſtitas

IMPUGNO, AS

4 Pr. 104. impugnant profeſſionem ſuam

IMPULSIO, NIS

2 Av. 79. naturæ magiſterio, atque impulſione

IMPUNE'

4 Pr. 13. omnes volumus impunè peccare

impunitas, tis

4 Pr. 27. ſpe, ac fiduciã impunitatis
7 Pr. 129. aut fieri publicã impunitate

IMPURITAS, TIS

3 Pr. 70. aut cœnoſa impuritate non ſordidus
4 Pr. 39. exacerbamus Deum impuritatibus
4 Pr. 46. nulli illorum impuritatibus comparãdi
4 Pr. 63. cùm in tanta impuritate vivamus
4 Pr. 67. ſimile aliquid barbarorũ impuritatibus
4 Pr. 75. impuritatum pleni ſunt barbari
4 Pr. 94. quos habent, impuritatem docere
4 Pr. 106. in ſordibus mundi, atque impuritatibus
6 Pr. 29. ſolæ theatrorum ſunt impuritates
6 Pr. 30. ſolæ ſpectaculorum impuritates
6 Pr. 43. irritãus &c. Deũ impuritatibus noſtris
6 Pr. 50. niſi impuritatibus, niſi flagitiis &c.
6 Pr. 59. ubi ſcelus diverſarum impuritatum
ibid. & ſi eſſet impuritas viſionis
6 Pr. 66. væ nobis, atque impuritatibus noſtris
6 Pr. 67. per hoc vitioſitas, & impuritas
6 Pr. 69. impuritatum labe non pollui
6 Pr. 159. nos ruimus in impuritatem
7 Pr. 37. erant impuritatis exemplum
7 Pr. 41. qui ab uſitata impuritate &c.
7 Pr. 43. impuritates tamen &c. non relinquũt
7 Pr. 44. quàm ut hominibus per impuritatem
7 Pr. 45. offẽdũtur barbari impuritatibus noſtris
7 Pr. 46. omne impuritatis ſcelus
7 Pr. 50. vitiorum noſtrorum impuritate
7 Pr. 85. obſcænitate impuritatum loquor
7 Pr. 97. impuritatum genera confluxerint
7 Pr. 101. impuritas eorum, atque blaſphemia
ibid. ut de impuritate dicamus
7 Pr. 103. in eis malum impuritatis eſt
7 Pr. 109. alios impuritate certantes
7 Pr. 112. impudicitia, atque impuritas
7 Pr. 117. contenta illic virorum impuritas
7 Pr. 118. puod potuerunt, impuritate vicerunt
7 Pr. 128. indicia monſtruoſæ impuritatis
7 Pr. 131. atque impuritatum cœno immerſiſſe
7 Pr. 135. hæc ergo impuritas in Romanis
ibid. abominati enim ſũt virorũ impuritates
7 Pr. 138. remota eſt &c. carnis impuritas
7 Pr. 147. conſuetudo anteactæ impuritatis
7 Pr. 149. ab omni eos impuritate prohiberent
7 Pr. 152. nullæ omnino impuritatibus vacant
8 Pr. 19. tantùm præſtent impuritate
1 Av. 101. quid pro impuritate ſermonum

impurus, or, iſſimus

2 Pr. 33. Impurior &c. an cruentior filius
4 Pr. 96. quàm impura quædam fieri
6 Pr. 64. adulterantes viſu impuriſſimo &c.
6 Pr. 70. impura omnia priùs acta ſunt
6 Pr. 72. impuriſſimæ voluptatis attinet
7 Pr. 38. ubi ſub impuriſſimis dominis &c.
7 Pr. 43. ob impuriſſimam vitam traditi
7 Pr. 44. quæ impuris hoſtibus placet
7 Pr. 45. permittuntur impuri eſſe Romani
7 Pr. 153. qui tam impuri ſumus

IMPUTO, AS

4 Pr. 27. imputari ſervis nequaquam poteſt
5 Pr. 34. imputatur his infelicitas ſua

ſæpè hoc numero

5 Pr. 38. imputari his poſſet forſitan
8 Pr. 22. Deo imputare poſſimus
Ep. 4. 7. imputa tibi, qui Chriſtiano &c.
1 Av. 70. quòd ægrotarunt, imputãt valetudini
4 Av. 31. imputare largitionem non poteſt
4 Av. 45. jure imputare jejunium &c.

IN *omittitur*

INAEQUALIS, E

4 Av. 7. ſtatus &c. humani corporis inæqualis

INAESTIMABILIS, E

1 Pr. 30. & inæſtimabilem &c. magnificentiam
2 Pr. 32. inæſtimabilis mali cumulus
4 Pr. 55. magis inæſtimabilis pietas
4 Pr. 86. o inæſtimabile facinus, & prodigioſum
4 Pr. 102. inæſtimabilem Deo facit injuriam
5 Pr. 24. novum, & inæſtimabile &c. malum eſt

7 Pr.

7 Pr. 31. o inæstimabilis misericordiæ Dominū!
1 Av. 49. alioqui inæstimabile malum est
2 Av. 82. inæstimabile, ac summum malum
3 Av. 88. inæstimabilia damna præferat
3 Av. 119. futuri judicii inæstimabile malum
3 Av. 133. inæstimabilis mali &c.

INANIS, OR

1 Pr. 34. inanis &c. persuasionis assertio
3 Pr. 10. infructuosus &c. & inanis labor
4 Pr. 82. nihil penè jam inanius
Ep. 9. 20. inanem humanæ laudis aurulam

INARDESCO, IS

8 Pr. 20. censuram nos inardescere facimus

inauditus, a, um

4 Pr. 109. illi inaudita non faciunt
5 Pr. 61. inauditum hoc commercii genus
7 Pr. 103. quàm novum, & inauditum
7 Pr. 151. rem penè etiam inauditam
8 Pr. 45. sed novum, inauditumque monstrum
Ep. 4. 32 novum &c. inauditumque suffragium
1 Av. 5. & inaudito genere processus

INAUGURO, AS

6 Pr. 21. singulis annis bini inaugurentur

INCAPAX, CIS

5 Pr. 1. veritatis divinæ incapaces
2 Av. 7. cęlestium præceptorum incapaces

INCARNATUS

3 Av. 10. jugo incarnatæ necessitudinis

INCAUTELA, Æ

6 Pr. 93. ne multi per incautelam deperirent

incautus, a, um

6 Pr. 93. unus enim incautus periit
3 Av. 133. illos incauti non vident

INCEDO, IS

3 Pr. 24. sic incederet, sicut Salvator incessit
3 Av. 86. quàm &c. professos incessit homines

INCENDIUM, II

5 Pr. 86. aut incendia ventis agitata
6 Pr. 77. ne ipse incendio concremetur
6 Pr. 145. nigra est incendio civitas
8 Pr. 21. & excitamus incendia
3 Av. 80. perenne illud incendium

INCENTIVUM, I

1 Pr. 27. latentia incentiva succendant
Ep. 5. 5. mentem latentia incentiva succēdunt
Ep. 5. 7. humanarum tentationum incentivis
1 Av. 18. sed incentiva vitiorum

INCERTUS, A, UM

6 Pr. 114. cujus pejor fuerit captivitas, incertū est
Ep. 9. 2. per opinionis incertum
Ep. 9. 28. in hoc ambiguæ opinionis incerto
1 Av. 47. sperent in incerto divitiarum
3 Av. 15. incertum apud quosdam videri
4 Av. 12. quidquid laudatur, incertum est
4 Av. 13. exiens de incertis periculorum

INCESSABILITER

2 Pr. 13. incessabiliter a Deo omnia gubernari
6 Pr. 76. mala malis incessabiliter addimus
3 Av. 83. misericordiam incessabiliter orare

INCESSUS, US

7 Pr. 123. vultum, incessum, habitum

INCESTUM, I, & INCESTUS, US

2 Pr. 33. fœdat incestu, & quidem incestu
ibid. præter incesti nefas
ibid. publico fœdarentur incestu
4 Pr. 96. quod est homicidio gravius, incestu
4 Pr. 97. nec homicidio solùm, & incestu
ibid. incestu ipso, & homicidio
ibid. incestu matrum sacrosanctarum
7 Pr. 133. mollium pollueretur incestu

incesto, as

6 Pr. 20. ita illos tantùm incestarent
6 Pr. 136. urbis oculos incestantia

INDICO *à cado*

6 Pr. 23. in omnia ea quispiam incidat
7 Pr. 125. etiamsi parva sordes incidat
Ep. 7. 9. incidere in falsæ opinionis errorem

incido *à cędo*

1 Pr. 65. incisas Dei digito litteras

incipio, is

4 Pr. 43. scilicet cùm primum peccare incipit
5 Pr. 2. ac per hoc justus esse incipe
5 Pr. 36. inciperent esse quasi barbari
5 Pr. 67. incipiunt habere quasi proprios
5 Pr. 68. ipsi inciperemus esse captivi
6 Pr. 162. mutare incipiunt disciplinam
Ep. 1. 12. vester esse incipiat potiùs
Ep. 4. 23. amplecti se mutuò inciperent
Ep. 5. 8. & ita caro valere incipiat
1 Av. 23. ante eorum incipiunt nequitiam
1 Av. 24. habere, incipiant res paternas
1 Av. 68. resipiscere tandem &c. incipiunt
3 Av. 94. parentes esse incipiunt mortuorum
4 Av. 42. judicium de Templo Dei incipiendum

INCLINO, AS

Ep. 4. 27. fractæ affectu &c. & inclinatæ sunt

INCOGNITUS, A, UM

Ep. 4. 18. non incognitum, sed domesticum
ibid. non ad incognitorum &c. dilectionem
3 Av. 93. incognitarum agnationum &c. nomina

INCOLA, Æ

6 Pr. 81. denique cujuslibet civitatis incolæ
2 Av. 83. lætum cum incolis perennitatem

INCOLUMIS, E

6 Pr. 29. incolumi honestate referentis
7 Pr. 110. non animo incolumes
Ep. 9. 15. in adversis non solum incolumes
3 Av. 101. cur sāus &c. atque incolumis abdicasti?
3 Av. 105. vivo te, & incolumi
4 Av. 5. sanos, atque incolumes officiosos &c.
4 Av. 6. homines &c. oporteat incolumes &c.
4 Av. 7. incolumes Christi esse debent
4 Av. 12. cur non in statu rerum incolumium?
4 Av. 16. præponi ab incolumibus oportere
ibid. cur eum præferant incolumes

incolumitas, tis

1 Pr. 31. ita a providentia incolumitatem &c.
1 Pr. 36. vota pro incolumitatibus
3 Pr. 3. a nobis incolūitas ædificii præsumitur
3 Pr. 49. sicut salvâ intuitus incolumitate
5 Pr. 8. incolumitatem enim non habent
5 Pr. 65. perdito ingenuæ incolumitatis statu
Ep. 4. 26. existimationis, atque incolūitatis suæ
Ep. 5. 8. post redditam corpori incolumitatem
1 Av. 60. perfectam incolumitatem tribuere
1 Av. 69. quantò plus incolumitatis &c.

6 Pr. 160. aut esse indignior possit
3 Av. 6. indignissimus famulorum Dei
3 Av. 32. necessitatem indignissimæ paupertatis

indignitas, tis

6 Pr. 138. ad exequendam rerum indignitatem
2 Av. 7. sed indignitates pœnis acerbiores
3 Av. 53. judicii sui indignitate conculcant

indignor, aris

3 Pr. 42. in omni animorum indignātium motu
5 Pr. 48. cùm indignantur aliqui eorum
8 Pr. 12. qui indignatur, me ita dicere
8 Pr. 50. miremur itaque, aut indignemur

indignus, a, um

1 Pr. 18. indignum curia judicarent
3 Pr. 39. toleratu humano indigna credimus
3 Pr. 74. per indignorum actuum vilitatem
4 Pr. 3. quid est dignitas in indigno &c.
4 Pr. 56. quod præstatur indignis
4 Pr. 61. quicquid indecens, quicquid indignū
5 Pr. 19. catholicâ non indignos fide
5 Pr. 41. illud indignius, ac pœnalius
5 Pr. 48. audias dici, o facinus indignum
5 Pr. 53. pœnâ divinæ severitatis indigni
5 Pr. 58. grave hoc esse, aut indignum
6 Pr. 108. indigni cœlestibus donis sumus
6 Pr. 148. indignis interdum tribuantur bona
8 Pr. 8. & indigni miseriarum præsentium
ibid. jubeat mala indigna tolerare
Ep. 4. 35. veniâ quoque non indignum arbitreris
1 Av. 29. consortes pati indignum æstiment
2 Av. 6. indignas vitæ istius passiones
2 Av. 66. quid est dignitas in indigno
3 Av. 28. indigni judicantur hæreditate
3 Av. 47. civitate Romana indignos judicant
3 Av. 50. indignum ergo arbitramini, ut &c.
3 Av. 112. indignum facultatibus opus &c.
4 Av. 65. indignum esse ad futuræ gloriæ &c.

INDIPISCOR, ERIS

Ep. 5. 1. spem præsentis vitæ indepta es
Ep. 7. 5. officiorum palmam indepti sitis
1 Av. 40. a quo fructum rerum indeptus est
1 Av. 69. indeptos esse se, sentiunt

INDISCRETE

2 Av. 9. hominum genus indiscretè obnoxium

INDIVIDUUS, A, UM

Ep. 1. 2. tradere individuis meis cupio
3 Av. 54. dico charos, & individuos

INDOLES, IS

Ep. 1. 15. si quid in ipso est bonæ indolis
Ep. 4. 18. utique vestri sanguinis indoles
Ep. 4. 27. indoles suas in consessu judicum
Ep. 5. 5. nulla divinæ indoli &c. luctatio est
Ep. 8. 2. ut indoles sanctæ &c. illustrarentur

INDUBITABILIS, E

3 Av. 110. habes indubitabilem futuræ &c.

indubitanter

2 Pr. 9. periturum quoque indubitanter agnosce

INDUCIÆ, ARUM

6 Pr. 107. ad hoc inducias tranquillitatis capiamus

INDUCO, IS

4 Pr. 92. nomen Domini Salvatoris inducunt?

INDULGENTIA, Æ

1 Pr. 3. indulgentiam &c. pietatis auferre
1 Pr. 86. multa donat per indulgentiam
3 Pr. 25. per amoris indulgētiā detrahunt (care
3 Pr. 60. indulgētiā poscere, & iracūdiā provo-
6 Pr. 148. tranquillis fovet pro indulgentia
Ep. 9. 10. indulgentia scilicet piissimi &c.
Ep. 9. 11. per indulgentiam plus meretur
1 Av. 81. indulgentiam absolutionis æternæ
1 Av. 106. ad perfectam indulgentiam pervenire
1 Av. 108. absolutam indulgentiam non promittit
2 Av. 35. plus tunc indulgentiæ erat

indulgentissimus, a, um

1 Pr. 64. Dei pietate indulgentissimâ
1 Pr. 72. quia cum indulgentissimus Dominus
3 Pr. 25. parentes indulgentissimi judicandi sunt
4 Pr. 14. aliis severissimi &c. nobis īdulgētissimi
6 Pr. 148. quasi indulgentissimus pater
8 Pr. 35. testante &c. affectu indulgentissimo
Ep. 4. 14. indulgentissimâ pietate lusistis
1 Av. 60. indulgentissimum, modestissimum

indulgeo, es

1 Pr. 71. coercendo cēsurā, & indulgēdo pietatē
1 Pr. 81. qui læsus fuerat, indulsit
Ep. 4. 8. indulgete affectus carissimi
Ep. 4. 25. parcite, indulgete illi
1 Av. 44. indulgens nobis Dominus Deus
2 Av. 36. carnali illecebræ lex indulgebat
3 Av. 13. indulgeri parentibus possit
ibid. naturæ salubriter indulgentibus

INDUMENTUM, I

2 Pr. 27. crepantia auro textili indumenta

INDUO, IS

6 Pr. 156. vultu nostræ festivitatis induimus
3 Av. 70. purpura induebatur, & bysso
4 Av. 38. induat &c. habitum Sancti nominis
4 Av. 46. induuntur purpurâ, & bysso

INDUSTRIA, Æ

2 Pr. 33. per industriam accumulandi sceleris
6 Pr. 38. ac scientes de consilio, & industria

INDUVIÆ, ARUM

1 Pr. 64. induviarum vilium dignitatem
5 Pr. 31. induviarum barbaricarum fœtore

INEBRIATOR, RIS

4 Pr. 68. fœdior inebriator sobrietatē &c. prætē- (dens

inebrio, as

3 Pr. 63. alii ut inebrientur, alii ut fornicentur
4 Pr. 93. Apostolos audiunt, & inebriantur
6 Pr. 126. ludebant, inebriabantur
4 Av. 46. ut nunc illi inebriarentur

INEFFABILIS, E

Ep. 1. 14. potens est ineffabilis Dei pietas
1 Av. 79. ineffabile dictu est
2 Av. 83. ineffabilibus bonis divitem

INERTIA, Æ

8 Pr. 4. inertiæ, & abusionis, & iniquitatis

INEVITABILIS, E

2 Pr. 36. sic censura inevitabilis &c.

INEXCUSABILIS, E

Ep. 3. 1. qui inexcusabilem me esse &c.

INEXORABILIS, E

1 Pr. 73. censura Dei inexorabilis est
1 Pr. 81. ut inexorabilē in quibusdā agnosceretus

INEXPERTUS, A, UM

1 Av. 78. nihil inexpertum relinquere

2 Av. 1. moriens inexpertum relinquat
INEXPIABILIS, E
2 Av. 124. illud inexpiabile malum eſt
INEXPLICABILIS, E
6 Pr. 15. peragrantur ſylvæ inexplicabiles
INEXPUGNABILIS, E
1 Av. 16. & inexpugnabilibus (ut putat)
INFAMIA, Æ
7 Pr. 128. facinoris &c. inurebatur infamia
infamis, e
6 Pr. 82. illas ludicrorum infamium labes
infamo, as
4 Pr. 32. nobilitatis nomen infament
4 Pr. 90. quia Dei nomen infamant
4 Pr. 98. nomen religionis infamant
5 Pr. 12. titulo hæreticæ appellationis infamēt
INFANS, TIS
6 Pr. 151. infantes quoque omnes ferè &c.
Ep. 4. 21. vagitu infantium, & ploratione
infantia, æ
Ep. 4. 14. aliud infantiæ, tertium dignitatis
Ep. 4. 31. ipſa infantiæ ſuæ ſimplicitate
infantulus, i
6 Pr. 152. quaſi infantulos blādimenta convertiſt
INFECTUS, A, UM
4 Pr. 19. non cunctis criminibus infectus eſt?
INFELIX, CIS
5 Pr. 25. niſi alter fuerit infelix
5 Pr. 66. ita infelix neceſſitas cogit
7 Pr. 145. non interficiētes mulierculas infelices
8 Pr. 43. tam infelix ille populus
Ep. 4. 20. infelix &c. & miſeranda conditio
3 Av. 14. infelicia animarum colla conſtringant
3 Av. 16. decurſo infelicis vitæ &c. ſpatio
3 Av. 70. flammæ infelicium mortuorum
3 Av. 71. o infelix, ac miſeranda conditio
3 Av. 72. torquebatur infelix, & opes &c.
3 Av. 130. o infelicem te, ac miſerrimum
infelicior, ſimus
4 Pr. 17. vim patiuntur infeliciſſimi
4 Pr. 36. & nihil pauperibus infelicius
5 Pr. 49. infeliciſſimi pauperes ſic ſunt
6 Pr. 145. reliquiæ infeliciſſimæ plebis
7 Pr. 13. vitam infeliciſſimam vivunt
Ep. 4. 24. ideo infeliciſſimi penè omnium
1 Av. 71. in quibus infelicior conſcientia
2 Av. 17. infeliciſſimum conſolationis genus
3 Av. 15. quorum errores infeliciſſimi
3 Av. 18. iturus es (infeliciſſimè omnium)
3 Av. 20. infeliciſſimè omnium, cogitas &c.
3 Av. 22. infeliciſſimè omnium, quid tibi &c.
3 Av. 93. infeliciſſiā vanitate inveſtigari
3 Av. 95. ut teſtator infeliciſſimus &c.
3 Av. 96. infeliciſſimique homines id efficitis
3 Av. 123. quid tibi, infeliciſſimè homo, proderit
infelicitas, tis
5 Pr. 34. imputatur his infelicitas ſua
5 Pr. 38. ſumma enim infelicitas eſt, quod volūt
6 Pr. 143. infelicitatem vicerint mortuorum
6 Pr. 166. o infelicitates noſtræ &c.
7 Pr. 64. probavit hoc &c. infelicitas noſtra
7 Pr. 67. præter ipſam rerum infelicitatem
3 Av. 16. ad fletum trahimur infelicitate
3 Av. 93. o infidelitas, o infelicitas
INFERIOR, *vide infra*
INFERNUS, I
1 Av. 12. in inferno ſe opes locare
infernus, a, um
1 Pr. 30. infernarumque rerum magnificentiam
1 Av. 8. condentes &c. infernas opes
INFERO, ERS
1 Pr. 64. illatos itinerantium caſtris
5 Pr. 72. non inferat, quæ meremur
6 Pr. 39. quas in omni mundo Deo inferimus
Ep. 4. 24. non vim inferimus
2 Av. 104. perditionem inferre dicitur
INFESTATIO, NIS
3 Pr. 55. nos mutua infeſtatione laceramus
infeſto, as
6 Pr. 23. aut tribulis infeſtare dicuntur
INFIDELIS, OR, SIMUS
1 Pr. 29. non infidelis quidem videtur
3 Pr. 16. infidelis, ut diximus, ſit neceſſe eſt
4 Pr. 2. nec fidem habeat qui infidelis eſt
4 Pr. 38. mirantur mundani quidā, & infideles
4 Pr. 75. infideles ſunt barbari, & nos hoc ſumus
4 Pr. 78. ſrācorū infidelis, Gepidarū inhumana
5 Pr. 1. ſcio infideliſſimos quoſque &c.
ibid. Chriſtianorum infidelium reatus
5 Pr. 70. infideliſſimarum mentium cęcitas!
8 Pr. 43. quàm infidelis ſine convitio
Ep. 9. 15. infidelium languor animarum
1 Av. 1. acerbior animarum infidelium peſtis
1 Av. 32. omnibus ferme malis, & infidelibus
1 Av. 40. atque infideliſſimus judicetur
1 Av. 53. infideliſſimā vanitate tranſmiſerint
2 Av. 93. aut infidelem putas eſſe &c.
2 Av. 119. quis eſt, aut tam infidelis &c.
3 Av. 3. reſponſionum infidelium cauſas
3 Av. 20. dic mihi, o miſer, o infidelis
3 Av. 39. hoc multò eſt pejus, & infidelius
3 Av. 42. ſic teſtator infideliſſimus poſſit
3 Av. 46. quiſquis ille es infideliſſimè pater
3 Av. 54. o infideliſſimi parentes, ipſos ſe &c.
3 Av. 66. etiam vos, o infideliſſimi parentes
3 Av. 88. quàm infidelis eſt, quàm inſipiens
3 Av. 108. quicumque es, o infidelis
3 Av. 135. ſatis infidelis, ac ſatis &c.
4 Av. 5. velare &c. infideliſſimā prædicationē
4 Av. 56. aliquis ex infidelium numero
INFIDELITAS, TIS
3 Pr. 11. impiæ, ac paganicæ infidelitatis ſit
5 Pr. 20. infidelitate &c. ſunt deteriores
5 Pr. 21. & infidelitate pariter, & vitâ
Ep. 9. 16. in conſimili crimine infidelitatis
1 Av. 58. per noviſſimos dies infidelitas
ibid. cupiditatis noxa eſt, & infidelitatis
ibid. per infidelitatem ipſam crimen eſt
2 Av. 37. & infidelitatem fletuum &c.
2 Av. 74. erubeſcamus hanc infidelitatem
2 Av. 93. & impoſſibilitatis, & infidelitatis &c.
2 Av. 98. infidelitatem omnium hominum
2 Av. 101. non eſſe infidelitatis interdum
3 Av. 16. ad iracundiam infidelitate
3 Av. 17. o infidelitas, o perverſitas!
3 Av. 41. invenit iniquiſſima infidelitas

1 Pr. 82. explere &c. ventris cupit ingluviem

INGRATE

Ep. 1. 9. ne gratiâ ipſâ ingratè uterer

ingratus, iſſimus

1 Pr. 69. ut Deo ſemper ingratus ſit
2 Pr. 17. tu eum, o ingratiſſime homo &c.
4 Pr. 12. ingratum nobis eſſe, quòd cædimur
6 Pr. 96. ingratus ſcilicet fuit gemitus
ibid. quæ ingrata videantur
Ep. 1. 8. ne negator gratiæ ingratus fiam
Ep. 4. 15. ſed tamen ingrata apud vos
1 Av. 40. ingratiſſimus omnium hominum

INGRAVESCO, IS

5 Pr. 4. ingraveſcere ſibi morbos fecerit

INGREDIOR, ERIS

1 Pr. 63. victrix ingreditur eremum
3 Pr. 59. ſi quiſpiam ingreſſus inſolenter fuerit
3 Pr. 60. qui ingreditur ad placandum
4 Pr. 43. flammam ingreditur, quam paravit
6 Pr. 112. ecquid? ingreſſis barbaris gentibus
7 Pr. 130. ingreſſi ſcilicet, ut divinis literis &c.
7 Pr. 131. ingreſſos hæc loca Vvandalos
7 Pr. 135. ingreſſi urbem opulentiſſimam

INHÆREO, ES

2 Av. 119. cui inhæreat adhuc &c.

INHALO, AS

8 Pr. 30. ſpurciſſimum nidorem inhalaſſent
1 Av. 1. viroſi oris ſpiritu inhalat

INHIBEO, ES

7 Pr. 128. inhibere ſcelus maximum poteſt
8 Pr. 10. qui ſic inhibuerunt ſcorta

INHIO, AS

4 Pr. 84. ejus rebus ſiti rabidâ inhiaverat
2 Av. 105. aut cumulandis facultatibus inhias

INHONESTUS, A, UM

7 Pr. 137. poteſt quis inhoneſta horrere

INHONORO, AS

4 Pr. 103. per prævaricationē legis Deū inhōorāt

inhonorus, a, um

1 Pr. 13. inhonori ſunt, honorem reſpuunt

INHUMANITAS, TIS

5 Pr. 30. inhumanitatem ferre non poſſunt
7 Pr. 86. prætereo avaritiæ inhumanitatem
7 Pr. 100. ſi accuſanda eſt inhumanitas
2 Av. 87. abdicatrix miſericordiæ inhumanitas
3 Av. 31. quantum ad inhumanitatem &c.
4 Av. 11. præteritam inhumanitatē &c. cōpēſet

inhumanus, or, iſſimus

4 Pr. 47. etſi atrocitate inhumaniſſimâ
4 Pr. 62. inhumanum, aſperum, durum
ibid. durus, & inhumanus eſſe dicatur?
4 Pr. 78. gens &c. Gepidarum inhumana
4 Pr. 92. Gepidarum inhumaniſſimi ritus
5 Pr. 40. quamvis durum, & inhumanum
7 Pr. 100. ſi inhumanitas, inhumani ſunt
2 Av. 120. nulli tam feri, aut tam inhumani
3 Av. 32. cur &c. inhumaniſſimi parentes
3 Av. 50. quid prodeſt, o inhumaniſſimi parentes
3 Av. 54. aut inhumanum fortè videatur
3 Av. 56. nihil inhumanius, nihil tam ferum.
4 Av. 48. uſu inhumaniſſimo poſſident

INIICIO, IS

4 Pr. 47. manus iniiciant etiam in Deum
3 Av. 118. ut tenebris exterioribus non iniiciaris

INIMICITIA, Æ

5 Pr. 88. cur inimicitiâ nil amicius
1 Av. 3. invidiæ, inimicitiæ, crudelitates
2 Av. 124. omnis inimicitia morte diſſolvitur
ibid. ut inimicitias &c. evadatis

inimicus, *ſubſt. & adject.*

2 Pr. 24. gentis impiæ, & nationis inimicæ
2 Pr. 35. unus in faciem inſultaret inimicus
3 Pr. 18. quis pro inimicis ſuis orat?
3 Pr. 44. non ſolùm inimicos, ſed etiam amicos
3 Pr. 51. ubi ſunt, qui aut inimicos diligant &c.
7 Pr. 48. tormenta toleraverūt puritatis inimici
8 Pr. 42. æmula, atque inimica cernebant
Ep. 5. 3. menti ſemper inimica eſt
1 Av. 25. qui amandos fatemur inimicos
2 Av. 120. tam crudeles adverſùm inimicos
2 Av. 122. extranei, & carnales inimici
2 Av. 124. leviores vobis inimici veſtri

INIQUE

3 Pr. 39. quàm iniquè cęleſtē Dñm cōtemnimus

iniquior, iſſimus

4 Pr. 24. aut iniquius poteſt?
5 Pr. 47. quid enī iniquius eſſe, aut īdignius &c.
3 Av. 41. invenit iniquiſſima infidelitas
3 Av. 105. iniquiſſimum putas, vivo te &c.

iniquitas, tis

1 Pr. 42. de iniquitate alterius judicavit
1 Pr. 48. multitudine ſimul, & iniquitate
3 Pr. 19. in nobis cumulētur iniquitatis offenſæ
3 Pr. 64. quid aliud eſt curialiū, quàm iniquitas?
4 Pr. 37. totum iniquitatibus plenum eſt
4 Pr. 44. implerent iniquitatum numerum
4 Pr. 45. completis iniquitatibus ſuis
4 Pr. 56. pro noſtra iniquitate moriendo
4 Pr. 86. de hoſtili iniquitate conquerimur
5 Pr. 33. teſtimonium Romanæ iniquitatis
ibid. iniquitatis crudelitate compulſi ſunt
5 Pr. 34. fecit Romana iniquitas
5 Pr. 35. niſi iniquitatibus noſtris
5 Pr. 42. exiſtimare rem hujus iniquitatis
5 Pr. 50. imò par eſt iniquitas in utroque
5 Pr. 70. tormentis noſtrarum iniquitatum
5 Pr. 73. vim Deo facimus iniquitatibus
5 Pr. 75. quàm de iniquitate diſcedant
5 Pr. 76. cum ſuis iniquitatibus moritur
6 Pr. 66. væ nobis, atque iniquitatibus noſtris
6 Pr. 109. mutamus naturam rerū iniquitatibus
6 Pr. 131. completis iniquitatibus ſuis
7 Pr. 78. iniquitatem ſanguini comparavit
ibid. eſſe in civitate populi iniquitatem
7 Pr. 83. eorum iniquitate ignis peccati &c.
7 Pr. 96. ac longâ iniquitate traxerunt
7 Pr. 109. omnium iniquitatum genere furentem
7 Pr. 110. ſed iniquitate non diſpar
8 Pr. 3. ubi a plurimis noſtræ iniquitates
8 Pr. 4. & abuſionis, & iniquitatis accuſant
8 Pr. 7. nota &c. iniquitatis impingitur
1 Av. 29. ſed plus tamen iniquitatis
3 Av. 8. aut ſuâ iniquitate periturum
3 Av. 38. pari agant iniquitate cum filiis

iniquus, a, um

1 Pr. 58. iniquum Deum arguit

3 Pr.

3 Pr. 4. cur iniquis &c. universa succumbant
4 Pr. 13. tam iniqui in hac re sumus
4 Pr. 14. quàm iniqui, & pravi sumus
4 Pr. 27. nisi fortè iniqui sumus
4 Pr. 54. pro iniquis, pro impiissimis
5 Pr. 49. non justitiæ, ut iniqua nolit
5 Pr. 50. in hac parte iniqui sunt
5 Pr. 53. cùm iniqui nos jugiter simus
6 Pr. 68. gravis &c. atque iniqua conquestio
3 Av. 23. neque iniquum est, ut quilibet &c.
3 Av. 36. iniquum ergo arbitramini
4 Av. 20. neque iniquum putare poterit

INITIATRIX, CIS

4 Av. 59. quasi virtutum omnium initiatrix

initiatus, a, um

8 Pr. 26. quis illi idolo non initiatus

initium, ii

4 Pr. 50. qui initia gregum præparat
4 Pr. 96. initia ipsa nostræ religionis
2 Av. 62. ad hoc habere initium viventis
4 Av. 15. initium sapientiæ in timore Christi

INJURIA, Æ

1 Pr. 39. injuria Dei esse videatur
1 Pr. 57. malorum vexantur injuriâ
1 Pr. 79. ad cœlestem injuriam redundavit
2 Pr. 21. contumeliæ pertulisset injuriam
ibid. graviorem sibi esse injuriam
3 Pr. 35. partem pro Dei injuria præterimus
3 Pr. 39. pati injurias servorum nolumus
ibid. subditum injuriis nostris Deum esse
3 Pr. 54. non hac solùm injuriâ contemnamus
3 Pr. 65. eò major est divinitatis injuria
4 Pr. 20. nequaquam ad injuriam ejus spectant
4 Pr. 38. si &c. totus honoris, fit totus injuriæ
4 Pr. 42. divinitatis injuria est
4 Pr. 47. ad humanas injurias pertinentia
4 Pr. 61. quicquid ad injuriam Dei pertinens
4 Pr. 80. quod cultus Dei &c. injuria est
4 Pr. 86. in quo injuriam Christo faciunt
4 Pr. 90. cuncta in Dei faciamus injuriam
4 Pr. 102. inæstimabilem Deo facit injuriam
5 Pr. 13. injuriam Divinæ generationi facere
5 Pr. 37. ad vim, atque injurias pertinet
6 Pr. 3. nec injuria. Intelligere is &c.
6 Pr. 39. sic nos per injurias, quas in omni &c.
6 Pr. 43. blandientem injuriis verberamus
6 Pr. 51. nisi Dei in se habeat injuriam
ibid. injuriam utique, & maximam
6 Pr. 89. injuriarum auctor jure damnatur
6 Pr. 90. per dignitatem injuriam perferentis
6 Pr. 91. grande hoc faciebat divinitatis injuria
6 Pr. 139. petere aliquid in injuriam Dei
6 Pr. 160. tantum ei injuriarum repensamus
ibid. injuria Dei hoc fortè non est
8 Pr. 5. injuriarum insolentium reus esses
8 Pr. 28. quàm si irrogetur injuria
8 Pr. 34. in servorum nostrorum cædit injuria
8 Pr. 35. injuriis servorum Dominicorum
ibid. Dei admiscetur injuria
Ep. 4. 23. nec Sabinus posset injuriæ &c.
1 Av. 29. & vicinitatem injuriam putent
1 Av. 80. patrocinantis solvat injuriæ
4 Av. 23. cum sit &c. divinitatis injuria

injuriosè

3 Pr. 21. fatuitas quàm injuriosè objicitur

injuriosus, simus

4 Pr. 41. injuriosum nobis Deum existimamus
ibid. cùm ipsi injuriosissimi Deo simus
5 Pr. 13. nos injuriosos patri existimant
6 Pr. 41. beneficium largienti injuriosus sit
6 Pr. 90. injuriosum quempiam Deo esse

INJURATUS, A, UM

Ep. 4. 31. hic apud injuratos parentes

INJUSSUS, A, UM

1 Pr. 78. plecterentur qui injussa fecissent
6 Pr. 92. inofficiosus fuit, qui injussa præsumpsit

INJUSTE', ISSIME'

4 Pr. 36. alios injustissimè erigeret
ibid. alios injustimè necaret
8 Pr. 17. injustè damnatus &c. a judicibus
3 Av. 24. quia non injustè testator &c.

injustitia, æ

3 Pr. 72. genus maximæ injustitiæ est
4 Pr. 55. penè injustitiæ speciem
5 Pr. 31. in Romanis injustitiam sævientem
5 Pr. 54. quorum injustitia &c. nisi vestra?
5 Pr. 74. nullum unquam injustitiæ signum
7 Pr. 141. maximum injustitiæ scelus agitur

injustus, a, um

1 Pr. 46. nequaquam injustum possumus dicere
ibid. neque injustum est, quod divinitas agit
2 Pr. 9. aspiciat etiam injustos Deus
2 Pr. 21. esse injuriam injusta tolerantium
3 Pr. 8. aliud dicas justum, aliud injustum
3 Pr. 40. neque enim justa causatio est
4 Pr. 13. injusti judices sumus
4 Pr. 14. quid esse injustius nobis &c. potest?
4 Pr. 29. etiam injustum esse videatur
4 Pr. 54. aliquid injustum cadere
ibid. injustam rem homo &c. fecerat
4 Pr. 75. injusti sunt barbari, & nos hoc sumus
5 Pr. 19. licèt nos simus injusti
5 Pr. 74. injustus esse videatur
8 Pr. 8. injustum utique Deum dicimus
Ep. 4. 24. obvient, ne puniantur, injusti
2 Av. 16. ego justus, quia alter injustus
3 Av. 38. injusti fortasse videamur

INNECTO, IS

7 Pr. 128. cùm indicia quædam &c. innecterent

INNITOR, ERIS

1 Av. 66. non bonis spebus innititur
2 Av. 100. ac barbaras gentes innititur &c.

INNOCENS, TIS

1 Pr. 41. Adam in Paradiso innocentem
1 Pr. 88. ecce innocentibus parcit
4 Pr. 97. homicidio innocentium parvulorum
Ep. 4. 22. propter sinceritatem innocentium
2 Av. 16. ideo ego sum innocens &c.
3 Av. 18. sola tantùm innocens vita

innocenter

6 Pr. 51. lætemur &c. dummodo innocenter

innocentia, æ

3 Pr. 69. aut innocentiam servans
4 Pr. 19. salus &c. omniũ, innocentia plurimorũ
4 Pr. 65. usurpatrix innocentiæ arrogantia
5 Pr. 26. aut innocentia, atque humilitate

8 Pr. 42. illi in nequitia, isti in innocentia
Ep. 3. 2. innocentiam jactare post culpam
Ep. 4. 20. miseremini &c. innocentiæ ejus
Ep. 4. 34. nobis de innocentia blandiamur
4 Av. 18. cōmuniter īnocētia humana polluitur

INNOCUUS, A, UM

4 Av. 57. innocua ebriosis videtur ebrietas

INNOXIUS, A, UM

1 Pr. 73. opus ipsum hominis videretur innoxiū
1 Pr. 88. Judex innoxios munerat
3 Pr. 20. homicidas, qui se innoxios putant
4 Pr. 19. sed vel innoxios habes
4 Pr. 66. ut nos innoxios judicemus
6 Pr. 8. plebis partem haberet innoxiam
6 Pr. 18. innoxii tamen &c. mente non sunt
Ep. 4. 33. obsecratio mereatur innoxii

INNUMERABILIS, E (puli &c.

4 Pr. 4. respiciat, quomodo innumerabiles po-
4 Pr. 62. peccatis innumerabilibus involuti
3 Av. 63. cùm etiam innumerabilis, tunc &c.

innumerus, a, um

1 Pr. 60. possum innumera proferre
1 Pr. 65. innumeræ multitudinis plebem
1 Pr. 72. tunc innumeræ plebis misericordia
3 Pr. 72. innūerā perditorū hominū multitudinē
3 Pr. 73. & extranei, & innumeri, & mali
5 Pr. 20. quorum innumera multitudo est
6 Pr. 22. quas tales, ac tam innumeras &c.
6 Pr. 34. ecce innumera Christianorum millia
7 Pr. 54. præter innumera populi sui millia
7 Pr. 56. adversùm innumera barbarorū millia
8 Pr. 19. innumeræ mulieres viros cōplures &c

INNOBEDIENS, TIS

1 Av. 84. contumaciæ inobedientis exemplum

inobedientia, æ

1 Pr. 60. Pharaonis inobedientia verberatur
4 Av. 18. omnis inobedientia justam &c.

INOFFICIOSITAS, TIS

Ep. 3. 1. excusare inofficiositatem meam
Ep. 4. 11. inofficiositate, aut contumaciâ

inofficiosus, a, um

5 Pr. 14. inofficiosi sunt, sed illis hoc &c.
6 Pr. 92. aut inofficiosâ saltem mente
ibid. sed ipso officio inofficiosus fuio

INOPIA, Æ

4 Pr. 15. inopia minùs culpabiles facit
5 Pr. 61. inopia penes venditorem
Ep. 1. 7. inopiæ, atque egestatis est
2 Av. 113. præsentem inopiam, tantùm fugitis
3 Av. 33. eligere inopiam debent
3 Av. 34. præclara &c. eligant inopiam
ibid. ex inopiæ electione copiam &c.

inops, pis

4 Pr. 83. persecutor multorum inopum
2 Av. 93. si ergo, aut inopem eum, qui &c.
3 Av. 26. aut propinqui inopes
3 Av. 33. si eos inopes esse, cupitis
3 Av. 131. sed inopi, sed egestuoso

INQUA'M *&c. omittitur*

INQUANTU'M

6 Pr. 10. inquantùm facultas suppetit
7 Pr. 35. inquantùm eos beneficiis suis &c.
Ep. 4. 7. inquantùm res sinit &c.

INQUIETO, AS

3 Pr. 30. & religio non inquietetur

inquietudo, nis

2 Av. 107. nimis magna inquietudo

INQUILINUS, A, UM

5 Pr. 65. jugo inquilinæ abjectionis

INQUINAMENTUM, I

7 Pr. 135. malorum inquinamenta vitantes

inquinatior

7 Pr. 34. nusquam inquinatior vita

inquino, as

6 Pr. 6. ne contactu suo &c. inquinaret
6 Pr. 30. non inquinaris actu, quia &c.
6 Pr. 55. totum &c. labefactatur, & inquinatur
7 Pr. 117. mulierum fornicationibus inquinari
7 Pr. 121. tantùm inquinarentur auctores
7 Pr. 127. inquinat paucorum &c. permixtio

INQUIRO, IS

1 Pr. 51. deserat &c. suam, inquirat alienam
Ep. 4. 32. quod novum inquirendum est
Ep. 9. 6. dignissime huic inquisituro
1 Av. 60. desperatæ salutis inquirimus &c.
1 Av. 105. viam inquirendæ salutis ostendit
1 Av. 106. propitiationem Dei inquirendam
2 Av. 1. inquirendæ salutis esse suffragium

inquisitio, nis

Ep. 9. 4. si inquisitio valet ad fructum
1 Av. 2. longa, ac difficili inquisitione
1 Av. 77. ab inquisitione ultimi remedii

INSALUBRIS, E

1 Av. 18. sed penè in omnibus insalubris

insalubriter

3 Av. 4. non insalubriter coaptatur
3 Av. 13. naturæ salubriter indulgentibus

INSANIA, Æ

1 Pr. 19. & quæ, rogo, insania est
4 Pr. 28. mentis sequatur insaniam?
6 Pr. 50. nisi cum peccato, atque insania
6 Pr. 102. alibi intemperantia, alibi insania
6 Pr. 157. circorum insanias fugimus
6 Pr. 158. ad insanias convolatur
8 Pr. 14. variâ insaniarum labe furiosum
2 Av. 39. quæ insania est, o miserrimi homines
2 Av. 65. quæ insania est, ut non &c.
2 Av. 116. qui error, aut quæ insania est?
2 Av. 118. quæ insania est, ut non &c.
3 Av. 93. o infelicitas, o insania!
3 Av. 96. o cœcitas, o insania!
4 Av. 16. quæ insania est, ut dicat aliquis

insanio, is

6 Pr. 113. Ecclesia Carthaginensis insaniebat
6 Pr. 127. ludunt, mœchantur, insaniunt
6 Pr. 140. quia sani insaniebant

insanus, or (insanius

4 Pr. 48. nullum &c. vel irrationabilius, vel
6 Pr. 39. insanis conatibus superna tentasse
8 Pr. 4. o insanæ temeritatis furorem
1 Av. 55. propter insanam cupiditatem
1 Av. 69. insani homines post furorem &c.
2 Av. 119. tam infidelis, aut tam insanus

INSCIENTIA, Æ

5 Pr. 17. non inscientiâ, sed rebellione

inscius, a, um

1 Pr. 44. inſcium facti Deum arbitrabatur
6 Pr. 63. ſi qui inſcii fortè venerunt
8 Pr. 45. inſcius rerum fieri videret

INSCRIBO, IS

5 Pr. 77. titulo ſanctitatis ſibimet inſcripto
Ep. 4. 1. ſuum tantùm nomen inſcripſit
Ep. 9. 1. Timothei nomen inſcriptum ſit
Ep. 9. 4. an alienum nomen inſcripſerit
Ep. 9. 28. Theophili nomen inſcribens
Ep. 9. 31. Timothei nomen inſcriptum eſt
2 Av. 54. ſibi nomen religionis inſcripſit
3 Av. 13. propinquitatis nomen inſcribant
3 Av. 101. ſollicitè, ac diligenter inſcribis
4 Av. 38. titulum ſacræ religionis inſcribat

INSECTATIO, NIS

2 Av. 7. maledicta, impiam inſectationem

inſector, aris

8 Pr. 36. inſectabantur itaque Afri
8 Pr. 38. quia inſectabantur, quia &c.

INSEQUOR, ERIS

5 Pr. 85. quis diligentem inſequitur?

INSERO, IS

4 Pr. 51. hunc affectum proprii operis inſeruit
5 Pr. 10. pravitas malæ traditionis inſeruit
Ep. 9. 23. libellis ſuis alienum nomen inſeruit
Ep. 9. 27. & inſerere vellet alienum
1 Av. 25. illam ei conamur inſerere
1 Av. 29. nec inſerta nubibus &c. faſtigia
3 Av. 75. inſeri ejus digitos ori ſuo

INSERVIO, IS

7 Pr. 110. crapulæ catervatim inſervientes

INSIDIÆ, ARUM

2 Pr. 32. inſidias diu pater a filio patitur
6 Pr. 24. illecebrarum inſidias prætenderunt
7 Pr. 113. inſidiarum frequentium denſitate
ibid. in aliquos inſidiarum laqueos

inſidior, aris

3 Av. 133. quia occultè inſidiantur, occidunt
3 Av. 134. fuge aſſentationes inſidiantes

INSIGNIS, E

7 Pr. 10. ſanctis, atque inſignibus viris

INSINCERUS, A, UM

Ep. 7. 8. & inſincerum cicerem judicabo

INSINUATIO, NIS

Ep. 1. 3. inſinuationem meam minùs gratam

inſinuator, ris

4 Av. 1. ut inſinuatorem ſalutis &c.

inſinuo, as (ligentiam

1 Pr. 49. ad inſinuandam &c. ſcripturarũ intel-
4 Pr. 105. fides te calida Deo inſinuaret
1 Av. 86. nec pecunia fidem inſinuat
4 Av. 47. paupertas te Deo inſinuare

INSIPIENS, TIS

6 Pr. 152. inſipientibus parvulis ſtultiores
3 Av. 87. inter ſtultum ſit, & inſipientem
ibid. inſipientem, & ſtultum eſſe perituros
3 Av. 88. quàm infidelis eſt, quàm inſipiens
3 Av. 89. ad eos adjumenta inſipientia &c.

inſipientia, æ

8 Pr. 4. o humanæ inſipientiæ cæcitatem!
1 Av. 38. niſi quis tantæ ſit inſipientiæ
2 Av. 94. quæ inſipientia, aut qui error eſt
3 Av. 16. pro hominum inſipientia lugeamus

INSITUS, A, UM

1 Pr. 69. inſitoque hoc, & quaſi nativo malo
2 Pr. 16. inſitam intra virtutes ſacras

INSOLENS, ISSIMUS

3 Pr. 37. & inſolentiſſimâ abuſione &c. aſſumere
6 Pr. 107. morum inſolentium pravitate
8 Pr. 5. injuriarum inſolentium reus eſſes
Ep. 4. 30. nihil nos durum, nihil inſolens

inſolenter

3 Pr. 59. ſi quiſpiam ingreſſus inſolenter fuerit

inſoleſco, is

1 Av. 45. ne humana mens inſoleſceret

INSPECTOR, RIS

1 Pr. 54. & inſpector, & invitator
ibid. inſpector quippe eſt, dum &c.

INSPIRATIO, NIS

4 Pr. 7. ſummi conſilii conſpiratione peccemus

INSTAR

1 Pr. 58. ad inſtar futuri judicii judicavit
7 Pr. 55. inſtar locuſtarum cuncta compleverant

INSTAURATIO, NIS (ſet &c.

6 Pr. 121. ut inſtauratio peccatorũ non inſtauraſ-

inſtauro, as

6 Pr. 121. ut inſtauratio &c. non inſtauraſſet &c.

INSTITUTIO, IS

5 Pr. 30. liberaliter inſtituti ad hoſtes fugiant
7 Pr. 62. malis licet doctoribus inſtituti
7 Pr. 121. doctrinis ſuis Apoſtoli inſtituerant
4 Av. 21. quos hæredes inſtituit, vel honoret

inſtitutio, nis (vit

1 Pr. 41. præceptis imbuit, inſtitutione forma-
3 Pr. 16. librorum ſeveriſſimam inſtitutionem
7 Pr. 36. mala inſtitutio depravat bonos
Ep. 8. 1. ad inſtitutionem potiſſimùm
Ep. 8. 2. morali inſtitutione formaveras
Ep. 8. 4. ipſi ſuâ inſtitutione generaverint
3 Av. 85. per diſciplinæ inſtitutionem

INSTRUMENTUM, I

2 Pr. 39. terribilium judiciorũ ſunt inſtrumenta
ibid. per inſtrumenta terrenæ ultionis
7 Pr. 106. officiorum publicorum inſtrumenta

INSTRUO, IS

3 Pr. 2. opus &c. divinorũ volũinũ inſtruxerit
Ep. 1. 12. docete, inſtruite, formate
Ep. 9. 6. quod poteſt inſtruere lecturos

inſtructio, nis

Ep. 8. 1. lectione expeditos, ĩſtructione perfectos
Ep. 8. 2. ſpiritali inſtructione decoraſti

INSUFFLO, AS

8 Pr. 37. cùm inſufflabant in faciem ejus

INSULTO, AS

2 Pr. 35. unus in faciem inſultaret inimicus

INSUM, ES

8 Pr. 46. divinas virtutes ineſſe cernerent

INSUPER

4 Pr. 72. & condemnas inſuper, quæ legis?
5 Pr. 85. addis inſuper, & adjungis
6 Pr. 81. blandimur nobis inſuper
6 Pr. 145. inſuper etiam illecebris &c.
6 Pr. 166. inſuper etiam ridiculos &c.
7 Pr. 45. quid accidit inſuper ad mala noſtra?
2 Av. 72. nudis inſuper ſervos ſuos &c.

INTACTUS, A, UM

4 Pr. 23. aut Intactus, aut tutus eſt

INTANTUM

3 Pr. 28. intantum &c. vitioſè ab ōnibus vivitur
3 Pr. 32. intantum hoc jubet, ut ea ipſa &c.
4 Pr. 49. intātùm eum curā &c. habere, dico &c.
4 Pr. 82. intantum apud plurimos nomen &c.
5 Pr. 12. intantum ſe catholicos eſſe judicant
5 Pr. 30. Orphani proculcantur intantum
7 Pr. 35. intantum illi ab eo recederent
8 Pr. 46. intantum etiam admirati ſunt
Ep. 1. 8. intantum, ut etiamſi eſt aliqua &c.
Ep. 4. 29. intantum humanitate moti
Ep. 9. 26. atque intantùm peccare metuens
3 Av. 121. intantum eum ſpernis, intātū deſpicis

INTEGER, A, UM

5 Pr. 9. inviolatas, integras habemus
6 Pr. 28. integro verecundiæ ſtatu
6 Pr. 29. honeſtate integrâ ea loqui
6 Pr. 83. tunc integra &c. membra florebant
7 Pr. 15. habuerunt integrum jus dominii
7 Pr. 16. nec poteſtatem &c. integram habuiſſe
7 Pr. 121. fiebat etiam ſcelus integræ civitatis
2 Av. 26. viventes opes integras habeant

integritas, tis

4 Pr. 25. interdum paucorum integritas aluit
2 Av. 25. virgo integritatem profeſſa
2 Av. 55. nec integritatem virgini profuturam
2 Av. 61. nihil profuit illi integritati

INTELLECTUS, US

2 Pr. 29. intellectum ſummi ſupplicii

intelligentia, æ

1 Pr. 30. expers humanæ intelligentiæ eſt (tiā
1 Pr. 49. ad inſinuādā &c. ſcripturarū intelligē-
2 Pr. 39. ad humanam intelligentiam &c. rerū
3 Pr. 39. tam profundæ intelligentiæ ſimus
6 Pr. 139. malorum intelligentiam non habere
6 Pr. 141. atque intelligentiam perdidiſſe
Ep. 7. 2. ſecundùm intelligentiam meam

intelligo, is

1 Pr. 3. hoc utique intelligentes, quod &c.
1 Pr. 14. quam intelligimus, matrem &c.
1 Pr. 51. intelligendum eſt in minoribus
1 Pr. 79. ut omnes laici intelligerent
2 Pr. 9. quippe cùm intelligit generalem &c.
ibid. videri te a Domino, evidenter intellige
2 Pr. 10. idipſum non negligere intelligitur
2 Pr. 21. quid aliud vult intelligi
2 Pr. 25. & aſpici te a Chriſto ſemper intellige
2 Pr. 36. niſi ut intelligerēus, eandē futurā &c.
3 Pr. 6. non intelligo ſecreta Dei
3 Pr. 7. quâ cauſā &c. faciat, non intelligo
3 Pr. 20. intelligere ergo poſſumus, multos &c.
3 Pr. 40. ſuperfluè queri, intelligendi ſunt
3 Pr. 43. hinc ergo intelligere poſſumus &c.
3 Pr. 48. hinc intelligere plenè poſſumus
4 Pr. 53. intelligere nos, voluit &c.
ibid. ita amorem &c. voluit intelligi
4 Pr. 55. intelligi ab homine &c. non poteſt
4 Pr. 59. intelligerēus, quid nos pro Domino &c.
4 Pr. 63. & intelligemus, ſi protectionem &c.
4 Pr. 90. ex hoc uno intelligi poteſt
4 Pr. 95. Chriſti intelligere doctrinam
4 Pr. 98. intelligere poſſumus autem
4 Pr. 101. ex quo intelligi poteſt
4 Pr. 105. frigidus eſſe intelligitur, ac paganus
4 Pr. 107. Chriſtianitatem intelligendā &c. docet
4 Pr. 108. per hoc intelligimus, ut ſupra dixi
5 Pr. 17. diſcretionem recti intelligentes
5 Pr. 21. unde intelligere poſſumus &c.
5 Pr. 71. intelligere cauſas pœnarum
6 Pr. 3. intelligere is &c. debet
6 Pr. 28. vel hinc intelligi poteſt
6 Pr. 80. intelligere poſſumus, quod etiam &c.
6 Pr. 91. ut intelligerēus ſcilicet, nil ad Deū &c.
6 Pr. 96. ex quo intelligi convenit
6 Pr. 115. qui jugulari ſe &c. non intelligebat
6 Pr. 152. unde intelligere debemus
7 Pr. 38. ex quo intelligi poteſt &c.
7 Pr. 53. ſic evidenter Deus intelligi voluit
7 Pr. 78. ut intelligamus ſcilicet, ſic eſſe &c.
7 Pr. 93. & poſt experimēta belli &c. ītelligerēt
7 Pr. 94. ex quo intelligi poteſt
7 Pr. 97. & ideo intelligere debemus
7 Pr. 107. ut intelligamus ſcilicet &c.
8 Pr. 36. ut apertiſſimè intelligeremus
Ep. 4. 27. ſe promoviſſe, intellexiſſet
Ep. 9. 30. hoc intelligere debes, pro honore &c.
1 Av. 12. intelligi juxta carnalem auditum
1 Av. 56. datas &c. divitias, non intelligis
1 Av. 106. ex quo intelligi poteſt, quàm &c.
1 Av. 108. intelligere peccator &c. poteſt
2 Av. 46. intelligant omnes Religioſi
2 Av. 62. ex quo intelligimus, id quod &c.
2 Av. 69. ex quo intelligi poteſt &c.
2 Av. 87. quæ pœna &c. facilè intelligitur
2 Av. 88. unde intelligere nos convenit
3 Av. 4. pauperes, & egeni intelligantur
3 Av. 29. ex quo intelligi poteſt, quod &c.
3 Av. 64. intelligere ergo poſſunt
3 Av. 108. ex quo apertè intelligi voluit

INTEMPERANS, TIS

6 Pr. 109. intemperantes pax longa fecit

intemperantia, æ

4 Pr. 22. ventris intemperantiam punis
6 Pr. 102. alibi laſcivia, alibi intemperantia
2 Av. 37. & intemperantiam gaudiorum

INTENDO, IS

1 Pr. 3. totum mundi corpus intendit
4 Pr. 62. dicentes, Deum non intendentem

INTER

1 Pr. 14. inter quantumlibet aſpera
1 Pr. 54. inter gentes barbaras protexit
2 Pr. 36. inter diſcriminum &c. motus
2 Pr. 40. inter præſens, & futurum judicium
3 Pr. 4. inter nos &c. ſors bonorum durior
4 Pr. 7. inter mala, quæ agimus
4 Pr. 16. propè ut inter iſtos omnes &c.
4 Pr. 66. inter multos &c. criminum reos
4 Pr. 82. inter cæteras ſeculi vanitates
4 Pr. 105. inter utrumque vel neutrum eſt
5 Pr. 49. inter concertantes procellas
5 Pr. 51. ſoli inter ſe divites patiuntur
5 Pr. 54. hæc inter Gothos barbari tolerent
ibid. qui inter eos vivunt, iſta patiantur
6 Pr. 83. inter tantam rerum exuberantiam
6 Pr. 115. inter ſuorum ſupplicia ridebat

INTERMINABILIS, E

4 Av. 29. non denique fundos interminabiles
2 Av. 113. longa, & interminabilia vitate
3 Av. 81. interminabile illud malum

INTERPOLO, AS

5 Pr. 8. malè sunt interpolata
5 Pr. 10. scripturam sacram interpolatam
2 Av. 124. beatitudo spirituum non interpolatur

INTERPONO, IS

4 Pr. 85. etiam interposito Christi nomine

INTERPRETATOR, RIS

Ep. 7. 1. meliùs semper bonis interpretatoribus

interpretor, aris

2 Pr. 12. Israel videns Deum interpretatur
2 Pr. 18. scilicet affectum Dei interpretamur

INTERROGO, AS

1 Pr. 58. interrogo hic, utrumnam &c.
3 Pr. 7. quid me interrogas, quare &c.
3 Pr. 17. quis obsequatur interrogo
3 Pr. 32. interrogo, qui sint, qui &c. cedant
3 Pr. 57. interrogo &c. omnium conscientiam
4 Pr. 86. hic nunc interrogo omnes
6 Pr. 42. interrogo enim omnes potentes
7 Pr. 8. ipsos interrogemus, a quibus acta sunt
Ep. 4. 4. interrogari vos, quæsumus, liceat

INTERSERO, IS

3 Av. 104. cur tam sollicitè &c. interseris

INTERSUM, ES

1 Pr. 45. qui sacrificio interest, & regit
3 Pr. 67. non enim interest, de qua hoc &c.
4 Pr. 77. hoc ergo interest, quod etsi eadem &c.
6 Pr. 136. qui excidiis &c. urbis non intersuerant
7 Pr. 144. interest enim non solùm effectus &c.
Ep. 1. 8. quorum intererat, ut gratus essem
3 Av. 60. nec interesse ad augendam &c.
3 Av. 87. nec sanè interest, quæ &c.
3 Av. 91. nec interest penè apud homines
3 Av. 92. nec interest, ut dixi, apud eos

sæpè hoc numero

3 Av. 121. apud quem propè non interest &c.
4 Av. 23. cum scilicet nihil intersit

INTERTEXO, IS

7 Pr. 26. aut intertexta vineis, aut floruléta &c.

INTERVENIO, IS

6 Pr. 30. etsi intervenias latrocinio

interventus, us

Ep. 4. 23. & interventus carorum pignorum

INTESTINUS, A, UM

7 Pr. 102. intestinis quibusdam &c. ardoribus

INTOLERABILIS, E (piaculi

3 Pr. 71. intolerabilis superbiæ, atque immanis
4 Pr. 14. intolerabilis prorsus, & cõtumaciæ &c.
4 Pr. 69. plurimis intolerabile videri
ibid. si intolerabile id nobis esse videatur
6 Pr. 104. nunc tamen magis intolerabile
7 Pr. 139. gravius, ac magis intolerabile
8 Pr. 12. scio, quàm intolerabilia &c.
3 Av. 90. illud acerbum, atque intolerabile

intolerandus, a, um

3 Av. 18. tremendum, intolerandumque judiciũ
3 Av. 75. intolerandas faucium flammas
3 Av. 78. intolerandis ignibus diffluebat

INTRA', INTERIOR

1 Pr. 3. intra id &c. manere testantur
2 Pr. 16. insitam intra virtutes sacras
3 Pr. 59. intrà januas non modò illustrium &c.
3 Pr. 63. dum intrà Templum sunt
4 Pr. 29. intrà certum conjugii numerum
4 Pr. 105. susceptus es quasi intra os Dei
5 Pr. 67. intrà fundos divitum recipiuntur
6 Pr. 116. extra muros, & intrà muros
7 Pr. 93. degere intra non potuerunt
ibid. estò intrà Gallias formidabant
7 Pr. 112. quæ intra urbem platea
8 Pr. 25. habent quippe intra muros
8 Pr. 43. intra Africæ Civitates
ibid. maxime intra Carthaginis muros
8 Pr. 47. intra Carthaginem verò &c.
Ep. 5. 2. manum suam ex interioribus tuis
1 Av. 93. intrà conscientiam nil relinquit
1 Av. 102. intrà conscientiam tuam sunt
2 Av. 37. & intrà unam perfectionem
2 Av. 52. intra se Deum esse fecerunt
2 Av. 68. intra certum habendi limitem
2 Av. 96. laborarem fortasse intra me
2 Av. 106. tantas intra conscientiam opes
3 Av. 73. intra recessus peresi corporis
4 Av. 70. hoc intra se habet Lex Dei

INTREPIDUS, A, UM

5 Pr. 86. penè juxta te nullus intrepidus
3 Av. 132. & ideo intrepidus esto

INTRO, AS

1 Pr. 87. ut terram repromissionis intraret
ibid. præter duos Sanctos nullus intravit
3 Pr. 59. non omnes passim intrare præsumunt
3 Pr. 61. qui intrant Ecclesiasticam domum
6 Pr. 124. cùm urbem hostis intraret
7 Pr. 66. se intraturum esse præsumpsit
ibid. eandem urbem &c. captivus intravit
8 Pr. 27. Divinæ domus limen intravit
8 Pr. 46. paganas urbes licuit intrare

INTRODUCO, IS

3 Av. 94. introducunt multi in testamentum
ibid. quos nunquã introduxere in affectũ

INTROEO, IS

1 Pr. 57. proficiscuntur, introeunt
3 Pr. 48. quasi per naturales cuniculos introire
3 Pr. 59. dignitas introire permiserit
4 Pr. 44. quando verò ignem æternum introibit?
2 Av. 42. per baptisma introimus in regnum
2 Av. 82. non solùm introiri, atque tolerari
4 Av. 59. priusquã limẽ &c. professionis introeãt

INTUEOR, ERIS

2 Pr. 4. ecce intuentem, ecce in omni loco

INTUITUS, US

2 Pr. 8. generalis divinitatis intuitus
3 Pr. 49. impudicorum hominum intuitus
ibid. sicut salvâ intuitus incolumitate
4 Av. 41. religiosæ professionis intuitu

INTUS

3 Pr. 48. voluit, ne intus orirentur
6 Pr. 113. alii intus fornicabantur
ibid. pars intus captiva vitiorum
6 Pr. 114. sed isti intus mente captivi
7 Pr. 148. & intus esset, quod amaretur
2 Av. 124. & intus, & foris

3 Av.

3 Av. 16. ad iracundiam infidelitate
4 Av. 37. nec iracundiam contremiſces

iraſcor , eris

1 Pr. 48. in hoc, quod dolet, terror irati
1 Pr. 49. vim demonſtravit irati
3 Pr. 42. non poſſumus imbecili, optamus irati
4 Pr. 31. nullus iraſci omnino debet
ibid. ne hoc ipſo, quod iraſcitur &c.
4 Pr. 32. mala horrent, iraſci talibus debent
4 Pr. 40. per nos cogatur iraſci
4 Pr. 72. iraſceris forſitan, qui hæc legis
5 Pr. 48. invicem ſibi divites iraſcuntur
6 Pr. 105. placari debet, cùm iraſcitur
7 Pr. 119. quicumque &c. mihi iraſci putat
ibid. magis Apoſtolo iraſcatur
7 Pr. 129. ab his, qui iraſcuntur, requiro
Ep. 4. 3. an vos omnibus iraſcamini
Ep. 4. 6. iraſcendi filiis cauſas habent
Ep. 4. 7. ſi id non eſt quid mihi iraſceris?
Ep. 4. 8. peto veniam, quia iraſcimini
Ep. 4. 19. ne tantùm nobis iraſcamini
Ep. 4. 24. ſi iraſcimini, deprecamur
2 Av. 36. iraſcentibus lex miniſtra erat
3 Av. 15. iraſcendum ne his, an dolendum
4 Av. 66. ſi &c. jubet Dominus, avarus iraſcitur

IRRATIONABILIS , OR (ſanius

4 Pr. 48. nullum &c. vel irrationabilius, vel in-
4 Pr. 71. irrationabile, atq. abſurdũ arbitrantur
3 Av. 105. nec irrationabilem curam abnuo

IRRELIGIOSE

3 Av. 26. irreligiosè non relinquatur

irreligioſitas , tis

6 Pr. 138. irreligioſitas, an ſtultitia
2 Av. 76. tutior ergo eſt irreligioſitas

irreligioſus, or

6 Pr. 139. quid enim aut irreligioſius &c.
Ep. 9. 15. ſed quod multò irreligioſius
2 Av. 76. irreligioſus per id, quod &c.
ibid. irreligioſus, quod non dignatur &c.
3 Av. 42. ò irreligioſæ mentis ingenium

IRREMEDIABILIS , E

4 Pr. 44. irremediabilem malorũ omniũ ſum̃am
7 Pr. 6. irremediabiles morbos ferunt

IRRIDEO , ES

6 Pr. 19. frivola, atque irridenda duxerunt
7 Pr. 21. meruit mortem, & irridet?
7 Pr. 74. aut quis non irriſus fuerit
ibid. irriſus utique, ſicut a noſtris &c.
8 Pr. 2. frivola, atque irridenda deferre
ibid. nec illi quidem irrideri debeant
8 Pr. 37. cùm irridebant, cùm maledicebant
8 Pr. 38. quia irridebant ſcilicet

irriſio , nis

7 Pr. 69. irriſionem ſexus promiſcui &c.
8 Pr. 1. laudum irriſionibus decipi
2 Av. 7. irriſiones populi, ſputa, verbera

IRRIGO , AS

1 Pr. 67. vinearum fructibus irrigemus
7 Pr. 26. aut irrigata fontibus, aut &c.

IRRITO , AS

6 Pr. 43. irritamus in nos miſericordem Deum
6 Pr. 145. iram divinitatis irritas

IRROGO , AS

4 Pr. 12. etſi non irrogat, quæ mereamur
8 Pr. 28. quàm ſi irrogetur injuria

IRRUMPO , IS

3 Pr. 60. ſine &c. reverentia ſacri honoris irrũ-

IRRUO , IS (punt

7 Pr. 17. ad uxores proximi ſui irruebat
7 Pr. 18. ad greges proprios irruebant
ibid. in quamcumque fæminã &c. irruebant

IS , EA , ID *omitt.*

ISRAEL

1 Pr. 62. Iſrael dimittitur, Paſcha celebratur
ibid. ſiccatur pelagus, Iſrael graditur
2 Pr. 12. Iſrael videns Deum interpretatur
4 Pr. 4. Populus Dei, & Iſrael appellatæ ſunt

Iſraelita , æ

2 Av. 31. quem legimus, veri Iſraelitæ

Iſraeliticus , a , um

6 Pr. 2. numerari plebem Iſraeliticam
6 Pr. 93. homo Iſraeliticæ plebis
7 Pr. 94. vaſtator terræ, Iſraeliticæ

ISTE , A UD *omitt.*

ISTIUSMODI

1 Pr. 12. vel aliis iſtiuſmodi rebus
1 Pr. 46. ſatis eſt, omnia iſtiuſmodi &c.
1 Pr. 80. quamvis coercitio iſtiuſmodi &c.
3 Pr. 64. de perſonis iſtiuſmodi fieri poſſit
2 Av. 18. ſed eſto iſtiuſmodi comparatio
4 Av. 37. jam viris iſtiuſmodi, quàm fæminis

ita, itane, itaquæ *omittuntur*

ITALIA , Æ

6 Pr. 110. vaſtata eſt Italia tot jam cladibus
8 Pr. 15. ideſt alius Italiæ Socrates

Itali, orum

6 Pr. 110. ergo Italorum vitia deſtiterunt?

ITER , NERIS

1 Pr. 63. agit iter ſine itinere
1 Pr. 82. fatigari labore itineris affligitur
6 Pr. 94. cùm per eremum iter ageret
2 Av. 71. acturo iter longum Apoſtolo

ITERUM

7 Pr. 129. iterum quia dolor exigit

ITINEROR , ARIS

1 Pr. 64. illatos itinerantium caſtris

JUBAR , RIS

2 Av. 7. ſuſtinentes ſacri fulgoris jubar

JUBÆ , ARUM

8 Pr. 43. reciſis comarum fluentium jubis

JUBEO , ES

1 Pr. 35. jubens, ut offerantur jugiter
ibid. Domino ſupplicari, jubet
ibid. quod utique non juberet
1 Pr. 51. jubens, ut deſerat terram ſuam
1 Pr. 53. Deus juſſit, pater obtulit
1 Pr. 73. is, qui &c. occidi jubetur
3 Pr. 16. teſtamenta duorũ temporum jubent
3 Pr. 17. contentos ſingulis tunicis jubet eſſe
3 Pr. 18. iſtaque, quæ Deus juſſit &c.
3 Pr. 22. omnia, quæ jubentur a Domino
3 Pr. 31. jubet Chriſtus, ne litigemus
3 Pr. 32. quis jubenti obtemperat?

ſæpè , hoc numero

3 Pr. 35. ſicut pro nobis juſſerit cogitare
ibid. aliorum nos commodis juſſit conſulere

1 Pr. 42. de evidentiori Dei iudicio dicam
ibid. quædam censura iudicii est
1 Pr. 46. in quo divinum esse iudicium
1 Pr. 58. an sine iudicio concremarit
sæpius hoc numero
1 Pr. 59. Deus voluit declarare iudicium
1 Pr. 61. constat, Dei fuisse iudicium
1 Pr. 62. & quidem non iudicium tantùm
sæpe hoc numero
1 Pr. 71. potuit &c. Deus ferre iudicium
1 Pr. 72. iudicio, & severitati censura &c.
1 Pr. 74. præsens Dei, manifestumque iudicium
1 Pr. 75. cœlestis iudicii autoritate punitus
1 Pr. 76. hac igitur ratione, atque iudicio
ibid. in quibus utique non iudicium &c.
ibid. præsens &c. impendensque iudicium
1 Pr. 79. sed more judicii punitur
ibid. primum ad judicium vocatur
1 Pr. 81. formam Divini esse judicii
1 Pr. 88. ecce ubique judicium est
2 Pr. 2. gubernationem, atque judicium
2 Pr. 22. nomine, atque appellatione judicii
2 Pr. 23. atque judiciis dicere velim
2 Pr. 26. pro uno tantùm errore judicium
ibid. venturum judicium Dei senties
2 Pr. 35. Dei judicio a se alter effectus
2 Pr. 36. judicio Dei legimus castigatos
ibid. præsens judicium Dei postulant
2 Pr. 37. ad futurum Dei judicium trahi possit
ibid. præsens utique judicium Dei postulat
ibid. quàm judicium deprecatur
2 Pr. 38. censuram præsentis judicii postulari
2 Pr. 39. terribilium judiciorum fiit instrumēta
2 Pr. 40. inter præsens, & futurum judiciū Dei
ibid. de futuro, æternoque judicio
ibid. tempus judicii utriusque distinxit
2 Pr. 41. ut enim præsens judicium ostenderet
3 Pr. 4. & gubernaculo, & judicio Dei agitur
3 Pr. 9. præsenti judicio universa dispenset
3 Pr. 21. nos videri judicio reos faciet
3 Pr. 59. cujuslibet minimi, ac &c. judicii
4 Pr. 14. audemus de aliis usurpare judicium
4 Pr. 45. quæ in futuro judicio datur
4 Pr. 76. omnia ex judicio Deum facere
ibid. ex judicio justi Dei pœnas &c. sustinere
5 Pr. 15. in die judicii puniendi sint
5 Pr. 16. justo judicio illos &c. sustinet
5 Pr. 85. judicium Dei præsens
6 Pr. 93. & hoc jussu, ac judicio Dei
6 Pr. 146. sed justitia, sed judicio
7 Pr. 25. disputari de judicio Dei possit
ibid. Justo Dei judicio tradidisse
7 Pr. 67. præsens judicium Dei patuit
7 Pr. 68. evidentius Dei judicium esse potuit
7 Pr. 75. ubi Dei juge judicium est
7 Pr. 76. judicamur &c. præsente judicio a Deo
7 Pr. 95. cuncta &c. judicio Dei percuti
8 Pr. 4. aut non ex judicio gubernare
8 Pr. 10. unde videmus, quia judicii est
8 Pr. 49. & justum judicium suum
Ep. 4. 28. in judicio jus habere potuistis
Ep. 7. 1. malo vestri esse judicii
Ep. 8. 3. judicio etiam Magistri Ecclesiæ
Ep. 9. 23. sed judicii simplicis veritate
Ep. 9. 24. tam imbecilla sunt judicia
2 Av. 7. testimonium falsum, judicium cruētū
2 Av. 18. quis &c. de Dei judicio satis certus est?
2 Av. 52. ut meo quidem judicio etiam &c.
2 Av. 82. tremendi judicii graves exitus
3 Av. 8. nequaquam &c. proderit in judicio
3 Av. 18. tremendum, intolerandumque judiciū
3 Av. 52. qui vincunt judicio, idem vincerēt &c.
3 Av. 53. in hoc judicium Dei æstimant
ibid. judicii sui indignitate conculcat
3 Av. 57. infra judicium Diaboli se amant
3 Av. 99. metu judicii futuri agit
ibid. eventum judicii comparare &c.
3 Av. 100. qui credere judicium Dei dicis
3 Av. 119. judicii inæstimabile malum
3 Av. 121. credere te judicium Dei dicis
3 Av. 127. supplicante, ille in judicio &c.
3 Av. 130. credere te judicium Dei &c.
4 Av. 2. sensus, & judicia Sanctorum
4 Av. 10. quasi jam in judicio constitutus
4 Av. 18. si omnis judicio Dei error &c.
4 Av. 19. quæ ei sors in Dei judicio
ibid. moriens judicio suo spreverit
ibid. in quo judicio judicat, judicabitur
4 Av. 20. quo judicio judicat de Deo
4 Av. 42. judicium de Templo Dei incipiendum
4 Av. 45. cùm ad judicium Dei veneris
4 Av. 58. etiam judicia rimantes
ibid. in futuro judicio digni præmio
judico, as
1 Pr. 6. simul, & eloquentiæ judicarint
1 Pr. 18. indignum curiā judicarent
1 Pr. 29. ita judicandum humanum genus
ibid. in futurum judicaturum, affirmemus
ibid. etiam in hoc sæculo judicasse
1 Pr. 30. semper gubernat &c. semper judicat
1 Pr. 40. hoc ipso, quod regit, judicat
ibid. simul etiam judicasse, doceamus
1 Pr. 42. de regno expulit, judicavit
ibid. de iniquitate alterius judicavit
1 Pr. 45. vel regi, vel judicari
ibid. interfectum requirit, & judicat
1 Pr. 47. quædam sententia judicavit
1 Pr. 48. in hoc, quod punit severitas judicantis
1 Pr. 50. vel curasse &c. vel judicasse
sæpe hoc numero
1 Pr. 55. quia dum ulciscitur, judicavit
1 Pr. 58. malos perdidit, judicavit utique
ibid. ad instar futuri judicii judicavit
1 Pr. 61. & curare &c. & judicare cognoscas
ibid. Ægyptios percussit, toties judicavit
2 Pr. 3. vel rectūrus est, vel judicaturus
ibid. vel judicare possit
2 Pr. 22. Deum etiam præsenti sæculo judicare
2 Pr. 23. de adversariis ejus &c. judicaret
2 Pr. 24. non judicari quæcumque agimus
2 Pr. 35. verùm etiam judicasse, docuerunt
2 Pr. 36. ut judicandos nos &c. nosceremus
2 Pr. 37. si cum justitia judicetur
2 Pr. 39. judicans Deus egeat apparatu
ibid. judicari, ac vindicari se de adversariis
3 Pr. 9. hoc ipso est evidens, quod judicat
ibid.

ibid. quia se judicare, confirmat
3 Pr. 18. nos superflua judicemus
3 Pr. 25. parentes indulgentissimi judicandi sunt
4 Pr. 7. summam prudentiam judicamus
4 Pr. 22. in quo aliũ judicas, temetipsũ cõdẽnas
ibid. eadem enim agis, quæ judicas
4 Pr. 62. ipsum accusat Judicem judicandus
4 Pr. 65. & aspici nos a Deo, & judicari
4 Pr. 66. ut nos innoxios iudicemus
4 Pr. 70. etiam meliores barbaris iudicemur
4 Pr. 71. non multùm etiam meliores iudicemur
4 Pr. 72. meliores nos &c. gentibus judicamus
5 Pr. 12. se Catholicos esse, iudicant
5 Pr. 70. damnationem &c. iudicantis Dei
ibid. necdum nos agnoscimus iudicari
5 Pr. 83. onerosum tibi, & grave iudicas
5 Pr. 88. cur nil iudicas pretiosius &c.
6 Pr. 7. beatam fore Ecclesiam, iudicemus
7 Pr. 75. quid &c. Deus iudicet, res probat
7 Pr. 76. iudicamur &c. præsente iudicio a Deo
7 Pr. 131. ac modestissimi iudicandi erant
Ep. 7. 8. & insincerum cicerem iudicabo
Ep. 9. 2. quod de me ita iudicas
Ep. 9. 28. scilicet dignissimum esse, iudicans
1 Av. 40. atque infidelissimus iudicetur
1 Av. 82. iam non sustinet iudicari
2 Av. 55. iudicarit largam misericordiam
2 Av. 59. habere lampadem tuam iudicas
2 Av. 64. transgressionis genus iudices
3 Av. 8. neque filios pro parentibus iudicandos
3 Av. 28. indigni iudicantur hæreditate
3 Av. 47. civitate Romanâ indignos iudicant
3 Av. 96. iudicandos se a Deo homines
3 Av. 97. iudicandum a Deo de operibus bonis
3 Av. 99. si iudicandum se aliquis ab humana &c.
3 Av. 100. exemplo hominum iudicandum
3 Av. 104. quia necessariam &c. rem tuam iudicas
3 Av. 119. aut iudicandum a Deo te esse
3 Av. 121. qui tibi cùm iudicandus est
3 Av. 122. qui te iudicaturus est, Judex tuus
ibid. nullum Judices chariorem
3 Av. 132. præsentiam &c. adversariam iudicantes
4 Av. 19. statim mortuus judicandus
ibid. in quo judicio judicat, judicabitur &c.
4 Av. 20. quo iudicio iudicat de Deo
ibid. eo ipso iudicabitur a Deo
4 Av. 39. tinui opiniunculâ iudicares
4 Av. 51. sed hæc &c. frivola esse iudicas
4 Av. 56. prout iudicasti, sic iudicaberis

JUGIS, E

2 Pr. 30. iugis admodum malorum continuatio
7 Pr. 62. iugi protectione conservat
7 Pr. 75. ubi iuge Dei iudicium est
3 Av. 80. iuges suppliciorum &c. cruces

JUGITER

1 Pr. 35. iubens, ut offerantur iugiter
1 Pr. 40. iugiter in rectore iudicium
1 Pr. 64. rorantes iugiter escis dulcibus
1 Pr. 77. imminentẽ iugiter gladiũ &c. ostendere
2 Pr. 14. iugiter disponentẽ, iugiter gubernãtem
2 Pr. 18. ab eo iugiter negligi

sæpè hoc numero

2 Pr. 19. si nos iugiter negligit
ibid. qui a nobis iugiter non recedit
3 Pr. 9. aspiciat iugiter omnem terram
3 Pr. 28. qui non iugiter naufragare videatur
3 Pr. 46. hoc iugiter in nobis perseverat
3 Pr. 61. eadem penè omnes iugiter faciunt
4 Pr. 15. gulæ, ac iugiter ventri servientes
4 Pr. 18. quod ei vel iugiter deerat
4 Pr. 40. nobis velit iugiter parcere
5 Pr. 18. voluntati nostræ Deus iugiter pareat
ibid. voluntati eius iugiter repugnemus
5 Pr. 53. cùm iniqui nos iugiter simus
6 Pr. 16. quia non iugiter fiunt
6 Pr. 51. lætemur quantumlibet iugiter
6 Pr. 120. immo quia propè iugiter tales
6 Pr. 168. mercedes iugiter solvimus
7 Pr. 58. propè iugiter in hac parte blasphemat
7 Pr. 102. iugiter fornicationum ignibus &c.
7 Pr. 131. quæ ab Afris iugiter facta fuerant
7 Pr. 141. quæ maiores iugiter, quasi &c.
7 Pr. 147. adhærentes iugiter gubernaculo
8 Pr. 20. peccatis nostris iugiter commovemus
8 Pr. 25. illic iugiter plurimorum paganitas
8 Pr. 42. illi vivebant iugiter in nequitia
ibid. illi propè iugiter cum Diabolo &c.
Ep. 2. 3. etiam nunc jugiter cupio
3 Av. 71. illi fortasse iugiter in luxuria
4 Av. 46. toreumata mero iugiter madent
4 Av. 58. quia apud se iugiter in reatu

JUGULATOR, RIS

3 Av. 133. gladii sunt iugulatores tui

jugulo, as

2 Pr. 30. Amnon ab Absalone jugulatur
5 Pr. 85. quis &c. mucrone jugulatur
6 Pr. 58. vita ipsa iugulatur
6 Pr. 113. alii foris iugulabantur
6 Pr. 115. iugulari se in suorum iugulis
1 Av. 55. perenni occisione iugulantia
2 Av. 123. quod in ęternitate iugulabit
3 Av. 134. sunt officia, quæ te iugulant

iugulum, i

6 Pr. 115. iugulari se in suorum iugulis

JUGUM, I

1 Pr. 70. liberatus quondam de Pharaonis iugo
5 Pr. 37. captivi iugo hostium pressi
5 Pr. 65. iugo se &c. abiectionis addicunt
2 Av. 41. acceperunt iugum, nos libertatem
3 Av. 10. subacti sumus iugo &c.
3 Av. 47. iugo latinæ libertatis addicunt

JUMENTUM, I

5 Pr. 76. atque utinam iumentis
7 Pr. 5. iumenta, ac pecudes sectione &c.
7 Pr. 6. pecudibus, & iumentis solet
3 Av. 89. adiumenta insipientia &c. pertineret

JUNGO, IS

1 Pr. 7. cum incuria &c. iunxerunt
1 Pr. 62. castris iungitur, tenebris separatur
5 Pr. 23. etsi habitatione iunguntur

JUPITER

4 Pr. 87. Jovis nomen ludificare, quã m Christi?

JURO, AS

3 Pr. 42. iussit &c. ut Christiani non iurarent
ibid. qui omnino non iurent
4 Pr. 82. iurant per Christum, esse facturos

ibid. iurant per Chriſti nomen, eſſe facturos
4 Pr. 83. quod Chriſti nomine iuraverint
4 Pr. 85. iuravi, inquit, per Chriſtum
ibid. me iuravi eſſe facturum
4 Pr. 87. homo mortuus eſt, per quem iuratur
ibid. cum Deus non ſit, per quem iuratur
Ep. 4. 29. pronunciaturos eſſe, iuraverant
Ep. 4. 31. illic apud iuratos Judices

JUS, RIS

2 Pr. 36. ſicut Deus iure perpetuus
3 Pr. 23. ſæcularis amoris ius derelinquunt
3 Pr. 69. ut iure ſuo crimina &c. committant
4 Pr. 11. ſi in ius hoſtium tradimur
4 Pr. 27. ius putant eſſe, non crimen
4 Pr. 63. cur iuri hoſtium ſubiugari?
5 Pr. 23. propinquitatis iura conſervant
5 Pr. 34. ius Romanæ libertatis amiſerant
5 Pr. 55. in ius tranſire Romanum
5 Pr. 58. in ius eorum, ditionemque tranſcendũt
5 Pr. 63. obſequiis iuris ſui poſthumi
ibid. iuris ſui agellos non habent
5 Pr. 65. & ius libertatis amittant
6 Pr. 67. in barbarorum iure eſſe cęperunt
6 Pr. 89. iniuriarum author iure damnatur
7 Pr. 15. ius ſuum, & dominarum honorem
ibid. habuerunt integrum ius dominii
ibid. impolIutum ius matrimonii
7 Pr. 16. ius connubii inviolatum
7 Pr. 17. aut maritum iure dixerunt
7 Pr. 25. iuris noſtri optimam partem
7 Pr. 51. & iura verborum cęleſtium
ibid. in ius potiſſimum ignaviſſimorum
7 Pr. 66. viam ſuam iuris ſui exiſtimavit
7 Pr. 86. de iure ſuo ſe putent perdere
7 Pr. 119. quicumque ergo iure, ſe mihi &c.
7 Pr. 131. in quorum iura migrarant
7 Pr. 139. ius exercendorum latrociniorum
ibid. ſemper habeant ius latrocinandi
8 Pr. 48. quia a pagano iure defenſi ſunt
Ep. 4. 28. in iudicio ius habere potuiſtis
Ep. 5. 3. te iure nunc tantò fortiorem
Ep. 7. 1. a vobis ius ſcribendi acciperem
Ep. 9. 23. inde eſt, quod iure &c.
1 Av. 40. ſpoliare illum iure dominii
2 Av. 30. idem iuris omnibus ſuppetebat
3 Av. 9. in ius ſuum traxit
3 Av. 10. vicerunt &c. iura pietatis
3 Av. 34. è iure ſanguinis abdicatis
3 Av. 42. ius rerum non habens
3 Av. 44. ius teſtamentarium conſequuntur
3 Av. 45. ut etiam iuri ſuo detrahat
3 Av. 46. quæ donant, perpetuo iure donant
3 Av. 48. & iuri fratrum ſuorum, quaſi &c.
4 Av. 17. affinibus, aut &c. iure poſtponi
ibid. nullum eſt, quo poſſit iure præponi
ibid. nullum, quo poſſit iure poſtponi
4 Av. 45. iure imputare ei ieiunium &c.

iuſiurandum, i

4 Pr. 80. prohibentis etiam iuſiurandum

JUSSIO, NIS

1 Pr. 78. contra iuſſionem Domini ſui &c.
3 Pr. 37. ſi iuſſiones ſuas &c. ex parte audiant
3 Pr. 52. nil penitus dominicæ iuſſionis fiat
7 Pr. 144. verbo, aut iuſſione tolli
Ep. 4. 12. veſtræ iuſſioni obtemperavi

iuſſum, i, & iuſſus, us

3 Pr. 38. ſervus ex domini ſui iuſſu
3 Pr. 43. iuſſis dominicis non obtemperamus
3 Pr. 55. non ſolum iuſſa non facimus
4 Pr. 42. vetantis iuſſa calcamus
4 Pr. 80. & iuſſa, ac præcepta calcamus
4 Pr. 84. quaſi vero iuſſu &c. ſacro faceret
6 Pr. 93. & hoc iuſſu, ac iudicio Dei
7 Pr. 94. agi enim divino iſſu, ac perurgeri
7 Pr. 141. compelluntur iuſſis obtemperare
ibid. ſoli iuſſis publicis ſerviunt
3 Av. 121. dummodo eius iuſſa contemnas
3 Av. 130. cum adhuc eius iuſſa deſpicias

JUSTE'

6 Pr. 47. qui vitam piè, ac iuſtè agant
2 Av. 30. hominem dummodo iuſtè &c.
3 Av. 51. iuſtè, & in diverſum uteremini

iuſtificatio, nis

3 Av. 8. aut ſua iuſtificatione ſalvandum

iuſtior, us

3 Pr. 54. quid enim dignus, aut quid iuſtius?
Ep. 4. 30. certè nec cauſa illic iuſtior
4 Av. 28. hoc iuſtius &c. reſpondere tentamus

iuſtitia, æ

1 Pr. 42. de unius iuſtitia, ac de iniquitate
1 Pr. 46. ſumma iuſtitia eſt voluntas Dei
ibid. capere vim divinæ iuſtitiæ
1 Pr. 59. iuſtitiæ, quod aliquando punivit
ibid. etiam malos puniret invitus
1 Pr. 75. damnare &c. iuſtitia, non poteſtas
1 Pr. 86. plenus & iuſtitia, & miſericordia
2 Pr. 36. ſic iuſtitia Dei ſemper
ibid. ſic iuſtitia perſeverans
2 Pr. 37. ſi cum iuſtitia iudicetur
3 Pr. 19. etiam præſumptionem iuſtitiæ
4 Pr. 54. iuſtitia Dei tanta eſt, ut &c.
4 Pr. 55. magnitudo iuſtitiæ &c. videatur
4 Pr. 56. pro ſumma iuſtitia mortem
4 Pr. 99. per ſuffragia iuſtitiarum
5 Pr. 49. non iuſtitiæ, ut iniqua nolit
6 Pr. 146. ſed iuſtitia, ſed iudicio
2 Av. 83. æternum iuſtitiæ habitaculum
3 Av. 10. quid iuſtitia Dei poſceret
3 Av. 25. largiendum iuſtitia ipſa &c.
3 Av. 131. iuſtitia tua manet in æternum
4 Av. 66. quicquid de iuſtitia ſcribitur

iuſtus, a, um

1 Pr. 45. iuſta animadverſione condemnat
1 Pr. 88. iuſtum, & ſeverum Judicem
ibid. vis videre iuſtum, & pium?
2 Pr. 5. aſpicere iuſtos homines Deus dicitur
2 Pr. 6. oculos Domini ſuper iuſtos eſſe
ibid. in precibus eſſe iuſtorum
2 Pr. 7. in precibus iuſtorum divinæ aures ſũt
2 Pr. 8. aſpicere Deus legitur iuſtos
ibid. qui iuſtis tantum &c. tribuatur
2 Pr. 11. eſt enim iuſta gubernatione regere
3 Pr. 8. aliud dicas iuſtum, aliud iniuſtum
ibid. neceſſe eſt, pluſquam iuſtum eſſe
3 Pr. 53. quis eſt iuſtæ querimoniæ locus &c.
3 Pr. 72. ſi ſe iuſtum præſumat

4 Pr. 12. plaga iuſtæ coercitionnis occidere
4 Pr. 54. addo & hoc filio iuſto
4 Pr. 74. iuſtâ animadverſione condemnat
4 Pr. 85. res tam iuſta obtendebatur
5 Pr. 2. ac per hoc iuſtus eſſe incipe
5 Pr. 16. iuſto iudicio illos &c. ſuſtinet
5 Pr. 19. ſed ille iuſtus eſt
5 Pr. 46. quid tam iuſtum, quid tam humanum
5 Pr. 50. moderati inveniuntur, & iuſti
5 Pr. 53. Deus iuſtus in nos omnino &c.
5 Pr. 68. iuſto Judice Deo, ſolvimus
5 Pr. 82. & quidem iuſtum eſt &c.
7 Pr. 75. iuſtus eſt enim, ut Propheta ait
7 Pr. 141. in ipſa iuſta rerum præceptione
8 Pr. 10. iudicii eſt, ſed iuſta permiſſio
8 Pr. 49. iuſtus ergo eſt Dominus
ibid. & iuſtum iudicium ſuum
Ep. 4. 25. iuſtas ſuccenſendi cauſas
2 Av. 16. ego iuſtus, quia alter iniuſtus
2 Av. 18. iuſta, atque honeſta videatur
3 Av. 30. nihil iuſtius, nihil dignius
3 Av. 52. quid magis iuſtum, quàm ut &c.
3 Av. 128. digna cauſa, & ſatis iuſta eſt
4 Av. 17. iuſtum hominem in die, erraverit
4 Av. 18. iuſtam accipit retributionem

JUVENIS, IS

7 Pr. 40. peccare iuvenes, peccare locupletes
Ep. 8. 3. admirandiſſimi iuvenes tales ſunt
1 Av. 104. victuro adhuc, & forte iuveni
4 Av. 6. quis habiturus eſt Chriſtum iuvenis

iuventus, tis

4 Av. 12. cur non in iuventute ?

JUVO, AS

5 Pr. 5. quid iuvant ſtomacum abſynthia
5 Pr. 20. hæc nos non ſolùm non iuvant
7 Pr. 62. quod nos in anguſtiis iuvat
Ep. 9. 6. iuvare non poteſt curioſos
2 Av. 62. nec iuvat aliquid illuceſcere
3 Av. 82. aut quid iuvabat miſerum

JUXTA, *præp.*

1 Pr. 15. iuxta opinionem ſuam
1 Pr. 74. iuxta humani examinis formam
2 Pr. 32. hinc iuxta verbum Dei &c.
4 Pr. 23. quotuſquiſque iuxta divitem pauper
5 Pr. 83. iuxta te, quicumque ille es
5 Pr. 86. penè iuxta te nullus intrepidus
6 Pr. 76. interfici alterum iuxta ſe videt
8 Pr. 21. iuxta ſententiam ſacram
8 Pr. 50. iuxta perſonarum diverſitatem
Ep. 7. 4. iuxta id, quod ſupra diximus
Ep. 7. 7. iuxta opiniunculam meam
Ep. 7. 8. iuxta exemplum ſancti Job
1 Av. 12. intelligi iuxta carnalem auditum
1 Av. 58. iuxta id, quod Deus dicit
2 Av. 19. iuxta ſuam conſcientiam
2 Av. 30. iuxta præſcriptos legis terminos
3 Av. 58. vel iuxta Diaboli opinionem
3 Av. 70. iuxta Apoſtolum unuſquiſque &c.
4 Av. 31. non eget iuxta potentiam ſuam
ibid. ſed eget iuxta præceptionem ſuam
4 Av. 32. non eget iuxta omnipotentiam
ibid. ſed eget iuxta miſericordiam

LABEFACTO, AS

3 Pr. 2. labefactari ſalvis autoribus ſuis &c.
3 Pr. 3. labefactari utique nequaquam poteſt
6 Pr. 55. totum &c. labefactatur, & inquinatur

LABES, IS

3 Pr. 49. labem in ſe oculus non reciperet
ibid. vita noſtra labem &c. non haberet
3 Pr. 59. exiſtimationis ſuæ labe mulctetur
3 Pr. 64. flagitiorum labe non pollui
3 Pr. 75. omni lethalium peccatorum labe
4 Pr. 33. multarum uxorum labe polluitur
6 Pr. 69. impuritatum labe non pollui
6 Pr. 73. ea eſt labes præſentium morum
6 Pr. 82. illas ludicrorum infamium labes
6 Pr. 160. inveterata &c. malorum omnium labe
7 Pr. 5. vitiatorum corporum labes
7 Pr. 37. putamus fuiſſe labem familiarum
7 Pr. 114. & cloacarum labe collectum
7 Pr. 123. aut emendatio aliqua labis
7 Pr. 126. molities paucorũ labes eſt plurimorum
7 Pr. 137. ipſum labe non pollui
7 Pr. 143. noſtrarum turpitudinum labem
8 Pr. 14. varia inſaniarum labe furioſum
Ep. 9. 17. labemque hanc non ad &c.
1 Av. 1. tetrior filiorum tuorum labes
1 Av. 77. valetudinis curam, & labem

LABIUM, II

Ep. 4. 10. quia abſens labiis non vales

LABOR, *verbum*

2 Pr. 24. quo David ſemel lapſus eſt
6 Pr. 163. nos nec ignorantiâ labimur
1 Av. 71. primùm, ut licet lapſi ſint
1 Av. 76. ut lapſos præcipitet in mortem

LAPSUS, *vide ſuo loco*

LABOR, *nomen*

1 Pr. 16. labor itaque, ieiunium &c.
1 Pr. 22. nullos laboris ſui fructus
1 Pr. 33. laborem videlicet fortè fugiens
1 Pr. 53. labor, periculum, timor
1 Pr. 82. fatigari labore itineris affligitur
3 Pr. 10. infructuoſus &c. & inanis labor
3 Pr. 15. ad capiendum laboris præmium (ſit
3 Pr. 26. Chriſtus &c. labores graviſſimos pertu-
5 Pr. 68. labores manuum &c. manducamus
6 Pr. 96. laborem quoque ſe ſuſtinere
ibid. quaſi autorem immoderati laboris
7 Pr. 30. non ad laborem vocat Dominus
7 Pr. 134. ſtipendia laboris decernebantur
2 Av. 49. niſi & oratione, & labore
2 Av. 99. ideo in vineis labor maximus

laboro, as

1 Pr. 26. iam infirmitatibus laborantem
5 Pr. 28. atque laborantibus opem tribuat
6 Pr. 9. laborant actu malorum operum
6 Pr. 96. laboranti gemere non liceat
7 Pr. 7. longe flagitioſius laboraverunt
7 Pr. 44. & plus id laborandum eſt
Ep. 9. 5. ut laboret curioſitas
2 Av. 96. laborarem fortaſſe intra me

LAC, CTIS

7 Pr. 130. terram lacte, & melle manantem
1 Av. 20. viroſo eiuſdem lacte nutritur

LACER, A, UM

5 Pr. 10. interpolatam habere, vel laceram

1 Av.

1 Av. 39. quæ eiusdem sumpsimus largitate
1 Av. 40. beneficio, ac largitate tribuantur
1 Av. 108. per bonorum operum largitatem
2 Av. 2. redimere eos necesse sit largitate
2 Av. 31. Intantum largitatis affectum venerat
3 Av. 2. largitatem esse memoravimus
3 Av. 85. per munificentiæ largitatem
3 Av. 108. in sola posuerit largitate
3 Av. 111. consulere &c. diviti largitati
3 Av. 113. ad opus profluæ largitatis
4 Av. 28. dignior est &c. largitate nostrâ
4 Av. 59. de misericordia eorum, ac largitate
4 Av. 66. largitatem esse in hominibus

largiter, vel largè

2 Av. 63. nisi oleum largè fuerit &c.
2 Av. 116. largè, ac salubriter sui memor

largitio, nis

1 Av. 43. de suo videtur esse largitio
1 Av. 68. prodesse largitionem plurimùm
ibid. ultima futuræ largitionis spe
2 Av. 91. ne largitionem redhibitio &c.
4 Av. 28. arctat quippe &c. accepta largitio
4 Av. 30. placere sibi quispiam largitione
4 Av. 31. imputare largitionem non potest

largitor

1 Av. 44. necesse est largitor habeat

largus, a, um

1 Av. 108. larga in supremis munificentia
2 Av. 55. judicarit largam misericordiam
2 Av. 68. decretum vetus largam cunctis &c.
3 Av. 18. nisi sola mens larga
3 Av. 108. largos benedictionem esse &c.
4 Av. 32. ad pios, ac largos dispensatores

LASCIVIA, Æ

6 Pr. 102. alibi lascivia, alibi intemperantia
6 Pr. 119. gulæ, & lasciviæ servientes
7 Pr. 20. in homine egestuoso esse lasciviam

lascivio, is

1 Pr. 27. per varia oblectamenta lasciviant
6 Pr. 126. inebriabātur, lasciviebant in conviviis
Ep. 5. 5. per varia oblectamenta lasciviunt

LATE', IU'S, ISSIME'

Ep. 5. 2. protectionemque latiùs fundens
1 Av. 16. & ampliandas latissimè opes
1 Av. 97. diffusa longè, ac latè regna

latior

1 Av. 5. latior corpore, angustior mente

LATENS, TIS

1 Pr. 27. latentia incentiva succendant
Ep. 5. 5. latentia incentiva succendunt
Ep. 7. 1. quia res dubia, ac latens &c.
1 Av. 54. in mysterio latens major est

latibulum, i

4 Pr. 51. formicæ in subterraneis latibulis

LATINUS, A, UM

3 Av. 47. jugo latinæ libertatis addicunt
3 Av. 48. latinos jubes esse libertos
ibid. per vinculũ latinæ libertatis adscripti

LATRO, NIS

3 Pr. 56. aut ganeonẽ, aut latronẽ, aut homicidã
5 Pr. 26. latrones ferme omnes gaudent
5 Pr. 27. qui ipsis latronibus par est &c.
5 Pr. 35. ut plerique latrones solent
6 Pr. 17. latrones non semper latrocinantur
ibid. sed latrones esse non desinunt
7 Pr. 113. latronum excubias videres
8 Pr. 47. latrones hoc proverbio uti solent
2 Av. 80. fures ipsi, & latrones
2 Av. 100. latrones ipsi, & sanguinarii

latrocinium, ii

4 Pr. 34. illud latrocinium, ac scelus
5 Pr. 27. a vastatione latrocinii populantis
5 Pr. 36. latrociniis judicium strangulati &c.
5 Pr. 86. amicorum, & sodalium latrociniis
6 Pr. 17. latrocinia non agunt
ibid. a latrocinio non recedunt
6 Pr. 29. homicidium, latrocinium, adulterium
6 Pr. 30. etsi intervenias latrocinio
7 Pr. 138. non sunt &c. furta sed latrocinia
7 Pr. 139. jus exercendorum latrociniorum

latrocinor, aris

3 Pr. 63. alii ut fornicentur, alii ut latrocinẽtur
4 Pr. 86. armant se ad latrocinandum
6 Pr. 17. latrones non semper latrocinantur
7 Pr. 139. semper habeant jus latrocinandi
7 Pr. 140. ad latrocinandum habere potestatem

LAUDABILIS, OR

5 Pr. 88. esto nobis ille sit laudabilis
Ep. 4. 35. felicius multo est, & laudabilius

laudabiliter.

5 Pr. 84. non quidem laudabiliter

laudo, as

1 Pr. 69. non magis laudamus illa, quæ &c.
3 Pr. 70. laudo, si non facis
4 Pr. 15. non tam eos nominando laudare
8 Pr. 1. omnes &c. se laudari, volunt
Ep. 2. 1. si non jussus, laudo sapientiam
3 Av. 132. laudari a te tales hos Deus &c.
4 Av. 8. laudari anteactæ ætatis prudentia
4 Av. 12. quicquid laudatur, incertum est
4 Av. 13. non potest cum securitate laudari
ibid. meritum non poterit perire laudati

laus, dis

1 Pr. 21. ex præsenti tantùm laude
7 Pr. 135. sufficere igitur ad laudem eorum
8 Pr. 1. laudum irrisionibus decipi
8 Pr. 2. frivolas laudes deferri volunt
ibid. titulo falsæ laudis ornari
Ep. 9. 20. inanem humanæ laudis auruham
2 Av. 31. veri Israelitæ, laude sublimis
4 Av. 13. stabilis, & firma laus est

LAUTE'

3 Av. 16. quàm lautè hæres res suas comedat

lautus, a, um

3 Av. 22. lautus, & pransus bene eructarit

LAZARUS, I

3 Av. 75. Lazari quondam pauperis manum

LECTITO, AS

5 Pr. 9. nec bene lectitemus

LECTULUS, I

3 Av. 132. obsidentes lectulum tuum &c.

LEGALIS, E

4 Pr. 80. legalia semper scripta violamus
6 Pr. 89. decretis legalibus reus sistitur
6 Pr. 95. legali observantiæ proficere voluit

LEGATARIUS, II

3 Av.

3 Av. 120. de legatariis novis cogitas

LEGIO , NIS

6 Pr. 22. legiones dæmonum excogitaverunt

LEGITIME

5 Pr. 2. legitimè itaque lege utere

legitimus , a , um

5 Pr. 17. legem legimus, & legitima calcamus
7 Pr. 146. ita legitimum usum &c. acciperet
8 Pr. 11. extra legitimum thorum non sinunt
3 Av. 23. legitimis hæredibus in hoc sæculo

LEGO , IS

1 Pr. 26. legimus, Timotheum Apostolum &c.
1 Pr. 60. cùm legeremus, quæ a Sodomitis &c.
2 Pr. 7. erga nos Dei audientiam legimus
2 Pr. 8. aspicere Deus legitur iustos
2 Pr. 36. iudicio Dei legimus castigatos
3 Pr. 9. itaque cùm legimus dictum a Deo &c.

sæpè hoc numero

4 Pr. 51. vel cum è floribus natos legunt
4 Pr. 72. irasceris forsitan, qui hæc legis
ibid. condemnas insuper, quæ legis?
4 Pr. 80. qui legem divinam legimus
4 Pr. 93. Evangelia legunt, & impudici sunt
4 Pr. 94. Apostolos, quos legunt, nefaria sensisse
4 Pr. 95. ipsum audiunt, ipsum legunt
4 Pr. 98. per quos, ut legimus, via &c.
4 Pr. 103. legunt non mæchandũ, & mæchantur
4 Pr. 109. nos lecta calcamus
5 Pr. 7. illos legere, quæ nos legimus
ibid. cùm eadem legant scripta
5 Pr. 8. legunt, quæ a nobis leguntur
5 Pr. 9. nos tantummodo bene legimus

sæpè hoc numero

5 Pr. 17. legem legimus, & legitima calcamus
6 Pr. 1. cogitat enim, &c. is, qui legit
ibid. conscripta ob Christum legat
6 Pr. 3. intelligere quicumque legerit debet
ibid. etiam per unum legatur accensa
6 Pr. 39. in nubes gradum tulisse legimus
6 Pr. 49. flevisse legimus, risisse non legimus
6 Pr. 91. hinc est, quod legimus in lege
7 Pr. 17. de quibus hæc scripta legimus
7 Pr. 115. Loth fuisse in monte legimus
8 Pr. 39. sicut Judęos fecisse, legimus
Ep. 4. 21. licet totum legamus luxisse
Ep. 5. 6. attrahe, ut legis, Spiritum Sanctum
Ep. 8. 1. legi libros, quos transmisisti
Ep. 9. 6. quod potest instruere lecturos
Ep. 9. 24. qui legunt, non tam considerent
ibid. quid, quàm cuius legant
Ep. 9. 30. itaque cùm legis, Timotheum &c.
2 Av. 21. scire omnes legentes volo
2 Av. 31. quem legimùs, viri Israelitæ
2 Av. 60. cùm ipsæ, ut legimus &c.

lectio , nis

3 Pr. 14. quartò Apostolicas lectiones
4 Pr. 89. lectione, & corde novimus
5 Pr. 11. doctrina magis, quàm lectione
Ep. 8. 1. lectione expeditos, instructione perfectos
Ep. 9. 5. profectus magis quæritur lectionis
Ep. 9. 6. si profectus est in lectione
1 Av. 6. lectionem tantùm habes
3 Av. 2. in lectionis serie partes suas &c.

4 Av. 46. de Evangelica lectione Præsumas

LENIOR , US

6 Pr. 4. ut aliquid dicam lenius

LENITAS , TIS

6 Pr. 149. blandam infundunt olei lenitatem

LENO , NIS

8 Pr. 15. Lenones uxorum suarum fecerunt

LENTUS , A , UM

1 Av. 89. lenta sua placeat oblatio

LEPRA , Æ

1 Pr. 80. in lepra autem patitur piaculum
ibid. deformari leprâ summum Antistitem

LETHALIS , E

3 Pr. 75. omni lethalium peccatorum labe
4 Pr. 12. lethalibus suppliciis digni sumus
6 Pr. 51. Sacramentis lethalis prævaricatio
1 Av. 55. lethali gladio &c. iugulantia
1 Av. 78. quàm lethali penitùs desperatione
3 Av. 133. mali lethalis illecebra

lethaliter

3 Pr. 48. lethaliter crescentibus fibris

lethifer , a , um

3 Av. 83. lethiferæ oblivionis animadversione
1 Av. 1. lethiferæ æmulationis invidia

LEVIS , OR

1 Pr. 16. gravia hæc, sive levia

sæpè hoc numero

3 Pr. 44. forsitan levis pœna istius labis est?
5 Pr. 40. leviores his hostes &c.
6 Pr. 57. leve spectaculorum crimen videtur
6 Pr. 88. cuiquam leve esse videatur
6 Pr. 91. contra mandatum sacrum levia fecisse
ibid. nil &c. leve esse ducendum
6 Pr. 97. nisi ut nihil leve existimetur
6 Pr. 114. levius est captivitatem corporis, quam captivitatem animæ sustinere
7 Pr. 140. ac sic levior est potestas illa
8 Pr. 33. nunquid illa leviora, quæ &c.
Ep. 9. 26. levium mendaciorum fugax
2 Av. 122. ò quantò leviores sunt extranei
2 Av. 123. leve est itaque in comparatione
2 Av. 124. leviores vobis inimici vestri
3 Av. 23. multò est levior præsens tenuitas
4 Av. 57. furta furibus leves culpæ sunt
4 Av. 58. puniant Sancti levia peccata

Levitas , tis

6 Pr. 126. una erat scurrilitas, una levitas

leviter , issimè

4 Pr. 36. quæ leviter ferebant, imminutione di- (tescerent
7 Pr. 131. aut ut levissimè dicam &c.

LEVITES , VEL LEVITA , Æ

6 Pr. 92. denique Oza ille Levites Dei
Ep. 9. 17. ad Levitas etiam, atque Presbyteros
2 Av. 68. omnes Levitas, & Sacerdotes

LEVO , AS

1 Av. 60. mortem levare tentamus

LEX , GIS

1 Pr. 2. quia legem, per quam &c. nescierunt
1 Pr. 17. usum legibus coercerent
1 Pr. 41. dedit scilicet legem
1 Pr. 65. legem divino ore resonantem
3 Pr. 14. primùm scilicet legẽ deinde Prophetas
3 Pr. 16. remitto censuram legis antique

1 Av. 29. ante &c. liberum omnibus erat
2 Av. 121. cordibus &c. liberi perseverant
4 Av. 29. liber est quispiam &c. non gravatus liberè
2 Av. 4. nunc autem hoc dico liberè
2 Av. 29. homo liberè possidebat
2 Av. 38. quibus libenter liberè dicerem

LIBERALIS, SIMUS

7 Pr. 106. illic artium liberalium scholæ
1 Av. 40. hominis benefici, ac liberalissimi

liberaliter, iùs

5 Pr. 30. liberaliter instituti ad hostes fugiant
5 Pr. 45. honorari, & liberaliùs accipi

liberalitas, tis

5 Pr. 45. primi in liberalitate verborum
3 Av. 27. liberalitatem tribuit temporariam
3 Av. 45. gratiæ patrona liberalitas impertit
4 Av. 28. aliquid liberalitatis accepimus
4 Av. 29. munificentiam liberalitatis alienæ

LIBERI, ORUM

3 Av. 46. quàm tu cum liberis?
ibid. dant libertis, tu tollis liberis

libero, as

1 Pr. 62. undarum patientia liberatur
1 Pr. 70. liberatus quondam de Pharaonis jugo
2 Pr. 37. liberari se de manu persecutoris
3 Pr. 73. liberari &c. a paucissimis bonis possint
5 Pr. 90. liberandus enim a Deo ipso
7 Pr. 57. liberari se viribus suis posse
7 Pr. 62. & in periculis liberat
1 Av. 85. ad liberandam &c. animam suam
2 Av. 86. misericordia a morte liberet
3 Av. 68. parentes non liberant de mendicitate
3 Av. 77. non liberabunt filii divites parentes
3 Av. 79. malis omnibus liberari

libertas, tis

5 Pr. 32. sub specie libertatis esse captivi
5 Pr. 34. jus Romanæ libertatis amiserant
5 Pr. 36. quia jam libertatem videbant
5 Pr. 37. animo desiderant libertatem
5 Pr. 38. ut aspirare ad libertatem velint
5 Pr. 65. & jus libertatis amittant
6 Pr. 42. & pro libertate, quam accipit
6 Pr. 167. captivi &c. libertate potiuntur
2 Av. 41. acceperunt jugum, nos libertatem
3 Av. 44. Romana a Dominis libertate donentur
3 Av. 46. servos suos dant libertati
3 Av. 47. jugo latinæ libertatis addicunt
3 Av. 48. per vinculum latinæ libertatis

libertus, i

3 Av. 43. quidam relinquunt libertos suos
3 Av. 45. quod libertorum dominio largiatur
3 Av. 46. melius cum libertis agunt
ibid. faciendi arbitrium dant libertis
3 Av. 47. quos jubent sub libertorum titulo
3 Av. 48. latinos jubes esse libertos

LIBET, BAT

3 Av. 124. quicquid libet, dederis pro te

LIBIDO, NIS

1 Pr. 60. criminũ turpitudinẽ, libidinũ obscœnitatem
3 Pr. 37. & pro libidine sua &c. faciant
3 Pr. 44. esuriendi libido terminum habet
ibid. detrahendi libido terminum non habet
4 Pr. 28. libidinis furor rapiat in præceps
4 Pr. 29. frænos libidinum continere
4 Pr. 33. quantas potuerit libidini subjugare?
4 Pr. 61. fœditates libidinis, rabidas cupiditates
4 Pr. 69. rationi non libidini
4 Pr. 89. libidine, ac despectione
5 Pr. 19. peccandi refrænet libidinem
6 Pr. 72. quantum ad votum nostræ libidinis
6 Pr. 42. pro malo reddere non liceret
6 Pr. 89. nequaquam exhonorari a quoquã licet
7 Pr. 14. non in luto libidinis vixit?
ibid. quantum ad passivitatem libidinis
7 Pr. 18. fervidæ libidinis debacchatione
7 Pr. 23. ipso carnalis libidinis scelere
7 Pr. 37. libido dominantium necessitas &c.
7 Pr. 49. & odisset acriùs libidinem
7 Pr. 98. etsi libidine æstuant
7 Pr. 101. obscœnis libidinum tædis arsisse
7 Pr. 112. quasi foveæ libidinum interceperant
7 Pr. 114. fœtebant &c. cœno libidinis
ibid. libidinum, fornicationumque sentinã
7 Pr. 148. quoque ad libidinem comprimendam
8 Pr. 11. qui evagari obscænas libidines &c.
8 Pr. 12. non libidine voluptatum
8 Pr. 42. illi in libidine, isti in castitate
Ep. 9. 13. & impudici in libidine
1 Av. 73. in barathro libidinum commorantes
2 Av. 37. gaudiorum, & habendi libidinem

LIBRA, Æ

1 Pr. 18. ad decem usque argenti libras

LICENTIA, Æ

3 Pr. 48. etiam licentiam visionis abscidit
2 Av. 34. plus indulgentiæ, plus licentiæ
2 Av. 36. habebant quandam licentiam

licentiùs

6 Pr. 107. ut licentiùs, atque securius peccemus

LICET, *verb.*

1 Pr. 17. ad vesperam non liceret
3 Pr. 8. nec licet, ut de his &c. aliud dicas
3 Pr. 37. nulli servorum licet &c.
3 Pr. 40. servis eligere &c. omnino non licet
3 Pr. 52. delectationi penitus nihil liceat
4 Pr. 19. atque omnes excipi liceret
4 Pr. 33. quod servis facere ista non liceat
ibid. nam profectò facerent, si liceret
5 Pr. 47. cui enim licet discutere &c.
5 Pr. 55. ut liceat eis &c. agere cum barbaris
6 Pr. 15. non licet naturam rerum aliquid &c.
6 Pr. 96. laboranti gemere non liceat
ibid. de his queri non licet
7 Pr. 38. etiamsi voluissent &c. non licebat
7 Pr. 45. esse inter Gothos non licet &c.
7 Pr. 115. nisi sordidum non licebat
7 Pr. 128. nefas palàm liceret admitti
7 Pr. 129. publica impunitate licuerit
8 Pr. 11. in hac re crederent licere
ibid. quod Deus voluit, non licere
8 Pr. 46. Paganas urbes licuit intrare
8 Pr. 47. apparere in plateis &c. vix licuit
8 Pr. 48. servis Dei licuit evadere &c.
Ep. 2. 3. novis honoribus licuisse videatur
Ep. 4. 4. interrogari vos, quæsumus, liceat
Ep. 4. 22. tantoque, si dici licet &c.

Ep. 4. 29. locum esse misericordiæ non licebat
1 Av. 42. tenuimus, quoad licuit
2 Av. 48. non licet, ut eos nos &c.
4 Av. 22. dicere & fornicatoribus licet
4 Av. 64. non licet rerum mutare naturas

LICET *conjunctio omitt.*

LICITUS, A, UM

4 Pr. 26. ipsi quasi licita committunt
5 Pr. 81. licita non faciunt, illicita committunt
2 Av. 37. sed etiam licita coarctando

LIGNUM, I

1 Pr. 73. qui colligere ligna usurparat
6 Pr. 93. cum ligna Sabbatis collegisset
7 Pr. 60. & silvis, quod ligna cędimus

LIGO, NIS

7 Pr. 29. ad aratra, aut ad ligones vocat

LIMEN, NIS

6 Pr. 156. illustramus donariis sacra limina
8 Pr. 27. divinæ domus limen intravit
4 Av. 59. priusquã limen &c. professionis introĩt

LIMES, TIS

2 Av. 68. intra certum habendi limitem

LINGUA, Æ

3 Pr. 43. improbitate linguarum facilè utimur
4 Pr. 20. non a mea &c. lingua dici existimet
5 Pr. 31. discrepent ritu, discrepent lingua
6 Pr. 2. unius hominis procax lingua
7 Pr. 106. vel linguarum gymnasia, vel morum
1 Av. 43. per linguas literarum sacrarum

LIS, TIS

1 Pr. 73. cum duobus lite certantibus
3 Pr. 32. dummodo litibus exuamur
ibid. de quibus lis est, relinquere jubeat
3 Pr. 51. res suas sine lite concedant?
4 Pr. 47. non sufficiunt lites

LITERA, ET LITERÆ *vide* LITTERA

LITIGO, AS

3 Pr. 31. jubet Christus, ne litigemus

LITTERA, Æ

1 Pr. 65. incisas Dei digito litteras
2 Pr. 22. divinæ &c. litteræ probant
1 Av. 43. per linguas litterarum sacrarum
1 Av. 96. non vetera secundum litteram
2 Av. 41. Judæi litteram interficientem
3 Av. 2. universarum cœlestium litterarum
4 Av. 55. denique divinarum seriem litterarum

LITTERÆ *epistola*

Ep. 3. 3. ad divinarum remedia litterarum

LITTERATURA, Æ

5 Pr. 11. totius litteraturæ, ac scientiæ ignari

LIVIDUS, A, UM

5 Pr. 24. lividus malevolentiæ zelus

LIVIUS, II

Ep. 4. 23. paratum, ut ait Livius, &c.

LIVOR, ORIS

3 Pr. 44. sed etiam amicos livore perfundimus
5 Pr. 24. cujus non sensum livor invasit

LIXÆ, ARUM

7 Pr. 134. quod lixis puerorum quondam

LOCATITIUS, A, UM

Ep. 1. 7. locatitias manus subdit

LOCO, *pono*

4 Pr. 50. domum ędificat, vel fundamentũ locat
1 Av. 12. aut omnes boni cœlo locant
ibid. in inferno se opes locare

LOCO, *eloco*

6 Pr. 168. mercedibus dependendis locant

LOCUPLES, TISSIMUS

1 Pr. 52. fit de paupere locuples
7 Pr. 40. peccare juvenes, peccare locupletes
7 Pr. 51. locupletissimos Romani nõinis populos
1 Av. 48. substantiã esse locupletes
2 Av. 104. ampla, ac locuples facultas
3 Av. 5. idcirco locupletibus divitias &c.
3 Av. 42. quasi locuples quidem viveret
3 Av. 70. qui in hoc sæculo locuples fuerat
3 Av. 94. aut locupletes, aut nobiles
3 Av. 118. ut locuples, ac beatus sis
3 Av. 127. locupletes Matres familiæ
3 Av. 131. numquid cum locupletibus cognatis

locupleto, as

1 Pr. 55. munerator, quia locupletavit
4 Pr. 35. accessio &c. functionum locupletaret
2 Av. 5. etiam non necessariis locupletatus
3 Av. 19. tu de locupletandis &c. cogitas
3 Av. 120. de locupletando hærede suspiras

LOCUS, I

1 Pr. 8. uti in hoc loco testimoniis
1 Pr. 27. quidam hoc loco dixit
1 Pr. 33. a suo loco amandavit
1 Pr. 42. in loco voluptatis posuit
1 Pr. 66. respondeatur forte hoc loco &c.
2 Pr. 4. ecce in omni loco &c. vigilantem
2 Pr. 14. quamvis in isto scripturæ loco &c.
3 Pr. 53. quis est justæ quærimoniæ locus
4 Pr. 37. boni locum habere non possunt
4 Pr. 39. quis est causationis locus?
5 Pr. 23. & si loco non absunt
5 Pr. 26. quis ergo, ut dixi., locus est &c.
5 Pr. 52. vel ultimo esse loco patitur
6 Pr. 15. adeuntur enim loca abdita
6 Pr. 23. ea loca, per quæ venturas &c.
6 Pr. 62. quis locus majores &c. copias habeat
6 Pr. 69. ubi licèt sint loca ipsa
6 Pr. 70. quid sit, quòd adhuc loca ipsa &c.
ibid. loca enim, & habitacula turpitudinum
6 Pr. 81. se loco, aut absentiã excusatum
6 Pr. 84. pascebantur &c. in locis plurimis
6 Pr. 102. per singula ludicrorum loca
6 Pr. 138. vellem mihi in hoc loco &c.
7 Pr. 5. in locum demortuæ carnis
7 Pr. 76. de loco in locum pergens
7 Pr. 92. hostiles plagas de loco in locum
7 Pr. 104. nec discurram per loca singula
7 Pr. 107. & loca urbis, & membra populi
7 Pr. 131. ingressos hæc loca Vvandalos
8 Pr. 28. secundi loci officiositas &c.
8 Pr. 44. de sacris Hierosolymorum locis
Ep. 4. 29. locum esse misericordiæ non licebat
Ep. 4. 33. ut locum offensæ non relinquam
1 Av. 13. loca itaque thesaurorum &c.
1 Av. 76. hęc dandus diabolo locus
3 Av. 4. tamen loco, & causæ huic
3 Av. 14. in locum eorum, quæ non sint &c.
3 Av. 20. inter extraneos locum facias
3 Av. 87. non est nunc disserendi locus

4 Av. 60. impedimentorum loco esse
ibid. ad locum habitaculi destinati

LOCUSTA , Æ

7 Pr. 55. instar locustarum cuncta compleverat

LOCUTIO , NIS

1 Av. 12. vis sacræ locutionis expressit

LONGE', LONGITUDO &c. *vide infra*

LONGUS , A , UM

2 Pr. 30. ærumnarum longa series
6 Pr. 109. intemperantes pax longa fecit
6 Pr. 134. longis mortibus necabant
7 Pr. 41. stulta præsumptio longæ vitæ
7 Pr. 70. longo tempore &c. tabe consumptus
7 Pr. 96. ac longâ iniquitate traxerunt
Ep. 4. 5. tam longum lugendi tempus
1 Av. 2. longa, ac difficili inquisitione
1 Av. 8. autoribus longum mærorem allaturos
1 Av. 79. ad jejunia forsitan longa &c.
1 Av. 80. longarum deliciarum officia
2 Av. 71. acturo inter longum Apostolo
2 Av. 113. longa, & interminabilia vitate

longevus , a , um

1 Av. 79. longævi languoris extrema

longè , iùs

5 Pr. 54. tam longè enim est , ut &c.
6 Pr. 117. quid loquor de longè positis
6 Pr. 124. quid in alia non longè
7 Pr. 7. longè flagitiosiùs laboraverunt
8 Pr. 9. sed quàm lógè &c. a jubente permittēs
8 Pr. 40. non sunt longè ab occidentibus
Ep. 4. 5. tam longè a vobis sitos
Ep. 4. 6. nunc longè aliud est
1 Av. 97. diffusa longè , ac latè regna
2 Av. 38. longè sunt a mandato Dei
ibid. quàm longè ab ea devotione sunt
3 Av. 26. ut longiùs denique munus pietatis&c.
3 Av. 54. non alienos , aut longè positos
3 Av. 73. cujus fętorem,ac squalorem longè &c.

longitudo , nis

7 Pr. 70. quantum ad pænarum longitudinem

LOQUOR , ERIS

1 Pr. 20. quid ego de illis loquor
1 Pr. 30. ipsius , de qua loquimur
1 Pr. 49. humano affectu nobiscum loquens
1 Pr. 51. loquitur ad Abraham Dominus
1 Pr. 60. venit , loquitur , contemnitur
1 Pr. 65. loquentem cominus Dominum
1 Pr. 79. Maria contra Moysen loquitur
2 Pr. 3. loquens in suis voluminibus
2 Pr. 39. significationibus loquens
3 Pr. 9. quicquid incorrupta veritas loquitur
3 Pr. 10. prius quàm loqui ordiar
ibid. cum Christianis mihi loquendum
ibid. profuturum quod loquor esse despero
3 Pr. 19. si &c. se cogit, loquitur, non precatur
4 Pr. 20. in se esse novit , quæ loquor
4 Pr. 23. & quasi allegoricè de hoc loquor
4 Pr. 31. hæc talia , quæ locuti sumus
4 Pr. 51. quid de homine hìc loquar
4 Pr. 76. ut superiùs locuti sumus
4 Pr. 79. quæ nihil lòquentibus prosunt
4 Pr. 83. hic enim loquendi usus est talibus
5 Pr. 20. omnes autem isti , de quibus loquimur

5 Pr. 28. etiamsi loquantur
5 Pr. 29. tacent etiam , qui loqui possunt
5 Pr. 64. nonnulli eorum , de quibus loquimur
5 Pr. 79. sciunt , me verum loqui
5 Pr. 88. loquimur , de quo loquamur
6 Pr. 1. de quo locutus est , talis sit
6 Pr. 2. Rabsaces locutus quædam est
6 Pr. 8. dudum de uno malo locuti sumus
6 Pr. 22. de quotidianis obscœnitatibus loquãur
6 Pr. 29. honestate integrâ loqui
6 Pr. 117. quid loquor de longe positis
6 Pr. 121. incredibile est quod loquor
6 Pr. 140. de quibus loquimur , accusandi sunt
7 Pr. 10. exceptis , inquam his , quos loquor
7 Pr. 15. non ad plenum esse , ut loquor
7 Pr. 54. ne de solis fœminis tantùm loquar
7 Pr. 57. loqui universos adversùm se
7 Pr. 85. obscœnitate impuritatum loquor
7 Pr. 112. atque impuritas , de qua loquor
7 Pr. 119. vel occultum , quod loquimur, erat
7 Pr. 143. isti , de quibus loquimur &c.
8 Pr. 10. ita isti, de quibus loquimur
8 Pr. 14. aliquid locutum esse , agnovimus
8 Pr. 26. nec loquor de hominibus
Ep. 4. 22. de Dei misericordia loquor?
Ep. 7. 8. in comparationem loquentis Dei
Ep. 7. 9. semel locutus sum
Ep. 9. 19. libelli , de quibus loquimur
Ep. 9. 29. scriptor hic , de quo loquimur
1 Av. 2. omnes penè hoc sunt , quod loquor
1 Av. 28. ad patres generaliter ita loquitur
1 Av. 54. ad divites peculiariter loquitur
1 Av. 60. mollissimum &c. quod locuti sumus
1 Av. 95. ad loquentis &c. vocem Dei
2 Av. 21. quamquam hæc , quæ loquor
ibid. sed de his tantùm loqui
2 Av. 122. hoc autem , unde nunc loquimur
3 Av. 1. quasi separatim locuti sumus
ibid. prout causa &c. loqui cupimus
3 Av. 2. in cunctis , quæ locuti sumus
3 Av. 3. loquens Salvator in Evangelio
3 Av. 61. Apostolorum actus loquuntur
3 Av. 63. quæro a vobis , cum quibus loquor
3 Av. 76. dives fuit , de quo nunc loquimur
ibid. Divites sunt isti , ad quos loquimur
3 Av. 121. cogitare te aliquid &c. loqueris
4 Av. 1. loquentia de Deo verba &c.
4 Av. 68. quibus loquendi a Christo officia
ibid. hominibus displicent , si loquuntur

LOTH

1 Pr. 58. Loth &c. urbe educitur
7 Pr. 115. Loth fuisse in monte , legimus

LUBRICUS , A , UM

1 Av. 68. decepti , aut lubrico ætatis

LUCEO , ES

2 Av. 63. ut lucerna tua luceat in æternum

lucerna , æ

2 Av. 63. planè lucerna opus est
ibid. ut lucerna tua luceat in æternum

LUCRIFACIO , IS

3 Av. 87. si totum mundum lucrifaciat
3 Av. 125. si te lucrifeceris tecum

lucrum , i

1 Av. 8. lucro pecuniæ damnum vitæ ementes
3 Av. 27. tantum ſibi immortalis lucri
3 Av. 88. debet quiſpiam ſua lucra contemnere

luctatio, nis

Ep. 5. 5. cum terreno hoſte luctatio eſt

LUCTUS, *vide poſt lugeo*

LUCUS, I

7 Pr. 26. aut amænata lucis, aut &c.

LUDIBRIUM, II

6 Pr. 97. ludibriis ſpei, ludibriis vitæ

LUDICRUM, I

6 Pr. 43. ludicrorum turpiſſimorum hoſtias &c.
6 Pr. 61. Eccleſiis Dei ludicra anteponimus
6 Pr. 63. feralium ludicrorum die
6 Pr. 64. ludicrorum turpium fornicatione &c.
6 Pr. 70. diverſoria ludicrorum ſint
ibid. ludicra autem eſſe ceſſaverunt
ibid. ludicra ipſa ideo non aguntur
6 Pr. 82. illas ludicrorum infamium labes
6 Pr. 116. fragor &c. præliorum, & ludicrorum
6 Pr. 143. ludicra publica Trevir petis
7 Pr. 23. de ludicris, ac fœditatibus

LUDIFICO, AS

4 Pr. 87. jovis nomen ludificare, quàm Chriſti?
6 Pr. 102. per ſingula ludicrorum loca
8 Pr. 45. non aliquem hominem ludificari

LUDO, IS

6 Pr. 98. dum in theatris, & circis ludimus
6 Pr. 126. ludebant, inebriabantur
6 Pr. 127. dum bibunt, ludunt, mæchantur
7 Pr. 21. in metu captivitatis ludimus
Ep. 4. 14. indulgentiſſimâ pietate luſiſtis

ludus, i

6 Pr. 38. in obſcœnitate ludorum ſemper
6 Pr. 62. & ludi publici agantur
ibid. caveane ludi publici, an atrium Dei
6 Pr. 63. ſi ludos agi, audiunt
6 Pr. 97. de ludis enim publicis dicimus
6 Pr. 99. utrumque in ludis publicis agitur
6 Pr. 157. fœditates theatralium ludorum
6 Pr. 158. ad ludos protinus curritur

LUES, IS

6 Pr. 136. lues erat viventium

LUGEO, ES

1 Pr. 13. lugent, lugere geſtiunt
2 Pr. 27. compungitur, confitetur luget
2 Pr. 31. Abſalonis perditio lugetur
6 Pr. 8. flendi, atque lugendi ſunt
6 Pr. 141. aut periit, aut luget
6 Pr. 145. lugent cuncta, tu lætus es
7 Pr. 128. ingemiſcendum, atque lugendum eſt
Ep. 4. 5. tam longum lugendi tempus
1 Av. 70. illi exultent, & iſti lugeant
1 Av. 79. quando enim lugebit, qui &c.
ibid. dies lugendi perdidit?
2 Av. 98. infidelitatem &c. plangi, atque lugeri
3 Av. 16. pro hominum inſipientia lugeamus
3 Av. 74. o gravis, & lugenda conditio
4 Av. 52. lugere omnes Sanctos, ac flere

LUCTUOSUS, A, UM, ET OR.

3 Pr. 55. grave, & luctuoſum eſt &c.
6 Pr. 5. o miſeriam luctuoſam
6 Pr. 140. quid luctuoſius amentiâ?
7 Pr. 4. illud gravius, & luctuoſius
Ep. 4. 21. licèt totum legamus luxiſſe
1 Av. 8. terræ theſauros luctuoſos

luctus, us

1 Pr. 9. bonos ſemper in luctu
2 Pr. 34. cum metu, cum dedecore, cum luctu
6 Pr. 139. in luctu res deſiderare luxuriæ
7 Pr. 83. luctus eſt generis humani
1 Av. 85. cum dolore, cum luctu

LUGUBRIS, OR

4 Pr. 62. illud gravius, & lugubrius
6 Pr. 119. lugubre eſt referre quæ vidimus

LUMEN, NIS

3 Pr. 48. feneſtras &c. lumen oculorum
7 Pr. 125. totum lumen obcæcat
ibid. Eccleſiaſtici ſplendoris lumen
2 Av. 7. ſplendor Divini luminis obruebat
2 Av. 59. tu lumen habere lampadem
ibid. & illæ lumen præſumptione &c.
ibid. præſumptione futuri luminis
2 Av. 60. emicuiſſe in eis quiddam luminis
2 Av. 61. quod lumen virginitatis apparuit
2 Av. 62. illico extinguendum lumen accendi
2 Av. 63. ut lumen poſſit eſſe diuturnum
ibid. ſi in lychnis &c. langueſcit lumen
2 Av. 83. lumen illic ſeptuplò illuſtrius
3 Av. 53. præponuntur lumini tenebræ

LUO, IS

7 Pr. 51. & jura &c. luit pœna cunctorum

LUPANAR, RIS

7 Pr. 12. unum lupanar, omnium vita
ibid. & quid dicam de lupanaribus
ibid. minoris criminis lupanar puto
7 Pr. 13. pauca ferme ſunt lupanaria
ibid. ubi &c. non quaſi lupanar fuit?
7 Pr. 112. quæ &c. aut ſemita non lupanar?
7 Pr. 136. horruerunt luſtra, ac lupanaria
7 Pr. 149. adulteria vetãtes, lupanaria ædificãtes
8 Pr. 16. lupanar enim fecit mundo
8 Pr. 19. lupanaria eſt conatus ædificare
ibid. ac lupanaribus fœtent

LUSTRO, AS

6 Pr. 15. luſtrantur invii ſaltus
2 Av. 72. nudis &c. luſtrare pedibus

luſtrum, i

7 Pr. 136. horruerunt luſtra, ac lupanaria
7 Pr. 152. nullæ penè urbes luſtris &c.
8 Pr. 19. numquid non luſtris plenæ
8 Pr. 42. illi in luſtris, iſti in monaſteriis

LUTEUS, A, UM

1 Pr. 63. lutea obſcuritate diſtingueret

lutulentus, a, um

1 Av. 64. ſordidam, lutulentamque projecerit

lutum, i

3 Pr. 1. non ſunt ſolubili luto poſita
3 Pr. 55. qui non ſe luto fornicationis involvat
4 Pr. 3. niſi ornamentum in luto?
6 Pr. 72. in hoc &c. lutum plura convertere
7 Pr. 14. non in luto libidinis vixit?
1 Av. 72. luto membra convolvant
2 Av. 6. propter te &c. terram, ac lutum
ibid. exiguam terræ, ac luti partem
ibid. ſordentium luto oblitos

3 Av. 114. qui magis fœneratoribus suis &c.
3 Av. 122. moriens magis, quam tibi consulas
4 Av. 3. habitu magis sæculum reliquere
4 Av. 4. in exitu magis considerandam esse
4 Av. 5. carnalis magis propinquitatis
4 Av. 10. magis placare judicem debet
4 Av. 11. multò itaque magis facere eum &c.
4 Av. 23. res suas aliis magis, quam Deo tradere
4 Av. 24. magis ipso hoc incuria Dei probatur
4 Av. 28. beneficiis illius magis impares sumus
4 Av. 38. aliis magis, quam sibi consulit
ibid. aliis magis, quàm sibi consulit
4 Av. 39. tanto magis tibi relinqueres
4 Av. 40. unde est, quod aliis magis, quã tibi con-
4 Av. 41. quod magis es Deo debitor (sulis

MAGISTER, RI

1 Pr. 2. Magistrum philosophia suspexi t
1 Pr. 6. nobilissimos magistros protuli
3 Pr. 35. singularis Magistri &c. imitator
4 Pr. 95. quomodo bonus magister est
5 Pr. 10. magistrorum traditionem corruptam
5 Pr. 12. traditio eis magistrorum suorum
5 Pr. 15. magistrorum peccare vitio
7 Pr. 59. alius magistro, alius patrocinio
Ep. 4. 1. magister fidei, & receptaculum
Ep. 8. 3. magistri Ecclesiæ esse cæperunt
2 Av. 41. Judæis servus, magister missus est

magisterium, ii

3 Pr. 1. divini magisterii arte firmata
5 Pr. 21. Romani magisterii pravitate
2 Av. 79. naturæ ipsius magisterio, atque &c.

MAGISTRATUS

1 Pr. 19. pauperes magistratus opulentam &c.

MAGNANIMITAS, TIS

2 Av. 31. qui magnanimitate &c. excederis

MAGNIFICUS, A, UM

3 Av. 35. magnificam repensantes beneficiis &c.

magnificentia, æ

1 Pr. 30. inæstimabilem rerum magnificentiam
6 Pr. 124. ejusdem magnificentiæ civitate?

MAGNITUDO

4 Pr. 55. intelligi ab homine magnitudo &c.
ibid. magnitudo justitiæ habere videatur
5 Pr. 58. gratularer potentum magnitudinem
5 Pr. 89. honestare &c. nõ malignitate superare
8 Pr. 19. quantũ præcellunt cæteris magnitudi-
1 Av. 88. pro magnitudine peccatorum (ne
1 Av. 93. compensare &c. prætii magnitudine
2 Av. 91. & data semel prætii magnitudine

MAGNO

5 Pr. 32. magnò æstimatum, &c. magnò emptũ
3 Av. 99. spem tamen victoriæ magnò emit

magnus, a, um

1 Pr. 23. magnis retributionibus dignas putat
3 Pr. 12. qui enim tam magnam credulitatis &c.
3 Pr. 71. magnos conversionis fructus capiat
4 Pr. 14. quantumlibet magni criminis reum
4 Pr. 68. magnæ professionis nomine
4 Pr. 91. magna nobis prærogativa
5 Pr. 33. magna Hispanorum, minima Gallorũ
5 Pr. 89. si vis magnus esse
6 Pr. 15. magnâ enim curâ id agitur
6 Pr. 160. multis, ac magnis opus sit
7 Pr. 53. magna opera sæpe patrari &c.
7 Pr. 128. potestas magna, & potentissima
7 Pr. 137. magni, ac singularis est meriti
8 Pr. 19. prærogativa est &c. in magnis Urbibus
8 Pr. 39. sed tamen magna defensio
8 Pr. 48. magna illic prærogativa
Ep. 1. 15. magnæ vobis difficultatis spes
Ep. 5. 7. non solum magna Dei dispensatione
ibid. sed etiam magno munere
1 Av. 3. cum magno fœnore detrimentorum
1 Av. 88. parum de magno reddere cupiens
1 Av. 91. quamvis magnorum criminum reus
2 Av. 3. quæ magno debeat comparare
2 Av. 24. viduitatem tamen in magna opũ copia
2 Av. 44. magno devotionẽ &c. pretio cõparavit
2 Av. 55. magna infacultatibus habeant
2 Av. 67. quos tam magni esse exẽpli in omnibus
2 Av. 90. quæ magno debeant comparari
2 Av. 91. si magno, quid Domino commodarit
2 Av. 107. nimis magna inquietudo
2 Av. 110. se sine magnis omninò opibus
3 Av. 2. multis, ac magnis testibus pleni sunt
3 Av. 82. tam magno ambitu postulabat
3 Av. 109. exiguis se putarent magna mercari
3 Av. 110. aliquid magnum esse reddendum
4 Av. 1. voluntates eorũ non magni pendimus
4 Av. 44. magna causa est tibi abstinenti
ibid. magnos abstinentiæ fructus capis
4 Av. 58. quã graviter cẽsẽda &c. magna crimina
4 Av. 65. nihil magnum in terris solvitur

MAJESTAS

1 Pr. 6. quid de majestate, ac moderamine Dei
1 Pr. 31. potestate, ac majestate condiderit
1 Pr. 39. tanta est majestatis sacræ &c.
3 Pr. 65. nulla sit sacræ majestatis offensa
4 Pr. 40. mens Dei, atque majestas
6 Pr. 3. cùm &c. divinæ majestatis iracundia
6 Pr. 100. majestas divina violatur
8 Pr. 34. majestas divina violatur
8 Pr. 46. Dei cultu, & majestate
4 Av. 31. non eget secundum majestatẽ suã &c.

MAJOR, MAJUS

1 Pr. 28. sunt fortasse alia majora
1 Pr. 51. & majora sufficiunt

sæpè hoc numero

1 Pr. 66. quam, rogo, majorem eis &c. curam
ibid. majorem præstare potuit
1 Pr. 71. majus, & evidentius de peccatoribus
1 Pr. 72. majorem populi portionem
2 Pr. 19. majoris contemptus res est

sæpè hoc numero

2 Pr. 25. privilegio saltem majorum operum
2 Pr. 28. sanctitate major, quam potestate
2 Pr. 34. regibus altior, mundo major
3 Pr. 7. quare alter major sit, alter minor?
3 Pr. 22. quando majora illa faciemus
3 Pr. 30. & majora concessit
3 Pr. 31. probat etiam in majoribus
3 Pr. 35. nunc major in hoc offensa est
3 Pr. 37. sed &c. majora quæque videmus
3 Pr. 40. majoribus præceptis existiment
3 Pr. 41. nos nolunt majora dicere
ibid. majoribus spretis, minora faciamus

4 Av. 69. lex quippè bona est, mores mali
MANCIPO, ET MANCIPOR
9 Pr. 77. vitiis sæcularibus mancipati
Ep. 4. 11. a vobis conjugi mancipata
2 Av. 97. quis Deo animam suam mancipat?
mancipium, pii
6 Pr. 168. mancipia obsequiis suis &c.
MANDATUM, TI
1 Pr. 41. præteriit homo mandatum sacrum
3 Pr. 12. fideliter Dei mandata servare
3 Pr. 15. omnia Dei mandata fecissent
3 Pr. 19. nullis illius obedire mandatis
3 Pr. 20. Salvator mandati hujus normam
3 Pr. 32. devotè mandatis dominicis obedimus
3 Pr. 33. & consimile mandatum, quo &c.
3 Pr. 51. in universis mandatis Deo
4 Pr. 2. qui Christi mandata conculcat
4 Pr. 7. quod Christi mandata contemnimus
4 Pr. 109. norunt Dei mandata
5 Pr. 1. prætermittentes mandata Domini
5 Pr. 7. mandata faciant, quæ non sciunt
6 Pr. 91. contra mandatum sacrum fecisse
6 Pr. 92. quid contra mandatum cœlestæ fecit?
7 Pr. 72. confidebamus &c. contra Dei mandata
7 Pr. 146. Apostoli dictum, atque mandatum
Ep. 4. 12. teneo, ni fallor, mandata vestra
Ep. 9. 20. prima illa veniens a mandato Dei
1 Av. 28. ut tradant mandata Dei filiis suis
2 Av. 38. quàm longè ergo sunt a mandato Dei
3 Av. 59. majora exemplis &c. esse mandata
4 Av. 51. mandata ejus nec in postremis facis
4 Av. 68. qui oderunt mandatum sacrum
mando, as
8 Pr. 16. memoriæ hæc pudenda mandavit
Ep. 2. 1. quod mandare amoris officium
1 Av. 8. mandantes terræ thesauros luctuosos
1 Av. 30. pauca sunt quæ mandat
2 Av. 86. in vetere, ac nova lege mandaverit
4 Av. 66. quicquid de humilitate mandatur
4 Av. 67. inter hæc &c. officia mandantur
MANDUCO, AS
5 Pr. 68. labores manum &c. manducamus
2 Av. 42. Judæi manna manducaverunt
4 Av. 44. minus panis tu manducasti
MANEO, ES
1 Pr. 3. quod regat semper manere testantur
5 Pr. 86. maneant graviora facientem
Ep. 5. 2. & in te manens, teque custodiens
3 Av. 131. justitia tua manet in æternum?
4 Av. 2. in sanctis suis spiritus Dei maneat
MANIFESTO, AS
1 Pr. 47. manifestare possumus per universos
6 Pr. 125. ut credo manifestare voluit
7 Pr. 48. manifestandum illic &c. damnationem
manifestus, a, um
1 Pr. 58. in futurum &c. manifestum sit
1 Pr. 74. manifestumque judicium &c.
4 Pr. 66. ex hoc ipso manifestum est
Ep. 3. 2. negare enim manifesta non audeo
MANNA, Æ
1 Pr. 67. Mannam quotidiè non comedimus
1 Pr. 82. quia quotidiè mannam edens
2 Av. 42. Judæi manna manducaverunt

MANUS
1 Pr. 3. nunquam manum suam a gubernaculo
1 Pr. 32. manu, & gubernaculo contineri
1 Pr. 34. ad cœlum quotidiè manus tendimus
1 Pr. 67. humanis se manibus ingerentes
2 Pr. 21. & manu cœlesti obruto
2 Pr. 32. qui manu fratris occisus est
2 Pr. 37. liberari festè manu persecutoris
3 Pr. 2. manus quodammodo divinorum &c.
3 Pr. 20. non sola occidentis manu
3 Pr. 50. manibus, oculisque multamur
ibid. quasi manibus utamur
3 Pr. 69. a sceleribus manus abstinens
4 Pr. 34. manibus strangulata moriatur
4 Pr. 40. manus afferimus misericordiæ suæ
4 Pr. 47. furiosarum mentium manus
4 Pr. 59. amoris manibus admoveret
4 Pr. 61. cruentas manus, fœditates &c.
5 Pr. 68. laborem manuum &c. manducamus
5 Pr. 85. offerentibus munera manus amputas
6 Pr. 154. cœlestis manus votis precamur
7 Pr. 52. cœlestis manus agnosceremus, quia &c.
7 Pr. 53. fœminea manus perculit
7 Pr. 59. si manus aliqua non præstet
7 Pr. 68. manus, quas bellicosas putabat
7 Pr. 71. in manu Dei esse victoriam
7 Pr. 72. priusquam pugna manu capesseret
7 Pr. 94. sed illa utique cœlestis manus
7 Pr. 129. in cujus manu est, ut prohibeat
8 Pr. 20. censura est divinæ manus
8 Pr. 48. ne Christianorũ manibus trucidarentur
Ep. 1. 7. barbarorum locatitias manus subdit
Ep. 4. 10. manus, quasi alumna &c.
Ep. 5. 2. manum suam ex interioribus tuis
Ep. 7. 8. ego manum ad os meum ponam
1 Av. 10. ad quod vult, manum porrigat
ibid. quasi manu sua, ipse pervaserit
1 Av. 64. de manu Apostoli prædicantis
1 Av. 78. aridas manus &c. ad cœlum erigi
2 Av. 72. peram de Apostoli manu rapuit
3 Av. 9. quasi amoris manu, in jus suum traxit
3 Av. 10. dedimus captivas manus vinculis
3 Av. 18. quasi manus validæ, ubi &c.
3 Av. 75. Lazari quondam pauperis manum
ibid. illius pridè fœtidę, ac squalentis manus
3 Av. 134. consertis quodammodò manibus
MANUFACTUS, A, UM
2 Pr. 21. in crucem non manufactam
MARCOR, CORIS
7 Pr. 109. vario luxus marcore perditos
MARE, IS
1 Pr. 62. mare super eum volvitur
5 Pr. 49. in medio mari positi
6 Pr. 111. vastatis Urbibus mari clausis
7 Pr. 60. & mari, quod pisces capimus
7 Pr. 92. etiam trans mare mitteret
2 Av. 42. Judęi per mare transierunt ad eremum
2 Av. 119. quasi in medio mari naufragus
MARIA *Soror Moysi*
1 Pr. 80. non Mariam tantũ, sed etiam Aaronem
sæpè hoc numero
MARITALIS, E
7 Pr. 14. videretur in maritali despectione

7 Pr. 145. ad maritalem thorum trāſire meretrices
7 Pr. 147. adhærentes &c. gubernaculo maritali

MARITUS , TI
4 Pr. 30. maritos ſe fieri ancillarum ſuarum
7 Pr. 17. Pater familias ancillarum maritus&c.
ibid. maritum jure dixerunt?
7 Pr. 18. qui maritum gregum appellantur
8 Pr. 10. eſſe fęminas , niſi maritis ſuis
8 Pr. 14. omnes viros eſſe &c. maritos
ibid. ullum virum ullius fœminæ maritum
ibid. mulierem ullius mariti uxorem
8 Pr. 15. omnes penitùs maritos
2 Av. 36. unius mariti thorum lex dilatabat.

MARO
1 Pr. 4. maro probare voluit.

MARS , TIS
6 Pr. 101. colitur &c. mars in arenis

MARSUPIUM , II
1 Pr. 18. nummis marſupia non haberent

MARTYR , RIS
7 Pr. 121. paſſionibus ſuis martyres coronarant
2 Av. 83. martyrum dignitatem , & in omnibus
4 Av. 55. martyres ſuos, totam deniq:&c. feriem

MASCULUS , LI
7 Pr. 117. maſculi relicto naturali uſu &c.
ibid. maſculi in maſculos &c. exercentes
8 Pr. 10. mulieribus eſſe maſculos &c.

MATER , TRIS
1 Pr. 14. matrem eſſe virtutum
3 Pr. 20. ira mater eſt odii
4 Pr. 97. inceſtu matrum Sacroſanctarum
6 Pr. 122. quam matrem eſſe vitiorum
7 Pr. 104. quaſi matre contentus ſum
Ep. 1. 6. matrem ergo is &c. Agripinæ viduam
Ep. 4. 14. nunc fuit mater, nunc avicula
1 Av. 4. creſcentibus filiis ſuis, mater egrotat

Materfamilias , as
7 Pr. 15. habuiſſe &c. matresfamilias jus ſuum
7 Pr. 16. materfamilias integram habuiſſe &c.
Ep. 4 17. aut lamentantes matresfamilias
3 Av. 127. circumſtant locupletes matresfamiliæ

MATERIA , Æ
6 Pr. 108. materiam tantum eſſe vitiorum
7 Pr. 79. nobilioris materię metallum
4 Av. 46. materiam quoquè his voluptatum

MATRIMONIUM , NII
4 Pr. 30. matrimonia honorata ſortiti
4 Pr. 30. faſtigium nobilium matrimoniorum
5 Pr. 81. peccata &c. non matrimonia
5 Pr. 82. opus honeſti matrimonii
7 Pr. 14. Princeps matrimonii dignitate
7 Pr. 15. impolutum jus matrimonii

MATRIX , CIS
1 Av. 20. hæc pietatis matrice gignitur
2 Av. 117. in ipſo divitiarum ſinus atque matricę

MATRONA , NÆ
7 Pr. 17. matrona abeſt à vilitate ſervarum

MAURI *populi*
4 Pr. 92. propter maurorum efferos mores

MAXILLA , LÆ
3 Pr. 33. ut cedenti maxillam præbeat alteram
8 Pr. 51. maxillas cædentibus præbeant

MAXIME
1 Pr. 8. maximè quia ſermones ſacri &c.
1 Pr. 28. tunc Deo maximè curæ erant
1 Pr. 29. maximè quia futurum Dei judicium
2 Pr. 41. maximè quæ poſthoc ſecutura ſunt
3 Pr. 4. maximè &c. univerſa ſuccumbant
3 Pr. 36. ut omnes, vel maximè noſtris commodis
3 Pr. 37. maximè cùm & terreſtres domini
5 Pr. 15. maximè cùm ſciat , eos ea facere
5 Pr. 19. maximè cùm ſciat , eos &c.
5 Pr. 50. maximè deprimuntur &c. maximè &c.
6 Pr. 11. maximè noſtri , hoc eſt Chriſtiani
6 Pr. 40. & tunc hoc maximè , cùm &c.
7 Pr. 1. hinc maximè probari
7 Pr. 49. ob ſolam maximè pudicitiam
7 Pr. 85. de ſola , vel maximè obſcœnitate
7 Pr. 105. urbi Romæ maximè adverſariam
7 Pr. 133. maximè viros fœminei uſus &c.
7 Pr. 141. quæ illi ſpernunt maximè
8 Pr. 1. maximè , quia morum noſtrorum vitia
8 Pr. 2. maximè cùm a fidelibus Viris
8 Pr. 6. pupillis enim , vel maximè prodigis
8 Pr. 14. tu dicis maximè philoſophorum &c.
8 Pr. 29. maximè nobiliſſimorum fides
8 Pr. 32. ſervos vel maximè malos habeant
8 Pr. 43. maximè intra Carthaginis muros
Ep. 1. 8. maximè data eſt , quorum intererat
Ep. 4. 32. qui maximè veretur offendere
Ep. 7. 3. dandis vel maximè reddendis
Ep. 9. 13. maximè cùm etiam in his , qui &c.
Ep. 9. 18. ſæcularibus , vel maximè, & divitibus
1 Av. 16. videamus eam maximè &c.
1 Av. 78. maximè , quia neſcio
1 Av. 94. maximè , quia propheta is &c.
2 Av. 86. maximè cùm Salvator ipſe &c.
2 Av. 106. quies vel maximè neceſſaria eſt
3 Av. 2. maximè , cùm ſi quis cupidus eſt
3 Av. 23. maximè cùm illic non paupertas
3 Av. 35. cùm id maximè obſiſtat (tur
3 Av. 88. maximè cū, & ille non multū adipiſca-
3 Av. 94. & hoc maximè, ut dixi , aut locupletes
4 Av. 16. per hoc maximè in exitu canitur

MAXIMUS , A , UM
1 Pr. 43. ad perpetrandum maximum nefas
1 Pr. 45. quæ Deus per maximum nefas
3 Pr. 41. maximam Chriſtianorum partem
3 Pr. 54. ſervorum contemptus eſt maximus
3 Pr. 65. ſi maximum ſcelus minores &c.
3 Pr. 69. utinam vel a maximis , quia volunt
3 Pr. 72. hoc genus maximè injuſtitiæ eſt
4 Pr. 32. ab hoc ſcelere , vel maximo
4 Pr. 35. ut acceſſio maximarum affligeret
4 Pr. 65. maxima accuſatrix hominum
4 Pr. 87. maximi ſacramenti ſit dejeratio
ibid. neceſſe eſt maximi ſit reatus
4 Pr. 96. a duobus maximis facinoribus
5 Pr. 43. ipſorum maximus cenſus ſis
ibid. ipſorum maximæ penſiones
5 Pr. 82. vel a maximo , & prodigioſo
6 Pr. 29. non nulla maxima ſcelera
6 Pr. 42. maximi criminis reus creditur
6 Pr. 51. injuriam utique , & maximam
6 Pr. 76. maxima pars noſtri jam perierit
6 Pr. 77. maxima ex parte &c. arſimus

6 Pr. 99. cum duo ſint maxima mala
7 Pr. 51. maximas reipublicæ opes
7 Pr. 61. maximorum beneficiorum gratiam
7 Pr. 69. maximum habuerat ſupercilium
7 Pr. 128. inhibere ſcelus maximum poteſt
7 Pr. 141. præceptione maximum injuſtitiæ
8 Pr. 41. maxima enim cauſa eſt diſcordiarum
Ep. 3. 3. quæ maximorum criminum &c.
Ep. 4. 5. maximorum criminum, ut plus amet
Ep. 9. 15. maximas opes hæredibus &c.
Ep. 9. 20. licèt una ſit cauſa maxima
1 Av. 7. maxima &c. filiorum tuorum portio
2 Av. 5. & quod eſt maximum, ac rariſſimum
2 Av. 87. per quæ tamen tormenta maxima
2 Av. 99. in vineis labor maximus ponitur
4 Av. 65. quod eſt in cęlo maximum comparatur

MECUM

Ep. 1. 4. illud mecum reformidetis
Ep. 4. 13. cum de tali negotio mecum agęret

MEDELA, Æ

5 Pr. 52. vel &c. patitur in medela?
1 Av. 75. hac primum, medela opus eſt

MEDEOR, ERIS

5 Pr. 4. imperitiam medentis accuſat
1 Av. 83. Babylonio Regi mederi volens

medicamen, & medicamentum

6 Pr. 149. aliis per dulcia medicamina
6 Pr. 150. diverſam medicaminum opem
1 Av. 84. utatur medicamento alii oblato &c.

medicatus, a, um

1 Pr. 63. adde medicatas aquas

medicina, æ

7 Pr. 145. ut factum eorum medicina eſſet
1 Av. 78. medicina ſit certè nihil tentare

medicor, aris

7 Pr. 7. curis medicantibus non corrigimur

medicus, a, um

7 Pr. 5. munus medicæ aduſtionis

Medicus, i

5 Pr. 4. quam queri de optimo Medico
ibid. quam Medicus ei imperat
6 Pr. 149. optimi, ac peritiſſimi Medici

MEDIOCRIS, E

1 Av. 81. a mediocrium actione diſcluſus

mediocritas, tis

2 Av. 103. in mediocritate, Dei gratia

mediocriter

1 Pr. 70. non mediocriter probaverimus,
3 Av. 61. non mediocriter, ſed abundanter

MEDITATIO, NIS

4 Pr. 79. meditatio doli tritura mendacii

meditor, taris

3 Pr. 62. ſenſu futura meditantur
3 Pr. 63. hoc eos eſſe meditatos
1 Av. 73. protinus meditentur in lapſu

MEDIUM, I, ET MEDIUS, A, UM

5 Pr. 49. in medio mari poſiti
6 Pr. 8. mediam plebis partem haberet
7 Pr. 24. in medio Reipublicæ ſuæ poſitos
7 Pr. 62. in medio barbararum gentium
7 Pr. 83. de media quippe eorum iniquitate
7 Pr. 128. ut in medio Reipublicæ ſinu
2 Av. 31. partem bonorũ omniũ mediã deputaret

2 Av. 82. in medio populorum circumſtantium
2 Av. 119. quaſi in medio mari naufragus

MEDULLA, Æ

1 Pr. 27. turpibus flammis medullæ
7 Pr. 26. medullam ferè omnium Galliarum
Ep. 5. 5. turpibus flammis medullæ æſtuant
Ep. 9. 19. æſtuantibus ſacro affectu medullis
1 Av. 17. virtus, ac medulla affectuum
ibid. ſicut corpus ſine medulla
3 Av. 79. paſcebat flammas medullis ſuis

MEL, LIS

4 Pr. 51. fundamina mellis ponunt
ibid. niſi ſtudio, & cupiditate mellis
7 Pr. 130. terram lacte, & melle manantem

MELIOR, IUS

1 Pr. 15. meliora, quam quæ habent
1 Pr. 54. quem meliorem vidit
1 Pr. 68. nos nunc meliora habeamus
1 Pr. 70. melius eſt plus probare aliquod
3 Pr. 4. cur melior multò ſit &c. conditio
4 Pr. 37. ut melior quis tentaverit
4 Pr. 66. meliores barbaris ſumus

ſæpè hoc numero

4 Pr. 69. meliores nos eſſe credamus
4 Pr. 70. multò etiam meliores &c.
ibid. quomodo meliores ſimus
ibid. ſine comparatione meliores
4 Pr. 71. non multum meliores judicemur
4 Pr. 72. qui meliores nos multùm &c.
ibid. in quibuſdam eſſe meliores
4 Pr. 73. ſine comparatione meliores
4 Pr. 104. qui meliores eſſe deberent
5 Pr. 39. cum his melius agebatur
5 Pr. 77. melius quippe fuerat &c.
6 Pr. 11. ut quotidiè meliores ſint
7 Pr. 46. qui meliores nos putant eſſe
7 Pr. 62. meliore tamen in hac parte
7 Pr. 73. ad meliora &c. ſubſidia contulere
Ep. 4. 32. nemo enim melius diligit
Ep. 7. 1. melius &c. bonis interprętatoribus
Ep. 7. 2. melius eos facere, ſi &c.
1 Av. 27. ullus melior filiorum amor
ibid. poſſunt pignora melius amari
1 Av. 78. melius tamen eſt abſque dubio
ibid. melius eſt enim nihil inexpertum
2 Av. 96. ut poſſem mentẽ melioribus applicare
3 Av. 17. omnes ſibi melius velle, quam alteri
3 Av. 43. meliori enĩ cõditione quidã relinquunt
3 Av. 46. melius cum libertis agunt
3 Av. 48. quia optant eſſe meliores
3 Av. 52. quam ut qui meliores ſunt &c.
4 Av. 47. o quantò melius quæcunque &c.

MEMBRUM, I

1 Pr. 32. particulas &c. & membra regeret
1 Pr. 64. in nullis membrorum partibus
3 Pr. 50. mẽbris ſuis quiſquis privare ſe debeat
3 Pr. 73. ut in filiis ſua membra ſalvarent

ſæpè hoc numero

6 Pr. 56. membra ſine capite nihil proſunt
6 Pr. 83. Romani orbis membra florebant
6 Pr. 143. conciſorum membra lacerata
6 Pr. 154. Reipublicæ membra cæduntur
7 Pr. 19. membrum officio ſuo fungitur

7 Pr. 91. membra hominum peccatorum
7 Pr. 107. & membra populi gubernantes
1 Av. 5. diſundiſti&c. religioſi nominis membra
2 Av. 23. quàm membra Chriſti ſuſpicio
3 Av. 73. qui membrorũ ſuorum ulceribus &c.

MEMINI , NISTI

5 Pr. 52. quis tunc pauperum meminit
2 Av. 23. ad hoc tantum illorum memini
2 Av. 112. tibi ſubſtantiam tuam memineris
3 Av. 72. vel germani, quorum meminerat
3 Av. 84. nec in morte meninerunt
3 Av. 92. apud, eos quorum meminerint
4 Av. 5. Divini officii oportere meminiſſe
4 Av. 43. ſed memento, quia, & illos &c.

memor , ris

Ep. 4. 23. nec Romanus memor eſſe belli
2 Av. 116. largè, ac ſalubriter ſui memor ſit
3 Av. 67. alterius memor, & ſui immemor
3 Av. 83. quemquam poſtea Dei memorem

memoria , æ

2 Pr. 10. ut perdat de terra memoriam
8 Pr. 16. memoriæ hæc pudenda mandavit
2 Av. 23. ut eorum memoriā dignus fiam
3 Av. 83. ut ei nec memoria quidem Dei

memoro , or

1 Pr. 54. in cunctis, quæ memoravimus
4 Pr. 43. quo ſcriptura memoravit
4 Pr. 45. cùm lex vetus &c. memoraſſet
4 Pr. 46. pejores eſſe memoravit
5 Pr. 6. ſectas eſſe memoravimus
7 Pr. 7. quod paulo ante memoravi
7 Pr. 79. ſacer ſermo memoravit
2 Av. 31. ſicut utique illi &c. de quibus memorā(tur
2 Av. 48. mortem eſſe memoraverit
3 Av. 2. miſericordiam, &c. eſſe memoravimus
3 Av. 7. & non pauca memoravit

MENDACIUM , II

4 Pr. 17. ad mendacium &c. coarctantur
4 Pr. 79. meditatio doli tritura mendacii
Ep. 9. 26. levium mendaciorum fugax
Ep. 9. 27. hominum commutatione mendacium
1 Av. 101. vide, quid pro mendaciis debeas
3 Av. 95. ad comparandum mendacium

mendaciter

8 Pr. 1. mavult mendaciter prædicari
8 Pr. 2. illi quidem mendaciter prædicari

mendax , cis

4 Pr. 17. mendaces quoque eſſe dicuntur
7 Pr. 99. Franci mendaces, ſed hoſpitales &c.
3 Av. 125. verbis mendacibus honorare &c.
4 Av. 54. mendacibus denique, atque perjuriis

MENDICO , AS

1 Pr. 19. ac mendicante republica
2 Av. 112. ne in æternitate mendicet
3 Av. 30. nihil dignius, quàm &c. mendicent
4 Av. 35. pauperum univerſitate mendicet

mendicitas , tis

5 Pr. 60. mendicitate pignorum comparatur
5 Pr. 61. niſi ſola mendicitas
6 Pr. 71. calamitas enim &c. & mendicitas
2 Av. 39. æterna mendicitate damnetis
3 Av. 30. mendicitate oppreſſura ſit
3 Av. 68. parentes non liberant de mendicitate
ibid. parentum eſt ſempiterna mendicitas
3 Av. 74. pauper beatitudinem emit medicitate
3 Av. 92. æterna mendicitate conſumant
3 Av. 105. te autem mendicitate conſumi
3 Av. 108. oſtendit &c. mendicitatem

mendicus , mendica , mendicum

5 Pr. 42. & indigentiam mendicorum
5 Pr. 86. ſpoliatos à te fuiſſe mendicos
6 Pr. 73. prodigamus tanta mendici
3 Av. 42. ſed quaſi mendica moreretur
3 Av. 128. bona propria erogare mendicis

MENS , TIS

1 Pr. 27. non malè ſanam mentem
1 Pr. 69. uſitatum humanæ mentis vitium
1 Pr. 78. cum &c. non mens impia
ibid.. ſola mentis inconſideratione
3 Pr. 10. animi, & mentis ſuæ quædam &c.
ibid. oraculum Dei mens eſt
3 Pr. 18. facit tamen ore, non mente
3 Pr. 48. ſciens &c. eſſe noſtrarum mentium
4 Pr. 7. fides autem fructus eſt mentis
4 Pr. 28. mentis ſequatur inſaniam ?
4 Pr. 33. quantumlibet improbæ mentes
4 Pr. 40. cumque ejus naturæ ſit mens Dei
4 Pr. 47. furioſarum mentium manus
4 Pr. 86. qui ſanæ mentis ſunt
ibid. auſæ ſint improbæ mentes
5 Pr. 23. mente disjuncti ſunt
5 Pr. 62. non dicam pati humanæ mentes &c.
5 Pr. 70. infideliſſimarum mentium cæcitas
5 Pr. 77. veſtem &c. exuere, non mentem
5 Pr. 89. pravæ, & cęcę mentis improbitas
6 Pr. 10. honeſtate mentium vincere
6 Pr. 12. malarum mentium vitio
6 Pr. 18. innoxii &c. mente non ſunt
6 Pr. 22. honeſtæ, ac probæ mentes
6 Pr. 30. quia mente diſſentis
6 Pr. 67. quaſi mens, atque natura
6 Pr. 87. mens noſtra eſt, ut ad emendandos nos
6 Pr. 92. inofficioſa ſaltem mente
6 Pr. 114. iſti intus mente captivi
6 Pr. 128. tantò ante mentibus corruerunt
8 Pr. 26. mente idolis ſerviebant
Ep. 2. 2. quia propè ſingularis eſt mens
Ep. 4. 10. intuorum mentibus habes
Ep. 4. 27. fractæ affectu omnium mentes
Ep. 5. 3. menti ſemper inimica eſt
Ep. 5. 5. non male ſanā mentē &c. ſuccendunt
Ep. 5. 6. vincentibus carnem &c. mente viciſti
Ep. 6. 1. etſi ſcio honeſtas mentes &c.
Ep. 8. 1. menti tuæ, ac pietati pares
1 Av. 5. latior corpore, anguſtior mente
1 Av. 9. mens enim theſaurizantis theſaurum
1 Av. 25. charitatem menti extorqueamus
1 Av. 45. hoc ipſo humana mens inſoleſceret
1 Av. 56. mentes malè utentium criminoſæ
1 Av. 68. poſt fructum turbatæ mentis incipiunt
1 Av. 93. ſaltem mentis devotione compenſet
2 Av. 19. mens ſecura ſapientis licèt &c.
2 Av. 96. ut poſſem mentē melioribus applicare
2 Av. 97. quis enim Domino mente credit
3 Av. 18. niſi ſola mens larga, niſi &c.
3 Av. 21. delicias aliorum mente pertractas?

3 Av. 42. o novum irreligioſæ mentis ingenium!
3 Av. 49. facinus pia mente committi
3 Av. 125. tu mentem obduras, tu aurem &c.
4 Av. 67. quàm emundare mentem

MENSA, Æ

8 Pr. 30. ut menſam Dæmonum menſæ &c.
4 Av. 46. menſæ eorum mero jugiter madent

MENSURA, Æ

4 Pr. 102. ſupra criminis &c. eſſe menſuram
1 Av. 92. peccatorum menſuram compenſent
2 Av. 13. par eſt menſura, major invidia

MENTIOR, TIRIS

4 Pr. 14. ſi mentior, cunctos conſulo
4 Pr. 18. ſe volunt eximere, mentiuntur
ibid. mentiri mavult, quàm flagellari
4 Pr. 26. ſevus &c. quamvis mentiar
4 Pr. 72. condemnes, ſi mentior
6 Pr. 5. quia mentiti eſſent, morte mulctavit
3 Av. 122. refelle me, & convince, ſi mentior
4 Av. 37. Sanctitatem pallio mentiaris
4 Av. 42. Deo cuncta mentiris

MERCES, DIS

3 Pr. 12. fidei mercedem in ſæculo eſſe
6 Pr. 168. mercedibus dependendis locant
ibid. mercedes jugiter ſolvimus
7 Pr. 117. mercedem, quam oportuit &c.
1 Av. 44. ut major ſit merces operantis
3 Av. 27. mercedem pariat ſempiternam
3 Av. 109. non perituram eſſe mercedem
3 Av. 111. dixit eſſe mercedem
4 Av. 18. juſtam accipit mercedis retributionem
mercenarius, ii *ſubſt.*
2 Av. 31. uni mercẽario meo partẽ &c. deputaret
mercenarius, a, um
Ep. 1. 7. mercenario opere victum quæritans

MERCOR, CARIS

3 Av. 82. mercari requiem præoptaverat
3 Av. 99. favoremque mercatur, & hæc &c.
3 Av. 109. exiguis ſe putarent magna mercari

MERCURIUS, RII

6 Pr. 101. colitur &c. mercurius in palæſtris

MEREO, OR

1 Pr. 11. minùs ſunt miſeri, quàm merentur
1 Pr. 35. die &c. mereamur abſolvi
2 Pr. 12. regi à divinitate mereantur
2 Pr. 28. in præſenti veniam non meretur
3 Av. 118. ut ſi mereri a Deo potes
4 Pr. 12. patior ex parte, quod mereor
ſæpe hoc numero
4 Pr. 39. minora patimur, quàm meremur
4 Pr. 45. malè de Deo meruit
4 Pr. 56. non merentibus præſtat
4 Pr. 63. protectionem mereri poſſumus
4 Pr. 65. hoc patimur, quod meremur
ſæpe hoc numero
4 Pr. 99. per unam &c. meruit evadere
5 Pr. 16. contemptus veniam non meretur
5 Pr. 21. intelligere poſſumus, quid mereatur
5 Pr. 68. tardiùs multò, quam merebamur
5 Pr. 71. nondum &c. qualia meremur
5 Pr. 72. quæ ferre mereamur
ibid. ſed &c. quæ meremur
6 Pr. 33. non merentes, videamus
6 Pr. 42. merenti convicium faciat
6 Pr. 47. quia merentur accipere
6 Pr. 106. ut exorare mereamur
6 Pr. 131. peccator quis meretur
6 Pr. 146. quarto perire meruiſti
6 Pr. 148. uti meremur proſperis
7 Pr. 10. corrigi à divinitate meruerunt
7 Pr. 21. quis meruit mortem, & irridet?
7 Pr. 72. meruerat in oratione victoriam
7 Pr. 97. quæ merebatur accepit
ibid. Afros hoc non meruiſſe, credimus
7 Pr. 120. fidem facinoris non mereri
7 Pr. 134. quod jamdiu meretur
8 Pr. 8. quæ patimur non meremur
Ep. 1. 8. ita non mereri me, certò ſcio
Ep. 4. 21. miſericordiam meruit ſors
Ep. 4. 24. ideò minùs meremur veniam
Ep. 4. 33. obſecratio mereatur innoxii
Ep. 9. 11. quando per indulgentiam plus meretur
1 Av. 48. eſſe divites mereantur in Cœlo
1 Av. 81. pœnæ ambitione mereatur
2 Av. 89. præmiũ ſperare poſſumus non merẽtes?
3 Av. 20. de ſolo te es tàm male meritus
3 Av. 24. quod hæres impius non meretur
3 Av. 47. ſervos ſuos, non benè de ſe meritos
4 Av. 13. certum merebitur &c. ſuffragium
4 Av. 47. remunerationem mereri poteris.

MERETRIX, CIS

7 Pr. 12. meretrices enim, quæ illic ſunt.
7 Pr. 13. damnavere meretrices apud &c.
7 Pr. 127. quemadmodum enim una meretrix
7 Pr. 136. horruerunt &c. cõtactuſque meretricũ
7 Pr. 143. contagiones horruere meretricum
7 Pr. 145. ad maritalem thorum trãſire meretrices
8 Pr. 19. iſti caſtas fecere meretrices

MERITO' *adv.*

4 Pr. 37. meritò totum eſſe in malo dicitur
Ep. 4. 35. in ſuos etiam meritò vindicare

MERITUM, I

1 Pr. 23. qui merita religioſorum
1 Pr. 52. non meriti, qui lætabatur
1 Pr. 79. meritum parentis eriperet
2 Pr. 9. meritorum fieri diſparilitate
2 Pr. 11. pro meritorum diverſitate tractare
2 Pr. 28. prærogativis meritorum antecedentiũ
3 Pr. 27. non ſine cauſa meritorum ſuorum
4 Pr. 3. ſine meritorum ſublimitate
4 Pr. 3. Sanctum vocabulum ſine merito
4 Pr. 4. reſpiciat &c. ceſſantibus meritis
7 Pr. 52. meritorum hoc fuiſſe, non &c.
7 Pr. 59. & meritum Deus tribuit
7 Pr. 84. quantum ad meritum &c. pertinet
7 Pr. 137. magni, & ſingularis eſt meriti
1 Av. 13. de meritis theſaurizantium nominavit
2 Av. 66. principatus ſine meritorũ ſublimitate
ibid. tantùm excellere oportet merito
3 Av. 2. præcipuèque in eis, & merita Sanctorũ
3 Av. 18. ubi denique pro diverſitate meritorum
3 Av. 25. vel meriti, vel conditionis
3 Av. 51. vitã, ac meritis notis antecellerent
3 Av. 87. quæ inter eos meritorum ſit differentia
4 Av. 13. meritum non poterit jam perire

MERUM, RI

4 Av. 46. mensæ eorum mero jugiter madent
METALLUM, LI
7 Pr. 79. dissimillima &c. genera metallorum
sæpe hoc numero
1 Av. 29. graves metallo aureo saccos
2 Av. 83. metallorum fulgore pretiosas
METICULOSUS, A, UM
2 Av. 113. in brevibus meticulosi, longa &c.
METO, TIS
7 Pr. 60. quod fruges annuas metimus.
8 Pr. 49. quæ seminarunt, hæc & metunt
3 Av. 108. benedictionem metere non posse
sæpe hoc numero
MESSIS, SIS
2 Pr. 67. cum agros &c. messibus demetamus
7 Pr. 26. aut circumdata messibus fuit
METUO, TUIS
1 Pr. 25. fortitudinem carnis metuit
5 Pr. 29. non reverentur, aut metuunt
5 Pr. 85. non metuis, non expavescis?
6 Pr. 76. & ipse non metuit
6 Pr. 129. nec metuerent periculum suum
7 Pr. 64. cùm enim Gothi metuerent
7 Pr. 93. aut permanere metuebant
Ep. 1. 4. metuendum in vobis omninò non sit
Ep. 4. 3. metuere, & æqualiter supplicare
Ep. 9. 26. atque intantum peccare metuens
2 Av. 60. nec falsa opinio metuentium fuit
3 Av. 16. nolo metuas, nolo verearis
3 Av. 132. & tu ditare non metuis
ibid. obsidentes metuis offendere
metus, tus
1 Pr. 35. nos metu futuri judicii
1 Pr. 39. cum grandi metu, ac disciplina
1 Pr. 53. rursum exilia rursum metus
2 Pr. 34. fugiens cum metu, cum dedecore
4 Pr. 18. si positus in metu serv s &c.
4 Pr. 27. terrore, ac metu mortis
6 Pr. 112. vel metu vitia cessarunt
6 Pr. 130. nullus metus erat hominum
6 Pr. 154. quoties in metu in angustiis
ibid. metus omnis dono &c. ablatus
6 Pr. 155. mixtis cum fletu gaudiis
7 Pr. 21. in metu captivitatis ludimus
7 Pr. 148. & in publicò metus legum
Ep. 4. 3. neque ex superfluo metus sit
ibid. nobis admodum metus est
1 Av. 54. ad metum, ac tremorem omnibus
3 Av. 6. vel metu, vel infirmitate
3 Av. 99. hæc omnia metu judicii &c. agit
MEUS, A, UM *omittitur*
MIGRO, GRAS
5 Pr. 32. ubique &c. barbaros migrant
7 Pr. 131. in quorum jura migrarunt
2 Av. 54. cui vixerint facultate migrare
MILES, TIS
7 Pr. 56. redigi agmen militum jussit
militaris, e
2 Pr. 32. rem civilem, & militarem
3 Pr. 64. quid aliud militantium, quàm rapina
7 Pr. 106. etiam copiæ militares
militia, æ
7 Pr. 106. regentes militiam potentes

milito, as
3 Pr. 12. ad toleranda adversa militamus?
1 Av. 3. superiora illa, istorum usibus militãt
2 Av. 25. Monachus ab incunabulis militans
2 Av. 79. qui militant, id sibi pulchrum
MILLE
1 Pr. 85. quatuordecim millia hominum
6 Pr. 2. octoginta quinque millia hominum
6 Pr. 34. innumera Christianorum millia
7 Pr. 54. innumera populi sui millia
7 Pr. 55. triginta millia armatorum
7 Pr. 56. barbarorum millia pugnaturo
7 Pr. 116. inter tot millia &c. quæreres
3 Av. 62. octo hominum millia &c.
3 Av. 63. tantis tunc credentium millibus
MIMUS, MI
6 Pr. 40. circenses offerimus, & mimos
6 Pr. 43. circenses offerimus, & mimos
6 Pr. 62. verba Christi, an verba mimi?
MINÆ, NARUM
3 Pr. 16. remitto has prophetarum minas
6 Pr. 151. quos morigeros minæ &c.
1 Av. 55. minæ ipsæ magis timendæ sint
MINERVA, Æ
6 Pr. 101. honoratur Minerva in gymnasiis
MINIME
7 Pr. 130. in qua minimè mirum fuerat
7 Pr. 134. minimè mirum sit, si &c.
1 Av. 25. filiorum videor affectum? Minimè
2 Av. 76. minimè; Religiosus enim per hoc &c.
MINIMUS, *vide minor*
MINISTER, MINISTRA
3 Pr. 27. sicut Dei ministrum
2 Av. 36. irascentibus lex ministra erat
2 Av. 65. superest de ministris, & Sacerdotibus
2 Av. 71. ministro autem, nolo possideas
2 Av. 72. ministris suis usum unius virgulæ
3 Av. 21. tormentorum terribiles Ministri
ministerium, rii
1 Pr. 68. ac Dei ministerio pascebantur
1 Pr. 79. nec ministerii sacri privilegium
3 Pr. 50. ministeriorum officia subtrahimus
3 Pr. 51. ubi de ministerio agitur, & vita
ibid. ministerio carere, quàm vita
5 Pr. 9. per ministerium haurimus
7 Pr. 115. ministerio reverentiam servo
2 Av. 25. Clericus sacri ministerii servitute
2 Av. 106. inter pauca famulantium ministeria
ministro, stras
7 Pr. 140. cùm destiterint ad ministrandum
7 Pr. 141. spernunt maximè, qui ministrant
MINOR, NARIS
3 Av. 98. non timeat, quæ minatur Deus?
MINOR, MINIMUS
1 Pr. 32. sed etiam minora officia
1 Pr. 51. majorum pariter, & minorum
ibid. intelligendum est in minoribus
3 Pr. 7. quare major alter sit, alter minor?
3 Pr. 30. quia minora a nobis exigit
3 Pr. 31. à quo minora complentur
ibid. quæ minora, atque communia
3 Pr. 32. minimâ vestimentorum parte
3 Pr. 34. minor esset ignorantiæ reatus

3 Pr. 40. & minora reticere &c.
3 Pr. 41. putant minora complere
sæpe hoc numero
3 Pr. 49. cautissimè minima vitari
3 Pr. 52. quis est, qui faciat hæc minima?
3 Pr. 58. majorum criminum, quàm minimorũ
sæpe hoc numero
3 Pr. 59. altaria Dei minoris reverentiæ
ibid. quàm cujuslibet minimi &c. domum
3 Pr. 65. minores videantur agere personæ
3 Pr. 69. crimina vel minora committant
4 Pr. 35. minimarum functionum locupletaret
4 Pr. 39. minora patimur, quàm meremur
4 Pr. 51. minima animalium genera
ibid. minimis animantibus &c. inservit
4 Pr. 58. minoris pretii mors nostra est
4 Pr. 87. quanto minori peccato illi &c.
ibid. quanto minoris res criminis est
4 Pr. 109. minoris criminis reatus est
5 Pr. 13. minorem patre filium dicat
5 Pr. 33. magna Hispanorum, minima Gallorum
5 Pr. 50. minores maximè deprimuntur
5 Pr. 78. illi se minore invidiâ &c.
5 Pr. 86. cùm minora soleant etiam &c.
5 Pr. 87. & minores humilitate
6 Pr. 5. ut aut certè minor &c.
6 Pr. 9. etiam minora mala faciunt
6 Pr. 59. minore tamen culpa &c. errabant
6 Pr. 99. & quidem scelera non minima
7 Pr. 10. minorum criminũ reos fuisse credimus
7 Pr. 12. minoris criminis lupanar puto
7 Pr. 17. minore fortasse crimine, & minore &c.
7 Pr. 107. minores habuerunt &c. procuratores
7 Pr. 141. minores, quasi sacra observare
8 Pr. 28. minoris enim piaculi res est
Ep. 4. 26. de majoribus ad minora veniamus
Ep. 7. 6. si minori cedat officio
Ep. 9. 2. non sit minoris pretii per opinionis &c.
Ep. 9. 10. aut certè non minorem tranquillis
Ep. 9. 24. minora fierent per nomen authoris
1 Av. 5. & in te major, & in te minor
3 Av. 6. minimus, & indignissimus famulorum
3 Av. 96. quantò minore cura, minore ambitu
3 Av. 121. apud quem nullus est minor
minus *adject. & adver.*
1 Pr. 4. quo se non minus philosophum
1 Pr. 11. minus sunt miseri, quàm &c.
1 Pr. 12. multò autem pro Sanctis minus
1 Pr. 50. minus authoritatis habere
1 Pr. 70. quàm minus forsitan &c.
2 Pr. 19. minus causari forsitan &c.
3 Pr. 25. multò minus cœteris imperatur
3 Pr. 58. ut &c. minus esse vitiosum
4 Pr. 15. inopia minus culpabiles facit
4 Pr. 16. nullorum minùs servi sint
4 Pr. 31. minus flagitiosos diximus
4 Pr. 46. sodomitas minus &c. damnabiles
4 Pr. 82. nunquam minus cogitent
5 Pr. 10. minus videantur scripturam &c.
5 Pr. 40. minus grave, atque acerbum
6 Pr. 9. non minus criminosum est
ibid. quia nollent minus esse
6 Pr. 14. non minus penè hominum aspectibus
6 Pr. 104. minus lædendus in prosperis
6 Pr. 118. minùs tamen eversos rebus
6 Pr. 120. nihil minùs, quàm sensus
6 Pr. 139. nulla res minùs culpanda
6 Pr. 156. quod ei non minus cordi est
7 Pr. 8. aut minus idoneos testes
7 Pr. 40. minus siquidem prodigiosum est
7 Pr. 99. sed minus perfidia. Franci &c.
7 Pr. 137. nam quod vitasse &c. minus est
8 Pr. 26. minus nefaria gentilitas
8 Pr. 46. minus primùm eorum adventum
Ep. 1. 3. minùs gratam fore quibusdam
Ep. 1. 5. hoc enim fit, ut minus dicam
Ep. 1. 11. ut quia carnalia vobis minus &c.
Ep. 4. 24. ideò minus meremur veniam
Ep. 4. 26. specie quidem minus est
ibid. sed tamen re minus non est
1 Av. 4. & quasi viribus minus valida
2 Av. 10. nunquid aliquid ideò minus debet
2 Av. 11. minus est cuilibet tetra damnatio
2 Av. 18. quis dicere potest, ego minus debeo
2 Av. 33. minus fecit, quàm nunc in Evangelio
2 Av. 74. certè minus debere arbitrantur
2 Av. 113. minus multò est, quod hic timetis
3 Av. 24. multò minus digni sunt
3 Av. 28. nullis omninò à suis minus relinquitur
ibid. nullos pietas minus respicit
3 Av. 40. filiis suis minus relinquere
3 Av. 62. minus scriptorum authoritas moveat
3 Av. 89. & quidem minus miseram, si eandem
4 Av. 9. non minus eis, si potest, morte vicina
4 Av. 29. respondere beneficiis illius minus &c.
4 Av. 31. nihil minus, quàm ut non egeat
4 Av. 41. quia minus solveris sponsionis
4 Av. 44. minus panis tu manducasti
4 Av. 52. nulli minùs, quàm Christo credere

MINUO, NUIS
5 Pr. 61. ad hoc vendit, ut minuat

MINUTE
4 Pr. 23. quid ego tàm minutè &c. loquor
minutissimus, a, um
1 Pr. 32. minutissima quæque &c. genera

MIRABILIS, E
4 Pr. 55. magis mirabilis Dei virtus
2 Av. 31. Domino, ac Deo teste, mirabilis
mirabiliter
1 Av. 31. non caduca, & rectè, ac mirabiliter
mirabiliùs
2 Av. 32. quò mirabiliùs dives ex paupere

MIRIFICE
1 Av. 34. mirificè quia pecunia caduca res est
miror, raris
1 Pr. 45. verum nè miremur
4 Pr. 11. quid miraris, si cædimur?
ibid. quid miraris, si castigamur
4 Pr. 13. quid miramur, si peccantes nos &c.
ibid. nec miror, quòd tàm iniqui &c.
4 Pr. 38. mirantur mundani quidam &c.
4 Pr. 64. imbecilles sumus, quid meremur?
5 Pr. 17. non ergo miremur, quod &c.
5 Pr. 55. miramur, si non vincantur
5 Pr. 56. mirari satis non possum
5 Pr. 67. miramur, si nos barbari capiunt

5 Pr. 70. mirantur aliqui Sanctorum
5 Pr. 87. etiam ipse miraris &c.
6 Pr. 128. miramur post omnia ista
6 Pr. 145. non miror planè, non miror
7 Pr. 47. & miramur, si terræ, vel Aquitanorum
7 Pr. 59. miramur, si nobis cœlestis manus &c.
7 Pr. 153. miramur, si bona nostra possident
sæpe hoc numero
8 Pr. 49. & miramur, si nunc barbaros &c.
8 Pr. 50. miremur itaque, aut indignemur
Ep. 2. 1. miror, quòd mandare amoris officium
Ep. 8. 1. nec miror, quod utile, & pulchrũ opus
3 Av. 130. nam mirari possem fortè &c.

mirus, a, um

1 Pr. 25. non ergo mirum est, quòd &c.
3 Pr. 12. quid mirum est, si mala &c.
3 Pr. 65. ac per hoc nihil mirum est
3 Pr. 68. mirum in modum, & accusatores
4 Pr. 18. quid autem mirum est, si &c.
4 Pr. 38. nihil itaque mirum, si &c.
4 Pr. 78. si fallat Hunnus &c. quid mirum est?
4 Pr. 79. quid mirum si barbari ita credunt?
4 Pr. 80. quid mirum barbaros fallere
5 Pr. 68. nil ergo mirum est, quod &c.
7 Pr. 130. in qua minimè mirum fuerat
7 Pr. 134. minimè mirum sit, si &c.
Ep. 9. 23. mira fide, non officio humilitatis
2 Av. 32. quò magis possit mirum esse
3 Av. 103. mirum est, quod hoc ipsum finis
4 Av. 1. quia nec mirum est, si eis &c.
4 Av. 66. quid mirum? Totum durum est

MISCEO, ES

1 Pr. 65. mixtis penè hominibus
6 Pr. 50. nisi flagitiis misceatur
8 Pr. 18. ille generationem mixtam
2 Av. 79. sed eleemosynis misceatur

MISER, A, UM

1 Pr. 1. in hoc sæculo bonos plerumque miseros
1 Pr. 11. minùs sunt miseri, quàm &c.
ibid. non sunt tàm miseri, quàm mali
1 Pr. 12. videantur ignorantibus esse miseri
ibid. vel &c. existimet, esse miseros
1 Pr. 13. nemo aliorum sensu miser est
ibid. falso judicio esse miseri
1 Pr. 21. si &c. miseri non putantur
ibid. Sancti viri miseri non putandi sunt
3 Pr. 7. alter miser, alter beatus
4 Pr. 15. miserorum omnium noxas
4 Pr. 24. reddunt miseri dignitatum pretia
4 Pr. 35. miserorum tributa cumularent
4 Pr. 64. quòd miseri, quod imbeciles
4 Pr. 77. non sunt tamen tàm miseri
4 Pr. 84. obsecrans, ne homini misero &c.
5 Pr. 39. quid possunt aliud velle miseri
5 Pr. 41. major est miserorum sarcina
5 Pr. 44. quod pendat turba miserorum
5 Pr. 48. à multis miseris deperdatur
5 Pr. 59. hac lege defendunt miseros
5 Pr. 62. miserorum spoliati reculis suis
5 Pr. 63. & tributa miseri pro &c.
5 Pr. 83. vastatorque miserorum
6 Pr. 86. miseri jam sumus, & necdum &c.
7 Pr. 7. miseri pariter, & luxuriosi
7 Pr. 20. majoris est invidiæ miser nugator
7 Pr. 153. si miseri, qui tàm impuri sumus
2 Av. 95. miserum me! puto non creditur Deo
3 Av. 20. dic mihi, (quæso) ò miser, ò infidelis
3 Av. 77. nec restinguet flam̃as miseri testatoris
3 Av. 82 aut quid juvabat miserum
3 Av. 89. & quidem minùs miseram, si eandem
3 Av. 95. ridicula miseri testatoris ambitio
3 Av. 96. ut miseri in æternitate sitis
3 Av. 117. miser esse malit, nemo est, qui &c.
3 Av. 118. ut miser non sis, certè &c.
3 Av. 135. qui mavult præstare aliis, ut sit miser
4 Av. 49. sint facultates tuæ alimenta miserorũ
4 Av. 50. si substantiã tuã miseris &c. dereliques
4 Av. 55. tàm miserum invenire possis

miserandus, a, um

Ep. 4. 20. & miseranda conditio, quæ &c.
3 Av. 71. o infelix, ac miseranda conditio

miseratio, nis

1 Pr. 72. semper miserationi præstet
6 Pr. 154. sacræ miserationis auxilio
7 Pr. 70. in miserationem hostium deveniret
1 Av. 83. malagma de miseratione composuit
3 Av. 126. cujus vides miseratione me frangi

misereor, reris

5 Pr. 69. miserti exulum non sumus
Ep. 4. 20. misereminі, quæsumus, innocentiæ
ibid. misereminі necessitatis
3 Av. 126. miserere, inquit, animæ tuæ
sæpe hoc numero
3 Av. 127. rogat te ut tui miserearis
4 Av. 58. qui cùm omnium misereantur

miseria, æ

1 Pr. 9. bonos in miseria, & abjectione
1 Pr. 11. si miseriæ comparentur
ibid. in quibuslibet miseriis constituti
3 Pr. 12. ut ærumnas, ut miserias &c.
3 Pr. 67. tanta est miseria hujus temporis
4 Pr. 11. sive miseriæ nostræ, sive infirmitates
4 Pr. 16. servos non miseriæ tantùm
6 Pr. 5. o miseriam lachrymabilem!
ibid. o miseriam luctuosam!
6 Pr. 70. miseria temporis, atque egestate
6 Pr. 78. miseriæ est beneficium
6 Pr. 143. tantæ enim miseriæ sunt
7 Pr. 1. infirmitate, ac miseria Romanorum
7 Pr. 41. nec miseriarum egestate &c.
7 Pr. 70. in hanc miseriam redactus est
8 Pr. 8. indigni miseriarum præsentium
1 Av. 51. o miseria temporis &c. & plebis
1 Av. 79. quòd quicunque in hanc miseriam
2 Av. 17. de miseriis hominum peccatorum
2 Av. 95. quæ denique miseria, ut malis &c.
2 Av. 98. o miseria! O perversitas!
2 Av. 110. acquiescamus tamen miseriis
3 Av. 79. in miseriis, tormentisq; non esse
4 Av. 38. miseria sua emere contentus

miserior, ius, rimus; a, um

3 Pr. 11. omnibus miseriores sumus
1 Pr. 11. & &c. miserrimi esse debent
4 Pr. 63. miseriores esse permittit
4 Pr. 65. ac miserrimos esse, jubeat
5 Pr. 47. & quidem miserrimi pauperes

5 Pr. 59. miseriores faciant defendendo
6 Pr. 140. miserrimos vos esse, credidi
ibid. miseriores vos video
6 Pr. 166. vel abjectius, vel miserius
6 Pr. 167. conditionis durissimæ, ac miserrimæ
1 Av. 50. quid enim pejus, aut quid miserius?
2 Av. 16. meliorem se esse æstimet
2 Av. 39. quæ insania est, ò miserrimi homines
3 Av. 14. miserrimi quique, & impiissimi
3 Av. 16. miserrime omnium, quid sollicitus es?
3 Av. 43. quid agis miserrima infidelitas
3 Av. 93. miserrimi omnium malè promeruerunt
3 Av. 95. stultissima, ac miserrima vanitate
3 Av. 127. quid post hæc, o miserrime homo
ibid. quisquis es, o miserrime homo
3 Av. 130. o infelicem te, ac miserrimum!
ibid. quisquis es ò miserrime omnium

MISERICORDIA, Æ

1 Pr. 34. misericordiam Dei quærimus
1 Pr. 57. misericordia mea mihi suadet
1 Pr. 59. plus habuerit misericordiæ
ibid. misericordiæ fuit: justitiæ &c.
1 Pr. 72. innumeræ plebis misericordia
1 Pr. 86. justitia, & misericordia Dominus
ibid. hic misericordiæ suæ tribuit
2 Pr. 1. & misericordiam boni, nunc &c.
2 Pr. 34. vel quod gravius misericordiam
3 Pr. 47. de misericordia Dei querimur
4 Pr. 12. plus misericordiæ, quàm severitati
4 Pr. 40. manus afferimus misericordiæ suæ
4 Pr. 41. ad expugnandam misericordiam Dei
4 Pr. 55. misericordiæ divinæ immensitatem
5 Pr. 72. tanta est misericordia Dei
6 Pr. 93. nisi rationem misericordiæ
6 Pr. 106. exoratus sua ipsius misericordia

misericordissimus, a, um

2 Pr. 19. de piissimo, ac misericordissimo Deo
6 Pr. 93. ac misericordissimi Judicis

misericorditer

1 Pr. 87. cum tàm misericorditer egerit

misericors, dis

6 Pr. 43. irritamus in nos misericordem Deum
8 Pr. 22. Deus enim pius est, & misericors
Ep. 8. 4. post omnia misericors Deus tribuat
3 Av. 126. vide, quàm misericors sit Dominus

MITIGO, AS

3 Av. 75. mitigari intolerandas faucium flammas
3 Av. 82. ad mitigandas faucium flammas

mitius

3 Pr. 53. & mitius multò nobiscum

MITTO, IS

1 Pr. 57. mittuntur Angeli Sodomam
1 Pr. 59. gehennam misit è cœlo
ibid. cùm Angelos Sodomam Deus mitteret
1 Pr. 60. ad Pharaonem mittitur
1 Pr. 71. non est in omnes missa damnatio?
1 Pr. 75. deinde in carcerem missus
5 Pr. 44. à summis sublimitatibus missi
5 Pr. 45. qui fuerint à majoribus missi
7 Pr. 64. illi Episcopos mitterent
7 Pr. 92. etiam trans mare mitteret
Ep. 1. 2. adolescentem, quem ad vos misi
Ep. 1. 5. adolescens, quem ad vos misi
Ep. 1. 9. misit ad me hunc, quem ad vos ego &c.
Ep. 4. 5. ex quo nulla &c. scripta misistis
Ep. 9. 19. ad Ecclesiam mitterentur
Ep. 9. 30. scripta misisse, quia rectè &c.
2 Av. 37. missus a Deo doctor cuncta moderatus
2 Av. 41. Judæis servus, magister missus est
2 Av. 122. in exilium anima ipsa mittitur

MOBILIS, E

1 Pr. 63. sequens mobilem columnam

MODERATIO, NIS

1 Pr. 22. necessariam moderationem suam
1 Pr. 62. sed moderationem, atque patientiam

moderator, ris

1 Pr. 3. scholæ moderatorem rerum

moderor, ris

1 Pr. 31. providentia, ac ratione moderetur
8 Pr. 20. nutu Dei cuncta moderentur
2 Av. 37. à Deo doctor cuncta moderatus sit

moderamen, nis

1 Pr. 6. quid de majestate, ac moderamine Dei

moderatus, a, um

5 Pr. 50. in alia moderati inveniuntur
6 Pr. 109. turbatio facit esse moderatos

MODESTIA, Æ

1 Pr. 36. quin potiùs, ut modestia
6 Pr. 112. modestiam saltem, ac disciplinam
1 Av. 31. modestiam, sanctimoniam, disciplinam

modestissimus, a, um

7 Pr. 131. modestissimi judicandi erant
1 Av. 60. modestissimum, ac mollissimum

modestè

3 Pr. 33. qui &c. aures modestè præbeant

MODICUS, A, UM

7 Pr. 126. illic non modicum de hoc malo

MODO' *adver.*

2 Pr. 15. non modò regimen suum Dominus
3 Pr. 17. quis non modò faciendum
3 Pr. 19. nos non modò non omnibus &c.
3 Pr. 22. non modò à nobis non fiant
3 Pr. 23. quæ non modò illos &c.
3 Pr. 25. non modò non graves magistri
3 Pr. 59. non modò illustrium potestatum
5 Pr. 23. modò sunt unius gentis
5 Pr. 26. non modò urbes, sed etiam &c.
5 Pr. 29. non modò &c. non reverentur
6 Pr. 72. modò perire tanta non queunt
7 Pr. 7. modò &c. sint vitia ista felicium
7 Pr. 15. & nos modò non quærimus
Ep. 4. 26. parùm non modò in causa
Ep. 9. 14. non modò ea, quæ admiserunt
1 Av. 38. modò in hominum numerum &c.
3 Av. 23. si modò pietatis aliquid in se habent

MODUS, DI

1 Pr. 30. quot modis hoc vis probemus
1 Pr. 60. & quidem non uno modo
1 Pr. 71. utrumque impari modo
3 Pr. 32. ut si quo modo possimus
3 Pr. 68. mirum in modum, & accusatores
5 Pr. 75. est ullus criminum modus
6 Pr. 14. & hoc multis modis
6 Pr. 29. sacrilegium cæteraque in hunc modum
6 Pr. 55. hoc itaque modo omnia &c. solvuntur
6 Pr. 77. efficere omnibus modis nititur

7 Pr. 126. multi tamen sunt, qui paucorum &c.
7 Pr. 127. multos fornicatores, facit
8 Pr. 26. multi eorum, qui professionem &c.
Ep. 1. 2. uni studens, multis molestus sim
Ep. 7. 4. multis modis rationabiliter actum
Ep. 9. 15. ut cum multi, maximas opes
Ep. 9. 20. multæ tamen (ut reor) esse potuerunt
1 Av. 29. habentes multum ponderis
1 Av. 94. ut multa donaret, non uti &c.
2 Av. 4. qui non in multis sit Deo debitor
2 Av. 11. nec absolvitur reus societate multorũ
ibid. si multos videatur complices pœnæ
2 Av. 36. ad multas uxores recipiendas
2 Av. 55. multa, ac magna in facultatibus habeãt
2 Av. 102. multos enim sanctorum hominum
2 Av. 105. multa ingẽtis patrĩonii administratiõe
3 Av. 2. multis testibus approbavimus
ibid. multis, ac magnis testibus pleni
3 Av. 20. cùm multis patrimonium dividas
ibid. cùm multos facultatibus tuis dites
3 Av. 23. in æternitate succurrat multis modis
3 Av. 39. sunt ex parentibus multi
3 Av. 54. qui multas soboles habetis
3 Av. 74. multa rerum possessione dives
3 Av. 94. introducunt multi&c. in testamentum
3 Av. 109. si multa habentes, exiguis &c.
3 Av. 130. quem mori tàm multi velint
4 Av. 25. cùm aliis ideò relinquas multa
4 Av. 31. in se ipso non eget, sed in multis eget
4 Av. 33. multi sunt hospitio egentes
ibid. multi domo carentes, sed &c.
4 Av. 34. etsi desunt multa, non desunt omnia

MULUS, LI

7 Pr. 5. mulorum, asinorum &c. viscera

MUNDO, AS

6 Pr. 48. venit, ut mundaret sibi populum
7 Pr. 47. mundent barbari castitate?

mundus, a, um

6 Pr. 48. ubi est populus ille mundus &c.

Mundus *subst.*

1 Pr. 3. quomodo Mundum negligere Deus

sæpe hoc numero

1 Pr. 30. videat pulcherrimum mundi opus
1 Pr. 32. in hoc mundo non solùm imperia
1 Pr. 40. videamus qualiter mundum
1 Pr. 50. mundi curam habere noluerit
2 Pr. 23. in hoc mundo sententiis Dei
2 Pr. 34. regibus altior, mundo major
2 Pr. 36. semper in mundo censuram
3 Pr. 4. si totum, quod in hoc mundo est
3 Pr. 26. pro nobis subdidit mundo
3 Pr. 66. non aliud videtur nobilitas in mundo
4 Pr. 25. pauci illustrentur, mundus evertitur
4 Pr. 52. totus namque mundus, totum &c.
4 Pr. 72. cunctis, quæ sunt in mundo
4 Pr. 106. qui &c. in sordibus mundi
6 Pr. 21. in omni mundo nullus evadat
6 Pr. 39. quas in omni mundo &c. inferimus
6 Pr. 42. ac divites mundi hujus
6 Pr. 43. Salvator mundi noster edocuit
6 Pr. 45. quem pendentem mundus expavit
6 Pr. 111. postremo nequa pars mundi
7 Pr. 7. nam in omnibus partibus mundi &c.
7 Pr. 22. in omnibus ferè partibus mundi
7 Pr. 47. transeamus ad alias mundi partes
7 Pr. 81. mundi thesauros videatur &c.
7 Pr. 87. ex omni mundo, vitia fluxerunt
7 Pr. 105. in toto mundo disciplina reipublicæ
8 Pr. 16. lupanar enim fecit mundo
1 Av. 5. diffudisti siquidem per omnem mundũ
1 Av. 38. mundus ipse à Deo datus sit
ibid. ea, quæ in mundo sunt, non à Deo
1 Av. 41. denique egredientes è mundo isto
1 Av. 58. etiam in mundi fine cumulare
2 Av. 37. mundi hujus brevem, &c. voluptatem
2 Av. 38. præterit forma hujus mundi
2 Av. 49. à cunctis mundi illecebris desolata
2 Av. 51. qui seipsos mundo eliminaverint?
2 Av. 53. ab omnibus se mũdi illecebris separavit
2 Av. 72. peragrantibus universum mundum
2 Av. 101. elementa ipsa, & naturam totius mũdi
3 Av. 5. opes mundi, & facere sibi sacculos
3 Av. 6. divitias mundi hujus pro Dei nomine
3 Av. 42. de hoc mũdo possit securitate discedere
3 Av. 50. mundo servientibus comparentur
3 Av. 53. præponitur mundus Deo
3 Av. 59. clamantia quotidiè in omni mundo
3 Av. 60. tam ad mundi homines, quã ad Dei
3 Av. 87. si totum mundum lucrifaciat
3 Av. 88. homines totũ mundũ spernere oportet
3 Av. 123. si omnem mundum, aut ipse habeas

MUNDANUS, A, UM

1 Pr. 32. mundani corporis gubernaret
4 Pr. 38. mirantur mundani quidam
2 Av. 51. sua hæredibus mundanis servare
2 Av. 69. mundanis post se heredibus derelinquere

MUNDIALIS, E

Ep. 9. 17. non ad mundiales tantum homines
1 Av. 2. rerum mundialium facultates
1 Av. 32. divitias mundiales &c. magis esse
1 Av. 38. omnem substantiam mundialem
2 Av. 74. non debere se, sicut ceteros mundiales
3 Av. 21. dum mundialium voluptates &c.
3 Av. 113. omnes rerum mundialium possessores
4 Av. 3. Paganorum, vel mundialium sensus

MUNICIPALIS, E

3 Pr. 59. ac municipalis judicii domum

municipium, pii

5 Pr. 26. etiam municipia, atque vici

MUNIFICENTIA, Æ

1 Av. 105. grandis enim munificentia, ac devotio
1 Av. 106. qualibet munificẽtia ad perfectam &c.
1 Av. 108. in supremis munificentiã opus est
3 Av. 85. parentibus &c. munificentię largitatẽ
4 Av. 27. munificentia hominis non egere
ibid. utrum egeat munificentiã nostra Dñus
4 Av. 29. munificentiam liberalitatis alienæ
4 Av. 31. non quærit in se munificentiam

MUNITISSIMUS, A, UM

4 Pr. 41. munitissimas urbes obsident

MUNUS, RIS

1 Pr. 3. munus dignantissimæ visionis
1 Pr. 51. possum quidem divino munere
1 Pr. 52. muneris viderentur fuisse
2 Pr. 5. munus est conservationis
3 Pr. 15. generationis novæ munus

4 Pr.

5 Pr. 10. cæteræ quippe nationes
7 Pr. 24. cæteris nationibus etiam in hac parte
7 Pr. 45. inter eos præjudicio nationis
1 Av. 97. nationes barbaras indigentibus

NATIVITAS, TIS

6 Pr. 44. humanę nativitatis verecundiam subiit
8 Pr. 26. etiam a nativitate devotus?

nativus, a, um

1 Pr. 69. & quasi nativo malo
7 Pr. 71. est pejus &c. quam nostra nativa

NATO, AS

4 Av. 46. natant tricliniorum pavimenta

NATURA, Æ

1 Pr. 2. natura, ac beneficiis Dei differens
1 Pr. 5. nulli igitur naturæ obediens
ibid. omnem ergo regit ipse naturam
1 Pr. 63. speciem &c. naturam relinquentes
2 Pr. 20. vel doceat nos humana natura
3 Pr. 2. naturam status de stirpe sumet
3 Pr. 73. in talibus beneficia naturæ
4 Pr. 13. natura in nobis, & nequitia
4 Pr. 40. cum ejus sit mens Dei
4 Pr. 59. naturæ admirabilis &c. ferunt
6 Pr. 15. non licet naturam rerum &c.
6 Pr. 67. quasi mens, atque natura
6 Pr. 109. mutamus naturam rerum
7 Pr. 79. naturæ nobilioris ingenium
7 Pr. 98. exclusa naturæ originalis &c.
ibid. naturam vitia fecerunt
7 Pr. 102. naturæ ferventis ardoribus
7 Pr. 123. non usum suum tantum, atque naturã
7 Pr. 130. luxurianti erat ipsa natura
7 Pr. 144. mutari possunt vitia naturæ
7 Pr. 153. nec nos naturæ infirmitas vinci
Ep. 4. 3. ad vos, quos natura parentes
Ep. 4. 10. natura ipsa tibi postulat
Ep. 4. 22. quanto potestate, atque natura
Ep. 4. 23. gens esset natura ferox
Ep. 5. 7. habere quodammodo naturam &c.
Ep. 6. 1. naturam quodammodo suam diligunt
1 Av. 9. in naturam terrestris substantiæ
1 Av. 25. affectum, quem natura præstat
ibid. eum, quẽ natura prohibet, impedimus
2 Av. 79. naturæ ipsius magisterio
2 Av. 101. elementa ipsa, & naturã totius mundi
3 Av. 9. natura ipsa, quasi amoris manu
3 Av. 13. naturæ insalubriter indulgentibus
3 Av. 27. in naturæ vinculo Deum diligit
ibid. Deum cogitas, naturarum patrem
3 Av. 34. eos velut a natura expellitis
3 Av. 86. ob naturæ necessitudinem ferri
3 Av. 117. ab humano genere natura
4 Av. 28. natura ipsa hominum, consuetudoque
4 Av. 64. non licet rerum mutare naturas

naturalis, e

3 Pr. 48. quasi per naturales cuniculos
7 Pr. 117. relicto naturali usu fœminæ
7 Pr. 153. nec illos naturale robur &c.
1 Av. 73. naturalem sequantur illuviem
2 Av. 117. in naturali quodam fomite

naturaliter

1 Av. 34. quæ naturaliter caduca sunt
3 Av. 25. videtur naturaliter plus deberi

NAUFRAGIUM, GII

3 Pr. 28. omnis vita naufragium est

naufrago, as

3 Pr. 28. ubi Apostolus ter naufragasse se &c.
sæpe hoc numero

naufragus, gi

2 Av. 119. quasi in medio mari naufragus

navigo, as

1 Pr. 3. sicut navigans gubernator
6 Pr. 111. navigare &c. bella ceperunt
2 Av. 99. navigantes, vitam ventis &c. credunt

navis, vis

7 Pr. 87. in sentinam profundæ navis

NAUSEA, Æ

3 Av. 21. usque ad nauseam redundantem

NAUTA, Æ

5 Pr. 86. nautæ Charybdis voracitate

NEBULA, Æ

1 Pr. 65. nebulas Deo plenas

NECDUM, & NEDUM

4 Pr. 50. necdum habitationem &c. habeat
5 Pr. 35. nedum spoliis hominum
5 Pr. 70. necdum nos agnoscimus
6 Pr. 86. necdum nugaces esse cessamus
6 Pr. 95. necdum lege vetuisset
1 Av. 65. ad animum necdum desiit

NECESSARIUS, A, UM

1 Pr. 22. necessariam moderationem suam
3 Pr. 50. necessariæ nobis sunt &c. necessitudines
6 Pr. 168. obsequiis &c. non necessaria
1 Av. 101. necessarium non putas quantum habes
2 Av. 5. rebus ad vitam necessariis &c.
ibid. etiam non necessariis locupletatus
2 Av. 101. usui necessaria reservare
2 Av. 103. in rebus tantùm necessariis est salus
2 Av. 104. necessaria victui requirant
2 Av. 106. quies vel maximè necessaria est
3 Av. 104. quia necessariam tibi, dum vivis
3 Av. 106. usum rerum tuarum &c. necessarium

necesse est

1 Pr. 4. igitur mundum regi necesse est
1 Pr. 70. melius est plus probare, quàm necesse
2 Pr. 10. necesse est, ut qui aspicere &c.
2 Pr. 12. necesse est, ut regi te à Deo
2 Pr. 13. necesse est, extra omnes Christianos
3 Pr. 2. necesse est tàm firma hæc &c.
3 Pr. 8. necesse est plus quàm justum esse
3 Pr. 9. necesse est, ut argumentis probetur
ibid. quia necesse est, quicquid &c.
3 Pr. 16. necesse est, qui fidei commissa &c.
4 Pr. 34. perveniri ad exitum rei necesse sit
4 Pr. 68. credi, atque haberi necesse est
4 Pr. 77. in his vitiis necesse est
4 Pr. 87. necesse est maximi sit reatus
4 Pr. 101. necesse erit, ut pro tantis &c.
4 Pr. 102. necesse est, peccatum &c.
5 Pr. 11. ac sic necesse est, eos &c.
5 Pr. 55. necesse sit in jus transire
6 Pr. 4. neque enim necesse est, ut &c.
6 Pr. 35. alterutrum enim fieri necesse est
6 Pr. 53. ac per hoc necesse est, ut &c.
6 Pr. 90. necesse est quanto major est persona
7 Pr. 116. rursum clamitem itaque est necesse

7 Pr. 129. aut investigare necesse sit
Ep. 1. 10. ista ut ipsum me, non necesse est
ibid. necesse est, eum, qui portio est &c.
Ep. 4. 25. ne necesse habeant vindicare
Ep. 7. 3. multò necesse est humilius sit
Ep. 9. 5. quid necesse est, ut laboret
1 Av. 10. necesse est, ea unusquisque hominum
1 Av. 35. non necesse est ergo, ut filio &c.
1 Av. 44. plus fructûs necesse est largitor habeat
1 Av. 70. quo fiat necesse, ut illi exultent
1 Av. 76. necesse est consequatur occasus
2 Av. 2. redimere eos necesse sit largitate
2 Av. 9. necesse est diversitate patientium
2 Av. 98. in quo necesse est, infidelitatem &c.
4 Av. 26. necesse est in alio inveniatur &c.
ibid. necesse est, ut se doleat Deus
4 Av. 27. & ideò quid necesse est
4 Av. 62. in te divinum illud necesse est

necessitas, tis

1 Pr. 5. vi, & necessitate compulsi
3 Pr. 27. in tribulationibus in necessitatibus
5 Pr. 37. tolerant supplicium necessitate
5 Pr. 64. quos consultos necessitas fecit
5 Pr. 65. in hanc necessitatem redacti
5 Pr. 66. ita infelix necessitas cogit
6 Pr. 71. nunc non agitur necessitatis
6 Pr. 79. sola necessitate non agitur
6 Pr. 80. quod &c. necessitate non agimus
7 Pr. 37. sed vis, ac necessitas quædam
ibid. necessitas subjectarum erat
Ep. 4. 20. miseremini necessitatis
1 Av. 45. necessitas cogeret ad exsolvendum
ibid. saltem necessitas coarctaret
1 Av. 46. & solvendi necessitatem
1 Av. 65. necessitate exclusus à vitiis
2 Av. 2. criminum necessitate teneantur
2 Av. 6. cōversationis cōtumeliosas necessitates
2 Av. 101. non esse infidelitatis sed necessitatis
2 Av. 103. ut pro qualitate necessitatum
3 Av. 6. vel necessitate aliqua præpeditus
3 Av. 32. necessitatem indignissimę paupertatis

necessitudo, nis

3 Pr. 50. quædam obsequiorum necessitudines.
1 Av. 16. inexpugnabilibus necessitudinum &c.
3 Av. 10. jugo incarnatæ necessitudinis
3 Av. 26. cujuslibet necessitudinis indigentes
3 Av. 86. ob naturæ necessitudinem ferri potest
3 Av. 92. novarum necessitudinum ficta

NEX, CIS

2 Av. 43. voluntariæ necis susceptionē &c. cumulasset

NECO, AS

4 Pr. 35. quorum tributa pauperes necant
4 Pr. 36. alios injustissimè necaret
5 Pr. 34. spoliati, afflicti, necati
5 Pr. 48. quod multos necet &c.
5 Pr. 85. diligentes proximos necas
6 Pr. 134. longis mortibus necabant
3 Av. 134. sed in futuro necant

NECTAR, RIS

1 Pr. 66. alens eos nectaris poculo

NEFARIUS, A, UM

4 Pr. 94. quos legunt nefaria sensisse
8 Pr. 26. minus nefaria gentilitas
8 Pr. 30. post superstitionum nefarium cultum

nefariè

4 Pr. 96. pravè, & nefariè pagani

nefas

1 Pr. 43. ad perpetrandum maximum nefas
1 Pr. 44. feralissimum nefas tegi
1 Pr. 45. quæ Deus per maximum nefas
2 Pr. 33. præter incesti nefas
6 Pr. 78. & quid hoc (proh nefas) mali est?
7 Pr. 87. falsitatum, perjuriorum nefas
7 Pr. 128. nefas palam liceret admitti
7 Pr. 134. proh nefas? & hoc Romani?

NEGLIGENTIA, Æ

1 Pr. 2. negligentia ista sensisse
1 Pr. 46. non negligentia, aut incuria
6 Pr. 131. totum negligentia, & gula.
8 Pr. 27. negligentiæ reus est
Ep. 2. 2. negligentiæ est, non superbiæ
1 Av. 101. quid pro negligentiis cogitationum

negligentissimus, a, um

Ep. 9. 9. negligentissimi quique homines

neglectus, tus

6 Pr. 146. improvidentia nos Dei, atq. neglectu

negligo, is

1 Pr. 1 negligens humanorum actuum
2 Pr. 3. quomodo mundum negligere Deus
1 Pr. 5. regere simul, ac negligere credamus
ibid. quomodo &c. negligentem putant
1 Pr. 25. religiosos putemus a Deo negligi
1 Pr. 26. nunquid negligebatur a Domino
1 Pr. 29. in sæculo isto omnia negligat
1 Pr. 34. si enim negligit Deus
1 Pr. 67. nos ideò negligi dicimus
2 Pr. 4. nihil ab eo negligi
2 Pr. 10. ut cum aspexerit, negligat
ibid. per id ipsum nō negligere intelligitur
2 Pr. 17. ut non respiciat, & negligat
2 Pr. 18. ab eo jugiter negligi
2 Pr. 19. si nos jugiter negligit
ibid. negligere videretur assistens
2 Pr. 20. fastidiosius nos negligeret
4 Pr. 46. cunctos Evangelia negligentes
ibid. in plurimis Evangelia negligimus
4 Pr. 49. dicat negligere, quæ fecit
ibid. quæ fecisset, negligere creatorem
4 Pr. 62. dicentes &c. Deum negligentem
ibid. & negligens esse dicitur
4 Pr. 105. negligis, quem agnovisti
4 Pr. 7. ab illis legem negligi
5 Pr. 15. nostros autem negligere
6 Pr. 33. negligi nos a divinitate, causamur
7 Pr. 2. scientes negligant legem Dei
8 Pr. 4. eum incuriosum, & negligentem
ibid. incuriosum, &: negligentem vocas
8 Pr. 6. negligentes rerum &c. esse dicantur
Ep. 9. 15. id in prosperis negligunt
2 Av. 76. per id quod neglexerit religionem
3 Av. 16. neglecta spe sua, anima &c.
3 Av. 57. quicunque animas suas negligunt
4 Av. 11. ex hoc reus est, quod ante neglexit
4 Av. 18. si tantam neglexerimus salutem
4 Av. 19. nullus salutem veram plus negligit

NEGO, AS

1 Pr. 12. nequaquam ergo pro his dolendum
1 Pr. 14. nequaquam ergo nobis dolenda
1 Pr. 46. nequaquam injustum possumus
2 Pr. 24. nequaquam Dei oculos absuisse
3 Pr. 3. labefactari nequaquam potest
3 Pr. 37. nequaquam tolerandum putant
3 Pr. 53. nequaquam nos pati illa &c.
4 Pr. 20. nequaquam ad injuriam spectant
4 Pr. 27. imputari servis nequaquam potest
4 Pr. 31. nequaquam se talem cognoscit
4 Pr. 84. nequaquam hoc, quod &c.
6 Pr. 69. nequaquam tamen aguntur illa
6 Pr. 76. nequaquam ita agimus, ut propitietur
6 Pr. 89. nequaquam exhonorari &c. licet
6 Pr. 148. nequaquam uti meremur
7 Pr. 43. nequaquam tamen facere nos
7 Pr. 118. nequaquam olim vincere imperio
7 Pr. 149. nequaquã &c. sũt legibus consentaneæ
8 Pr. 19. nequaquã Socratis vitam in cęteris &c.
Ep. 9. 27. nequaquam scilicet admittendã putant
1 Av. 72. nequaquam sordidis voluptatibus
2 Av. 11. nequaquam ergo unius pondus &c.
2 Av. 46. nequaquam sibi sufficere &c. ad salutem
2 Av. 49. nequaquam sufficere sibi, æstimet
2 Av. 62. quia nequaquam omninò prodest
2 Av. 89. Christiani nequaquam sumus
3 Av. 8. nequaquam hoc ei proderit in judicio
3 Av. 12. nequaquam enim id ulli spondeo
3 Av. 70. sed nequaquam hoc ei proderat
4 Av. 51. nequaquam te ei credere
4 Av. 61. nequaquam à Deo sperare poteris

NEQUE *omittitur*

NEQUITIA, Æ

1 Pr. 10. sibi nequitiæ studium, benè &c.
1 Pr. 11. quorum scilicet nequitiis
4 Pr. 13. in nobis nequitia servilis est
4 Pr. 34. ut servi sint à reatu nequitiæ &c.
5 Pr. 88. quàm nequitiam? &c. quàm rapinam?
5 Pr. 89. exue nequitiam, si vis &c.
6 Pr. 12. nequitiam pro sapientia diligentes
6 Pr. 87. sed nequitia perdurat
7 Pr. 109. nequitia flagitiorum suorum
8 Pr. 32. faceret nequitia pejores
8 Pr. 42. vivebant jugiter in nequitia
1 Av. 23. ante eorum incipiunt nequitiam

NESCIO, IS

1 Pr. 2. perquam Deus agnoscitur, nescierunt
1 Pr. 19. & sic &c. nescientes Deum
1 Pr. 64. decessus humanorum corporũ nesciẽtes
2 Pr. 32. & quidem nescias, quem &c.
2 Pr. 33. impunior, nescias, ac cruentior filius
3 Pr. 5. nescio secretum, & consilium
3 Pr. 21. quod genus sit &c. multi nesciunt
3 Pr. 22. quàm per id, quod nesciunt
3 Pr. 34. quasi penitùs nesciamus

sæpe hoc numero

4 Pr. 25. commercia nesciunt, & solutionem
4 Pr. 79. legem, & Deum nesciunt
4 Pr. 80. præcepta Domini nescientes
4 Pr. 89. legem Dominicam nescientes
ibid. paganos, qui legem nesciant
ibid. nullus &c. rei prævaricator, quã nescit
4 Pr. 109. nemo potest despicere, quod nescit
ibid. legem nescire, quàm spernere
5 Pr. 1. paganæ gentes, quæ nesciant
5 Pr. 15. eos ea facere, quæ nesciunt
5 Pr. 54. franci hoc scelus nesciunt
6 Pr. 13. quæ sunt bona, nesciunt
6 Pr. 141. nesciebam etiam sensum
6 Pr. 142. in qua nescias penè &c.
7 Pr. 2. quam qui non faciunt nescientes
7 Pr. 24. nescio, an ullis rectiùs comparentur
7 Pr. 100. in Afris penè omnibus nescio
7 Pr. 101. ac primùm &c. quis nescit
7 Pr. 127. nescio, qui eorum ante Deũ deteriores
7 Pr. 147. seipsas servare nescirent
8 Pr. 39. an occiderint, nescio, non affirmo
Ep. 1. 1. nescio bonum, an malum
Ep. 4. 11. veniam peto, & si delictum nescio
Ep. 4. 20. nescit, quid sit offendere
Ep. 4. 24. quia repugnare nescimus?
Ep. 4. 34. quid &c. sentias, nescientes
Ep. 5. 1. quid conveniat nos orare, nescimus
ibid. aut gaudere oporteat, nesciamus
1 Av. 1. nescio, an ulla te acerbior &c. conficiat
1 Av. 3. ac sic nescio, quomodo pugnante &c.
1 Av. 77. quid dicam nescio, quid promittam
1 Av. 78. maximè, quia nescio
1 Av. 93. si verò nescit, cur non tantùm offerat
2 Av. 56. sed ego sufficere parùm, nescio
3 Av. 120. nesciens quò iturus, quò abducendus

NEUTER, A, UM

3 Pr. 36. puto omninò, quod neutrum
4 Pr. 5. aliquando utrumque nunc neutrum
4 Pr. 105. utrumque, vel neutrum est
3 Av. 63. neutrum opinor: Nulla &c.

NIDOR, ORIS

7 Pr. 114. impudicitiæ nidorem exhalantes
8 Pr. 27. sacrificiorum nidore plenus
8 Pr. 30. spurcissimum nidorem inhalassent
2 Av. 6. actuum nidorem exhalantes

NIGER, A, UM

6 Pr. 145. nigra est incendio civitas

NIHIL

1 Pr. 16. sicut nihil est tàm leve
1 Pr. 31. nihil penitùs sine ratione consistat
1 Pr. 34. nihil penitùs de religione servatur
1 Pr. 44. nihil se de fratris cæde scire
1 Pr. 47. nihil de incuria actum
2 Pr. 4. nihil ab eo negligi &c.
2 Pr. 26. nihil reservans, atque illico &c.
3 Pr. 8. nihil ergo in hac re opus est
3 Pr. 28. virtutibus apostolicis nihil facimus
3 Pr. 45. illi enim nihil nocet penitùs
3 Pr. 52. delectationi penitùs nihil liceat
3 Pr. 57. qui totum sit, quàm qui nihil
3 Pr. 65. ac per hoc nihil mirum est
3 Pr. 69. de peccatis facilioribus nihil dico
3 Pr. 74. nihil prodest nomen Sanctum
4 Pr. 3. nomen, sine actu, atque officio nihil est
4 Pr. 4. vocabula nihil esse sine rebus
4 Pr. 9. nihil sibi &c. usurpare deberet
4 Pr. 36. unde advertimus, quod nihil esse
ibid. nihil pauperibus infelicius
4 Pr. 38. nihil mirum, si deteriora patimur
4 Pr. 48. nihil à Deo aspici affirmat

4 Pr. 49. nihil enim faceret, nisi &c.
4 Pr. 68. nihil est philosopho turpius
4 Pr. 69. causæ nostræ hoc nihil proficit
4 Pr. 73. nihil utique nobis prodest
4 Pr. 74. nihil omninò adjuvat
4 Pr. 79. nihil loquentibus prosunt
4 Pr. 81. de peccatis aliis nihil dicam
4 Pr. 82. nihil penè jam inanius
4 Pr. 89. nihil est scientia nostra
4 Pr. 96. in sacrificiis Christianis nihil
4 Pr. 105. qui nihil omninò habet
5 Pr. 11. qui nihil omninò sciunt
5 Pr. 20. nihil dicimus, neque &c.
5 Pr. 38. nihil magis cuperent
5 Pr. 54. nihil horum est apud VVandalos
ibid. nihil horum apud Gothos
5 Pr. 60. nihil susceptis tribuunt
5 Pr. 61. nihil dat, & totum accipit
Ibid. nihil accipit, & totum amittit
ibid. emptoribus nihil remanet
5 Pr. 70. nihil adhuc tale tolerarunt
6 Pr. 14. primùm, quod nihil fermè &c.
6 Pr. 27. nihil horum reatu vacat
6 Pr. 56. nihil enim sequens stat
ibid. membra sine capite nihil prosunt
6 Pr. 57. sine capite nihil constat
6 Pr. 92. nihil &c. erat lege præceptum
6 Pr. 97. nihil leve existimetur
6 Pr. 118. nihil tamen de disciplina
6 Pr. 120. nihil minùs, quàm sensus sui
ibid. nihil magis, quàm sensus sui
6 Pr. 125. nihil inter pueros differre
6 Pr. 164. nihil nobis de pace &c.
7 Pr. 25. nihil disputari de judicio Dei possit
7 Pr. 56. paucitas usurpare nihil posset
7 Pr. 98. penè omnibus nihil horum est
7 Pr. 115. nihil videri penitùs, nisi &c.
7 Pr. 123. nihil magis pudori esse
ibid. nihil viris quibusdam turpius
8 Pr. 11. nihil sibi in hac re crederent
8 Pr. 22. nihil est, quod de calamitatibus &c.
8 Pr. 23. nihil itaque, nihil est in nobis
8 Pr. 41. in quibus nihil videbant suum
Ep. 1. 6. sine hac nihil tàm ornatum est
Ep. 1. 7. nihil est, quod vel ad victum, vel &c.
Ep. 1. 15. etiam si nihil ex vobis audiat
Ep. 4. 25. nihil contingere eis facilius
ibid. nihil optatius potest &c.
Ep. 4. 29. qui nihil se, nisi ex veritatis officio
Ep. 4. 30. nihil vos durum, nihil insolens
Ep. 4. 35. nihil de ultione perdit
Ep. 7. 4. nihil non rectè factum esse
Ep. 9. 7. negare nihil possumus
Ep. 9. 8. Deo nihil præponendum putet
Ep. 9. 13. nihil virtutum verba, sine &c.
1 Av. 35. nihil majus præstare filiis potes
1 Av. 78. nihil inexpertum relinquere
ibid. certè nihil tentare
1 Av. 91. immò nihil, si non cum ambitu
sæpe hoc numero
2 Av. 19. nihil ergo inter Sanctos, & peccatores
2 Av. 22. nihil est, quod dici possit
2 Av. 61. nihil enim illi integritati
2 Av. 62. quod parum est, quasi nihil esse
2 Av. 66. nihil enim turpius, quàm excellentem
2 Av. 86. nihil tutius, ac salubrius omni homini
2 Av. 92. fieri nihil suadeo, quia &c.
2 Av. 95. ut malis nihil ex his recipere
3 Av. 30. nihil ergo justius, nihil dignius
3 Av. 56. nihil planè durius vobis
sæpè hoc numero
3 Av. 82. qui nihil tunc pro se dederat
3 Av. 87. nihil prodesse homini, si &c.
3 Av. 102. jam nihil de tuo tribuis
ibid tamdiù nihil de tuo tradis
3 Av. 106. quia mortuo nihil opus est
ibid. nihil sentiens, nec delectari possum
3 Av. 108. nihil unquam de operibus bonis
3 Av. 109. nihil esset per rerum vilium parvitatē
3 Av. 125. ideò nihil dubites pro te dare
3 Av. 130. nihil omninò apud Deum vota
3 Av. 133. despice ergo hos tales, ac nihil &c.
4 Av. 3. aut nihil omninò faciendi
4 Av. 9. etiam si in fine nihil faciat
ibid. de bono opere nihil nimis est
4 Av. 23. cùm scilicet nihil intersit
4 Av. 31. nihil minus, quàm ut non egeat
4 Av. 34. cui nihil est, quod in omni &c.
4 Av. 41. & te Salvator nihil: Tu &c.
4 Av. 60. nihil sibi postea de futurum
ibid. nihil illic de suo penitùs reliquerint
4 Av. 65. nihil durum, aut austerum &c.
ibid. nihil magnum terris &c. solvitur
4 Av. 67. nihil ergo dicendum est
4 Av. 69. nihil eis &c. displicebit

NIL

3 Pr. 52. nil penitus &c. jussionis fiat
4 Pr. 48. dicant omninò nil cernere
4 Pr. 81. nil aliud dicturus, nil aliud &c.
5 Pr. 68. nil ergo mirum est, quod &c.
5 Pr. 88. cur inimicitia nil amicius?
sæpe hoc numero
6 Pr. 91. nil ad Deum pertinens
7 Pr. 19. morbido enim capite, nil sanum est
7 Pr. 28. nil onerosum, nil grave exigat
Ep. 4. 25. etiam extraneis nil negare
Ep. 9. 11. tunc ei nil præferendum est
1 Av. 93. intra conscientiam nil relinquit
2 Av. 12. de summa unicuique nil recedat
3 Av. 41. filiis verò &c. nil relinquit
3 Av. 42. penitus pervenire nil posse
3 Av. 43. qui scit, se proprium nil habere
3 Av. 74. pauper cùm nil haberet
4 Av. 36. nil præstaturis cuncta largiris?
4 Av. 59. de propriis sibi facultatibus nil &c.

NIMIRUM

3 Av. 128. nimirum misericordiā frangeris

NIMIS

1 Pr. 81. quæ nimis longum est &c.
3 Pr. 57. nimis gravis videatur esse censuræ
4 Pr. 71. si id nimis grande est
7 Pr. 126. sed nimis fuisse dicam
7 Pr. 149. ne nimis casti homines
1 Av. 98. & nimis altè attollimus
2 Av. 107. nimis magna inquietudo
3 Av. 68. quàm filii nimis amati

2 Av.

7 Pr. 151. ſed ut rem dicamus novam
8 Pr. 45. novum, inauditumque monſtrum
Ep. 2. 2. plerumque enim novi honoris eſt
Ep. 2. 3. aliquid in te novis honoribus
Ep. 4. 32. quod novum inquirendum eſt
Ep. 8. 2. doctrina novæ eruditionis
1 Av. 5. novoque penè, & inaudito genere
1 Av. 64. novam converſionis, ac ſanctimoniæ
1 Av. 95. aliud novâ lege præceptum
1 Av. 96. ſed nova ſecundum Deum
2 Av. 52. tam nova enim virtute præditi
2 Av. 67. non novæ tantum, ſed antiquæ legis
2 Av. 83. novos ſcilicet cœlos, novam terram
2 Av. 86. in vetere, & in nova lege mandaverit
2 Av. 121. ſed novo, & crudeliſſimo?
2 Av. 122. novum exilii genus, atque tormentũ
3 Av. 17. novum hoc monſtri genus eſt
3 Av. 42. o novum irreligioſæ mentis ingeniũ!
3 Av. 61. novi, & adhuc propè in oculis
3 Av. 86. nova quippe mentia tam &c.
3 Av. 92. novarum neceſſitudinum ficta
3 Av. 93. quoſdam novos, ac nobiles propinquos
3 Av. 120. de legatariis novis cogitas
3 Av. 133. novo nocendi genere pejores
ibid. nova atq. ineſtimabilis mali lethalis&c.

NOX, CTIS

1 Pr. 63. igneam nocte congruas &c.
ibid. & caliginem noctis flammeo

NOXA, Æ

3 Pr. 49. noxâ adulterii non carere
4 Pr. 15. omnium noxas videtur
6 Pr. 90. tantò major ſit noxa ejus
1 Av. 58. duplex, & cupiditatis noxa eſt

noxius, a, um

1 Pr. 86. pæna omnium noxiorum
1 Pr. 88. ecce noxios punit
ibid. judex noxios punit
4 Pr. 65. accuſatrix hominum noxiorum
1 Av. 21. amorem debent appetere ſibi noxium
1 Av. 56. non enim ipſæ divitiæ per ſe noxiæ
3 Av. 68. per hoc nulli parentibus magis noxii
3 Av. 134. fuge obſequelas noxias tibi

NUBES, BIS

6 Pr. 39. in nubes gradum tuliſſe
1 Av. 29. nec inſerta nubibus &c. faſtigia

nubifer, a, um

6 Pr. 15. conſcenduntur nubiferæ alpes

nubilus, a, um

1 Pr. 63. nubilam die, igneam &c.
1 Av. 68. lubrico ætatis, aut nubilo erroris

NUDO, AS

1 Pr. 20. gloriæ aviditate nudaverint
5 Pr. 64. privatâ pervaſione nudati ſunt
6 Pr. 118. nudatis aliquid ſupererat

nudus, a, um

6 Pr. 136. utriuſque ſexus cadavera nuda
2 Av. 72. nudis quoque, inſuper ſervos ſuos &c.
3 Av. 50. nudis aſſertionibus dicitis
3 Av. 125. nudis ſermonibus fidem aſſerens

nuditas, tis

4 Pr. 60. neque nuditas, neque gladius
6 Pr. 135. alii interibant famæ alii nuditate
4 Av. 34. nullus frigore, ac nuditate torquetur

NUGATOR, RIS

7 Pr. 20. majoris eſt invidiæ miſer nugator

nugatorius, a, um

6 Pr. 85. in res nugatorias redundabat

nugax, cis

6 Pr. 86. necdum nugaces eſſe ceſſamus

NULLUS, A, UM

1 Pr. 5. nulli igitur naturæ obediens
1 Pr. 13. nulli, ut opinor, beatiores ſunt
1 Pr. 14. nulli beatiores ſunt, quam &c.
1 Pr. 21. qui nullos laboris ſui fructus
1 Pr. 34. nulla eſt ratio precandi
1 Pr. 36. nulla ergo nobis vota
1 Pr. 64. in nullis membrorum partibus
1 Pr. 85. ſeditione core, nullus evaſerit
1 Pr. 87. præter duos ſanctos, nullus intravit
3 Pr. 3. deiicere parietes nullus poteſt
ibid. diſſolvere nullus valet
3 Pr. 10. eſſe nullum omninò, arbitror
3 Pr. 19. nullis illius obedire mandatis
3 Pr. 21. nullus omninò eſt immunis
ibid. nullus immunis eſſe poterit
3 Pr. 24. abſque dubio nullus efficeret
3 Pr. 26. quod &c. nullum dubium eſt
3 Pr. 27. nulli unquam dederit offenſionem
3 Pr. 28. ut propè nullus Chriſtianorum ſit
3 Pr. 30. & perſecutio nulla ſit
3 Pr. 37. quæ nullus impleat, & ut &c.
ibid. quia nulli ſervorum licet
3 Pr. 45. ſed tamen nulla correctio
3 Pr. 65. nulla ſit ſacræ majeſtatis offenſa
3 Pr. 67. nullus habeatur magis nobilis
3 Pr. 70. nullus divitum non utrumque commiſit
3 Pr. 73. cum enim nullus ipſis, quos &c.
3 Pr. 75. penè nullam Chriſtianorum partem
ibid. penè nullum Eccleſiarum angulum
4 Pr. 9. pro nullo hoc habendum exiſtimaret
4 Pr. 10. ſine obſequio Dei nulla eſt
4 Pr. 16. nullorum minus ſervi ſint
4 Pr. 24 nulla pauperculorum depopulatio
4 Pr. 31. nullus iraſci omninò debet
4 Pr. 33. nullus pro eo, quod non admittit
4 Pr. 40. nulla iracundiæ paſſione moveatur
4 Pr. 46. nulli ſunt &c. exitu digni
ibid. nulli &c. impuritatibus comparandi
4 Pr. 48. licet nullum admodum malum
ibid. nullum tamen eſt, ut puto
4 Pr. 49. nullus ſit &c. tam hebes
4 Pr. 66. nullus eſt criminoſior
4 Pr. 87. propè nullum ſit ſacramentum
ibid. nullum conſtat eſſe perjurium
4 Pr. 89. nullus poteſt eſſe rei prævaricator
4 Pr. 101. nullum penitus &c. crimen eſt
5 Pr. 15. nullus poteſt ſcire
5 Pr. 44. ipſi enim in nullo ſentiunt
5 Pr. 74. nullum unquam injuſtitiæ ſignum
5 Pr. 86. juxta te nullus intrepidus
ibid. nullus poteſt eſſe ſecurus
6 Pr. 21. in omni mundo nullus evadat
6 Pr. 23. nullus tamen penitus evadat
6 Pr. 130. nullus metus erat hominum
ibid. nullus perire vellet
ibid. nullus id ageret, ne periret

OBLIVISCOR , RIS
6 Pr. 107. Dei penitus obliviscamur
6 Pr. 120. jacebant in conviviis obliti
sæpè hoc numero
Ep. 4. 29. suum penè obliviscerentur
Ep. 6. 1. mentes probi affectus non oblivisci
1 Av. 40. oblitus scilicet hominis benefici
2 Av. 112. dummodò tui &c. non obliviscaris
3 Av. 67. animarumque vestrarum non oblivisci
3 Av. 72. in supplicio positus oblivisceretur
3 Av. 83. qui in hac vita sui fuerit oblitus
3 Av. 92. dummodò sui obliviscantur
3 Av. 120. oblitus salutis tuæ &c.
3 Av. 129. cùm &c. obliviscaris tui
4 Av. 61. quæ animæ tuæ , ac salutis oblita
oblivio , nis
3 Av. 83. oblivionis animadversione damnetur
3 Av. 91. apud quos oblivio est &c. animarum
OBNOXIUS , A , UM
1 Pr. 49. non quod Deus sit obnoxius
7 Pr. 13. impudicitiæ enī piaculo sunt obnoxiæ
2 Av. 9. hominum genus indiscretè obnoxium
2 Av. 13. magis sit unus obnoxius
3 Av. 111. ostendit , quo obnoxium sibi &c.
OBRUO , IS
1 Pr. 83. core conviciatur , obruitur
2 Pr. 21. & manu cœlesti obruto
5 Pr. 49. nunc illorum fluctibus obruuntur
5 Pr. 63. & vectigalibus obruuntur
6 Pr. 134. post excidium calamitas obruebat
7 Pr. 50. hostium fortitudine obrui
2 Av. 7. splendor divini luminis obruebat
OBSCAENUS , A , UM
4 Pr. 30. in cubilia obscæna servarum
4 Pr. 68. vitia obscæna sectante
6 Pr. 32. aliquis rem obscænam cupit
6 Pr. 43. theatrorum obscæna reddimus
7 Pr. 101. obscænis libidinum tædis
8 Pr. 11. qui evagari obscænas libidines
obscænitas , tis
1 Pr. 60. libidinum obscænitatem &c.
6 Pr. 22. de quotidianis obscænitatibus &c.
6 Pr. 28. vocum , ac verborum obscænitates
6 Pr. 38. in obscænitate ludorum semper
7 Pr. 85. de sola , vel maximè obscænitate
7 Pr. 149. partem obscænitatis admittant
OBSCURUS , A UM
1 Pr. 62. puto jam non obscurum
5 Pr. 30. non obscuris natalibus editi
Ep. 1. 5. familiâ non obscurus , domo &c.
obsecro , as
4 Pr. 84. obsecrans , ne homini misero &c.
4 Pr. 100. rogans , & obsecrans obtinere
Ep. 4. 11. obsecra ergo , & suplex dicito
2 Av. 21. dicat mihi, obsecro , quilibet hominum
3 Av. 101. dic mihi , obsecro , quisquis &c.
OBSECRATIO , NIS
1 Pr. 35. obsecrationes , postulationes
1 Pr. 37. scimus obsecrationibus clausas
Ep. 4. 3. omnium obsecratione moveamini
Ep. 4. 10. saltem obsecratione , pedes &c.
Ep. 4. 33. obsecratio mereatur innoxii
OBSECUNDO , AS
7 Pr. 130. rerum obsecundantium felicitate
OSEQUELA
3 Av. 134. fuge obsequelas noxias tibi
OBSEQUENTIUS
Ep. 7. 3. obsequentius dare quempiam
OBSEQUIUM , II
3 Pr. 31. religiosæ devotionis obsequiis
3 Pr. 50. quædam obsequiorum necessitudines
4 Pr. 10. sine timore , atque obsequio Dei
5 Pr. 63. obsequiis juris sui posthumi
6 Pr. 168. mancipia obsequiis suis
Ep. 7. 3. reddendis obsequiis deferatur
OBSEQUOR , RIS
3 Pr. 17. quis obsequatur , interrogo
3 Pr. 38. in quibus obtemperaverint,obsequūtur
3 Pr. 51. certè in paucissimis obsequantur ?
4 Pr. 6. qui verbis Domini non obsequimur
5 Pr. 15. sed etiam judicibus obsequentes
Ep. 4. 12. vestræ voluntati obsecuta sum
OBSERO , AS
3 Av. 83. omnis vitæ aditus obseratur
OBSERVO , AS
4 Pr. 28. connubii sacramenta observans
5 Pr. 9. qui non benè observamus
7 Pr. 141. quasi sacra observare coguntur
observantia , æ
5 Pr. 4. aut &c. observantia valeat
6 Pr. 95. ne desideraret &c. observantiæ
observatio , nis
1 Pr. 73. faciebat &c. observatio criminosum
OBSIDEO , ES
4 Pr. 41. munitissimas Urbes obsident
6 Pr. 110. obsessa est Urbs Roma
6 Pr. 154. civitates ab hostibus obsidentur
3 Av. 127. obsidet lectum infirmitatis tuæ
3 Av. 132. obsidentes &c. metuis offendere
OBSISTO , STIS
3 Av. 35. cùm id maximè obsistat
3 Av. 67. amate itaque non obsistimus
OBSTACULUM , LI
3 Av. 132. obicem atque obstaculum putant
OBSTRUO , IS
1 Pr. 36. clausas , atque obstructas putat
3 Av. 125. tu aurem obstruis &c.
OBSUM , ES
4 Pr. 102. peccatum suum ipsi obest
5 Pr. 1. non veritatem his obesse
6 Pr. 4. omnes mutuò sibi obsint
ibid. unum obesse omnibus putem
Ep. 5. 3. vasculi infirmitatem obfuisse
1 Av. 21. filii parentibus obfuturum
2 Av. 109. non obesse divitias religioni putet
3 Av. 84. consulunt , quàm si obsunt
OBTEMPERO , AS
3 Pr. 19. Dei obtemperare verbis
3 Pr. 32. quis jubenti obtemperat ?
3 Pr. 38. servi Dominis obtemperant
ibid. in quibus obtēperaverint obsequūtur
3 Pr. 43. jussis dominicis non obtemperamus
7 Pr. 141. jussis obtemperare pauperculi
ibid. nisi obtemperaverint , puniuntur
Ep. 4. 12. vestræ jussioni obtemptemperavi
2 Av. 34. obtemperantem tunc legi præbuit

OBTENDO , IS

4 Pr. 85. res tàm justa obtendebatur

OBTINEO , OR

1 Pr. 36. pro obtinendis futuri temporis bonis
4 Pr. 100. obsecrans obtinere non potuit
5 Pr. 87. quod obtinere non poteris
6 Pr. 157. ad obtinendam ejus &c. protectionem
6 Pr. 11. a quo hoc obtinere potuit
Ep. 4. 24. affectus pro suis obtinuerunt
1 Av. 108. qui vult obtinere a Domino
2 Av. 84. ad obtinenda hæc bona suffragatorem

OBTUNDO , IS

2 Av. 106. tumultuosus clamor obtuderit

OBVIO , AS

Ep. 4. 24. in hoc filii parentibus obvient

OCCASUS , SUS

1 Av. 76. necesse est , consequatur occasus
2 Av. 62. quod in ipso ortu habeat occasum

OCCIDO , *a cędo*

1 Pr. 44. cùm occideret , sensit videre
1 Pr. 45. primum sanctorum finit occidi
1 Pr. 73. qui colligere &c. occidi jubetur
2 Pr. 29. crimen ipsum occideret
2 Pr. 32. qui manu fratris occisus est
ibid. regno pellitur , ne occidatur
3 Pr. 20. non sola occidentis manu
4 Pr. 12. justæ coercitionis occidere
4 Pr. 27. illi cùm occidant servos suos
4 Pr. 36. quos etiam illa &c. occidunt
4 Pr. 54. si pro pessimis servis &c. occidisset
4 Pr. 83. *per Christum* occido illum
4 Pr. 97. non occidi tantùm à Christianis
5 Pr. 5. quem statim suus clamor occidit ?
ibid. occidunt venena vitiorum
6 Pr. 17. homicidę homines non &c. occidunt
ibid. homicidæ &c. quando non occidunt
6 Pr. 93. occisus est , & hoc jussu
ibid. quàm occidere maluisset
6 Pr. 134. in excidio non occiderat
7 Pr. 95. homicida cùm à judice occiditur
8 Pr. 39. isti Sanctos non occiderunt
ibid. an occiderint , nescio , non affirmo
8 Pr. 40. occisos illic non esse sanctos
ibid. quòd non sunt longè ab occidentibus
8 Pr. 47. quia non & occisi sunt
3 Av. 133. quia occultè insidiantur , occidunt
ibid. istis multi se etiam occidi volunt
3 Av. 134. istis quicunque occiditur

occisio , nis

6 Pr. 122. menstrum &c. multiplicabat occisio
7 Pr. 7. morte , atque occisione finimur
8 Pr. 40. qui animo occisionis oderunt
1 Av. 55. perenni occisione jugulantia

OCCULTUS , A , UM

7 Pr. 119. occultum , quod loquimur erat

occultè

3 Pr. 68. execrantur publicè,quod occultè agunt
7 Pr. 120. quando agitur occultè
Ep. 9. 21. & donari occultè jubens
3 Av. 133. isti , quia occultè insidiantur

OCCUPO , AS

1 Pr. 33. occupatus negotiis aliis
4 Pr. 75. universum partem occupaverunt

OCCURRO , IS

7 Pr. 73. liber divinæ legis occurrit

OCTO

3 Av. 62. octo hominum millia , biduo &c.

OCTOGINTA QUINQUE

6 Pr. 2. octoginta quinque millia hominum

OCULUS , I

2 Pr. 8. oculi Domini contemplantur malos
2 Pr. 33. quàm oculi etiam totius orbis
3 Pr. 47. abesse à servis &c. etiam oculorum
3 Pr. 48. improbas cupiditates in cor per oculos
3 Pr. 49. pulveris labem oculus non reciperet
3 Pr. 50. manibus , oculisque multamur
ibid. ut his quasi oculis , interdum &c.
3 Pr. 55. etiam oculos castos habeant
4 Pr. 84. vibrans &c. truces oculos
6 Pr. 26. impudici aspectus oculos
6 Pr. 27. aspectu oculi polluuntur
6 Pr. 35. aut si ab illis &c. avertit oculos
6 Pr. 64. oculos ludicrorum turpium
6 Pr. 136. urbis oculos incestantia
7 Pr. 119. publicæ passim disciplinæ oculos
7 Pr. 124. Dei Ecclesia , quasi oculus
7 Pr. 125. ut in oculum , etiamsi parva sordes
ibid. Salvator &c. oculum nominavit
Ep. 9. 22. scriptor ille &c. humilis est in oculis
2 Av. 7. oculos splendor divini lũinis obruebat
2 Av. 36. etiam oculi custodire censuram
3 Av. 61. in oculis constituti Apostolorum
3 Av. 85. videntes oculos invenire poterimus ?

ODEUM , DEI

6 Pr. 25. de omnibus &c. odeis , lusoriis &c.

ODI , ISTI

3 Pr. 20. odientis animo perpetratur
5 Pr. 29. etiam oderunt , & execrantur
6 Pr. 37. qui odisse Deum nostrum hæc
7 Pr. 49. quantùm & odisset acrius
8 Pr. 33. Dei odisse cultores
8 Pr. 36. atque oderant servos Dei
8 Pr. 40. qui animo occisionis oderunt
8 Pr. 42. eos non sine causa oderunt
Ep. 4. 6. licèt pater non odisset filium
ibid. error tamen oderat veritatem
Ep. 4. 18. sed ut eos non oderitis
3 Av. 43. itane tantùm odisti Deum
3 Av. 67. ne vos ipsos odisse videamini
3 Av. 84. illos amant , quàm se oderunt
3 Av. 92. dummodo animas suas oderint
3 Av. 132. te oderunt , præsentiam &c.
4 Av. 40. non enim te odisti , tu &c.
4 Av. 67. mavult pręcepta odisse
4 Av. 68. qui oderunt mandatum sacrum

odiosè

7 Pr. 8. & odiosè potiùs , quàm verè &c.

odium , ii

2 Pr. 18. in odii argumenta mutamus
ibid. odii testimonium esse volumus
2 Pr. 19. plus in se odii nostri habet
ibid. majore odio possit despicere
3 Pr. 17. odio digna esse , dicamus
3 Pr. 20. ne ex ira odium nasceretur
3 Pr. 21. si ergo non solùm odium
5 Pr. 14. non odio , sed affectu Dei

1 Av. 30. terrenę procurationis officia
1 Av. 33. ut erudiant illos officio, ac timore
1 Av. 37. non ad ullum officium Dei conferant
1 Av. 80. longarum deliciarum officio
1 Av. 82. ubi exercebit diſtrictionis officium
1 Av. 88. ſed cum placationis officio
1 Av. 92. an tantum in officio placationis
2 Av. 69. officium perfectionis indicit
2 Av. 84. ad cultū religionis officiūq. cōfugimus
2 Av. 104. religioſum abſumat officium
3 Av. 6. ſaluberrimum religionis officium
3 Av. 21. officium tribunalis ſacri expectant
3 Av. 27. pietatis officio, religionis &c.
3 Av. 32. ut religionis fungantur officio
3 Av. 35. per ipſum ſanctiſſimæ rationis officiū
3 Av. 118. id ſaltem ſupremæ oblationis officio
3 Av. 134. iſta ſunt officia, quæ, te jugulant
4 Av. 5. quam divini officii oportere meminiſſe
4 Av. 28. officiis reſpondere tentamus
4 Av. 33. officio noſtrorum munerum non egere
4 Av. 67. inter hæc &c. officia mandantur?

OFFUSCO, AS

7 Pr. 125. ſplendoris lumen offuſcant

OG

1 Pr. 83. Og contra Moyſen rebellat

OLEUM

6 Pr. 150. oleo, ac malagmatibus conſolatur
2 Av. 57. operum bonorum oleum non habentes
ibid. habere te oleum putas
2 Av. 61. ſubſtantiā olei non ſuppetente
2 Av. 63. niſi oleum largè fuerit infuſum
ibid. quanta tibi olei abundantia opus eſt

OLIM

4 Pr. 5. cultum Dei jam olim reliquit
7 Pr. 118. nequaquam olim vincere imperio
Ep. 6. 1. admonendū te charitatis olim a te cęptę

OMNINO

1 Pr. 24. opinor enim omnes omninò homines
2 Pr. 13. omninò non putas neceſſe eſt &c.
2 Pr. 24. nec reſpici a Deo omninò
3 Pr. 10. eſſe nullum omninò, arbitror
3 Pr. 16. omninò remitti non poſſunt
3 Pr. 21. nullus omninò eſt immunis
ibid. nullus omninò immunis eſſe poterit
3 Pr. 22. a nobis omninò non fiant
3 Pr. 36. puto omninò, quod neutrum
3 Pr. 37. putant, implere omninò non poſſit
3 Pr. 39. contemni a ſervis omninò nolumus
3 Pr. 40. ut dixi, omninò non licet
ibid. illicitum omninò exiſtimare debemus
3 Pr. 42. qui omninò non jurent
3 Pr. 47. abeſſe a ſervis ſuis omne omninò &c.
3 Pr. 69. quis eſt omninò vel dives, vel nobilis
3 Pr. 70. nunquam omninò feciſſe
3 Pr. 74. omninò enim nihil prodeſt
4 Pr. 8. ſic omninò habendum eſſe
4 Pr. 17. diſcedere &c. omninò nolunt
4 Pr. 31. nullus omninò iraſci debet
4 Pr. 48. omninò nil cernere &c. omninò nō eſſe
4 Pr. 74. nihil omninò adjuvat
4 Pr. 105. qui nihil omninò habet
4 Pr. 108. nec habent omninò, nec norunt
5 Pr. 8. nec ſtatum ſuum omninò ſervant
5 Pr. 11. qui nihil omninō ſciunt
5 Pr. 52. omninò pauperes non putantur
5 Pr. 53. omninò eſſe non debeat
5 Pr. 56. noſtri omninò nolunt
ibid. non omnes omninò faciunt
5 Pr. 90. vel ſapiens omninò eſſe
ibid. exuendus tibi omninò &c. es
ibid. liberandus &c. omninò non eris
6 Pr. 32. omnis omninò plebs &c. fornicatur
6 Pr. 160. niſi ut omninò non ſimus
7 Pr. 9. omninò non penitet flagitioſa &c.
7 Pr. 19. ullum omninò membrum officio
7 Pr. 38. nulla omninò extant &c. veſtigia
7 Pr. 90. quia nullus erat omninò timor
7 Pr. 102. omnes omninò Afros impudicos
7 Pr. 152. omninò impuritatibus vacant
8 Pr. 41. fieri, aut omnino non poteſt
Ep. 1. 4. metuendum in vobis omninò non ſit
Ep. 9. 9. ullum omninò tempus ſit, quo &c.
1 Av. 17. patres omninò eſſe non poſſint
1 Av. 26. quicquā his omninò anteponendum
ibid. non expediat omninò poſtponere
1 Av. 52. reos &c. omninò eſſe non putant
2 Av. 4. neminem eſſe omninò ſanctorum
2 Av. 8. ſolvi omninò non poteſt
2 Av. 30. tunc omnes omninò ſancti
2 Av. 62. quia nequaquam omninò prodeſt
2 Av. 65. quanta potes omninò facias
2 Av. 68. ullū omninò fundum habere permiſit
2 Av. 92. nec proſunt omninò ulla dubitanti
2 Av. 100. ſe ſine magnis omninò opibus vitā &c.
2 Av. 115. ſine divitiis omninò eſſe
2 Av. 120. nequid ſibi omninò reliquum eſſe
2 Av. 124. eſtimari omninò non poteſt
ibid. quod totum omninò hominem
3 Av. 16. ullum omninò inveniri hominum
3 Av. 18. nullum poteſt omninò eſſe ſolatium
3 Av. 23. ne ullum omninò aliquis
3 Av. 28. omninò a ſuis, minus relinquitur
3 Av. 31. quibus non omninò extoribus
3 Av. 56. a quibus impetrari omninò non poteſt
ibid. avertere omninò cunctos &c. nititur
3 Av. 58. omninò rebus, atque affectibus debeatis
3 Av. 91. ante mortem omninò conſulunt
ibid. dummodò ſibi omninò non conſulant
3 Av. 96. omninò invenire non poſſumus
ibid. reſurrecturos omninò eſſe non credunt
3 Av. 102. jam defuncto omninò, jam mortuo
3 Av. 104. totum omninò cum ſuo corpore
3 Av. 109. quod hic omninò nihil eſſet
3 Av. 119. reſurrecturū omninò te eſſe, non credis
3 Av. 122. ne ullum omninò hominum
3 Av. 123. homo omninò habere poterit
3 Av. 130. nihil omninò apud Deum vota
3 Av. 131 ulli omninò hominum præpotenti
4 Av. 3. aut nihili omninò faciendi
4 Av. 4. omni omninò homini Chriſtiano
4 Av. 17. omni nullum eſt omninò tempus
4 Av. 37. non credis, omninò non credis
4 Av. 38. profutura ſibi &c. omninò eſſe nō credit
4 Av. 51. aut ulla æſtimas omninò eſſe
4 Av. 57. nullum omninò tam grande crimen eſt

OMNIPOTENTIA, Æ

2 Pr. 36. omnipotentia Domini Indeficiens
4 Av. 32. ideò nõ eget quidem juxta omnipotẽtiã

OMNIS, E *omittitur exceptis notabilioribus*

1 Pr. 16. cùm omnia scilicet studia
1 Pr. 22. quod Deus omnia regeret
ibid. in hac præsenti vita omnia regit
1 Pr. 32. scilicet ut eo exemplo omne genus
1 Pr. 40. omnia semper gubernasse
1 Pr. 54. ex omnibus unum eligit
1 Pr. 81. infinitum est de omnibus disputare
3 Pr. 5. omnia dicit aspici, omnia regi
3 Pr. 14. nisi omnia, per quæ credimus
3 Pr. 67. vel nobilium omnium, vel divitum
3 Pr. 75. non plenum omni offensione
4 Pr. 13. omnes volumus impunè peccare
4 Pr. 16. ab omnibus cæduntur, ab omnibus &c.
4 Pr. 19. qui omnibus bonis affluis
4 Pr. 21. omnes Dominum suum fugiunt
4 Pr. 63. infirmiores omnibus gentibus
4 Pr. 70. omni gente omnium barbarorum
4 Pr. 75. omnium improbitatum pleni sunt
4 Pr. 76. omnia ex judicio monstravimus
4 Pr. 86. vindex malorum omnium
5 Pr. 55. unum &c. omnium votum est
6 Pr. 4. omnes mutuò sibi obsint
ibid. omnes &c. in perditionem ruunt
6 Pr. 32. omnis plebs animo fornicatur
6 Pr. 70. impura omnia prius acta sunt
6 Pr. 126. simul omnia luxus
8 Pr. 13. sapientissimus omnium Socrates
8 Pr. 14. fœminarum omnium maritos
Ep. 9. 23. omnia &c. tanti existimantur
Ep. 9. 25. is causarum omnium causa est
1 Av. 39. omnia omnibus Deus tribuit
2 Av. 12. licèt sit commune omnium
4 Av. 34. & si desint multa, non desunt omni
4 Av. 36. rerum omnium egestate conficitur

ONUS, RIS

3 Pr. 25. qui onera, quæ cervicibus &c.
5 Pr. 50. onere novarum indictionum
Ep. 7. 5. quàm onus noluisse imponere
2 Av. 109. onera, non subsidia, possessione &c.
3 Av. 70. ũusquisque hominũ sua onera portabit
4 Av. 60. divitias enim onerum, atque &c.

onero, as

7 Pr. 30. omnia non onerant nos
2 Av. 77. onerasse Religiosos hac re videmur

onerosus, a, um

1 Pr. 16. non omnibus sunt onerosa tolerantibus
5 Pr. 83. forsitan onerosum tibi
7 Pr. 28. nil onerosum, nil grave exigat
4 Av. 68. gravis, & onerosa est lex Dei

OPERATIO, NIS

1 Av. 48. ut bona operatione sint divites
2 Av. 92. cassa quippe est operatio

OPERIO, IS

1 Pr. 62. fluctu operiente deletur

OPEROR, ARIS

1 Av. 44. ut major sit merces operantis
3 Av. 109. per hominum operantium fidem

OPES, UM

5 Pr. 20. ad publicas opes conferebant
6 Pr. 83. opes fecerant &c. urbium
6 Pr. 185. antiquæ Romanorum opes
7 Pr. 39. in comparatione præteritarum opum
7 Pr. 51. maximas reipublicæ opes
7 Pr. 77. opes Aquitanorum luxuriantium
Ep. 9. 15. maximas opes hæredibus
Ep. 9. 18. opes, & substãtias suas non pauperibus
1 Av. 2. cœlestium possessionum opes
1 Av. 8. condentes profundis &c. infernas opes
1 Av. 11. quicũque augendis opibus terrena &c.
1 Av. 12. in Inferno se opes locare
1 Av. 16. ampliandas latissimè opes
1 Av. 29. quas parari opes à parentibus
1 Av. 31. pignoribus recondi exigit opes
1 Av. 48. Dei opes, quas habent tu hoc &c.
1 Av. 51. qui opes custodire contentus
ibid. opes genus sit magni criminis
1 Av. 55. propter solas tantummodo opes
1 Av. 56. nec ipsæ opes homini pœnæ causa
ibid. de opibus sibi pœnas divites faciunt
2 Av. 24. viduitatem in magna opum copia
2 Av. 26. viventes opes integras habeant
2 Av. 29. opes, quas ante legem Deus &c.
2 Av. 32. quia &c. opes post indigentiam
2 Av. 38. viventes opibus renunciare
2 Av. 47. causæ opum non relinquuntur
2 Av. 68. ampliandarum opum dederit facultatẽ
2 Av. 83. opum cœlestium copiam
2 Av. 89. si opes non damus, ob peccatorum &c.
2 Av. 102. à summa &c. opum perfectione
2 Av. 105. aut conservandis opibus, aut &c.
2 Av. 106. tantas intra conscientiam opes
2 Av. 109. possessione enim, & usu opum
2 Av. 110. se sine magnis omninò opibus
2 Av. 116. qui acta in amplis opibus &c. vita
3 Av. 3. commodari hominibus opes à Domino
3 Av. 5. opes mundi, & facere sibi sacculos
3 Av. 19. de opibus agnatorum tuorum
3 Av. 43. filios religiosos opum, imaginem &c.
3 Av. 70. quod opibus, ac talentis ejus germani
3 Av. 72. opes suas aliis devorantibus
3 Av. 78. non tantùm delectabant opes hæredis
4 Av. 36. & tu opes divitum cumulas?
4 Av. 48. quàm per opes tuas, & te &c.

OPINIO, NIS

1 Pr. 15. juxta opinionem suam beati sunt
1 Pr. 43. hæc in illo opinio fuerit
3 Pr. 12. acquiescamus opinioni eorum
3 Pr. 72. sublata omnis spes falsæ opinionis
4 Pr. 7. falsa opinione fallamus
4 Pr. 69. non opinioni: rationi
5 Pr. 15. falsæ opinionis errore
ibid. piæ opinionis errare.
5 Pr. 89. fallunt, te itaque opiniones tuæ
6 Pr. 12. non terrore opinionis ad malum
Ep. 2. 2. vitii opinio admittenda sit
Ep. 4. 34. opinionis ratio habenda est
Ep. 7. 2. si quid in veri opinione secundùm &c.
Ep. 7. 4. hujuscemodi opinionis nota
Ep. 7. 9. incidere in falsæ opinionis errorem
Ep. 9. 2. ut sit &c. per opinionis incertum
Ep. 9. 28. in hoc ambiguæ opinionis incerto
1 Av. 11. nemo se ridiculis opinionibus fallat
2 Av. 27. atque sententiam opinionis nostræ

1 Av. 60. nec falsa opinio metuentium fuit
2 Av. 96. vincere opiniones meas, & cogerem
3 Av. 58. vel juxta diaboli opinionem

opiniuncula, æ

Ep. 7. 7. juxta opiniunculam meam
4 Av. 39. tenui opiniuncula judicares

opinor, naris

1 Pr. 13. nulli, ut opinor, beatiores sunt
1 Pr. 24. opinor enim omnes homines
2 Pr. 3. præsentia opinor, quia &c.
3 Pr. 12. opinor &c. hominem fideliter
3 Pr. 45. sed delirare, opinor &c.
4 Pr. 96. de sacris dominicis opinati sint
1 Av. 99. opinor rerum pretium
2 Av. 78. est ullus hominum, nemo opinor
3 Av. 2. non opinor à quoquam plura expectari
3 Av. 63. neutrum opinor; nulla enim &c.
3 Av. 78. opinor enim divitem illum &c.

OPIS, IS

5 Pr. 28. laborantibus opem tribuat
6 Pr. 150. diversam medicaminum opem
6 Pr. 154. opem &c. votis precamur
7 Pr. 63. opem à Deo postulant
7 Pr. 73. ad hanc enim præcipuè opem timor
1 Av. 60. opem saltem desperatæ salutis

OPITULOR, ARIS

4 Pr. 7. opitulari nobis inter mala
7 Pr. 53. vidua opitulante, ceciderunt
Ep. 1. 7. vel ad victum, vel ad fugam opituletur
1 Av. 80. exomologesis diuturna opitulabitur
1 Av. 83. ac destituto opitulari queat
3 Av. 16. cui opitulari aliquatenus

OPITULATIO, NIS

5 Pr. 50. remediorum opitulatione sustentant

OPORTET, BAT

7 Pr. 60. terris nos oportet gratias agere
7 Pr. 117. mercedē, quam oportuit &c. recipiētes
7 Pr. 123. magis pudori esse oporteat
Ep. 5. 1. quid velle, aut gaudere oporteat
2 Av. 3. oporteat rebus cunctis redimere
2 Av. 65. tantò antistare cæteris oportet &c.
2 Av. 66. tantùm excellere oportet merito (re
2 Av. 90. oporteat Sāctos &c. facultatibus redime-
3 Av. 65. quid etiam ipsos oporteat facere
3 Av. 67. oportet quippe vos, mihi credite
3 Av. 88. totum mundum spernere oportet
4 Av. 5. divini officii oportere meminisse
4 Av. 6. esse oporteat incolumes
4 Av. 16. ab incolumibus oportere

OPPONO, NIS

7 Pr. 73. seriem cœlestis eloquii opponeret
3 Av. 3. opponi solent quippiam dicere
3 Av. 80. opposita &c. immensitate prohiberet

OPPRIMO, IS

3 Av. 30. mendicitate oppressura sit

oppressio, nis

5 Pr. 68. plurimorum oppressione elaboravimus

OPPROBRIUM, II

4 Pr. 91. opprobrium Christi videamur
4 Pr. 93. Christus patitur opprobrium
8 Pr. 6. hæc obiiciuntur opprobria

OPPUGNO, AS

4 Pr. 41. telorum, & machinarū &c. oppugnant
6 Pr. 39. quasi &c. cœlum oppugnamus

OPTIMUS, *adjec. & substan.*

2 Pr. 37. optimum suffragium tribuitur
5 Pr. 4. quàm queri de optimo medico
6 Pr. 11. optimi cupiunt virtutum &c.
6 Pr. 149. optimi, ac peritissimi medici
7 Pr. 25. optimam partem barbaris dederit
Ep. 9. 28. optimum fore credidit, ut &c.
3 Av. 25. ita optimum est, ut unusquisque &c.
3 Av. 44. etsi non optimæ, nō improbæ servitutis
4 Av. 54. fidejussores optimos dedit

optimè

3 Pr. 21. fatuitas &c. optimè norunt
3 Pr. 34. nam quid &c. optimè novimus
6 Pr. 14. quæ sunt bona optimè novimus
1 Av. 75. optimè enim malagma, vel &c.

OPTATIUS

Ep. 4. 25. nihil optatius potest &c.

OPTIO, NIS

1 Pr. 67. penitus conditionis optionem
3 Av. 79. optionis copiam præstitisset

OPTO, AS

1 Pr. 27. quæ optamus facere non possumus
1 Pr. 82. optata cupiditate saturatur
3 Pr. 42. optamus irati, ac si in omni &c.
ibid. quidquid fieri adversariis optat
4 Pr. 17. famulari optant, fugere coguntur
5 Pr. 90. si enim optas, vel sapiens
6 Pr. 10. sicut boni optant &c.
6 Pr. 11. pessimi optant palmas
6 Pr. 72. optaremus profectò, vel &c.
Ep. 5. 4. infirmandum &c. ut optata faciamus
Ep. 9. 33. ipse optat cunctis pro charitate
1 Av. 63. vitam opto perpetuam comparare
3 Av. 48. quia optant esse meliores
3 Av. 61. humana optat infirmitas
3 Av. 129. non optantem, ut convalescas

OPULENS, TIS

1 Av. 5. esse cœpisti turpis opulens

opulentia, æ

6 Pr. 87. opulentia esse desiit
7 Pr. 19. pacis, & opulentiæ securitas
2 Av. 104. evitemus opulentiam, ne in interitum
4 Av. 49. sit opulentia tua pauperum vita

opulentior, issimus

6 Pr. 121. urbs Gallorum &c. opulentissima
7 Pr. 130. fœcundam, opulentissimam &c.
7 Pr. 135. ingressi urbem opulentissimam
3 Av. 129. vides opulētissimi, ac splēdidissimi &c.

opulentus, a, um

1 Pr. 19. opulentam rempublicam habebant
3 Pr. 13. cellaria opulenta creduntur
6 Pr. 73. si opulenti essemus, ac &c.
3 Av. 77. delitiis affluentibus opulentus hæres
4 Av. 61. ex opulenta rerum transmissione

OPUS, RIS

1 Pr. 3. officio operi suo deditus
1 Pr. 30. videat pulcherrimum mundi opus
1 Pr. 73. opus ipsum hominis videretur
1 Pr. 77. in ipso opere punivit
2 Pr. 25. privilegio majorum operum
3 Pr. 1 jacta sunt fundamenta operis
3 Pr. 2. cùm enim hoc opus manus &c.

4 Pr. 2. christiani nominis opus non agit
4 Pr. 7. sine operibus bonis posse prodesse (tur
4 Pr. 8. Apostolus sine operib. bonis esse testa-
ibid. Christianus nisi opera bona fecerit
4 Pr. 9. quia sine operibus bonis &c.
4 Pr. 10. tamen a malo opere non cessant
4 Pr. 19. Deum sanctis operibus honorare debes
4 Pr. 69. operi nostro debemus credere
4 Pr. 91. videant opera nostra mala
4 Pr. 98. ad omne opus bonum reprobi &c.
5 Pr. 82. opus etiam honesti matrimonii
6 Pr. 9. laborant actu malorum operum
6 Pr. 47. spem beatam bonis operibus
6 Pr. 48. sectatorem bonorum operum
6 Pr. 156. operum bonorum victimas
7 Pr. 53. magna opera sæpè patrari
ibid. ne opus cœlestis dexteræ
7 Pr. 56. patrato divinitus belli opere
7 Pr. 120. quamvis multis extitissent opere
8 Pr. 44. officio divini operis accessit
Ep. 1. 7. mercenario opere victum quæritans
Ep. 8. 1. quod utile, & pulchrum opus
Ep. 9. 2. operis vacillare permittam
Ep. 9. 10. religiosis operibus ostendere
Ep. 9. 21. fructum boni operis commendare
Ep. 9. 27. etiam in officio sancti operis
Ep. 9. 28. in utroque divini operis exordio
Ep. 9. 32. implevi opus muneris imperati
1 Av. 1. ad opus sanctum a Deo traditis
1 Av. 34. bonis operibus in æterna convertant
1 Av. 39. & in ejus opere consumere
1 Av. 45. ad opus sanctum fides &c. traheret
1 Av. 46. ad opus sanctum, & hortatione &c.
1 Av. 47. in voluntate operum bonorum
ibid. propter bona &c. opera præstari
1 Av. 48. omnia in voluntate operum bonorum
ibid. in bonis operibus collocantes
1 Av. 56. datas tibi ad opus sanctum divitias
1 Av. 108. per solam bonorum operum largitatem
2 Av. 25. quid si conjugium sine opere conjugali
2 Av. 54. opus misericordiæ defuturum
2 Av. 57. operum bonorum oleum non habentes
2 Av. 75. tantò plus quispiam debet opere
3 Av. 5. ut bono opere ditescant
3 Av. 85. res istiusmodi, atque opus sanctum
3 Av. 97. & judicandum a Deo de operibus bonis
3 Av. 110. fidei opus non esse periturum
ibid. recipiendorum bonorum operum
3 Av. 112. opus pauperculorum esse videatur
3 Av. 113. ad opus profluæ largitatis
3 Av. 125. rebus, atque operibus tuis despicis
4 Av. 9. sufficit præteritum opus homini
ibid. de bono opere nihil nimis est
4 Av. 11. si bonis operibus parum studuit
4 Av. 40. profuturum tibi opus religiosum esse
4 Av. 58. & ideò semper in Dei opere
4 Av. 65. ad comparationem omnem opus &c.

OPUS, *adjec.*

3 Pr. 8. nihil ergo in hac re opus est
6 Pr. 160. multis, & magnis opus sit
1 Av. 2. ac difficili inquisitione opus est
1 Av. 75. hac primum medelâ opus est
1 Av. 108. in supremis munificentia opus est
2 Av. 63. planè itaque lucerna opus est
ibid. quanta tibi olei abundantia opus est
3 Av. 30. quid opus est, ut filiis jam religiosis
3 Av. 32. dicitis, quid opus sit religiosis
3 Av. 106. quia mortuo nihil opus

ORACULUM, I

3 Pr. 10. Scripturæ sacræ oraculum Dei

ORATIO, NIS

1 Pr. 34. cur orationibus crebris &c.
1 Pr. 35. offerantur Deo orationes
ibid. nisi ex oratione confideret
3 Pr. 61. in ipsis penè hæc orationibus suis
3 Pr. 62. oratio eorum rixa est magis criminum
sæpe hoc numero
5 Pr. 55. una &c. plebis oratio
7 Pr. 71. ante bellum in oratione
ibid. ad bellum de oratione surrexit
7 Pr. 72. meruerat in oratione victoriam
Ep. 4. 7. filii apud parentes, debet oratio
Ep. 4. 27. oratione flebili commendaret
2 Av. 31. atque orationibus vivens
2 Av. 49. nisi orationi dedita, nisi &c.
ibid. oratione, & labore id promeruerit

Orator, ris

Ep. 4. 18. nec ut illi oratores, & sibi &c.
Ep. 4. 30. nec orator gratior fuit
Ep. 4. 31. illic per oratorem, qui &c.
Ep. 8. 4. nunc quotidiè oratores mei

oratorius, a, um

7 Pr. 8. non oratoria probatione &c.
Ep. 4. 27. consumptis cunctis oratoriæ artis

ORBIS, BIS

2 Pr. 33. quam oculi totius orbis
2 Pr. 35. quem timuerat totus orbis
4 Pr. 25. unius honor, orbis excidium
5 Pr. 34. universum Romanum orbem
6 Pr. 15. atque &c. orbis impendium est
6 Pr. 75. Romani orbis in desolationem
6 Pr. 83. Romani orbis membra
6 Pr. 147. ullam penitus Romani orbis
7 Pr. 50. in omni orbe terrarum
7 Pr. 76. de orbe in orbem transiens
7 Pr. 89. quæ pars Romani orbis
7 Pr. 92. de orbe in orbem spargeret
7 Pr. 105. in Africano orbe, quasi Romam
7 Pr. 112. in toto fermè aguntur orbe
7 Pr. 151. ut toto orbe resonarem
1 Av. 96. tunc videbatur totius orbis
2 Av. 72. lustrare pedibus orbem terrarum

ORBITAS, TIS

2 Pr. 29. præter pœnam acerbæ orbitatis
6 Pr. 142. aut orbitate prostrata

ORDINO, AS

1 Pr. 42. quando enim eum &c. ordinavit
1 Pr. 47. dispositio divina ordinavit
7 Pr. 18. isti puram, & ordinatam

ordinatio, nis

1 Pr. 32. non nisi humana ordinatione
1 Pr. 41. in constitutione ordinatio est
7 Pr. 59. alius ordinationi ducum

ordior, iris

3 Pr. 10. quam loqui ordiar, scire cupiam
6 Pr. 20. quam à Deo ordiantur

ORDO, NIS
1 Pr. 63. post hunc rerum gestarum ordinem
1 Pr. 70. cœpti ordinem revertamur
4 Pr. 43. hoc ordine in pęnam &c. ruit
7 Pr. 142. cœptum sermonis ordinem
ORIGO, NIS
4 Pr. 52. fons, & origo cunctorum
6 Pr. 58. vitæ originalis perdidisse?
7 Pr. 98. naturæ originis synceritate
orior, iris
3 Pr. 48. voluit, ne intus orirentur
4 Pr. 96. facinoribus oriri arbitrantur
ortus, tus
6 Pr. 44. terreni ortus principia suscepit
2 Av. 62. quod in ipso ortu habeat occasum
ORNO, NAS
7 Pr. 30. omnia non onerant nos, sed ornant
ibid. adeò vitam præsentem ornant
ibid. futuram plus ornare possint
Ep. 1. 6. sine hac nihil ornatum est
ibid. tam ornatum est, quod ornare possit
Ep. 8. 2. summum ædificii culmen ornasti
Ep. 8. 4. illum ornent, a quo sunt geniti
ornamentum, ti
4 Pr. 3. nisi ornamentum in luto?
ibid. nisi ornamentum in luto?
4 Pr. 4. cum ornamento esse videamur
Ep. 1. 6. semper ornatibus ornamento est
2 Av. 66. nisi ornamentum in luto? (bas
3 Av. 19. supellectilis variæ ornaměta transcri-
ornatus, tus
2 Pr. 27. regem cum ornatibus abiicit
Ep. 1. 6. semper ornatibus ornamento est
ORO, AS
1 Pr. 35. supplicari jubet, & orare
3 Pr. 18. quis pro inimicis suis orat
3 Pr. 19. si pro adversario, orare, se cogit
4 Pr. 81. quis est, oro, hominum
Ep. 4 10. affectus ipse pro te orat
Ep. 4. 18. neque id orat, ut eos ametis
Ep. 5. 1. quid conveniat nos orare nescimus
Ep. 9. 21. quod & orari Deus, & donari
Ep. 9. 32. & orando id impetres, ut libelli &c.
1 Av. 89. licet offerat, oret Deum
3 Av. 83. misericordiam incessabiliter orare
ORPHANUS, NI
5 Pr. 30. orphani proculcantur intantum
7 Pr. 111. proscriptiones dico orphanorum
OS, RIS
2 Pr. 65. legem divino ore resonantem
2 Pr. 67. apertis oribus non accipimus
3 Pr. 18. si quis se cogit &c. faciat tamen ore
3 Pr. 45. a cujus ore procedit
3 Pr. 46. clamor non semper est in oribus nostris
3 Pr. 52. qui silentio os coerceat
3 Pr. 62. aliud quippe ora hominum
4 Pr. 81. in ore habeat, ut pejeret?
4 Pr. 84. respiciens, ac vibrans in os
4 Pr. 105. susceptus es intra os Dei
7 Pr. 73. Divinitatis ora reseraret
Ep. 4. 10. ora, quasi filia &c.
Ep. 9. 32. & tu fungaris tuis, idest, ores
1 Av. 1. illo virosi oris spiritu inhalat
3 Av. 75. in seri ejus digitos ori suo
OS, SIS
6 Pr. 143. super ossa, & sanguinem
OSCULOR, ARIS
6 Pr. 41. osculantis vultum &c. transfigat?
Ep. 4. 10. osculare, quia absens &c. non vales
OSTENDO, IS
1 Pr. 48. cura ejus ostenditur
1 Pr. 57. ostendit ergo Dominus, quam &c.
1 Pr. 76. præsens Deus ostendere voluit
1 Pr. 77. jugiter gladium voluit ostendere
2 Pr. 4. ostenderet universa rimari
2 Pr. 6. affectus aspicientis ostenditur
2 Pr. 15. vim, ac beneficium &c. ostendit
2 Pr. 18. ille per hoc ostendere voluit
2 Pr. 21. ut ostenderet scilicet Deus
2 Pr. 40. judicium Dei esset ostendit
2 Pr. 41. præsens judicium ostenderet
3 Pr. 41. ostendam maximā Christianorū partem
4 Pr. 9. sed ostendere illud volens
4 Pr. 19. res ipsa evidentèr ostendit
4 Pr. 56. ostendit profectò nobis
4 Pr. 89. quo dicto utique ostendit
4 Pr. 105. fidei religiosæ ardor ostenditur
5 Pr. 72. salubribus flagellis ostendat
6 Pr. 47. spem beatam &c. ostendant?
6 Pr. 132. quod proposui, evidenter ostendi
7 Pr. 49. dupliciter &c. Deus ostendere voluit
7 Pr. 50. ut ostenderet scilicet &c.
7 Pr. 75. quo utique ostenditur, quod &c.
Ep. 7. 8. si aliud vos sentire ostenderitis
Ep. 9. 10. religiosis operibus ostendere
1 Av. 37. causam datæ rei ostenderemus
1 Av. 47. ostendit, a Deo divites fieri
1 Av. 55. ut ostenderet scilicet, sufficere &c.
1 Av. 105. viam inquirendæ salutis ostendit
3 Av. 59. sed ostendi id vobis forsitan
3 Av. 61. ostendimus primo libro hęc
3 Av. 108. ostendit parcos seminatores
3 Av. 110. hoc utique evidenter ostendens
ibid. sed etiam ostendat aliquid
3 Av. 111. ostendit quo obnoxium sibi
4 Av. 8. quo utique ostenditur licet salubris
OSTENTO, AS
3 Av. 129. compositas &c. tibi faces ostentantes
OSTIUM, II
7 Pr. 138. effractores claustrorum, & ostiorum
Ep. 5. 6. ostium aperi, & attrahe &c.
OTIOR, ARIS
1 Pr. 73. ubi otiante sabbatis populo
otiosus, a, um
4 Pr. 82. non otiosas tantummodo res
OVIS, VIS
7 Pr. 60. ovibus, quod veste tegimur
OZA, Æ
6 Pr. 92. denique Oza ille Levites Dei
PACIFICUS, A, UM
6 Pr. 106. pacificos nobis dies, proventus
PACTUM, TI
5 Pr. 60. hoc etiam pacto &c. attribuitur
PAGANITAS, TIS
8 Pr. 25. plurimorum paganitas fuit
paganicus, a, um

1 Pr.

PARCITAS, TIS

3 Av. 108. eos, qui feminaverint in parcitate

parcus, a, um

1 Pr. 17. nunquid parcam illam &c. vitam

3 Av. 108. ostendit parcos seminatores

PARENS, TIS

1 Pr. 79. meritum parentis eriperet

2 Pr. 33. persecutor parentis perpetraret

3 Pr. 25. parentes indulgentissimi judicandi

3 Pr. 73. membra parentum esse videantur

5 Pr. 60. tuitio parentum &c. comparatur

ibid. à parentibus temporariè attribuitur

8 Pr. 14. pignus ullius parentis filium

Ep. 4. 3. ad vos, quos natura parentes

Ep. 4. 4. parentes carissimi, parentes &c.

Ep. 4. 6. magis parentes facere conveniat

Ep. 4. 7. filii apud parentes &c, oratio

Ep. 4. 10. pedes parentum tuorum, quasi &c.

Ep. 4. 14. advolvor, ò parentes carissimi

Ep. 4. 15. & parentum nomina, & avorum

Ep. 4. 17. reconciliando parentum affectu

Ep. 4. 18. nos vobis, ò carissimi parentes

Ep. 4. 19. vestrum ideò, parentes carissimi

Ep. 4. 20. ex parentum primùm reatu

Ep. 4. 24. in hoc filii parentibus obvient

Ep. 4. 25. succensendi causas parentes habeant

ibid. parentes carissimi pro se rogant

Ep. 4. 28. discite, o parentes carissimi

Ep. 4. 31. hic apud injuriatos parentes

1 Av. 20. quæ ex pietate parente nascitur

1 Av. 21. filii parentibus obfuturum

1 Av. 22. quamvis ille non parentibus tantùm

1 Av. 23. quod penè omnes parentibus suis

1 Av. 24. bona enim parentum possident

1 Av. 25. interdicere parentibus &c. affectum

1 Av. 29 quas parari opes à parentibus

1 Av. 34. parentes plus ament filios

3 Av. 8. filios pro parentibus judicandos

3 Av. 9. ignosci parentibus possit

3 Av. 13. indulgeri parentibus possit

3 Av. 14. imaginarii parentes filios faciant

3 Av. 23. quàm parentibus in futuro

3 Av. 26. aut parentes sint calamitosi

3 Av. 28. à parentibus filii offeruntur Deo

ibid. una tantùm re parentibus viles &c.

3 Av. 29. ut eos præcipuè parentes

3 Av. 31. ad inhumanitatem parentum pertinet

3 Av. 35. & hæc res parentes impios faciat

3 Av. 38. cunctos parentes in hoc negotio

3 Av. 39. sunt ex parentibus multi

3 Av. 41. iniquissima infidelitas parentum

3 Av. 52. parentum pietas, ac voluntas

ibid. parentes anteponeret dignitate

3 Av. 53. evasuros se hujusmodi parentes

3 Av. 54. o infidelissimi parentes

3 Av. 63. Christo dicati cuncti parentes

3 Av. 65. parentes Dei amorem prætulisse

3 Av. 66. etiam vos, ò infidelissimi parentes

3 Av. 68. parentes non liberant de mendicitate

sæpe hoc numero

3 Av. 77. liberabũt enim filii divites parẽtes reos

3 Av. 85. disciplinam parentes thesaurizare

sæpè hoc numero

3 Av. 93. illum hæredem facio parentem meum

3 Av. 94. parentes esse incipiunt mortuorum

ibid. parentes forsitan non fuissent

3 Av. 95. qui hæres scribitur parentem neget

PAREO, *idest obedio*

5 Pr. 18. ut voluntati nostræ Deus pareat

7 Pr. 37. parere impudicissimis dominis

7 Pr. 141. sanè ad parendum humiles &c.

Ep. 4. 12. cui me parere voluisti

2 Av. 33. perfectus fuit omnis, qui Legi paruit

PARRICIDA, Æ

2 Pr. 21. in crucem &c. filio parricida

parricidium, dii

2 Pr. 33. interficere patrem &c. parricidio

PARIES, TIS

3 Pr. 3. deiicere parietes nullus potest

PARILITAS, TIS

6 Pr. 6. parilitas nobis contingeret

PARIO, RIS

1 Av. 22. qui perniciosas pariunt hæreditates

2 Av. 53. sterile namque est, quod non parit

3 Av. 27. mercedem pariat sempiternam

4 Av. 63. usurpata absolutio damnationem parit

PARITER

1 Pr. 43. impiissimus pariter, & stultissimus

1 Pr. 48. sollicitudo Domini pariter

1 Pr. 61. curare pariter res humanas Deum

4 Pr. 11. habent pariter, & timorem

4 Pr. 23. cum suis pariter amittunt

4 Pr. 109. contẽptores pariter, & prævaricatores

5 Pr. 21. infidelitate pariter, & vitâ

6 Pr. 35. etiam à nobis pariter avertat

6 Pr. 60. munus salutis pariter

6 Pr. 124. rerum ruina pariter, & morum?

6 Pr. 126. cuncta omnes pariter agebant

7 Pr. 7. miseri pariter, & luxuriosi

Ep. 4. 3. unum sentire pariter, & metuere

2 Av. 6. ex carne pariter, in carnem processit

2 Av. 12. cunctis se impendit pariter

2 Av. 85. cùm hæc tãta, & cogitaverimus pariter

2 Av. 106. sexui pariter, & pudori quies

2 Av. 108. omniumque pariter ætati, sexui &c.

3 Av. 62. præter disparem ætatem pariter

3 Av. 85. & filiis pariter, & parentibus prosunt

3 Av. 134. timore, pariter, & dolore torquetur

4 Av. 33. esurire se pariter, & sitire

PARO, AS

2 Pr. 6. aures in precibus paratas

2 Pr. 7. Sanctorum preces paratæ

4 Pr. 43. flammam &c. quam paravit

7 Pr. 93. experimenta belli diù parati

8 Pr. 21. ipse sibi parat, quod patitur

Ep. 4. 23. paratum &c, inter Romanos &c. bellũ

1 Av. 29. quas parari opes à parentibus

1 Av. 31. parari imperat facultates

ibid. rectè illa parari filiis jussit

1 Av. 50. pararetur ex eis vitæ beatitudo

3 Av. 14. ipsi sibi vincula parant

3 Av. 27. beatorum fructuum parat

4 Av. 36. delitias affluentibus paras

4 Av. 38. aliis paret delitias temporarias

4 Av. 61. condita, ac parata reperies

PARS, TIS

1 Pr.

1 Pr. 33. partem rerum reliquit
1 Pr. 64. in nullis membrorum partibus
1 Pr. 71. partem percussit sententiæ
ibid. partem corrigeret exemplo
1 Pr. 72. tunc Judaici exercitus parte
1 Pr. 81. sufficiant &c. de parte sermonis
2 Pr. 87. in parte plebis castigatio
2 Pr. 9. utique partem, & ipse habens
3 Pr. 32. minima vestimentorum parte
3 Pr. 34. sententiæ partem benè novimus
ibid. partem sic prætermittimus
3 Pr. 35. partem sententiæ sacræ &c. diligimus
ibid. partem pro Dei injuria præterimus
3 Pr. 37. ex parte audiant, ex parte contemnant
3 Pr. 41. maximam Christianorum partem
3 Pr. 67. de qua hoc potissimum parte dictum sit
3 Pr. 75. penè nullam Christianorum partem
4 Pr. 12. patior scilicet, vel ex parte
4 Pr. 32. quorum pars esse dicuntur
4 Pr. 34. in ea parte, qua adhuc vivere videtur
4 Pr. 35. in ea parte quam multos diximus
4 Pr. 79. universam partem occupaverunt
4 Pr. 88. exposuit partes generis humani
5 Pr. 8. quæ sunt in aliqua parte vitiata
5 Pr. 21. pars &c. vita pars infidelitate
5 Pr. 50. in hac parte iniqui sunt
5 Pr. 55. a nostris partibus Gothi
6 Pr. 8. mediam plebis partem haberet
6 Pr. 75. major pars in desolationem esset
6 Pr. 76. maxima pars nostri jam perierit
6 Pr. 77. maxima ex parte &c. arsimus
6 Pr. 81. pars sunt Romanæ plebis
ibid. pars sunt populi Ravennatis
6 Pr. 94. partem suæ plebis amisit
6 Pr. 111. postremò nequa pars mundi
6 Pr. 113. pars foris &c. pars intus
6 Pr. 129. diversis Galliarum partibus
6 Pr. 144. quæ enim urbis pars
6 Pr. 153. nullam Romani nominis partem
7 Pr. 3. negocii partem accesserimus
7 Pr. 7. nam in omnibus partibus Mundi
7 Pr. 13. locupletissimâ, ac nobilissimâ sui parte
7 Pr. 22. in omnibus ferè partibus mundi
7 Pr. 24. etiam in hac parte Romanos
7 Pr. 25. optimam partem barbaris
7 Pr. 47. transeamus ad alias mundi partes
7 Pr. 58. quis nostræ partis non prope
ibid. jugiter in hac parte blasphemat
7 Pr. 62. meliores tamen in hac parte
7 Pr. 64. prout actus utriusque partis
7 Pr. 66. agnoscit hoc ille dux nostræ partis
7 Pr. 72. ad quos cùm in iis partibus
ibid. ad quos &c. nostra pars pergeret
7 Pr. 73. à parte hostium nobis liber &c.
7 Pr. 74. hoc unquam è nostris partibus
7 Pr. 88. pars calde cæditur, pars exemplo
7 Pr. 89. quæ pars Romani orbis
7 Pr. 112. pars civitatis non plena sordibus
7 Pr. 125. principalem Eccclesiæ partem
7 Pr. 127. sic plurimam populi partem
7 Pr. 149. partem improbitatis removent
ibid. ut partem obscœnitatis admittant
8 Pr. 36. tenerrimam partem &c. nominavit

Ep. 1. 13. partem thesaurorum ipsum &c.
Ep. 4. 9. fungere partibus tuis simul
Ep. 9. 19. cujus utique pars ipsi erant
Ep. 9. 32. ego functus sum partibus meis
1 Av. 16. idest filiorum tuorum partem
ibid. ac primum in hac parte
1 Av. 53. rerum suarum parte privaverint
2 Av. 6. exiguam terræ, ac luti partem
2 Av. 31. partem bonorũ omnium &c. deputaret
2 Av. 82. pars mali summi sit
2 Av. 107. videre quodammodò pars inquietudinis
3 Av. 2. in lectionis serie, partes suas
3 Av. 9. si ex parte aliqua &c. facultates
3 Av. 39. quia in iis ipsis partibus
4 Av. 2. in hac parte nobis sensus tantùm
ibid. ubi illa pars fuerit, à qua &c.
4 Av. 56. non habebis cum Christo partem

PARSIMONIA, Æ

4 Av. 66. si parsimõiã exigit, prodigus execratur

PARTICEPS, PIS

1 Pr. 66. participem sermonis sui
1 Pr. 80. quasi culpæ particeps
2 Av. 97. ut esse possit particeps
3 Av. 65. quicumque est particeps fidei
ibid. participem se beati faciat exempli

participo, as

1 Av. 15. ut vitam participare possint

PARTICULA, Æ

1 Pr. 32. particulas rerum, & membra

PARVIPENDO, DIS

4 Pr. 82. nomen hoc parvipenditur

PARVITAS, TIS

Ep. 9. 23. personæ suæ parvitas derogaret
3 Av. 109. per rerum vilium parvitatem

parum

1 Pr. 40. sed parum esse fortasse &c.
2 Pr. 8. parum prodesse causæ
3 Pr. 66. parum est id quidem, quia &c.
ibid. parum sit carens crimine
5 Pr. 25. parum alicui est, si ipse &c.
7 Pr. 61. parum tamen erat, si pro his &c.
7 Pr. 121. parum quippe piaculi esset
7 Pr. 133. nunquid parum videtur?
7 Pr. 149. parum est, quod dicimus
Ep. 4. 26. parum, non modo in causa
Ep. 4. 27. parum se promovisse &c.
Ep. 9. 13. quia parum sunt rerum vocabula
1 Av. 1. plerique ex tuis, parum existimantes
1 Av. 88. parum de magno reddere cupiens
1 Av. 91. esse tamen hoc totum parum
2 Av. 49. docens scilicet, parum esse
2 Av. 56. parum detur, si parum dedisse &c.
ibid. ergo sufficere parum nescio
ibid. parum non sufficere certè scio
2 Av. 62. quod parum est, quasi nihil esse
2 Av. 71. sed & hoc parum existimavit
2 Av. 73. parum est successoribus eorum
3 Av. 50. parum est quod nudis assertioribus
3 Av. 77. ac propinquis parum relinqui
3 Av. 108. parum valida, aut parum aperta
4 Av. 1. Christum parum amantibus displicere
4 Av. 11. si bonis operibus parum studuit
4 Av. 32. parum forsitan videretur

4 Av. 55. etsi id parum est, Patriarchas &c.

parvus, a, um

3 Pr. 41 nobis non sufficiant parva
7 Pr. 125. etiam si parva sordes incidat
8 Pr. 36. parva sanctorum suorum contumelia
ibid. quàm parvi verberis tactu &c.
Ep. 1. 5. inter suos non parvi nominis
Ep. 4. 3. exemplorum &c. parvi imitatores
Ep. 4. 12. illi in omnibus parvi
Ep. 4. 27. parvas ante subsellia auditorum
Ep. 7. 2. de officio deferendo parvis
Ep. 7. 8. parvum se, & imbecillum esse
1 Av. 30. sed sancta, præcepto parva
2 Av. 26. parvus &c. ad promulgandā &c. sermo
2 Av. 81. quam parvum istud, quam grande illud
2 Av. 91. fœneranti parva reddantur
3 Av. 62. hoc non parvus credentium numeris
3 Av. 82. qui parvam refrigerii guttam
3 Av. 110. non pro parvo aliquid magnum
3 Av. 124. quicquid &c. parvi prætii est
4 Av. 3. aut parvi existimandi sunt

parvulus

4 Pr. 81. unde etiam parvulum
4 Pr. 97. & &c. innocentium parvulorum
4 Pr. 100. vitam parvuli sui tot &c.
6 Pr. 151. omnes ferè parvulos contumaces
6 Pr. 152. insipientibus parvulis stultiores
8 Pr. 14. parvulos omnes omnium filios
Ep. 4. 17. plorantes parvulos ingerentes
Ep. 4. 21. sors, & innocentia parvulorum
Ep. 4. 27. parvulum, quem secum habebat

PASCHA, CHÆ

1 Pr. 62. Israel dimittitur, pascha celebratur

PASCO, OR

1 Pr. 60. Moyses in deserto &c. gregem pascit
1 Pr. 66. pascens cœlesti cibo
1 Pr. 68. ac Dei ministerio pascebantur
6 Pr. 19. sacrilegiorum more pascuntur
6 Pr. 64. ut &c. fornicatione pascamus
6 Pr. 84. pascebantur tunc quidem passim
3 Av. 79. Hæres suus pascebat parasitos
ibid. pascebat flammas medullis suis
4 Av. 44. egenos facultatibus tuis pasceres

PASCUA, ORUM

4 Pr. 23. pascua sunt divitum pauperes

PASSIM

3 Pr. 59. non omnes passim intrare præsumunt
3 Pr. 60. passim omnes sordidi, ac flagitiosi
5 Pr. 32. itaque passim, vel ad Gothos
6 Pr. 84. passim in locis plurimis autores
6 Pr. 136. jacebant siquidem passim
7 Pr. 119. publicæ passim disciplinæ oculos
7 Pr. 135. hæc omnia passim agebantur
7 Pr. 149. solitarias passim admiserunt
1 Av. 37. quibuscunque hæredibus passim

PASSIO, NIS

1 Pr. 49. ulli subjaceat passioni
3 Pr. 23. quàm in passione supplicii
3 Pr. 26. Christus pro nobis passionem toleravit
4 Pr. 40. nulla iracundiæ passione moveatur
6 Pr. 46. passioni ejus reddimus vicissitudinem
7 Pr. 121. passionibus suis Martyres coronarant
2 Av. 6. postea etiam passione salvavit
ibid. indignas se vitæ istius passiones
2 Av. 9. passio ipsa non differat genere &c.
2 Av. 13. quicquid passione sua præstitit
2 Av. 45. passionem, effusionem sanguinis
2 Av. 124. & passionibus carnium, beatitudo
3 Av. 89. malorum passio pertineret
3 Av. 106. delectari possum possessione rerum

PASSIVITAS, TIS

7 Pr. 14. quantum ad passivitatem &c. pertinet
7 Pr. 17. ac passivitate peccabant

PASTINO, AS

7 Pr. 29. neque ad vineas pastinandas

PASTUS, TUS

6 Pr. 38. in his sit pastus diaboli

PATEO, ET PATET, BAT

5 Pr. 65. evidentissimè patet, & aspici &c.
7 Pr. 67. præsens judicium Dei patuit
ibid. usurparat, ipse pateretur
3 Av. 62. pateatque omnium æstimationi

PATER, TRIS

1 Pr. 42. hoc de primo &c. hoc est de patre
1 Pr. 53. Deus jussit, pater obtulit
2 Pr. 29. hunc addi piissimo patri
ibid. causa mortis pater existeret
2 Pr. 31. Pater David facinore punitur
2 Pr. 32. quem Pater potissimum amiserit
ibid. insidias pater a filio patitur
2 Pr. 33. interficere patrem non potest
ibid. pater tàm absens deformaretur
4 Pr. 53. quid patris, benignissimi patris
4 Pr. 54. plus &c. quàm filium pater
4 Pr. 91. blasphæment patrem nostrum
5 Pr. 13. minorem patre filium dicant
ibid. nos injuriosos patri existimant
5 Pr. 59. ut patres habeant defensionem
5 Pr. 63. post mortem patris nati
6 Pr. 148. quasi indulgentissimus pater
Ep. 4. 5. scilicet ut patris motus
Ep. 4. 6. licet pater non odisset filium
Ep. 4. 35. filio ignoscens pater
Ep. 9. 10. piissimi, ac molissimi patris
1 Av. 17. quasi vero quicunque patres sunt
ibid. patres omninò esse non possint
1 Av. 23. transeuntes semper in mores patrum
1 Av. 24. habent in animis ipsos patres
1 Av. 28. qui ad patres omnes generaliter
1 Av. 33. quo filiis thesaurizent patres
3 Av. 8. neque patres pro filiis, neque &c.
3 Av. 27. Deum cogitat naturarum patrem
3 Av. 46. quisquis ille es, infidelissime pater
3 Av. 69. communicare cum patre bona &c.
ibid. siquidem post mortem patris

PATERFAMILIAS

7 Pr. 17. paterfamilias ancillarum maritus
7 Pr. 19. tales erant patresfamilias?
7 Pr. 37. honesti patresfamilias famulos

PATERNUS, A, UM

8 Pr. 34. filii pietas paterna torquetur
1 Av. 23. facultates paternas sumunt
1 Av. 24. habere incipiant res paternas
1 Av. 35. quid ergo æstuas paterna pietas
1 Av. 36. facultatibus paternis &c. excludam
3 Av. 69. refrigerandi supplicii paterni gratia

pa-

paternitas , tis
4 Pr. 53. omnem &c. paternitatem in cœlo
PATIBULUM , LI
6 Pr. 45. propter hoc in patibulo pependit
2 Av. 7. pendentem in patibulo &c. salutem
PATIENS , TIS
2 Av. 9. necesse est diversitate patientium
patienter
8 Pr. 46. populus patienter audivit
patientia , æ
1 Pr. 47. quædam patientia substinuit
1 Pr. 62. undarum patientia liberatur
sæpe hoc numero
3 Pr. 27. in patientia multa , in tribulationibus
5 Pr. 15. patientiam Deus commodat
5 Pr. 16. illos patientia Dei sustinet
5 Pr. 19. patientia Dei faciat &c.
2 Av. 35. tunc læsis ultio &c. nunc patientia
patientior
3 Pr. 33. qui &c. patientiora quodammodo
patior , ris
1 Pr. 28. atque acerba patiuntur
ibid. cùm pro Deo ista paterentur
1 Pr. 29. omnia mala passi sunt
1 Pr. 45. sanctos homines aspera pati
1 Pr. 46. quæ qua ratione patiatur
1 Pr. 80. patitur piaculum criminosæ
ibid. in pęna , quam Maria patitur
2 Pr. 32. insidias pater à filio patitur
3 Pr. 26. Christus pro nobis contũelias passus est
3 Pr. 39. pati injurias servorum nolumus
3 Pr. 50. ne ignis tormenta patiamur
3 Pr. 53. pati quemquam quod fecerit
ibid. nos pati illa , quæ facimus
4 Pr. 12. patior scilicet , vel ex parte
4 Pr. 17. vim patiuntur infelicissimi
4 Pr. 24. sed penè universitas patiatur
4 Pr. 38. si quotidie deteriora patimur
4 Pr. 39. quamlibet aspera , & adversa patiamur
ibid. minora patimur , quàm meremur
4 Pr. 63. cur vinci à barbaris patitur
sæpe hoc numero
4 Pr. 64. beatissimosque esse pateretur
ibid. beatos esse pateretur
4 Pr. 65. hoc patimur , quod meremur
4 Pr. 93. Christus patitur opprobrium
ibid. in nobis patitur lex Christiana
5 Pr. 19. patitur , quos putat esse patiendos
5 Pr. 25. si pateretur quisque , quod fecerat
5 Pr. 31. malunt &c. pati cultum dissimilem
5 Pr. 39. continuum &c. patiuntur excidium
5 Pr. 41. dissimillimosque patiuntur
5 Pr. 46. solus patereris expensam
5 Pr. 52. vel &c. patitur in medela
5 Pr. 54. inter eos vivunt , ista patiantur
5 Pr. 57. si possibilitas pateretur , auferrent ?
5 Pr. 62. non dicam pati humanæ mentes
5 Pr. 71. & si aliqua jam patiamur
ibid. nondum tamen patimur
5 Pr. 72. pati aliqua de piaculis nostris
6 Pr. 90. quæ contumeliam patitur
6 Pr. 128. ruinam rerum suarum passi
6 Pr. 140. cùm excidia passi estis
6 Pr. 148. non diù tamen patitur affligi
7 Pr. 84. non patitur hoc autem pro affectu
ibid. ut pati posse videatur
7 Pr. 122. videbat quippe &c. & patiebatur
7 Pr. 128. sciens patitur perpetrari
7 Pr. 134. respublica aliquando patitur
7 Pr. 151. infirmitas id humana pateretur
8 Pr. 8. quæ patimur , non meremur
8 Pr. 9. quæcunque patimur sustinere
8 Pr. 20. certè est quod patimur
8 Pr. 21. ipse sibi parat &c. quod patitur
8 Pr. 50. quæ patiantur , & quæ fecerunt
Ep. 1. 1. aliud odii patiatur offensam
Ep. 4. 24. vultis , nos pati , patimur
Ep. 9. 10. nos a malis non patitur &c.
1 Av. 84. quid ipse sit passurus in morte
2 Av. 12. Christus ẽim sicut pro õnibus passus est
2 Av. 47. quam delitiosam esse non patitur
2 Av. 88. intelligere nos cõvenit, qui passuri &c.
2 Av. 107. non pati tantùm nimis magna
3 Av. 33. non damnatione patiantur
3 Av. 76. nolunt , ne ista patiantur
3 Av. 87. animę autem suæ detrimẽtum patiatur
3 Av. 88. ne animarum damna patiantur
3 Av. 97. ne pro malis mala æterna patiatur
3 Av. 116. hoc ratio non patitur , ut nolis
3 Av. 117. pati velit supplicium summi mali
3 Av. 123. atque animæ detrimenta patiaris
PATRIA , Æ
7 Pr. 39. licèt patria careant &c.
patrius , a , um
6 Pr. 117. sciam etiam in solo patrio
7 Pr. 77. primum de solo patrio effusa
7 Pr. 93. nunquid abductæ a solo patrio
8 Pr. 25. intra muros patrios &c. scelus
1 Av. 30. curam patriæ pietatis extendit
3 Av. 68. dum enim illi patriis bonis affluunt
PATRIARCA , CHÆ
2 Av. 83. patriarcharũ consortio, prophetarũ &c.
4 Av. 55. patriarchas , Prophetas &c.
patrimonium , nii
1 Av. 23. filii non magis in patrimonia
2 Av. 105. patrimonii administratione &c.
3 Av. 19. ditiorem patrimonio tuo facias
3 Av. 20. cum multis patrimõium tuum dividas
3 Av. 23. deesse quiddam de patrimonio
3 Av. 32. cum fratribus patrimonii portionem
3 Av. 35. plus relinquere ea patrimonio vestro
3 Av. 41. à patrimonio suo Deũ penitus excludat
3 Av. 95. totis patrimonii sui viribus
3 Av. 130. patrimõium tuum talibus derelinquas
3 Av. 132. sed patrimonium tuum diligunt
4 Av. 38. patrimonio suo aliis magis &c.
PATRITIUS , TII
1 Pr. 18. cùm Patritium hominem , quod &c.
PATRO , AS
1 Pr. 33. patrata universitate rerum
7 Pr. 53. sæpè patrari per paucos
7 Pr. 56. ut de patrato divinitus belli &c.
PATROCINIUM , NII
5 Pr. 58. patrocinia ista non venderent
5 Pr. 60. ac patrocinia majorum
7 Pr. 59. alius magistro , alius patrocinio

2 Av. 84. in ejus nos protectione, ac patrocinium

patrocinor, ris

1 Pr. 43. secretis patrocinantibus scelus
4 Pr. 99. per pœnitentiam patrocinantem
1 Av. 80. patrocinantis solvat injuriæ
3 Av. 25. ac Dei cultus patrocinetur

Patronus, ni

Ep. 7. 2. præoccupent scripto patronos suos
3 Av. 99. advocatos requirit patronos

patronus, a, um

3 Av. 45. patrona liberalitas impertit

PAUCISSIMUS, A, UM

2 Pr. 34. cum paucissimis suis fugeret
3 Pr. 17. paucissimis saltem præceptis
3 Pr. 51. certè in paucissimis obsequantur
3 Pr. 56. præter paucissimos quosdam
3 Pr. 68. multi horrent, paucissimi evitant
3 Pr. 73. mali à paucissimis bonis possint
4 Pr. 15. excipiendi sunt, sed paucissimi
4 Pr. 25. in paucissimis adhuc angulis
6 Pr. 21. honor paucissimorum &c.
7 Pr. 47. paucissimi Gothi faciunt
7 Pr. 99. exceptis paucissimis Dei servis
2 Av. 35. in omni vita &c. paucissimi dies
3 Av. 61. nec a paucissimis, sed a populis

paucitas, tis

7 Pr. 56. paucitas usurpare nihil posset

pauci *subs.* & paucus, a, um

3 Pr. 72. suffragio paucorum bonorum
4 Pr. 19. quis divitum præter paucos
ibid. & quod paucos excipio
4 Pr. 24. ad hoc honor a paucis emitur
4 Pr. 25. ut pauci illustrentur
ibid. paucorum integritas aluit
4 Pr. 29. uxoribus paucis esse contentum
4 Pr. 35. tam pauci mali expertes sunt
4 Pr. 81. præter paucos, qui non &c.
5 Pr. 25. ut pauci illustrentur
5 Pr. 44. paucis ad exitia plurimorum
5 Pr. 46. quod pauci jubetis
5 Pr. 48. a paucis potentibus decernitur
6 Pr. 68. in paucis Romanis urbibus
6 Pr. 137. pauci nobiles, qui &c.
7 Pr. 8. aut paucos, aut extraneos
7 Pr. 13. pauca fermè sunt lupanaria
ibid. & paucæ, quæ in his vitam &c.
7 Pr. 18. hi &c. non ad paucas tantùm &c.
7 Pr. 53. sæpè patrari per paucos
7 Pr. 54. nonne ideò a paucis Principum &c.
7 Pr. 55. jubetur pugnare cum paucis
7 Pr. 112. hoc loco pauca dicturum
7 Pr. 126. sed quia molities paucorum
ibid. nam etsi pauci sunt
ibid. qui paucorum sordibus polluantur
7 Pr. 127. sic &c. partem inquinat paucorum
Ep. 1. 9. sed tamen parcè, & apud paucos
Ep. 9. 19. uni, aut paucis scribitur
1 Av. 30. pauca sunt, quæ mandat
2 Av. 106. inter pauca famulantium ministeria
3 Av. 7. & non pauca memoravit
3 Av. 62. dum putat exempla esse paucorum

PAVEO, VES

4 Pr. 16. pavent actores, pavent silentiarios
ibid. pavent procuratores, propè &c.
3 Av. 73. ulceribus canes paverat

pavidus, a, um

Ep. 9. 26. pavidus quippe est, & formidolosus

PAVIMENTUM, TI

4 Av. 46. natant &c. pavimenta vino

PAULATIM

7 Pr. 88. sed paulatim id ipsum tamen &c.

PAULISPER

7 Pr. 142. paulisper cæptum sermonis ordinem

PAULLULO', ET PAULLULUM

Ep. 4. 7. parcendum paullulum verbis est
Ep. 4. 8. liberiorem &c. paullulò in negotio

paulò, paulò antè, & paulò post

2 Pr. 21. extincto paulò post adversario
4 Pr. 72. quos paulò antè nominavi
6 Pr. 146. copiosius paulò prolata sunt
7 Pr. 7. quod paulò antè memoravi
Ep. 4. 23. & illi paulò antè feri &c.

PAULUS, *Apostolus*

1 Pr. 26. etiam ipse Apostolus Paulus
1 Pr. 35. quid sibi vult Apostolus Paulus
3 Pr. 31. quæ beatissimus Paulus pertulit
4 Pr. 88. audiat beatum Apostolum Paulum
6 Pr. 6. beatissimus quoque Paulus
7 Pr. 117. de quibus Apost. Paulus &c. cōqueritur
8 Pr. 46. Paulum Apostolum de unius Dei &c.
Ep. 4. 1. Paulus Apostolus electionis vas
Ep. 5. 1. etsi docente Paulo Apostolo

PAUPER, RIS

1 Pr. 13. hoc volunt: pauperes sunt
1 Pr. 16. quod pauperes erant
1 Pr. 18. puto pauperes cultus
1 Pr. 19. pauperes &c. rempublicam habebant
1 Pr. 20. licet privatim pauperes essent
1 Pr. 52. fit de paupere locuples
4 Pr. 23. quotusquisque &c. divitem pauper
ibid. pascua sunt divitum pauperes
4 Pr. 24. tyrannidem non pauperes tantùm
4 Pr. 34. quorum tributa pauperes ferunt
4 Pr. 35. quorum tributa pauperes &c.
4 Pr. 36. remediis suis pauperes perimunt
ibid. nihil pauperibus infelicius
4 Pr. 84. cujusdam pauperis prece
5 Pr. 30. interea vastantur pauperes
5 Pr. 42. pro quibus pauperes solvunt
5 Pr. 44. quod solvant pauperes
5 Pr. 46. acquiescamus pauperes &c.
5 Pr. 47. & quidem miserrimi pauperes
5 Pr. 49. infelicissimi pauperes sic sunt
5 Pr. 50. onere &c. pauperes gravant
5 Pr. 51. in aggravatione primi pauperes
5 Pr. 52. quis tunc pauperum meminit?
ibid. omninò pauperes non putantur
5 Pr. 53. nos semper pauperes puniamus
5 Pr. 56. faciunt tributarii pauperes
5 Pr. 58. quibus se pauperes dedunt
5 Pr. 59. tueri pauperes videntur
5 Pr. 83. pauperes habitare non possint
7 Pr. 39. in comparatione &c. pauperes vivant
7 Pr. 40. adde, quod pauperes &c.
7 Pr. 111. viduarum afflictiones, pauperū cruces
1 Av. 5. turpis opulens, fide pauper

Ep. 4. 29. suum penè obliviscerentur
Ep. 7. 4. ut penè quicquid à vobis fit
Ep. 9. 12. Christianorum penè omnium morbos
Ep. 9. 13. penè omnes, atque hoc eo gravius
Ep. 9. 14. plurimi namque, ac penè cuncti
Ep. 9. 24. ac penè jam nulla, ut hi, qui legunt
1 Av. 2. omnes penè hoc sunt, quod loquor
1 Av. 5. penè inaudito genere processus
1 Av. 18. sed penè in omnibus insalubris
1 Av. 23. quod penè omnibus parentibus suis
2 Av. 19. multùm planè, & penè immensurabiles
2 Av. 22. aut penè omnibus sarcinis
2 Av. 98. penè omnium hominum plangi
3 Av. 2. penè unum sit testimonium
3 Av. 29. nullus penè apud homines vilior est
3 Av. 61. penè à recétissimis nuper esse completa
3 Av. 91. nec interest penè apud homines
4 Av. 66. penè omnis sermo divinus habet

PENES

5 Pr. 61. penes emptorem, penes venditorem

PENETRO, AS

6 Pr. 15. penetrantur niviferæ valles

penetrale, lis

2 Pr. 25. secreto occultorum penetralium

PENITUS

1 Pr. 3. sic nunquam penitùs curam
1 Pr. 31. nihil penitùs sine ratione consistat
1 Pr. 34. nihil penitùs de religione servatur
1 Pr. 36. audiendos penitùs non putamus
1 Pr. 66. nunc penitùs non habere
1 Pr. 67. penitùs conditionis optionem
1 Pr. 87. scilicet &c. penitùs non corrigimur
2 Pr. 23. persona penitùs aggravaverat
3 Pr. 21. & omnes penitùs frutices
3 Pr. 23. ut penitùs renunciasse videantur
3 Pr. 34. quasi penitùs nesciamus
3 Pr. 45. illi enim nihil nocet penitùs
3 Pr. 48. extinguere eas penitùs foris
3 Pr. 49. penitùs impudicitiæ non haberet
3 Pr. 52. delectationi penitùs nihil liceat
3 Pr. 52. nil penitùs &c. jussionis fiat
3 Pr. 60. sine ulla penitùs reverentia
3 Pr. 65. nulla sit penitùs &c. majestatis offensa
4 Pr. 6. sapiētiā in nobis penitùs non habemus
4 Pr. 8. fidem penitùs approbare non possit
4 Pr. 70. penitùs Romani populi
4 Pr. 78. culpam falsitatis penitùs ignorat
4 Pr. 81. penitùs deducta res est
4 Pr. 84. penitùs præterire non posset
4 Pr. 85. contradici penitùs non deberet
4 Pr. 101. nullum penitùs crimen est
5 Pr. 8. non possunt penitùs dici ipsa
5 Pr. 36. videbant penitùs perdidisse
5 Pr. 47. solvant, penitùs ignorant
5 Pr. 61. & totum penitùs amittit
6 Pr. 22. penitùs superare vix possint
6 Pr. 23. nullus tamen penitùs evadat
6 Pr. 88. ullum penitùs culpæ genus
6 Pr. 107. Dei penitùs obliviscamur
6 Pr. 147. ullam penitùs Romani orbis
7 Pr. 11. non penitùs enim Dominum lædit suū
7 Pr. 105. quia universa penitùs, quibus &c.
7 Pr. 112. ab hac re penitùs abhorrerent
7 Pr. 115. nihil videri penitùs, nisi &c.
7 Pr. 123. & totum quicquid penitùs
7 Pr. 143. penitùs jam esse non fecerunt
7 Pr. 149. penitùs impuritate prohiberent
8 Pr. 15. omnes penitùs maritos
8 Pr. 18. nullus penitùs haberet uxorem suam
ibid. nullus penitùs non suam
Ep. 4. 33. locum offensæ penitùs non relinquam
Ep. 9. 3. penitùs Apocryphi styli suspicionem
Ep. 9. 22. exiguum se penitùs, atque ultimum
1 Av. 35. quod nunquam penitùs amittant
1 Av. 36. facultatibus &c. penitùs excludam
1 Av. 59. quo omnes penitùs indignos
1 Av. 72. penitùs luto membra convolvant
1 Av. 77. quid promittam, penitùs ignoro
1 Av. 78. lethali penitùs desperatione dissolvi
2 Av. 30. quod vellet penitùs non vetabat
2 Av. 65. timidam provisionem &c. penitùs
2 Av. 95. cùm tecum possis penitùs possidere
2 Av. 114. si usu &c. penitùs carere non vultis
2 Av. 119. cuncta jam penitùs spe vitæ hujus
ibid. atque à se penitùs expellat
3 Av. 13. remedio peccatorum penitùs avertunt
3 Av. 31. non penitùs domo eliminantur
3 Av. 40. proprietatem his rerum penitùs &c.
3 Av. 41. à patrimonio suo Deum penitùs
3 Av. 42. penitùs pervenire nil posse
3 Av. 83. excludi penitùs a confessione peccati
ibid. omnis eis spes penitùs abscinditur
3 Av. 91. oblivio est penitùs animarum suarum
3 Av. 104. ex rebus humanis penitùs excedere
3 Av. 111. quod fenerarét, penitùs non haberet
3 Av. 117. tu solus tibi penitùs esse nolis
3 Av. 123. totum penitùs secum auferunt
3 Av. 133. ferreis gladiis nemo est penitùs
4 Av. 5. profana penitùs perseverat
4 Av. 8. laudari penitùs ātea&#x1d;æ ætatis prud.tia
4 Av. 58. sibi nunquam penitùs ignoscunt
4 Av. 60. nihil illic de suo penitùs reliquerint

PENNA, NÆ

6 Pr. 19. volantis pennæ auguria quæruntur

PENSIO, ONIS

5 Pr. 43. ipsorum maximæ pensiones

PENUS, NORIS

6 Pr. 85. penus posset vix jam recipere

PER *omittitur*

PERA, RÆ

2 Av. 71. peram ipsam acturo iter longū Apostolo
2 Av. 72. peram de Apostoli manu rapuit

PERACERBUS, A, UM

5 Pr. 59. illud grave, ac peracerbum est

PERAGO, GIS

1 Pr. 43. patrocinantibus scelus peragit
1 Pr. 77. nec peractum est facinus
Ep. 1. 13. & ita agite, ac peragite

PERAGRO, GRAS

6 Pr. 15. peragrantur sylvæ inexplicabiles
2 Av. 72. peragrantibus universum mundum

PERCIPIO, PIS

2 Pr. 21. statim Deo executore percepit
4 Av. 29. quod ab eo cuncta percepimus
4 Av. 50. hæreditatis emolumenta percipies

PERCELLO, LIS

7 Pr.

7 Pr. 53. fœminea manus pertulit
PERCUTIO , TIS
1 Pr. 60. Aegyptus percutitur , Pharaonis &c.
1 Pr. 61. rebellantes Aegyptos percussit
1 Pr. 62. Aegyptii rebellantes sæpè percussi
1 Pr. 70. à Domino pro errore percussus
1 Pr. 71. partem percussit sententiæ
1 Pr. 78. quando illi a Deo percussi
1 Pr. 82. percutitur , dolet , deinde &c.
1 Pr. 85. percussa sunt statim
7 Pr. 95. quæ affliguntur judicio Dei percuti
3 Av. 134. illis gladiis quicunque percutitur
PERCUSSOR , RIS
1 Pr. 45. percussorem impium &c. condemnat
PERDO , DIS
1 Pr. 41. Paradisum perdidit , pœnam &c.
1 Pr. 60. ipse noluerit perdere
2 Pr. 10. ut perdat de terra memoriam
2 Pr. 31. tres duorum scelere perduntur
3 Pr. 74. perdamus vim tanti nominis
4 Pr. 4. etiam nomina perdiderunt
5 Pr. 8. quæ plenitudinem perdiderunt
5 Pr. 34. Romani nominis perdiderunt
5 Pr. 36. videbant penitus perdidisse
5 Pr. 59. perdunt filii hæreditatem
5 Pr. 64. aut pervasionibus perdunt
5 Pr. 65. ac perdentes secum omnia sua
5 Pr. 90. perde te , ne pereas
6 Pr. 56. cujus principia perdidisti ?
6 Pr. 58. vitæ originem perdidisse ?
6 Pr. 71. perditæ profundantur expensæ
6 Pr. 73. cùm non habeat &c. quod possit perdere
6 Pr. 85. quærebat &c. ubi perderet
6 Pr. 110. quantùm ad mores perditos spectat
6 Pr. 117. perdere adhuc fortasse nollet
6 Pr. 141. atque intelligentiam perdidisse
6 Pr. 162. desinunt esse perditi
7 Pr. 48. majora &c. vitia perdiderunt
7 Pr. 82. cœlestem perdidit dignitatem
7 Pr. 86. de jure suo se putent perdere
Ep. 4. 35. nihil de ultione perdit
Ep. 9. 15. se putant perdere , quod &c.
Ep. 9. 20. præmium cœleste perdamus
1 Av. 7. perituris simul , atque perdentibus
1 Av. 79. qui dies lugendi perdidit
2 Av. 59. præsumptiõe futuri lũinis perdiderũt
3 Av. 87. sive tàm stultum , sive tàm perditum
3 Av. 89. misera ergo erit perdita sors eorum
3 Av. 108. de operibus bonis perdere
3 Av. 125. si te amiseris , omnia in te perdis
perditio , nis
2 Pr. 10. aspicientis iram perditione cognoscas
ibid. ad perditionem à Deo aspici
2 Pr. 31. Absalonis perditio lugetur
5 Pr. 90. dilige &c. salubrem perditionem
6 Pr. 4. omnes in perditionem ruunt
6 Pr. 73. ea est labes &c. atque perditio
6 Pr. 120. finem perditioni huic
6 Pr. 125. rem ad perditionem ultimam
6 Pr. 126. potationes , perditiones &c.
6 Pr. 131. ut perditio subsequatur
7 Pr. 83. in perditionem illic jam deducta
1 Av. 3. luxuriæ , impudicitiæ , perditiones
1 Av. 78. medicina fit &c. perditio
2 Av. 64. præsumptiones perditionis causæ
2 Av. 104. ac locuples facultas perditionem
ibid. nec consequatur profunda perditio
3 Av. 22. cum perditione istius vanitatis
3 Av. 87. quorum est una perditio
ibid. ad cumulum perditionis adjecerit
3 Av. 90. hominum peccatorum perditio
perditissimus , a , um
8 Pr. 7. nisi perditissimos nuncupamus
4 Av. 46. quod Salvator dixit de perditissimo
perditor , ris
6 Pr. 3. perditorem esse multorum
perditus , a , um
3 Pr. 72. perditorum hominum multitudinem
4 Pr. 64. qui tàm malos , qui tàm perditos
5 Pr. 34. vocamus perditos , quos &c.
5 Pr. 65. perdito &c. incolumnitatis statu
6 Pr. 87. genus &c. perditorum sumus
6 Pr. 139. quid tàm perditi luxus
6 Pr. 141. urbi exustæ , & perditæ
7 Pr. 109. vario luxus marcore perditos
8 Pr. 1. perditus mavult &c. prædicari
8 Pr. 6. perditorum hoc adolescentium
4 Av. 41. hominum perditorum vilis est &c.
4 Av. 56. das cuicunque fortasse perdito
PERDUCO , CIS
1 Pr. 54. ductor dum ad ignota perducit
6 Pr. 150. ad unam &c. vult perducere sanitatem
1 Av. 79. vi languoris extrema perduxerit
PERDUELLIO , NIS
5 Pr. 29. pervicaciæ perduellione contemnunt
PERDURO , RAS
4 Pr. 10. tamen in perversitate perdurant
6 Pr. 87. sed nequitia perdurat
7 Pr. 20. sola vitia tantùm perdurant ?
PEREGRINOR , ARIS
5 Pr. 69. ecce ipsi peregrinamur
3 Av. 18. ubi peregrinanti animæ , atque &c.
peregrinatio , nis
1 Pr. 52. infirmus peregrinatione &c.
peregrinus , ni
5 Pr. 69. peregrinos fraude cepimus
PEREMPTUS , A , UM
6 Pr. 143. & sanguinem peremptorum
PERENNITAS , TIS
2 Av. 83. lætam cum incolis suis perennitatem
perennis , e
1 Av. 55. perenni occisione jugulantia
1 Av. 85. ad liberandã de perẽnibus pœnis animã
2 Av. 3. sunt tamen perennia bona
2 Av. 54. pœnis perennibus dandum
2 Av. 63. nemini ad vitam perennem sat est
2 Av. 81. vallem perennium lachrymarum
2 Av. 96. post tamen perennia bona
3 Av. 71. aliis voluptatẽ brevẽ sibi ignẽ perennẽ
3 Av. 80. perenne illud incendium
3 Av. 85. perennia præcipit , non &c.
3 Av. 89. quasi sepulchris perennibus
3 Av. 97. pro bonis operibus perennia bona
4 Av. 36. nec malis perennibus commoveris ?
PEREO , IS
1 Pr. 60. ipsi extorserint , ut perirent

2 Pr.

2 Pr. 9. periturum indubitanter agnosce
2 Pr. 32. qui suâ periit in futuro
3 Pr. 73. morum &c. pravitate pereunt
4 Pr. 44. implent numerum, quo perirent
4 Pr. 45. ignem accenderet, quo peribat
4 Pr. 79. perire &c. verba existimant
5 Pr. 86. non sic pereuntes &c.
5 Pr. 90. perde te, ne pereas
6 Pr. 56. si perierint, omnia &c.
6 Pr. 72. pereant adhuc quàmlibet multa
ibid. perire jam tanta non queunt
ibid. non sunt tanta, quæ pereant
6 Pr. 73. velit vitiositas plus perire
6 Pr. 76. maxima pars nostri jam perierit
6 Pr. 93. unus enim incautus periit
6 Pr. 117. exigeret, ut periret
6 Pr. 125. cur perirent, cùm &c.
ibid. ipsam agerent, cum perirent
6 Pr. 130. nullus perire vellet
ibid. nullus id ageret, ne periret
6 Pr. 131. quis meretur, ut pereat
ibid. ne periturus evadat
6 Pr. 141. aut periit, aut luget?
6 Pr. 146. quartò perire meruisti
7 Pr. 115. sicut pereuntibus sodomis
1 Av. 7. perituris simul, atque perdentibus
1 Av. 31. non pereuntia, non caduca
2 Av. 120. quo periturus evadat?
3 Av. 8. aut sua iniquitate periturum
3 Av. 16. ipse rerum periturarum facis?
3 Av. 23. ne illic pereant, qui relinquunt
3 Av. 85. non peritura conferre
3 Av. 87. insipientem & stultum esse perituros
3 Av. 90. illud acerbum&c. quod similiter peresit
3 Av. 109. non perituram esse mercedem
3 Av. 110. fidei opus non esse periturum
3 Av. 115. somnnii vanescentis more peritura
3 Av. 123. damno animæ pereuntis amittit
3 Av. 135. tantopere adnituntur, ut pereas
4 Av. 13. non poterit jam perire laudati
4 Av. 17. in die &c. dicit esse periturum
4 Av. 41. inter periturorum ultimos deputandus
4 Av. 60. penitùs reliquerint quod periret

PERESUS, A, UM

3 Av. 73. peresi corporis exararant

PERFECTIO, NIS

3 Pr. 16. plenam omni perfectionis genere
1 Av. 14. cunctos, &c. ad perfectionem vocans
1 Av. 16. vinculis à perfectione revocantur
2 Av. 37. inter unã perfectionem &c. concluserit
2 Av. 69. officium perfectionis indicit
2 Av. 102. à summa &c. opum perfectione
3 Av. 32. si tanta est eorum fides, atque perfectio
3 Av. 63. tanta fidei perfectione viventibus
4 Av. 14. initium &c. perfectio in amore

perfectior, oris

2 Av. 67. quantò utique esse illos perfectiores

perfectus, a, um

1 Pr. 33. universitate rerum, atque perfecta
3 Pr. 5. perfecta ratio est hoc tenere
4 Pr. 49. quæ perfecta sint, non curet
5 Pr. 14. perfectam Dei existimant charitatem
Ep. 8. 1. instructionem perfectos, menti &c.
1 Av. 60. perfectam incolumitatem tribuere
1 Av. 61. quid est enim perfecta sanitas
ibid. quid est enim perfecta sanitas
1 Av. 93. perfectum enim conscientiæ fructum
1 Av. 106. ad perfectam indulgentiam pervenire
2 Av. 33. ac si perfectus fuit omnis
2 Av. 67. talem, & tàm perfectam regulam dedit
ibid. ut possint esse perfecti
3 Av. 63. tunc & tàm perfecta plebs fuerit

PERFERO, FERS

1 Pr. 60. à sodomitis Angeli pertulissent
1 Pr. 76. quicquid singuli pertulissent
2 Pr. 21. contumeliæ pertulisset injuriam
3 Pr. 12. ut tristitias perferamus
ibid. mala cuncta perferimus
3 Pr. 26. Christus tædia, & labores pertulit
3 Pr. 29. ut pro Christo perferamus
ibid. quæ tunc Apostoli pertulerunt
3 Pr. 31. quæ beatissimus Paulus pertulit
ibid. Christianos legimus pertulisse
4 Pr. 18. perferat famem panis, perfert &c.
4 Pr. 38. Dei iracundiam perferunt
6 Pr. 2. centum &c. stragem pertulerunt
6 Pr. 90. per dignitatem injuriam perferentis
6 Pr. 136. mala &c. perferebant
6 Pr. 146. omnia, quæ pertulimus
8 Pr. 9. perferre, & prohibere potest
ibid. ne perferamus, probat absque dubio
ibid. absque dubio debere perferre.
8 Pr. 20. quicquid malorum perferimus
8 Pr. 21. quoties mala ista perferimus
8 Pr. 49. si nunc barbaros illi perferunt
ibid. in illis barbaros pertulerunt
8 Pr. 50. quod aliqua &c. mala perferant
Ep. 5. 3. ne hanc quidem tibi, quam pertulisti
1 Av. 84. quæ rex Assyrius pertulerit in vita
2 Av. 8. quicquid &c. homo pro Deo perferat
3 Av. 80. dummodò evaderet, quæ perferebat
3 Av. 89. quam conditionem post mortẽ perferãt

PERFICIO, CIS

4 Pr. 49. aliquid agat, atque perficiat

PERFIDIA, Æ

2 Pr. 10. aspicere Dei vultum perfidia negat
4 Pr. 78. accusabilis Francorum perfidia
7 Pr. 99. sed minus perfidia. Franci &c.
7 Pr. 100. si perfidia, perfidissimi
3 Av. 14. perfidia generante succedant
3 Av. 96. solam incredulitatem, atque perfidiam
4 Av. 30. perfidiæ quidem pœna debetur ei

perfidissimus, a, um

7 Pr. 100. si perfidia, perfidissimi

perfidus, a, um

7 Pr. 99. Gothorum gens perfida

PERFRUOR, RIS

4 Pr. 19. sine cessatione perfrueris
Ep. 4. 15. & beatitudine perfruendi
4 Av. 61. facultatum copiis perfruantur

PERFUGIUM, GII

1 Av. 83. perfugium &c. ac destituto &c.
3 Av. 120. superest inter suprema perfugium

PERFUNDO DIS

3 Pr. 44. etiam amicos livore perfundimus

PERGO, GIS

3 Av. 114. quod &c. in perpetuo possidebit
perpetuò
6 Pr. 157. ejus perpetuò protectionem
1 Av. 15. cùm omnes perpetuò velint vivere
3 Av. 93. se perpetuò persequantur
PERQUIRO , RIS
2 Av. 58. omni studio,atq:ambitione perquireret
PERSECUTIO , NIS
3 Pr. 30. & persecutio nulla sit
4 Pr. 37. multorum persecutione crucientur
4 Pr. 60. neque persecutio , neque fames
5 Pr. 30. ne persecutionis &c. moriantur .
8 Pr. 39. de paganorum non fuit persecutione
ibid. quod habet persecutio ipsa postremùm
8 Pr. 47. persecutionem hoc fuisse non putant
Ep. 9. 9. tantùm persecutionis tempore putent
ibid. aut qui persecutionis tempore
Ep. 9. 10. persecutioni debebimus , non fidei
ibid. quàm in persecutione pœnis &c.
2 Av. 121. an non est hoc persecutio &c.
persequor , ris
3 Pr. 45. quæ solùm persequitur authorem
3 Pr. 51. aut persequentibus bene faciant
4 Pr. 38. in sanctis omnibus persequuntur
5 Pr. 85. tu amantes persequeris
8 Pr. 40. persecuti sunt servos Dei
Ep. 9. 10. quantum nos impii persequentur
2 Av. 120. adversarios suos persequi desinant
ibid. etiam in morte positi persequuntur
3 Av. 93. se perpetuò persequantur
persecutor , ris
2 Pr. 21. cùm fugasset è regno filius persequutor
2 Pr. 33. persecutor parentis perpetraret
2 Pr. 36. persecutorum gladios constituti &c.
2 Pr. 97. liberari se de manu persecutoris
3 Pr. 29. non tyranni persecutores
4 Pr. 96. persecutorum immanium quæstiones
5 Pr. 83. persecutor multorum inopum
PERSEVERO , AS
2 Pr. 36. sic justitia perseverans
3 Pr. 46. utrumque hoc in nobis perseverat
Ep. 7. 9. perseverare verò in eo &c.
2 Av. 121. cordibus tamen &c. liberi perseverant
4 Av. 5. profana penitùs perseverat
perseverantia , æ
2 Av. 105. sanctæ professionis perseverantiam
PERSOLVO , LVIS
4 Av. 11. saltem in extremitate persolvat
PERSONA , NÆ *pro substantia*
1 Pr. 73. cęterum erga quasdam personas
2 Pr. 23. non tàm personis præstare
ibid. persona penitùs aggravaverat
2 Pr. 35. in persona unius hominis
3 Pr. 64. de personis istjusmodi fieri possit
3 Pr. 65. minores videantur agere personæ
4 Pr. 23. de utriusque personis &c. testetur
4 Pr. 28. in quamcunque personam cupiditatis
4 Pr. 67. si honoratior persona peccantis
5 Pr. 83. personis etiam devinctissimis
6 Pr. 1. in personam unius tanta congessit?
6 Pr. 90. quantò major est persona
8 Pr. 50. si juxta personarum diversitatem
Ep. 4. 30. nec persona carior , nec &c.

Ep. 9. 23. personæ suæ parvitas derogaret
3 Av. 60. ex Domini,certum est,constare personâ
personalis , le
6 Pr. 1. læditur scelere personali
personanter
6 Pr. 1. personanter diù locuti sumus
PERSUADEO , ES
7 Pr. 154. nemo sibi aliud persuadeat
Ep. 9. 19. & persuasit , & compulit
persuasio , nis
1 Pr. 34. hujus persuasionis assertio
4 Pr. 23. siquidem persuasionibus præpotentum
4 Pr. 26. denique ad has persuasiones
5 Pr. 64. privata persuasione nudati sunt
5 Pr. 81. quid agis stulta persuasio
PERTINAX , CIS
1 Pr. 62. contumaciæ pertinaces morte damnati
PERTINET , BAT
1 Pr. 53. ad defunctionem cordis pertinet
2 Pr. 13. ad solos pertinet Christianos
2 Pr. 41. ad idipsum omnia pertinebunt
4 Pr. 47. ad humanas injuras pertinentia
4 Pr. 54. quantum ad rationem &c. pertinet
4 Pr. 55. quantũ ad imbecillitatem &c. pertinet
4 Pr. 61. ad injuriam Dei pertinens
4 Pr. 70. ad legem divinam pertinet
5 Pr. 22. quantũ ad conversatione̋ &c. pertinet
5 Pr. 37. quantum ad vim &c. pertinet
6 Pr. 79. ad vota hominum pertinet
6 Pr. 88. ad contumeliam Dei pertinet
6 Pr. 91. nil ad Deum pertinens
6 Pr. 97. quorsum ista pertineant ?
7 Pr. 14. quantum ad passivitatem &c. pertinet
7 Pr. 70. ad pœnarum longitudinem pertinet
7 Pr. 84. quantum ad meritum &c. pertinet
7 Pr. 98. quod ad utrunque pertineat
7 Pr. 115. ad sacerdotes &c. & clerum pertinet
7 Pr. 116. quantum ad plebem pertinet
8 Pr. 16. quantum ad doctrinam suam pertinet
8 Pr. 33. ad &c. nobilissimos pertinuerunt
Ep. 9. 2. ut pertinere hoc æstimes
2 Av. 51. quomodo enim ad se pertinentia
2 Av. 65. magis absque dubio ad eos pertinet
2 Av. 108. ad omnes pertinet , omniumque &c.
3 Av. 29. ad Deum cœperint pertinere
3 Av. 31. ad inhumanitatem parentum pertinet
3 Av. 39. ad sæculares filios pertinere
3 Av. 43. ad Deum pertinent , non amare ?
3 Av. 60. quàm ad eos,qui nõ habẽt ęquè pertĩet
3 Av. 89. nec malorum passio pertineret
3 Av. 112. ad te peculiariter pertinentem
4 Av. 25. atque contumeliam Dei pertinet
4 Av. 35. quantum ad pietatem illius pertinet
PERTRACTO , AS
3 Av. 21. delicias aliorum mente pertractas
PERTURBATIO , NIS
7 Pr. 73. perturbatio tunc Vvandalica
2 Av. 107. perturbatio est nostræ quietis
PERVADO , DIS
3 Pr. 55. cuncti ad modum aliena pervadunt
4 Pr. 29. totum pervadere vult concubitu
5 Pr. 87. quamlibet enim cuncta pervadas
1 Av. 10. manu suâ ipse pervaserit

per-

pervasio, nis

5 Pr. 64. aut pervasionibus perdunt
5 Pr. 80. à rerum alienarum pervasione

pervasor, ris

5 Pr. 63. pro pervasoribus solvunt

PERVENIO, NIS

1 Pr. 26. noluit ad fortitudinem pervenire
1 Pr. 62. ad fugientes pervenit
4 Pr. 34. ad illum perveniri exitum rei
4 Pr. 97. per scelera &c. perveniri
6 Pr. 123. multiplicatione perventum est
6 Pr. 124. perventum est, ut principes &c.
8 Pr. 38. ad effusionem sanguinis perveniret
Ep. 5. 2. usque ad salutem corporis pervenire
Ep. 9. 4. valet ad fructum aliquem pervenire
Ep. 9. 17. etiam ad Episcopos pervenisse
1 Av. 106. ad perfectam indulgentiam pervenire
2 Av. 12. ad omnes æqualiter pervenit
3 Av. 35. saltem per filios perveniret
3 Av. 42. penitùs pervenire nil posse
3 Av. 98. ad promissa à Deo præmia pervenire

PERVERSUS, A, UM

4 Pr. 38. perversa enim sunt
5 Pr. 15. quod sciant esse perversum
8 Pr. 24. perversi homines alligantur
3 Av. 86. potius ex adverso, perversoque

perversitas, tis

4 Pr. 10. tamen in perversitate perdurant
2 Av. 98. ò miseria! o perversitas!
3 Av. 17. o infidelitas, o perversitas!

perversior, ius,

4 Pr. 14. aut quid perversius potest

PERVICACIA, Æ

5 Pr. 29. superbientis pervicaciæ perduellione

PERURGEO, ES

7 Pr. 94. agi se divino jussu, ac perurgeri

PES, DIS

1 Pr. 64. non attritos pedes, non &c.
3 Pr. 35. expressiora pedibus suis fecit
Ep. 4. 10. pedes parentum tuorum, quasi &c.
2 Av. 72. lustrare pedibus orbem terrarum

PESSIMUS *subst. & adjec.*

2 Pr. 20. & pejorem pessimis hominibus
4 Pr. 54. si pro pessimis servis &c. occidisset
5 Pr. 23. licèt sit pessimum malum
6 Pr. 11. pessimi optant palmas
6 Pr. 145. superstitionibus pessimis iram
7 Pr. 36. pessimumque est hoc in hoc negotio
1 Av. 49. pessimum, ac feralissimum &c.

PESSUM

6 Pr. 56. omnia pessum trahunt

PESTIS, STIS

7 Pr. 124. unius facinus pestem fuisse multorum
1 Av. 1. acerbior animarum infidelium pestis

pestilens, tis

1 Av. 21. ut si tàm pestilens est pietas
4 Av. 9. sufficit inquit pestilens prædicatio

pestilentia, æ

7 Pr. 124. ex zelo Saulis exorta est pestilentia
1 Av. 1. mortiferos exitialis pestilentiæ morbos

pestilentissimus, a, um

6 Pr. 99. rebus &c. pestilentissima

PETAMINARIUS

6 Pr. 25. petaminariis, Pantomimis

PETO, TIS

1 Pr. 37. prosperitatem vitæ petimus
ibid. pro his tantummodò petimus
4 Pr. 84. quod peterem, facere se posse
4 Pr. 100. lamentationum suffragiis peteret
ibid. petentibus adjumentum est
ibid. à Deo petere credidisset
5 Pr. 39. exilia petunt, ne supplicia &c.
5 Pr. 62. rerum tributa petuntur
6 Pr. 139. petere aliquid in injuriam Dei
ibid. quod petas non considerare
6 Pr. 143. publica Trevir petis
Ep. 1. 11. ego magis a vobis peterem
Ep. 4. 8. peto quidem veniam, quia &c.
Ep. 4. 11. veniam peto, etsi delictum nescio
Ep. 4. 33. unde ergo nunc veniam peto
1 Av. 49. divitiæ sic petendæ, sic tenendæ
2 Av. 112. ab omnibus vobis &c. petitur
3 Av. 72. refrigerii guttam ardens petebat
3 Av. 127. dignatur te pro te petere

PETRUS *Apostolus*

6 Pr. 5. tunc Princeps Apostolorum Petrus

PETULCUS, A, UM

3 Pr. 49. petulcos impudicorum hominum &c.

PHARAO, NIS

1 Pr. 60. ad Pharaonem mittitur
ibid. Ægyptus percutitur, Pharaonis &c.
1 Pr. 62. Pharaonem pœnitet &c.
ibid. Pharao sequitur, mare &c.
1 Pr. 70. liberatus quondam de Pharaonis &c.

PHILISTINI, ORUM

1 Pr. 53. metus philistinorum invidia

PHILOSOPHIA, Æ

1 Pr. 2. magistrum philosophia suspexit
1 Pr. 6. summi Dei principes, & philosophiæ
4 Pr. 68. philosophiam Christianam professi
2 Av. 81. religionis philosophiam appetivimus

philosophus, phi

1 Pr. 2. Pythagoras philosophus, quem &c.
4 Pr. 68. nihil est philosopho turpius
7 Pr. 106. illic philosophorum officinæ
8 Pr. 13. quasi princeps philosophorum
8 Pr. 14. tu dicis maximè philosophorum
8 Pr. 15. nec &c. philosopho docere hoc

PHRENETICUS, A, UM

5 Pr. 5. quid conferunt phrenetico &c.
8 Pr. 14. aut phreneticum, aut dæmoniacum &c.

PIACULUM, LI

1 Pr. 80. patitur piaculum criminosæ
2 Pr. 28. æternis piaculis non addicitur
3 Pr. 71. immanis piaculi est crimen
4 Pr. 97. ad purgandum piaculum
4 Pr. 99. singularis piaculi malum sit
4 Pr. 101. majoris piaculi crimen est
5 Pr. 72. pati aliqua de piaculis nostris
6 Pr. 18. innoxii à spectaculorum piaculis
6 Pr. 42. cuius piaculi reus sit servus ille.
6 Pr. 90. quantò majoris piaculi crimen
7 Pr. 13. impudicitiæ enim piaculo fiit obnoxia
7 Pr. 85. quid enim piaculorum est non illic
7 Pr. 97. piaculorum autem, & criminum
7 Pr. 120. monstruosi piaculi execrationem

7 Pr. 121. parum quippe piaculi esset
8 Pr. 28. minoris enim piaculi res est
1 Av. 11. immunes se ab hoc piaculo &c. putant
2 Av. 64. quos excedi piaculum putes
3 Av. 48. quasi piaculo rei facti sunt

PIGET, BAT

6 Pr. 25. quæ piget dicere, quia piget &c.

PIGNUS, RIS

4 Pr. 52. quo pignora nostra amamus
ibid. pignus est creatoris sui
sæpe hic
5 Pr. 60. mendicitate pignorum comparatur
5 Pr. 83. pignoribus carissimi prætulerunt
5 Pr. 84. quid dicam pignoribus
8 Pr. 14. pignus ullius parentis filium
Ep. 4. 5. possunt pignora non amari ?
Ep. 4. 16. pleni pignoribus carissimis
Ep. 4. 18. pignus pari quidem illorum
ibid. offerimus enim pignus non incognitũ
Ep. 4. 19. commune pignus per nos &c.
Ep. 4. 23. carorum pignorum sustulerunt
ibid. pignus mutuum jam habere
Ep. 8. 1. beatorum pignorum condidisti
Ep. 9. 18. sine affectibus sine pignore
1 Av. 16. compelli se pignorum cura
1 Av. 27. neque possunt pignora melius amari
1 Av. 31. pignoribus recondi exigit opes
3 Av. 14. quæ non sint pignorum
3 Av. 25. sed etiam pignora alia ejus
3 Av. 27. pignoribus suis præstans Domino
3 Av. 50. sancta, ac placita Deo pignora
3 Av. 67. propinqua enim vestra pignora esse

PISCIS, SCIS

7 Pr. 60. mari, quod pisces capimus

PIETAS TIS

1 Pr. 39. pietas divina despiciat
1 Pr. 57. quando pietas Dei &c. vincitur
1 Pr. 64. Dei pietate indulgentissima
1 Pr. 71. & indulgendo pietatem
sæpe hoc numero
1 Pr. 72. majorem &c. pietas vindicavit
1 Pr. 86. pietati suæ multa donat
2 Pr. 17. qui pietati præstat præsentiam
4 Pr. 40. vim facimus pietati suæ
4 Pr. 55. magis inæstimabilis pietas
4 Pr. 56. hac sententia pietatem Dei
4 Pr. 59. nos ad reddendam pietatem
ibid. vicissitudine pietatis traheret
4 Pr. 92. pietatis, & castitatis præcepta
5 Pr. 14. putant, veram esse pietatem
6 Pr. 107. in omni pietate, & castitate
6 Pr. 109. fecit munere pietatis suæ
7 Pr. 97. pietatis divinæ fuit
8 Pr. 34. filii pietas paterna torquetur
8 Pr. 36. ad exprimendam teneritudinẽ pietatis
Ep. 1. 1. ejusdem est &c. ãimi, ejusdemq; pietatis
Ep. 1. 14. potens est &c. ineffabilis Dei pietas
Ep. 4. 14. indulgentissima pietate insistis
Ep. 4. 26. longum est de innumeris pietatis &c.
Ep. 8. 1. menti tuæ, ac pietati pares
Ep. 8. 3. donet hoc benignissima Dei pietas
1 Av. 18. absque dubio pietas mali causa est
1 Av. 20. hæc pietatis matrice gignitur
ibid. quæ ex pietate parente nascitur
ibid. quàm ipsa pietas, ex qua talis
1 Av. 21. ut si tàm pestilens est pietas
1 Av. 30. curam patriæ pietatis extendit
1 Av. 34. ac sic pietati suæ consulant
1 Av. 35. quid ergo estuas paterna pietas
3 Av. 9. pietas vicit, vis sanguinis &c.
3 Av. 10. Religionis jura pietatis
3 Av. 23. si modo pietatis aliquid in se
3 Av. 26. denique munus pietatis extendam
3 Av. 27. pietatis officio, religionis &c.
3 Av. 28. nullos pietas minus respicit
3 Av. 52. parentum pietas, ac voluntas
3 Av. 69. pietas filii non proderit
3 Av. 110. sed etiam misericordiæ, atque pietatis
3 Av. 126. vide pietatem erga te Domini
3 Av. 128. propinquorum pietate superaris
3 Av. 129. quem non moveat tanta pietas
4 Av. 32. sed eget pietate pro nobis
4 Av. 35. quantum ad pietatem illius pertinet

piè

6 Pr. 47. qui vitam piè, ac justè agant
Ep. 5. 1. piè magis, quàm sapienter
3 Av. 26. non solùm piè aliquid relinquatur

piissimus, a, um

2 Pr. 1. & gubernator piissimus &c.
2 Pr. 19. de piissimo, ac misericordissimo Deo
2 Pr. 29. hunc addi piissimo patri
4 Pr. 100. piissimum Deum &c. postularet
6 Pr. 93. piissimi, ac misericordissimi
8 Pr. 35. benegnissimus, ac piissimus Dominus
Ep. 9. 10. indulgentia piissimi, & mollissimi

pius, a, um

1 Pr. 50. pium se retributorem
1 Pr. 58. affectibus piis urbe educitur
1 Pr. 71. pius scilicet Dominus, partem &c.
1 Pr. 88. vis videre justum, & pium
3 Pr. 1. pia molitione cœpti
4 Pr. 104. reatus impii est, pium nomen
5 Pr. 15. piæ opinionis errare
5 Pr. 72. piis, ac salubribus flagellis
7 Pr. 31. o pium, o inæstimabilis misericordiæ
7 Pr. 144. o pie Domine, o Salvator bone
8 Pr. 22. Deus enim pius est, & misericors
Ep. 4. 12. piæ præceptionis arcanum
Ep. 7. 4. pio magis id vos consilio fecisse
1 Av. 44. quam pius est, & indulgens &c.
3 Av. 35. quæ magis pios deberet
3 Av. 37. pius itaque, ac bonus Dominus
3 Av. 49. facinus &c. pia mente committi
3 Av. 56. & pios vos esse dicitis
3 Av. 69. ètiam si tàm pius sit filius
3 Av. 111. pius scilicet, ac misericordia plenus

PLACABILITAS, TIS

6 Pr. 149. quosdam malagmatum placabilitate

placatrix, cis

3 Pr. 56. in omnibus debet esse placatrix Dei

PLACEO, ES

1 Pr. 26. ob infirmitatem Christo non placuit
ibid. infirmus esse voluit, ut placeret?
1 Pr. 70. addamus tamen adhuc, si placet
3 Pr. 30. vitæ sanctitate placeamus
3 Pr. 37. quod placuerit, assumere

5 Pr. 9. tantùm ſcripturas ſacras plenas
5 Pr. 19. plenam fidei noſcere veritatem
5 Pr. 23. plenam &c. exhibet charitatem?
6 Pr. 66. ſed quia hoſtibus plena
6 Pr. 84. plena, ac referta omnia erant
7 Pr. 15. non ita ad plenum eſſe &c.
7 Pr. 109. plenam quidem turbis, ſed &c.
ibid. plenam divitiis, ſed magis vitiis
7 Pr. 112. pars civitatis non plena ſordibus
7 Pr. 142. plenas fuiſſe impuritatibus civitates
8 Pr. 19. nunquid non luſtris plenæ ſunt
8 Pr. 27. ſacrificiorum nidore plenus
Ep. 1. 1. ita enim utroque plenus es
Ep. 4. 16. pleni eſtis ſolatiis jucundiſſimis
ſæpe hoc numero
2 Av. 51. & ſpiritu Dei plenis
3 Av. 42. plena de hoc mundo poſſit ſecuritate
3 Av. 111. pius ſcilicet, ac miſericordiâ plenus
4 Av. 60. in plenam, ac refertam &c. domum
plenè, pleniùs, plenior, pleniſſimus
1 Pr. 8. plenius refutare poſſimus
1 Pr. 49. ad inſinuandam pleniùs &c.
2 Pr. 4. quod ut pleniùs capias
2 Pr. 8. pleniùs probari, reſpice
2 Pr. 11. de hac re plenius teſtimonium
3 Pr. 7. ad pleniſſimam rationem ſufficit
3 Pr. 48. hinc intelligere plenè poſſumus
4 Pr. 4. qui vult pleniùs ſcire
7 Pr. 80. ubi promptuaria pleniora?
PLERIQUE, PLERÆQUE, PLERAQUE
5 Pr. 33. quod plerique, & honeſti &c.
5 Pr. 35. ut plerique latrones ſolent
5 Pr. 57. plerique eorum agellos
5 Pr. 62. quod plerique pauperculorum
1 Av. 1. plerique ex tuis parùm exiſtimantes
4 Av. 59. plerique enim eorum hæc habent
PLERUNQUE
1 Pr. 1. in hoc ſæculo bonos plerunque miſeros
5 Pr. 44. veniunt plerunque novi nuncii
7 Pr. 70. quod plerunque homines &c.
Ep. 2. 2. plerunque novi honoris eſt
PLORO, AS
Ep. 4. 17. plorantes parvulos ingerentes
ploratio, nis
Ep. 4. 21. vagitu infantiū, & ploratione mollitus
PLURALITAS *vide poſt plùs*
PLURIMUS, A, UM
1 Pr. 53. etſi a plurimis afficitur
2 Pr. 20. judicari plurima in hoc ſæculo
3 Pr. 71. non ſanat &c. crimina plurimorum
4 Pr. 19. ſalus erat innocentia plurimorum
4 Pr. 31. non dubito ex iis plurimos
4 Pr. 34. ſed ut plurimi divites
ibid. inveniuntur plurimi divitum
4 Pr. 35. inveniuntur plurimi divitum
ibid. inveniri, dicimus, plurimos
4 Pr. 46. in plurimis Evangelia negligimus
4 Pr. 64. plurimi non reſpicere res &c.
4 Pr. 69. ſcio, plurimis intolerabile
4 Pr. 72. Romanos in plurimis deteriores
4 Pr. 82. apud plurimos nomen hoc
4 Pr. 102. quia per convitia plurimorum
5 Pr. 24. nunc in plurimis malum eſt
5 Pr. 25. plurimi proſcribuntur à paucis
5 Pr. 28. aut tacent plurimi eorum
5 Pr. 44. paucis ad exitia plurimorum
5 Pr. 68. plurimorum oppreſſione elaboravimus
5 Pr. 71. plurimi pœnas &c. perferunt
5 Pr. 88. eſſet &c. generoſitas plurimorum
6 Pr. 6. contractu ſuo plurimos inquinaret
6 Pr. 9. nam aut plurimi tales ſunt
6 Pr. 24. plurimas earum aliquis effugiat
6 Pr. 69. plurimas &c. labe non pollui
6 Pr. 84. paſcebantur &c. in locis plurimis
7 Pr. 12. plurimi fermè, ac nobiliſſimi
7 Pr. 126. non quia molles plurimi fuerint
ibid. labes eſt plurimorum
7 Pr. 127. ſic plurimam populi partem
8 Pr. 1. plurimis ſtyli hujus prolixitatem
8 Pr. 3. à plurimis noſtræ iniquitates
8 Pr. 19. viri uxores plurimas ſinguli
8 Pr. 25. plurimorum paganitas fuit
Ep. 9. 14. plurimi namque, ac penè cuncti
plurimum *ſubſt. & adverb.*
3 Pr. 67. quàm qui eſt plurimùm dives
4 Pr. 105. qui plurimum habet
Ep. 1. 3. placere &c. plurimùm cupiens
Ep. 9. 24. in ſe habent plurimùm ſalubritatis
1 Av. 68. prodeſſe enim largitionem plurimùm
PLUS, RIS, RES
1 Pr. 59. plus habuerit miſericordiæ
1 Pr. 60. plus ſacrilegus torqueatur
1 Pr. 70. melius eſt plus probare aliquod
1 Pr. 71. plus pietati datum eſt, quàm ſeveritati
2 Pr. 16. plus abſque dubio, quàm gubernator
2 Pr. 19. plus in ſe odii noſtri habet
3 Pr. 6. ſi plus ſcire cupias, quàm ſinaris
3 Pr. 7. ſicut enim plus eſt Deus
ibid. plus mihi videri debet
3 Pr. 8. neceſſe eſt plus, quàm juſtum eſſe
3 Pr. 23. plus habeant in crucis nomine
3 Pr. 25. plus ab aliis officiorum exigunt
3 Pr. 30. plus ei fides, & devotio debet
ibid. plus placere debemus
3 Pr. 35. ille plus &c. juſſit conſulere
3 Pr. 42. plures invenies, qui ſæpius &c.
3 Pr. 55. & quid plura? grave &c.
3 Pr. 58. plus multò dicam, facilius &c.
3 Pr. 75. plus ſub religionis titulo &c.
4 Pr. 7. multò plus eſt habere fidem
4 Pr. 10. aliquid plus Dæmones habent
4 Pr. 12. plus miſericordiæ, quàm ſeveritati
4 Pr. 15. plura, ac majora dominorum
4 Pr. 19. Deū ſanctis operibus hōorare plus &c.
ibid. quòd paucos excipio, utinam plures
4 Pr. 54. plus nos amat Deus
ibid. & quid plus? Addo &c.
4 Pr. 61. plus poteſt conſcientia habere
4 Pr. 68. ſapientiæ nomen plus notatur
4 Pr. 81. quid plura? In id penitus
4 Pr. 108. culpabiliores multò plus nos eſſe
5 Pr. 1. plus peccent prætermittentes &c.
5 Pr. 42. plus multò eſt, quod dicturus ſum
5 Pr. 52. aut quid plura tributarii &c.
5 Pr. 79. plus etiam, quàm ſeculares
ibid. niſi plus eſſent, quàm fuiſſent

5 Pr.

4 Pr.

4 Pr. 24. indignius, aut iniquius poteſt
4 Pr. 27. imputari ſervis nequaquam poteſt
4 Pr. 33. quantas potuerit libidini ſubjugare?
ſæpe hoc numero
4 Pr. 34. quis dignè eloqui poſſit
4 Pr. 35. omnes divites poſſimus reperire
4 Pr. 36. quæ etiam ferre non poterant
ibid. divitibus ſceleratius poteſt
4 Pr. 37. ubi boni locum habere non poſſunt
4 Pr. 48. non poſſunt ſcelera conjungi
4 Pr. 54. & quid dici ampliùs poteſt?
ibid. aliquid injuſtum cadere non poſſit
4 Pr. 55. intelligi &c. non poteſt
4 Pr. 58. majus referre non poſſumus
ibid. ſi totum, quod poſſumus, reddere
4 Pr. 60. poſſet nos ſeparare à charitate Dei
4 Pr. 61. plus poteſt conſcientia habere
4 Pr. 63. protectionem mereri poſſumus
4 Pr. 64. ſuſpicio &c. aliqualis eſſe poterat
4 Pr. 66. malis noſtris addere poſſumus
ibid. certè negari non poteſt
4 Pr. 73. non poteſt malus cultor
4 Pr. 75. reſponderi fortaſſe poſſit
4 Pr. 77. poſſunt &c. barbarorum vitia
4 Pr. 84. quod peterem facere ſe poſſe &c.
ibid. penitus præterire non poſſet
4 Pr. 85. vide ergo, an poſſim &c.
4 Pr. 89. nullus poteſt eſſe rei &c.
4 Pr. 90. hoc uno intelligi poteſt
4 Pr. 91. de nomine &c. blandiri poſſumus
4 Pr. 92. nunquid dici de his poteſt?
ibid. dici de ullis iſtorum poteſt
4 Pr. 95. cultoribus ſuis poteſt
4 Pr. 96. potes de ipſo ſcire
4 Pr. 97. magis poſſit offendi
ſæpe hoc numero
4 Pr. 98. intelligere poſſumus autem
4 Pr. 99. nec &c. potuit impetrare
4 Pr. 100. obſecrans obtinere non potuit
4 Pr. 101. ex quo intelligi poteſt
4 Pr. 109. nemo poteſt deſpicere, quod &c.
5 Pr. 1. dicere adverſum hæc poſſe
5 Pr. 2. non poteſt venire lex
5 Pr. 4. quaſi &c. præcepta poſſint
5 Pr. 5. quid prodeſſe poterit antidotum
ibid. ſanare nos non poteſt
5 Pr. 7. poteſt enim quiſpiam dicere
5 Pr. 8. non poſſunt penitùs dici ipſa
5 Pr. 15. nullus poteſt ſcire
5 Pr. 16. ignoſci &c. ignorantiæ poteſt
5 Pr. 21. intelligere poſſumus quid mereatur
5 Pr. 22. aut etiam comparare poſſimus
5 Pr. 26. atque humilitate non poſſunt
5 Pr. 27. ſalvus eſſe non poſſit
5 Pr. 29. aures &c. ſuſtinere non poſſunt
5 Pr. 29. tacent, qui loqui poſſunt
5 Pr. 30. inhumanitatem ferre non poſſunt
5 Pr. 33. Romanæ iniquitatis poteſt
5 Pr. 38. eadem vis poſſe non finit
ibid. imputari his poſſet forſitan
5 Pr. 39. quid poſſunt aliud velle miſeri
5 Pr. 41. quod ſuſtinere non poſſunt
5 Pr. 42. quis æſtimare rem poteſt?
5 Pr. 43. quomodo id fieri poteſt
5 Pr. 45. non poſſunt non honorari
5 Pr. 47. iniquius eſſe, aut indignius poteſt
5 Pr. 56. mirari ſatis non poſſum
ibid. familiaſque non poſſunt
5 Pr. 62. quod audire vix poſſunt
5 Pr. 63. quis æſtimare hoc malum poſſit
5 Pr. 64. quia tenere nòn poſſunt
5 Pr. 74. aut apparere poſſit
5 Pr. 83. pauperes habitare non poſſint
5 Pr. 86. nullus poteſt eſſe ſecurus
5 Pr. 87. quod obtinere non poteris
5 Pr. 89. redire ad ſanitatem potes
6 Pr. 1. poſſum &c. teſtimoniis approbare
6 Pr. 9. qui minus poſſunt, non minus &c.
ibid. nollent minus eſſe, ſi poſſent
6 Pr. 10. denique quod unum poſſunt
6 Pr. 15. ut devorari poſſint à feris &c.
6 Pr. 18. vellent ſpectare, ſi poſſent
6 Pr. 20. credimus &c. poſſe procedere
6 Pr. 22. ſpernere, ac calcare poſſint
ibid. penitùs ſuperare vix poſſint
6 Pr. 26. recordari ſine pollutione non poſſit
ibid. reliqua poſſint carere peccatis
6 Pr. 28. vel hinc intelligi poteſt
6 Pr. 29. nominari, & argui poſſunt
ſæpe hoc numero
6 Pr. 33. etiam non merentes &c. ſi poteſt
6 Pr. 34. poteſt Deus illos reſpicere
ibid. poteſt ad eos reſpicere
6 Pr. 50. & ridere non poſſumus
6 Pr. 60. quid reſpondere pro nobis poſſumus
6 Pr. 65. reſponderi ad hæc poteſt
6 Pr. 70. atque egeſtate non poſſunt
6 Pr. 72. ut poſſemus &c. plura convertere
6 Pr. 73. cùm non habeat, quod poſſit perdere
6 Pr. 74. blandiri &c. in hac re poſſumus
ibid. diu eſſe non poſſent
6 Pr. 80. intelligere poſſumus, quod &c.
ibid. cùm poſſunt, aguntur
6 Pr. 83. vix poterat religionis authoritas
6 Pr. 85. penus poſſet vix jam recipere
6 Pr. 86. nunc autem quid dici poteſt?
6 Pr. 113. æſtimare malum poſſit
6 Pr. 116. vix diſcerni forſitan poterat &c.
6 Pr. 119. quis hoc fieri poſſe credat
6 Pr. 129. ne poſſet eſſe cautela
6 Pr. 133. id breviter probari poteſt
6 Pr. 137. quis æſtimare hoc &c. poſſit
6 Pr. 138. quis enim exiſtimare poſſit
6 Pr. 160. aut eſſe indignior poſſit
ibid. vitioſi eſſe non poſſumus
6 Pr. 166. quid poteſt eſſe nobis
7 Pr. 1. ſcio enim poſſe hoc loco
7 Pr. 2. objectionis iſtius poterant
7 Pr. 7. nemo probroſus poſſit eſſe
7 Pr. 11. à quo hoc obtinere potuit
7 Pr. 20. quis, rogo, ferre poſſit
7 Pr. 25. nihil diſputari de judicio &c. poſſit
7 Pr. 30. futuram plus ornare poſſint
7 Pr. 37. famulos bonos facere non poſſint
7 Pr. 38. ex quo intelligi poteſt, quantum &c.
ibid. difficilè hoc probari poteſt

postremus , a , um
5 Pr. 51. in relevatione postremi
1 Av. 61. quid postrema curatio ?
4 Av. 51. mandata ejus nec in postremis

POSTULO , AS

1 Pr. 36. vocem conciliet postulantis
1 Pr. 38. postulantium precibus aures
2 Pr. 36. præsens judicium Dei postulant
2 Pr. 37. præsens judicium postulat
2 Pr. 38. censuram judicii postulari
6 Pr. 137. ab Imperatoribus postulabant
6 Pr. 140. & spectacula postulatis
6 Pr. 141. circum a principibus postulatis?
7 Pr. 63. opem à Deo postulant
7 Pr. 64. cùm pax ab illis postularetur
7 Pr. 111. adventum hostium postulantes
Ep. 4. 10. tu postula , ut uterque vincamus
ibid. natura ipsa tibi postulat
Ep. 4. 22. qui non tantum postulata tribuit
2 Av. 5. quam modus usum postulavit
3 Av. 10. quid sacra veritas postularet
3 Av. 22. si res , ac ratio postulaverit
3 Av. 73. per illum sibi tribui postulabat
ibid. per illum sibi tribui postulabat
4 Av. 53. aut salsamentarius postularet

postulatio , nis

1 Pr. 35. obsecrationes , postulationes
1 Pr. 37. postulatio utilitate non careat

POTENS , *part. & nomen.*

1 Pr. 52. fit de ignoto potens
1 Pr. 63. ductu cœlesti potens
5 Pr. 26. potens , & honoratus esse
5 Pr. 44. decernunt potentes , quod &c.
5 Pr. 48. à paucis potentibus decernitur
5 Pr. 51. tributarias functiones potentes
5 Pr. 58. gratularer potentum magnitudinem
5 Pr. 66. exemplo &c. maleficæ potentis
5 Pr. 89. si vis potens , si vis &c.
6 Pr. 42. interrogo enim omnes potentes
7 Pr. 14. quis potentum , ac divitum
7 Pr. 106. regentes militiam potentes
8 Pr. 31. per paucorum potentium sacrilega &c.
Ep. 1. 14. potens est illa inefabilis Dei pietas
3 Av. 94. & qui nisi potentes essent

potentia , æ

7 Pr. 82. quomodo Africanæ potentiæ
ibid. potentiæ veteris altitudinem
7 Pr. 106. quantum ad potentiam consul
4 Av. 31. non eget juxta potentiam suam

potentior , issimus

1 Pr. 55. potentiorem omnibus fecit
7 Pr. 128. potestas magna , & potentissima
8 Pr. 30. potentissimi quique ac sublimissimi
8 Pr. 31. potentissimæ domus turbam
8 Pr. 33. potentissimos , quosque ac nobilissimos

potestas , tis

1 Pr. 5. & regat per potestatem
1 Pr. 19. nunc autem dives potestas
1 Pr. 31. potestate , ac majestate condiderit
1 Pr. 60. præcepta &c. potestate exaltatur
1 Pr. 75. reum justitia , non potestas
2 Pr. 28. sanctitate major , quàm potestate
3 Pr. 4. potestatibus universa succumbant
3 Pr. 15. honor in potestatem regiam
3 Pr. 59. non modo illustrium potestatum
4 Pr. 24. nulla major depopulatio,quàm potestas
5 Pr. 49. potestatis præsumptione constituunt
5 Pr. 79. priùs non habitæ potestatis
5 Pr. 87. majores sunt potestate
7 Pr. 15. potestatemque tenuisse
ibid. quæ mulierum potestas
7 Pr. 16. quamvis nec potestatem
7 Pr. 128. potestas magna , & potentissima
7 Pr. 138. qui in potestate sunt positi
7 Pr. 140. ad ministrandum potestatem
ibid. potestatem habere privatam
ibid. ac si levior est potestas illa
8 Pr. 25. aliquam ex potestate virtutem
1 Av. 97. potestatem non vales prorogare
3 Av. 48. illorum positi potestate moriantur
3 Av. 99. se aliquis ab humana hac potestate

POTIOR , TIRIS

6 Pr. 167. cum &c. libertate potiuntur
2 Av. 99. ut spebus suis, votisque potiantur

potior , ius *nom*:

1 Pr. 68. non quòd potiora essent

POTIUS , POTISSIMUM *adverb.*

1 Pr. 36. quin potiùs , ut modestia
2 Pr. 32. quem pater potissimùm amiserit
3 Pr. 22. scientia sua potiùs homines
3 Pr. 59. itaque Ecclesias? vel potiùs Templa
3 Pr. 60. in templa , vel potiùs in altaria
3 Pr. 67. de qua hoc potissimùm parte dictum sit
4 Pr. 22. te potissimùm verberari
4 Pr. 32. potiùs quicumque ex nobilibus
4 Pr. 57. potiùs quid retribuere debemus
4 Pr. 73. quin potiùs nec cultores
7 Pr. 10. ac per hoc traditionem potiùs
5 Pr. 11. potiùs &c. eruditionis expertes
ibid. doctrinam potiùs retinere
5 Pr. 58. potiùs gratularer potentum
6 Pr. 6. exultare nos potiùs , ac &c.
6 Pr. 20. qui a rebus omnibus potiùs &c.
6 Pr. 130. potiùs peccatorum cæcitas
7 Pr. 8. odiosè potiùs , quàm verè
7 Pr. 48. ut Wandalis potissimùm
7 Pr. 51. in jus potissimùm &c. dedit
7 Pr. 133. virtus potiùs putaretur esse
Ep. 1. 12. vester esse incipiat potiùs
Ep. 2. 1. per servum potiùs , quàm per te dare
Ep. 9. 8. cur Timothei potissimùm nomen
Ep. 9. 30. immò potiùs ipsum honorem Dei
2 Av. 1. immò potiùs de spebus remediorum
3 Av. 19. quem potissimùm inter cæteros
3 Av. 86. potiùs exadverso , perversoque

POTATIO , NIS

6 Pr. 126. potationes , perditiones &c.

PRÆ , *omittitur*

PRÆBEO , ES

1 Pr. 71. præberetque omnibus simul
3 Pr. 33. qui dicto huic aures præbeant
ibid. cadenti maxillam , præbeat alteram
3 Pr. 51. maxillas cædentibus præbeant
4 Pr. 43. vires ignibus præbet
2 Av. 34. obtemperantem tunc legi præbuit

PRÆCELLO , IS

8 Pr.

8 Pr. 19. quantùm prçcellũt cçteris magnitudĩe
præcellentior
6 Pr. 117. omnes præcellentiores viros
PRÆCEPS , TIS
4 Pr. 28. libidinis furor rapiat in præceps
PRÆCEPTIO , NIS
7 Pr. 141. in ipsa justa rerum præceptionem
Ep. 4. 12. piæ præceptionis arcanum
4 Av. 31. sed eget iuxta præceptionem suam
præceptum , ti
1 Pr. 41. dedit &c. præceptis imbuit
1 Pr. 60. præcepta accipit , potestate &c.
3 Pr. 17. paucissimis saltem præceptis
3 Pr. 21. quasi fibras præcepti istius
3 Pr. 24. Apostolorum esse præcepta
3 Pr. 31. præceptis &c. respondere tentamus
3 Pr. 33. jungitur præcepto huic par
3 Pr. 35. præcepta Christi fuerit executus
3 Pr. 40. majoribus præceptis existiment
ibid. ex præceptis servilibus faciant
3 Pr. 41. qui ex præceptis dominicis
3 Pr. 53. præcepta ejus despiciantur a nobis
4 Pr. 80. cœlestium præceptorum , præcepta
ibid. ipsius præcepta calcamus
4 Pr. 92. pietatis , & castitatis præcepta
4 Pr. 94. sanctæ legis præcepta retinere
5 Pr. 4. quasi &c. præcepta possint
5 Pr. 17. præceptorum sacrorum scita
8 Pr. 16. gloriari præceptis suis possit
1 Av. 30. sed sancta , præcepto parva
2 Av. 7. cœlestium præceptorum incapaces
2 Av. 27. præceptorum cœlestium voces
2 Av. 31. qui &c. præcepta legis excedens
2 Av. 47. uno , eodemque præcepto &c.
3 Av. 112. deinde , illud quod præcepto
4 Av. 66. quot genera præceptorum sunt
4 Av. 67. mavult precepta odisse
4 Av. 69. omne fastidium non in præceptis
præcipio , cipis
1 Pr. 35. præcipiens quotidiè in Ecclesia
3 Pr. 17. ambulare excalceatos prçcipit
3 Pr. 46. nũquid deliravit Dõinus, qui prçcipit?
ibid. sine murmuratione &c. præcipit
3 Pr. 47. scandalum Deus præcepit
5 Pr. 3. contra te benè præcipiendo
6 Pr. 92. nihil erat lege præceptum
Ep. 9. 20. quo præcipimur vitare omnibus modis
1 Av. 30. non ergo hæc Deus præcipit
1 Av. 47. Apostolus &c. mõens divitibus prçcipit
1 Av. 104. ut festinaret &c. prçceptum est
3 Av. 85. perennia præcipit , non &c.
4 Av. 68. quæ Deus præcipit : cuncti &c.
4 Av. 69. ex eo , quod Lex bona præcipit
PRÆCIPITO , AS
4 Pr. 30. præcipitantes fastigium matrimoniorũ
4 Pr. 101. multos secum præcipitat in mortem
5 Pr. 86. faciliùs præcipitati ex alpina
1 Av. 76. ut lapsos præcipitẽt in mortem
3 Av. 134. cogere , ac præcipitare conantur
PRÆCIPUUS , A , UM
5 Pr. 22. præcipuam &c. esse virtutem
6 Pr. 124. cum duobus illic præcipuis
Ep. 4. 21. præcipuam misericordiam meruit
Ep. 9. 22. præcipuum illud fuit , quia &c.
1 Av. 91. præcipua Dei beneficia reputet
3 Av. 27. hoc enim est prçcipuum, ac superẽinens
præcipuè
5 Pr. 79. tùm præcipuè illi novorum &c.
6 Pr. 67. quia ibi præcipuè vitia
7 Pr. 73. ad hanc enim precipuè opem timor
7 Pr. 108. de impuritatibus præcipuè
7 Pr. 142. & præcipuè illic reginam
8 Pr. 45. præcipuè Carthaginensium fidem
Ep. 5. 2. nunc præcipuè etiam carnis fuit
Ep. 9. 16. precipuè in his tamen , quos &c.
1 Av. 26. sed præcipuè , ac per omnia amandos
ibid. præcipuè , ac super omnia amare
1 Av. 71. tùm præcipuè eos , quos &c.
2 Av. 86. idque præcipuè , & in vetere &c.
3 Av. 2. præcipuèq; in eis, & merita Sanctorum
3 Av. 28. præcipuè religio commendat
3 Av. 29. ut eos præcipuè parentes , filios &c.
4 Av. 8. præcipuè omnes &c. sapientes
PRÆCLARUS , A , UM
3 Pr. 35. Magistri præclarus imitator
6 Pr. 16. præclara est erroris excusatio
6 Pr. 46. præclaram &c. reddimus vicissitudinem
1 Av. 2. & præclaram spem futurorum
1 Av. 31. præclara utique . Cum enim Deus
2 Av. 83. alia hæc præclara , ac beatissima
3 Av. 29. præclaram &c. rationem consilii
3 Av. 34. præclara demutatione eligant
3 Av. 35. præclara videlicet ratione
præclarior , issimus
6 Pr. 129. dixi de Urbibus præclarissimis
præclarè , præclariùs
2 Pr. 18. præclarè scilicet affectum Dei
6 Pr. 160. præclarè &c. muneribus respondemus
ibid. præclarè dona ejus
PRÆDA , DÆ
4 Pr. 24. præfectura , quàm præda ?
4 Pr. 84. prædam jam spe &c. devoraverat
5 Pr. 25. publica peculiaris est præda
5 Pr. 35. prædas suas etiam fecerunt
7 Pr. 68. quam ut &c. præda fieret
prædator , ris
7 Pr. 68. quàm ut habens prædatoris fiduciam
prædo , nis
4 Pr. 34. prædonum manibus &c. moriatur
PRÆDICO , AS
3 Pr. 10. vel prædicari Deus voluit
4 Pr. 31. qui tales sunt , prædicaverim
4 Pr. 88. quæ nos dicimus , prædicantem
4 Pr. 94. quæ ipsi faciunt prædicare
6 Pr. 44. hoc per se ipsum &c. prædicavit
8 Pr. 1. mavult mendaciter prædicari
8 Pr. 17. talia prædicantem &c. damnaret
1 Av. 59. quale hic Apostolus prædicavit
1 Av. 64. de manu Apostoli prçdicantis
2 Av. 35. tunc esus carnium prædicabatur
prçdicatio , nis
3 Pr. 35. officio prædicationis suç
4 Av. 5. infidelissimam prædicationem
4 Av. 9. sufficit , inquit , pestilens prçdicatio
prçdicatorius , a , um
3 Av. 132. dari his prçdicatoria verba , non vult

PRÆDITUS, A, UM

2 Av. 52. tàm nova enim virtute præditi

PRÆFECTURA, RÆ

4 Pr. 24. præfectura, quàm præda

PRÆFERO, RS

1 Pr. 11. & præferentes ad fordidiffimas &c.
1 Pr. 68. bonis præfentibus præferebant
3 Pr. 40. cur præferantur aliqua
5 Pr. 83. pignoribus chariffimis prætulerunt
5 Pr. 84. prætulerunt etiam animabus
8 Pr. 30. nifi illum etiam prætuliffent
Ep. 9. 9. quo præferri aliquid Deo debeat
Ep. 9. 11. tunc ei nil præferendum eft
ibid. tunc quidem præferri debet
3 Av. 12. quicquid divinę prętulerit charitati
3 Av. 23. ne ullum omninò aliquis &c. prçferat
3 Av. 65. parentes Dei amorem prætuliffe
3 Av. 88. ille inæftimabilia damna præferat
4 Av. 16. cur enim eum præferant incolumes
ibid. fi non debent præferre morientes
4 Av. 26. quem elegeris prætulifti
ibid. fi homo, qui præfertur gaudet
4 Av. 56. cum his habebis, quos ei prætulifti
4 Av. 63. hominem Deo præferens

PRÆFIGO, GIS

6 Pr. 23. aut fudibus præfigere

PRÆGRAVO, AS

4 Av. 48. & te, & alios prægravaffes

PRÆJUDICIUM, CII

5 Pr. 66. præjudicio habitationis indigenæ
5 Pr. 69. præjudiciis temporum ingenui &c.
ibid. præjudicia jam timemus
7 Pr. 45. inter eos prejudicio nationis

PRÆLIUM, LII

6 Pr. 116. præliorum, & ludicrorum

PRÆMITTO, TIS

1 Pr. 88. Judex præmifit fententiam
4 Av. 60. præmiffâ rerum omnium facultate

PRÆMIUM, MII

1 Pr. 21. beatitudinis præmia confequentur
1 Pr. 23. ut in præfenti &c. præmia putet
3 Pr. 15. ad &c. præmium vocarentur ad cęlum
4 Pr. 36. aliis effet fceleratiffimum præmium
Ep. 9. 20. præmium cœlefte perdamus
2 Av. 89. nunquid enim præmium fperare
3 Av. 18. aut immortale præmium
3 Av. 34. ut habeat præmium fuum
3 Av. 52. iidem vincerent præmio
3 Av. 98. non credat præmiis, quæ promittit
ibid. ad promiffa a Deo præmia pervenire
3 Av. 109. eam rem &c. præmium effe dixit
4 Av. 36. præmia fempiterna promittit
4 Av. 49. ut illorum refrigeria præmia tua fint
4 Av. 58. in futuro judicio digni præmio

PRÆMINEO, ES

1 Av. 29. præminentes excelfis Urbibus

PRÆNOSCO, SCIS

6 Pr. 129. prænofcebatur captivitas, nec. &c.

PRÆOCCUPO, AS

Ep. 7. 2. præoccupent fcripto patronos fuos
ibid. quàm fi ab iis præoccupentur
Ep. 7. 6. præoccupare humilitate, & vincere

PRÆOPTO, AS

3 Av. 82. mercari requiem præoptaverat

PRÆPARO, AS

4 Pr. 50. qui initia gregum præparat
1 Av. 12. cœleftes fe thefauros præparare
3 Av. 71. bonis fuis aliis præparavit
4 Av. 46. materiam voluptatum &c. præparavi
4 Av. 47. tantarum delitiarum copiam prçpararis

PRÆPEDITUS, A, UM

3 Av. 6. vel neceffitate aliquâ præpeditus

PRÆPONO, NIS

5 Pr. 22. præponere nos, aut comparare
7 Pr. 26. quæ præponi &c. fecunditati folent
Ep. 9. 8. Deo nihil præponendum putet
Ep. 9. 12. fed propè cuncta præponi
3 Av. 52. quos Deus præpofuiffet
3 Av. 53. præponuntur enim puris, inviolatifq:
fæpe hoc numero
3 Av. 58. præponere vitam, fpem, falutemque
4 Av. 16. carnali propinquitati præponi
fæpè hoc numero

PRÆPOSITUS, A, UM

3 Pr. 59. fed etiam præfidum, aut præpofitorum

PRÆPOSTERUS, A, UM

5 Pr. 82. præpofterum eft quod agitis
Ep. 4. 26. exemplis dicere, & præpofterum

PRÆPOTENS, TIS

4 Pr. 23. fiquidem perfuafionibus præpotentum
6 Pr. 89. illuftrem, ac prępotentem virum
7 Pr. 57. audiant præpotentes &c.
3 Av. 93. præpotentium affinitatum ridicula &c.
3 Av. 131. ulli omninò hominum præpotenti

prępotentior

4 Pr. 84. præpotentiori cuidam fupplicarem

PRÆROGATIVA, Æ

2 Pr. 28. prærogativis meritorum &c.
4 Pr. 1. chriftiani nominis prærogativa
4 Pr. 68. fublimior eft prærogativa
4 Pr. 74. remota legis prærogativa
4 Pr. 91. magna nobis prærogativa
7 Pr. 74. quid prodeffe nobis prærogativa
8 Pr. 19. quæ etiam prærogativa eft
8 Pr. 48. prærogativa dominicę religionis
4 Av. 63. de vitæ, ac profeffionis prçrogativa

PRÆSCRIBO, BIS

2 Av. 54. quibus legē&c. Salvator ipfe prçfcribit

præfcriptio, nis

4 Pr. 24. quàm præfcriptio Civitatum

præfcriptus, a, um

2 Av. 30. juxta præfcriptos legis terminos

PRÆSENS, IS

1 Pr. 21. ex præfenti laude capiebant
ibid. præfentis fæculi oblectamenta capiunt
1 Pr. 22. in hac præfenti vita omnia regit
1 Pr. 23. ut in præfenti hac vita carnes &c.
1 Pr 35. præfentium officiorum cultu
ibid. pro prçfentibus Domino &c.
1 Pr. 36. pro prçfentibus autem, claufas &c.
ibid. præfentem falutem pofcimus
1 Pr. 37. pro bonis præfentibus fupplicamus
1 Pr. 38. qui &c. nos pro præfentibus
1 Pr. 45. puto enim, quòd præfens eft
1 Pr. 59. in præfenti illud, quod futurum eft
1 Pr. 66. præfentis fæculi vitam agerent

7 Pr.

1 Pr. 77. prius est facinus peccantium
3 Pr. 3. nisi priùs lapides &c.
3 Pr. 10. unum, quamvis prius
4 Pr. 78. de paganis &c. prius dicam
5 Pr. 75. non prius est, ut de vita &c.
5 Pr. 78. tam prius pœnituisse
5 Pr. 79. prius non habitæ potestatis
5 Pr. 90. nisi te prius damnaveris
6 Pr. 69. quæ prius acta sunt
6 Pr. 70. impura omnia prius acta sunt
6 Pr. 71. ideò quod prius actum est
6 Pr. 75. tantummodo prius essent
6 Pr. 78. quæ prius acta sunt
6 Pr. 128. prius perierant, quam perirent
6 Pr. 133. populos prius est interire
ibid. non prius ipsos, quam &c.
Ep. 4. 9. tanto carior es, quam prius
Ep. 7. 1. quod prius ad vos scripsi
Ep. 7. 3. ut officium prius deferat
ibid. expectare, ut prius capiat
Ep. 7. 4. ut ego ad vos prius scriberem
ibid. imbecillus prius deferrem officiar
1 Av. 46. prius ait, honora Dominum de tua &c.
1 Av. 91. quam illis quæ prius habuit
1 Av. 89. plãgens, ac pęnitẽs, quod nõ prius &c.
4 Av. 60. prius vendunt omnia, quàm sequantur

PRIUSQUAM

4 Pr. 49. priusquam etiam crearet
5 Pr. 59. priusquam defendantur &c.
7 Pr. 72. priusquam pugnam manu capesceret
Ep. 7. 9. priusquam vera cognoscas
1 Av. 24. priusquam in Domino suo habere
4 Av. 59. priusquam limen sanctæ professionis

PRO *omittitur item* PROUT

PROBO, AS

1 Pr. 2. probamus igitur nè illos &c.
1 Pr. 8. non puto quod ad probandum
1 Pr. 29. at &c. magis probare te, dicis
1 Pr. 30. quot modis hoc vis probemus
1 Pr. 40. nisi probetur exemplis
1 Pr. 46. item probare satis est
1 Pr. 47. nos probasse per paucos
1 Pr. 51. post &c. generationes probare
1 Pr. 52. qui &c. probatur adversis
1 Pr. 59. hoc nobis probare voluit
1 Pr. 60. probaret utique nobis Deus
ibid. satis rem probare nitimur
1 Pr. 70. melius est plus probare aliquod
2 Pr. 2. tribus is probaturum me
2 Pr. 3. primum probari debet
2 Pr. 4. ut probaret scilicet
2 Pr. 8. plenius probari, respice
2 Pr. 20. regi a Deo omnia, jam probavimus
2 Pr. 22. per sacros testes litere probant
2 Pr. 41. satis est probasse
3 Pr. 5. libellis superioribus probavimus
3 Pr. 9. necesse est, ut argumentis probetur
ibid. quia &c. hoc ipso probamus
3 Pr. 10. probaturum me, quod ego &c.
ibid. cum paganis probare contemno
3 Pr. 11. a Christiano probari, quod dico
3 Pr. 30. ad probandũ fidem &c. nõ compellimur
3 Pr. 31. probat etiam in majoribus
3 Pr. 42. unde &c. evidentissimè probat
3 Pr. 53. probare facilè possum
4 Pr. 8. per hoc, quod probare non valeat
4 Pr. 29. quàm de se dictum hoc probat
4 Pr. 49. dico, ut probem, priusquam &c.
4 Pr. 53. probat hoc vox Salvatoris
4 Pr. 56. probavit Christus quantum &c.
4 Pr. 72. condemnes, si non probavero
4 Pr. 76. quomodo hoc probamus?
4 Pr. 104. non probant, quod confitentur
6 Pr. 61. pręter alia, quę id probant
6 Pr. 73. & res probat, quanta &c.
6 Pr. 78. denique hoc facilè probo
6 Pr. 133. id breviter probare potest
6 Pr. 146. ut probaremus scilicet
6 Pr. 153. satis &c. jam probavimus
7 Pr. 1. hinc maximè probari
7 Pr. 8. ut producam quoscunq; ad probandum
7 Pr. 38. difficilè hoc probari potest
7 Pr. 64. denique probavit hoc bello &c.
7 Pr. 65. in illis evidenter probatum fuit
7 Pr. 66. probavit scilicet, quod propheta
7 Pr. 71. quantum res prodidit, ac probavit
7 Pr. 75. Deus judicet, res probat
7 Pr. 118. & sicut non probaverunt
7 Pr. 128. quasi probat, debere fieri
8 Pr. 9. probat &c. debere perferre
8 Pr. 37. quibus modis probetur odium
8 Pr. 38. Afrorum probatur odium
Ep. 2. 1. licet non probem falsitatem
Ep. 4. 7. tu in te probare cępisti?
1 Av. 24. quæ verè probantur mala.
3 Av. 98. probat promissionibus Dei credere
3 Av. 101. tibimet ex te ipso probem (bo
3 Av. 105. quicquid à te in hũc modũ dicitur pro-
3 Av. 120. superioris vitæ actibus probes
4 Av. 24. hoc ipso magis incuria Dei probatur
4 Av. 45. & res hoc probat
4 Av. 51. & res probat, nequaquam &c.

probabilis, le

4 Pr. 14. scelus in nobis probabile esse
4 Av. 69. mores suos probabiles esse fecerint

probatio, nis

3 Pr. 5. sufficit ad causæ probationem
3 Pr. 10. quia deficiam in probatione
ibid. ubi non recipit probationem
7 Pr. 8. non oratoria probatione

probatissimus, a, um

3 Pr. 15. probatissimos, ac electissimos viros

PROBATOR, TORIS

1 Pr. 54. probator, & sublimator
1 Pr. 55. probator, quia tentari &c. volvit

PROBITAS, TIS

4 Pr. 71. honestorum probitate consimiles
5 Pr. 50. alterius probitate compensant
6 Pr. 81. blandimur &c. de probitate morum
6 Pr. 159. ille nos &c. vocat ad probitatem

probus, a, um

1 Pr. 57. cęcantur improbi, salvantur probi
3 Pr. 4. cur probi jaceant, cur &c.
4 Pr. 93. probam legem habere se dicunt
6 Pr. 22. honestæ, ac probe mentes
6 Pr. 42. qui probo, ac bono Domino

1 Av. 108. absolutam indulgentiam non promittit
2 Av. 75. quantò plus promiserit professione
2 Av. 100. & quæ promiserint mutuo, servaturos
3 Av. 98. nō credat prǫmiis, quæ promittit Deus
ibid. ad promissa a Deo præmia pervenire
3 Av. 110. ùt non solvat tantùm, quod promiserit
3 Av. 114. centuplum se redditurum esse, promisit
4 Av. 36. præmia sempiterna promittit
4 Av. 41. proposito sanctitatis majora promittis
4 Av. 53. ex cauponibus quid promitteret
ibid. fidem promittenti non abnegares
promissio , nis
2 Av. 97. ut esse possit particeps promissionum
2 Av. 98. humanis promissionibus spes
3 Av. 98. probat promissionibus Dei credere
promissum , si
2 Av. 97. quis promissis cǫlestibus fidem cōmodat

PROMO , MIS
5 Pr. 29. apertæ promere veritatis

PROMOVEO , ES
Ep. 4. 27. cùm se promovisse , intellexisset
2 Av. 49. oratione , & labore id promoverit

PROMPTE
2 Pr. 7. ut promptè audita tribuant
ibid. promptè Deum audire vellemus

PROMPTUARIUM , RII
7 Pr. 80. ubi promptuaria plenoria ?

PROMPTUS , A , UM
2 Pr. 7. promptam erga nos Dei audientiam
4 Pr. 95. promptum est omnibus intelligere
6 Pr. 121. promptum est , de quo dicam
8 Pr. 32. promptum est intelligere
1 Av. 54. puto illa , quæ prompta sunt
2 Av. 48. promptum est, quod ad vitǫ ǫternǫ &c.

PROMULGO , GAS
2 Av. 26. parvus est ad promulgandā &c. sentētiā

PRONUNCIO , AS
Ep. 4. 7. pro me pronunciasti &c.
Ep. 4. 29. ex veritatis officio, pronunciaturos esse

PROPAGO , GAS
1 Pr. 20. qui cura imperii propagandi
1 Av 49. sic tenendæ , sic propagandæ

PROPALO , AS
7 Pr. 119. scelera propalata polluerent

PROPEDIEM
2 Pr. 25. puniendum propediem esse , cognosce

PROPE, ET PROPIUS , *adverb. & prop.*
1 Pr. 20. propè rei familiaris usu
3 Pr. 28. ut propè nullus Christianorum sit
3 Pr. 44. propè in omnium sensu
3 Pr. 56. propè hæc cuncta sine fine
3 Pr. 58. propè omnis Ecclesiæ plebs
3 Pr. 70. propè nullus divitum &c. commisit
4 Pr. 16. propè ut inter istos omnes
4 Pr. 32. propè omnis servorum numerus
4 Pr. 48. propè est , ut cui aspectum &c.
4 Pr. 59. quæ ferro propius admotæ
ibid. de cœlo propius adjungeret
4 Pr. 87. propè nullum sit sacramentum
5 Pr. 74. propè est , ut eum non permittamus
6 Pr. 21. propè est , ut in omni mundo
6 Pr. 120. quia propè jugiter tales
6 Pr. 124. propè ejusdem magnificentiæ
6 Pr. 126. ad vivendum propè imbecilli
7 Pr. 12. propè idem omnes , unus &c.
7 Pr. 58. propè in hac parte blasphemat
7 Pr. 87. transeat denique propè &c.
7 Pr. 108. quo loco propè est , ut &c.
ibid. cunctis propè Afrorum criminibus
7 Pr. 125. propè totum &c. lumen offuscant
8 Pr. 42. illi propè jugiter cum Diabolo
Ep. 2. 2. quia propè singularis est mens
Ep. 7. 5. propè omnium officiorum palmam
Ep. 9. 12. sed propè cuncta præponi
Ep. 9. 17. esse hoc malum propè universorum
ibid. propè inter monstra reputandum est
2 Av. 30. propè idem juris omnibus suppetebat
3 Av. 15. propè incertum &c. videri potest
3 Av. 55. cuilibet quisquam se ipso propius
3 Av. 61. propè in oculis constituti Apostolorum
3 Av. 121. apud quem propè non interest

PROPELLO , LIS
3 Pr. 59. aut cǫdatur , aut propellatur

PROPERO , AS
6 Pr. 32. dum ad immunda properat

PROPHETA , TÆ
1 Pr. 28. prophetæ in captivitatem abducti
2 Pr. 28. quid pǫnitenti propheta ait
2 Pr. 40. denique alibi propheta idem
3 Pr. 14. deinde prophetas , tertio &c.
3 Pr. 16. remitto has prophetarum minas
4 Pr. 5. Deus &c. loquitur ad prophetam
4 Pr. 57. beatissimus propheta ei debere &c.
4 Pr. 94. apparet itaque , & prophetas &c.
5 Pr. 7. apud illos prophetas Dei
7 Pr. 66. probavit scilicet , quod propheta &c.
7 Pr. 72. super exercitū nostrū prophetæ dictū
1 Av. 94. maximè propheta is , de quo diximus
1 Av. 106. quando propheta ipse &c. suadet
1 Av. 108. propheta ille per solam &c. largitatem
2 Av. 83. prophetarum societatem, Apostolorum
4 Av. 55. Patriarchas , prophetas , Martyres
propheticus , a , um
8 Pr. 21. dici illud propheticum possit
prophetissa , sǫ
2 Av. 31. sicut prophetissa Anna in jejuniis

PROPINQUIOR
3 Av. 67. nemo vobis propinquior , nemo &c.
3 Av. 122. nullum tibi anima propinquiorem
propinquus , a , um
5 Pr. 23. quod nec propinqui quidem
5 Pr. 24. quis tàm propinquus corde
5 Pr. 83. aut aliis propinquis
Ep. 1. 5. nisi propinquus meus esset
Ep. 1. 9. propinquorum meorum esset auxilium
Ep. 1. 12. qui nunc propinquus meus
3 Av. 26. si aut propinqui inopes
3 Av. 40. aut amicis, aut affinibus, aut propinquis
3 Av. 67. propinqua enim vestra pignora
3 Av. 72. ubi erant tunc affines . Ubi propinqui?
3 Av. 77. ac propinquis parum relinqui
3 Av. 92. aut propinquos , aut affines suos
3 Av. 93. quosdam novos , ac nobiles propinquos
ibid. adoptivo , ac subitaneo propinquo
3 Av. 94. subito in extremis propinquos habent
3 Av. 101. vel propinquo cuipiam diviti

6 Pr. 19. pulli &c. more pascuntur

PULSO, AS

4 Pr. 100. tanta precum ambitione pulsaret

PULVERULENTUS, A, UM

1 Pr. 64. pulverulenta arva torrentibus

PULVIS, RIS

1 Pr. 18. madidum sudore pulverem
3 Pr. 49. pulveris labem oculus non reciperet

PUNICEUS, A, UM

2 Av. 83. puniceo semper splendore radians

PUNIO, IS

1 Pr. 48. quod punit severitas judicantis
1 Pr. 57. puniat gravissimos peccatores
ibid. peccatorum clamor cogit ut puniam
1 Pr. 58. sine judicio Sodomitas punitos
1 Pr. 59. quod aliquando punivit
ibid. etiam malos puniret invitus
1 Pr. 75. postremò &c. autoritate punitus
ibid. porrò autem non punitus tantùm
ibid. sed punitus sub testimonio
1 Pr. 77. in ipso opere punivit
1 Pr. 78. sed facilitas &c. punita sit
1 Pr. 79. punitur, nec punitur tantum
ibid. sed more judicii punitur
1 Pr. 87. illorum exitu puniamur
1 Pr. 88. ecce noxios punit
ibid. judex noxios punit
2 Pr. 25. puniendum forsitan propediem
2 Pr. 26. damnatio statim puniens
2 Pr. 31. facinore utriusque punitur
3 Pr. 45. tantummodo illum punit
4 Pr. 14. in eodem crimine punimus alios
4 Pr. 22. ventris intemperantiam punis
4 Pr. 26. in servis peccata puniunt
4 Pr. 33. nullus &c. scelere punitur
4 Pr. 39. ad puniendos nos trahimus
4 Pr. 43. unusquisque nostrum se punit
5 Pr. 15. in die judicii puniendi sint
5 Pr. 53. semper pauperes puniamus
6 Pr. 91. severissimè tamen esse punitos
7 Pr. 3. dignum esse, quòd punimur
7 Pr. 92. quæ Afrorum scelera punirent
7 Pr. 94. ad punienda Hispanorum flagitia
7 Pr. 95. suo scelere punitur
7 Pr. 138. punit Judex in alio peculatum
sæpe hoc cap.
7 Pr. 141. nisi obtemperaverint, puniuntur
8 Pr. 23. ob peccata nostra nos puniri a Deo &c.
sepè hoc & sequenti num:
Ep. 4. 24. ne puniantur injusti
ibid. si puniendos creditis, ac quiescimus
2 Av. 87. sacrilegiorum crimina puniuntur
3 Av. 90. sed non similiter puniuntur
4 Av. 43. ebrietatis crimine puniuntur
4 Av. 58. in semetipsis puniant Sancti

PUPILLA, Æ

3 Pr. 49. quàm pura est pupilla oculi

PUPILLUS, I

5 Pr. 26. viduarum, & pupillorum viscera
ibid. viduas, & pupillos habent
6 Pr. 87. cumque etiam pupillis prodigis
ibid. novum genus pupillorum
8 Pr. 6. pupillis enim &c. obiiciuntur

PURGO, AS

4 Pr. 97. ad purgandum piaculum

PURITAS, TIS

3 Pr. 30. ut sola ei actuum puritate
6 Pr. 7. post illam Christiani populi puritatem
7 Pr. 46. puritatem nos fugimus
7 Pr. 48. toleraverunt puritatis inimici
7 Pr. 148. puritatem scilicet utriusq; sexus

purior, issimus

5 Pr. 9. de purissimo fonte haustas
8 Pr. 20. quando castiores, ac puriores sunt
Ep. 5. 6. tanto purior sensu

PURPURA, Æ

2 Pr. 27. purpura exuitur, diademate &c.
4 Pr. 100. projectis gemmis, exutis purpuris
3 Av. 70. qui purpura induebatur, & bysso
4 Av. 46. induuntur Purpurâ, & bysso

PURUS, A, UM

3 Pr. 49. quàm pura est pupilla oculi
ibid. tam pura esset Christiani hominis vita
5 Pr. 9. puræ translationis haurimus
6 Pr. 32. qui ad spectaculum puri venerant
7 Pr. 115. quos solos ita puros, arbitror
7 Pr. 149. casti homines, ac puri essent
8 Pr. 18. isti puram, & ordinatam &c.
3 Av. 53. puris, inviolatisque commaculati

PUS, RIS

3 Av. 73. qui purè, ac sanie computruerant

PUTO, AS

1 Pr. 5. quomodo &c. negligentem putant
1 Pr. 8. non puto, quod ad probandum
1 Pr. 18. cupiditatis pœnam putabant
ibid. puto pauperes cultus
1 Pr. 21. si &c. misereri non putantur
ibid. sancti viri miseri non putandi sunt
1 Pr. 22. si Deus, ut putas, in hac &c. vita
1 Pr. 23. magnis retributionibus dignas putat
ibid. ut in præsenti &c. præmia putet
1 Pr. 25. sibi etiam Apostolus putat
ibid. religiosos, putemus, a Deo negligi
1 Pr. 29. prout rationabile putat
1 Pr. 36. clausas, atque obstructas putat
ibid. audiendos penitus, non putamus
1 Pr. 40. quispiam putet, quòd &c.
1 Pr. 43. puto, quod hæc in illo opinio fuerit
1 Pr. 44. aliter expertus est, quàm putabat
1 Pr. 45. puto enim, quod præsens est
1 Pr. 50. puto non judicavit tantùm
1 Pr. 61. puto quod in his omnibus
1 Pr. 62. puto jam non obscurum
2 Pr. 19. nemo puto in toto humano genere
2 Pr. 25. non putas, ex hoc ipso &c.
3 Pr. 12. & putant homines Christianos
3 Pr. 20. qui se innoxios putant
3 Pr. 23. qui putantur Crucem portare
3 Pr. 24. dura quidam forsitan putant
3 Pr. 33. quantos putamus esse, qui &c.
ibid. ut tum se vincere putet
3 Pr. 36. puto omnino quod neutra &c.
3 Pr. 37. putant, implere omnino non possit
sæpè hoc numero
3 Pr. 39. contemnendos &c. non putamus
3 Pr. 41. putant minora complere

3 Pr. 43. facilè hoc putamus esse
3 Pr. 45. tanti putat, ut sibi ipse non parcat
3 Pr. 46. ac per hoc puto, quòd etiam &c.
3 Pr. 64. quosque homines referendam putant
ibid. sed putas forsitan, quod hoc etiam &c.
3 Pr. 66. immunes se ab eo nobiles putent
3 Pr. 68. dum damnare, se cæteros, putant
3 Pr. 73. putandi sunt membra eorum esse
4 Pr. 1. ut putemus, quia sumus cunctis &c.
4 Pr. 22. ut putas servile vitium est
4 Pr. 27. jus putant esse, non crimen
4 Pr. 30. multi uxores putent
sæpe hoc numero
4 Pr. 33. tantas putet Conjuges suas esse
4 Pr. 48. nullum tamen est, ut puto
4 Pr. 65. sed mereri nos &c. non putamus
4 Pr. 66. se putat non criminosum
4 Pr. 79. sermonis genus putat esse
4 Pr. 83. putent se scelera etiam &c.
4 Pr. 84. tolli sibi a me putaret
5 Pr. 14. putant, veram esse pietatem
5 Pr. 15. illos &c. quod putent rectum
5 Pr. 19. castigat, quos castigandos putat
ibid. quos putat esse patiendos
5 Pr. 52. omnino pauperes non putantur
5 Pr. 53. & putamus, quòd pœna &c.
5 Pr. 78. unde &c. criminosos putant
ibid. putes anteà pœnitentiam
6 Pr. 4. unum obesse omnibus putem
ibid. per unum cunctos periclitari, putem
6 Pr. 11. malitiam sapientiam putant
6 Pr. 21. putamus hoc satis dictum esse
6 Pr. 35. & hoc dignum putamus
6 Pr. 51. infructuosum putamus gaudium
ibid. ut non putemus risum &c.
6 Pr. 56. quomodo tenere te &c. putas
6 Pr. 64. aliquid in principio putamus
6 Pr. 81. aut absentia excusatur putet
6 Pr. 115. mori mortibus non putabat
6 Pr. 122. ut putares pœnam ipsorum criminum
6 Pr. 141. putabam enim vos in excidiis
7 Pr. 11. puto, quod semper &c. respexerit
7 Pr. 12. minoris criminis lupanar puto
7 Pr. 19. quales putent fuisse illic &c.
7 Pr. 21. Romanum Populum putes saturatum
7 Pr. 23. deteriores esse nos, putes
7 Pr. 37. quantam putamus fuisse labem
7 Pr. 46. & putamus non antè Deum posse &c.
ibid. putamus, nos posse salvos esse
ibid. qui meliores nos putant esse
7 Pr. 68. manus, quas belicosas putabat
7 Pr. 70. gravius, atque acerbius putant
7 Pr. 74. si putasset, esse faciendum
7 Pr. 81. ego puto adeo divitem
7 Pr. 83. convenire illis hoc non putemus
7 Pr. 86. de jure suo se putent perdere
7 Pr. 101. putes impudicarum fuisse flammarum
7 Pr. 110. populos putares non sani status
7 Pr. 114. unam illic putes fuisse libidinum &c,
7 Pr. 119. se mihi irasci, putat
7 Pr. 131. quis non putet omni se vitiorum &c.
7 Pr. 133. virtus potiùs putaretur esse
8 Pr. 11. & ideo non putaverunt à se &c.
8 Pr. 40. putemus occisos illic non esse Sanctos
8 Pr. 46. esse eos homines non putaverint
8 Pr. 47. persecutionem hoc fuisse, non putant
Ep. 1. 3. imminutionem gratiæ offensam puto
Ep. 4. 12. ut puto, ante omnia viro esse
Ep. 4. 18. quos puto non diligere &c.
Ep. 4. 35. id offensa dignum putas
Ep. 5. 3. tanto fortiorem spiritu putem
Ep. 5. 6. ut puto habitatore Deo &c. extitisti
Ep. 7. 2. audiendum a me putatis
Ep. 7. 7. scribenda ad vos putavi
Ep. 9. 8. Deo nihil præponendum putet
Ep. 9. 9. persecutionis tempore putent
Ep. 9. 15. se putant perdere, quod &c.
Ep. 9. 22. exiguum se &c. atque ultimum putans
Ep. 9. 23. ab aliis talis habendum putans &c.
Ep. 9. 27. nequaquam scilicet admittendã putans
Ep. 9. 33. nec injustum puto, est desiderium
1 Av. 11. imunes se ab hoc piaculo quidã putant
1 Av. 29. vicinitatem injuriam putent
1 Av. 37. reos se quidam futuros non putant
1 Av. 51. jam genus putatur esse virtutis
1 Av. 52. reos futuros esse, non putant
1 Av. 54. puto illa, quæ prompta sunt
1 Av. 62. dura &c. aliquis putat esse
1 Av. 64. sufficere ad vitam æternam putem
1 Av. 65. puto peccat, quando cessaverit
1 Av. 67. & ideo se evasurum putat
1 Av. 89. si non putet, se debere totum
1 Av. 90. debere se totum non putat pro reatu
1 Av. 101. necessarium non putas, quantum habes
2 Av. 14. non putant cum debitum æstimare &c.
2 Av. 28. confugiẽdum sibi huc, quisquam putet
2 Av. 34. nunc quisquam ad legem putet
2 Av. 57. habere te oleum putas?
ibid. stultæ Virgines sic putabant
2 Av. 59. se esse fatuas non putabant
2 Av. 60. emicuisse in eis quiddam luminis, puto
2 Av. 63. si putet, se habere quod non habet
2 Av. 63. quos excedi piaculum putes
2 Av. 77. putemus, non ita esse quæ dixi
2 Av. 80. id sibi, quod agit, congruum putat
2 Av. 89. qui non putat, Christo esse credendum
2 Av. 93. aut infidelem putas esse, qui nolit &c.
2 Av. 95. miserum me puto, non creditur Deo
2 Av. 96. quid dico puto? Utinam &c.
ibid. utinam ambiguè putarem
2 Av. 98. nos Deo fidem putemus adhibere
2 Av. 109. non obesse divitias Religioni, putet
2 Av. 110. & putantur, & appellantur
ibid. qui putant, se sine magnis opibus
3 Av. 48. sceleris in titulo esse Religionis, putas
ibid. eos, putes, habendos esse pejores
3 Av. 51. sanctis non putaretis: & quia &c.
3 Av. 57. quas etiã Diabolus putat esse pretiosas
3 Av. 58. qui putatis Religiosos hõines nõ habere
3 Av. 62. dum putat, exempla esse paucorum
3 Av. 79. & puto, si quis ei tunc optionis &c.
3 Av. 96. judicandos &c. homines esse, non putet
3 Av. 102. quamdiù te putes esse victurum
3 Av. 105. & iniquissimum putas, vivo te
ibid. verum est, ac rectum putas
3 Av. 106. usum rerum &c. necessarium putas

ibid.

ibid. post mortem necessarios esse, non putas
3 Av. 109. exiguis se putarent magna mercari
3 Av. 116. usurum te esse post mortem, non putas
3 Av. 119. judicandum a Deo te esse, non putas
3 Av. 125. sufficere putas verba pro rebus
3 Av. 132. obicem, atque obstaculum putant
4 Av. 5. execrabilisque sentẽtia valere, ut puto
4 Av. 20. neque iniquum putare poterit
4 Av. 21. aut contemnat Deum, aut vilem putet
4 Av. 27. sed putas Deum &c. non egere
4 Av. 43. putas pudicitiam amasse te, jactas
4 Av. 50. non ergo vile, ac despicabile, putes
4 Av. 57. veniabiles putant reatus suos
4 Av. 60. non putant ad sequendum Deum
4 Av. 61. ut quæ &c. putet, esse reddenda
4 Av. 64. dura hæc quidam putant

PUTREFACTUS, A, UM

7 Pr. 5. & putrefacta Mulorum, Asinorum &c.

PYTHAGORAS

1 Pr. 2. Pythagoras Philosophus, quem &c.

QUACUNQUE *adver. loci*

6 Pr. 24. tamen quacunque capiatur

QUADRAGINTA

1 Pr. 64. datum per quadraginta annos

QUÆRO, IS

1 Pr. 24. quæris igitur, quisquis ille es
1 Pr. 34. misericordiam Dei quærimus
2 Pr. 9. quia non potes queri
2 Pr. 13. sed si illud magis quæris
3 Pr. 4. quæritur itaque, cùm hæc ita sint
3 Pr. 14. quæritur forsitan, quæ sunt bona
4 Pr. 36. non quæro, ut cuncta faciat
4 Pr. 85. cùmque ego causã &c. quærerem
5 Pr. 30. quærentes apud barbaros Romanã &c.
6 Pr. 19. volantis pennæ auguria quæruntur
6 Pr. 62. quæro ab omnium conscientia
6 Pr. 85. quærebat &c. res ipsa publica
6 Pr. 97. quæritur forsitan, quorsum &c.
6 Pr. 141. theatra igitur quæritis
6 Pr. 149. eadem salus quæritur
7 Pr. 15. & nos modò non quærimus
7 Pr. 19. hic jam quæro a sapientibus
7 Pr. 104. nè studiosè videar quærere
7 Pr. 116. si diligentissimè quæreres
8 Pr. 37. sed quæritur forsitan, quibus &c.
Ep. 9. 1. quæris a me o mi Saloni &c.
Ep. 9. 4. potest hoc quidem quæri
ibid. & rectè quæritur, si inquisitio &c.
Ep. 9. 5. profectus magis quæritur &c.
Ep. 9. 7. in libellis istis &c. quæri possunt
Ep. 9. 20. laudis aurulam quærimus
1 Av. 16. ad quærendas pecunias, & ampliandas
1 Av. 67. Deus non vitam quærat hominum
1 Av. 90. non quæro, cujus sit, quod offertur
1 Av. 99. non quæro, quæ illius Regis &c.
1 Av. 102. post hæc non quæro, ut &c.
2 Av. 19. quæro tamen ab omnibus professis
2 Av. 40. sed quærit fortasse aliquis, quid &c.
2 Av. 58. absque dubio etiam antè quæsissent
3 Av. 13. quærunt tamen quoscumque alios
3 Av. 63. quæro a vobis, cum quibus loquor &c.
3 Av. 92. quærunt infidelissimè, quos &c.
ibid. quærunt saltem aliqua &c. nomina

3 Av. 120. non quæro ut mihi credulitatem probes
4 Av. 31. non quærit in se munificentiam—
ibid. non quærit in se &c. sed in suis quærit

QUÆSTIO, NIS

1 Pr. 11. improbissimis quæstionibus &c.
4 Pr. 96. persecutorum immanium quæstiones
2 Av. 26. de hujusmodi quæstione sententiam

QUÆSTUS, US

5 Pr. 25. faciunt, quæstus esse privatos
5 Pr. 35. quæstus proprii emolumenta
1 Av. 3. & prosperitas venit quæstuum
1 Av. 22. qui inter improbissimos quæstus

QUÆSO, & QUÆSUMUS

5 Pr. 83. quæso vel tuis parce
5 Pr. 86. quæsumus, amicorum tuorum &c.
5 Pr. 87. respice, quæso, alios
6 Pr. 39. & quæ nobis quæso, quæ &c.
6 Pr. 51. rideamus, quæso, quantumlibet
6 Pr. 141. cui quæso statui, cui populo
6 Pr. 143. ubi, quæso, exercenda?
7 Pr. 20. cur quæso illic sunt: ubi &c.
7 Pr. 150. erubescamus, quæso, & confundamur
8 Pr. 9. sed quàm longè, quæso est &c.
Ep. 1. 2. quàm grave hoc quæso, mi dilectissimi
Ep. 1. 12. suscipite ergo, quæso &c.
Ep. 1. 13. admittite, quæso, hunc &c.
Ep. 4. 4. interrogari vos, quæsumus, liceat
Ep. 4. 16. ne, quæso, ergo molestum vobis sit
Ep. 4. 19. ne, quæso, tantum nobis irascamini
Ep. 4. 20. miseremini quæsumus innocentiæ
1 Av. 60. quæ cùm ita sint, nonnè quæso &c.
2 Av. 8. dic mihi, quæso, nunquid solvi hæc
3 Av. 48. quid tantum, quæso, sceleris &c.
3 Av. 66. discite vos quæsumus &c.
3 Av. 93. quid tantum, quæso, de se
3 Av. 102. dic mihi quæso, cur huic &c.
4 Av. 14. quid est, quæso, sapientia Christiani?

QUÆSTIO *vide supra*

QUALIS, E

2 Pr. 34. quale illud fuit, cùm tantus &c.
4 Pr. 36. jam illud quale, quàm sanctum
4 Pr. 94. quales sunt, qui Christum colunt
ibid. quales & sectatores
4 Pr. 98. quales esse Pagani crediderint
ibid. qualem sollicitent Deum ipsum
5 Pr. 25. jam &c. quale, quàm sævum
5 Pr. 62. quale, quàm non ferendum
5 Pr. 71. nondum &c. qualia meremur
6 Pr. 33. quæ cum ita sint, eccè qualia &c.
7 Pr. 7. quale est, quod paulò ante &c.
7 Pr. 19. quales putent fuisse illic
7 Pr. 107. quales illæ fuerunt Civitates
ibid. viderimus, qualis extiterit
7 Pr. 132. quales illi fuerant, qui capti &c.
8 Pr. 32. quales familiæ illic omnes
Ep. 9. 23. qualis à semetipso haberetur
1 Av. 31. en quales divitias Deus diligit
1 Av. 59. quale hic Apostolus prædicavit
1 Av. 98. videamus idipsum, quale sit
2 Av. 3. audio: sed id, quale sit &c.
2 Av. 46. qualem esse in Apostolo viduam
2 Av. 114. qualis &c. erit illa, quæ nũquã desinet

QUALITAS, TIS

6 Pr.

4 Av.

4 Av. 20. nec queri potest eum &c.
4 Av. 33. si non eget, qui esurire se queritur
4 Av. 36. aquam sibi deesse queritur

QUERELA, Æ

3 Pr. 46. sine murmuratione, & querela

QUERIMONIA, Æ

3 Pr. 53. quis justè querimoniæ locus
6 Pr. 138. virtutis esset in querimonia

QUIA *omittit.*

QUICUMQ. QUÆCUMQ. QUODCUMQ. *omit.*

QUIDPIAM *vide quispiam*

QUIDAM *omittitur*

QUIDEM *omittitur*

QUI, QUIS, QUÆ, QUOD *omittuntur*

QUICQUID, QUIDQUID

3 Pr. 8. quia quicquid a Deo agi &c.
3 Pr. 9. quicquid incorrupta veritas loquitur
3 Pr. 10. quicquid vel agnosci per suos &c.
3 Pr. 42. quidquid non possumus imbecilli
ibid. quidquid fieri adversariis optat
4 Pr. 29. quicquid concupierit aspectu (&c.
4 Pr. 61. quicquid indecens, quicquid indignum
ibid. quicquid illud plus potest &c. habere
4 Pr. 84. quicquid alteri non tulisset
6 Pr. 101. quicquid immunditiarum est
ibid. quidquid luxuriarum in palæstris
6 Pr. 102. quicquid immoderationis in circis
7 Pr. 59. quicquid præstiterit, derogamus
7 Pr. 67. quicquid facturum se usurparat
7 Pr. 95. quicquid actum est peccatis &c.
7 Pr. 123. & totum quicquid penitùs
8 Pr. 20. quicquid malorum &c. perferimus
Ep. 4. 11. ignoscite quidquid illud est
Ep. 4. 14. quicquid Dei amore fecissem
Ep. 4. 28. quidquid ambitioni veritas denegaret
Ep. 4. 35. quidquid illud commissum a nobis est
Ep. 7. 4. ut penè quicquid a vobis fit
Ep. 8. 3. quidquid illi continent in mysterio
2 Av. 8. quicquid libet homo pro Deo &c.
2 Av. 13. quicquid passione sua præstitit
2 Av. 21. quicquid vitæ offensione contraxit
2 Av. 65. quicquid de alis omnibus dictum est
2 Av. 76. debet quicquid se professus est &c.
2 Av. 104. quicquid temporarium excedit usum
2 Av. 123. quidquid in præsenti sæculo nocet
3 Av. 2. quicquid pro affectu Dei a nobis dicitur
3 Av. 4. Deo redditur quicquid &c. erogatur
3 Av. 12. quicquid divinæ prætulerit charitati
3 Av. 105. quicquid a te in hunc modum dicitur
3 Av. 115. quicquid datum a Deo fuerit
ibid. quicquid acceptum fuerit sine &c.
3 Av. 124. quicquid libet, dederis pro te
ibid. quidquid pro te obtuleris
4 Av. 12. quicquid laudatur, incertum est
4 Av. 25. quicquid pro te dixeris, contra te est
4 Av. 66. totum durum est quicquid imperatur
sæpè hoc numero
4 Av. 67. aut quidquid dictum fuerit

QUIES, TIS

3 Pr. 31. in summa quiete obire possumus
6 Pr. 107. tantum a Deo datâ quiete utimur
6 Pr. 153. nisi pax nostra, & quies nostra
Ep. 9. 10. qui magis vult nos in pace, & quiete
2 Av. 106. quies vel maximè necessaria est
ibid. quietem posse servare &c.
2 Av. 107. cum sua quiete videre non possit
ibid. perturbatio est nostræ quietis

quietus, a, um

6 Pr. 107. quietam, & tranquillam vitam &c.

QUILIBET, QUÆLIBET, QUODLIBET

1 Pr. 11. in quibuslibet miseriis constituti
4 Pr. 54. injustam rem homo quilibet &c.
7 Pr. 48. quibuslibet barbaris tradidisset
7 Pr. 102. quemlibet Gajum, non esse Gajum
8 Pr. 5. si quemlibet ingenuorum hominum
1 Av. 106. qualibet munificentia ad perfectã &c.
2 Av. 21. dicat mihi, obsecro, quilibet hominum
2 Av. 54. quilibet horum, si res sæculo dederit
2 Av. 66. quam excellentem esse quemlibet &c.
3 Av. 8. quaslibet divitias homo filiis congerat
3 Av. 12. cujuslibet rei firmum habere subsidiũ
3 Av. 17. cujuslibet quemquam velle consulere
3 Av. 23. iniquum est, ut quilibet christianorũ
3 Av. 26. cujuslibet necessitudinis indigentes
3 Av. 55. cuilibet quicquam se ipso propius
3 Av. 100. quolibet pretio comparares!
4 Av. 33. respondeat quilibet horum, si &c.
4 Av. 38. induat quilibet habitũ sancti nominis
4 Av. 39. dicat mihi quilibet horum &c.
4 Av. 67. mavult quilibet improbus execrari

QUINQUAGINTA

1 Pr. 83. ducenti quoque, & quinquaginta

QUIPPE *omittitur*

QUISPIAM, QUIPPIAM, ET QUIDPIAM

1 Pr. 12. ut eos quispiam vel infirmitate &c.
1 Pr. 40. quispiam putet, quod &c.
3 Pr. 59. si quispiam ingressus fuerit
3 Pr. 62. denique si vult quispiam scire
4 Pr. 37. quispiam Religioni se applicuerit
4 Pr. 38. si bonus est quispiam, quasi &c.
4 Pr. 82. cogitent quippiam facere
5 Pr. 4. aut sanare quempiam &c. valeat
5 Pr. 7. potest enim quispiam dicere
6 Pr. 2. quippiam furto abstulit
6 Pr. 23. in omnia ea quispiam incidat
6 Pr. 27. explicare quispiam ea, atque eloqui
6 Pr. 90. injuriosum quempiam Deo esse
8 Pr. 5. certè si illustriorem quempiam
8 Pr. 34. si servos nostros quispiam cædat
Ep. 7. 3. dare quempiam operam
1 Av. 88. cum offert Deo quispiam facultates
2 Av. 16. quod tale est, ac si quispiam dicat
2 Av. 46. si vidua est quæpiam, nequaquã &c.
2 Av. 75. tantò plus quispiam debet opere &c.
2 Av. 106. sibi quæpiam fortè existimat
3 Av. 3. opponi solent quippiam dicere
3 Av. 23. hic deesse filiis quippiam
3 Av. 49. ac si quispiam dicat malas res &c.
3 Av. 88. debet quispiã etiã sua lucra cõtemnere
3 Av. 98. ut si quispiã Christianus futura credit
3 Av. 101. vel propinquo cuipiam diviti
4 Av. 7. alter quispiam futurus est vigens
4 Av. 16. si potest quispiam religiose agnatos
4 Av. 23. qua se quispiam dicat peccare causa
ibid. res suas quempiam alii magis, quã Deo
4 Av. 27. ab homine quippiam tribui

ibid. quomodo reddi vis, quę credere non vis

QUONDAM

1 Pr. 66. habuisse quondam hominum curam
1 Pr. 70. liberatus quondam de Pharaonis &c.
3 Pr. 15. sicut apud Hebreos quondam &c.
4 Pr. 4. cùm electæ quondam à Deo essent
5 Pr. 8. ab auctoribus quondam malis
5 Pr. 21. quondam hæreses barbarorum
6 Pr. 2. quondam de anathemate quippiam
6 Pr. 5. ab eo, qui quondam fuit
6 Pr. 7. omnes quondam immaculati erant
6 Pr. 19. quondam pagani veteres
6 Pr. 36. faciebant hæc illi quondam
6 Pr. 39. illorum quondam Gigantum
6 Pr. 165. fortissimi quondam Romani
7 Pr. 1. Romani quondam Pagani
7 Pr. 81. divitem quondam Africam fuisse
7 Pr. 104. armis quondam, & fortitudine
7 Pr. 121. quondam doctrinis suis Apostoli
7 Pr. 134. puerorum quondam Exercitus
8 Pr. 46. tutius quondam Apostolis paganas &c.
Ep. 1. 5. quondam inter suos non parvi nominis
Ep. 4. 6. paganus quondam nō ęquanimiter &c.
Ep. 4. 14. quondam indulgentissima pietate
Ep. 4. 21. Jęsus quondam &c. peccatis Deus
Ep. 4. 23. cęptum, preces quondam
Ep. 4. 24. quondam affectus pro suis obtinuerũt
Ep. 4. 26. perorans quondam pro periculo
Ep. 8. 4. fuerunt discipuli quondam mei
3 Av. 75. Lazari quondam pauperis manum

QUONIAM *omittitur*

QUOQUE *omittitur*

QUORSUM

6 Pr. 97. quorsum pertineant? quorsum &c.

QUOT

1 Pr. 30. quot modis hoc vis probemus
5 Pr. 26. non quot curiales fuerint
4 Av. 66. quot genera præceptorum sunt

QUOTIDIE

1 Pr. 34. ad cœlum quotidiè manus tendimus
1 Pr. 35. præcipiens quotidiè in Ecclesia
1 Pr. 64. astris quotidiè famulantibus
1 Pr. 67. mannam quotidiè non comedimus
1 Pr. 82. quia quotidiè mannam edens
2 Pr. 13. cuncta quotidiè nutu divinitatis
4 Pr. 38. si deteriora quotidiè patimur
ibid. qui deteriores quotidiè sumus
4 Pr. 39. nova quotidiè mala faciunt
5 Pr. 73. quotidiè cumulamus offensam
6 Pr. 11. ut quotidiè meliores sint
6 Pr. 12. tantò quotidiè prudentiores esse
6 Pr. 34. quotidiè rerum turpium commorantur
6 Pr. 123. ad hoc quotidiè &c. perventum est
7 Pr. 75. illi crescunt quotidiè nos &c.
7 Pr. 111. ingemiscentes quotidiè ad Deum
8 Pr. 20. quotidiè pœnarumque perferimus
Ep. 8. 4. nunc quotidiè oratores mei
3 Av. 59. clamantia quotidiè in omni mundo

quotidianus, a, um

1 Pr. 68. qui quotidiano tunc cœli &c.
4 Pr. 21. in te quotidiana per copiam
6 Pr. 27. de quotidiãis obscęnitatibus loquamur
7 Pr. 42. quotidiano discrimine, à timore &c.
7 Pr. 106. quotidianus Judex, & rector
3 Av. 44. in usu siquidem quotidiano est

QUOTIES

2 Pr. 35. ecce quoties testes sacri
6 Pr. 154. quoties in metu, in angustiis
6 Pr. 159. quoties bona accepimus
8 Pr. 21. rectè utique quoties mala ista
4 Av. 6. quoties demutantur ætate
4 Av. 7. quoties fuerit in homine valetudo &c.

QUOTIESCUNQUE

1 Pr. 61. quotiescunque rebellantes Ægyptios

QUOTUSQUISQUE

3 Pr. 33. aut quotusquisque est &c.
3 Pr. 55. quotusquisque est, qui &c.
3 Pr. 56. quotum n. quemque invenies
3 Pr. 57. quotusquisque hominum non &c.
ibid. aut quotusquisque non totum &c.
4 Pr. 23. quotusquisque &c. divitem pauper
4 Pr. 28. quotus enim quisque est divitum
7 Pr. 132. quotus enim quisque sapientum est
1 Av. 51. quotus enim quisque nunc divitum

RABIDUS, A, UM

4 Pr. 61. rabidas cupiditates &c.
4 Pr. 84. siti rabidâ inhiaverat
6 Pr. 120. clamoribus rabidi &c.
6 Pr. 124. rabidâ vini aviditate

RABIES, EI

7 Pr. 85. prætermitto &c. rabiem cupiditatis

RABSACES

6 Pr. 2. rabsaces locutus quædam est

RACHA

3 Pr. 21. racha, quod genus sit contumeliæ &c.

RADIO, AS

2 Av. 83. puniceo semper splendore radians

RADIX, ICIS

1 Av. 20. radix malorum omnium est cupiditas

RAMUSCULUS, LI

3 Pr. 21. ac ramusculos secans

RAPACITAS, TIS

4 Pr. 78. rapacitas Albani, rapacitas &c.
5 Pr. 88. cur rapacitate nil charius
7 Pr. 98. rapacitati non serviunt
7 Pr. 109. alio rapacitate, alios impuritate

RAPINA, NÆ

1 Pr. 53. rapina multa quidem mala &c.
3 Pr. 64. quid aliud militantium, quàm rapina
4 Pr. 25. multorum rapina vacuavit
4 Pr. 47. non rapinæ, non calumniæ
5 Pr. 35. proscriptionibus, & rapinis
5 Pr. 81. & non temperant à rapina
6 Pr. 107. ut in flagitiis, ut in rapinis
7 Pr. 138. punit rapinam, cum sit raptor
1 Av. 3. avaritia, cupiditas, rapina &c.

rapio, is

3 Pr. 32. si res sinat, cuncta rapiamus
4 Pr. 28. libidinis furor rapiat in præceps?
4 Pr. 93. Christum sequuntur, & rapiunt
1 Av. 75. sagittas rapiant vulnerati
2 Av. 72. peram de Apostoli manu rapuit
3 Av. 99. rapiendum se ad tribunal terrenum
3 Av. 120. ad quàm tetra rapiendus

raptor, ris

3 Pr. 56. aut fornicatorem, aut raptorem

5 Pr. 17. sed rebellione peccamus
1 Av. 84. de superbia, ac rebellione documentum

RECEDO, DIS

1 Pr. 82. pœnitet &c. de Ægypto recessisse
2 Pr. 19. qui à nobis jugiter non recedit
2 Pr. 30. malorum continuatio non recessit
5 Pr. 62. cum possessio ab his recesserit
ibid. capitatio non recedit
6 Pr. 17. à latrocinio non recedunt
6 Pr. 86. recesserunt &c. copię veteres
7 Pr. 35. illi ab eo recederent.
1 Av. 3. tantum disciplinæ recessit
1 Av. 64. in extremis situm recedere &c.
2 Av. 12. de summa unicuique nil recedat
4 Av. 2. à qua Dei spiritus non recedit
4 Av. 6. alios de hoc sæculo recedentes

recessus, sus

1 Av. 5. inaudito genere processus, & recessus
3 Av. 73. intra recessus peresi corporis &c.

RECENS, TIS

4 Pr. 39. surgunt recentia crimina
6 Pr. 158. pro recentibus beneficiis Dei
2 Av. 83. recens ędificium creaturarum

recentissimus, a, um

3 Av. 61. penè à recentissimis nuper &c.

RECEPTIO, NIS

2 Av. 92. qui de receptione desperat

receptaculum, li

Ep. 4. 1. magister fidei, & receptaculam Dei

RECIDO, DIS *pen. corr.*

3 Pr. 18. per quam confidimus, recidit
6 Pr. 7. ecce in quid recidimus, ecce &c.

recido, is *pen. prod.*

8 Pr. 43. recisis comarum fluentium jubis

RECIPIO, PIS

1 Pr. 34. quæ utique si recipitur
3 Pr. 10. ubi non recipit probationem
3 Pr. 17. jubet esse, quis recipit?
3 Pr. 49. pulveris labem oculus non reciperet
5 Pr. 67. qui intra fundos &c. recipiuntur
5 Pr. 90. repudia te, ut recipiaris à Christo
6 Pr. 85. penus posset vix jam recipere
6 Pr. 155. recipiant vicem munerum
7 Pr. 117. mercedem &c. erroris sui recipientes
Ep. 1. 4. totum me in vos recipientes
Ep. 1. 13. recipite in sacra horrea
2 Av. 36. ad multas uxores recipiendas
2 Av. 91. ne plus commedet, quàm recipiat
2 Av. 94. multò te plus recepturum esse.
2 Av. 95. ut malis nihil ex his recipere.
2 Av. 99. ut cum usuris credita recipiamus,
3 Av. 2. cum affectu Dei recipiatur
3 Av. 110. recipiendorum bonorum operum
3 Av. 116. cùm tanta absque dubio recepturus
4 Av. 40. sicut credis itaque sic recipies
4 Av. 56. sicut elegeris sic recipies

RECONCILIO, AS

Ep. 4. 17. honestè pro reconciliando parentum

RECONDO, DIS

4 Pr. 51. diligunt, quæ recondunt
1 Av. 31. pignoribus recondi exigit opes
1 Av. 35. ut &c. terrenos thesauros recondas

RECORDOR, ARIS

6 Pr. 26. recordari sine pollutione non possit

recordatio, nis

1 Pr. 68. turpissimâ &c. recordatione mœsti
1 Av. 71. pœnalium recordatione suspirat

RECTOR, RIS

1 Pr. 40. nisi fuerit in rectore judicium
1 Pr. 88. vis videre rectorem
7 Pr. 106. quotidianus judex, & rector
7 Pr. 107. summi semper fuere rectores

RECTE

2 Pr. 2. rectè testimonium esse dicitur
3 Pr. 3. rectè incolumitas ædificii præsumitur
3 Pr. 50. rectè profectò, ut gehennam
ibid. rectè &c. officia subtrahimus
3 Pr. 73. sua membra salvarent, & rectè &c.
5 Pr. 15. etsi non rectè credere
7 Pr. 10. rectè minorum criminum reos
7 Pr. 95. rectè illi rei factum ascribitur
8 Pr. 17. vitæ electione damnaverunt, & rectè
8 Pr. 21. rectè, quoties mala ista
Ep. 1. 11. atque divina, & rectè
Ep. 7. 4. nihil non rectè factum esse credatur
Ep. 9. 4. & rectè quæritur, si inquisitio &c.
Ep. 9. 23. rectè libellis suis alienum nomen
Ep. 9. 30. quia rectè ipse scripsisse dicitur
1 Av. 31. non caduca, & rectè, ac mirabiliter
ibid. rectè illa parari filiis jussit
3 Av. 54. & quos etiam rectè vos
3 Av. 131. non utique sed inopi &c. & rectè

rectior, ius *nom.* rectiùs, rectissimè *adv.*

1 Pr. 3. rectius, religiosiusque sentire
3 Pr. 51. rectius profectò Christiano est
4 Pr. 16. immo hoc rectius de fuga
5 Pr. 46. rectissimè quisquis ille es
7 Pr. 24. ullis rectiùs comparentur
7 Pr. 28. quid enim rectius, aut quid dignius
8 Pr. 17. rectius enim, hæc cum talia &c.
1 Av. 43. quid rectius? quid honestius?
2 Av. 27. rectissimè secundũ datam à Deo normã
2 Av. 52. de tali conjugio rectissimè dici possit
3 Av. 32. rectius pauperes à se fiunt
3 Av. 52. quid enim rectius, quid magis justum
4 Av. 48. rectius per indigentiam salva fieres

rectus, a, um

5 Pr. 14. quamvis non habeant rectam fidem
5 Pr. 15. illos &c. quod putent rectum
5 Pr. 17. recti, ac pravi intelligentes.
3 Av. 105. verum est, ac rectum putas

RECULA, LÆ

5 Pr. 62. miserorum spoliati reculis suis
4 Av. 61. ipsa te reculis tuis spolias

RECUSO, AS

5 Pr. 56. transferre illud recusas
4 Av. 68. si accipere non recusant

REDDO, DIS

3 Pr. 33. non multos pro uno reddat?
3 Pr. 39. humana sors reddit æquales
4 Pr. 24. reddunt miseri dignitatum pretia
4 Pr. 35. cunctos divites immunes redderent
4 Pr. 57. quę debuerat reddidisse
ibid. & redditurum esse testatur
4 Pr. 58. ut mortem morte reddamus

sæpe hoc numero

4 Av.

7 Pr.

2 Pr.

8 Pr. 17. cum in hac re doctrinam ejus
8 Pr. 19. in hac re inſtituta ſectantur
8 Pr. 28. minoris enim piaculi res eſt
8 Pr. 41. eam rem in alio quiſquam diligat
8 Pr. 45. inſcius rerum fieri videret
Ep. 1. 8. meam rem his negare videar
Ep. 4. 7. in quantum res ſinit &c.
Ep. 4. 13. res mihi verecunda, res &c.
ſæpe hoc numero
Ep. 4. 17. poſteriora rebus ipſis perorarent
Ep. 4. 19. veſtrum &c. negotium, veſtra res eſt
Ep. 4. 26. ſed tamen re minus non eſt
ibid. rerum tentaret affectu
Ep. 7. 1. res dubia, ac latens melius &c.
Ep. 7. 6. charitatis rem major facit
Ep. 9. 2. ut res ſummæ ſalubritatis
Ep. 9. 3. divinarum rerum ſtudio
Ep. 9. 9. omnibus rebus Chriſtum habere debet
Ep. 9. 10. tranquillis, quam aſperis rebus
Ep. 9. 13. parum ſunt rerum vocabula
ibid. vocabula ipſas res non habentia
Ep. 9. 14. rerum abundantes, & conſcii
Ep. 9. 20. cujus rei licèt una ſit cauſa &c.
Ep. 9. 22. res commendabilior Deo fieret
1 Av. 1. ſi in hac vita rebus ſibi traditis
1 Av. 2. rerum mundialium facultates
1 Av. 7. mortiferarum rerum negotiatrix eſt
1 Av. 8. fraudantes uſu rerum præſentium
1 Av. 12. effectus ſpiritalium rerum &c.
1 Av. 15. id ipſum re, atque actu &c.
1 Av. 16. certis rerum impedimentis
1 Av. 24. habere incipiant res paternas
1 Av. 34. pecunia caduca res eſt
1 Av. 35. nulla re eum facies ditiorem
1 Av. 37. cauſam datæ rei oſtenderimus
1 Av. 40. humanarum rerum exempla docent
ſæpe hoc numero
1 Av. 41. uſum tantum earum rerum accepimus
1 Av. 43. ut ubi res ab eo diſcedit
1 Av. 53. rerum ſuarum parte privaverint ?
1 Av. 61. niſi rebus a Deo traditis benè uti
1 Av. 88. quod habet pro modo rerum
1 Av. 96. ea tantum re interim contentus
1 Av. 98. exaggeramus fortè rem verbis
1 Av. 99. opinor pretium rerum
2 Av. 1. ultima ſibi rerum oblatione
2 Av. 3. oporteat rebus cunctis redimere
2 Av. 5. quod rebus ad vitam neceſſariis &c.
2 Av. 6. rerum univerſarum Dñus è cœlo &c.
2 Av. 40. aperta iſtius rei ratio eſt
ibid. habebant quandam umbram rerum
2 Av. 52. aliquid rerum ſuarum nõ Deo voveant
2 Av. 54. ſi res ſuas ſæculo dederit
2 Av. 73. divinarũ rerũ divinatione ſungentibus
2 Av. 77. oneraſſe religioſos hac re videmur
2 Av. 81. præſentium rerum brevitatem
2 Av. 83. vultum rerum omnium pulchriorem
2 Av. 86. rem ſuam &c. in uſu miſericordiæ
2 Av. 96. non dubiis rebus vincimur
2 Av. 98. ſe rebus clament negare
ibid. omnia denique in rebus humanis
2 Av. 101. ut rebus omnibus crederetur
ibid. rebus ſuis utantur homines

2 Av. 103. in rebus tantùm neceſſariis eſt ſalus
2 Av. 112. eſto rebus, ac facultatibus tuis in vita
2 Av. 114. veſtri apud vos animi rem agimus
ibid. uſu veſtrarum rerum penitus carere
2 Av. 115. delicioſam a vobis rem poſcimus
2 Av. 118. omni rerum ſuarũ ambitu promereatur
3 Av. 7. ad hanc rem Domini ſermo ſufficit
3 Av. 12. cujuslibet rei firmum habere ſubſidium
3 Av. 16. in una re eſt, quod pro hominum &c.
ſæpe hoc numero
3 Av. 22. qui res ſuas prodigè comedit
ibid. ſi res, ac ratio poſtulaverit
3 Av. 28. una tantum re parentibus viles &c.
3 Av. 30. hæc res mendicitate oppreſſura ſit
3 Av. 32. ut religioſorum rebus, religio &c.
3 Av. 35. & hæc res parentes impios faciat
3 Av. 40. proprietatem his rerum auferre
ibid. proprietatem rerum non tribuit
3 Av. 41. proprietatem rerum &c. auferendo
3 Av. 42. ſancta ſoboles uſum rerum habens
ibid. jus rerum non habens, quaſi &c.
3 Av. 43. per uſum rerum, aliquam, filios &c.
3 Av. 44. cui volunt res ſuas tradant
3 Av. 49. malas res bono animo a ſe fieri
3 Av. 50. res ipſa hoc reſpuit, res refellit
3 Av. 52. hac ſaltem re concordaret &c.
3 Av. 58. omninò rebus, atque affectib. debeatis
3 Av. 59. non ſolis virtutibus rerum
3 Av. 74. multa rerum poſſeſſione dives
3 Av. 76. o quanta rerum mutatio facta fuerat
3 Av. 85. ſcilicet quia res iſtiuſmodi &c.
3 Av. 86. res propriæ facultatis
3 Av. 88. qui uſum rerum temporaliũ accipit
3 Av. 96. cujus rei cauſã &c. ĩvenire nõ poſſumus
3 Av. 101. ego ex rebus humanis exceſſero
3 Av. 103. quando ego ex rebus humanis exceſſero
3 Av. 104. ex rebus humanis penitus excedere
ibid. in præſentia humanarum rerum eſſe
ibid. rem tuam judicas, quia &c.
3 Av. 106. uſũ tuarũ rerum tantopere neceſſariũ
ibid. nec delectari poſſum paſſione rerum
3 Av. 109. eam rem &c. præmium eſſe dixit
ibid. nihil eſſet per rerum vilium parvitatẽ
3 Av. 113. omnes rerum mundialium poſſeſſores
3 Av. 116. quomodo tu his rebus &c.
3 Av. 118. omni rerum tuarum ambitu agas
3 Av. 122. in prorogandis rebus, ac facultatibus
3 Av. 124. quantùm potes rei tuæ &c.
ibid. in omnium rerum eſt &c. pretioſior
3 Av. 125. ſufficere tibi putas verba pro rebus
ibid. quẽ rebus, atque operibus tuis deſpicis
3 Av. 132. cupiditate rerum tuarũ te execrantur
4 Av. 12. cur non in ſtatu rerum incolumium
4 Av. 13. evaſa omni rerum varietate
4 Av. 23. res ſuas &c. alii magis, quam Deo &c.
4 Av. 24. quibuſcunque res proprias derelinquis
4 Av. 26. res aperta eſt, & non dubia
4 Av. 32. adjecit rerum diverſitatem avaris
4 Av. 36. Chriſtus rerum omnium egeſtate &c.
4 Av. 42. & rebus nulla reſtituis
4 Av. 45. & res hoc probat. Ecce &c.
4 Av. 51. & res probat, nequaquam &c.
4 Av. 54. cautione facta res creditur

4 Av. 55. das itaque res tuas divitibus
4 Av. 60. ad locum &c. res suas transferant
ibid. præmissa rerum omnium facultate
4 Av. 61. ex opulenta rerum transmissione
4 Av. 64. non licet rerum mutare naturas

RESCRIBO, IS

Ep. 7. 3. scribendi, rescribendique assiduitas

RESECO, AS

3 Av. 103. causarum &c. immoderata resecentur

resecatio, nis

7 Pr. 145. peccatorum resecatione peccarent

RESERVO, AS

1 Pr. 29. & &c. totum judicio reservaverit
2 Pr. 26. nihil reservans, atque illico &c.
7 Pr. 11. cui propitiatio reservatur
Ep. 9. 22. divinæ tantum scientæ riservaret
2 Av. 48. ad mortis usum aliqua reservari
2 Av. 101. usui necessaria reservare
3 Av. 106. nec reservandum mihi quicquam in tempus

RESIDEO, ES

Ep. 1. 7. nec residendi, nec abeundi facultas &c.

RESIPISCO, SCIS

1 Av. 68. humanæ fragilitatis resipiscere

RESISTO, STIS

5 Pr. 28. Sacerdotes Domini non resistant

RESONO, NAS

1 Pr. 65. legem Divino ore resonantem
7 Pr. 151. ut toto orbe resonarem

RESPERGO, GIS

7 Pr. 145. curam credulitate respergerent

RESPICIO, CIS

1 Pr. 43. Deum terrestria non respicere
1 Pr. 45. vel respici à Deo, vel regi
2 Pr. 8. plenius probari respice
2 Pr. 10. qui nunc respicit regat
sæpe hoc numero
2 Pr. 17. ut non respiciat, & negligat
2 Pr. 20. testimoniis sacris & respici
2 Pr. 24. nec respici à Deo omninò
2 Pr. 35. respici res humanas negant?
ibid. respexisse tantummodo Deum
3 Pr. 53. non respici à Deo terras
ibid. non respiciamus ad Cœlum
3 Pr. 54. non respeximus, non respicimur
4 Pr. 4. respiciat quomodo &c. populi
4 Pr. 62. non respiciens, & incuriosus
4 Pr. 63. respicit res humanas Deus
ibid. respiciamus omnes ad turpitudines
4 Pr. 64. plurimi non respicere res &c.
ibid. non respiceret scelera Romanorum
4 Pr. 66. non respicit res humanas Deus
4 Pr. 84. respiciens, ac vibrans in os
5 Pr. 42. si respicias, quod defendunt
ibid. si respicias, quod habent
5 Pr. 87. respice, quæso, alios &c.
ibid. respice alios, quos &c.
6 Pr. 33. respicere nos Dominus noster velit
6 Pr. 34. potest Deus illos respicere
ibid. potest ad eos respicere
6 Pr. 56. ad exordia sui cuncta respiciunt
6 Pr. 57. respiciat cuncta ista, quæ &c.
7 Pr. 1. non respiciat humanas res Deus
7 Pr. 11. puto, quod semper &c. respexerit
3 Av. 28. nullos pietas minùs respicit
3 Av. 124. non respicias &c. pecuniam
3 Av. 133. non respicias adulationes eorum

RESPECTUS, TUS

1 Pr. 38. Deus à respectu hujus sæculi
3 Av. 13. à respectu se tamen salutis suæ

RESPONDEO, ES

1 Pr. 23. respondeo igitur non unius &c.
1 Pr. 24. respondeo breviter, quia &c.
1 Pr. 44. de fratris cæde scire responderit
1 Pr. 66. sed respondeatur fortè hoc loco
3 Pr. 11. sufficere ad respondendum poterat
3 Pr. 31. præceptis &c. respondere tentamus
4 Pr. 33. ad hæc responderi potest
4 Pr. 75. responderi fortasse possit
4 Pr. 84. se posse, respondit
5 Pr. 1. quibus hoc respondendum est
6 Pr. 60. quid respondere pro nobis possumus
6 Pr. 65. responderi ad hæc potest
6 Pr. 160. sacris muneribus respondemus
Ep. 2. 3. unde responderi à te antiquæ &c.
Ep. 9. 6. Angelicum illud respondeatur
2 Av. 2. respondeatur fortasse hoc loco illud
3 Av. 32. respondeo, ut religionis fungamur &c.
4 Av. 28. officiis respondere tentamus
4 Av. 29. respondere beneficiis illius
4 Av. 33. respondeat quilibet horum &c.

RESPONSIO, NIS

3 Av. 3. responsionum infidelium causas

RESPUBLICA, Æ

1 Pr. 16. crescentes reipublicæ vires
1 Pr. 19. opulentam Rempublicam habebant
sæpe hoc numero
4 Pr. 34. quod cùm Romana respublica &c.
6 Pr. 84. nemo sumptus reipublicæ cogitabat
6 Pr. 111. Animam cępere reipublicæ
6 Pr. 154. reipublicæ membra cęduntur
7 Pr. 24. in medio reipublicæ suæ positos
7 Pr. 51. maximas reipublicæ opes
7 Pr. 58. nullas esse jam reipublicæ vires
7 Pr. 93. sibi Romanæ reipublicæ vires
7 Pr. 105. in toto mundo disciplina reipublicæ
7 Pr. 128. crimen totius reipublicæ videbatur
ibid. ut in medio reipublicæ sinu
7 Pr. 134. Romana respublica &c. patitur

RESPUO, IS

1 Pr. 13. ambitum respuunt inhonori &c.
ibid. inhonori sunt, honorem respuunt
1 Pr. 25. usum earum rerum respuunt
ibid. & est ratio, cur respuant
1 Pr. 67. respueremus penitùs conditionis &c.
3 Av. 50. res ipsa hoc respuit, res refellit

RESTINGUO, IS

3 Av. 77. nec restinguet flammas miseri &c.
4 Av. 50. sitis tuæ æstum, ardoremque restingues

RESTITUO, IS

4 Av. 42. & rebus nulla restituis &c.

RESTO, AS

Ep. 9. 25. restat dicere, cui Timothei

RESTRINGO, GIS

3 Av. 80. divitiarum suarum mole restingueret

1 Pr. 34. in hoc sæculo genus hominum
1 Pr. 35. die futuri sæculi mereamur
1 Pr. 38. Deus à respectu hujus sæculi
1 Pr. 50. alio quodam sæculo gesta sunt
1 Pr. 66. præsentis sæculi vitam agerent
2 Pr. 20. judicari plurima in hoc sæculo
2 Pr. 22. Deum præsenti sæculo judicare
2 Pr. 32. qui &c. occisus est in hoc sæculo
2 Pr. 36. præsenti sæculo nosceremus
2 Pr. 39. sed quia in hoc sæculo &c.
3 Pr. 12. fidei mercedem in sæculo esse
3 Pr. 23. voluptates, & pompas sæculi sequūtur
4 Pr. 45. in hoc sæculo sustineret
4 Pr. 82. cęteras sæculi vanitates
6 Pr. 47. qui non desideria sæculi faciant
1 Av. 48. Dei opes &c. in hoc sæculo temporarias
ibid. cùm sint divites in hoc sæculo
1 Av. 52. huic sæculo servientes, cùm &c.
1 Av. 57. etiam sæculi extrema cumularent
2 Av. 50. in hoc sæculo Christo adhæserit
ibid. quæ Deo adhæserit in hoc sæculo
2 Av. 54. si res suas sæculo dederit
ibid. atque ipsi sæculo derelinquit
2 Av. 112. esse in hoc sæculo pauper velit
2 Av. 123. quidquid in præsenti sæculo nocet
3 Av. 23. hæredibus in hoc sæculo consulat
3 Av. 37. ut sæculi eos cultores esse faciatis
3 Av. 70. qui locuples in hoc sæculo ipse fuerat
4 Av. 3. habitu magis sæculum relinquere
4 Av. 5. cęterum exeuntes à sæculo
4 Av. 6. alios de hoc sæculo recedentes

SAECULARIS, RE

3 Pr. 23. qui sæcularis amoris jus
4 Pr. 71. nonnullos etiam sæculares
4 Pr. 81. quis &c. hominum sæcularium
5 Pr. 77. etiam clericorum sæculares
ibid. vitiis sæcularibus mancipati
5 Pr. 79. non sæcularis &c. quam sæculares
Ep. 9. 16. non sæcularium tantùm est, sed etiā &c.
Ep. 9. 18. sed sæcularibus vel maximè & divitibus
2 Av. 15. majora hominum sæculariū esse debita
3 Av. 36. ut sæcularibus filiis religiosos &c.
3 Av. 37. quibus sæculares filios antefertis
3 Av. 39. ad sæculares filios pertinere
3 Av. 86. tàm sęculares, quàm religionē professos

SAEPE'

1 Pr. 62. Ægyptii rebellantes sæpè percussi
3 Pr. 44. nam sæpè admodum cibo
4 Pr. 18. famem sæpè toleravit
6 Pr. 62. quod scilicet sæpè evenit
7 Pr. 53. sæpè patrari per paucos
7 Pr. 63. dicam, & sæpè dicam
7 Pr. 95. sæpè memoravi propter peccata
7 Pr. 141. in illa enim sæpè eis succeditur
Ep. 1. 2. quod quidem cùm sæpè aliis &c.

SÆPIUS, SÆPISSIME'

1 Pr. 84. adhibita est sæpissimè coercitio
ibid. cùm cęderentur sæpissimè
2 Pr. 23. contra Dauid sæpius vindicarit
3 Pr. 42. qui sæpius pejerent, quàm &c.
6 Pr. 3. etiam unum sæpissimè malum

SÆVIO, IS

5 Pr. 31. in Romanis injustitiam sævientem
3 Av. 133. illi, quia apertè sæviunt

SÆVUS, A, UM

5 Pr. 25. jam &c. quale, quàm sævum
2 Av. 120. ulli omninò homines tàm sævi

SAGITTA, TÆ

1 Av. 75. sagittas rapiant vulnerati

SALIO, IS

1 Pr. 67. salientes rupibus aquas

SALONIUS, II

Ep. 9. 1. quæris à me, o mi Saloni &c.
Ep. 9. 7. o mi Saloni, decus nostrum
Ep. 9. 32. habes, o mi Saloni, charitas mea

SALSAMENTARIUS, II

4 Av. 53. aut salsamentarius postularet

SALTEM

2 Pr. 25. privilegio saltem majorum operum
3 Pr. 17. paucissimis saltem præceptis
3 Pr. 18. verbis saltem agere dignatur?
3 Pr. 30. inferioribus saltem officiis
3 Pr. 31. in illis saltem &c. obsequiis
3 Pr. 41. exigua saltem, ac minima fecisse
5 Pr. 36. saltem vitam defendere
5 Pr. 46. facite saltem debitum ipsum
5 Pr. 83. parce saltem vel illis tuis
6 Pr. 92. inofficiosa saltem mente commiserit
6 Pr. 110. hostili saltem depopulatione
6 Pr. 112. modestiam saltem, ac disciplinam
6 Pr. 155. saltem cum Deo &c. agentes
7 Pr. 119. saltem hoc providebant procuratores
7 Pr. 131. saltem illa fecisse quæ &c.
8 Pr. 25. haberet saltem ex vocabolo
Ep. 4. 2. omnium saltem moveret assensus
Ep. 4. 10. saltem obsecratione, pedes
Ep. 4. 28. saltem exemplo frangi, atque molliri
Ep. 9. 14. donis saltem, & misericordiis
1 Av. 45. saltem necessitas coarctaret
1 Av. 60. opem saltem desperatę salutis
1 Av. 62. nisi saltem postea facere
1 Av. 85. saltem substantiam suam
1 Av. 93. saltem mentis devotione compenset
2 Av. 1. saltem moriens inexpertum relinquat
2 Av. 38. nolunt saltem extraneos propter se?
2 Av. 55. saltem exigua largiantur
2 Av. 89. demus saltem ad emendam beatitudinē
2 Av. 90. debemus saltem, ut muneremur
2 Av. 111. dummodo saltem in fine tibi conferas
2 Av. 112. præstet sibi saltem, ne in ęternitate &c.
3 Av. 6. saltem moriens universa dispenset
3 Av. 35. saltem per filios perveniret
3 Av. 52. saltem re concordaret cum &c.
3 Av. 81. unius saltem horæ requiem comparare
3 Av. 92. quærunt saltem aliqua &c. nomina
3 Av. 118. id saltem supremæ oblationis officio
3 Av. 120. ut pro te offeras saltem &c.
3 Av. 124. morien saltem pro spe tua
3 Av. 126. miserere tu animæ saltem tuæ
4 Av. 11. saltem in extremitate persolvat
ibid. ultima saltem devotione compenset

SALTO, AS

6 Pr. 127. ad saltandum expediti

saltus, tus

6 Pr. 15. lustrantur invii saltus

SALVATOR, RIS

3 Pr. 17. Salvator cogitare nos &c. prohibuit
3 Pr. 20. Salvator mandati hujus normam
ibid. Salvator excludere iram voluit
3 Pr. 24. ſicut Salvator inceſſit
3 Pr. 35. ubi cum Salvator, ſic nos pro aliis
3 Pr. 42. juſſit Salvator noſter, ut &c.
3 Pr. 48. caſtos nos eſſe, Salvator juſſerit
3 Pr. 49. perfectæ ſiquidem &c. Salvator &c.
4 Pr. 46. Salvator ipſe omnes &c.
4 Pr. 53. probat hoc vox Salvatoris
4 Pr. 59. Salvator &c. moriendo pro nobis
4 Pr. 92. Domini Salvatoris inducunt ?
6 Pr. 43. pro nobis in carne natus Salvator
6 Pr. 49. veſtigia Salvatoris ſequimur
bis hoc numero
7 Pr. 125. Salvator ipſe principalem &c. partem
7 Pr. 144. o pie Domine, o Salvator bone
8 Pr. 38. quę in Salvatorem noſtrum &c. fecit
2 Av. 13. quicquid &c. Salvator præſtitit
2 Av. 22. Salvatoris viam ſequuntur
2 Av. 54. quibus legem Salvator ipſe præſcripſit
2 Av. 69. quod eis Salvator ipſe in Evãgelio &c.
2 Av. 86. maximè cum Salvator, ac Deus noſter
3 Av. 3. loquens Salvator in Evangelio
3 Av. 4. cum enim nummularii Salvatoris &c.
4 Av. 41. tu Salvatorem per parvipendis
ibid. te Salvator nihil tu &c.
4 Av. 43. immortalibus pœnis Salvator tradidit
4 Av. 46. quod Salvator dixit de perditiſſimo illo

SALUBRIS, RE

1 Pr. 79. per cenſuram ſalubris exempli
5 Pr. 72. piis, ac ſalubribus flagellis
5 Pr. 90. dilige &c. ſalubrem perditionem
Ep. 9. 23. authoritatem ſalubribus ſcriptis
1 Av. 83. illud Danielis ſacrũ, ac ſalubre cõſiliũ
3 Av. 84. quia non tam ſalubris amor eſt
4 Av. 8. ſalubris ſit in omni ætate ſapientia

ſalubrior, ius, rimus

5 Pr. 1. ſalubriorem fuiſſe ignorantiam
8 Pr. 1. ſaluberrima admonitione ſervari
2 Av. 86. nihil tutius, ac ſalubrius omni &c.
3 Av. 6. primum, ac ſaluberrimum &c. officium
4 Av. 47. melius, & ſalubrius pauper fueras

ſalubritas, tis

5 Pr. 88. ſalubritas eſſet omnium
Ep. 9. 2. ut res ſummæ ſalubritatis
Ep. 9. 24. in ſe habent plurimum ſalubritatis
2 Av. 77. ſalubritate ipſa facere debeamus

ſalubriter

1 Av. 45. adjecit ſalubriter. Redde &c.
2 Av. 116. largè, ac ſalubriter ſui memor
3 Av. 11. tametſi ſalubriter dici non poteſt

SALVO, AS

1 Pr. 57. cæcantur improbi, ſalvantur probi
2 Pr. 15. ut ſalvet ea, quæ adimplentur
3 Pr. 71. per ſe poſſe ſalvari
3 Pr. 73. ut in filiis ſua membra ſalvarent
2 Av. 6. poſtea etiam paſſione ſalvavit
3 Av. 8. ſua juſtificatione ſalvandum

ſalvus, a, um

3 Pr. 49. ſalvâ intuitus incolumitate
3 Pr. 53. ſalvo eo, quod probare &c.
5 Pr. 21. ſalvo eo, quod etiam &c.
5 Pr. 27. ſalvus eſſe non poſſit
6 Pr. 27. ſalvo pudore, non valeat
7 Pr. 16. ac ſalvum non habet, nec &c.
ibid. nec dominium ſalvum habet
3 Pr. 2. ſalvis auctoribus ſuis non poteſt
7 Pr. 46. putamus nos poſſe ſalvos eſſe
3 Av. 17. utinam tam facilè tu ſalvus eſſes
4 Av. 48. ergo per indigentiam ſalva fieres

SALUS, TIS

1 Pr. 36. præſentem ſalutem &c. poſcimus
2 Pr. 10. malos &c. bonos ad ſalutem
3 Pr. 41. non quia ſufficiat ad ſalutem
4 Pr. 44. jam digni ſalute non eſſent
5 Pr. 3. in illa ſalus, & vita tua
ibid. ſalutem propriam relinquis
5 Pr. 90. ut aſſequaris veram ſalutem
6 Pr. 59. hoc eſt ſpei, ac ſalutis excidium
6 Pr. 60. confitemur munus ſalutis pariter
ibid. ſacramentum ſalutis accipimus
6 Pr. 100. ſalus Chriſtianæ plebis extinguitur
6 Pr. 149. eadem ſalus quæritur
6 Pr. 165. ſalus noſtra commercium eſt
7 Pr. 66. nec viam ſalutis invenit
7 Pr. 137. procurator &c. ſalutis humanæ
Ep. 1. 15. ac ſalus eſſe debebit
Ep. 5. 2. fecit ſalutem animæ tuæ &c.
ibid. uſque ad ſalutem corporis pervenire
Ep. 9. 15. quod pro ſpe ſua dederint, ac ſalute
1 Av. 9. invident enim itaque ſaluti ſuæ
1 Av. 34. pietati ſuæ conſolant, & ſaluti
1 Av. 37. non ad Evangelii honorẽ, non ad ſalutẽ
1 Av. 60. opem ſaltem deſperatæ ſalutis &c.
1 Av. 105. viam inquirendæ ſalutis oſtendit
2 Av. 1. inquirendæ ſalutis eſſe ſuffragium
2 Av. 7. in patibulo humani generis ſalutem
2 Av. 19. de ſalute propria mens ſecura
2 Av. 26. æternæ ſalutis fructu periclitantur
2 Av. 46. ſibi ſufficere ad æternam ſalutem
2 Av. 64. perditionis cauſæ ſunt, non ſalutis
2 Av. 65. quid tibi competat ad ſalutem ?
2 Av. 78. ſalutis ſuæ, vel utilitatis gratia faciat
2 Av. 103. in rebus tantum neceſſariis eſt ſalus
3 Av. 13. a reſpectu ſe tamen ſalutis ſuæ
3 Av. 23. quam illic teſtatoribus, de ſalute &c.
3 Av. 25. ac ſaluti ſuæ omnia derelinquat
3 Av. 55. ſuam ſalutem, ſuam ſpem cõmendamus
3 Av. 58. præponere vitam, ſpem, ſalutemque
3 Av. 67. etiam inter filios veſtros ſalutis
3 Av. 83. ut cum una ſit reo ſalutis via
3 Av. 85. ut ſalutem cupiant perpetuam
3 Av. 88. propter ſuam ſalutem debet quiſpiam
3 Av. 100. nonne ſpem, ac ſalutem tuam
3 Av. 120. oblitus ſalutis tuæ de &c.
3 Av. 121. cogitare aliquid de ſalute animæ tuæ
3 Av. 123. ſalutis, atque animæ detrimenta
4 Av. 1. ut inſinuatorem ſalutis (amant
ibid. ſalutem ipſam, atque animam ſuam nõ
4 Av. 18. ſi tantam neglexerimus ſalutem
4 Av. 19. nullus ſalutem veram plus negligit
ſæpè hoc numero
4 Av. 61. ac ſalutis oblita, ipſa te reculis &c.

ſalutaris, re

3 Pr. 18. quæ Dominus ſalutaria eſſe voluit

6 Pr. 52. in baptismo salutari &c. confessio?
1 Av. 30. pauca sunt, quæ mandat, sed salutaria

salutatio, nis

8 Pr. 28. salutationem idolo præstiterunt
Ep. 2. 1. salutationem tuam proximè ad me

SANCTIMONIA, Æ

Ep. 3. 1. apud sanctimoniam tuam cupiam
1 Av. 64. novã conversionis, ac sanctimoniæ &c.
2 Av. 16. indecorum hoc sanctimoniæ est

SANCTIO, NIS

7 Pr. 141. quid proficit definitio sanctionum
7 Pr. 148. severas pudicitiæ sanctiones

SANCTITAS, TIS

1 Pr. 11. & &c. titulum sanctitatis
2 Pr. 28. sanctitate major, quam potestate
3 Pr. 30. vitæ sanctitate placeamus
3 Pr. 49. perfectę, ac sincerissimę sanctitatis
3 Pr. 58. genus quodammodo sanctitatis sit
5 Pr. 77. qui &c. titulo sanctitatis
6 Pr. 48. ubi populus sanctitatis
7 Pr. 30. misericordiam, sanctitatem?
Ep. 9. 16. etiam professio sanctitatis accusat
2 Av. 22. Jesum Christum non sanctitate tantũ
2 Av. 25. impolluti corporis sanctitate devota?
4 Av. 37. sanctitatem pallio mentiaris
4 Av. 41. proposito sanctitatis majora promittis

Sanctissimus, a, um

3 Av. 35. per ipsum sanctissimæ rationis officium

Sanctus, *subst.*, & *adject.*

1 Pr. 10. de sanctis hoc est de veris &c.
1 Pr. 12. multò autem pro sanctis minùs
1 Pr. 21. sancti viri miseri non putandi sunt
1 Pr. 22. querimur cuidam sancto viro
ibid. quem sanctum esse non ambigo
1 Pr. 23. esse debere sanctorum?
1 Pr. 24. infirmi sunt sancti viri

sæpe hoc numero

1 Pr. 45. sanctos homines aspera pati
ibid. primum sanctornm finit occidi
1 Pr. 87. præter duos tantum sanctos
2 Pr. 7. sanctorum preces paratæ
2 Pr. 21. David sanctus, cùm a Nabale &c.
2 Pr. 23. sanctò viro à Deo præstitum
ibid. potuisset Deum &c. sanctorum
2 Pr. 25. etiam David sanctum vides
2 Pr. 36. ideò etiam sanctos homines
ibid. omnes sancti in libris sacris
3 Pr. 15. sancti baptismatis gratiam
3 Pr. 19. bonos, & sanctos esse credamus
3 Pr. 29. non sanguis sanctorum funditur
3 Pr. 73. illi familiarissimi Deo sancti
3 Pr. 74. nihil prodest nomen sanctum
3 Pr. 75. quia à sancto nomine discrepamus
4 Pr. 3. sanctum vocabulum sine merito
4 Pr. 19. Deum sanctis operibus honorare debes
ibid. videamus, si actus, non dico sanctos
4 Pr. 30. deformantes sancti connubii &c.
4 Pr. 36. jam illud quale, quàm sanctum
4 Pr. 38. jn sanctis omnibus persequuntur
4 Pr. 57. sanctis, & benemeritis præstitisset
4 Pr. 67. sub sancti nominis professione peccaus
4 Pr. 74. rem sanctam non sanctè colit
4 Pr. 85. obtendebatur, & sancta &c.
4 Pr. 94. sanctæ legis præcepta retinere
4 Pr. 95. sancta à Christianis fierent
ibid. Christus sancta docuisset
5 Pr. 3. tibi consulit sancta dicendo
5 Pr. 9. sancta non legere &c.
5 Pr. 26. his fermè sanctorum omnium
5 Pr. 70. mirantur aliqui sanctorum
6 Pr. 157. omnibus bellum sanctum indicimus
7 Pr. 10. exceptis perpaucis fermè sanctis
8 Pr. 33. execrationes sanctorum omnium
8 Pr. 36. parva sanctorum suorum contumelia
8 Pr. 38. in monachis, idest sanctis Dei
8 Pr. 39. isti sanctos non occiderunt
8 Pr. 40. occisos illic non esse sanctos
8 Pr. 44. de sanctis eremi &c. secretis
8 Pr. 46. sanctum electionis vas Paulum &c.
8 Pr. 49. cùm videamus, quòd sancti viri &c.
Ep. 1. 8. nonnullorum sanctorum gratiam
Ep. 4. 12. sanctum piæ pręceptionis arcanum
Ep. 4. 13. res sancta visa est
Ep. 5. 2. nec solùm sancta sanctorum
Ep. 7. 2. apud &c. sancta contentio est
Ep. 8. 1. ad institutionem potissimum sanctorũ
Ep. 8. 2. & ut indoles sanctæ, equè doctrina &c.
Ep. 9. 27. etiam in officio sancti operis
1 Av. 1. rebus sibi ad opus sanctum &c.
1 Av. 30. expedita, sed sancta: præcepto &c.
1 Av. 45. ad opus sanctum fides &c. traheret
1 Av. 46. ad opus sanctum, & hortatione
1 Av. 56. datas tibi ad opus sanctum divitias
2 Av. 2. sanctos absque dubio, qui sunt
2 Av. 3. quæ sanctum hominum, oporteat &c.
2 Av. 4. neminem esse omninò sanctorum
2 Av. 5. vel sanctorum & ille, vel divitum
2 Av. 8. aut sanctus es, aut sanctum te esse, credis
2 Av. 14. debitores Deo quidam sanctòrum esse
2 Av. 15. debitores non esse sanctos
2 Av. 19. inter sanctos, & peccatores est?
ibid. multum inter sanctos, & peccatores
ibid. juxta suam conscientiam satis sanctus
2 Av. 21. non me de omnibus sanctis, sed &c.
2 Av. 28. ut dicat, aliquos fortasse sanctos &c.
2 Av. 30. tunc omnes omninò sancti
2 Av. 33. tales ergo tunc sancti erant
2 Av. 83. in õnibus sãctis Angelorũ similitudinẽ
2 Av. 90. oporteat sãctos &c. facultatibus redere
2 Av. 91. etiam si non habent sancti, quæ redimãt
2 Av. 102. multos enim sanctorum hominum
2 Av. 105. sanctæ professionis, aut conservandis
ibid. sanctæ professionis perseverantiam
2 Av. 107. quæ utique omnia sanctæ animæ
2 Av. 111. sancti nominis, ac professionis
3 Av. 2. pręcipuèque in eis, & merita sanctorũ
3 Av. 9. si tamen bonis, si tamen sanctis
3 Av. 26. fideles, aut sanctæ conjuges
3 Av. 42. sancta soboles usum rerum habens
3 Av. 50. ut sancta, ac placita Deo pignora
3 Av. 51. sanctis non putaretis: & &c.
3 Av. 85. res istiusmodi, atque opus sanctum
3 Av. 94. quæcunque sanctæ professionis vidua
3 Av. 135. vim sanctæ authoritatis assume
4 Av. 2. sensus tantùm, & judicia sanctorum
ibid. in sanctis suis spiritus Dei maneat

4 Av.

4 Av. 38. induat ſibi &c. habitum ſancti nominis
4 Av. 47. cui in talibus ſanctis tantarum &c.
4 Av. 49. reliquę ſubſtãtiã tuã indigẽtibus sãctis
4 Av. 52. lugere omnes ſanctos, ac flere convenit
4 Av. 56. das luxurioſis, & negas ſanctis
4 Av. 58. in ſemetipſis puniant Sancti
4 Av. 59. limen ſanctæ profeſſionis introeant
4 Av. 61. hæc ergo ſanctorum ſpes, hæc &c.
4 Av. 70. hoc intra ſe habet lex Dei ſancta
ibid. quod ſancti homines in moribus &c.

Sanctè

4 Pr. 74. rem ſanctam non ſanctè colit

Sanctimonia, æ

1 Av. 31. modeſtiam, ſanctimoniam, diſciplinam

SANE'

1 Pr. 7. & ſanè invenire aliquos
3 Pr. 28. ſanè etſi de cęteris &c.
7 Pr. 141. ſanè ad parendum humiles
Ep. 1. 15. & ſanè ſi quid in ipſo
Ep. 4. 4. illud ſanè eſt, quod nos &c.
3 Av. 87. nec ſanè intereſt, quæ inter eos &c.

SANGUIS, NIS

1 Pr. 76. ſacerdotalis ſanguinis viri
3 Pr. 29. non ſanguis ſanctorum funditur
3 Pr. 70. aut humano ſanguine non cruentus
5 Pr. 24. propinquus corde, quàm ſanguine
5 Pr. 35. dicam, ſanguine paſcebantur
6 Pr. 140. poſt ſanguinem, poſt ſupplicia
6 Pr. 143. ſuper oſſa, & ſanguinem
7 Pr. 51. Romanum ſanguinem biberint
7 Pr. 78. iniquitatem ſanguini comparavit
ibid. in Aheno ſanguinem bullientem
8 Pr. 38. ad effuſionem ſanguinis perveniret
Ep. 4. 18. utique veſtri ſanguinis indoles
Ep. 4. 23. cognati ſanguinis cupidi
1 Av. 102. de humani ſanguinis effuſione
2 Av. 45. paſſionem, effuſionem ſanguinis
3 Av. 9. vis ſanguinis compulit
3 Av. 10. ceſſit ſanguini fides &c.
3 Av. 13. ſemine ſanguinis ſui careant
3 Av. 34. è jure ſanguinis abdicatis?
4 Av. 22. humanum ſanguinem fundere

Sanguinarius, ii

2 Av. 100. ſanguinarii fidem ſibi invicẽ non negãt

SANIES, EI

3 Av. 73. qui pure, ac ſanie compotruerat

SANITAS, TIS

5 Pr. 89. redire ad ſanitatem potes
6 Pr. 150. ad unam &c. vult perducere ſanitatem
Ep. 5. 8. ſanitatem nunc adipiſcens, jam &c.
1 Av. 61. quid eſt enim perfecta ſanitas?
ibid. quid eſt enim perfecta ſanitas?
1 Av. 69. poſtquam acceperint ſanitatem

SANO, AS

3 Pr. 71. non ſanat unius converſio
5 Pr. 4. aut ſanare quempiam &c. valeat.
5 Pr. 5. ſanare nos non poteſt
7 Pr. 6. cauteriorum aduſtione ſanamur
1 Av. 60. quorum vitam ſanare non poſſumus

ſanus, a, um

1 Pr. 22. & ſanus eſt homo, quem &c.
1 Pr. 27. non malè ſanam mentem
4 Pr. 86. qui ſanæ mentis ſunt
5 Pr. 90. ſapiens omninò eſſe, vel ſanus
6 Pr. 104. quia ſani inſaniebant
7 Pr. 19. morbido enim capite, nil ſanum eſt
7 Pr. 110. populos putares non ſani ſtatus
3 Av. 101. cur ea non ſanus à te, atque incolumis
4 Av. 5. ſanos tantùm, atque incolumes &c.
4 Av. 7. alter ſanus, alter ægrotus

SAPIENS, TIS

1 Pr. 1. electorum, atque ſapientum
1 Pr. 20. beatum eſſe ſapientem
1 Pr. 21. nunc etiam ſapientibus viris
5 Pr. 90. vel ſapiens omninò eſſe
6 Pr. 11. ſi quis vult eſſe ſapiens
ibid nemo ſapiens, niſi bonus
7 Pr. 19. hic jam quæro à ſapientibus
7 Pr. 132. quotus enim quiſque ſapientum eſt
2 Av. 19. mens ſecura ſapientis, licèt &c.
2 Av. 59. tu præſumis, eſſe ſapientem
3 Av. 24. teſtator ſapiens non relinquit
4 Av. 8. in exitu ſuo debere eſſe ſapientes
4 Av. 15. ita demum verè ſapientes ſumus

ſapientior, iſſimus

1 Pr. 5. nos ſapientiſſimi ita ſentiamus
8 Pr. 13. ſapientiſſimus omnium Socrates
8 Pr. 15. nec ſuffecit ſapientiſſimo

ſapienter

1 Pr. 25. quis ſapienter evitat &c.
4 Pr. 6. ſapienter nos Deum ſpernere
Ep. 5. 1. piè magis, quàm ſapienter &c.

ſapientia, æ

1 Pr. 20. quidam ſapientiæ ſectatores
4 Pr. 6. ſapientiam profectò &c. non habemus
4 Pr. 68. ſapientiæ nomen plus notatur
5 Pr. 89. ſi vis habere ſapientiam
6 Pr. 11. malitiam, ſapientiam putant
6 Pr. 12. nequitiam pro ſapientia diligentes
7 Pr. 67. ſapientiæ ſummam uſurpavit
7 Pr. 72. confidebamus enim in ſapientia noſtra
8 Pr. 15. Romanæ, & Atticæ ſapientiæ exempla
Ep. 1. 6. caſtimoniæ, ſapientięque virtutes
Ep. 2. 1. non juſſus, laudo ſapientiam
4 Av. 8. ſalubris in omni ætate ſapientia
ibid. quia ſapientia in exitu canitur
4 Av. 14. quid eſt, quæſo, ſapientia Chriſtiani?
4 Av. 15. initium ſapientiæ in timore Chriſti
ibid. ſi ſapientia Chriſtiani, timor eſt
ibid. ſi ſapientia in exitu canitur
4 Av. 16. ſi ergo ſapientia per hoc maximè &c.

SAPIO, IS

3 Pr. 12. multi iſta non ſapiunt
1 Av. 47. præcipit, nè ſuperbè ſapiant

SAPHIRA, Æ

6 Pr. 5. ſaphiram &c. morte mulctavit

SARCINA, Æ

5 Pr. 41. ferunt ſarcinas fortium
ibid. major eſt miſerorum ſarcina
5 Pr. 52. primus eſt ſemper in ſarcina
2 Av. 22. aut penè omnibus ſarcinis
2 Av. 77. removeamus hanc ſarcinam.
3 Av. 70. unuſquiſque ſarcinas ſuas cogitet
4 Av. 60. ſarcinarum impedimenta projecerint
4 Av. 63. ſarcinæ ſunt reatus &c.

SARDINIA, Æ

6 Pr. 111. everſis Sardiniâ, ac Siciliâ

SARDONICUS, A, UM

7 Pr. 21. Sardonicis quodammodo herbis

SAT EST

2 Av. 63. nemini ad vitam perennem ſat eſt

SATIO, AS

4 Pr. 24. cunctorum vaſtatione ſatietur

ſatietas, tis

4 Pr. 15. quòd non expient ſatietatem
4 Pr. 18. magis deſiderat ſatietatem

SATIS

1 Pr. 3. quem &c. ſcilicet ſatis diligit
1 Pr. 46. item probare ſatis eſt
1 Pr. 47. non ſatis fortè exiſtimant
1 Pr. 60. ſatis rem probare nitimur
2 Pr. 41. ſatis eſt probaſſe
3 Pr. 5. & ſatis conſtanter dicere
3 Pr. 8. ſatis ſit pro univerſis rationibus
3 Pr. 11. mihi tamen ſatis eſt
4 Pr. 12. quod cędimur ſatis certus ſum
4 Pr. 15. ſatis à nobis accuſandi ſunt
4 Pr. 33. ſatis certum eſt, ſed hoc utique
4 Pr. 60. ſatis certum ſit: videamus &c.
5 Pr. 56. mirari ſatis non poſſum
6 Pr. 21. putamus hoc ſatis dictum eſſe
6 Pr. 132. ſatis &c. evidenter oſtendi
6 Pr. 153. ſatis &c. jam probavimus
7 Pr. 83. deducta omnia, ſatis conſtat
8 Pr. 30. illis hoc ſatis non erat
Ep. 1. 2. mihi accidiſſe nunc ſatis vereor
ibid. quamquam hi, qui ſatis diligunt
Ep. 1. 3. niſi eis ſatis placuero
Ep. 1. 10. commendari ſatis vobis eum &c.
2 Av. 18. Dei judicio ſatis certus eſt?
2 Av. 19. juxta ſuam conſcientiā ſatis ſanctus ſit?
2 Av. 46. non ſatis ſe Deo reddere
2 Av. 72. nec hoc ſatis eſt, nudis quoque &c.
2 Av. 110. propriè utique, ac ſatis pulchrè
3 Av. 7. ſatiſque ad hanc rem Domini ſermo
3 Av. 58. hæc, quæ jam diximus, ſatis arbitror
3 Av. 67. & conjunctiſſima, ſatis certum eſt
3 Av. 110. ſatis idoneum vadem &c.
3 Av. 125. ac ſatis te firmum æſtimas
3 Av. 128. & ſatis juſta eſt, ut tu &c.
3 Av. 130. niſi quod ſcio, ac ſatis certus ſum
3 Av. 135. ſatis infidelis, ac ſatis eſt ſtultus
4 Av. 64. ſcio, & ſatis certus ſum

SATISFACIO, IS & SATISCUPIO

2 Pr. 2. ratione & exemplis ſatisfecimus
4 Pr. 15. quàm ſufficientiæ ſatisfaciunt
Ep. 4. 25. pro reatu filii ſatisfaciant
ibid. poſſimus vobis nos ſatisfacere?
Ep. 4. 35. in tuorum reatu ſatisfacies
1 Av. 72. ſordidis voluptatibus ſatisfaciunt
1 Av. 79. quando ſatisfaciet, qui &c.
3 Av. 105. mihi ſatiſcupio fieri à te

SATISFACTIO, NIS

Ep. 9. 14. exomologeſi, ac ſatisfactione
1 Av. 79. tempus ſatisfactionis amiſit?

SATURO, AS

2 Pr. 82. optata cupiditate ſaturatur
ibid. in ipſa ſaturitate torquetur
3 Pr. 44. nunquam detractione ſaturamur
7 Pr. 21. Romanum populum putes ſaturatum
7 Pr. 60. pecudibus &c. quod carne ſaturamur
4 Av. 50. ſi de tuo edent, tu ſaturaberis

SAUCIUS, A, UM

1 Av. 75. curare plagas feſtinant ſaucii

SAUL, IS

7 Pr. 124. ex zelo Saulis exorta eſt peſtilentia

SAXUM, XI

1 Pr. 3. auram captans, & ſaxa vitans

ſaxeus, a, um

1 Pr. 65. paginas ſaxeum volumen

SAXONES, ONUM

4 Pr. 78. gens Saxonum fera eſt
4 Pr. 92. nunquid de Saxonibus &c.
7 Pr. 99. Saxones crudelitate efferi

SCALA, Æ

3 Pr. 31. ſcalas ſibi quodam modo &c. fecerunt

SCANDALUM, LI

3 Pr. 47. ſcandalum Deus præcepit
3 Pr. 50. in gehennam ſcandalis trahimur

SCATEO, ES

3 Av. 73. quem ſcatentes vermium globi

SCATURIO, IS

7 Pr. 109. ſcaturientem vitiis civitatem

SCELUS, RIS

1 Pr. 43. ſecretis patrocinantibus ſcelus
1 Pr. 44. nam Deum &c. videri ſcelera
1 Pr. 60. videremus ſcelerum immanitatem
2 Pr. 19. abſit hoc ſcelus dici
2 Pr. 31. ſcelus ab uno fratre committitur
ibid. tres duorum ſcelere perduntur
2 Pr. 33. accumulandi ſceleris elato
3 Pr. 57. ex his vel flagitiis, vel ſceleribus
3 Pr. 65. ſi maximum ſcelus, minores &c.
ibid. nobilitas ab his ſceleribus immunis
3 Pr. 69. à ſceleribus manus abſtinens?
3 Pr. 71. unum à ſcelere deſiſtere
ibid. multos in ſceleribus permanere
4 Pr. 14. ſcelus in nobis probabile eſſe
4 Pr. 32. ab hoc ſcelere vel maximo
4 Pr. 33. nullus &c. ſcelere punitur
4 Pr. 34. illud latrocinium, ac ſcelus
4 Pr. 40. cogitur &c. ſcelera vindicare
4 Pr. 41. peccatorum immanium ſcelere
4 Pr. 48. non poſſunt ſcelera conjungi
4 Pr. 63. ad flagitia, ad ſcelera illa
4 Pr. 82. ſcelera quædam ſe jurant &c.
4 Pr. 83. ſcelera religioſè facturos
4 Pr. 85. religioſiſſimi ſceleris ratione
4 Pr. 86. ſuo ſceleri Deum faciunt
ibid. dicant ſe ſcelus, quod agunt
4 Pr. 97. ad ſcelera tam immania perveniri
5 Pr. 27. in hoc ſcelus rei devoluta eſt
5 Pr. 54. franci hoc ſcelus neſciunt
ibid. Hunni ab his ſceleribus immunes
5 Pr. 64. ſceleribus tantis agitur
5 Pr. 74. enormitates noſtrorum ſcelerum
5 Pr. 76. in ipſis ſceleribus ſepelitur?
5 Pr. 82. tandem à ſcelere ceſſate
ibid. juſtum eſt, ut ab omni ſcelere &c.
6 Pr. 1. læditur ſcelere perſonali
6 Pr. 11. palmas univerſorum ſcelerum
6 Pr. 29. non nulla maxima ſcelera

6 Pr.

6 Pr. 50. ſcelus eſſe faciamus?
6 Pr. 59. ubi ſcelus &c. impuritatum &c.
6 Pr. 60. majore &c. ſcelere peccemus?
6 Pr. 98. ſcelera comittimus
6 Pr. 99. & quidem ſcelera non minima
6 Pr. 107. ut in omni ſcelere vivamus
6 Pr. 122. coercebantur plagis ſcelera
7 Pr. 23. carnalis libidinis ſcelere
7 Pr. 39. quia à ſcelere non ceſſant
7 Pr. 40. utrumque enim ſceleris augumentum
7 Pr. 46. quando omne impuritatis ſcelus
7 Pr. 87. ſpecialius hoc ſcelus Afrorum
7 Pr. 92. quæ Afrorum ſcelera punirent
7 Pr. 95. ſuo ſcelere punitur
7 Pr. 96. Afrorum ſceleri deputandum
7 Pr. 119. ſcelera propalata polluerent
7 Pr. 120. ſcelus ſummum admittere
ibid. & pudorem ſceleris non habere
7 Pr. 121. per pupiicam ſceleris profeſſionem
ibid. fiebat ſcelus integræ Civitatis
7 Pr. 122. dedecoris, ſcelerisq: consortio
7 Pr. 128. quod tale hoc scelus
ibid. inhibere scelus maximum poteſt
7 Pr. 141. injuſtitiæ scelus agitur
8 Pr. 25. interea muros patrios inteſtinum ſcelus
Ep. 9. 13. per scelus atrociſſimum diù &c.
1 Av. 65. relinquit scelera, relinquitur &c.
1 Av. 68. immunitatis scelera committunt
3 Av. 48. sceleris in titulo eſſe religionis
4 Av. 22. cupiditate tantum scelera præſtare
4 Av. 57. apud ſpudicos fornicatio scelus non eſt
ſceleratus, a, um
1 Pr. 43. actus sceleratorum hominum
sceleratior, ius
4 Pr. 36. divitibus sceleratius poteſt
4 Pr. 97. quod sceleratius quiddam eſt
sceleratiſſimus, a, um
4 Pr. 36. aliis eſſet sceleratiſſimum præmium
ibid. aliis sceleratiſſimum venenum
7 Pr. 91. In quo &c. sceleratiſſimum &c.
sceleſtior, ius
7 Pr. 117. illud gravius, & sceleſtius
8 Pr. 26. illud perniciosius, ac sceleſtius
SCHOLA, LÆ
1 Pr. 3. scholæ moderatorem rerum
1 Pr. 65. Cœli, ac terræ scholam
7 Pr. 106. illic artium liberalium scholæ
SCIENTIA, Æ
3 Pr. 22. scientia sua potiùs homines
4 Pr. 89. nihil eſt scientia noſtra
5 Pr. 11. totius litteraturæ, ac scientiæ
6 Pr. 13. nos scientia accuſat
6 Pr. 14. cùm scientiam veritatis habeamus
Ep. 7. 7. non tàm præsumptione scientiæ
Ep. 9. 22. divinæ tantùm scientiæ reservaret
1 Av. 6. à qua quantùm scientia, tantum &c.
1 Av. 92. utatur scientia ad redemptionem
2 Av. 75. religio autem scientia eſt Dei
SCILICET *omitt: excep: notabilioribus*
1 Pr. 11. quorum scilicet nequitiis &c.
1 Pr. 16. cùm omnia scilicet ſtudia sua
1 Pr. 20. dicentes scilicet, etiam &c.
1 Pr. 31. qui cuncta scilicet, qua &c.
1 Pr. 32. scilicet ut eo exemplo omne genus &c.
1 Pr. 41. dedit scilicet legem
1 Pr. 56. scilicet cędi aures suas Deus &c.
1 Pr. 60. scilicet, ut cùm legeremus
1 Pr. 63. scilicet ut diei lucem &c.
1 Pr. 68. turpiſſima scilicet ciborum
1 Pr. 71. pius scilicet Dominus partem
1 Pr. 72. ne omnes scilicet, quos &c.
1 Pr. 75. ut damnare scilicet videretur
ibid. exemplo scilicet ad cunctorum &c.
1 Pr. 76. scilicet, ut correctioni &c.
1 Pr. 86. scilicet, quia plenus &c.
1 Pr. 87. scilicet, ne qui illorum exemplo &c.
2 Pr. 4. ut probaret scilicet &c.
2 Pr. 10. scilicet non negligere intelligitur
2 Pr. 16. docens scilicet, inſitam &c.
2 Pr. 18. scilicet affectum Dei interpretamur
2 Pr. 21. ut oſtenderet scilicet Deus
2 Pr. 27. agnoscit scilicet reus culpam
2 Pr. 33. scilicet ut feraliſſimo &c.
3 Pr. 38. scutum ſcilicet ad protectionem
2 Pr. 40. scilicet verbis præsentis temporis
3 Pr. 14. primùm scilicet legem
3 Pr. 15. scilicet, ut ſicut apud &c.
3 Pr. 35. boni scilicet Domini bonus famulus
3 Pr. 49. scilicet, ut qui bona fide &c.
3 Pr. 63. alii scilicet ut furentur, alii &c.
4 Pr. 7. exiſtimantes scilicet, quia &c.
4 Pr. 10. scilicet, ut ſicut dęmones &c.
SCINDO, IS
1 Pr. 64. non sciſſas veſtes, calceamenta &c.
SCIO, SCIS
1 Pr. 44. nihil ſe de fratris cæde ſcire
3 Pr. 5. ſi ſcire vis, quid tenendum ſit
3 Pr. 6. ſi plùs ſcire cupias, quàm ſinaris
3 Pr. 10. per ſcripturas ſacras ſcire nos &c.
ibid. quàm loqui ordiar, ſcire cupiam
3 Pr. 22. quod ſciunt divinis ignibus
3 Pr. 48. ſciens enim, feneſtras &c. mentium
3 Pr. 62. denique ſi vult quiſpiam ſcire
4 Pr. 4. qui vult plenius ſcire
4 Pr. 25. neſciunt, & ſolutionem ſciunt
ibid. denique ſciunt hoc Hiſpaniæ
ſæpe hoc numero
4 Pr. 69. ſcio plurimis intolerabile
4 Pr. 88. qui vult ſcire, quàm verum ſit
4 Pr. 96. potes de ipſo ſcire
5 Pr. 1. ſcio infideliſſimos quoſque
ibid. mandata Domini, quæ ſciant
5 Pr. 7. mandata faciant, quæ non ſciunt
ibid. exigit, qui ſciunt &c.
5 Pr. 11. qui nihil omninò ſciunt
5 Pr. 12. ſciunt tantummodò, quod docentur
ibid. Hæretici &c. ſed non ſcientes
5 Pr. 15. nullus poteſt ſcire
ſæpe hoc numero
5 Pr. 17. ſcientes enim bona &c.
5 Pr. 88. ſcis profectò etiam ipſe
6 Pr. 23. per quæ venturas &c. turmas ſciunt
6 Pr. 38. ſcientes de conſilio, & induſtria?
6 Pr. 117. ſciam etiam in ſolo patrio
7 Pr. 1. ſcio enim poſſe hoc loco
7 Pr. 2. ſcientes negligant legem Dei

2 Pr.

ſempiternitas, tis

ſempiternus, a, um

SENATOR, RIS

SENEX, NIS

SENSUS, SUS

2 Av. 96. cogerem sensū meū dubia non credere
3 Av. 89. nec bonorum sensus, nec &c.
3 Av. 90. mors sempiterna sine sensu est
4 Av. 2. in hac parte nobis sensus tantùm
4 Av. 3. Paganorum, vel mundialium sensus
ibid. habitu &c. sæculū reliquere, quàm sēsu

SENTENTIA, Æ

1 Pr. 7. sensum Epicureorum, atque sententiā
1 Pr. 13. quam qui ex sententia sua
1 Pr. 41. sententiam subiit, paradisum &c.
1 Pr. 47. quædam sententia judicavit
1 Pr. 71. partem percussit sententiæ
1 Pr. 74. cœlesti discrepatione sententia?
1 Pr. 80. excipit vim sententiæ
1 Pr. 88. Judex præmisit sententiam
2 Pr. 23. in hoc mundo sententiis Dei
ibid. pro David servo suo sententiam
3 Pr. 12. opinioni eorum, atque sententiæ
3 Pr. 34. sententiæ partem benè novimus
3 Pr. 35. partem sententiæ sacræ &c. diligimus
4 Pr. 22. vides ergo Apostolicā sententiā &c.
4 Pr. 56. hac sententia pietatem Dei
4 Pr. 88. duabus his sententiis, duas &c.
8 Pr. 17. non solum sententiæ auctoritate
8 Pr. 20. ex sententia superna certè est
8 Pr. 21. per hoc juxta sententiam sacram
Ep. 4. 2. omnium non discrepare sententiam
Ep. 4. 17. proferebant laturis sententiam
Ep. 4. 27. quos cum laturis sententiam &c.
Ep. 4. 29. laturi sententiam judices
1 Av. 10. voluntatique ac sententiæ suæ deditus
1 Av. 14. austera forsitan videtur esse sententia
2 Av. 26. ad promulgandam &c. sententiam
2 Av. 27. atque sententiam opinionis nostræ
4 Av. 4. quorum sententia hoc habet
4 Av. 5. execrabilisque sententia, velare &c.
4 Av. 57. ejus sententia sublevetur

SENTINA, Æ

3 Pr. 56. quam sentina vitiorum?
7 Pr. 87. in sentinam profundæ navis
7 Pr. 114. fornicationumque sentinam &c.

SENTIO, IS

1 Pr. 2. negligentia ista sensisse
1 Pr. 3. rectius, religiosiusque sentire
1 Pr. 5. nos sapientissimi ita sentiamus
sæpe hoc numero
1 Pr. 7. eos, qui ita sentiunt, sicut &c.
1 Pr. 22. secundùm veritatis regulam sentienti
1 Pr. 44. cùm occideret, sensit videre
2 Pr. 1. cùm iram mali senserint
ibid. nunc videntur sentire
2 Pr. 26. venturum judicium Dei senties
4 Pr. 94. quos legunt nefaria sensisse
5 Pr. 44. ipsi enim in nullo sentiunt
5 Pr. 68. sentimus enim, etsi tardiùs
ibid. sentimus tandem illa, quæ fecimus
5 Pr. 85. proxima flagellatione non sensisses!
6 Pr. 84. non sentiebatur expensa
7 Pr. 58. quis est non ita sentiens?
Ep. 4. 3. unum sentire pariter, & metuere
Ep. 4. 34. quid tu de nobis sentias
Ep. 7. 8. si aliud vos sentire ostenderitis
1 Av. 69. indeptos esse sentiunt
3 Av. 106. nihil sentiens, nec delectari possum
4 Av. 2. unum, atque idem apud nos sētientibus
ibid. Deum ipsum sentire nobiscum

SEPARO, AS

1 Pr. 62. tenebris separatur, siccatur &c.
4 Pr. 60. posset nos separare à Charitate Dei
2 Av. 53. ab omnibus se mūdi illecebris separavit

separatim

Ep. 4. 2. qui separatim ab unoquoque &c.

SEPELIO, IS

5 Pr. 76. in ipsis sceleribus sepelitur?
1 Av. 73. in ipsis se sepeliant ruinis

SEPIO, IS

7 Pr. 113. ac diverticula sepsissent

SEPTIMUS, A, UM

Ep. 4. 5. septimus jam ferme annus est

SEPTINGENTIS

1 Pr. 85. quatuordecim &c. & septingenti

SEPTUPLO'

2 Av. 83. lumen illic septuplò illustrius

SEPULCHRUM, CHRI

3 Av. 89. quasi sepulchris perennibus deputati
4 Av. 62. sepulchrum tuum erit domus tua

SEPULTURA, Æ

2 Av. 31. sepulturis hominum mortuorum

SEQUOR, RIS

1 Pr. 8. sequentibus calumniis satisfacimus
1 Pr. 19. non spernunt sequentes Dominum
1 Pr. 41. quid autem post hoc secutum est?
1 Pr. 52. vocatur, sequitur, adducitur
1 Pr. 53. sequitur quippe labor
1 Pr. 62. Pharao sequitur, mare &c.
1 Pr. 63. sequens mobilem columnam
1 Pr. 84. emendatio non est secuta
2 Pr. 8. respice quid sequatur
2 Pr. 26. protinus culpam damnatio secuta est
2 Pr. 30. secuta est ærumnarum series
2 Pr. 41. quæ post hoc secutura sunt
3 Pr. 23. voluptates, & pompas sequuntur
3 Pr. 62. videat, quid sequatur
4 Pr. 28. mentis sequatur insaniam?
4 Pr. 93. Christum sequuntur, & rapiunt
5 Pr. 11. quod audiunt hoc sequuntur
6 Pr. 49. vestigia Salvatoris sequimur
bis hoc numero
6 Pr. 53. spectacula post baptismum sequeris
6 Pr. 55. quod in symbolo sequitur
6 Pr. 56. nihil enim sequens stat
ibid. tenere te sequentia symboli
7 Pr. 4. non remedia sequuntur
7 Pr. 33. quid secutum est, quid &c.
7 Pr. 44. magis pudicitiam sequi debet
Ep. 9. 28. sacratissimum sequeretur exemplum
1 Av. 9. mens &c. thesaurum suum sequitur
1 Av. 33. superioribus, ac sequentibus dictis
1 Av. 73. naturalem sequantur illuviem.
1 Av. 76. si plagas cancroma sequitur
2 Av. 22. Salvatoris viam sequuntur
2 Av. 75. hoc ipso, quod religionem sequitur
4 Av. 60. illi secuturi vocantem Deum
ibid. prius vendunt omnia, quam sequātur
ibid. non putant ad sequendum Deum

SERICUS, A, UM

1 Av. 108. obtinere à Domino per serā devotionē
3 Av. 82. sera est pœnitentia mortuorum

SERVUS, VI

2 Pr. 23. pro David servo suo sententiam &c.
2 Pr. 34. dejectus usque in servorū suorum &c.
3 Pr. 13. sicut enim servi hominum
3 Pr. 37. quia nulli servorum licet &c.
ibid. si &c. servi ex parte audiant
3 Pr. 38. servi Dominis obtemperant
ibid. quādo ēim sesvus ex Domini jussu &c.
3 Pr. 39. contemni à servis nostris, nolumus
3 Pr. 40. Dominorū carnaliū servis eligere &c.
ibid. servi nostri Domini sumus
3 Pr. 47. abesse à servis suis omne omnino &c.
3 Pr. 54. contemnat tantummodo servos suos
sæpe hoc numero
3 Pr. 64. ad servos fortasse quidam
4 Pr. 11. testimonia sunt mali servi
4 Pr. 12. quomodo mali servi? quia
4 Pr. 15. nos agimus, quæ servi
sæpè hoc numero
4 Pr. 16. quod de furtis servorum dicimus
sæpe hoc numero
4 Pr. 18. si positus in metu servus
4 Pr. 20. si fugitivus est servus
4 Pr. 21. quid ergo dives culpas in servo?
ibid. incōtinentiā vētris, quā in servo arguis
4 Pr. 26. in servis peccata puniunt
sæpe hoc numero
4 Pr. 27. imputari servis nequaquam potest
sæpè hoc numero
4 Pr. 31. servos quosdam esse, quàm &c.
4 Pr. 32. nobiles esse servis deteriores
ibid. omnis servorum numerus immunis
4 Pr. 33. aliquis ex servis turbas &c. habet
sæpe hoc numerò
4 Pr. 34. ut servi sint à reatu nequitiæ
ibid. servorum comparatione damnandi
4 Pr. 54. si pro pessimis servis occidisset
4 Pr. 59. pro malis servis tanta fecisse
5 Pr. 67. quos &c. vertunt in servos
6 Pr. 42. cujus piaculi reus sit servus ille
6 Pr. 112. quidam servorum solent
6 Pr. 151. etiam nequissimos servos
6 Pr. 152. nos servis nequissimis nequiores
ibid. malos servos tormenta corrigunt
7 Pr. 19. quanta servorum illic corruptela
7 Pr. 29. denique illa exigit à servis suis
7 Pr. 99. exceptis paucissimis Dei servis
8 Pr. 32. servos vel maximè malos habeant
8 Pr. 34. si servos nostros quispiam cędat
sæpe hoc numero
8 Pr. 35. communem sibi cum servis suis
sæpe hoc numero
8 Pr. 36. oderant servos Dei, & in iis Deum
8 Pr. 40. persecuti sunt servos Dei
8 Pr. 44. si quando aliquis Dei servus
8 Pr. 47. Dei servos sine contumelia
8 Pr. 48. servis Dei licuit evadere
Ep. 2. 1. per servum potius, quàm per te dare
2 Av. 41. Judæi fuerunt servi, nos adoptivi
ibid. Judæis servus, Magister missus est
3 Av. 19. servorum numerum derelinquas
3 Av. 44. ut servi, & si non optimæ &c.
3 Av. 46. illi servos suos dant libertati
3 Av. 47. servos suos non benè de se meritos
3 Av. 48. & moriantur ut servi
3 Av. 60. non ex servorum obedientia
4 Av. 34. nullus servorum suorum exulat

SERVULUS, LI

4 Pr. 13. peccantes servulos verberemus
ibid. mores in nobis, qui in servulis

SESTERTIUM, TII

2 Av. 10. de centenis sestertiis scriptæ

SEVERITAS, TIS

1 Pr. 48. & severitas indicetur
1 Pr. 59. plus misericordiæ, quàm severitatis
1 Pr. 72. severitati censura divina
1 Pr. 86. & severitati per disciplinam
2 Pr. 26. severitatis gladium sustinebis
2 Pr. 38. futuri examinis severitatem
4 Pr. 12. plus misericordiæ, quàm severitati
4 Pr. 42. severitatem divinam accusamus
5 Pr. 53. divinæ severitatis indigni sumus
6 Pr. 93. severitatis ratio vicisset
7 Pr. 3. erga nos justam severitatem
7 Pr. 96. non est divinæ severitati, sed &c.
7 Pr. 151. tantùm severitas disciplinæ
1 Av. 54. divinorum verborum severitatem
1 Av. 62. in comparatione Apostolicæ severitatis
1 Av. 81. fidei severitas subjugabit
1 Av. 82. severitatis arbitrio judex non potest
2 Av. 20. tremenda severitate non trepidus?
2 Av. 67. antiquæ legis severitate constringeret?

severior, ius, issimus

3 Pr. 16. librorum severissimam institutionem
3 Pr. 20. censura severiore cumulavit
4 Pr. 14. aliis severissimi, nobis indulgentissimi

severissimè.

4 Pr. 14. in aliis severissimè vindicamus
6 Pr. 91. severissimè esse punitos

severus, a, um

1 Pr. 50. severum judicem comprobavit
1 Pr. 88. vis videre justum, & severum Judicem
7 Pr. 148. severas pudicitiæ sanctiones

SEXUS, XUS

6 Pr. 136. utriusque sexus cadavera nuda
7 Pr. 69. sexus promiscui sustineret
7 Pr. 123. aut in sexu est, aut in usu viri
7 Pr. 148. puritatem scilicet utriusque sexus
2 Av. 67. mulierculis ipso sexu infirmioribus
2 Av. 102. aut sexu non nunquam, aut ætate
2 Av. 104. sive sexus, sive ætas, sive infirmitas
2 Av. 105. nunquid enim infirmior sexus ducere
2 Av. 106. sexui pariter, & pudori quies
2 Av. 108. de hoc sexu locuti sumus
ibid. omniumque ætati pariter, sexui &c.
3 Av. 62. præter disparem ætatem, ac sexum

SI *omittitur*

SIBA, Æ

2 Pr. 34. ut vel Siba eum pasceret

SIBILUS, LI

8 Pr. 45. detestantibus ridentium sibilis

SICARIUS, RII

7 Pr. 138. punit sicarium, cum sit ipse gladiator
2 Av. 80. Latrones, Venefici, & Sicarii

6 Pr. 57. si sunt, sine emolumento sunt
ibid. sine capite nihil constat
6 Pr. 123. Urbem illam sine habitatore
ibid. habitatorem esse sine crimine
6 Pr. 165. nunc sine viribus
6 Pr. 168. sine cessatione solvamus
7 Pr. 67. quia sine divinitatis auxilio
7 Pr. 116. sine cessatione, sine termino?
7 Pr. 121. hoc sine pudoris umbraculo
ibid. sine ullo verecundiæ amictu
7 Pr. 146. sine hac carnalis usus &c.
7 Pr. 147. quæ sine viris esse non possent
8 Pr. 40. sine causa persecuti sunt
8 Pr. 41. quis dicere possit, quod sine causa
8 Pr. 42. eos non sine causa oderunt
ibid. isti sine cessatione cum Christo
8 Pr. 43. non sine causa itaquè istud fuit
ibid. quem infidelis sine convitio
8 Pr. 47. Dei servos sine contumelia
Ep. 1. 6. sine hac nihil tàm ornatum est
Ep. 4. 4. sine tristitia reatus esse non possit
Ep. 5. 8. sine ulla &c. infirmitate possideas
Ep. 9. 13. nihil virtutum verba sine viribus
Ep. 9. 18. sine affectibus, sine pignore
1 Av. 1. sine fructu misericordiæ, atque &c.
1 Av. 17. sine opum multiplicatione
sæpe hoc numero
2 Av. 25. quid si conjugium sine opere conjugali
2 Av. 53. & sine viro, quod sine viri usu
2 Av. 55. sine qua dixit, nec integritatem
2 Av. 66. Principatus sine meritorũ sublimitate
ibid. nisi honoris titulus sine homine?
2 Av. 110. se sine magnis omnino opibus &c.
2 Av. 115. sine divitiis esse non aquiescitis
2 Av. 124. & foris sine fine damnabit
3 Av. 18. aut sine fine tormentum
3 Av. 63. an omnes sine filiis fuerint
3 Av. 90. mors sempiterna sine sensu est
3 Av. 115. sine termino permanebit
3 Av. 118. sine fine flammis non decoquaris

SINGULI, LÆ, LA

1 Pr. 76. quicquid singuli pertulissent
2 Pr. 11. & singulos quosque homines
3 Pr. 17. singulis tunicis jubet esse
3 Pr. 19. longum est de singulis dicere
6 Pr. 21. singulis annis bini inaugurentur
6 Pr. 26. singulas &c. vendicant portiones
6 Pr. 102. per singula ludicrorum loca
7 Pr. 104. nec discurram per loca singula
8 Pr. 19. viri Uxores plurimas singuli
Ep. 4. 2. singulorum non movebat auctoritas
Ep. 4. 3. singulorum nostrorum epistolis
1 Av. 102. expende pretia singulorum
2 Av. 12. est tamen peculiariter singulorum
sæpe hoc, & sequenti numero
2 Av. 17. non quæ sua sunt singulos cogitare

singularis, re

3 Pr. 35. singularis magistri &c. imitator
4 Pr. 80. singularem &c. fructum omnium
4 Pr. 99. singularis piaculi malum sit
7 Pr. 137. magni & singularis est meriti
Ep. 2. 2. quia propè singularis est mens
2 Av. 67. ut eos ad singularem vivendi normam

singularitas, tis

2 Av. 71. eum tunicæ singularitate mulctasset

singulariter

2 Av. 16. quia alius singulariter malus

SINO, NIS

1 Pr. 45. primum Sanctorum sinit occidi
3 Pr. 32. si res sinat, cuncta rapiamus
5 Pr. 38. eadem vis posse non sinit
6 Pr. 71. Romani ærarii non sinit
6 Pr. 148. sinit pro peccatis humiliari
8 Pr. 9. qui enim sinit, nos ista perferre
8 Pr. 11. extra legitimum thorum non sinunt
Ep. 4. 7. in quantum res sinit
3 Av. 103. & mirum est, quod hoc ipsum sinis

SINUS, NUS

7 Pr. 128. ut in medio reipublicæ sinu
2 Av. 117. quæ in ipso divitiarum sinu &c.

SIQUIDEM *omittitur exceptis his paucis*

1 Pr. 48. in hoc siquidem, quod videre &c.
3 Pr. 61. novum siquidem monstri genus est
3 Pr. 63. siquidem consumatis solemnibus sacris
6 Pr. 57. siquidem stirpe sublatâ
6 Pr. 136. jacebant siquidem passim
7 Pr. 40. minus siquidem prodigiosum est
7 Pr. 53. siquidem, & Dux Sisara
7 Pr. 145. jusserunt siquidem &c.
Ep. 4. 1. siquidem in aliis Silvani &c.
Ep. 9. 31. congruum siquidem scriptor ille &c.
1 Av. 5. diffudisti siquidem per omnem Mundũ
2 Av. 61. extinctæ siquidem, & obcæcatæ sunt
2 Av. 124. omnis siquidem inimicitia morte &c.
3 Av. 44. in usu siquidem quotidiano est
3 Av. 69. siquidem post mortem patris &c.

SIRICUS, CI

4 Pr. 79. siricorum omnium turbas

SISARA, Æ

7 Pr. 53. siquidem & Dux Sisara

SISTO, TIS

6 Pr. 89. decretis legalibus reus sistitur

SITIO, TIS

3 Av. 132. dum tua impatienter sitiunt
4 Av. 33. esurire pariter, & sitire
ibid. si non eget, qui se sitire testatur
4 Av. 34. solus cum sitientibus sitit

sitis, tis

4 Pr. 84. siti rabidâ inhiaverat
4 Av. 50. sitis tuæ æstum, ardoremque restingues

SITUS, A, UM

6 Pr. 130. in conspectu omnium sitis &c.
7 Pr. 42. etiam inter hostes siti
7 Pr. 72. ad quos cum in iis partibus sitos
1 Av. 64. in extremis situm recedere
1 Av. 80. opitulabitur jam in extremis sito?
3 Av. 81. in flammis situs &c. requiem comparare
3 Av. 118. & in ultimis situs, id saltem &c.

SIVE *omittitur exceptis notabilioribus*

1 Pr. 16. sive enim gravia, sive levia
3 Pr. 67. sive de alterutris, sive de utrisque &c.
4 Pr. 11. sive miseriæ, sive infirmitates
2 Av. 104. sive sexus, sive ætas, sive &c.

SOBOLES, LIS

4 Pr. 51. sobolis charitate lætantur?
3 Av. 42. sancta soboles usum rerum habens

3 Av. 54. qui multas soboles habetis
SOBRIETAS , TIS
4 Pr. 68. sobrietatem fronte prætendens
7 Pr. 30. sobrietatem , misericordiam &c.
4 Av. 43. sobrietatem tibimet placuisse
4 Av. 66. ubi sobrietas indicitur
SOCIETAS , TIS
2 Av. 11. nec absolvitur reus societate multorum
2 Au. 83. prophetarum societatē Apostolorū &c.
socius , a , um
2 Av. 3. his sociæ , & quasi germana unitate
SOCIO , AS
6 Pr. 81. rerum &c. voluntate sociantur
1 Av. 75. plagarum caro sociatur
SOCRATES , TIS
8 Pr. 13. sapientissimus omnium Socrates
ibid. Socrates de pudicitia leges &c.
8 Pr. 15. alius Italiæ Socrates
8 Pr. 19. Socratis tantùm error fuisset
ibid. nequaquam Socratis vitam
socraticus , a , um
8 Pr. 19. socratica instituta sectantur
SODALIS , LIS
5 Pr. 86. & sodalium latrociniis
sodalitas , tis
1 Pr. 66. sacræ sodalitatis admittens
SODOMA , *nomen proprium*
1 Pr. 57. mittuntur Angeli Sodomam
ibid. clamor Sodomorum &c. ascenderit
1 Pr. 58. Sodomam , & vicinas ejus Urbes
1 Pr. 59. cum Angelos Sodomam Deus mitteret
7 Pr. 115. sicut pereuntibus Sodomis
sodomita
1 Pr. 58. sine judicio sodomitas punitos
1 Pr. 60. a sodomitis Angeli pertulissent
4 Pr. 46. sodomitas minus &c. damnabiles
SOLATIUM , TII
1 Pr. 53. sed tamen paria solatia
2 Pr. 25. unde & tu , qui ad solatium &c.
Ep. 4. 16. pleni estis solatiis jucundissimis
2 Av. 1. do spebus remediorum , atque solatiis
2 Av. 17. hominum peccatorum capere solatium
2 Av. 28. ad veterum exemplorum esse solatia
3 Av. 18. nullum potest omnino esse solatium
SOLEMNIS , E
3 Pr. 63. consummatis solemnibus sacris
SOLEO , ES
1 Pr. 15. solent quamvis esse non nulli
2 Pr. 42. hæc ab adversariis dici solent
3 Pr. 54. contemni a servis curiales solent
4 Pr. 41. ac sicut illi solent , qui &c.
5 Pr. 4. impatiens ægrotus solet ?
5 Pr. 35. ut plerique latrones solent
5 Pr. 65. ac sicut solent hi , qui &c.
5 Pr. 86. cùm minora soleant etiam &c.
6 Pr. 87. prodigiosis soleat subvenire &c.
6 Pr. 112. quidam servorum solent &c.
6 Pr. 151. solent quippe etiam &c.
7 Pr. 6. & jumentis solet , quæ &c.
7 Pr. 8. uti alii in causis solent
7 Pr. 120. & solet res flagitiosa
7 Pr. 138. removeri &c. à Romanis solent
8 Pr. 47. Latrones hoc proverbio uti solent

Ep. 4. 25. ob quorum soletis nomina
3 Av. 3. opponi solent quippiam dicere
SOLERTIA , Æ
1 Av. 74. fieri ullo modo solertia
SOLICITUDO , NIS
1 Pr. 48. solicitudo Domini pariter
1 Av. 37. paganica solicitudine transcribant
3 Av. 129. solicitudinem suam ementes
solicitè
3 Av. 101. solicitè , ac diligenter inscribis
3 Av. 104. cur tàm solicitè , ac diligenter
solicitissimus , a , um
2 Pr. 1. & contemplator solicitissimus
solicito , as
4 Pr. 98. qualem solicitent Deum ipsum
solicitus , a , um
1 Pr. 45. solicitus est , qui &c.
1 Pr. 54. & solicitus , & sponsor
ibid. solicitus , dum ad ilicem visitat
3 Av. 16. miserrimè omnium , quid solicitus es ?
SOLIDO , AS
3 Pr. 2. scripturarum compago solidarit
SOLITARIUS , A , UM
4 Pr. 100. cùm pro his omnibus solitarius
7 Pr. 149. solitarias passim admiserunt
solitudo , nis
1 Pr. 43. fratrem in solitudinem trahit
2 Pr. 27. solitudine carceratur
SOLUBILIS , LE
3 Pr. 1. solubili luto posita
SOLUM *omittitur exceptis notabilioribus*
1 Pr. 32. in hoc mundo non solùm imperia
3 Pr. 21. si ergo non solùm odium &c.
4 Pr. 66. solùm malis nostris addere
Ep. 1. 7. solùm est , quòd mercenario &c.
SOLUM , LI *pro terra*
5 Pr. 69. in alieno solo vivere
6 Pr. 117. sciam etiam in solo patrio &c.
7 Pr. 24. Dominos soli esse Romani
7 Pr. 26. non tam soli istius portionem &c.
7 Pr. 77. primum de solo patrio effusa est
7 Pr. 83. si non eversio Africani soli
7 Pr. 93. nunquid abductæ à solo patrio
SOLUS , A , UM
1 Pr. 27 sed sola exultet anima
1 Pr. 78. sola mentis inconsideratione
2 Pr. 13. ad solos pertineat Christianos
2 Pr. 34. in comparatione sui solus
3 Pr. 20. non sola tantummodo &c. manu
3 Pr. 30. ut solâ ei actuum puritate
3 Pr. 43. sola excludit à Cœlo
3 Pr. 66. quia sunt soli divites nominati
4 Pr. 30. solæ haberentur uxores
5 Pr. 46. solus vis capere gratiam
ibid. solus patereris expensam
5 Pr. 47. soli sitis immunes
5 Pr. 51. soli inter se divites patiuntur
5 Pr. 61. nisi sola mendicitas
5 Pr. 87. super terram solus habitabis ?
6 Pr. 25. de solis circorum impuritatibus dic•
6 Pr. 29. solæ theatrorum sunt impuritates
6 Pr. 30. solæ spectaculorum impuritates
6 Pr. 61. solus &c. Deus vilis est

6 Pr. 79. sola necessitate non agitur
6 Pr. 103. non sola est illecebra
ibid. nec sola vitiositas
6 Pr. 164. sola tantum vitia creverunt
ibid. nisi sola omnino crimina
7 Pr. 20. sola vitia tantùm perdurant ?
7 Pr. 30. solam tantummodò fidem
7 Pr. 45. soli inter eos præjudicio nationis
7 Pr. 47. de solis tantummodo Gallis
7 Pr. 49. ob solam maximè pudicitiam
ibid. ob solam vel maximè impudicitiam
7 Pr. 50. sola vitiorum &c. impuritate superari
7 Pr. 54. de solis fœminis tantum loquar
7 Pr. 85. de sola, vel maximè obscœnitate
7 Pr. 105. ac testimonium sola sufficit
7 Pr. 111. soli a Romanis toleraverant
7 Pr. 112. nunquid &c. Afrorum sola sufficeret
7 Pr. 115. quos ita solos puros, arbitror
Ibid. solum Loth fuisse in monte
7 Pr. 117. utinam hæc essent sola
ibid. solis &c. fornicationibus inquinari
7 Pr. 141 solis jussis publicis serviunt
ibid. sicut soli tributa solvunt
7 Pr. 154. sola nos morum nostrorum vitia
8 Pr. 7. non sola ista dicantur
Ep. 5. 5. sed sola, exultat anima, læta &c.
Ep. 9. 9. solo tantum persecutionis tempore
1 Av. 55. propter solas tantummodo opes
1 Av. 64. sola fecit impossibilitas
1 Av. 67. malè agentibus accipere solos
1 Av. 98. hoc solum non jussit distribuere
1 Av. 108. per solam bonorum operum largitatem
2 Av. 43. pro hoc ergo solo quid solvere homo
2 Av. 45. non solā pecuniā nec solas &c. divitias
2 Av. 87. sed sola tantummodo avaritia
2 Av. 101. solus Deus est, de quo desperatur
ibid. non creditur, qui solus fecit
3 Av. 18. nisi sola tantummodo bona conscientia
sæpè hoc numero
3 Av. 53. in hoc solo judicium Dei æstimant
3 Av. 59. forsitan non solis virtutibus rerum
3 Av. 62. ex hoc solo agnosci potest
3 Av. 96. nisi solam tantummodo incredulitatem
3 Av. 108. in sola posuerit largitate
3 Av. 117. tu solus tibi penitus benè esse nolis
ibid. solus beatitudinem fugias, solus &c.
4 Av. 26. si in uno est honor solo
4 Av. 34. Christus tantummodo solus est
sæpe hoc numero
4 Av. 35. solus tantumodo Christus est

SOLVO, IS

4 Pr. 58. secunda &c. morte non solvimus
ibid. vel amore solvamus
5 Pr. 24. quis solvit charitati
5 Pr. 42. pro quibus pauperes solvunt
5 Pr. 44. quod solvant pauperes
5 Pr. 46. quod &c. solvamus omnes
5 Pr. 47. si totum hoc &c. solvunt
sæpe hoc numero
5 Pr. 63. pro pervasoribus solvunt
5 Pr. 68. solvimus, quæ debemus
6 Pr. 55. symboli sacramenta solvuntur
6 Pr. 165. solvebant populi barbarorum
6 Pr. 168. mercedes jugiter solvimus
ibid. ut sine cessatione solvamus
7 Pr. 141. sicut soli tributa solvunt
1 Av. 46. & solvendi necessitatem
1 Av. 80. patrocinantis solvat injuriæ
1 Av. 88. quasi humilitate solventis
2 Av. 4. non tam donare, quam solvere
4 Av. 8. nunquid solvi hæc sola possunt
ibid. solvi omninò non potest
2 Av. 40. majora nunc Domino nostro solvimus
2 Av. 43. quid solvere homo poterit
2 Av. 91. unde ei solvat in cœlo
3 Av. 110. ut non solvat tantùm, quod promiserit
3 Av. 111. non solum vult solvere, quę acceperit
ibid. etiam demonstrat aliqua, quæ solvat
4 Av. 16. ac sic fit, ut salvantur omnia
4 Av. 41. quia minus solveris sponsionis
4 Av. 65. nihil magnum in terris &c. solvitur

SOLUTIO, NIS

4 Pr. 25. nesciunt, & solutionem sciunt
5 Pr. 42. invidia est enim in solutione
ibid. solutionem sustinent divitum

SOMNOLENTIA, Æ

6 Pr. 131. & somnolentia possidebant

SOMNIUM, NII

2 Av. 6. somnii, vigiliarum ægras vicissitudines
3 Av. 115. somnii vanescentis more peritura
4 Av. 51. somnia quædam, ac delirамenta

SONO, AS

2 Av. 27. præceptorum cœlestium voces sonent
sonus, ni
1 Pr. 65. buccinarum cœlestium sonos
6 Pr. 116. sonus populi, qui clamabat

SOPOR, RIS

6 Pr. 131. sopor quippe infunditur

SORDEO, ES

1 Av. 71. in volutabris sordentium suum
2 Av. 6. peccatorum sordentium luto oblitos

SORDES, DIS

4 Pr. 32. illos sordibus suis polluunt
4 Pr. 106. qui &c. in sordibus mundi
6 Pr. 43. propitiantem sordibus lædimus
7 Pr. 38. quantum cęnum sordium fuerit
7 Pr. 87. colluviones omnium sordium
7 Pr. 112. pars civitatis non plena sordibus ?
7 Pr. 115. nisi sordium non licebat ?
7 Pr. 117. sordidarum mulierum inquinari
7 Pr. 125. etiam si parva sordes incidat
7 Pr. 126. paucorum sordibus polluantur
7 Pr. 143. sordes virorum mollium

SORDIDATUS, A, UM

4 Pr. 100. cinere sordidatus, vitam &c.
7 Pr. 120. visu, atque animo sordidati
Ep. 4. 17. aut sordidatos senes, aut &c.
sordidissimus, ma, mum
1 Pr. 11. & præferentes ad sordidissimas &c.
4 Pr. 32. facinoribus sordidissimis nobilitatis
7 Pr. 14. quis non &c. sordidissimæ colluvionis
sordido, as
1 Av. 80. & cinere sordidabit
sordidus, a, um
3 Pr. 60. passim omnes sordidi, ac flagitiosi
3 Pr. 70. cęnosa impuritate non sordidus ?

6 Pr. 26. ut cogitationes sordidæ animum
7 Pr. 120. opere ipso sordidi
7 Pr. 125. etiam pauci sordida faciant
1 Av. 64. sordidam criminum tunicam
1 Av. 72. sordidis voluptatibus satisfaciunt

SOROR, ORIS

Ep. 4. 9. dilectissima, ac venerabilissima soror
Ep. 4. 17. o carissima soror, precati sumus

SORS, TIS

3 Pr. 4. cur &c. sors bonorum durior
3 Pr. 39. humana sors reddit æquales
5 Pr. 66. erat extrema sors eorum
6 Pr. 110. mutata sors Hispanorum
6 Pr. 142. cujus sit sors pejor
7 Pr. 127. æquali in scriptis sacris sorte
Ep. 4. 21. misericordiam meruit sors
2 Av. 87. quibus sors cum diabolo deputatur
3 Av. 89. misera ergo erit perdita sors eorum
4 Av. 19. sors in Dei judicio esse poterit

SORTIOR, IRIS

4 Pr. 30. matrimonia honorata sortiti

SOSPES

3 Av. 101. cur non sospes, hac vegetus &c.

SPARGO, GIS

7 Pr. 92. de orbe in orbem spargeret

SPATIUM, TII

3 Av. 16. infelicis vitæ istius brevi spatio

SPECIALIS, LE

6 Pr. 154. etiam speciale dicamus
7 Pr. 32. specialia Dei munera
8 Pr. 6. adolescentium speciale convicium est
2 Av. 12. speciale tamen esse non dubium est
3 Av. 2. speciale Christianorum omniũ bonorũ

specialiter

1 Pr. 72. specialiter quidem hoc &c.
2 Pr. 23. id specialiter sancto viro
4 Pr. 32. specialiter sordibus polluunt
7 Pr. 27. quos specialiter Deus &c. ditaverat
7 Pr. 28. specialiter videbatur placere
7 Pr. 80. specialiter de Africis dicta videantur
7 Pr. 88. & si habeant specialiter mala propria
7 Pr. 118. idest specialiter de Romanis

specialius

7 Pr. 28. specialius Domino cultu &c.
7 Pr. 32. specialius tales, quia specialia &c.
7 Pr. 87. specialius hoc scelus Afrorum

SPECIES, *pro parte generis*

1 Pr. 63. speciem servantes, naturam &c.
4 Pr. 55. penè injustitiæ speciem
5 Pr. 32. sub specie captivitatis vivere
ibid. sub specie libertatis esse
5 Pr. 77. imò sub specie religionis
6 Pr. 92. videtur ad speciem contumaci aliquid
6 Pr. 99. videantur specie esse proba
Ep. 1. 1. cum specie dissentiat, ratione concordat
Ep. 4. 26. specie quidem minus est
3 Av. 9. habere aliquam excusationis speciem
3 Av. 11. dans reo deprecatiunculæ speciem
4 Av. 42. specie professionis grandia &c.
ibid. grandia specie polliceris

SPECIOSUS, A, UM

8 Pr. 25. speciosæ appellationis titulum

SPECTACULUM, LI

6 Pr. 14. quod in spectaculis non sit
6 Pr. 18. qui spectaculis &c. delectantur
ibid. innoxii a spectaculorum piaculis
6 Pr. 30. solæ spectaculorum impuritates sunt
6 Pr. 32. qui ad spectaculum puri venerant
6 Pr. 34. in spectaculis &c. commorantur
6 Pr. 51. in spectaculis enim quædã apostatatio
6 Pr. 52. spectaculis, & operibus
ibid. nam spectacula, & pompæ
6 Pr. 53. spectacula post baptismum sequeris
sæpe hoc numero
6 Pr. 55. Diabolus autem est in spectaculis
ibid. cum redimus ad spectaculum &c.
6 Pr. 57. spectaculorum crimen videtur
ibid. & videbit in spectaculis
6 Pr. 103. per hoc in spectaculis hujusmodi
6 Pr. 140. cum spectacula postulatis
7 Pr. 69. mulierum spectaculum fieret

SPECTO, AS

4 Pr. 20. nequaquam ad injuriam spectant
6 Pr. 18. etiam quando non spectant
ibid. semper vellent spectare
6 Pr. 31. spectantes hæc comprobant
6 Pr. 110. quantum ad mores perditos spectat

SPECUS, CUS

1 Av. 8. condentes profundis specubus &c. opes

SPECULA, Æ

3 Av. 120. una effugiendi specula datur

SPERNO, NIS

1 Pr. 19. non spernunt sequentes Dominum
3 Pr. 41. majoribus spretis minora faciamus
4 Pr. 6. sapienter nos Deum spernere
4 Pr. 38. si bonus &c. quasi malus spernitur
4 Pr. 46. Evangelium suum spernunt
4 Pr. 80. cum spernamus, quem coli credimus
4 Pr. 108. legem Dei habemus, & spernimus
4 Pr. 109. legem nescire, quam spernere
6 Pr. 22. & si non nullas earum spernere
6 Pr. 61. nos altaria spernimus
6 Pr. 63. spernitur Dei templum
7 Pr. 141. quæ illi spernunt maximè
Ep. 9. 13. nam &c. Deum spernere videntur
2 Av. 74. usque ad vitę terminos Dñum spernere
3 Av. 29. ut eos præcipuè &c. filios spernant
3 Av. 88. totum mundum spernere oportet
3 Av. 121. nam in tantum eum spernis
4 Av. 19. moriens judicio suo spreverit
4 Av. 22. fornicari, quod Deum, spernant

SPERO, RAS

6 Pr. 47. ubi qui sperare se spem beatam &c.
Ep. 4. 22. etiam non sperata largitur
1 Av. 47. neque sperent in incerto divitiarum
ibid. sperandum a Deo, qui præstitit omnia
2 Av. 89. nunquid etiã prẽmiũ sperare possumus
2 Av. 93. retributionem sperare poteris
2 Av. 99. thesauros suos venditionibus sperant
3 Av. 83. a quo sperare debeat, relinquatur
4 Av. 61. nequaquam a Deo sperare poteris

spes, spei

1 Pr. 33. quæ &c. colendi, vel spes propitiandi?
1 Pr. 34. spes tollitur impetrandi
1 Pr. 66. spes futuræ beatitudinis
3 Pr. 72. sublata omnis spes falsæ opinionis

3 Pr.

3 Av. 112. ſponſionem dominicæ repromiſſionis
4 Av. 41. quia minus ſolveris ſponſionis

SPONSOR, RIS

1 Pr. 54. & ſolicitus, & ſponſor
ibid. ſponſor, dum futura promittit

SPUTUM, TI

2 Av. 7. irriſiones populi, ſputa, verbera

SPURCUS, A, UM

7 Pr. 114. ſpurcum &c. nidorem exhalantes
ſpurciſſimus, a, um
8 Pr. 30. ſpurciſſimum nidorem inhalaſſent

SQUALEO, ES

3 Av. 75. illius pridē fœtidæ, ac ſqualentis māus
ſqualidus, a, um
4 Pr. 100. gemens, clauſus, ſacco ſqualidus
Ep. 7. 8. ſqualidum, & inſincerum cicerem
ſqualor, ris
2 Pr. 27. ambitioſi ſqualoris aſſumit
3 Av. 73. ac ſqualorem longè refugerat

STABILIS, LE

4 Av. 13. tunc ſtabilis, & firma laus eſt

STATIM

1 Pr. 70. ſtatim à Domino pro errore
1 Pr. 71. ſtatim conſequeretur pœna
1 Pr. 77. errorem ſupradictorum ſtatim
1 Pr. 85. percuſſa ſunt ſtatim
2 Pr. 21. ſtatim Deo excutere percepit
2 Pr. 24. ſtatim fit ad David ſermo divinus
2 Pr. 26. damnatio ſtatim puniens
3 Pr. 63. ſtatim &c. omnium ſtudia diſcurrunt
4 Pr. 9. ſtatim ipſe demonſtrat
4 Pr. 36. ſtatim honorem nobilitatis ammittit
4 Pr. 37. ſtatim &c. quis eſſe tentaverit
4 Pr. 56. ſtatim in ſubditis docet
5 Pr. 5. ſi ſtatim dulcia ſubſequantur?
ibid. quem ſtatim ſuus clamor occidit?
6 Pr. 78. ſtatim ubique ſunt quæ fuerunt
6 Pr. 92. ſtatim dum &c. extinctus eſt
6 Pr. 154. ſtatim poſt hæc omnia facimus?
6 Pr. 155. ad domos ſtatim &c. currimus
7 Pr. 5. ſtatimque ubi, aut cremata &c.
2 Av. 1. ſtatim peccata ſua redimat
4 Av. 19. ſtatim mortuus judicandus?

STATUO, IS

1 Pr. 32. hæc ſunt à Deo ſtatuta, atque diſpoſita
5 Pr. 48. duo, aut tres ſtatuunt
6 Pr. 141. cui, quæſo, ſtatui, cui populo
7 Pr. 138. qui ſtatuunt non adulterandum
ibid. ſtatuunt, non furandum
8 Pr. 18. illa, quæ ſtatuerunt ii
ibid. ſtatuit ille, ut nullus pēitus haberet &c.

STATUS, TUS

1 Pr. 9. ad modum ſtatum eſſe meliorum
2 Pr. 34. ſuperſtes prioris ſtatus &c.
3 Pr. 2. naturam ſtatus de ſtirpe ſumet
3 Pr. 3. cujus ſtatus ſubſidiis continetur
4 Pr. 30. ſervilis ſtatus conjuges ſumunt
ibid. digni prorſus illarum ſtatu &c.
4 Pr. 33. in ſtatu honeſtiore pejores ſunt
4 Pr. 67. criminoſior culpa ubi honeſtior ſtatus
5 Pr. 8. nec ſtatum ſuum omninò ſervant
5 Pr. 33. quibus Romanus ſtatus
5 Pr. 65. perdito &c. incolumitatis ſtatu
5 Pr. 69. ſtatus homines circumvenimus
2 Pr. 28. quis enim integro verecundiæ ſtatu
6 Pr. 78. da enim prioris temporis ſtatum
7 Pr. 110. populos putares non ſani ſtatus
8 Pr. 20. Romano ſtatui ſpes poteſt
4 Av. 7. prout ſtatus fuerit humani corporis
4 Av. 12. cur non in ſtatu rerum incolumium?

STATUTUM, TI

7 Pr. 141. quid valeant ſtatuta legum

STERILIS, LE

2 Av. 53. & ſterile namque eſt, quod non parit,
ſterilitas, tis
3 Pr. 47. ſi &c. accuſamus ſterilitatem

STERNO, NIS

1 Pr. 43. futuro facinori viam ſternens
6 Pr. 144. ubi non ſtrata corpora
6 Pr. 155. corpora humi ſternimus
7 Pr. 71. uſque ad diem pugnæ ſtratus

STIPENDIUM, DII

3 Pr. 12. hæc quaſi ſtipendia fidei
4 Pr. 15. ſtipendia uſitata præſtentur
7 Pr. 134. ſtipendia laboris decernebantur

STIPES, PITIS

4 Pr. 84. ſubſidium, ac ſtipem ſuam
1 Av. 97. in pauperum ſtipes diffuſa longè &c.
ſtirps, pis
3 Pr. 2. naturam ſtatus de ſtirpe ſumet
6 Pr. 57. ſiquidem ſtirpe ſublatā
8 Pr. 26. quis non a ſtirpe ipſa

STO, STAS

1 Pr. 19. credant ſtare privatas?
6 Pr. 56. nihil enim ſequens ſtat
ibid. ſi principale non ſteterit
Ep. 4. 24. nos non in acie ſtamus
1 Av. 76. ſtantes impulit in ruinam

STOICUS, CI

1 Pr. 3. Stoici eum gubernatoris vice &c.

STOLIDITAS, TIS

Ep. 3. 1. non agnoſcam præ ſtoliditate

STOMACHUS, I

5 Pr. 5. quid juvant ſtomachum

STRAGES, IS

6 Pr. 2. centum &c. ſtragem pertulerunt

STRANGULO, AS

4 Pr. 34. Prædonum manibus ſtrangulata &c.
5 Pr. 36. ſtrangulati homines, & necati

STRUES, IS

4 Av. 46. argenti, & auri congeſtas ſtrues

STRUO, IS

3 Pr. 3. ædificium, quod ſtruximus
ibid. niſi id, unde ſtructum eſt

STUDEO, ES

3 Pr. 72. placere aliquis Deo ſtudeat
Ep. 1. 2. uni ſtudens, multis moleſtus ſim
1 Av. 7. atque perdentibus ſtudet nundinis
4 Av. 11. ſi bonis operibus parum ſtuduit
ſtudiosè, iſſimè
7 Pr. 104. ne ſtudiosè videar quærere
3 Av. 35. dum id ſtudioſiſſimè procuratis
ſtudium, dii
1 Pr. 16. cùm omnia ſcilicet ſtudia ſua
3 Pr. 55. nos omni ſtudio, omni niſu &c.
3 Pr. 63. ſtatim &c. omnium ſtudia diſcurrunt

4 Pr. 51. nisi studio, & cupiditate mellis
4 Pr. 74. atque nostrorum studia, mores &c.
5 Pr. 26. pro studio professionis suæ
5 Pr. 81. vestris studiis facta vestra
6 Pr. 12. sed studio malæ voluntatis
7 Pr. 144. efficiunt per te studia disciplinæ
7 Pr. 151. profecit studium castimoniæ
8 Pr. 41. vitæ, ac morum studiis discrepantes
Ep. 4. 6. ex dissimilitudine studiorum
Ep. 6. 1. quia boni in bonis studiis
ibid. studium tui amoris videris
Ep. 7. 6. honestum, & religiosum studium sit
Ep. 9. 3. studio, atque amore conscriptos
2 Av. 58. omni studio, atque ãbitione perquireret
3 Av. 16. omni studio, omni re, ac substantia
3 Av. 96. quanto studio id efficitis

STULTITIA, Æ

6 Pr. 12. pro stultitia repudiantes
6 Pr. 50. quæ stultitia? Nunquid &c.
6 Pr. 138. an stultitia an luxuria
6 Pr. 140. lachrymabilius hac stultitia?
3 Av. 22. quid cum stultitia hujus erroris

stultè

1 Pr. 39. stultè, atque impiè creditur

stultior, ius, issimus

1 Pr. 43. impiissimus pariter, & stultissimus
6 Pr. 139. aut quid stultius, quàm &c.
6 Pr. 152. insipientibus parvulis stultiores
1 Av. 15. inconsultissimum, ac stultissimum est
3 Av. 95. stultissima, ac miserrima vanitate

stultus, a, um

1 Pr. 34. quàm stulta, atque inanis sit
1 Pr. 39. tàm stulta sunt, & tàm frivola
1 Pr. 50. sed forsitan apud stultos
5 Pr. 81. quid agis, stulta persuasio?
7 Pr. 41. stulta præsumptio longæ vitæ
2 Av. 57. & illæ profectò stultæ Virgines
2 Av. 64. stultæ enim præsũptiones, perditionis
3 Av. 67. inconsultus namque & stultus amor
3 Av. 87. sivè tàm stultum, sivè tàm perditum
3 Av. 135. satis infidelis, ac satis est stultus
4 Av. 61. nec tàm stultus est, ut quæ &c.

STUPOR, RIS

6 Pr. 75. in stuporem, & in maledictum

STUPRUM, PRI

3 Pr. 69. vel ab homicidio, vel à stupro

STYLUS, LI

8 Pr. 1. styli hujus prolixitatem fore
Ep. 8. 1. stylo breves, doctrina uberes
Ep. 9. 3. apocryphi styli suspicionem

SUADEO, ES

1 Pr. 57. misericordia mea mihi suadet
5 Pr. 10. quod veritas legis suadet
1 Av. 106. quando propheta ipse, qui suadet
2 Av. 92. fieri nihil suadeo, quia &c.

SUAVIS, E

Ep. 1. 1. suavem, an jucundum?

SUB *omittitur*

SUBDO, IS

3 Pr. 26. pro nobis subdidit mundo
Ep. 1. 7. barbarorum locatitias manus subdit
2 Av. 107. si subdere aliquis disciplinæ
3 Av. 22. post hæc aliqua subdemus

subditus, a, um

3 Pr. 39. subditum injuriis nostris Deum esse
4 Pr. 9. hoc habendum &c. in subditis
4 Pr. 56. statim in subditis docet

SUBEO, ES

1 Pr. 41. sententiam subiit, paradisum &c.
6 Pr. 44. humanæ nativitatis verecũdiam subiit
7 Pr. 69. mortem subiret ignavi
2 Av. 43. simplicem pro nobis subire mortem
4 Av. 38. subire egestates cupiat sempiternas

SUBEXCUSO, AS

4 Pr. 15. scriptura quasi subexcusare

SUBJACEO, ES

1 Pr. 49. ulli subjaceat passioni
8 Pr. 18. viris omnibus subjaceret
4 Av. 13. quis subjacet mutationi

SUBJICIO, IS

1 Pr. 5. aut subjectus Deus: omnem &c.
7 Pr. 1. posse hoc loco subjici
7 Pr. 37. necessitas subjectarum erat

SUBIGO, IS

3 Av. 10. sed subacti sumus jugo incarnatæ &c.

SUBITANEUS, A, UM

3 Av. 93. adoptivo, ac subitaneo propinquo

SUBITO

3 Av. 94. subitò in extremis propinquos habent

SUBJUGO, AS

1 Pr. 27. quasi adversario subjugato
4 Pr. 33. quantas potuerit subjugare?
4 Pr. 63. juri hostium subjugari?
4 Pr. 66. deterioribus subjugamur
7 Pr. 49. maximè impudicitiam subjugaret
7 Pr. 52. sed ignavissimi subjugarent
7 Pr. 132. qui capti, & subjugati sunt
Ep. 5. 5. quasi adversario subjugato
1 Av. 81. fidei severitas subjugabit

SUBJUNGO, IS

4 Pr. 10. subjungit autem ad pudorem &c.

SUBLEVO, AS

5 Pr. 50. remediis novis &c. sublevantur
4 Av. 57. ejus sententia sublevetur

SUBLIMATOR, ORIS

1 Pr. 54. probator, & sublimator
1 Pr. 55. sublimator, quia potentiorem &c.

sublimis, e

4 Pr. 24. quid est &c. dignitas sublimium
6 Pr. 118. dignitate sublimes &c.
8 Pr. 19. ac sublimi adeò dignitate
2 Av. 31. laude sublimis, & ipso domino

sublimior, issimus

4 Pr. 68. sublimior est prærogativa
8 Pr. 5. illustriorem quempiam, aut sublimiorẽ
8 Pr. 30. potentissimi quique, ac sublimissimi

sublimitas, tis

4 Pr. 3. sine meritorum sublimitate
5 Pr. 44. à summis sublimitatibus missi
7 Pr. 118. ac sublimitate valuerunt
2 Av. 66. principatus sine meritorũ sublimitate

sublimiter

2 Av. 45. mortem denique &c. sublimiter conditam

SUBMITTO, TIS

6 Pr. 151. verbera non submiserint

ibid.

2 Av.

2 Av. 71. nisi etiam peram ipsam sustulisset

SUFFICIO, CIS

1 Pr. 1. sufficere ad refellenda hæc
1 Pr. 43. ad perpetrandum nefas sufficere
1 Pr. 51. & majora sufficiunt
1 Pr. 81. sufficiant de hoc genere divisionis
2 Pr. 1. sufficiunt igitur de exemplis ista
2 Pr. 10. de aspectu Dei ista sufficiunt
3 Pr. 5. sufficit ad causæ probationem
3 Pr. 6. sufficit, quod tibi Deus &c.
3 Pr. 7. ad plenissimam rationem sufficit
3 Pr. 11. sufficere mihi &c. poterat
3 Pr. 32. ut non sufficiat nobis, qui &c.
3 Pr. 41. non quia sufficiat ad salutem
ibid. nobis non sufficiant parva
3 Pr. 70. unum &c. ad pœnam æternam sufficit
3 Pr. 71. nec sufficit ad placandum Deum
4 Pr. 47. non sufficiunt &c. consuetudinarii
sæpe hoc numero
4 Pr. 62. non sufficit enim nobis
5 Pr. 24. cui ita sufficit felicitas sua
5 Pr. 79. ut non sufficeret eis
5 Pr. 86. sufficiat vexatos fuisse pauperes
ibid. sufficiat spoliatos &c. mendicos
6 Pr. 50. ridere, & gaudere non sufficit
6 Pr. 121. sufficere utique debuerat
7 Pr. 2. sufficere quidem ad confutationem
7 Pr. 105. ac testimonium sola sufficit
7 Pr. 112. nunquid &c. Afrorum sola sufficeret?
7 Pr. 135. sufficere igitur ad laudem eorum
Ep. 1. 15. sufficere & hoc ipsum convenit
Ep. 9. 3. sufficere itaque ad excludendam &c.
Ep. 9. 7. causæ ergo istæ sufficiunt
Ep. 9. 22. sufficere hæc tantummodo &c. potuit
1 Av. 54. sufficere ad metum, ac tremorem
1 Av. 55. sufficere hæc homini ad æternam &c.
1 Av. 64. sufficere ad vitam æternam putem
2 Av. 46. nequaquam sibi sufficere ad salutem
2 Av. 49. nequaquam sufficere sibi æstimet
2 Av. 55. & sufficere sibi existimant
2 Av. 56. parum detur, si parum dedisse sufficit
ibid. sed ego sufficere parum nescio
ibid. parum non sufficere, certè scio
2 Av. 74. sufficiat nobis, quod videmur
2 Av. 104. sufficientibus tantum debent esse &c.
2 Av. 117. quæ per se sufficiunt ad reatum
3 Av. 7. ad hanc rem Domini sermo sufficit
3 Av. 58. sufficere quidẽ ad hãc negotii portionẽ
3 Av. 87. quod causæ itaque sufficit, cùm &c.
3 Av. 125. sufficere tibi, putas, verba pro rebus
4 Av. 2. sufficiant utique sicut in aliis &c.
4 Av. 9. sufficit, inquit, pestilens prædicatio
ibid. sufficit præteritum opus homini

sufficienter

Ep. 4. 17. sufficienter &c. precati sumus

sufficientia, æ

4 Pr. 15. quàm sufficientiæ satisfaciunt
2 Av. 103. causarum sufficientia retineantur
3 Av. 30. sufficientia temporalium muneratur

SUFFRAGATOR, ORIS

2 Av. 84. obtinenda hæc bona, suffragatorem &c.

suffragium, gii

2 Pr. 37. non tàm suffragium Domini
ibid. optimum suffragium tribuitur
3 Pr. 72. suffragio paucorum bonorum
4 Pr. 99. per suffragia justitiarum suarum
4 Pr. 100. lamentationum suffragiis peteret
Ep. 4. 10. suffragia causæ tuæ &c. habes
Ep. 4. 18. sed tamen gratiore suffragio
Ep. 4. 32. quid &c. inauditumque suffragium?
2 Av. 1. inquirendæ salutis esse suffragium
4 Av. 13. certum merebitur &c. suffragium

suffragor, aris

3 Av. 72. quid ei suffragabantur

SUFFULCIO, IS

2 Av. 109. non suffulcitur religio

SUGGESTUS, TUS

2 Av. 66. qui sacri Altaris suggestu eminent

SUMMA, MÆ

4 Pr. 44. quando malorum omnium summam
7 Pr. 67. sapientiæ summam usurpavit
2 Av. 12. de summa unicuique nil recedat

SUMMÈ

5 Pr. 51. potentes summè existimaverunt

SUMMOVEO, ES

6 Pr. 117. in alio orbe summotis
7 Pr. 145. sic impudicitiam summoverunt

SUMMUS, A, UM

1 Pr. 6. quid &c. moderamine summi Dei
1 Pr. 32. voluntate, ac judicio summi Dei
ibid. summum totius mundani corporis
1 Pr. 46. summa justitia est, voluntas Dei
1 Pr. 80. deformari &c. summum Antistitem
2 Pr. 29. intellectum summi supplicii
3 Pr. 31. in summa quiete obire possumus
4 Pr. 7. summam prudentiam judicamus
ibid. summi consilii conspiratione
4 Pr. 56. pro summa justitia mortem suscipiat
4 Pr. 59. summa, & clarissima gemma
4 Pr. 87. nec homo ullus, nec Deus summus
5 Pr. 14. summum religionis officium
5 Pr. 25. non summi tantùm, sed penè infimi
5 Pr. 27. ullus &c. præter summos
5 Pr. 33. summo splendori esse debuit
5 Pr. 37. summam sustinent servitutem
5 Pr. 38. summa servitus exigit
ibid. summi enim infelicitas est
5 Pr. 44. à summis sublimitatibus missi
5 Pr. 77. summam divini cultus habitum
6 Pr. 14. summum delitiarum genus est
6 Pr. 132. in summo rerum discrimine
6 Pr. 133. excisa &c. summa urbe Gallorum
6 Pr. 137. pro summo &c. urbis remedio
7 Pr. 61. de donis suis detraxerit summa?
7 Pr. 65. in summo timore palma
ibid. nobis in summa elatione confusio
7 Pr. 107. summi semper fuere rectores
7 Pr. 117. summa animi lamentatione cõqueritur
7 Pr. 120. scelus summum admittere
7 Pr. 128. urbe illic summa, & celeberrima
Ep. 7. 6. id est inter summos, atque infimum
Ep. 8. 2. summum ædificii culmen ornasti
Ep. 9. 2. ut res summæ salubritatis
2 Av. 43. susceptionem summorum suppliciorũ
2 Av. 82. inæstimabile, ac summum malum
ibid. pars mali summi est

2 Av. 88. cùm summo supplicio afficendi sunt
2 Av. 102. à summa &c. opum perfectione
3 Av. 18. summum bonũ invẽies, aut summum malũ
3 Av. 22. inter supplicia summa poterit
3 Av. 117. cùm habere possit delitias summi boni
ibid. pati velit supplicium summi mali

SUMO, IS

1 Pr. 17. sumerent, eosque ipsos capere &c.
1 Pr. 18. vestem hirtam, ac brevem sumerent
1 Pr. 26. sumere, ac delibare permisit
1 Pr. 63. temporum diversitate sumentem
3 Pr. 2. naturam status sui de stirpe sumet
3 Pr. 25. plus exigunt, quam sibi sumunt
3 Pr. 40. pro animi oblectatione sumamus
4 Pr. 30. serviiis status conjuges sumunt
6 Pr. 20. à quibus anni exordium sumunt
7 Pr. 128. muliebrem habitum viri sumerent
Ep. 4. 24. non arma sumimus, non &c.
Ep. 7. 4. priùs deferrem officia, quàm sumerem
1 Av. 23. magis facultates paternas sumunt
1 Av. 39. ejusdem sumpsimus largitate

SUMPTUS, TUS

6 Pr. 84. nemo sumptus reipublicæ cogitabat

SUPELLECTILIS, VEL SUPELLEX, LIS

3 Pr. 13. quibus vel suppelle&ilis copiosa &c.
3 Av. 19. supellectilis variç ornamẽta trãscribas

SUPER *omittitur*

SUPERBIA, Æ

3 Pr. 40. pro superbiæ abusione calcemus
3 Pr. 71. quia & hoc intolerabilis superbiæ
5 Pr. 71. o superbiam non ferendam!
ibid. quæ hanc superbiam facit
7 Pr. 86. taceatur superbia, & tumor
Ep. 2. 2. negligentiæ est, non superbiæ
Ep. 3. 1. nolim præ superbia confiteri
1 Av. 84. evidens est de superbia &c. documentũ

superbio, is

5 Pr. 29. superbientis pervicaciæ perduellione
7 Pr. 73. atque auxiliis superbiremus
2 Av. 7. adde proterva superbientis populi &c.

superbè

4 Pr. 31. superbè, & aspernanter accipere
1 Av. 47. præcipit, ne superbè sapiant

superbus, a, um

7 Pr. 130. victoria superbi, delitiarum &c.
1 Av. 29. non superbas, ac præminentes
4 Av. 66. horrent superbi quicquid &c. mandatur

SUPERCILIUM, LII

4 Pr. 9. per fidei supercilium usurpare
7 Pr. 69. maximum habuerat supercilium

SUPEREMINEO, ES

2 Pr. 28. meritorum antecedentiũ supereminẽs
7 Pr 137. grande, ac supereminens
1 Av. 2. supereminens &c. plebis tuæ beatitudo
3 Av. 27. hoc n. est præcipuum, ac supereminens

SUPEREXCELLO, IS

3 Av. 116. superexcellentem cumulum pollicetur

SUPERFLUUS, A, UM

1 Pr. 10. si de falsis superfluus dolor
1 Pr. 12. superfluum autem est, ut &c.
3 Pr. 18. nos superflua judicemus
7 Pr. 75. superflua nobis catholici nominis
Ep. 4. 3. neque ex superfluo metus sit
2 Av. 103. in superfluis laqueus &c.

SUPERFLUE'

3 Pr. 69. quamquã superfluè de cunctis dixerim
6 Pr. 3. non superfluè me superius &c.
6 Pr. 8. superfluè de uno malo locuti sumus
ibid. superfluè unius scelera deflevimus
Ep. 9. 7. superfluè nomen scriptoris inquirit
Ep. 9. 19. superfluè ẽim uni, aut paucis scribitur
2 Av. 65. licèt superfluè fortè aliqua dicantur
2 Av. 105. superfluè de infirmitate causaris

SUPERFUNDO, IS

5 Pr. 5. cui superfunditur venenum?

SUPERJICIO, IS

3 Av. 80. perenne illud incendium superjecta

SUPERIOR, JUS, *vide supra*

SUPERNUS, A, UM

1 Pr. 30. inæstimabilem supernarum rerum?
6 Pr. 39. quos &c. superna tentasse
8 Pr. 20. ex sententia superna certè est

SUPERO, AS

5 Pr. 89. honestate, non malignitate superare
6 Pr. 10. in quantum &c. superare contendunt
ibid. cupiant pravitate superare
6 Pr. 22. penitùs superare vix possint
7 Pr. 50. sola vitiorum &c. impuritate superari
7 Pr. 153. qui honestate superamur?
Ep. 4. 10. ipsi amore superantur
Ep. 5. 8. jam carne superatâ, ut post hanc &c.
3 Av. 51. gratia, atque honore superarent
3 Av. 128. propinquorum pietate superaris

SUPERPONO, NIS

7 Pr. 49. pudicitiam illis superponeret

SUPERSTES, STITIS

2 Pr. 34. superstes prioris status
6 Pr. 143. tantæ enim miseriæ sunt superstitum
3 Av. 47. quæ superstites habent morientes

SUPERSTITIO, NIS

6 Pr. 100. per sacrilegas superstitiones
6 Pr. 101. cultus est superstitionum
6 Pr. 103. ad misceri &c. superstitioni
6 Pr. 145. superstitionibus pessimis iram
8 Pr. 30. post superstitionum nefarium cultum
8 Pr. 31. potentium sacrilega superstitione
Ep. 4. 6. superstitio tamen adversabatur

superstitiosissimus, a, um

8 Pr. 46. superstitiosissimus licèt &c. populus

SUPERSUM, ES

2 Pr. 2. superest, ut testimoniis &c.
2 Pr. 20. superest, ut quia testimoniis &c.
4 Pr. 62. quid superest, nisi ut asper &c.
4 Pr. 75. verum est, ac per hoc superest
6 Pr. 118. nudatis aliquid supererat
6 Pr. 134. post excidium superesset calamitati
6 Pr. 137. qui excidio superfuerant
6 Pr. 142. etiam si quid superest
6 Pr. 153. superest, ut quemadmodum &c.
7 Pr. 84. superest, ne maiorum præsentium &c.
Ep. 4. 25. quid &c. ultioni post ista superest
Ep. 4. 35. superest ergo, ut si quid aliud &c.
Ep. 8. 3. superest, ut Dominus Deus noster
Ep. 9. 32. superest, ut &c. functus sum partibus
2 Av. 65. superest de ministris, & Sacerdotibus
3 Av. 2. superest, ut ab utraque carũ agnoscente

3 Av.

3 Av. 3. superest adversum eas responsionum
3 Av. 120. cui unum tantummodo superest

SUPPETO, IS

6 Pr. 10. inquantum facultas suppetit
Ep. 1. 7. nec abeundi facultas suppetat
Ep. 1. 11. quam spiritalia dona suppetunt
Ep. 3. 2. delicti facultas suppetit
2 Av. 30. propè idem juris omnibus suppetebat
2 Av. 61. substantiâ olei non suppetente
4 Av. 21. reis excusatio ista suppetit

SUPPLEX, CIS

Ep. 4. 11. obsecra ergo, & supplex dicito

SUPPLICATIO, NIS

1 Pr. 34. cur ad altaria supplicamus
1 Pr. 36. supplicationis vocem conciliet
3 Pr. 61. à supplicationibus moliuntur
7 Pr. 72. supplicatione pugnavit, & ideò &c.
Ep. 4. 33. proficiat supplicatio reatu carens

supplico, as

1 Pr. 35. Domino supplicari jubet
1 Pr. 36. quomodo in Ecclesia supplicantes
1 Pr. 37. pro bonis præsentibus supplicamus
2 Pr. 28. cum tanto ambitu supplicet
4 Pr. 84. præpotentiori cuidam supplicarem
6 Pr. 155. mixtis cum fletu gaudiis supplicamus
Ep. 4. 3. metuere, & æqualiter supplicare
Ep. 4. 19. vobis consulatis supplicante vobis
Ep. 4. 20. pro offensa suorum jam supplicare
3 Av. 127. quomodo te postea supplicante

SUPPLICIUM, CII

1 Pr. 20. in catenis, atque suppliciis
1 Pr. 58. cùm enim ad supplicium malorum
1 Pr. 60. torqueatur diversitate supplicii
1 Pr. 78. quo supplicio digni essent
1 Pr. 80. Maria enim supplicio afficitur
2 Pr. 29. intellectum summi supplicii
3 Pr. 23. quàm in passione supplicii
3 Pr. 29. nec fides suppliciis comprobatur
4 Pr. 12. lethalibus suppliciis digni sumus
4 Pr. 16. sed etiam supplicia compellunt
4 Pr. 17. atrocitate præsentis supplicii
5 Pr. 24. prosperitas aliena supplicium est?
5 Pr. 37. tolerant supplicium necessitate
5 Pr. 39. ne supplicia sustineant
6 Pr. 115. inter suorum supplicia ridebat
6 Pr. 140. post sanguinem, post supplicia
6 Pr. 151. quos supplicia non correxerunt
8 Pr. 34. in supplicio filii pietas &c. torquetur
Ep. 1. 3. supplicium displicentis fero
2 Av. 43. susceptionem summorum suppliciorũ
2 Av. 88. cùm summo supplicio afficiendi sint
3 Av. 22. inter supplicia summa poterit
3 Av. 69. refrigerandi supplicii paterni gratia
3 Av. 72. in supplicio positus oblivisceretur
3 Av. 74. dives supplicium facultate
ibid. & inter supplicia proclamans
3 Av. 80. suppliciorum immortalium cruces
3 Av. 84. futurorum suppliciorum, nec &c.
3 Av. 117. pati velit supplicium summi mali
ibid. solus suppliciis delecteris
3 Av. 119. suppliciorum tormenta vitares?
4 Av. 41. ideò plus tolerabis supplicii

SUPRA *adver. & præpos.* SUPERIOR, SUPERIUS

2 Pr. 8. superiùs sacer sermo testatur
2 Pr. 10. superius sacer sermo testatus sit
2 Pr. 21. supra votum ejus vindicat
3 Pr. 5. libellis superioribus probavimus
3 Pr. 40. ut ad superiora redeamus
4 Pr. 76. ut superiùs locuti sumus
4 Pr. 102. supra criminis esse mensuram
5 Pr. 6. superius barbarorum genera
5 Pr. 18. quasi superiores Deo essemus
5 Pr. 20. sed etiam supra id, quod &c.
6 Pr. 3. superius de uno malo aliqua dixisse
7 Pr. 108. idest quod superius spopondi
7 Pr. 120. supra &c. piaculi execrationem
Ep. 4. 17. qui superiora &c. exoraverunt
Ep. 7. 2. apud superiores, ut vos estis, sanctæ
1 Av. 3. superiora illa istorum usibus militant
1 Av. 29. supra humanos visus elata culmina
1 Av. 33. superioribus, ac sequentibus dictis
3 Av. 120. superioris vitæ actibus probes
4 Av. 6. alios in superiore vita
4 Av. 10. superioribus vitæ actibus finis &c.

SUPRADICTUS, A, UM

1 Pr. 8. etiam ea, quæ supradicta sunt
1 Pr. 77. qui errorem supradictorum statim &c.
4 Pr. 29. comparatione supradictorum &c.
6 Pr. 136. excidiis supradictæ urbis
3 Av. 100. vel supradictorum exemplo hominum
4 Av. 67. supradictorum hominum displicebit

SUPREMUS, A, UM

1 Av. 106. in supremis positi peccatores
1 Av. 107. vel in supremis cuncta tentare
1 Av. 108. in supremis munificentiâ opus est
2 Av. 116. ne in supremo quidem exitu
3 Av. 118. id saltem supremæ oblationis officio
3 Av. 120. contentus sum testimonio supremorũ
ibid. interest inter suprema perfugium
3 Av. 121. inter suprema non consulis?
3 Av. 130. cujus supremum exitũ tantus desiderat

SURGO, GIS

1 Pr. 83. surrexerunt contra Moysen
4 Pr. 39. surgunt recentia crimina
6 Pr. 124. ne &c. de conviviis surgerent
7 Pr. 71. ad bellum de oratione surrexit

SUS, IS

4 Pr. 4. sues cum ornamento esse videamur
4 Pr. 33. ut canum, vel suum more
1 Av. 71. in volutabris suis sordentium suum

SUSCIPIO, IS

1 Pr. 42. unius sacrificium Deus suscepit
3 Pr. 1. Divini officii amore suscepti
4 Pr. 56. pro summa justitia suscipiat
4 Pr. 58. etiamsi mortem suscipiamus
4 Pr. 105. susceptus es intra os Dei
5 Pr. 60. nihil susceptis tribuunt
5 Pr. 66. nam suscipiuntur ut advenæ
5 Pr. 67. nam quos suscipiunt, ut &c.
6 Pr. 44. terreni ortus principia suscepit
Ep. 1. 12. suscipite ergo, quæsò &c.
2 Av. 50. dextera Dei suscipiet, & in futuro

SUSCEPTIO, NIS

2 Av. 43. susceptionem summorum suppliciorũ

SUSPENDO, IS

4 Pr. 59. quasi spirante, suspendunt

Ep. 5. 3. tantò fortiorem spiritu putem
Ep. 5. 6. tantò purior sensu
1 Av. 5. tantò egentior devotione
1 Av. 69. tantò plus gratulantur
ibid. tantò plus confuduntur
1 Av. 103. tantò plus pro malis tuis debes
1 Av. 104. tantò plus pro te debes &c.
2 Av. 65. tantò antistare cæteris oportet
2 Av. 75. tantò plus quispiam debet opere
3 Av. 31. tantò inferiores fratribus
4 Av. 39. tantò magis tibi relinqueres

tantùm, *adverb*:

1 Pr. 21. ex præsenti tantùm laude capiebant
1 Pr. 23. non unius tantùm religiosi nomine
1 Pr. 50. puto, non judicavit tantùm
1 Pr. 52. muneris tantùm viderentur fuisse
1 Pr. 61. tunc enim non simplex tantùm &c.
1 Pr. 62. & quidem non judicium tantùm
1 Pr. 64. non usibus tantùm hominum
ibid. non ad victum tantùm, sed &c.
1 Pr. 75. porrò autem non punitus tantùm &c.
1 Pr. 76. in quibus non judicium tantùm
1 Pr. 77. non tantùm hoc in hac re
1 Pr. 79. punitur, nec punitur tantùm
1 Pr. 80. quamvis &c. non Mariam tantùm
1 Pr. 87. præter duos tantùm Sanctos
2 Pr. 6. non audientia tantùm Dei
2 Pr. 8. tantùm speciali benignitate tribuatur
2 Pr. 14. non gubernatio tantùm sacra
2 Pr. 19. tantùm uti præsentia sua
2 Pr. 21. nec vindicari tantùm, sed &c.
2 Pr. 22. vides quomodo non rebus tantùm
2 Pr. 26. pro uno tantùm errore judicium
3 Pr. 17. tantùm apud nos honor
3 Pr. 33. tantùm ab illo abest, ut &c.
3 Pr. 36. tantum abest, ut aliorum commodis
3 Pr. 44. econtrà non extraneis tantùm
3 Pr. 58. minora tantùm sine majoribus
4 Pr. 16. servos non miseriæ tantùm (scit
4 Pr. 20. nisi de eo tãtùm, qui in se&c. esse agno-
4 Pr. 23. non furta tantùm divitum &c.
4 Pr. 24. tyrannidem non pauperes tantùm
4 Pr. 89. Christianos tantùm, cùm peccaverint
ibid. tantùm prævaricatores &c. legis
4 Pr. 97. non occidi tantùm à Christianis
4 Pr. 99. per unam tantùm confessionem
4 Pr. 101. tantùm aufert damnationem
4 Pr. 103. peculiariter tantùm Christianorum
5 Pr. 3. nec contra illam tantùm
5 Pr. 9. tantùm scripturas sacras plenas
5 Pr. 17. tantùm &c. scita cognoscimus
5 Pr. 23. utinam cives tantùm &c.
5 Pr. 25. non summi tantùm, sed penè infimi
5 Pr. 32. nec vile tantùm, sed etiam &c.
5 Pr. 54. in Romanis tantùm hæc mala
ibid. quorum injustitia tantùm, nisi vestra?
5 Pr. 65. ut &c. non facultatis tantùm
ibid. non à rebus tantùm suis
5 Pr. 77. nomen tantùm demutavere
5 Pr. 79. adeò non sæculares tantùm
5 Pr. 83. non affinibus tantùm, aut aliis
6 Pr. 7. tantùm in se boni habeat
6 Pr. 20. propter consules tantùm fiunt
ibid. ita illos tantùm incestarent
6 Pr. 77. tantùm ardere vidimus
6 Pr. 87. tantùm novum genus pupillorum
6 Pr. 107. tantùm à Deo datâ quiete utimur
6 Pr. 108. materiam tantùm esse vitiorum
6 Pr. 128. tantùm perisse credat
6 Pr. 138. ut tantùm virtutis esset
6 Pr. 141. rem tantùm, atque substantiam
6 Pr. 160. tantùm ei injuriarum repensamus
6 Pr. 164. sola tantùm vitia creverunt
7 Pr. 18. hi &c. non ad paucas tantùm &c.
7 Pr. 20. sola vitia tantùm perdurant?
7 Pr. 23. in hoc tantùm deteriores
7 Pr. 47. hoc in Aquitanicis tantùm &c.
7 Pr. 54. de solis fœminis tantùm loquar
7 Pr. 56. tantùm viros reliquit &c.
7 Pr. 81. non suos tantùm, sed etiam &c.
7 Pr. 104. tantùm universarum illic urbium
7 Pr. 107. hac ergo tantùm contenti sumus
7 Pr. 115. hoc totum ad Sacerdotes tantùm
7 Pr. 121. tantùm inquinarentur auctores
7 Pr. 123. non usum suum tantùm, atque naturâ
7 Pr. 131. ob ea tantùm continentissimi
7 Pr. 137. qui non tantùm id agit, ut &c.
7 Pr. 139. atque utinam illi tantùm, qui &c.
ibid. tantùm eis adeptus semel honor &c.
7 Pr. 143. nec horruerunt tantùm &c.
7 Pr. 151. tantùm apud illos proficit
ibid. tantùm severitas disciplinæ
7 Pr. 152. illæ tantùm, in quibus barbari esse &c.
8 Pr. 19. hic Socratis tantùm error fuisset
ibid. tantùm præstent impuritate
8 Pr. 35. hominem tantùm à se lędi
8 Pr. 39. tantùm in eis de paganorũ non fuit&c.
8 Pr. 48. tantùm servis Dei licuit evadere
Ep. 1. 4. tantùm enim abest, ut displicere &c.
Ep. 4. 1. non suum tantùm nomen inscripsit
Ep. 4. 5. tantum correctio reddat &c. charitati
Ep. 4. 19. ne quæso, tantùm nobis irascamini
Ep. 4. 22. qui non tantùm postulata tribuit
Ep. 4. 23. tantùm tamen visio affectus
Ep. 9. 9. tantùm persecutionis tempore putent
Ep. 9. 10. & tunc tantùm poterimus, quãtum &c.
Ep. 9. 16. non sęcularium tantùm est, sed etiã &c.
Ep. 9. 17. non ad mundiales tantùm homines
Ep. 9. 22. divinæ tantùm scientiæ reservaret
Ep. 9. 32. tantùm apud Deum scriptori &c.
Ep. 9. 33. tantùm sibi aliquis præstari postulat
1 Av. 3. tantùm penè vitiorum, quantum &c.
ibid. tantùm disciplinæ recessit
1 Av. 6. lectionem tantùm habes, virtutem &c.
ibid. tantùm interim conscientiâ abes
1 Av. 42. possessores tantùm usufructuarii sumus
1 Av. 47. propter bona tantùm opera præstari
1 Av. 64. tantùm fecit impossibilitas
1 Av. 65. qui à malis actibus tantùm &c.
1 Av. 66. semper tantùm peccat in vita
1 Av. 92. an tantùm in officio placationis
1 Av. 93. cur nõ tantùm offerat, quantùm potest?
1 Av. 94. hoc tantùm admonuisse videatur
1 Av. 96. ea tantùm re interim contentus sum
1 Av. 101. noli tantùm Deo relinquere
2 Av. 13. tantum acceperunt singuli &c.

2 Av.

2 Av. 21. sed de his tantùm loqui, qui &c.
2 Av. 22. Jesum Christum non sanctitate tãtùm
ibid. nisi illud tantùm, quod &c.
2 Av. 23. ad hoc tantùm illorum memini
2 Av. 50. quo declaratur, quòd eã tãtùm animam
2 Av. 66. tantùm excellere oportet meritò
2 Av. 67. non novæ tantùm, sed antiquæ legis
2 Av. 73. si ipsi tantùm divites fuerint
2 Av. 94. ut non ei tantùm des, quantùm potes
2 Av. 101. tantùm propè ab omnibus nõ creditur
2 Av. 103. in rebus tantùm necessariis est salus
2 Av. 104. sufficientibus tantùm debent esse &c.
2 Av. 107. non pati tantùm nimis magna
2 Av. 113. præsentem inopiam tantùm fugitis
2 Av. 122. corporum tantùm hostes sunt
ibid. vos spirituum, illi tantùm artuum
3 Av. 17. velle consulere tantùm ne sibi
3 Av. 18. nisi sola tantùm innocens vita
3 Av. 23. maximè cũ illic non paupertas tantùm
3 Av. 25. sint qua mvis interdũ non filiis tantùm
3 Av. 27. tantùm sibi immortalis lucri
3 Av. 28. una tantùm re parentibus &c. fiunt
3 Av. 33. tantùm eos inopes esse cupitis
3 Av. 35. tãtùm ne illi se filios Dei esse cognoscãt
3 Av. 39. una tantùm eos conditione discernunt
3 Av. 43. ita ne tantùm odisti Deum
ibid. ob hoc tantùm, quod ad Deũ pertinent
3 Av. 45. tantùm eis interdum gratiæ
3 Av. 48. quid tantùm quæso, sceleris &c.
3 Av. 78. non tantùm delectabãt opes hęredis sui
sæpe hoc numero
3 Av. 79. non tantùm eum delectabant
3 Av. 86. non tantùm filiis, aut nepotibus
3 Av. 93. quid tãtùm, quęso, de se miserrimi &c.
3 Av. 110. ut non solvat tantùm, quod promiserit
4 Av. 2. in hac parte nobis census tantùm
4 Av. 5. sanos tantùm atque incolumes
4 Av. 22. cupiditate tantùm scelera præstare
4 Av. 35. pro se tantùm & in se eget

TANTUMMODO

1 Pr. 37. pro his tantummodo petimus
1 Pr. 86. hic tantummodo portionem?
2 Pr. 35. respexisse tantummodo Deum
3 Pr. 20. tantummodo occidentis manu
3 Pr. 28. non ter tantummodo naufragavimus
3 Pr. 38. facit tantummodo, quæ vult facere
3 Pr. 45. tantummodo illum punit
3 Pr. 54. contemnat tantummodo servos
4 Pr. 11. unam rem habes tantummodo
4 Pr. 51. se tantummodo &c. amore privavit
4 Pr. 72. eos tantummodo Romanorum
4 Pr. 82. non otiosas tantummodo res
4 Pr. 89. tantummodo legem novimus
4 Pr. 102. peccatum &c. obest tantummodo
4 Pr. 103. tantummodo blasfematur Deus
5 Pr. 9. nos tantummodo benè legimus
5 Pr. 12. sciunt tantummodo, quod docentur
5 Pr. 77. videlicet laici tantummodo
ibid. vestem tantummodo exuere
6 Pr. 32. tantummodo quando redeunt
6 Pr. 60. tãtũmodo Sacramentum &c. accipimus
6 Pr. 72. ad hoc tantummodo plus habere
6 Pr. 75. tantummodo prius essent
7 Pr. 30. solam tantummodo fidem
7 Pr. 37. exemplum illic tantummodo fuerit
7 Pr. 47. de solis tantummodo Gallis
7 Pr. 61. tantummodo grati esse vellemus
7 Pr. 147. non id tantummodo provisum est
Ep. 9. 22. sufficere hęc tantummodo causa potuit
1 Av. 55. propter solas tantummodo opes
1 Av. 56. torquendus tantummodo, quia dives
1 Av. 69. in uno tantummodo à se dispares
2 Av. 54. puellarum ideo tantummodo, dicit &c.
2 Av. 62. tantummodo habere initium viventis
2 Av. 87. sed sola tantummodo avaritia
2 Av. 119. unam tantummodo tabulam
ibid. nec omittat tantummodo, sed &c.
3 Av. 18. nisi sola tantummodo bona conscientia
3 Av. 62. ubi duo tantummodo dies &c.
3 Av. 96. nisi solam tantummodo incredulitatem
3 Av. 116. non usum tantummodo Dominus
3 Av. 120. cui unum tantummodo superest
4 Av. 34. Christus tantummodo solus est

TARDE

1 Av. 89. plangens id ipsum quod tardè offert
tarditas, tis
3 Av. 129. tui obitus tarditatem omnium vultus
tardiùs
5 Pr. 68. tardiùs multò, quam merebatur

TARTAREUS, A, UM

1 Av. 7. caupõibus similis terrẽis, imo tartareis
1 Av. 12. avaritiæ, terrena, atque tartarea
tartarus, ri
3 Av. 134. in sempiternos tartari ignes

TAUREUS

8 Pr. 45. quasi taureis cędebatur

TAXO, AS

1 Av. 103. quod cũ tractaveris &c. atq; taxaveris

TECUM

2 Av. 95. cum tecum possis penitùs possidere
3 Av. 125. tecum, & in te omnia possidebis
3 Av. 127. cum Deus sic tecum agat

TEDA, & TÆDA, Æ

7 Pr. 101. obscęnis libidinum tædis

TEGO, IS

1 Pr. 44. feralissimum nefas tegi
7 Pr. 60. ovibus, quod vestræ tegimur

TEGMEN, NIS

7 Pr. 128. fœmineis tegminum illigamentis

TELUM, LI

3 Pr. 42. semper tela irarum maledicta sunt
4 Pr. 41. telorum, & machinarũ &c. oppugnãt
ibid. omni telorum genere pugnamus

TEMERITAS, TIS

3 Pr. 6. sacrilegæ temeritatis est
4 Pr. 62. o sacrilegam temeritatem?
7 Pr. 67. ignominiam temeritatis incurrit
8 Pr. 4. o insanę temeritatis furorem
temerarius, a, um
1 Av. 77. spondere autem aliquid & temerarium

TEMPERO, AS

1 Pr. 22. & gubernaculum temperaret
5 Pr. 81. temperant &c. non temperant &c.
temperamentum, ti
4 Pr. 12. clementis censure temperamento
temperatissimus, a, um

7 Pr. 132. temperatissimos fuisse Wandalos

TEMPESTAS, IS

2 Av. 99. vitam ventis, ac tempestatibus credsit

TEMPLUM, LI

3 Pr. 59. Itaque Ecclesias, vel potiùs templa
3 Pr. 60. in templa, vel potiùs in altaria
3 Pr. 62. quid in templo homines cogitaverint
3 Pr. 63. dum intra templum sunt
6 Pr. 62. templum omnes magis sectentur
6 Pr. 63. spernitur Dei templum
6 Pr. 156. templum quoque Induimus
8 Pr. 27. ad templum Domini non venire
8 Pr. 30. ad Dei templa venientes
Ep. 5. 2. sed etiam vestibula templi sui
Ep. 8. 2. in eis templum Deo edificaveris
4 Av. 42. de templo Dei incipiendum esse

TEMPUS, RIS

1 Pr. 36. pro &c. futuri temporis bonis &c.
1 Pr. 46. nunc temporis disputare
1 Pr. 50. an illo tempore, vel &c.
1 Pr. 63. pro temporum diversitate
1 Pr. 83. tempore concilii per nomina &c.
2 Pr. 40. scilicet verbis præsentis temporis
3 Pr. 16. testamenta duorum temporum jubet
3 Pr. 29. non id esse nunc temporis
3 Pr. 31. omni tempore obire possumus
3 Pr. 67. tanta est miseria hujus temporis
4 Pr. 62. & tam præsentium temporum
4 Pr. 84. ante aliquantulum tempus
5 Pr. 69. præjudiciis temporum ingenui &c.
6 Pr. 67. ex illo tempore in Urbibus Romanis
6 Pr. 70. miseria temporis, atque egestate
6 Pr. 78. da enim prioris temporis statum
6 Pr. 86. priorum temporum facultates
7 Pr. 70. longo tempore, diuturna &c.
7 Pr. 83. felicitatem prioris temporis devoravit
7 Pr. 134. hoc Romani non hujus temporis
Ep. 4. 5. longum lugendi tempus imponitur
Ep. 4. 27. ut illis temporibus videbatur
Ep. 9. 1. à quodam hujus temporis homine
Ep. 9. 3. à præsentis temporis homine
Ep. 9. 9. persecutionis tempore putent

sæpe hoc numero

Ep. 9. 11. hæc alii tempori magis congruunt
Ep. 9. 24. imbecilla sunt judicia hujus temporis
1 Av. 1. in futura post mortem tempora
1 Av. 51. temporis, & Ecclesiasticæ plebis
1 Av. 58. & alio tempore concupiscere
1 Av. 79. tempus satisfactionis amisit
2 Av. 29. abiit quippe illud tempus
2 Av. 63. ad breve tempus utuntur homines
3 Av. 106. in tempus illud est quia defunctus
4 Av. 15. &. hoc cùm omni tempore, tùm &c.
4 Av. 17. si enim ullum est tempus, quo &c.

sæpe hoc numero

temporalis, le

3 Pr. 1. temporali lapide constructa
3 Av. 30. sufficientia temporalium muneratur
3 Av. 80. temporales argenti, & auri
3 Av. 88. qui usum rerum temporalium accipit

temporariè

5 Pr. 60. à parentibus temporariè attribuitur
7 Pr. 143. aut temporariè submoverunt

temporarius, a, um

1 Av. 58. in hoc sæculo temporarias &c.
1 Av. 91. quod habetur ab homine tēporariū est
2 Av. 98. vita quoque ipsa hæc temporaria
2 Av. 104. quicquid temporarium excedit usum
2 Av. 114. tenuitatem temporariam ducitis
3 Av. 27. liberalitatem tribuit temporariam
3 Av. 46. perpetuo jure donant, tu temperario
3 Av. 135. alios affluere &c. divitiis temporariis
4 Av. 38. aliis paret delitias temporarias

TEMULENTUS, A, UM

7 Pr. 109. omnes violentia temulentos

TENDO, IS

1 Pr. 34. ad cœlum quotidie manus tendimus

TENEBRÆ, ARUM

1 Pr. 62. tenebris separatur, siccatur
3 Av. 12. totum id tenebras futurum homini
3 Av. 53. proponuntur lumini tenebræ
3 Av. 118. ut tenebris exterioribus non iniiciaris

TENEO, ES

3 Pr. 5. si scire vis, quid tenendum sit
ibid. perfecta ratio est hoc tenere
5 Pr. 64. quia tenere non possunt
6 Pr. 56. tenere te sequentia Symboli
6 Pr. 60. tenemus Symbolum, & evertimus
6 Pr. 83. morum tenere censuram
7 Pr. 13. reatu adulterii non tenentur
7 Pr. 15. potestatemque tenuisse
8 Pr. 3. modis omnibus tenenda veritas
Ep. 4. 12. teneo, ni fallor, mandata vestra (nemus
1 Av. 41. usum &c. earū rerū accepimus, quas te-
1 Av. 42. tenuimus, quoad licuit, tenuimus
1 Av. 49. divitiæ sic petendæ, sic tenendæ
2 Av. 2. criminum necessitate teneantur
ibid. expertes criminum non teneri

TENERITUDO, NIS

8 Pr. 36. ad exprimendā teneritudinem pietatis.

tenerrimus, a, um

8 Pr. 36. tenerrimam partem &c. nominavit

TENTO, AS

1 Pr. 55. tentari asperis voluit
2 Pr. 42. & refutare tentabimus
3 Pr. 31. præceptis &c. respondere tentamus
4 Pr. 37. quis esse tentaverit
6 Pr. 39. quos &c. superna tentasse
6 Pr. 92. arcam Domini sustinere tentavit
Ep. 4. 17. pro reconciliando &c. cūcta tentantur
Ep. 4. 24. nec propulsare tentamus
Ep. 4. 26. rerum tentaret affectu
1 Av. 42. atque alienare tentamus?
1 Av. 60. mortem levare tentamus
1 Av. 78. in extremis aliquid tentare
ibid. medicina fit certè nihil tentare
1 Av. 107. in supremis cuncta tentare
4 Av. 28. officiis respondere tentamus

tentatio, nis

Ep. 5. 7. extinctis &c. tentationum incentivis
Ep. 5. 8. ut jam tentatio non resurgat

TENUIS, E

4 Pr. 25. tenuem spiritum agentes
3 Av. 31. tenues, aut certè usufructuarii
4 Av. 39. tenui opiniuncula judicares

tenuitas, tis

2 Av.

1 Pr. 60. criminum turpitudinem &c.
4 Pr. 63. respiciamus &c. ad turpitudines
4 Pr. 98. per flagitia, ac turpitudines suas
6 Pr. 28. illas motuum turpitudines
6 Pr. 29. harum turpitudinum probrositate
6 Pr. 35. turpitudines, quas nos cernimus
6 Pr. 37. placere has turpitudines
6 Pr. 70. habitacula turpitudinum &c. sunt
6 Pr. 72. in hoc turpitudinis lutum
6 Pr. 81. turpitudine rerum unum sunt
ibid. blandimur &c. de turpitudinũ raritate
6 Pr. 100. per turpitudines criminosas
7 Pr. 38. nulla &c. præteritarum turpitudinum
7 Pr. 46. turpitudo a Romanis admittitur
7 Pr. 109. sed magis turpitudinibus &c.
7 Pr. 117. in masculos turpitudinem exercentes
7 Pr. 143. turpitudinum labem exciterunt

TUTUS, A, UM

4 Pr. 23. aut intactus, aut tutus est?
5 Pr. 27. nemo tutus horum est

tutior, ius, & tutius *adverb.*

8 Pr. 46. tutiùs quondam Apostolis paganas &c.
2 Av. 76. tutior ergo est irreligiositas, quàm &c.
2 Av. 86. nihil tutius, ac salubrius omni homini

TUUS, A, UM *omittitur*

TYRANNIS, DIS

4 Pr. 24. tyrannidem non pauperes tantùm

tyrannus, ni

3 Pr. 29. non tyranni persecutores
5 Pr. 26. tot tyranni sint &c.

VACILLO, AS

6 Pr. 92. vacillantem arcã &c. sustinere tentavit
Ep. 9. 2. operis vacillare permittam

VACATIO, NIS

6 Pr. 107. vacatiò sit probrositatis

vaco, as

6 Pr. 27. nihil horum reatu vacat
6 Pr. 144. his malis omnibus vacat
7 Pr. 152. omninò impuritatibus vacant
2 Av. 99. negotiatores emptionibus vacant

VACUO, AS

4 Pr. 25. multorum rapina vacuavit
6 Pr. 63. Ecclesia vacuatur, circus impletur

VADO, IS

2 Av. 118. ne reus exeat, ne reus vadat

VÆ

6 Pr. 66. væ nobis, atque impuritatibus nostris
ibid. væ nobis, atque iniquitatibus nostris

VAGITUS, TUS

Ep. 4. 21. vagitu infantium, & ploratione &c.

VAGUS, A, UM

1 Pr. 27. vagi sensus per varia &c.
Ep. 5. 5. non vagi sensus &c. lasciviunt

VALE, *omittitur*

VALEO, ES

1 Pr. 46. capere vim justitiæ non valet
3 Pr. 3. dissolvere nullus valet
4 Pr. 8. per hoc, quod probare non valeat
4 Pr. 85. hoc fieri non valeret
5 Pr. 57. quia hoc non valent
ibid. quod unum valent
5 Pr. 83. vicini manere non valeant
6 Pr. 27. salvo pudore non valeat
7 Pr. 50. non vires valere, sed causam
7 Pr. 118. ac sublimitate valuerunt
7 Pr. 141. quid valeant statuta legum
Ep. 1. 6. de qua audacter dicere valeam
Ep. 4. 10. absens labiis non vales
Ep. 4. 23. visio affectus mutui valuit
Ep. 4. 29. etiam illic misericordia valuit
Ep. 5. 8. & ita caro valere incipiat
Ep. 9. 4. valet ad fructum aliquem pervenire
1 Av. 17. opum multiplicatione non valeant
1 Av. 24. adhuc & valentibus mores
1 Av. 93. si compensare peccata non valet
1 Av. 97. potestatem non vales prorogare
2 Av. 105. servare &c. perseverantiam non valent
3 Av. 69. non valebit reddere
3 Av. 99. victoriam emere ipsam non valet
3 Av. 117. qui cùm beatus esse valeat

valetudo, nis

1 Av. 70. quòd ægrotarunt, imputant valetudini
1 Av. 77. ut valetudinis, curam, & labem &c.
4 Av. 7. quoties fuerit in homine valetudo

VALIDUS, A, UM

3 Pr. 1. sacrarum &c. confectione valida
1 Av. 4. & quasi viribus minus valida
3 Av. 18. quasi manus validæ, ubi &c.
3 Av. 108. aut parum valida, aut parum aperta

VALLIS, LIS

6 Pr. 15. penetrantur niviferæ valles
2 Av. 82. vallem perrennium lachrymarum

VANESCO, IS

3 Av. 115. somnii vanescentis more peritura

vanitas, tis

4 Pr. 82. cæteras sæculi vanitates
Ep. 9. 20. terrestris gloriæ vanitatem
1 Av. 53. infidelissima vanitate transmiserint
3 Av. 22. cum perditione istius vanitatis
3 Av. 93. infelicissima vanitate investigari
3 Av. 95. stultissimâ, ac miserrimâ vanitate

VAPULO, AS

3 Pr. 33. quando adversarium, vapulando &c.

VARIETAS, TIS

4 Av. 13. evasâ omni rerum varietate

varius, a, um

1 Pr. 27. per varia oblectamenta lasciviant
4 Pr. 51. varia frugum genera condentes
7 Pr. 109. vario luxus marcore perditos
8 Pr. 14. varia insaniarum labe furiosum
Ep. 4. 14. quæ vobis per varia nomina &c.
Ep. 5. 5. per varia oblectamenta lasciviunt
3 Av. 19. supellectilis variæ ornamẽta trãscribas

VAS, DIS

3 Av. 110. satis idoneum vadem &c.

VAS, SIS

8 Pr. 46. vas electionis Paulum Apostolum
Ep. 4. 1. Paulus Apostolus electionis vas
3 Av. 5. sed & in vase electionis suæ

vasculum, li

Ep. 5. 3. terrestris vasculi infirmitatem

VASTATIO, NIS

4 Pr. 24. cunctorum vastatione satietur
5 Pr. 27. vastatione latrocinii populantis
ibid. in hac vastatione succurrant
5 Pr. 68. quòd vastationes sunt, atque &c.

6 Pr.

6 Pr. 66. quadruplici vaſtatione eſt proſtrata
Vaſtator , oris
5 Pr. 83. vaſtatorque miſerorum
7 Pr. 129. ipſos illos Africæ vaſtatores
vaſto , as
5 Pr. 27. cum tot ſint, qui bonos vaſtant
5 Pr. 30. interea vaſtantur pauperes
6 Pr. 110. vaſtata eſt Italia &c. cladibus
6 Pr. 111. vaſtatis Urbibus mari clauſis
6 Pr. 118. licet jam ſpoliatos, atque vaſtatos
6 Pr. 132. hoſtili populatione vaſtatur
6 Pr. 140. hoc vaſtati , hoc expugnati
6 Pr. 154. Provinciæ populatione vaſtantur
7 Pr. 76. de orbe &c. univerſa vaſtaret
7 Pr. 90. vaſtata eſt diù Gallia
7 Pr. 93. ad tempus illud cuncta vaſtaverint
7 Pr. 94. ad vaſtandum Africam &c. cogebat
ibid. ad quos vaſtandos, atque cruciandos
UBER , *ſubſt.*
7 Pr. 26. uber totius fœcunditatis
UBER , *adjec.*
6 Pr. 106. proventus uberes , divitem &c.
Ep. 8. 1. ſtylo breves, doctrina uberes
UBI , *omittitur*
UBICUNQUE
6 Pr. 67. ubicunque Romani &c.
1 Av. 11. ubicunque abſtruſas habent
UBI NAM *omittitur*
UBIQUE
1 Pr. 88. ecce ubique judicium eſt
5 Pr. 32. ad alios ubique dominantes
6 Pr. 71. ut ubique in res nugatorias &c.
6 Pr. 78. nam quod non ubique &c.
ibid. ubique ſunt , quæ fuerunt
6 Pr. 79. non ubique ſunt, ubique adhuc ſunt
ibid. ubique ea populus vellet eſſe
6 Pr. 102. ubique Dæmon , imò &c.
7 Pr. 152. vos Romani ubique populi
UDUS , A , UM
4 Av. 46. ſemper uda ſunt , luxuriant &c.
VECORDIA , Æ
6 Pr. 51. quæ vecordia eſt , & amentia
VECTIGAL , LIS
4 Pr. 35. demerentur vectigalia vetera
5 Pr. 63. & vectigalibus obruuntur
6 Pr. 165. vectigalia illis ſolvebant
vectigalis , le
6 Pr. 165. vectigales barbaris ſumus
VEGETUS , A , UM
3 Av. 101. vegetus hæredibus tradidiſti ?
VEL *omittitur*
VELOX , CIS
1 Av. 74. velox ſit remedium reſurgentis
VELUTI , VELUT *omittuntur*
VENA , NÆ
6 Pr. 111. velut vitalibus venis
VENDICO , AS
6 Pr. 11. palmas &c. ſcelerum vendicare
6 Pr. 26. ſingulas &c. vendicant portiones
7 Pr. 86. quicquam voluerit vendicare
8 Pr. 15. ſuum poſſit aliquid vendicare
VENDO , IS
5 Pr. 58. patrocinia non venderent
5 Pr. 60. vendunt &c. pretio vendunt
ſæpè hoc numero
5 Pr. 61. ad hoc vendit , ut minuat
6 Pr. 165. vendunt nobis hoſtes lucis
1 Av. 67. exigat , ut peccata vendat
2 Av. 71. ſi vis , vende quæ poſſides
4 Av. 60. prius vendunt omnia, quam ſequantur
venditio , nis
5 Pr. 61. genus venditionis, & emptionis
2 Av. 99. theſauros ſuos venditionibus ſperant
venditor , ris
5 Pr. 61. venditor nihil dat, totum accipit
ſæpe hoc numero
VENEFICUS , CI
2 Av. 80. Latrones , Venefici , & Sicarii
venenum , ni
4 Pr. 36. aliis ſceleratiſſimum venenum
5 Pr. 5. cui ſuperfunditur venenum ?
ibid. ſed vitioſitas venenum &c.
ibid. occidunt venena vitiorum
3 Av. 133. venena tibi ſunt non reſpicias
VENEROR , ARIS
5 Pr. 88. quem hac laude veneramur ·
venerabilis , le
7 Pr. 14. ad hoc venerabilis connubii &c.
Ep. 7. 7. hæc mi domini venerabiles
4 Av. 37. venerabili Choro eſſe videaris
venerabiliſſimus , a , um
Ep. 4. 9. dilectiſſima, ac venerabiliſſima ſoror
venerandus , a , um
7 Pr. 99. ſed caſtitate venerandi
8 Pr. 44. de ſanctis, venerandiſque ſecretis
VENIA , Æ
2 Pr. 28. in præſenti veniam non meretur
4 Pr. 99. hujus tamen criminis veniam
5 Pr. 16. contemptus veniam non meretur
5 Pr. 73. Deus nos invitat ad veniam
7 Pr. 150. aut veniæ ſpes poteſt
Ep. 4. 8. peto quidem veniam , quia &c.
Ep. 4. 11. veniam peto &c. delictum neſcio
Ep. 4. 13. date veniam, turpe credidi
Ep. 4. 24. ideò minus meremur veniam
Ep. 4. 28. veniâ veſtri dictum ſit
Ep. 4. 33. unde ego nunc veniam peto
Ep. 4. 35. veniâ quoque non indignum
1 Av. 105. non tam ei veniæ ſecuritatem
veniabilis , le
4 Av. 57. veniabiles putant &c. reatus ſuos
VENIO , IS
1 Pr. 60. venit, loquitur , contemnitur
4 Pr. 30. ad tantam res impudentiam venit
5 Pr. 2. non poteſt venire lex
5 Pr. 3. tu &c. venis prava faciendo
5 Pr. 44. veniunt plerunque novi nuncii
6 Pr. 23. per quæ venturas turmas ſciunt
6 Pr. 32. qui ad ſpectaculum puri venerant
ibid. etiam quando veniunt fornicantur
6 Pr. 47. propter quæ veniſſe Chriſtum
6 Pr. 48. venit Dominus Jeſus Chriſtus
6 Pr. 62. quando enim uſu venerit
6 Pr. 63. ad Eccleſiam non veniunt
ibid. ſi qui inſcii fortè venerunt
6 Pr. 81. aut Romam venerint

6 Pr. 105. per iracundiam Dei veniunt
6 Pr. 125. ad perditionem ultimam venerant
7 Pr. 22. venit etiam in pręsenti, &c.
7 Pr. 72. venitque super exercitum nostrum
7 Pr. 73. adversùs venientes æmulos suos
8 Pr. 27. ad templum Domini non venire
sæpè hoc numero
8 Pr. 30. ad Dei templa venientes
Ep. 4. 26. de majoribus ad minora veniamus
Ep. 9. 20. prima illa veniens à mandato Dei
1 Av. 3. & prosperitas venit quæstuum &c.
2 Av. 6. Dominus è cęlo venit terras adiit
2 Av. 31. largitatis affectum venerat
3 Av. 86. exadverso, perversoque venientibus
4 Av. 45. cùm ergò ad judicium veneris

VENTER, RIS

1 Pr. 68. antiquam ventris ingluviem
1 Pr. 82. explere ex illecebris ventris
4 Pr. 15. gulæ, ac ventri servientes
4 Pr. 18. gulæ, & ventris avidi
4 Pr. 21. incōtinentiā vētris, quā in servo arguis
4 Pr. 22. ventris intemperantiam punis
3 Av. 21. quibus copiis ventrem expleat
4 Av. 45. tibi venter frugalitate decrevit

VENTURUS, A, UM

2 Pr. 26. venturum judicium Dei senties

VENTUS, TI

3 Pr. 1. ventis possint &c. concuti
5 Pr. 86. aut incendia ventis agitata
2 Av. 99. navigantes vitam ventis &c. credunt

VENUS, RIS

6 Pr. 101. colitur &c. venus in theatris

VERBER, RIS

6 Pr. 151. verbera non submiserint
8 Pr. 36. verberis tactu &c. acies læderetur
2 Av. 7. irrisiones populi, sputa, verbera

VERBERO, AS

1 Pr. 60. Pharaonis inobedientia verberatur
ibid. decies rebellat, decies verberatur
1 Pr. 80. tertio verberatur &c.
1 Pr. 82. carnes desiderat, verberatur
4 Pr. 13. peccantes nos Deus verberat
ibid. peccantes servulos verberemus
ibid. volumus delinquere, nolumus verberari
4 Pr. 22. te potissimum verberari
6 Pr. 43. blandientem injuriis verberamus
6 Pr. 96. plagis cœlestibus verberatur
8 Pr. 34. à quoquam filius verberetur

VERBUM, BI

2 Pr. 32. hinc juxta verbum Dei
2 Pr. 40. scilicet verbis præsentis temporis
3 Pr. 18. sed verbis agere dignatur
3 Pr. 35. exagerat quoque hoc Dei verbum
3 Pr. 62. verbis præterita mala plangunt
4 Pr. 3. iisdem verbis etiam nos utamur
4 Pr. 6. nec verbis dominicis obtemperamus
ibid. qui verbis Domini non obsequimur
4 Pr. 79. admodum verba existimant
5 Pr. 45. in liberalitate verborum
6 Pr. 28. vocum, ac verborum obscęnitates
6 Pr. 62. verba vitæ, an verba mortis?
ibid. verba Christi, an verba mimi?
7 Pr. 51. & jura verborum cœlestium.
7 Pr. 144. difficile est impudicitiam verbo
ibid. pudicitiam verbo exigi
8 Pr. 3. hoc & in verbis fit
Ep. 4. 7. parcendnm paululum verbis est
Ep. 4. 11. nunquam verbo asperiore læsi
Ep. 4. 17. qui &c. verbis jam exoraverant
Ep. 9. 13. nihil virtutum verba sine viribus
1 Av. 54. terribilior divinorum verborum
1 Av. 98. exaggeramus fortè rem verbis
3 Av. 60. divinorum verborum auctoritate
3 Av. 98. non credit verbis, quæ dixit Deus
3 Av. 100. verbis velis asseverare non credis
ibid. verbis &c. confiteris, sed factis negas
3 Av. 125. sufficere tibi putas verba pro rebus
ibid. verbis mendacibus honorare videaris
3 Av. 132. dari his prædicatoria verba non vult
4 Av. 1. si eis &c. de Deo verba non placeant
4 Av. 58. verba etiam judicia rimantes

VERE'

1 Pr. 13. sunt verè sua conscientia Beati
1 Pr. 14. quicunque verè religiosi sunt
1 Pr. 57. verè clamor, & grandis clamor
3 Pr. 62. verè scripturæ maledictio compleatur
5 Pr. 73. & verè ita agimus &c.
6 Pr. 11. verè sapiens &c. verè bonus
6 Pr. 31. verè in eos apostolicum illud
7 Pr. 8. odiosè potiùs, quàm verè &c.
7 Pr. 18. hi autem verè, & emissarii equi
7 Pr. 26. ut verè possessores, & Domini
7 Pr. 65. verè & in nobis tunc & in illis
7 Pr. 75. ut verè in eos veniat dictum
8 Pr. 45. verè ut si quis ea inscius rerum &c.
8 Pr. 49. ut verè videatur de improbitate
Ep. 1. 6. dicere valeam verè viduam
Ep. 7. 2. hæc verè se ita habeant
1 Av. 24. quæ verè probantur mala &c.
1 Av. 59. & verè durus est, si aliquid &c.
2 Av. 49. & per hæc omnia verè vidua
ibid. verè vidua Dei esse videatur
4 Av. 15. ita demum verè sapientes sumus

VERECUNDIA, Æ

3 Pr. 59. aut aliqua verecundia
6 Pr. 28. quis enim, interrogo, verecundiæ statu
6 Pr. 44. humanæ nativitatis verecūdiam subiit
7 Pr. 121. sine ullo verecudiæ amictu

verecundus, a, um

Ep. 4. 13. res mihi verecunda, res &c.

vereor, eris

1 Pr. 60. sed vereor, ne dum satis &c.
5 Pr. 9. sed vereor, quod qui &c.
Ep. 1. 2. mihi accidisse nunc satis vereor
Ep. 1. 8. ut verendum forsitan mihi sit
Ep. 4. 32. qui maximè veretur offendere
1 Av. 84. vereatur contumaciæ &c. exemplum
2 Av. 60. quod verebantur extingui
2 Av. 91. damnum in emptione vereatur
3 Av. 16. nolo metuas, nolo verearis
3 Av. 132. vereris vultus &c. propinquorum

VERITAS, TIS

1 Pr. 22. secundum veritatis regulam sentienti
1 Pr. 30. hujus ipsius &c. veritaris alienus
2 Pr. 2. quo rerum veritas approbatur

3 Pr. 9. incorrupta veritas loquitur
ibid. incorruptum fit teſtimonium veritatis
4 Pr. 69. veritati, non voluntati
4 Pr. 98. via veritatis blaſphematur
5 Pr. 1. veritatis divinæ incapaces
ibid. quod agnoverint veritatem
ibid. non veritatem his obeſſe
5 Pr. 10. quod veritas legis ſuadet
5 Pr. 13. veritas apud nos eſt
5 Pr. 19. plenam fidei noſcere veritatem
5 Pr. 29. veritatem proferre nolunt
ſæpe hoc numero
6 Pr. 13. illi per imperitiam veritatis
6 Pr. 14. ſcientiam veritatis habeamus
7 Pr. 63. veritas magis, quàm offenſio
8 Pr. 3. modis omnibus tenenda veritas
Ep. 4. 6. error tamèn oderat veritatem
Ep. 4. 28. quidquid ambitioni veritas denegaret
Ep. 4. 29. niſi ex veritatis officio
Ep. 9. 23. ſed judicii ſimplicis veritate
2 Av. 40. Judæi umbram rerum, nos veritatem
3 Av. 10. quid ſacra veritas poſtularet
4 Av. 64. nuntiari aliter veritas non poteſt
ibid. quam virtus ipſa exigat veritatis

VERMIS, MIS

3 Av. 73. quem ſcatentes vermium globi &c.

VERNULA, LÆ

7 Pr. 18. penè ad omnes vernulas ſuas

VERO' *omittitur*

VERSOR, ARIS

1 Av. 71. ſordentium ſuum more verſentur

VERTO, IS

2 Pr. 18. Divinam vertimus charitatem
5 Pr. 35. emolumenta verterunt
5 Pr. 67. quos &c. vertunt in ſervos
7 Pr. 123. verſa indiverſum omnia erant
7 Pr. 146. ſcorta in connubia verterunt

VERU'M *conjunctio omittitur*

VERUNTAMEN, SIVE VERUM TAMEN *omit.*

VERUS, A, UM

1 Pr. 2. qui veræ Religionis expertes
1 Pr. 28. quod trucidantur, verum eſt
1 Pr. 10. de veris, ac fidelibus Chriſtianis
1 Pr. 49. veram ſcripturarum intelligentiam
3 Pr. 29. verum eſt, non ſunt principes
4 Pr. 15. verum eſt, eſſe hæc vitia ſervorum
4 Pr. 75. verum eſt, ac per hoc ſupereſt
4 Pr. 88. qui vult ſcire, quàm verum ſit
5 Pr. 14. putant veram eſſe pietatem
5 Pr. 79. ſciunt, me verum loqui
5 Pr. 90. ut aſſequaris veram ſalutem
6 Pr. 65. verum eſt, etiam plus addo
7 Pr. 7. ubi non eſt vera honeſtas
ibid. non eſt vera felicitas
7 Pr. 15. verum eſt, habuerunt &c.
8 Pr. 17. dicitur à judicibus, & verum eſt
8 Pr. 23. utrumque verum eſt, à Deo
Ep. 4. 6. veras iraſcendi cauſas habent
Ep. 7. 2. ſi quid in veri opinione
Ep. 7. 9. priuſquam vera cognoſcas
Ep. 9. 4. verum eſt, poteſt hoc quæri
1 Av. 36. ſint vera, ac ſaluberrima
1 Av. 49. verum eſt. Quid enim pejus
2 Av. 10. verum eſt, ſed nunquid aliquid &c.
2 Av. 107. quietem veram deſideranti
3 Av. 51. verum eſt, & benè arbitramini
3 Av. 87. verum eſt quid enim ſive tàm ſtultum
4 Av. 17. ſin autem, quod verum eſt
4 Av. 19. nullus ſalutem veram plus negligit
4 Au. 51. non ne credis, Chriſtum vera dixiſſe?

verior, verius

4 Pr. 35. timeo, ne verius dixerim
7 Pr. 83. quid hac re verius?

VESPERA, RÆ

1 Pr. 17. niſi ad veſperam non liceret

VESTER, A, UM *omittitur*

VESTIBULUM, LI

Ep. 5. 2. ſed etiam veſtibula templi ſui

VESTIGIUM, GII

3 Pr. 35. expreſſiora &c. domini eſſe veſtigia
ibid. in veſtigiis Domini ambulans
6 Pr. 49. veſtigia Salvatoris ſequimur
bis hoc numero
7 Pr. 38. nulla omninò extant &c. veſtigia
1 Av. 74. vix poſſit veſtigium apparere

VESTIMENTUM, TI

3 Pr. 32. minima veſtimentorum parte
4 Av. 33. quibus etiam ſi veſtimenta deſunt

veſtio, is

4 Av. 10. te illorum veſtitus veſtiet

veſtis, tis

1 Pr. 18. veſtem hirtam, ac brevem ſumerent
1 Pr. 64. non ſciſſas veſtes, calceamenta
4 Pr. 38. ubi quis mutaverit veſtem
5 Pr. 77. veſtem tantummodo exuere
7 Pr. 60. ovibus, quod veſte tegimur
1 Av. 64. ſanctimoniæ veſtem &c. acceperit
3 Av. 127. auratis veſtibus circumfuſa
4 Av. 33. veſtibus non egentes multi &c.
4 Av. 37. licèt religionem veſtibus ſimiles

veſtitus, *ſubſt.*

4 Av. 50. te illorum veſtitus veſtiet

VETERASCO, IS

3 Av. 5. qui non veteraſcant, jubet &c.

VETO, AS

1 Pr. 51. ſed enormitas vetat
4 Pr. 22. à Deo vetita præſumis
4 Pr. 42. nam &c. à Deo vetamur
ibid. vetantis juſſa calcamus
6 Pr. 95. necdum lege vetuiſſet
7 Pr. 55. vetatur multos ad bellum ducere
7 Pr. 149. adulteria vetantes, lupanaria
8 Pr. 48. tabularum decreta vetuerunt
2 Av. 30. quod vellet, penitus, non vetabat

VETUS, RIS

1 Pr. 19. tales veteres Romani erant
4 Pr. 35. demerentur vectigalia vetera
4 Pr. 39. vetera non relinquunt
4 Pr. 45. cùm lex vetus &c. memoraſſet
4 Pr. 62. nam hoc vetus eſt
ibid. peccatis veteribus nova &c.
5 Pr. 10. habent veterum magiſtrorum
5 Pr. 77. veterum flagitiorum &c. titulo
6 Pr. 19. quondam pagani veteres
6 Pr. 36. in morem veterum paganorum
6 Pr. 86. receſſerunt à nobis copiæ veteres

6 Pr. 165. terrebant Romani veteres
7 Pr. 3. ut de veteribus Romanis aliqua &c.
7 Pr. 82. potentiæ veteris altitudinem
7 Pr. 134. ne veteres accusemus Romani &c.
8 Pr. 25. veteres pagani &c. dederunt
1 Av. 95. aliud vetere, alia nova lege
1 Av. 96. non vetera secundùm literam
2 Av. 28. ad veterum exemplorum esse solatia
2 Av. 30. lex vetus hominem dummodo justè
2 Av. 68. nam licet decretum vetus largam &c.
2 Av. 86. in vetere, & in nova lege mandaverit
3 Av. 45. ex domo tollere, non vetantur
3 Av. 132. honorari vitam &c. sermonibus vetat
4 Av. 46. vetus frugalitas mea

VETULUS, LI

6 Pr. 126. in conviviis vetuli, & honorati

VEXO, AS

1 Pr. 53. vexatur commigratione &c.
5 Pr. 28. quis vexatis, atque laborantibus &c.
5 Pr. 86. sufficiat vexatos fuisse pauperes

VIA, Æ

1 Pr. 43. futuro facinori viam sternens
1 Pr. 63. viatrix sine via, prævio Deo
3 Pr. 24. ut per viam vitæ &c. incederet
4 Pr. 98. via veritatis blasphematur
7 Pr. 66. viam suam juris sui existimavit
ibid. nec viam salutis invenit
7 Pr. 112. omnes vias quasi foveæ
1 Av. 105. viam inquirendæ salutis ostendit
2 Av. 22. Salvatoris viam sequuntur
3 Av. 83. ut cum una sit reo salutis via

viaticum, ci

1 Av. 61. in extremis bonis viaticum comparare

Viator, & Viatrix

1 Pr. 63. viatrix sine via, prævio Deo
7 Pr. 113. viatorum spolia captantes

VIBRO, AS

4 Pr. 84. respiciens, ac vibrans in os

VICINITAS, TIS

1 Av. 29. vicinitatem injuriam putent

vicinus, a, um

1 Pr. 58. Sodomam, & vicinas ejus urbes
7 Pr. 90. cùm vicina esset Hispania?
1 Av. 81. vicino jam exitu etiam &c.
4 Av. 9. non minus eis potest morte vicina

vicinus, ni

5 Pr. 23. vicino exhibet charitatem?
ibid. cives tantùm, atque vicini
5 Pr. 83. vicini manere non valeant
5 Pr. 87. vicinos tuos habitatione &c.
ibid. vicinum semper invenies
6 Pr. 77. quis domum vicini sui ardere, cernit
ibid. nos non vicinos nostros &c. vidimus

VICIS

6 Pr. 155. recipiant vicem munerum

VICISSITUDO, NIS

4 Pr. 59. tanta vicissitudine pietatis
6 Pr. 46. passioni ejus reddimus vicissitudinem
2 Av. 6. vigiliarum ægrás vicissitudines
3 Av. 35. magnificam repēsātes &c. vicissitudinē
4 Av. 29. ad repensationem vicissitudinis

VICTIMA, MÆ

6 Pr. 156. operum bonorum victimas cędimus

VICTOR, RIS

7 Pr. 66. victorem se intraturum esse
7 Pr. 93. jam victores, jam triumphantes?
7 Pr. 132. tales illi fuissent victores

victoria, æ

6 Pr. 40. victoria de hostibus &c. præstatur
7 Pr. 54. talis victoriæ nosceretur?
7 Pr. 55. aliquid de victoria usurpare
7 Pr. 71. in manu Dei esse victoriam
7 Pr. 72. meruerat in oratione victoriam
7 Pr. 130. victoria superbi, delitiarum &c.
3 Av. 99. victoriam emere ipsam non valet
ibid. spem tamen victoriæ magno emit

victrix, cis

1 Pr. 63. victrix ingreditur eremum

VICTUS, US

1 Pr. 64. non ad victum tantum, sed &c.
Ep. 1. 7. vel ad victum, vel ad fugam opituletur
ibid. mercenario opere victum quæritans
2 Av. 104. necessaria victui requirant

VICUS, CI

5 Pr. 26. etiam municipia, atque vici

VIDELICET *omittit. exceptis aliquib. notabiliorib.*

1 Pr. 33. laborem videlicet fortè fugiens
3 Pr. 64. sed videlicet hæc cuncta mala
1 Av. 80. mollitiē videlicet præteritæ voluptatis

VIDEO, ES

1 Pr. 30. videat pulcherrimum mundi opus
1 Pr. 34. vides ergo, quàm stulta &c.
1 Pr. 40. videamus, qualiter mundum &c.
1 Pr. 41. Gubernatorem Deum videat
1 Pr. 43. sceleratorum hominum non videre
1 Pr. 44. nam Deum &c. videri scelera
ibid. cùm occideret, sensit videre
1 Pr. 45. cùm videamus, quæ Deus &c.
1 Pr. 47. videmus ergo in his, quæ &c.
ibid. videamus, an idipsum &c.
1 Pr. 48. in hoc siquidem, quod videre
1 Pr. 60. videremus scelerum immanitatem
1 Pr. 88. vis videre rectorem?

sæpe hoc numero

2 Pr. 9. vide absque dubio, quia &c.
2 Pr. 10. videamus, an qui nunc respicit
2 Pr. 12. Israel, videns Deum, interpretatur
ibid. Christiani fide, & corde videant
2 Pr. 22. vides, quomodo non rebus tantùm
2 Pr. 24. vides, ne etiam à secreto illo
2 Pr. 25. etiam David sanctum vides
2 Pr. 26. vides, quàm præsens accipiat &c.
2 Pr. 38. vides etiam hoc loco
3 Pr. 8. vides, atque convinceris
3 Pr. 12. videamus, quid sit Deum &c.
3 Pr. 16. per quæ fides constat, videamus &c.
3 Pr. 27. Christum imitatus sit, videamus
3 Pr. 31. videamus, si in illis &c. obsequiis
3 Pr. 35. vides, quàm fideliter &c.
3 Pr. 62. videat, quid sequatur
3 Pr. 66. sed videamus tamen, si vel &c.
3 Pr. 69. videamus, an à duobus illis
3 Pr. 75. omni peccatorum labe videamus
4 Pr. 5. nec videns Deum, qui Dei &c.
4 Pr. 19. videamus, si actus, non dico sanctos &c.
4 Pr. 22. vides ergo, apostolicâ sententiâ &c.

4 Pr.

4 Pr. 31. de cætu ipſorum eſſe videatur
4 Pr. 34. adhuc vivere videtur
4 Pr. 55. magnitudo juſtitiæ habere videatur
4 Pr. 57. non videatur, quæ &c.
4 Pr. 58. totum reddere videmur
4 Pr. 60. videamus, quod pro cunctis &c.
4 Pr. 62. in Eccleſia Dei ante non viſa
4 Pr. 69. plurimis intolerabile videri
ibid. intolerabile &c. eſſe videatur
4 Pr. 80. cultus Dei videtur injuria
4 Pr. 81. Chriſti nomen non videtur
4 Pr. 82. Chriſti nomen eſſe videatur
4 Pr. 91. opprobrium Chriſti videamur
5 Pr. 10. minus videantur ſcripturam &c.
5 Pr. 26. honoratus eſſe videtur
5 Pr. 28. penè unus eſſe videatur
5 Pr. 59. tueri pauperes videntur
ibid. qui defendi videntur
5 Pr. 61. penes venditorem videatur
6 Pr. 1. exceſſiſſe videmur regulam
6 Pr. 9. laborant &c. non impares videri
6 Pr. 12. ſemper pejores eſſe videamur
6 Pr. 41. quid aliud hac re facere videmur
6 Pr. 57. ſpectaculorum crimen videtur
6 Pr. 88. cuiquam leve eſſe videatur
6 Pr. 91. qui videntur contra mandatum
ibid. quod videbatur exiguum eſſe
6 Pr. 92. ut videtur ad ſpeciem contumacis
6 Pr. 96. quæ ingrata videantur
6 Pr. 99. videantur ſpecie eſſe proba
7 Pr. 1. quod &c. dixiſſe videbimur
7 Pr. 14. nulla in domo ejus vilior videretur
7 Pr. 25. juſto Dei judicio tradidiſſe videatur
7 Pr. 26. Paradiſi &c. poſſediſſe videantur
7 Pr. 28. videbatur placere voluiſſe
7 Pr. 47. de ſolis &c. dixiſſe videamur
7 Pr. 80. de Africis dicta videantur
7 Pr. 81. etiam mundi theſauros videatur
7 Pr. 82. projecta eſſe videtur in terram?
7 Pr. 84. ut pati poſſe videatur
7 Pr. 102. quam rarum videri poteſt
7 Pr. 103. Afer non eſſe videatur
7 Pr. 104. ne ſtudioſè videar quærere
7 Pr. 123. aliquid in ſe habere videantur
ſæpe bis numeris
7 Pr. 128. crimen totius reipublicæ videbatur
7 Pr. 133. nunquid parum videtur?
7 Pr. 136. credibile ullis videri poteſt
ibid. quod dici poſſe videatur?
8 Pr. 3. accuſabiles ipſi eſſe videantur
8 Pr. 12. quàm intolerabilia videantur iſta
8 Pr. 49. ut verè videatur de improbitate
Ep. 1. 1. ut utrumque eſſe videaris
Ep. 1. 5. ne de me ipſo dicere videar
Ep. 1. 8. meam rem his negare videar
Ep. 2. 3. honoribus licuiſſe videatur
Ep. 4. 3. non eadem videatur offenſa
Ep. 4. 8. quia Chriſtum amare videor
Ep. 4. 13. res pudens, res ſancta viſa eſt
Ep. 4. 27. ut illis temporibus videbatur
Ep. 5. 7. nunc convaluiſſe videaris
Ep. 6. 1. ſtudium tui amoris videris
Ep. 7. 4. diſſimulatio affectare videatur
ibid. ad honorem ambiſſe viderer inferior
Ep. 9. 13. nam &c. Deum ſpernere videntur
Ep. 9. 19. nullus magis idoneus viſus eſt
Ep. 9. 28. ad hominem ſcripſiſſe videatur
1 Av. 14. auſtera forſitan videtur eſſe ſententia
1 Au. 15. actu nolle videantur
1 Au. 25. filiorum videor affectum?
1 Au. 44. de ſuo videtur eſſe largitio
1 Au. 62. mollia, ac remiſſa videantur
1 Au. 94. hoc tantum admonuiſſe videatur
1 Au. 98. videtur juſſiſſe, ut totum daret
2 Au. 11. ſi multos videatur complices pœnæ
2 Au. 13. & plus debere videatur
ibid. qui videtur omnibus comparatus
2 Au. 18. juſta, atque honeſta videatur
2 Au. 24. religioſæ profeſſioni eſſe videntur
2 Au. 49. verè vidua Dei eſſe videatur
2 Au. 53. virum habet, ut non habere videatur
2 Au. 54. ei videtur ſemper vixiſſe
2 Au. 77. oneraſſe Religioſos hac re videmur
3 Au. 9. habere aliquā excuſatiōis ſpeciē videtur
3 Au. 15. propè incertum &c. videri poteſt
3 Au. 25. quibus videtur naturaliter plus deberi
3 Av. 31. comparatione egere videantur
3 Av. 38. ſed injuſti fortaſſe videamur
3 Av. 39. filiis religioſis videntur adſcribi
3 Av. 40. tolerabilioris impietatis eſſe videtur
3 Av. 42. invenit, quo videretur filiis ſuis
3 Av. 43. & ſi uſus videtur aliquid habere
3 Av. 48. etiam ſi videntur arbitrii ſui eſſe
3 Av. 54. ne durū; aut inhumanū fortè videatur
3 Av. 67. ne vos ipſos odiſſe videamini
3 Av. 95. qui in vita ſua humilior viſus eſt
ibid. honoratior in morte eſſe videatur
3 Av. 112. opus pauperculorum eſſe videatur
4 Av. 10. vitæ actibus finis eſſe videatur
4 Av. 32. parum forſitan videretur
4 Av. 37. venerabili choro eſſe videaris
4 Av. 57. innocua ebrioſis videtur ebrietas
4 Av. 64. dura, atque auſtera videbuntur
4 Av. 65. nihil durū atque auſterū videri debet

VIDUA, Æ

5 Pr. 26. viduarum, & pupillorum viſcera
ibid. viduas, & pupillos habent
5 Pr. 30. viduæ gemunt, orphani &c.
7 Pr. 53. vidua opitulante ceciderunt
7 Pr. 111. viduarū afflictiones, pauperum cruces
Ep. 1. 6. Agrippinæ viduam reliquit
ibid. audacter dicere valeam verè viduam
Ep. 9. 17. ad viduas quoque &c. profeſſas
2 Av. 24 ſi vidua ſit dives, & viduitatem &c.
2 Av. 46. ſi vidua eſt quæpiam &c. nequam &c.
ibid. qualem eſſe in Apoſtolo viduam
2 Av. 48. viduæ mortem eſſe memoraverit
2 Av. 49. ſi non vidua delitioſa, non dives
ibid. & per hęc omnia verè vidua
ibid. verè vidua Dei eſſe videatur
2 Av. 105. ſacra, aut vidua, caſtitate devota
3 Av. 94. quæcunque ſanctæ profeſſionis vidua

viduitas, tis

2 Av. 24. viduitatem tamen in magna opū copia
2 Av. 46. nomen viduitatis putet, ſed &c.
2 Av. 47. formas viduitatis expreſſit

2 Av. 50. hæc ergo viduitatis eſt regula

VIGILIA , Æ

2 Av. 6. vigiliarum ægras viciſſitudines

VIGILO , AS

2 Pr. 4. ac proviſione vigilantem

VILIS , LE

1 Pr. 17. cum viles, ac ruſticos cibos
1 Pr. 64. induviarum vilium dignitatem
1 Pr. 66. homunculum vilem faciens
4 Pr. 37. ne viles habeantur
5 Pr. 32. nec vile tantum , ſed etiam &c.
6 Pr. 61. ſolus &c. Deus vilis eſt
7 Pr. 14. nulla in domo ejus vilior videretur
Ep. 9. 22. humilis eſt in oculis ſuis , & vilis ſibi
1 Au. 31. non terrena, non vilia , non pereuntia
3 Au. 28. unâ tantùm re parentibus viles fiunt
3 Au. 36. religio apud vos fecerit viles
3 Au. 57. viles à vobis animas veſtras haberi
ibid. quis furor eſt viles à vobis haberi
ibid. qui viles facere conatur ?
3 Av. 109. nihil eſſet &c. rerum vilium parvitatẽ
3 Av. 124. quicquid libet n. dederis pro te, vile eſt
4 Av. 21. aut contemnat Deum, aut vilem putet
4 Av. 41. in comparatione vilis eſt Dominus
4 Av. 50. non ergo vile , ac deſpicabile putes
4 Av. 60. habitaculo vili , & contemptibili
4 Au. 65. vile eſt, quod datur, ubi tàm grande eſt

vilior , ius , iſſimus

4 Pr. 38. ſi ſplendidiſſimus , fit viliſſimus
Ep. 9. 9. omni tempore habere debeat viliorem
1 Av. 103. quantò peccata tua viliùs æſtimaris
3 Av. 29. nullus penè apud homines vilior eſt
3 Av. 121. cui nullus eſt animâ tuâ vilior
4 Av. 16. neque ullum quis viliorem habeat
4 Av. 20. cùm &c. Deum æſtimet viliorem

vilitas , tis

3 Pr. 47. vilitatem adipiſci cupimus
3 Pr. 74. indignorum actuum vilitatem
4 Pr. 30. degeneris contubernii vilitatem
7 Pr. 17. matrona abeſt à vilitate ſervarum
2 Av. 6. & prẹſepii vilitatem tolerans
2 Av. 66. & deſpicabilem vilitate

VINCIO , VINCTUS

7 Pr. 68. manus &c. vinctas videret

VINCO , IS

1 Pr. 57. peccatorum clamoribus vincitur
1 Pr. 60. loquitur , contemnitur , vincit
1 Pr. 69. ſe cuncti invicem vincunt
2 Pr. 20. vel doceat natura , vel vincat
3 Pr. 28. etiam vincere poſſumus
3 Pr. 33. ut tum ſe vincere putet
3 Pr. 51. aut malos in bono vincant
4 Pr. 63. cur vinci à barbaris patitur?
4 Pr. 84. victus cujuſdam pauperis prece
5 Pr. 55. miramur, ſi non vincantur
6 Pr. 10. honeſtate mentium vincere
6 Pr. 93. ſeveritatis ratio viciſſet
6 Pr. 143. ut &c. vicerint mortuorum
7 Pr. 1. vicerint , & regnaverint
ibid. vincantur, & ſerviant
7 Pr. 54. pediſſequis Dominus vinci
7 Pr. 73. non immerito itaque victi ſumus
7 Pr. 101. his &c. ſua ipſorum vicerunt
7 Pr. 109. vincentes ſe invicem homines
7 Pr. 118. nequaquam olim vincere imperio
ibid. unum impuritate vicerunt
7 Pr. 153. robur corporum facit vincere
ibid. nec nos naturæ infirmitas vinci
7 Pr. 154. morum noſtrorum vitia vicerunt
8 Pr. 16. ſed vicit tamen Socrates
Ep. 4. 10. tu poſtula , ut uterque vincamus
Ep. 5. 6. vincentibus carnem tuam morbis
ibid. vincentibus carnem &c. mente viciſti
Ep. 7. 6. præoccupare , & vincere
1 Av. 104. quod regi illi victuro adhuc
2 Av. 96. vincere opiniones meas , & cogerẽ &c.
ibid. non dubiis rebus vincimur
3 Av. 9. pietas vicit vis ſanguinis compulit
3 Av. 10. vicerunt devotionem religionis
3 Au. 52. qui vincunt judicio, idẽ vincerent &c.
3 Au. 102. quamdiu putas eſſe victurum
3 Au. 115. quia vincit centupli pretium
3 Au. 120. alioquin vince me , vinci volo (tur
4 Au. 22. calore corporis, atq. infirmitate vincan-

VINCULUM , LI

4 Pr. 34. tributorum vinculis , quaſi &c.
7 Pr. 67. vincula , quæ aliis paravit
Ep. 1. 7. vinculis captivitatis exempta ſit
1 Au. 16. inexpugnabilib. neceſſitudinũ vinculis
3 Au. 14. vinculis filiorum non conſtrigantur
ibid. ipſi ſibi vincula parant
3 Au. 27. in naturæ vinculo Deum diligit
3 Au. 48. per vinculum latinæ libertatis

VINDEMIO , AS

7 Pr. 60. vineis , quod vindemiamus

vindemia , æ

2 Au. 99. homines ſpes vindemiæ conſolatur

VINDICO , AS

1 Pr. 11. vindicantes improbiſſimis &c.
1 Pr. 53. tamen de omnibus vindicatur
1 Pr. 75. in uno populus vindicaſſet
1 Pr. 79. miniſterii privilegium vindicaret
1 Pr. 85. cur non eſt in omnibus vindicatum ?
2 Pr. 21. judex in brevi Dominus vindicavit

ſæpè hìc

2 Pr. 23. contra David ſæpius vindicarit
2 Pr. 25. a præſentibus pœnis &c. vindicare
2 Pr. 31. pejus ab alio vindicatur
2 Pr. 39. vindicari de adverſariis precabatur
4 Pr. 14. in aliis ſeveriſſimè vindicamus
4 Pr. 40. cogitur &c. ſcelera , vindicare
5 Pr. 86. etiam per dæmones vindicari
6 Pr. 2. clade totius populi vindicavit
7 Pr. 46. & à barbaris vindicatur ?
Ep. 4. 25. ne neceſſe habeant vindicare
Ep. 4. 35. in ſuos etiam meritò vindicare
Ep. 7. 4. morum veſtrorum dignitas vindicat

vindex

4 Pr. 86. ac vindex malorum omnium

vindicta , æ

2 Pr. 21. vindictam ei divinitus attributam

VINEA , Æ

1 Pr. 67. cùm vinarias domos , vinearum &c.
4 Pr. 50. qui vineam plantat , ad hoc plãtat &c.
7 Pr. 26. aut intertexta vineis , aut &c.
7 Pr. 29. neque ad vineas paſtinandas

7 Pr.

7 Pr. 60. vineis , quòd vindemiamus
2 Av. 99. in vineis labor maximus ponitur
vinolentia , æ
4 Pr. 47. non ſufficiunt vinolentiæ
6 Pr. 120. vinolentiâ diſſoluti
7 Pr. 98. etſi vinolentiâ non carent
7 Pr. 109. omnes vinolentia temulentos
vinum , ni
6 Pr. 124. rabida vini aviditate
6 Pr. 126. ad vinum prævalidiſſimi &c.
7 Pr. 109. alios vino languidos , alios &c.
4 Av. 36. ebrioſorum vino replentur ?
4 Av. 46. natant tricliniorum pavimenta vino
vinarius , a , um
1 Pr. 67. cùm vinarias domos , vinearum &c.
VIOLENTIA , Æ
5 Pr. 28. improborum hominum violentiæ
violentus , a , um
1 Av. 16. violento filiorum amore
violentiſſimus , a , um
4 Pr. 85. dixit rem violentiſſimam
VIOLO , AS
4 Pr. 80. ſemper ſcripta violamus
4 Pr. 98. hominum maledictione violatur
5 Pr. 9. quàm lecta violare
6 Pr. 100. majeſtas divina violatur
8 Pr. 34. majeſtas divina violatur
Ep. 4. 11. vultu proterviore violavi
VIR , RI
1 Pr. 16. niſi &c. priſcæ virtutis viris
1 Pr. 21. vir bonus niſi beatus
ibid. nunc etiam ſapientibus viris
ibid. ſancti viri miſeri non putandi ſunt
1 Pr. 22. querimur cuiquam ſancto viro
1 Pr. 23. quis &c. virum non admiretur
1 Pr. 24. infirmi ſunt ſancti viri
ibid. ſancti viri infirmiores
1 Pr. 28. hæc religioſis viris cauſa
1 Pr. 76. ſacerdotalis ſanguinis viri
1 Pr. 83. viri qui tempore concilii &c.
2 Pr. 23. ſancto viro à Deo præſtitum
ibid. ubi tantum virum perſona
2 Pr. 26. tantus vir pro uno errore
3 Pr. 15. probatiſſimos , ac electiſſimos viros
5 Pr. 88. à pagano homine virum bonum
6 Pr. 62. virorum copias habeat
6 Pr. 89. illuſtrem , ac præpotentem virum
6 Pr. 117. omnes præcellentiores viros
7 Pr. 10. exceptis &c. inſignibus viris
7 Pr. 15. virorum corrupta fuerit diſciplina
7 Pr. 56. tantùm viros reliquit
7 Pr. 69. ſupercilium fortis viri
7 Pr. 117. virorum impuritas fuiſſet
7 Pr. 121. viri in ſemetipſis fœminas &c.
7 Pr. 123. convertiſſe &c. tolerantiam viros
ſæpe hoc numero
7 Pr. 128. muliebrem habitum viri ſumerent
7 Pr. 133. viros fœminei uſus &c. fregiſſent
7 Pr. 134. ut quia viri fortes eſſent
ibid. viros in mulieres demutarent
7 Pr. 135. abominati ſunt virorum impuritates
7 Pr. 143. ſordes virorum mollium
7 Pr. 147. ut viros fœminæ haberent
ibid. quæ ſine viris eſſe non poſſent
8 Pr. 2. maximè cùm à fidelibus viris &c.
8 Pr. 10. niſi maritis ſuis , & viros nullis
8 Pr. 14. omnes viros eſſe &c. maritos
ibid. fœminas virorum omnium uxores
ibid. ullum virum ullius fœminæ maritum
8 Pr. 15. uxorem ſuam alteri viro tradidit
8 Pr. 18. viris omnibus ſubjaceret
ibid. quàm ſuum virum noſceret
8 Pr. 19. viri uxores plurimas ſinguli
ibid. viros complures ſingulæ habent
8 Pr. 49. cùm videamus , quòd ſancti viri
Ep. 4. 1. eloquentiſſimus vir dictaverit
Ep. 4. 11. a vobis ſum viro tradita
Ep. 4. 12. morigeram me &c. ante omnia viro eſſe
Ep. 4. 27. clariſſimi , & nuper mortui viri
2 Av. 53. ſine viro , quòd ſine viri uſu
ibid. virum habet , ut non habere videatur
2 Av. 67. ſi enim viris in plebe poſitis
3 Av. 62. tantam virorum copiam procrearint
3 Av. 127. circumſtant nobiles viri
4 Av. 37. tàm viris &c. quàm fœminis , dixi
VIRGA , Æ
2 Av. 29. virga interdictorũ &c. non caſtigabatur
VIRGO , NIS
8 Pr. 19. proſtare voluit omnes Virgines
2 Av. 25. quid ſi virgo integritatem profeſſa
2 Av. 54. exemplo ſcilicet decem virginum
2 Av. 55. nec integritatem virgini profuturam
2 Av. 57. extinctas &c. virginum lampadas
ibid. ſtultæ virgines ſic putabant
2 Av. 58. tu itaque quæcunque virgo es
2 Av. 59. tu virgo es , illæ Virgines erant
Virginitas , tis
2 Pr. 31. in Thamar Virginitas ammittitur
2 Av. 61. in ea lumen Virginitatis apparuit
VIRGULA , Æ
2 Av. 72. uſum unius virgulæ non reliquit
VIROSUS , A , UM
1 Av. 1. illo viroſi oris ſpiritu inhalat
1 Av. 20. viroſo ejuſdem lacte nutritur
VIRTUS , TIS
1 Pr. 7. qui ſicut voluptatem eum virtute
1 Pr. 14. matrem eſſe virtutum
1 Pr. 16. niſi &c. priſcæ virtutis viris
1 Pr. 21. tantam vim virtutis eſſe voluerunt
1 Pr. 23. qui merita &c. atque virtutes
2 Pr. 16. intra virtutes ſacras omnium &c.
3 Pr. 28. virtutibus Apoſtolicis nihil facimus
4 Pr. 55. magis mirabilis Dei virtus
5 Pr. 8. ſacramentorum virtute privata ſunt
5 Pr. 22. præcipuam &c. eſſe virtutem
5 Pr. 81. ſectatores eſſe virtutum
6 Pr. 11. virtutum univerſarum culmen
6 Pr. 138. ut tantum virtutis eſſet
7 Pr. 53. virtuti aſſignetur humanæ
7 Pr. 60. vel virtutibus ducum , vel &c.
7 Pr. 133. virtus potiùs putaretur eſſe
8 Pr. 25. aliquam ex poteſtate virtutem
8 Pr. 46. cum Apoſtolis divinas virtutes
Ep. 1. 6. caſtimoniæ ſapientiæque virtutes
Ep. 5. 8. ad virtutem ſpiritus confirmandam
Ep. 9. 13. nihil virtutum verba ſine viribus

6 Pr. 104. præter conſuetudinarium vitæ uſum
6 Pr. 107. tranquillam vitam agamus
6 Pr. 155. id uſus vitæ humanæ habet
6 Pr. 157. vovemus Domino novam vitam
6 Pr. 166. quibus vita ſic conſtat ?
7 Pr. 12. penè unum lupanar , omnium vita
7 Pr. 13. vitam infeliciſſimam vivunt
7 Pr. 30. vitam præſentem ornant
7 Pr. 34. nuſquam inquinatior vita
7 Pr. 35. & vita ejus cunctis , quaſi &c.
7 Pr. 41. nec vitæ extremitate revocantur
ibid. ſtulta præſumptio longæ vitæ
7 Pr. 43. ob impuriſſimam vitam traditi
7 Pr. 79. vita degenerante damnatur
7 Pr. 150. vitæ eſſe , aut veniæ ſpes poteſt
7 Pr. 152. pudeat vitæ veſtræ , nullæ &c.
8 Pr. 17. vitæ electione damnaverunt
8 Pr. 19. nequaquam Socratis vitam in cæteris
8 Pr. 26. ſicut vita , ita etiam profeſſione
8 Pr. 41. vitæ, ac morum ſtudiis diſcrepantes
8 Pr. 47. ut , quibus non auferant vitam &c.
Ep. 5. 1. ſpem etiam præſentis vitæ indepta es
Ep. 5. 7. mortem in vitam ſpiritus conſervaris
Ep. 8. 2. doctrinâ , ac vita illuſtrarentur
1 Av. 1. ſi in hac vita rebus ſibi &c. traditis
1 Av. 8. lucro enim pecuniæ , damnum vitæ
1 Av. 15. ut vitam participare poſſint
1 Av. 32. cauſam mortis magis eſſe , quàm vitæ
1 Av. 50. pararetur ex eis vitæ beatitudo
1 Av. 53. qui non ſemetipſos in vita iſta
1 Av. 60. quorum vitam ſanare nõ poſſumus &c.
1 Av. 61. quid ? niſi in vita hac benè agere
1 Av. 63. vitam opto perpetuam comparare
1 Av. 64. ſufficere ad vitam æternam putem
1 Av. 66. ſemper tantum peccat in vita
1 Av. 67. Deus non vitam quærat hominum
1 Av. 84. quæ rex Aſſyrius pertulerit in vita
2 Av. 5. rebus ad vitam neceſſariis communitus
2 Av. 6. indignas ſe vitæ iſtius paſſiones
2 Av. 21. quicquid vitæ offenſione contraxit ?
2 Av. 35. in omni vita pauciſſimi dies
2 Av. 47. unam vitæ alteram mortis
2 Av. 48. promptũ eſt, quod ad vitę ęternę fructũ
2 Av. 49. ſe vitæ cupit eſſe , non mortis
2 Av. 54. cùm è vita exeunt , cum ſua ad Deum
2 Av. 63. nemini itaque ad vitam perennem
2 Av. 74. uſque ad vitæ terminos Dominum
2 Av. 83. communem cum Deo vitam
2 Av. 98. vita quoque ipſa hæc temporaria
2 Av. 99. navigantes vitam ventis &c. credunt
2 Av. 101. Deo non credere Religioſos , ſed vitæ
2 Av. 105. ducere aliter vitam non poteſt
2 Av. 110. vitam agere non poſſe
2 Av. 111. uſque ad finem vitæ iſtius habeas
2 Av. 112. facultatibus tuis in hac vita uti velis
2 Av. 113. in vita iſta paupertatem horretis ?
2 Av. 116. qui acta in amplis opibus &c. vita
2 Av. 119. cuncta jam penitus ſpe vitæ hujus
3 Av. 6. dum in hac vita eſt , divitias mundi
3 Av. 16. infelicis vitæ iſtius brevi ſpatio
3 Av. 18. niſi ſola tantum innocens vita
ibid. aut quod proximum eſt bonæ vitæ
3 Av. 21. te jam egreſſurum de vita iſta
3 Av. 51. vita , ac meritis notis antecellerent
3 Av. 53. præponitur vita morti
3 Av. 58. præponere vitam , ſpem , ſalutemque
3 Av. 60. vitam æternã cuncti deſiderãt poſſidere
3 Av. 83. qui in hac vita fuerit oblitus
ibid. omnis vitæ aditus obſeratur
3 Av. 84. ut in hac caduca , & brevi vita
3 Av. 94. ac ſic quoſdam , quos in omni vita
3 Av. 95. qui in vita ſua humilior viſus eſt
3 Av. 99. in ipſa quippe hac vita hominum
3 Av. 106. qui tibi in vita iſta uſum rerum
3 Av. 114. ſed vitam æternam poſſidebit
3 Av. 119. vita, atq: oblitus publicant infidelitatẽ
3 Av. 120. ſuperioris vitæ actibus probes
3 Av. 132. honorari vitam &c. ſermonibus vetat
4 Av. 6. alios in ſuperiore vita
4 Av. 10. vitæ actibus finis eſſe videatur
4 Av. 11. vita anteriore non reddidit
4 Av. 16. ſi eſt ulla hora in vita ultima
ibid. in vita anteriore plus diligat ?
4 Au. 18. erroribus vita hominum periclitatur
4 Au. 49. ſi vis æternam habere vitam
ibid. ſicut opulentia tua pauperum vita
4 Av. 63. nemo itaque ſibi in vita , in morte
ibid. de vitæ , ac profeſſionis prętogativa

vitalis , le

6 Pr. 111. velut vitalibus venis

VITIO , AS

5 Pr. 8. quæ ſunt in aliqua parte vitiata
6 Pr. 107. tanta &c. pravitate vitiamur
6 pr. 162. aut ſecuritate vitiantur
7 Pr. 5. vitiatorum corporum labes

vitium , tii

1 Pr. 7. ita etiam vitia ſectari
1 Pr. 69. uſitatum humanæ mentis vitium
3 Pr. 56. quàm ſentina vitiorum ?
3 Pr. 64. omnium vitiorum probroſitatem
3 Pr. 74. perdamus &c. vitio pravitatis
4 Pr. 15. verum eſt , eſſe hæc vitia ſervorum
4 Pr. 22. furtum ſervile vitium eſt
4 Pr. 26. non ſervilibus vitiis &c. polluantur
4 Pr. 64. in tantis vitiis viventes
4 Pr. 68. quam vitia in ſe habent
4 Pr. 74. mores , vitia comparemus
4 Pr. 77. poſſunt &c. barbarorum vitia
ibid. in his vitiis neceſſe eſt
4 Pr. 78. reatum habent illorum vitia
5 Pr. 1. his obeſſe , ſed vitia
ibid. tolle vitia , & lex prodeſt
5 Pr. 4. morbos fecerit vitio ſuo
5 Pr. 5. occidunt venena vitiorum
5 Pr. 15. Magiſtrorum peccare vitio
5 Pr. 77. vitiis ſæcularibus mancipati
6 Pr. 12. malarum mentium vitio
6 Pr. 67. quia ibi præcipuè vitia
6 Pr. 88. quanta autem vitia Romanorum ſint
6 Pr. 108. materiam tantùm eſſe vitiorum
6 Pr. 110. Italorum vitia deſtiterunt ?
6 Pr. 112. vel metu vitia ceſſarunt
6 Pr. 113. intus captiva vitiorum
6 Pr. 122. quam matrem eſſe vitiorum
6 Pr. 129. habitatorum ſuorum vitiis
6 Pr. 132. ceſſaſſe unquam vitia civium

6 Pr. 133. quam in ipsis vitia non esse
6 Pr. 156. prioribus &c. vitiis renuntiamus
6 Pr. 164. sola tantum vitia creverunt
7 Pr. 7. esto enim sint vitia ista felicium &c.
ibid. modò &c. esto sint vitia ista felicium
7 Pr. 10. in illa &c. colluvione vitiorum
7 Pr. 20. sola vitia tantum perdurant?
7 Pr. 33. primi fuere sic vitiis
7 Pr. 48. majora forsitan vitia perdiderunt?
7 Pr. 50. solâ vitiorum &c. impuritate superari
7 Pr. 77. quam domus una vitiorum
7 Pr. 85. vitium totius generis humani
7 Pr. 87. ex omni mundo vitia fluxerunt
7 Pr. 91. curata non sunt vitia peccantium
7 Pr. 98. nonnullis flagitiorum vitiis obligati
ibid. naturam vitia fecerunt
7 Pr. 101. aliorum gentium vitia, his &c.
7 Pr. 109. scaturientem vitiis civitatem
ibid. plenam divitiis, sed magis vitiis
7 Pr. 131. omni se vitiorum &c. immersisse
7 Pr. 133. virtus potius putaretur esse quã vitiis
7 Pr. 144. mutari possunt vitia naturæ
7 Pr. 145. ne vitiorum curam respergerent
7 Pr. 154. morum nostrorum vitia vicerunt
8 Pr. 1. morum nostrorum vitia castigat
Ep. 2. 2. vitii opinio admittenda sit
1 Av. 18. neque &c. sed incentiva vitiorum
1 Av. 23. quam in vitia succedunt
1 Av. 55. aut alia postremò vitia
1 Av. 64. ulli vitiis carnalibus implicato
1 Av. 65. necessitate exclusus a vitiis
1 Av. 68. aut vitio ignorantiæ, aut &c.
4 Av. 67. mavult præcepta odisse, quam vitia

vitiosè

3 Pr. 28. vitiosè ab omnibus vivitur

vitiosus, a, um

3 Pr. 58. ut &c. minus esse vitiosum
4 Pr. 65. tàm vitiosos, tàm improbos
4 Pr. 78. barbarorum vita vitiosa
ibid. vitiosa Hunnorum impudicitia
6 Pr. 87. desinunt quoque esse vitiosi
6 Pr. 160. vitiosi esse non possumus
7 Pr. 41. aliquos etiam in morte vitiosos?
3 Av. 9. etiamsi malis, atque vitiosis
4 Av. 45. hominis vitiosi thesaurus cresceret

vitiositas, tis

4 Pr. 75. pares vitiositate barbaris sumus
5 Pr. 5. sed vitiositas venenum &c.
6 Pr. 67. per hoc vitiositas, & impuritas
6 Pr. 71. vitiositatis fuit, quod nunc
6 Pr. 73. velit vitiositas plus perire
6 Pr. 75. Romana vitiositas cessaret
6 Pr. 87. vitiositas nostra mens nostra est
6 Pr. 110. sed non mutata vitiositas
7 Pr. 132. non crescat cum prosperitate vitiositas

VITO, AS

7 Pr. 3. auram captans, & saxa vitans
1 Pr. 43. aspectus vitaret hominum
3 Pr. 49. cautissimè minima vitari
3 Pr. 50. ut gehennam vitare possimus
7 Pr. 112. tamen vitare vix possent
7 Pr. 135. malorum inquinamenta vitantes
7 Pr. 137. vitasse eos res fœdas diximus
Ep. 9. 20. quo præcipimur vitare omnibus modis
Ep. 9. 21. quam quæ conscientiam vitat hominis
2 Av. 113. longa, & interminabilia vitate
3 Av. 119. suppliciorum tormenta vitares?

VIVO, IS

2 Pr. 16. in quo motus ipse viventis est
ibid. in ipso profectò vivimus
2 Pr. 34. penæ jam post se vivens
3 Pr. 28. vitiosè ab omnibus vivitur
4 Pr. 63. in tanta impuritate vivamus
4 Pr. 64. in tantis vitiis &c. viventes
4 Pr. 68. professionis nomine vivimus
4 Pr. 73. quod autem male vivimus
4 Pr. 88. & in lege viventes
4 Pr. 91. nos ita vivimus è contrario
ibid. ita agimus, & vivimus
4 Pr. 106. atque impuritatibus vivunt
5 Pr. 3. contra legem vivendo
5 Pr. 32. sub specie captivitatis vivere
5 Pr. 54. inter eos vivunt, ista patiantur
5 Pr. 69. in alieno solo vivere
5 Pr. 78. quod malè vixerint
ibid. promiserint, benè victuros
6 Pr. 106. unquam nos ita vivimus
6 Pr. 107. atque improbitate vivamus
6 Pr. 126. ad vivendum propè jam imbecilli
6 Pr. 136. lues erat viventium
6 Pr. 142. interfectorum, aut viventium
6 Pr. 166. vivere nos post ista credimus
7 Pr. 13. vitam infelicissimam vivunt
7 Pr. 14. non in luto libidinis vixit?
7 Pr. 35. quasi norma vivendi
7 Pr. 39. in comparatione &c. pauperes vivant
7 Pr. 44. inter impudicos quis barbaros vivat
7 Pr. 58. quod adhuc vivimus, debeamus
7 Pr. 61. quæ ad usum vivendi dedit
7 Pr. 74. hæreticâ pravitate vivamus?
8 Pr. 42. vivebant jugiter in nequitia
1 Au. 15. cum omnes perpetuò velint vivere
1 Au. 24. viventibus autem adhuc &c.
1 Au. 31. per quæ in æternum viverent
1 Au. 68. largitionis spe malè vivunt
2 Au. 26. viventes opes integras habeant
2 Au. 31. atque orationibus vivens
2 Au. 38. viventes opibus renunciare
2 Au. 54. dum vivunt, sicut in se &c. Deo vivere

sæpe hoc numero

2 Au. 62. tantummodo habere initium viventis
2 Au. 67. perfectam Deus vivendi regulam dedit
ibid. ut ad singularem vivendi normam
2 Au. 69. velit in Evangelio viventes clericos
3 Au. 20. cogitas, quàm benè alii post te vivant
3 Au. 41. ut esset, quo ipsi viverent
3 Au. 42. quasi locuples quidem viveret
3 Au. 44. ita ut & viventes, cui volunt, res &c.
3 Au. 47. sub libertorum titulo agere viventes
3 Au. 48. vivant scilicet, quasi ingenui
ibid. arbitrii sui esse, dum vivunt
3 Au. 63. tanta fidei perfectione viventibus
3 Au. 66. seipsos exhæreditavere viventes
3 Au. 94. qui extranei semper fuere viventium
3 Au. 104. quia necessariam tibi, dum vivis
3 Au. 130. mirari possem fortè, quòd viveres

3 Av. 13. quibus umbratile nomen inscribant
4 Av. 5. quasi umbratili, ut reor &c.

UNCTIO, NIS

3 Pr. 15. divini chrismatis unctionem

UNDE *omittitur*

UNDIQUE

1 Pr. 65. tremendum undique fragorem

UNGUENTUM, TI

7 Pr. 109. illos unguentis oblitos

UNGUIS, IS

1 Pr. 64. ungues non auctos, dentes &c.

UNIGENITUS

4 Pr. 54. & hoc filio unigenito &c.

UNITAS, TIS

1 Av. 3. Germana unitate conjunctæ

UNIVERSITAS, TIS

1 Pr. 3. ab universitate omnium rerum
1 Pr. 33. patrata universitate rerum
3 Pr. 71. universitas totius &c. offendit
4 Pr. 24. penè universitas patiatur
4 Pr. 70. Romani populi universitate
4 Av. 35. pauperum universitate mendicet

universus, a, um

1 Pr. 23. non unius &c. sed universorum
1 Pr. 47. manifestare &c. per universos
1 Pr. 86. universus populus deperiret
1 Pr. 87. universa gens Hebræorum
2 Pr. 4. ostenderet universa rimari
3 Pr. 4. maximè &c. universa succumbant
3 Pr. 8. pro universis rationibus auctor
3 Pr. 9. judicio universa dispenset
3 Pr. 51. universis mandatis Deo
4 Pr. 79. universam partem occupaverunt
5 Pr. 34. universum Romanum orbem
6 Pr. 11. virtutum universarum culmen
ibid. palmas universorum scelerum
6 Pr. 94. universa gens Hebræorum
6 Pr. 102. universa dæmonum monstra
7 Pr. 57. loqui universos adversum se
7 Pr. 76. de orbe &c. universa vastaret
7 Pr. 104. universarum illic urbium
7 Pr. 105. quia universa penitus &c.
7 Pr. 122. videbat hæc universa civitas
7 Pr. 128. universa Romani nominis &c.
Ep. 9. 17. hoc malum propè universorum
1 Av. 14. non sit universorum una conditio
1 Av. 94. non uti universa distraheret
2 Av. 7. damnatum dominum universorum
2 Av. 9. in hoc universorum hominum genus
2 Av. 12. totum se dedit universis &c.
2 Av. 13. sicut totum ei debent universi

sæpe hoc numero

2 Av. 37. unam perfectionē universa concluserit
2 Av. 46. etiamsi universas dederint facultates
2 Av. 48. vult universa distribui
2 Av. 72. peragrantibus universum mundum
3 Av. 2. ut universarum cœlestium literarum
3 Av. 6. saltem moriens universa dispenset
3 Av. 60. par universorum votū est ad habendū
3 Av. 62. universi generis multitudo cōcreverit
4 Av. 33. non est universorum una paupertas
4 Av. 60. quæ ad se pertinent universa &c.

UNQUAM

3 Pr. 27. nulli unquam dederit offensionem
4 Pr. 86. quis unquam crederet
5 Pr. 55. unquam eos necesse sit
5 Pr. 74. nullum unquam injustitiæ signum
6 Pr. 16. unquam fieri debeant
6 Pr. 106. unquam nos ita vivimus
6 Pr. 119. vel unquam a Christianis
6 Pr. 132. cessare unquam vitia civium
ibid. unquam esse cessabunt
6 Pr. 147. unquam fuisse correctam
7 Pr. 74. hoc unquam è nostris partibus fecerit
7 Pr. 87. nulla unquam his malis civitas
7 Pr. 129. aut, facta sint unquam
7 Pr. 137. ne unquam alii polluantur
8 Pr. 14. nunquid ullū unquam, aut phreneticū

UNUS, a, um

1 Pr. 23. non unius religiosi nomine
1 Pr. 42. unius sacrificium Deus suscepit
1 Pr. 54. ex omnibus unum elegit
1 Pr. 60. & quidem non uno modo
1 Pr. 65. unam cœli, ac terræ scholam
1 Pr. 73. unus, qui blasphemaret
1 Pr. 75. in uno populus vindicasset
2 Pr. 23. in causa, & unius hominis, & barbari
2 Pr. 25. unum errorem suum, nec &c.
2 Pr. 26. pro uno tantum errore judicium
2 Pr. 31. scelus ab uno fratre committitur
2 Pr. 35. unus in faciem insultaret inimicus
ibid. in persona unius hominis
3 Pr. 10. unum, quamvis priùs, quàm &c.
3 Pr. 25. quid enim ab uno ex ipsis &c. dicitur
3 Pr. 28. in hoc tamen uno, ubi Apostolus &c.
3 Pr. 33. si ictum unum acceperit
ibid. non multos pro uno reddat?
3 Pr. 66. quàm unus homo in grandi populo
3 Pr. 70. unum ad pœnam æternam sufficit
3 Pr. 71. unum à scelere desistere

sæpè hoc numero

4 Pr. 11. unam rem habes tantummodo
4 Pr. 25. unius honor, orbis excidium est
4 Pr. 56. una hac sententia pietatem Dei
4 Pr. 90. hoc uno intelligi potest
4 Pr. 99. per unam tantùm confessionem
5 Pr. 19. ad unam rem vult proficere
5 Pr. 23. modò sunt unius gentis
5 Pr. 28. dixi penè usque ad unum
ibid. penè unus esse videatur
5 Pr. 38. una enim re ad duas &c. coarctantur
5 Pr. 50. ac pravitatem unius rei
5 Pr. 55. unum &c. omnium votum est
ibid. una &c. plebis oratio
5 Pr. 56. quod una causa tantùm est
5 Pr. 57. quod unum valent &c.
5 Pr. 87. hoc unum quippe est, quod &c.
6 Pr. 1. in personam unius tanta congessit?
ibid. qui officit bonitati unius
6 Pr. 2. & crimen unius hominis
ibid. unius profani hominis
6 Pr. 3. etiam unum sæpissimè malum

sæpè hoc numero

6 Pr. 4. unum obesse omnibus putem
ibid. per unum cunctos periclitari putem
6 Pr. 6. unum de Ecclesia malum expulit

3 Pr.

ibid.

ibid. voluerat omnem subſtantiã ſuã tradere
3 Av. 82. pro ſe offerre omnia volebat
3 Av. 100. verbis velis aſſeverare, non credis
3 Av. 104. alienare te facultatibus tuis non vis
3 Av. 108. ex quo apertè intelligi voluit
3 Av. 111. non solùm vult ſolvere, quæ acceperit
ibid. cõſulere volẽs nõ ſolùm diviti largitati
3 Av. 112. velis aliquã ad te peculiariter pertĩẽtẽ
3 Av. 116. accipere hæc tanta non vis?
3 Av. 117. pati velit ſupplicium ſummi mali
3 Av. 119. vel bona aſſequi velis?
3 Av. 120. alioqui vince me: vinci volo
3 Av. 127. rogat te, ut tui miſerearis, & non vis?
3 Av. 130. quem mori tam multi velint
3 Av. 132. dari his prædicatoria verba non vult
3 Av. 133. nemo eſt penitus, qui ſe lędi velit
ibid. iſtis multi ſe etiam occidi volunt
4 Av. 49. ſi vis ergo &c. ſi vis tibi eſſe conſultum
ibid. ſi vis æternam habere vitam
4 Av. 58. ſi quis vult ex peccatoribus ſcire
4 Av. 61. quomodo reddi vis, quę credere non vis?
ibid. nemo enim ſibi ſolvi vult, quæ &c.

VOLUMEN, NIS

1 Pr. 65. paginas, ſaxeum, volumen
2 Pr. 3. loquens in ſuis voluminibus
2 Pr. 13. evidenter dicit volumen ſacrum
3 Pr. 2. divinorum voluminum inſtruxerit
3 Pr. 16. vel Evangelicorum voluminum
7 Pr. 73. ſacri voluminis ſcripta
Ep. 9. 5. in omni enim volumine
1 Av. 95. in ſacris voluminibus vocem Dei
2 Av. 27. de his omnibus ſacrorum voluminum

VOLUNTAS, TIS

1 Pr. 32. & hæc ſine dubio voluntate Dei
1 Pr. 46. juſtitia eſt voluntas Dei
3 Pr. 38. non dominicam voluntatem implet
4 Pr. 69. veritati, non voluntati
5 Pr. 18. fieri voluntatem noſtram
ibid. volumus, ut voluntati noſtræ
ibid. voluntati ejus repugnemus
5 Pr. 46. voluntati, quod pauci &c.
6 Pr. 10. ac voluntate non cedunt
2 Pr. 12. ſed ſtudio malæ voluntatis
6 Pr. 80. pro ipſa &c. voluntate damnamur
ibid. quid dicam de voluntate?
6 Pr. 81. rerum &c. voluntate ſocientur
6 Pr. 139. voluntas crimen non habet
8 Pr. 2. nunquid voluntati ſerviendum?
8 Pr. 41. maxima &c. diverſitas voluntatum
Ep. 4. 6. etiam diſcrepantia voluntatum
Ep. 4. 12. veſtræ voluntati obſecuta
1 Av. 10. voluntatique, ac ſcientiæ deditus
1 Av. 46. dandi voluntatem, & ſolvendi
1 Av. 47. in voluntate operum bonorum
1 Av. 64. fecit impoſſibilitas, non voluntas
1 Av. 101. quid &c. malæ voluntatis affectu?
2 Av. 75. Dei ſe voluntatem noſſe, teſtatur
3 Av. 47. ultimæ voluntatis arbitrio
3 Av. 48. hoc tàm bonæ voluntatis
3 Av. 52. concordaret cum voluntate Chriſti
ibid. parentum pietas, ac voluntas
4 Av. 1. voluntates eorũ non magni pendimus

voluntarius, a, um

2 Av. 43. voluntarię necis ſuſceptiõẽ &c. cumu-
2 Av. 69. non ut cęteris voluntariũ &c. (laſſet
3 Av. 15. ruunt in interitum voluntarium

VOLVO, IS

1 Pr. 62. mare ſuper eum volvitur
3 Av. 16. hoc ſolum animo ſuo volvat

VOLUTO, AS

3 Av. 21. voluptates animo volutas?

VOLUTABRUM, I

1 Av. 71. in volutabris ſuis ſordentium ſuum

VOLUPTAS, TIS

1 Pr. 7. qui ſicut voluptatem cum virtute
1 Pr. 42. quando in loco voluptatis poſuit
3 Pr. 23. qui voluptates, & pompas ſequuntur
6 Pr. 14. conſpicientium voluptate &c.
6 Pr. 57. non voluptatem eſſe, ſed mortem
6 Pr. 72. impuriſſimæ voluptatis attinet
6 Pr. 84. paſcebantur &c. turpium voluptatum
6 Pr. 153. ac voluptatibus noſtris
7 Pr. 26. voluptatis jucunditatis, pulchritudinis
7 Pr. 34. nuſquam enim improbior voluptas
8 Pr. 12. non libidine voluptatum
1 Pr. 72. ſordidis voluptatibus ſatisfaciunt
1 Av. 80. molitiem &c. præteritæ voluptatis
2 Av. 36. tunc corporeę voluptates habebant &c.
2 Av. 52. expertas corporum voluptates
3 Av. 21. mundialium voluptates
3 Av. 71. aliis voluptatem brevem, ſibi &c.
3 Av. 93. dum aliorum voluptatibus ſerviunt
4 Av. 46. voluptatum omnium præparavi

voluptarius, a, um

2 Av. 115. delicioſam a vobis rem, & voluptariam

VOMO, IS

3 Av. 22. plus præſtet, ſi bene vomuerit

VORACITAS, TIS

5 Pr. 86. nautæ charybdis voracitate

VORO, AS

4 Pr. 97. etiam vorari exiſtimabant
3 Av. 16. quod dereliqueris, vorent?

VOTUM, TI

1 Pr. 13. ex ſententia, atque voto agunt
1 Pr. 36. nulla ergo nobis vota
2 Pr. 21. ſupra votum ejus vindicat
3 Pr. 18. quæ Deus juſſit, non dico votis
3 Pr. 42. votis malis pro annis utimur
5 Pr. 37. neceſſitate, non voto
5 Pr. 55. unum &c. omnium votum eſt.
6 Pr. 10. vel voto tales ſunt
6 Pr. 72. quantum ad votum noſtræ libidinis
6 Pr. 79. ad vota hominum pertinet
6 Pr. 106. ſuper vota creſcentem
6 Pr. 153. & famulantes votis
6 Pr. 154. cœleſtis manus votis precamur
1 Av. 15. affectu, ac voto volunt &c.
2 Av. 5. etiam tua vota vicerunt
2 Av. 77. non quid voto, ſed quid ſalubritate
2 Av. 99. ut ſpebus ſuis, votiſque potiantur
2 Av. 114. animi rem agimus veſtrique voti &c.
3 Av. 60. par univerſorum votum eſt habendum
3 Av. 130. nihil &c. vota talium prævalere

VOVEO, ES

6 Pr. 157. vovemus Domino novam vitam
2 Av. 52. aliquid rerum ſuarum nõ Deo voveant

INDEX TESTUUM BIBLICORUM, QUI CITANTUR A SALVIANO,

Nec non locorum, in quibus citantur.

NOVUM TESTAMENTUM.

7. 7. Con-

FINIS.

INDEX
RERUM, ET VERBORUM,
Quæ D. Salviani complectuntur Libri.

Cain

D

Deus

E

F

G

H

He-

Mon-

Reli-

DE SALVIANO JUDICIA

Ex variis Ecclesiasticis Scriptoribus collecta.

SALVIANUS Presbyter, & posteà Episcopus Massiliensis æqualis fuit Sancto Eucherio Episcopo Lugdunensi, & ejus filiis (quippe qui Eucherius habuit duos filios ante Episcopatum, qui etiam ipsi fuerunt Episcopi) Veranio, & Salonio, quos Salvianus dicitur sacris literis, ritu, & Ecclesiastica norma instituisse, & ideo à Gennadio in libro de viris illustribus, Episcoporum magister appellatus. Porrò Salvianus plura opera scripsisse fertur; sed nunc extant solummodò, quod ego sciam, libri octo de Providentia, & judicio Dei, & quatuor de Ecclesia Catthølica, sub nomine Timothei, in quibus ita exaggerat vitia Christianorũ, & maximè clericorũ sui temporis, ut nimius videri posset, nisi ex vero zelo gloriæ Dei, & salutis animarum oratio ejus proficisceretur. Ita Bellarmin. in lib. de scriptor. Ecclesiast. fol. 197. scriptor. 460.

SALVIANUS magni nominis Episcopus sui temporis, laudaturque ab Eucherio Episcopo Lugdunensi simul cum Vincentio Lirinensi, quos Sanctos Viros eloquentia, & doctrina eminentes fuisse, tradit in præfatione ad libros, de quæstionibus veteris, ac novi testamenti, quos ad Salonium inscripsit Viennensem Episcopum, cui direxit Salvianus suos de vero judicio Dei. Ita Victor historicus de Persecut. Vandal. in præfatione suæ historiæ, quem refert, & citat Baronius ann. Christi 428. fol. 386. qui Baronius Salvianum summum virum appellat ubique, ubi ejusdem in Annalibus meminisse usu venit, ut patet ex eodem Baron. loc. cit.

Sixtus Senensis in sua Bibliotheca Sancta lib. 4. fol. 465. loquens de Salonio Episcopo Viennensi Sancti Eucherii Lugdunensis Episcopi filio, hæc ait: Salonius Episcopus Viennensis in Gallia a Sanctissimo, & eruditissimo viro Salviano, per omnes spiritualium rerum disciplinas deductus.

Idem Sixtus Senensis: Salvianus, inquit, Massiliensis Episcopus divina, & humana literatura copiosè instructus, Episcoporum sui temporis magister scripsit latino, candido, & succincto sermone multa laudatissima opuscula. Claruit sub Zenone Imperatore anno Domini 480.

Sãctus Hilarius Episcopus Arelatẽsis vocat Salvianum egregium, & in Christo beatissimũ, ac inter caros Sancti Honorati Arelatensis præcipuum.

Saussajus in supplemento Martyrologii Gallicani Salvianum Sanctorum catalogo inserit; quamvis Massiliæ, nec colatur, nec vulgo Sanctus habeatur. Sanctus tamen Eucherius in præfatione libr. de quæst. veter. & nov. testament. Salvianum, & Vincentium Lirinensem Sanctos appellat. Hæc apud Bollandum in vitis Sanctorum tom. 2. die 16. Januar. in vita Sancti Honorati cap. 4. in fine.

Ad Salvianum nostrum, immo tuum potius redeo, in cujus laudibus, quæ sunt amplissimæ, ordine prædicandis; liceat nobis iisdem verbis uti, quibus Chrysostomus usus est in eruditissimo illo Sancti Ignatii martyris encomio. Quid enim in eo primum (inquit) admirer? quid postea comprobem? quid postremo laudibus in æstimandis dicendum arbitror? planè sum animi dubius; nisi satis laudatum existimet. Ita ille, & ego adamussim de Salviano: cujus si ad vitæ sanctimoniam, & inculpatissimam integritatem respicias, quid illo sanctius, vel incorruptius? de omnibus rebus, quas maximè conveniebat, e medio esse sublatas, scripsit. Quis christianos sibi perversè blandientes, ità nominis sui rationem habere, admonuit? Quis ita probabilibus argumentis docuit, nos omnes tandem calamitates, pericula, excidia, non à Deo pati, sed nostro vitio, atque perversitate mala, tanquam coactas nubes in nostrum caput avocare? Jam quis planius ostendit, nullos omnino homines ita summi sui Imperatoris præcepta, vel minima illa pro nihilo ducere, atque christianos Christi? Quis certius probavit, nos esse reliquis omnibus, utcumque barbaris, & incultis gentibus improbiores, qui Deum etiam ipsum, incredibili pietate singulis expositum, invitum, & nolentem (adeo perditi sumus) in perniciem nostram excitamus? Omitto, quàm graviter ille divites, ac potestates in ordinẽ redigat; quàm illos de Cœlo detrahat? quàm officii sui meminisse, doceat? quando ex iis turpissima vivendi exempla, si sint impotentes, & improbi, in universos omnium mores defluant. Rursus quã sollicitè pauperum; hoc est innocentium causam agit? & ut in castigando mirus est artifex; ita & in dicendo, formandoque magister est acerrimus. Atque hæc ad judicium, integritatemque summi scriptoris attinent. Sic Joannes Alexander Brassicanus ad Episcopum Augustensem in Epistola de laudibus Salviani conscripta; ut in Biblioth. P. P. & Theatr. vit. human tom. ult.

F I N I S.